

Holy Bible

Aionian Edition®

Ngoni New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Ngoni New Testament

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 4/18/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2020

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chingoni at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Chingoni at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Matei	1
Maluko	29
Luka	47
Yohani	78
Matendu	101
Valumi	131
1 Vakolinto	145
2 Vakolinto	158
Vagalatia	166
Vaefeso	171
Vafillipi	176
Vakolosai	179
1 Vatesolonike	182
2 Vatesolonike	185
1 Timoti	187
2 Timoti	191
Tito	194
Filimoni	196
Vaebulania	197
Yakobo	207
1 Petili	211
2 Petili	215
1 Yohani	218
2 Yohani	222
3 Yohani	223
Yuda	224
Ugubukulo	226

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Yesu akajova, "Dadi, valekekesa, muni nakumanya chevikita."

Kangi, vakagavana nyula zaki kwa kuhagula kwa gudugudu.

Luka 23:34

Matei

1 Chenichi ndi chitabu cha lukolo lwa Yesu Kilisitu mweavi chiveleku cha Daudi wa chiveleku cha Ibulahimu. 2 Ibulahimu amveliki Izaki, Izaki amveliki Yakobo, Yakobo amveliki Yuda na valongo vaki, 3 Yuda amveliki Pelisi na Zela, nyina wavi avili Tamali, Felikisi amveliki Heziloni, Heziloni amveliki Lami, 4 Lami amveliki Aminadabu, Aminadabu amveliki Nashoni, Nashoni amveliki Solomoni, 5 Solomoni na Lahabu vamveliki Boazi, Boazi na Lutu vamveliki Obedi, Obedi amveliki Yese, 6 mwene Yese amveliki Nkosi Daudi. Daudi amveliki Solomoni, nyina waki avi mdala wa Uliya, 7 Solomoni amveliki Lehobohamu, Lehobohamu amveliki Abiya, Abiya amveliki Asa, 8 Asa amveliki Yeoshafati, Yeoshafati amveliki Yolamu, Yolamu amveliki Uzia, 9 Uzia amveliki Yotamu, Yotamu amveliki Ahazi, Ahazi amveliki Hezekia, 10 Hezekia amveliki Menasi, Menasi amveliki Amoni, Amoni amveliki Yosia, 11 Yosia amveliki Yekonia na valongo vaki. Lwenulo ndi Iwavi Lukumbi lwa Vayawudi pavapelikwi kuluhamilu ku Babeli. 12 Lukumbi Vayawudi pevavi kuluhamilu ku Babeli, Yekonia amveliki Shealitieli, Shealitieli amveliki Zelubabeli, 13 Zelubabeli amveliki Abiudi, Abiudi amveliki Eliakimu, Eliakimu amveliki Azoli, 14 Azoli amveliki Zadoki, Zadoki amveliki Akimu, Akimu amveliki Eliudi, 15 Eliudi amveliki Eleazali, Eleazali amveliki Matani, Matani amveliki Yakobo. 16 Yakobo amveliki Yosefu, mngwana wa Maliya, nyina waki Yesu mweikemiwa Kilisitu. 17 Kwavi na viveleku kumi na mcheche kuhuma Ibulahimu mbaka Daudi, vivelekelu kumi na mcheche kuhuma Daudi mbaka Vayawudi pavatoliwi uvanda wa ku Babeli, viveleku kumi na mcheche kuhuma uvanda mbaka kuvelekewa kwa Kilisitu. 18 Chenichi ndi cheavelekiwi Yesu Kilisitu. Maliya nyina wa Yesu, achumbiwi na Yosefu. Nambu vakona vangatama ngati mngwana na mdala, Maliya apatili kuyva na ndumbu kwa makakala ga Mpungu Msopi. 19 Ndava Yosefu mngwana wa Maliya avi mundu mbwina palongolo ya Chapanga aganili lepi kumpela soni pavandu ndi aholalili kumleka chamfiyu. 20 Peavi akona ihololela lijambu lenilo, Mtumu wa kunani kwa Chapanga amuhumali munjozi na kumjovela, "Yosefu, mwana wa Daudi, ukotoka kuyogopa kumtola Maliya avya mdala waku, muni ndumbu yeavinayu apatili kwa makakala ga Mpungu Msopi. 21 Yati iveleka mwana mgosi hinu veve yati ukumpela liina Yesu ndava mwenuyu yati akuvasanqula vandu kuhuma

kumbudila Chapanga wavi." 22 Mambu goha ago gahumalili muni kutimilisa malovi ga Bambu geajovili munjila ya mlota wa Chapanga, 23 "Yuwanila! Kamwali yati ivya na ndumbu, yati iveleka mwana mgosi, na veve yati ukumpela liina Emanueli." Mana yaki "Chapanga avi pamonga na tete." 24 Ndi Yosefu peayumwiki mulugono akitili ngati mtumu wa kunani kwa Chapanga cheamjovili, akamtola mdala waki na kuhamba nayu kunyumba yaki. 25 Nambu agonili nayu lepi mbaka Maliya peamveliki mwana mgosi, namwene Yosefu ampeli liina Yesu.

2 Hinu Yesu avelikiwi kumuji wa Betelehemu, mulima wa Yudea lukumbi lwa ulongosi wa nkosi Helodi. Bahapo peamali kuvelekwa vevimanya mambu ga ndondo kuhuma kwe lihumila lilanga vabwelili ku Yelusalemu, **2** vakavakota vandu, "Avi koki mwana yula, mweavelikwi kuyva Nkosi wa Vayawudi? Tiyiweni ndondo yaki yeyahumali kwe lihumila lilanga, na tete tibwelii kungundamila." **3** Nkosi Helodi peayuwini ago, akavagaya mwene pamonga na vandu voha vevitama pa Yelusalemu. **4** Hinu akavakemela pamonga vamteta vakulu va Chapanga voha na wawula va Malagizu, akavakota, "Wu, Kilisitu Msangula yati ivelekewa koki?" **5** Vene vakamyangula, "Muji wa Betelehemu mulima wa Yudea, ngati cheayandiki mlota wa Chapanga, **6** 'Veve muji wa Betelehemu mulima wa Yudea, veve katu wamdebe lepi mumiji yivaha ya Yudea, muni kwa veve yati ihumila chilongosi, mweilongosa vandu vangu, Isilaeli.'" **7** Hinu, Helodi avakemili kuchiyelela vandu vala vevimanya mambu ga ndondo avakotakisi lukumbi chakaka ndondo payavaumalili. **8** Kangi akavatuma kuhamba ku Betelehemu avajovili, "Muhamba mkakotakesa chamugati malovi ga mwana uyo. Ngati mumuwene mbwela kunijovela, muni mewawa na nene niamba kungundamila." **9** Vala vevimanya mambu ga ndondo, pevamali kumyuanila nkosi vakahamba. Ndondo yevayiwene kwelihumila lilanga yavalongoliliyahambili kuyima panani pandu pala peavi mwana. **10** Pavayiwene ndondo yila, vavi na luheku neju. **11** Hinu vakayingila mugati, vakamlola mwana pamonga na Maliya nyina mwana, vakafugama na kungundamila. Kangi vakawopola tuhaku vakatola njombi na vakampela zahabu na ubani na mahuta gegikemiwa manemane. **12** Chapanga avabesili munjozi vakotoka kumuwyuila Helodi, ndi vakawuya kumulima wavi munjila yingi. **13** Pavawukili vayeho vala, mtumu wa kunani kwa Chapanga amuhumalili Yosefu munjozi, akamjovela, "Yimuka! Mtola mwana pamonga na nyina waki, mtilla ku Misili.

Mkatama kwenuko mbaka panikuvajovela muni Helodi "Nyenye chiveleku cha liyoka! Yani mweavajovili igana kumkoma mwana uyo." 14 Yosefu ayumwiki, muhotola kutila ligoga la Chapanga lelibwela? akamtola mwana pamonga na nyina waki akawuka 8 Mulangisa mumatendu gini kuvya mukotwiki kilu yila, akahamba ku Misili. 15 Akatama kwenuko kumbudila kwinu Chapanga. 9 Nakuhololela mwihotola mbaka Helodi peafwili. Lijambu lenili likitiki muni kutila ligoga la Chapanga cha kujova kuvya ndi nyenye lilovi leajovili Bambu munjila ya mlota wa Chapanga vana va Ibulahimu nikuvajovela chakaka Chapanga litimilayi, "Namkemili mwana vangu awuya kuhuma ihotola kutola aga maganga na kugakita kuvya vana ku Misili." 16 Helodi peamanyili kuvya vala vevimanya va Ibulahimu. 10 Hinu livagu litendelekiwi mumikiga ya mambu ga ndondo vamkongili, akamema ligoga. mikongo, mkongo wowoha wangapambika matunda Akavatuma vandu vaki vhambwa kuvakoma vana gabwina yati udumuliwa na kutagiwa kumotu. 11 Nene vagosi vohi pamuji wa Betelehemu na mumihana nikuvabatiza kwa manji kulangisa kuvya mkotwiki yaki vevavi na umuli wa miaka yivili na kuhelela kumbudila kwinu Chapanga. Nambu mweibwela vakomiyayi. Akitili genago ndava ya lukumbi lula mumbele ya nene yati akuvabatiza kwa Mpungu Msopi lweajoviwi na vandu vala vevamanyili mambu ga na motu. Mwene anamkakala kuliku nene na nene ndondo. 17 Ndi chagatimili malovi geajovili Yelemia niganikiwa lepi hati kugega champali zaki. 12 Mwene mweavi mlota wa Chapanga, 18 "Lwami luyuanika ikamula lupalu lwa kupepetela nganu mu mawoko kumujii wa Lama, Chivembu cha mvinius ukulu na gaki muni apepeta nganu yaki na kuvika muchibana kuwombeleza pamahele, Laheli akuvavembela vana nambu masasa akugayocha pamotu wangajimika." vaki, Na ibela kufoleswa, muni vohi vafwili." 19 Hinu, 13 Lukumbi Iwenulo Yesu ahumili ku Galilaya akahika Helodi peafwili mtumu wa kunani kwa Chapanga kumfuleni Yoludani, muni abatiziwa na Yohani. 14 amuhumalili Yosefu munjozi ku Misili kula, 20 amjovili Nambu Yohani alingili kumbesa amjovili, "Wu, veve, "Wuka! Mtola mwana na nyina waki, uwuya kavili ubwela kwa nene? Yikunigana nene nibatiziwayi kumulima wa Isilaeli, ndava vevaganayi kumkoma na veve!" 15 Nambu Yesu akayangula, "Yidakila mwana vafwili." 21 Yosefu akawuka, akamtola mwana kukita genaga hinu, kwa njila yeniyi ndi cheiganikiwa pamonga na nyina waki akawuya pamulima wa kuhenga goha geigana Chapanga." Bahapo ndi Isilaeli. 22 Nambu Yosefu peayuwini kuvya Alikelao, Yohani akayidakila. 16 Yesu peamali kubatiziwa na mwana wa Helodi, ahalili unkosi wa Yudea pahali pa kuhuma mumanji bahapo kunani kwa Chapanga dadi waki, ayogwipi kuhamba kwenuko. Namwene kwadindwiki, akalola Mpungu wa Chapanga ihelela peamali kubesewa munjozi, akahamba pamulima ngati ngunda na kutula panani yaki. 17 Kangi Iwami wa Galilaya, 23 akahamalila kumuji weukemelewa kuhuma kunani kwa Chapanga lukajova, "Mwenuyu Nazaleti. Ndi chagatimalili malovi gegajoviki munjila ndi Mwana vangu mganu, mweniganisiwi nayu." ya vamlota va Chapanga, "Yati ikemiwa mundu wa ku Nazaleti."

4 Kangi Mpungu Msopi wamlongwisi Yesu mbaka kulugangatu muni alingiwa na Setani. 2 Ajihinisi

3 Lukumbi Iwenulo Yohani Mbatizaji ahambili chakulya lukumbi lwa magono alobaini kilu na kulugangatu lwa Yudea akatumtula kuvakokosela muhi pamwishu njala yamvinili. 3 Hinu Setani vandu. 2 Akajova, "Mumuuyila Chapanga muni akabwela na kumjovela, "Ngati veve wa Mwana wa Unkosi wa Kunani kwa Chapanga uvi papipi." 3 Yohani Chapanga amula aga maganga gavyai libumunda." 4 mwenuyo ndi yula Isaya mweavi mlota wa Chapanga Nambu Yesu akayangula, "Yiyandikwi mu Mayandiku ajovili, "Mundu ijova kwa Iwami kulugangatu, Gamsopi, "Mundu itama lepi ndava ya libumunda lene, Mumtendelekela Bambu njila yaki, mugolosa njila nambu kwa kulanda kila lilovi leijova Chapanga." 5 yaki!" 4 Yohani awalii nyula yevatotili mangoma ga Kangi Setani akamtola Yesu mbaka Yelusalemu weuvi hinyama yeiyikemiwa ngamiya, mkungi wa chikumba muji wa msopi, akamkita ayima panani pa chituvilu muchiwunu chaki. Chakulya chaki chavi mambalanguli cha Nyumba ya Chapanga, 6 akamjovela, "Ngati veve na wuchi. 5 Hinu vandu kuhuma ku Yelusalemu mwana wa Chapanga ujitagayi pahi, ndava vayandiki, na kuhuma milima yoha yeiyivii papipi na Yudea 'Chapanga akuvalagazila vamitumu va kunani kwa na mumihana ya mfuleni Yoludani vamhambalili. Chapanga ndava yaku, Yati vakukuyanga mu mawoko 6 Vakagajova hotohoto gevambudili Chapanga. gavi, ukotoka kujikuvala chigendelu chaku paliganga." Namwene avabatizi mumfuleni Yoludani. 7 Nambu 7 Yesu akamyangula, mewawa "Mayandiku Gamsopi peavaweni Vafalisayu na Vasadukayu vamahele gijova, 'Kotoka kumlinga Bambu Chapanga waku.'" vakumbwelela muni avabatizayi, mwene avajovili, 8 Kangi Setani akamtola na kuhamba nayu panani

pachitumbi chitali, na kumlangisa unkosi woha wa pamulima na ukulu waki, 9 akamjovela, "Goha aga yati mumtima ndava vambudili Chapanga, muni Chapanga nikupela, ngati ukunigundamila na kunifugamila." 10 alavapolesa mitima! 5 Vamotisiwa vangolongondi, Penapo, Yesu akayangula, "Wuka Setani! Vayandiki, muni valahala mulima. 6 Vamotisiwa vana njala na mu Mayandiku Gamsopi yati 'Umgundamila Bambu vevavi na njota ya kukita geigana Chapanga, muni Chapanga waku, na kumhengela mwene ndu!" Chapanga alavayukutisa 7 Vamotisiwi vevavi na 11 Hinu Setani, akamleka Yesu na vamitumu va lipyana, muni Chapanga alavahengela lipyana. 8 kunani kwa Chapanga vakabwela vakamhengela. 12 Vamotisiwi vevavi na mtima wa msopi, muni yati Yesu peayuwini kuvya Yohani vamkungili muchifungu valamuwona Chapanga. 9 Vamotisiwi vatepulanisa, akahamba ku Galilaya. 13 Akawuka ku Nazaleti muni yati vikemelewa vana vaki Chapanga. 10 akahamba ku Kapelanaumu, muji wa kumwambu ya Vamotisiwi veing'aiswa ndava ya kukita geigana nyanja Galilaya mumilima ya Zebuloni na Nafutali, Chapanga, muni Unkosi wa kunani kwa Chapanga ndi akatama kwenuko. 14 Ndi gatimili gala geajovili Isaya, wa vene. 11 "Mumotisiwi nyenye vandu vakavaliga, mweavi mloti wa Chapanga, 15 "Mulima wa Zebuloni vakavanyagayi na kuvadetela uhakau ndava ya na mulima wa Nafutali, njila ya kuhamba kunyanja nene. 12 Mheka na kululuta muni njombi yinu yivaha mwambu ya mumfuleni Yoludani, Galilaya muji wa kunani kwa Chapanga, chenichi ndi chevavahengili vandu vangali Vayawudi! 16 Vandu vevatami kuchitita. Vamlota va Chapanga vevavalongolii kwakona Vauweni lumuli luvaha. Vene vitama mumuji wa nyenye." 13 Nyenye ndi mwinyu wa pamulima! Nambu chitita na chimuwili cha lifwa, lumuli luvalangasili." 17 Iuyong'onyo Iwaki Iwakayaga yati yisopewa kiki? Kuhumila lukumbi Iwenulo Yesu atumbwili kukokosa, Yivya lepi na lihengu kavili yati kutagika kuvala na "Mumuuyila Chapanga, muni Unkosi wa kunani kwa vandu vakuyilivatila. 14 "Nyenye ndi ngati lumuli lwa Chapanga uvi papipi!" 18 Yesu peagendayi mumhana pamulima! Muji weujengiwi panani ya chitumbi ufiyika wa nyanja Galilaya, awaweni valongo vavili vevilova lepi. 15 Vandu vipambika lepi hahi na kuigubika somba Simoni, mweikemiwa Petili na Andelea mlongo na chiviga, muni yivikiwa panani ya chibokoselu waki, valova somba na ngwanda munyanja ndava kuvalangasa vohā vevavi mugati. 16 Mewawa lumuli vavi valova. 19 Yesu akavajovela, ngati chamwilova Iwinu luvalangasa palongolo ya vandu, vagalola somba, "Munilandayi, nene yati nikuvakita nyenye matendu ginu gabwina, vamlumbalila Dadi winu kuvya vakuvaleta vandu kwa Bambu." 20 Bahapo mweavi kunani." 17 "Mkoto kuhololela kuvya nibweli vazilekili ngwanda zavi, vakamlanda. 21 Peahegalili kuwusa malagizu ga Chapanga geampeli Musa amala kulongolo, awaweni valongo vangi vavili, Yakobo na mawuliwu ga Vamlota va Chapanga. Nibweli lepi Yohani, vana va Zebedayo. Vene vavi mugati ya watu kuwusa, ndi nibweli muni kugatimalisa. 18 Nikujovela pamonga na dadi wavi Zebedayo, vatengenezayi chakaka, mbaka kunani na mulima yati zihamba, ngwanda za kulovelə somba. Yesu akavakemela, 22 kawaka hati nukuta yimonga yeyiwusiwa mumalagizu navene kanyata vakauleka watu pamonga na dadi mbaka goha gatimila. 19 Hinu, mundu yeypa wavi, vakamlanda Yesu. 23 Yesu ahambili kila pandu angayidakila hati mihilu umonga udebe kuliku zoha, ku Galilaya, iwula munyumba za kukonganekela na kuwawula vangi vakita ago, mwenuyo yati ivya Vayawudi na kuvakokosela Lilovi la Bwina la Unkosi mdebe neju, Muunkosi wa kunani kwa Chapanga. wa Chapanga. Akavalamisa matamu ndalindali gevavi Nambu mweiyuanila na kuwawula vangi mwenuyo nagu vandu. 24 Malovi gaki gadandasiki pandi yati ivya mwaha muunkosi wa kunani kwa Chapanga. zoha za ku Silia. Vandu vohā vevavi na matamu 20 Muyuwanila, ubwina winu ngati nakuyonjokesa na mang'ahiso, mewa vevatalali ni mizuka na wula wa wawula va malagizu na Vafalisayu, katu vevihinduka na vevagogodili higa vavapeliki kwaki nakuyingila mu Unkosi wa kunani kwa Chapanga." 21 na mwene akavalamisa. 25 Msambi wa vandu "Mmali kuyuwana kuvya vandu va kadeni chavajoviwi, kuhuma ku Galilaya na Dekapoli ndi miji kumi, mewa 'Ukoto kukoma! Mundu yeypa mweikoma yikumgana Yelusalemu na Yudea na kumwambu ya mfuleni 'ahamuliwa.' 22 Nambu nene nikuvajovela, mundu Yelusalemu na Yudea na kumwambu ya mfuleni yeyoha mweakumyomela mlongo waki, yati ihamuliwa. Mundu yeypa mweakumvevesa mlongo waki yati vakumtakila kulibanjii la mihalu. Mweakumkemela mlongo waki, 'Myimu! Yati iyingila kumotu wa magono goha wangajimika.'" (Geenna g1067) 23 "Hinu, ngati upeleka luteta Iwaku palongolo ya lusanja lwa luteta,

5 Yesu peauwene msambi wa vandu, akakwela kuchitumbi, akatama. Vawuliwa vaki vakamlanda, 2 mwene akatumbula kuwawula, akajova. 3 Vamotisiwa vevavi vangangu mumpungu, muni Unkosi wa kunani

na ukumbwki kuvya mlongo waku avi na luhonda 44 Nambu nene nikuvajovela, muvagana makoko na veve, 24 Ululeka luteta lwaku pa lusanja lwa vinu na kuvayupila vala vevakuvang'aisa nyenye, luteta, hamba hoti ukatepulana na mlongo waku kangi 45 muni mpata kuvya vana va Dadi winu mweavi uwuya kavili uwusa luteta lwaku." 25 "Tepulana na kunani. Muni mwene akuvalangasila lilanga laki vandu mweakutakili kanyata mwakona munjila kuhamba makoko na vandu vabwina, na kuvatonyela fula kwa kulibaji la mihalu. Ngati lepi, mweakutakili yati vandu vabwina palongolo yaki na vandu vahakau. 46 akukugotola mumawoko ga mhamula mihalu, mwene Wu, njombi yoki mwipata kuhuma kwa Chapanga? akugotola kwa manjolinjoli na kukungiwa muchifungu. Ngati mukuvagana vala vevakuvagana nyenye ndu! 26 Nikujovela chakaka yati nakuhuma mbaka ulipili Kawaka! Muni hati vatola kodi navene vikita mewa! sendi ya mwishi." 27 "Muyuwini kuvya vandu vajoviwi, 47 Ngati Mukuvajambusa valongo vinu ndu, mhengili kotoka kukita ugoni! 28 Nambu nene nikuvajovela, kila mundu mweakumlokesa mdala cha kumnogela amali kugona nayu mumtima waki. 29 Hinu, lihu Chindu kiki neju kuliku vangi? Muni hati vangammanyamila la upandi wa kulyeleta likakubudisa, ultupula Chapanga vikita mewawa. 48 Mwiganikiwa mkoto ukalitaga kutali. Mbanga neju, veve kuyaganisa kupungula chochoa mukuhenga gabwina ngati Dadi pandu pamonga pa higa yaku, kuliku higa yaku yoha kutagika pamotu wa magono goha wangajimika. (Geenna g1067) 30 Ngati chiwoko chaku cha kulyela chikubudisa chidumulai ukatagayi kutali. Mbanga veve kuyaganisa pandu pamonga pa higa yaku kuliku higa yaku yoha yihambi kumotu wa magono goha wangajimika." (Geenna g1067) 31 "Gamali kujovekwa kuvya, 'Mundu yeypa mweakumleka mdala waki, amyandakila balua ya kumleka.' 32 Nambu nene nikuvajovela, mundu yeypa mweakumleka mdala waki, nambu ndu ndava ya kumkamula ugoni, akumkita mkemi. Na mgosi akamgegai mdala yula mwealekiwi ikita ugoni nayu." 33 "Kangi myuwini vandu va kadeni vajoviwi, 'Ukotoka kudenya chilapu chaku, nambu uganikiwa kutimilisa chilapu chaku kwa Bambu.' 34 Nambu nene nikuvajovela, katu mkotoka kulapa, hati kunani kwa Chapanga, muni ndi chigoda cha Chapanga cha unkosi waki, 35 amala kulapa kwa mulima muni chigoda cha kuvikila magendelu gaki, amala ku Yelusalemu muni muji wa Nkosi mkulu. 36 Ukoto kulapa pamutu waku, muni nakuhotola kuuuhenga hati luyunju lumonga kuvya lwa msopi amala lutitu. 37 Mkajovai 'Ena,' Ndi yivya 'Ena,' Mkajovai, 'Mbwitu,' Chakaka yivya 'Mbwitu,' Chochoha chechijonjokeseka pa genago chihumila kwa Setani." 38 "Muyuwini kuvya gajoviki. 'Lihu kwa lihu, linu kwa linu.' 39 Nambu nene nikuvajovela, ukotoka kumuuyisila mundu mhakau. Mundu akakupamanda, mulitama la kulyela, mng'anamusila na litama la kumangeya. 40 Mundu akakutakila igana kukunyaga nyula yaku, mlekela atola mewa na likoti laku. 41 Mundu akakukamula kwa makakala ugegai ndwika yaki kilomita yimonga, ugegai kilomita zivil. 42 Mweakukuyupa mpelai, na ukotoka kumtila mundu mweakuyaika chindu." 43 "Myuwini kuvya gajoviki, mgana muyaku, na mvenga likoko waku.

44 Nambu nene nikuvajovela, muvagana makoko na veve, 24 Ululeka luteta lwaku pa lusanja lwa vinu na kuvayupila vala vevakuvang'aisa nyenye, luteta, hamba hoti ukatepulana na mlongo waku kangi 45 muni mpata kuvya vana va Dadi winu mweavi uwuya kavili uwusa luteta lwaku." 25 "Tepulana na kunani. Muni mwene akuvalangasila lilanga laki vandu mweakutakili kanyata mwakona munjila kuhamba makoko na vandu vabwina, na kuvatonyela fula kwa kulibaji la mihalu. Ngati lepi, mweakutakili yati vandu vabwina palongolo yaki na vandu vahakau. 46 akukugotola mumawoko ga mhamula mihalu, mwene Wu, njombi yoki mwipata kuhuma kwa Chapanga? akugotola kwa manjolinjoli na kukungiwa muchifungu. Ngati mukuvagana vala vevakuvagana nyenye ndu! 26 Nikujovela chakaka yati nakuhuma mbaka ulipili Kawaka! Muni hati vatola kodi navene vikita mewa! 47 Ngati Mukuvajambusa valongo vinu ndu, mhengili chindu kiki neju kuliku vangi? Muni hati vangammanyamila la upandi wa kulyeleta likakubudisa, ultupula Chapanga vikita mewawa. 48 Mwiganikiwa mkoto ukupungula chochoa mukuhenga gabwina ngati Dadi vandu wa kunani kwa Chapanga angapungula."

6 "Mjiyangalila mkoto kukita matendu ginu gabwina pamihu ga vandu, ndava ya kujilangisa kwavi. Ndava muni mwakakita genago mwipata lepi njombi kuhuma kwa Dadi winu mweavi kunani." 2 "Hinu, mukavatangatila vangangu, ukoto kujikokosa kotoka kukita ngati vandu vevakujikita kuvya vabwina munyumba za kukonganekela Vayawudi na munjila muni vandu vavalumba. Nikuvajovela chakaka venavo vamali kupewa njombi yavi. 3 Nambu veve peukumtangatila mngangu, kita jambu lenilo cha mfiyu hati vandu vangi vakotoka kumanya chewihenga. 4 Mpela luteta lwaku chamfiyu na Dadi waku akugalola gegafiyiki yati akukupela njombi." 5 Pemwiyupa kwa Chapanga, mkotoka kuvya ngati vandu vavakujikita kuvya vabwina, vene vigana kuyima munyumba za kukonganekela Vayawudi na malekanganu ga njila, muni vandu vavalola. Nikuvajovela chakaka vene vamali kupewa njombi yavi. 6 Nambu veve peukumuyupa Chapanga, uyingila muchumba chaku, dinda mlyangu, uyupa kwa Dadi winu mweangalolekana. Mwene Dadi waku akugalola gegafiyiki, yati akukupela njombi. 7 Pemwikumuyupa Chapanga, mkoto kujovajova malovi gamahale ngati vandu vangammanyamila Chapanga. Muni vene vihololela kuvya Chapanga alavaywanila ndava ya malovi gavi gamahale. 8 Mkoto kuwanangana nawu. Dadi winu achimanyili chamwigana hati mwakona mwangayupa. 9 Hinu, nyenye pemkuyumpa Chapanga, mijova nahaa: Dadi witu wewitama kunani, Liina laku lilumbiwa neju. 10 Unkosi waku utibwelelai, chewigana veve chikitika, pamulima apa ngati cheyivii kunani kwa Chapanga. 11 Utipela lelu chakulya chitu cha magono goha. 12 Utilekekesa tete getihokili, ngati tete chetikuvalikekesa vevatihokili. 13 Ukotoka kutiyingisa mukulingiwa, nambu utisangula na mhakau yula. Ndava muni Unkosi na ukulu na makakala ndi vyaku

hati magono goha gangali na mwishu. 14 Ngati neju nyenye? Nyenye vandu mwemusadika padebe! mwakavalekekesa vandu kuhoka kwavi, Dadi winu wa 31 Hinu, mkoto kutyalatyala, yati tilya kiki? Yati tinywa kunani alavalekekesa nyenye mewawa mukumbudila kiki? Tiwala kyani? 32 Muni ago goha gitangatiliwa na kwinu. 15 Nambu ngati nakuvalekekesa vangi vandu vangamlanda Chapanga. Dadi winu mweavi kuhoka kwavi, mewawa Dadi winu alavalekekesa kunani amanyili kuvya mwigana goha ago. 33 Ndi, lepi nyenye kumbudila kwinu. 16 Pemukujihisa mlonda hoti Unkosi waki Chapanga na geigana, kulya chakulya ndava ya Bambu, mkoto kulangisa na genago goha yati akuvayonjokesa. 34 Hinu ungolongondi ngati vandu vevakujikita kuvya vabwina, mkoto kutyalatyala ndava ya chilau. Chilau yivii gaki, vene vikwinyana pamihu pavi, muni vawonekana mang'ahiso ga ligono limonga gakuvakola.

pavandu ngati vajihinisi kulya chakulya ndava ya Bambu. Nikuvajovela chakaka venavo vamali kupata njombi yavi. 17 Nambu veve peukujihinisa kulya chakulya ndava ya Bambu, samba manji pamihu na unyala mahuta pamutu. 18 Muni mundu yeyoha akotoka kumanya kuvya kujihisa kulya chakulya, ndi umanyikana kwa Dadi waku ndu mweangalolekana. Namwene akugalola gegafiyiki, yati akupela njombi. 19 Mkoto kuvika vibana apa pamulima, ndava vingokoko amala kutu vihalibu na vahiji videnyu na kuyiva. 20 Nambu mjivikila vibana vinu kunani kwa Chapanga kwenuko vingokoko amala kutu nakuhalabika na amala vahiji videnuya lepi na kuyiva. 21 Muni pala pemwivika vibana vinu ndi pewivya mtima waku. 22 Lihu laku ndi hahi ya higa yaku, ngati lihu laku lilola bwina, higa yaku yoha yivya mulumuli, 23 nambu ngati lihu laku lilola lepi bwina, ndi higa yaku yoha yivya muchitita. Hinu, chilanga chechivii mugati yaku chikavya chitita, chakaka cheni ndi chitita chivaha neju! 24 Avi lepi mvanda, mweihotola kuvahengela vabambu vavili. Muni yati akumgana mmonga na kumvenga yungi, yati akumgana neju mmonga na kumvevesa yungi. Mwihotola lepi kumhengela Chapanga na bahapo kuhengela vindu vyamahele. 25 Ndi nikuvajovela, mkoto kutyalatyala ndava ya chakulya na chemwinya vyamgana muni mutama, amala ndava ya nyula zemwigana ndava ya higa yinu. Wu, wumi chindu chivaha lepi kuliku chakulya? Na higa ndi ya maana lepi kuliku nyula? 26 Mlola videge, vimija lepi amala kubena mewa vivi lepi na chibana chochoha. Pamonga na ago Dadi winu mweavi kunani akuvapela chakulya. Wu, nyenye chindu chivaha lepi kuliku videge? 27 Yani pagati yinu ndava ya kutyalatyala neju ihotola kuyonjokesa hati lukumbi ludebe Iwa wumi waki? 28 Ndava kyani, kutyalatyala ndava ya nyula? Mlola maluva ga mudahi cheginjamba. Gihenga lepi lihengu amala gitota lepi nyula. 29 Nambu nikuvajovela, hati mwene Solomoni na unkosi waki awali lepi chakunyamba ngati limonga pagati ya maluva aga. 30 Ngati Chapanga akuliwalika linyai la kumgunda, nambu lelu livii na chilau kutaga kumotu, wu, nakuvahengela

7 "Mkoto kuvahamula vangi, muni na nyenye yati mwihamuliwa lepi na Chapanga, 2 Ndava muni chemukuvahamula vangi, na nyenye yati mwihamuliwa, na chipimu chilachila cha mwihengela kwa vangi, ndi Chapanga yati avahengela nyenye. 3 Ndava kyani wilola lungoda mulihu la mlongo waku, na kuni wangaluwona lumbagalu mulihu laku? 4 Amala yati wijova wuli, kwa mlongo waku, 'Linda hoti, nikuwusa lungoda mulihu laku,' Kuni wamwene una lumbagalu mulihu laku? 5 Veve mweukujikita kuvya mbwina! Wusa hoti lumbagalu tweluu mulihu laku. Pena ndi peuhotola kulola bwina kuwusa lungoda mulihu la mlongo waku." 6 "Mkoto kugapela mabwa vindu vyamsopi vakotoka kung'anamuka na kuvalemasa mwavene, amala mkoto kugapela magulu lulu zeziguliswa kwa mashonga gamahele muni vakotoka kulivatila kwa magendelu gavi."

7 "Muyupa yati mwipewa, mlondai yati mwipata, muhodisa mlyangu yati vakuvadindulila. 8 Ndava muni mweiyupa ipewa na mweilonda yati ipata na mweihodisa mlyangu yati idinduliliwa. 9 Wu, avi mmonga pagati yinu, ngati mwana waki akamuyupa libumunda akumpela liganga? 10 Amala akamuyupa somba akumpela liyoka? 11 Ngati hinu nyenye, mwawahakau, mwimanya kuvapela vana vinu vindu vyabwina, chakaka Dadi winu wa kunani akuvahengela neju akuvapela vindu vyabwina, vala vevakumuyupa."

12 "Goha gemwigana vandu vavahengela nyenye, mvahengela na vene mewawa. Yeniyi ndi maana ya Malagizu ga Bambu geampeli Musa na mawuliu ga vamlota va Chapanga." 13 "Muyingila kwa kuitila mlyangu udebe. Ndava muni njila yeylelongosa mukuyongomela ndi yipana na mlyangu waki ndi upana, veviyngila mwenumo ndi vamahele. 14 Nambu njila yeylelongosa kuyingila kuwumi wa magono goha ndi ngalingasi na mlyangu waki ungalingasi, vandu vamahele lepi vevihotola kumanya njila yeniyi." 15 "Mujiyangalila na vamlota va udese, vene vibwela kwinu vakujilangisa cha kuvala ngati limbelele, nambu chamugati ndi libwa likali la kudahi. 16 Mukuvamanya ndava ya matendu gavi. Wu, vandu viyava matunda

ga zabibu mumkongo wa minga amala tini mumkongo “Bambu, nigana lepi veve kuyingila munyumba yangu. wa minga? 17 Mewawa ndi kila mkongo wabwina Nambu ujova ndu lilovi na mtumisi wangu yati ilama. wipambika matunda gabwina, na mkongo uhakau 9 Muni, hati namwene namundu mwenivii pahi ya wipambika matunda gahakau. 18 Mkongo wabwina uhotola wa vakulu vangu na nivii na manjolinjoli nakuhotola kupambika matunda gahakau, kavili pahi yangu. Nikuvalagiza manjolinjoli vevavi pahi mkongo mhakau nakupambika matunda gabwina. yangu. Nikumjovela mmonga, ‘Amba! Ihamba, na 19 Kila mkongo wangapambika matunda gabwina yungi, ‘Bwela,’ Ndi ibwela na mtumisi wangu, henga yati udumuliwa na kutagiwa kumotu. 20 Hinu, aga! Namwene ihenga mewa.” 10 Yesu peayuwini mukuvamanya ndava ya matendu gavi.” 21 “Lepi malovi ago akakangasa neju, akavajovela vandu kila mundu mweakunikemela, ‘Bambu, Bambu,’ Yati vevamlundai vala, “Nikuvajovela chakaka, niwene iyingila Muunkosi wa Chapanga. Nambu ngayula lepi mundu mweavi na sadika yivaha ngati mwenuyu mweihehenga geigana Dadi wangu mweavi kunani.” pa Isilaeli. 11 Hinu, nikuvajovela vandu vamahele 22 Vamahele, “Yati vakunijovela, ‘Ligono lila la valabwela kuhuma kwe lihumila lilanga na kuhuma uhamula wa Bambu, Bambu! Palina laku tavakokosili kwa litipama lilanga, vene valatama pamselebuko wa vandu ujumbi waku, na palina laku tavawusili chakulya pamonga na Ibulahimu na Izaki na Yakobo. vandu mizuka na kukita gachinamtiti yamahele.” 23 Muunkosi wa kunani kwa Chapanga. 12 Nambu vala Kangi yati nikuvajovela, katu nakuvamanya nyenye, vevaganikiwi kuvya muunkosi wenuwo yati vakuvataga muwuka palongolo yangu mwemuhenga gahakau!” kuvala, kuchitita, kwenuko yati vivemba na kuyaga 24 “Hinu mundu yeypa mweiyuwana malovi gangu minu.” 13 Kangi, Yesu amjovili mkulu wa manjolinjoli na kugahenga, iwanangana na mundu mweavi na wa ku Loma, “Wuya kunyumba, gavyai mewa ngati luhalo lwabwina, mweajengili nyumba yaki panani ya cheusadika.” Ndi mtumisi waki alamilii lukumbi lulalula. litalau. 25 Fula yikatonya na mifulenii yikamema manji 14 Yesu ahikili panyumba ya Petili, amkolili nyina gamahale, mpungu wakabwela na kuyitova nyumba wa mdala waki Petili agonili pachitanda, ndava ya yeniyo. Nambu nyumba yeniyo nakugwa ndava utamu. 15 Hinu, Yesu akampamisa mau yula chiwoko, yijengiwi panani ya litalau.” 26 “Nambu mundu yeypa na utamu waki wamlekili, akayima kumtelekela. 16 mweiyuwana malovi gangu na ibela kugahenga, Payavi kimihii, vamletili vandu vamahele vevatalaliwi iwanangana na mundu myimu mweijenga nyumba na mizuka, mwene ayivingili mizuka kwa njila ya yaki panani ya msavati. 27 Fula yikatonya na mifulenii mawuliu gaki. Ndi avalamisi vandu vola vevavi yikamema manji gamahale na mpungu ukabwela na utamu. 17 Akitili chenicho, muni gatimila malovi na kuitova nyumba yeniyo, nayene yikagwa na geajovili Isaya mweavi mlota wa Chapanga, “Mwene kudenye kana neju!” 28 Yesu peamali kujova malovi atolili mang’ahiso gitu na ulenda witu, na kugega ago, msambi wa vandu ukakangaswa ndava ya matamu gitu.” 18 Yesu paaawiensi msambi wa mawuliu gaki. 29 Muni awulayi ngati mundu mweavi vandu umtindili, akavalagiza vawuliwa vaki vakupuka na uhotola ndi lepi ngati vawula vavi va malagizu.

8 Yesu peahelili kuhuma kuchitumbi, msambi wa vandu wamlandili. 2 Hinu abwelili mundu mmonga mweavi na mabudi, akamfugamila na kujova, “Bambu, ngati wigana, uhotola kuninyambisa!” 3 Yesu akatalambula chiwoko, akampamisa na kujova, “Nigana! Unyambasika!” Bahapo mundu yula akalama mabudi gaki. 4 Kangi Yesu akamjovela, “Yuwanila! Kotoka kumjovela mundu yeypa yula, ndi uhamba ukajilangisa kwa mteta wa Chapanga na kumpela teta ngati chealagizi Musa ya kulangisa kuvya unyambiswi.” 5 Yesu peayingili ku Kapelanaumu, mkulu wa manjolinjoli mmonga wa Loma akambwelela na kujova amtangatila, 6 akamjovela “Bambu mtumisi wangu agonili munyumba, ana utamu wa kupola na iviniswa neju.” 7 Yesu akamjovela, “Yati nibwela kumlamisa.” 8 Mkulu wa manjolinjoli yula akajova, vandu umtindili, akavalagiza vawuliwa vaki vakupuka kuhamba kumwambu ya nyanja. 19 Muwula mmonga wa Malagizu amhambili Yesu, akamjovela, “Muwula, nene yati nikukulanda kwokwoha kwewihamba.” 20 Yesu akayangula, “Lihogo lina mbugu na videge vina hisakanilu, nambu Mwana wa Mundu avi lepi na pandu pa kupumulila.” 21 Mundu yungi pagati ya vawuliwa vaki akamjovela, “Bambu, nileka hoti nihamba nikamuzika Dadi wangu.” 22 Nambu Yesu akamyangula, “Unilanda, valeka vevafwili vavazika vandu vavi vevafwili.” 23 Yesu akayingila muwatu na vawuliwa vaki vakahamba pamonga nayu. 24 Bahapo chimbungululu chivaha neju chikahumalila na manji gakatimbugana neju, hati gakatumbula kuugubika watu, nambu Yesu avi mulugono. 25 Vawuliwa vakamhambila na kumuyumusa peagonili vakamjovela, “Bambu!” “Utsangula tifwa!” 26 Yesu akavajovela, “Nyenyenye vandu mwemusadika padabe! Ndava kyani tuyogopa?” Hinu akayima akakahalila

mpungu na manji gakutimbugana neju na nyanja pamonga na vawuliwa vaki. **11** Pagati ya Vafalisayu yikaguna kukavya niu. **27** Vandu vakakangasa na vangi pavagaweni genago, vakavakota vawuliwa kujova "Wu, mundu mwenuyu avi wuli? Hati mpungu vaki, "Ndava kyani muwula winu ilya pamonga na na manji gakutimbugana neju vikumyidikila!" **28** vatola kodi na vandu vevakumbudila Chapanga?" **12** Yesu peakupwki kumwambu ya nyanja akahika Yesu akavayuwana, akayangula, "Vandu vangalwala pamulima wa Wagadala, kwenuko akonganiki na nakugana mlamisa, nambu vana matamu ndi vandu vavili vana mizuka vihumila kumatinda. Vandu vakumgana mlamisa. **13** Hinu mukajiwula malovi venavo vavi na mizuka ya kuyogofya neju. Hati vandu aga mana yaki kyani, 'Nigana lipyana, lepi luteta lwa valingili lepi kupita njila yenijo. **29** Vakaywanga vijova, kutinyisa.' Nibwel i lepi kuvakemela vandu vevihenga "Una kyani na tete veve Mwana wa Chapanga? matendu gabwina palongolo ya Chapanga, nambu Ubweli kutilemasa kwakona hati lukumbi Iwitu?" **30** ndava ya vevakumbudila Chapanga." **14** Kangi, Papipi na penapo kwavili na msambi wa maguluvi vawuliwa va Yohani Mbatizaji vamubwelili Yesu, gegilya. **31** Hinu penapo mizuka yila yikamjovela vakamkota, "Tete na Vafalisayu tikujihinisa kulya Yesu, "Ngati ukutiwusa, tileka tihamba tikayingili chakulya pamahele ndava ya Bambu. Ndava kyani mumsambi wa maguluvi gala." **32** Yesu akayangula vawuliwa vaku vakujihinisa lepi kulya chakulya?" "Ena muhamba." Penapo gakawuka kwa vandu na **15** Yesu akayangula, "Wu, vandu vevagongoliwi kugayingila maguluvi. Msambi woha wa maguluvi kumselebuko wa pandowa yihotoleka vatama wajumbili pamuhelelu na kujwigama munyaja, ndi ngolongondi kuni vavi pamonga na mkolo ndowa? goha gafwili mumanji. **33** Vala vadimaji va maguluvi, Lepi, nambu lwalabwela lukumbi lwa mkolo ndowa vajumbili na kuhamba kumuji. Ndi vavadandaulili kuwusiwa, Iwenu lu ndi lukumbi Iwavene kujihinisa malovi na mambu gegavakolili vandu vavili vala vevatalaliwi na mizuka. **34** Hinu, vandu voha pamuji wula, vakawuka vakamhambila Yesu, pevamuweni vakamgana, awukayi pamulima wavi.

9 Yesu akayingila muwatu na kukupuka munyanja na kuhika kumuji wavi. **2** Penapo vandu vamletili mundu mmonga mweapoli higa, vamgonisi pa lusongwani. Yesu paavaweni chavisadika, akamjovela mundu mweapoli yula, "Jipolesa mtima mwana vangu! Kumbudila kwaku Chapanga ulekekisiwi." **3** Vawula vangi va malagizu vakatumbula kuholela, "Mundu uyu akumliga Chapanga!" **4** Yesu amanyili maholo gavi akajova, "Ndava kyani mhololela gahakau mumtima winu? **5** Chinonopa kiki kujova, 'Ulekekisiwi kumbudila Chapanga waku,' Amala kujova, 'Yima, ugenda?' **6** Hinu, nigana mmanya kuvya Mwana wa Mundu anauhotola pamulima kuvalakekesa vandu gevambudili Chapanga." Penapo ndi akamjovela mundu mweapoli yula, "Yima ugega lusongwani lwaku amba kunyumba yaku!" **7** Na mundu mwenuyu akawuka na kuhamba kunyumba yaki. **8** Msambi wa vandu wula pevagaweni ago, vakakangasa na kuyogopa, vakamulumbalila Chapanga mweavapeli vandu uhotola wenuwu. **9** Yesu akawuka penapo, ndi peavili mukuhamba amuwene mundu mmonga mweikemiwa Matei, atamili munyumba ya kutolela kodi. Hinu, Yesu amjovili, "Uniland." Namwene akayima na kumlonda. **10** Yesu peatamili munyumba ya Matei, kulya chakulya, vatola kodi vamahele na vevakumbudila Chapanga vabwelili kulya nayu,

pamonga na vawuliwa vaki. **11** Pagati ya Vafalisayu yikaguna kukavya niu. **27** Vandu vakakangasa na vangi pavagaweni genago, vakavakota vawuliwa kujova "Wu, mundu mwenuyu avi wuli? Hati mpungu vaki, "Ndava kyani muwula winu ilya pamonga na na manji gakutimbugana neju vikumyidikila!" **28** vatola kodi na vandu vevakumbudila Chapanga?" **12** Yesu peakupwki kumwambu ya nyanja akahika Yesu akavayuwana, akayangula, "Vandu vangalwala pamulima wa Wagadala, kwenuko akonganiki na nakugana mlamisa, nambu vana matamu ndi vandu vavili vana mizuka vihumila kumatinda. Vandu vakumgana mlamisa. **13** Hinu mukajiwula malovi venavo vavi na mizuka ya kuyogofya neju. Hati vandu aga mana yaki kyani, 'Nigana lipyana, lepi luteta lwa valingili lepi kupita njila yenijo. **29** Vakaywanga vijova, kutinyisa.' Nibwel i lepi kuvakemela vandu vevihenga "Una kyani na tete veve Mwana wa Chapanga? matendu gabwina palongolo ya Chapanga, nambu Ubweli kutilemasa kwakona hati lukumbi Iwitu?" **30** ndava ya vevakumbudila Chapanga." **14** Kangi, Papipi na penapo kwavili na msambi wa maguluvi vawuliwa va Yohani Mbatizaji vamubwelili Yesu, gegilya. **31** Hinu penapo mizuka yila yikamjovela vakamkota, "Tete na Vafalisayu tikujihinisa kulya Yesu, "Ngati ukutiwusa, tileka tihamba tikayingili chakulya pamahele ndava ya Bambu. Ndava kyani mumsambi wa maguluvi gala." **32** Yesu akayangula vawuliwa vaku vakujihinisa lepi kulya chakulya?" "Ena muhamba." Penapo gakawuka kwa vandu na **15** Yesu akayangula, "Wu, vandu vevagongoliwi kugayingila maguluvi. Msambi woha wa maguluvi kumselebuko wa pandowa yihotoleka vatama wajumbili pamuhelelu na kujwigama munyaja, ndi ngolongondi kuni vavi pamonga na mkolo ndowa? goha gafwili mumanji. **33** Vala vadimaji va maguluvi, Lepi, nambu lwalabwela lukumbi lwa mkolo ndowa vajumbili na kuhamba kumuji. Ndi vavadandaulili kuwusiwa, Iwenu lu ndi lukumbi Iwavene kujihinisa malovi na mambu gegavakolili vandu vavili vala vevatalaliwi na mizuka. **34** Hinu, vandu voha pamuji wula, vakawuka vakamhambila Yesu, pevamuweni vakamgana, awukayi pamulima wavi.

9 Yesu akayingila muwatu na kukupuka munyanja na kuhika kumuji wavi. **2** Penapo vandu vamletili mundu mmonga mweapoli higa, vamgonisi pa lusongwani. Yesu paavaweni chavisadika, akamjovela mundu mweapoli yula, "Jipolesa mtima mwana vangu! Kumbudila kwaku Chapanga ulekekisiwi." **3** Vawula vangi va malagizu vakatumbula kuholela, "Mundu uyu akumliga Chapanga!" **4** Yesu amanyili maholo gavi akajova, "Ndava kyani mhololela gahakau mumtima winu? **5** Chinonopa kiki kujova, 'Ulekekisiwi kumbudila Chapanga waku,' Amala kujova, 'Yima, ugenda?' **6** Hinu, nigana mmanya kuvya Mwana wa Mundu anauhotola pamulima kuvalakekesa vandu gevambudili Chapanga." Penapo ndi akamjovela mundu mweapoli yula, "Yima ugega lusongwani lwaku amba kunyumba yaku!" **7** Na mundu mwenuyu akawuka na kuhamba kunyumba yaki. **8** Msambi wa vandu wula pevagaweni ago, vakakangasa na kuyogopa, vakamulumbalila Chapanga mweavapeli vandu uhotola wenuwu. **9** Yesu akawuka penapo, ndi peavili mukuhamba amuwene mundu mmonga mweikemiwa Matei, atamili munyumba ya kutolela kodi. Hinu, Yesu amjovili, "Uniland." Namwene akayima na kumlonda. **10** Yesu peatamili munyumba ya Matei, kulya chakulya, vatola kodi vamahele na vevakumbudila Chapanga vabwelili kulya nayu,

nakusopa divayi ya mupya muchihaku cha chikumba chechilali. Ngati vasopii muchihaku cha chikumba chechilali yati chibayuka na divayi yati yiyitika. Nambu vandu visopa divayi ya mupya muchihaku cha chikumba cha mupya. Na vyoha, vihaku na divayi yati visindimala bwina." **18** Yesu peavi akona angamala kujova malovi ago, chilongosi mmonga Myawudi ambwelili, akamfugamila na kujova, "Msikana wangu afwili hinu. Nambu chondi tihamba ukamvikila mawoko gaku yati itama kangi." **19** Yesu akayima na kumlonda na vawuliwa vaku vakamlanda. **20** Mau mmonga, avi na utamu wa kuhuma ngasi lukumbi lwa miyaka kumi na yivili, amlandili Yesu mumbele, na kupamisa lugunyilu lwa nyula yaki. **21** Akitili chenicho ndava ya aholaillii mumtima waki kuvya, "Nakapamisa ndu nyula yaki, yati nilama." **22** Yesu ang'anamwiki na kumlola akamjovela, "Msikana wangu, kangamala mtima kusadika kwaku kukulamisi." Mau yula akalama lukumbi lulalula. **23** Yesu ayingili munyumba ya chilongosi yula na peavawene vabeta chitolilo na msambi wa vandu, vivembene ka kugalawuka, **24** avajovili vandu vala "Muwuka pandu apa! Msikana akona mumi, agonili ndu." Vene vamkamheka. **25** Hinu msambi wa vandu pavawukili, Yesu akayingila mugati na kumkamula msikana yula chiwoko, na msikana yula akayima. **26** Malovi ago gadandasiki neju pamulima wula woha. **27** Yesu akawuka pandu penapo, na peavi

mukuhamba, vangalola vavili vamlandili na kuywanga, lihaku la lugendu amala magwanda gavili, amala "Mwana wa Daudi utihengela lipyana!" 28 Yesu champali amala mkongojo, mhengalihengu iganikiwa peayingili munyumba, vangalola vala vamhambili kupewa chakulya." 11 "Pemwiyingila pamuji wowoha, namwene avakotili, "Wu, mwisadika kuvya nihotola amala muchijiji chochoha mulonda mundu mweigana kuvalamisa?" Vene vakayangula, "Ena, Bambu." 29 kuvapokela kunyumba yaki, ndi mumgendela na Penapo Yesu akavapamisi mumihu gavi na kujova, mtama kwa mwenuyu mbaka pemwiwuka pandu apo. "Ndi, gavyai mewa kwa nyenye ngati chemwisadika!" 12 Pamuyingila panyumba muvajambusa vakolonjenji. 30 Mihu gavi gadindwiki. Namwene Yesu akavabesa 13 Ngati vandu va nyumba yeniyo vavapokili nyenye, neju, "Mkoto kumjovela mundu yeypohia lijambu lila." jambusa yeniyo ya uteke yati yitama bahapo. 31 Nambu vene wawukili na kugadandaula malovi ga Nambu ngati vavapokili lepi, jambusa yinu yati Yesu pamulima wula woha. 32 Vandu pavawukili, yikuwuyila mwavene. 14 Ngati vakolo nyumba, vandu vangi vamletili Yesu mundu mmonga ngajova vabeli kuvapokela amala kuvayuanila malovi ginu, ndava ya kutalaliwa na mzuka. 33 Bahapo mzuka hinu pemwiwuka munyumba yeniyo amala muji wula pawavingiwi, mundu yula akatumbula kujova wenuwo muvakung'undila lububu lwa mumagendelu kavili. Vandu voha vakakangasa na kujova "Lijambu ginu kulangisa kuvya vene vavabeli nyenye. 15 ngati lenili kawaka peliwonekini pa Isilaeli!" 34 Nikuvajovela chakaka, pa ligono la uhamula yati Nambu Vafalisayu vakajova, "Akuyivinga mizuka yivya mbanga kwa miji ya Sodoma na Gomola kuliku kwa makakala ga mkulu wa mizuka." 35 Yesu muji wenuwo." 16 "Hinu nene nikuvatuma nyenye avi mukugenda mumiji na muhijiji yoha, awulayi ngati limbelele pagati ya libwa la mudahi. Mvya munyumba za kukonganekela Vayawudi. Ikokosa na luhala ngati liyoka na muvya ngolongondi ngati Lilovi la Bwina la unkosi wa Chapanga, na kuvalamisa ngunda. 17 Mujiyangalila na vandu, muni vakuvatakila matamu gavi na kuwawusila ng'ani zavi. 36 Hinu, nyenye mumabanji ga mihalu na valavatova mchapilu peauwene msambi wa vandu, avahengili lipyana munyumba zavi za kukonganekela Vayawudi. 18 ndava vatotokili neju changali utangatila, ndi vavi Yati vakuvapeleka palongolo ya vachilongosi na na mtahu ngati mambelele gangali mdimaji. 37 vankosi ndava ya nene, penapo muhotola kuvajovela Kangi akavajovela vawuliwa vaki, "Mabenu gamahela, vandu malovi gangu na vandu vangali Vayawudi. nambu vabenaji vadebe. 38 Hinu tuyupa mkolo 19 Hinu vakavatakila nyenye mumabanji ga mihalu, mabenu gaki avatuma vanalihengu vabena mabenu gaki."

10 Yesu avakemili pamonga vawuliwa vaki kumi ha vavili, akavapela uhotola wa kuvunga mizuka na kulamisa utamu ndalindali. 2 Mahina ga vamitumi vaki kumi na vavili vala ndi aga: Kutumbula Simoni mweikemiwa Petili na Andelea mlongo waki na Yakobo mwana wa Zebedayo, na Yohani mlongo waki, 3 vangi ndi Filipi na Batolomei na Tomasi na Matei mtola kodi na Yakobo mwana wa Alufayo na Tadei, 4 Simoni mweavi mundu wa kukengelela mulima waki na Yuda Isikalioti, mwenuyu ndi mweamng'anamukili Yesu. 5 Yesu avatumili kumi na vavili avo na kuvapela uhotola uwu, "Mkoto kuhamba kwa vandu vangali Vayawudi, mewa mkoto kuyingila kumiji ya Vasamaliya. 6 Nambu mhamba kwa vandu va Isilaeli vevayagili ngati limbelele. 7 Pemwihamba mvakokosela aga, 'Unkosi wa kunani kwa Chapanga uvi papipili!' 8 Mvalamisa vatamu, muvayusa vandu vevafwili, muvanyambisa vevavi na mabudi, mvinga mizuka. Mupatili waka muwusa waka. 9 Mkoto kugega zahabu amala feza amala shaba mumahaku ginu. 10 Mewawa mkoto kugega

mkoto kung'ahika kuholelela tijova kyani, ndava muni yati mwipewa gakujova lukumbi peluhika. 20 Muni nyenye lepi mwemijova, nambu Mpungu wa Dadi winu yati wijova mugati yinu." 21 "Mlongo alamgotola mlongo waki akomiwa na dadi alamgotola mwana waki, mewawa vana yati vakuvang'anamukila vadadi na vanyina vavi na kuvakoma. 22 Vandu voha vakuvayomela ndava nyenye mukunisadika nene. Nambu mweisindimala mbaka pamwishu yati isanguliwa. 23 Vandu vakavavinga kumuji umonga mjumbila pamuji wungi. Nikuvajovela chakaka, mwakona kumala mumiji yoha ya Isilaeli kwakona Mwana wa Mundu kubwela." 24 "Muwuliwa akumpita lepi muwula waki, mewawa na mtumisi akumpita lepi mkulu waki. 25 Yikola muwuliwa kuvya ngati muwula waki, mewawa na mvanda kuvya ngati mkulu waki. Ngati vamkemili mkulu mkolo nyumba Belizebuli, wu, yati vakuvakemela lepi vandu vangi va lukolo lwenulo mahina gahakau neju?" 26 "Hinu mkoto kuvayogopa vandu muni chindu chochoha chechigubikwi yati chigubukuliwa na chindu chochoha chechifiyiki yati chifyuliwa. 27 Genikuvajovela nyenye muchitita, mulijovai mululangasa na lijambu lemwayuwini pachinunu,

mulikokosa pavandu. **28** Mkoto kuvayogopa vala vevikoma higa, nambu nakuhotola kukoma mpungu. Mbanga neju kumuyogopa yula mweihotola kukoma higa pamonga na mpungu mumotu wa magono goha wangajimika. (Geenna g1067) **29** Mayeluyelu gavili gegigilisa kwa lishonga limonga lidebe. Nambu hati limonga lihotola lepi kugwa pandima changagana Dadi winu. **30** Nambu kwa upandi winu, mwene amanyili mvalangu wa mayunju goha ga mitu yinu. **31** Hinu mkoto kuyogopa, muni nyenye mwitopeswa neju kuliku mayeluyelu gamahela." **32** "Kila mundu mweakuniyidakila nene palongolo ya vandu, na nene nene palongolo ya Dadi wangu mweavi palongolo ya Dadi wangu mweavi kunani." **33** Nambu mundu yeypa mweakunibela nene palongolo ya vandu, na nene yati nikumbelela lepi kuleta uteke namu ngondo. **35** Muni nivaletili mpechenganu pagati yinu, mwana na dadi waki, msikana na nyina waki na mkanwana na nayala waki. **36** Na vamakoko va mundu, ndi vala va panyumba nyina waki kuliku nene, iganikiwa lepi kuvya muwuliwa lepi kuvya muwuliwa wangu. **37** "Mwene mweakumgana neju dadi amala yaki." **38** Mundu angagega waki ndava ya kunisadika nene yati akugapata." **39** Mundu mweikamulia wumi waki yeyoha mweakumgana neju yati akuuyagisa, nambu mundu mweakuuyagisa wumi yeyoha mweakumpela mmonga pagati ya vandu ava vangamanyikana chikombi cha manji gasisimu ndava mulanda wangu, chakaka ikosa lepi njombi yaki."

11 Yesu peamali kuvapela malagizu vawuliwa vaki, kumi na vavili, akawuka penapo, kuhamba kuwula na kukokosa mumiji yeyavi papipi na Galilaya. **2** Yohani Mbatizaji akungiwi mu jela, peayuwini matendu ga Kilisitu, ndi avatumili vawuliwa vaki, **3** vamkota Yesu, "Wu, veve ndi yula mweibwela, amala timlindila yungi?" **4** Yesu akavayangula, "Mhamba, mukamjovela Yohani gala gemukugalola na kuyuwana. **5** Vangalola vilola na vangagenda vigenda, na vanamabudi vinyambiswa, na vangayuwa viyuwana na vevafwili viyukiswa na vangangu vikokoselewa Lilovi la Bwina. **6** Amotisiwa mundu yula mwangaleka kunisadika!" **7** Hinu vawuliwa va Yohani vala pavawuyili, Yesu akavajovela msambi wa vandu wewamtindili, malovi ga Yohani, "Mwahambili kulola kiki? Wu mwaganili kulola linyai wa Chapanga? Ena, chakaka neju kuliku mlota wa Chapanga." **10** "Mwenuyu ndi Yohani mweajoviwi wa Chapanga?" **11** Nikuvajovela chakaka, pagati ya vandu vevitama kuhololela ngati nibwelii kuleta uteke pamulima. Nibwelii pamulima angahumila mweavi mkulu kuliku Yohani Mbatizaji. Pamonga na ago yula mweavi mdebe neju mu Mayandiku Gamsopi. 'Yuhanila nene nikumtuma mjakumbi wangu akulongolela, kutendelekela njila yaku.' **12** **13** "Mwenyemwe kuleta uteke pamulima. Unkoski wa Chapanga ubelelewa neju, na vandu vevavi na makakala vilinga kuutola kwa makakala. **14** Ngati mwihotola vavali na makakala vilinga kuutola kwa makakala. **15** Mweavi mweakumgana neju dadi amala yaki. **16** "Hinu nichianangisa na Mawuliwu goha ga vamlota va Chapanga na vawula wangu. Mewawa mundu yeypa mweakumgana neju na makanila iwa Yohani galotili msongolo amala msikana waki kuliku nene, iganikiwa kuyidikila aga, Yohani ndi Eliya mweibwela. **17** Titovii ngo'ma nambu mumbeli kukina! "Mundu mweavapokela nyenye, akunipokela nene, Tiyimbili nyimbu za malilu nambu mvembi lepi!" **18** mundu mweakunipokela nene, akumpokela yula Ndava muni Yohani abwelili, aleki kulya chakulya mweanitumili. **19** Mundu mweakumpokela mlota ndava ya Bambu, anganywa divayi, vene vakajova, wa Chapanga, ndava mlota wa Chapanga yati 'Ana mzuka.' **20** Mwana wa Mundu abwelili ilya ipokela njombi ya ulota wa Chapanga. Mewawa na kunywa vene vakajova, 'Mumlola mundu uyu! Mundu mweakumpokela mundu mbwina palongolo ya Chapanga, ndava mundu mbwina yati ipokela njombi ya mundu mbwina. **21** Nikuvajovela chakaka, mundu Iwa Chapanga lumanyikana kuvya labwina ndava ya vevakumbudila Chapanga! Pamonga na genaa luhala matendu gaki." **22** Kangi Yesu akatumbula kuhakalila vandu mji yehengili gachinamtiti gamahele nambu valekili lepi kumbudila Chapanga. **23** "Mwalachikolela mwavandu va Kolazini! Mwalachikolela mwavandu va Betaida! Muni, ngati gachinamtiti genihengili kwinu mbanga yagahengiki ku Tilo na ku Sidoni, vandu vaki ngavamali, kuwala magunila na kunya malyenge vakotwaki kumbudila Chapanga. **24** Nambu nikuvajovela mu ligono la uhamula nyenye yati mwihamuliwa neju kuliku vandu va ku Tilo na Sidoni. **25** Na nyenye mwavandu va Kapelanaumu, wu, yati mukujikwiha mbaka kunani kwa Chapanga? Yati wiheleswa mbaka kuligodi litali langali mwishu! Ndava

kuvya gachinamtti gegahengiki kwa veve, yagahengiki ku Sodoma kula, muji wenuwo ngawasigalili mbaka lelu. (Hadès g86) 24 Nambu nikuvajovela, ligono la uhamula veve yati wihamuliwa neju kuliku ya vandu va ku Sodoma!" 25 Lukumbi Ivenulo, Yesu ajovili, "Nikusengusa, Dadi, Bambu wa kunani na mulima! Ndava uvafiyili mambu genago vevavi na luhala na pala. Msambi wa vandu wamlandili, akavalamisa vasomaji, ndi uvagubukulii vana vadebe." 26 Ena, Dadi, vana matamu voha. 27 "Dadi wangu anigotollil vindu vandu mambu gaki, 28 Mbwela mwavoha kwangu, mwemwing'aisha na yati ikokosa uhamula wangu kwa milima yoha. kuyegemewa na ndwika na nene yati nikuvapumulisa. 29 Mjikunga lingolingoli langu, mkajiwula kuhuma kwangu, muni nene ndi nampoli na mn golongondi wa mtima, na nyenye yati mpoleswa mumtima yinu. 30 Muni, lingolingoli langu litopa lepi ndwika yangu yiyuyuka."

gabwina pa Ligono la Kupumulila." 13 Kangi Yesu akamjovela mundu yula, "Talamula chiwoko chaku." 14 Nambu Vafalisayu vakahuma kuvala na Nambu Yesu amanyalili mpangu wula, akawuka pandu Isaya litimilayi. 18 "Lola, mtumisi mwenimuhagwili, mewa kawaka mweamumanyi Dadi nambu Mwana, chiganu changu, mweanihekesa neju mtima wangu. Nikuuvika mpungu wangu panani yaki, namwene 19 Angahutana, amala kuywanga, mewa Iwami Iwaki nakuyuwanika munjila 20 Mlahi weupondiki lepi, mbaka kuhamula kwekuganikiwa kulongosa, 21 Vandu voha va milima yoha vakumuvalila mwene."

12 Lukumbi ulo, Yesu avi mukupita mumigunda Ligono la Kupumulila, Hinu, vawuliwa vaki njala yavavinili, vakatumbula kudanya nganu na kuyogola ngele zaki na kulya. 2 Vafalisayu pevagaweni genago, vakamjovela Yesu, "Lola, vawuliwa vaku vihenga lijambu lelibesiwi kuhenga pa Ligono la Kupumulila." 3 Yesu akayangula, "Wu, mwangasoma cheahengili Daudi na vayaki njala peyamvinili? 4 Mwene ayingili mu Nyumba ya Chapanga na kulya mabumunda gala gegavikwi palongolo ya Chapanga. Mwene hati vayaki kawaka mweayidakiliwi kulya mabumunda genago. Mabumunda ago gaganikiwi kuliliwa na vamteta va Chapanga ndu. 5 Amala mwangasoma muchitabu cha Malagizu kuvya kila Ligono la Kupumulila vamteta va Chapanga vakugadenya malagizu ga Musa mu Nyumba ya Chapanga kuni vihololewa lepi kuvya vahokili? 6 Nambu hinu nikuvajovela kuvya penapa avi mkulu kuliku Nyumba ya Chapanga. 7 Kuvya mumanyalila mana ya malovi aga 'Nigana lipyana, nigani lepi teta zinu.' Ngamuhamwili lepi vandu vangahoka. 8 Muni Mwana wa Mundu ndi Bambu wa Ligono la Kupumulila." 9 Yesu akawuka penapo, akahamba munyumba ya kukonganekela Vayawudi. 10 Kwavi na mundu mmonga mweagogodili chiwoko. Hinu, vandu vamkotili Yesu, "Wu, Malagizu giyidakila kumlamaisa mundu pa Ligono la Kupumulila?" Vamlingili ndava vapatayi njila ya kumtakila. 11 Nambu Yesu akavajovela, "Wu, yani pagati yinu mweavi na limbelele laki, ligwilili muligodi, wu, akulihumisa lepi Ligono la Kupumulila? 12 Mundu itopeswa neju kuliku limbelele! Hinu ndi yi yidakiliwa kuhenga matendu

Mwene akachitalambula, ndi chalamili ngati chiwoko chingi chila. 14 Nambu Vafalisayu vakahuma kuvala na Nambu Yesu amanyalili mpangu wula, akawuka pandu Isaya litimilayi. 18 "Lola, mtumisi mwenimuhagwili, mewa kawaka mweamumanyi Dadi nambu Mwana, chiganu changu, mweanihekesa neju mtima wangu. Nikuuvika mpungu wangu panani yaki, namwene 19 Angahutana, amala kuywanga, mewa Iwami Iwaki nakuyuwanika munjila 20 Mlahi weupondiki lepi, mbaka kuhamula kwekuganikiwa kulongosa, 21 Vandu voha va milima yoha vakumuvalila mwene."

22 Penapo vandu vamletili Yesu mundu ngalola mewa avi ngajova mweatalaliwi na mzuka. Yesu akamlamisa hati akahotola kujova na kulola. 23 Msambi woha wa vandu wewavi penapo ukakangasa na kujova, "Wu, mwenuyu lepi mwana wa Daudi?" 24 Nambu Vafalisayu pevayuwini genago, vakajova, "Mundu uyu ivinga mizuka kwa uhotola wa Belizebuli mkulu wa mizuka." 25 Yesu amanyili maholo gavi akajova, "Unkosi wowoha weulekangini chikundi chikundi wewitovana wene, wangahotola kusindimala mewawa na muji amala vandu va nyumba yimonga vevalekangini chikundi chikundi yati vigwa." 26 Ngati Setani akavinga mizuka yaki, akujing'anamukila mwene. Hinu unkosi waki usindimala wuli? 27 Ngati nyenye mwijova nene nikuyivinga mizuka kwa makakala ga Belizebuli, wu, valanda vinu vivinga kwa makakala ga yani? Ndava ya genago vandu vinu ndi vevakuvahamula nyenye! 28 Nambu ngati nivinga mzuka kwa makakala ga Mpungu wa Chapanga, ndi mumanya kuvya Unkosi wa Chapanga umali kuvabwelela. 29 "Ihotola wuli mundu kuizangila nyumba ya mundu mweavi na makakala na kumnyaga vindu vyaki, changali hoti kumkunga mundu ana makakala mwenuyo? Kangi ndi ahrotola kumnyaga vindu vyaki." 30 "Mundu yeyoha mweanganilandia nene, akunibela, na mundu yeyoha mweangayola pamonga na nene, idandas. 31 Ndava yeniyo nikuvajovela, vandu yati vilekekeswa kumbudila kwavi Chapanga na maligu gavi goha, nambu yati ilekekeswa lepi yula mweakumliga Mpungu Msopi. 32 Kangi, mundu yeyoha mweijova lilovi la kumbela Mwana wa Mundu yati ilekekeswa, nambu mundu yeyoha mweijova lilovi la kumbela Mpungu Msopi, ilekekeswa

lepi pamulima uwu hati pamulima weubwela." (aiōn g165) 33 "Mkongo wakavya wabwina na matunda gaki yati givya gabwina mewawa, mkongo wakavya uhakau na matunda gaki givya gahakau mewa. Ndi mkongo umanyikana ndava ya matunda gaki. 34 Nyenye mwachiveleku cha liyoka! Mwihotola wuli kujova mambu gabwina kuni mwavene mwawahakau? Muni mundu ijova gala gegamemili mumtima waki. 35 Mundu mbwina iwusa mambu gabwina muchibana chaki chabwina, mewawa mundu mhakau iwusa mambu gahakau muchibana chaki chihakau." 36 "Hinu nikuvajovela, ligono la uhamula kila mundu yati ihamuliwa kwa kila llovi lihakau leajovili. 37 Muni malovi gaku wamwene yati wiyidakiliwa umganisi Chapanga, na kwa malovi gaku wamwene yati wihamuliwa kuyya uhokili." 38 Kangi pagati ya vawula va malagizu na Vafalisayu vamjovili Yesu, "Muwula tigana kulola ulangisu kuhuma kwa veve." 39 Mwene akayangula, "Chiveleku chihakau changali sadika! Mwigana ulangisu, yati mwipata lepi ulangisu, nambu ndi wulawula wa Yona mweavi mlota wa Chapanga. 40 Ngati Yona cheatamili magono gadatu kilu na muhi mulileme la somba yivaha, mewawa Mwana wa Mundu yati itama mugati ya ndima magono gadatu muhi na kilu. 41 Ligono la uhamula vandu va ku Ninawi yati viyima pamonga na chiveleku ichi na kuchihamula, ndava muni vene vamali kumng'anamukila Chapanga lukumbi Yona peavakokosili. Hinu apa avi mkulu kuliku Yona! 42 Nkosi wa chidala wa muji wa Sheba yati ihumila Kwelitipama lilanga lukumbi lwa uhamula wa chiveleku ichi, namwene yati akuchihamula kuvya chihokili. Muni mwene agendili kuhuma kutali, abwelili kuhuma kumulima waki, kuyuwana malovi ga luhalaga Solomoni, kumbi apa avi mkulu kuliku Solomoni." 43 "Mzuka ngati uvungiwi kwa mundu, ulyungalyunga kulugangatu kulonda pandu pa kupumulila. Akupapata lepi pandu, 44 Kangi akujijovela, 'Niwuya kavili kunyumba yangu mwenihumili.' Peiwuya akuyikolela nyumba yila yivii waka yifyagliwi na kupambwa. 45 Kangi ihamba kuyitolita mizuka yingi saba, hihakau neju kuliku mwene, yoha ibwela kuyingila kwa mundu yula. Mundu yula ivya mhakau neju kuliku peatumbwili. Hinu ndi yati yivya kwa chiveleku ichi chihakau." 46 Yesu peavi akona ilongela na vandu, lola, nyina waki na valongo vaki vakahika na kuyima kuvala, vagana kulongela nayu. 47 Hinu mundu mmonga akamjovela, "Yuwanila nyina waku na valongo vaku vavi kuvala, vigana kulongela na veve." 48 Nambu Yesu akamyangula mundu yula "Nyina wangu ndi yani? Na valongo vangu ndi vayani?" 49 Kangi akatalambula chiwoko chaki na kuvalangisa vawuliwa vaki, akajova, "Ava ndi nyina wangu na valongo vangu! 50 Muni mundu yeyoha mweihenga geigana Dadi wangu mweavili kunani, mwenuyo ndi mlongo wangu mlumbu wangu na nyina wangu."

13 Ligono lilo, Yesu awukili munyumba yila akahamba kutama mumhana ya nyanja. 2 Msambi uvaha wa vandu wamtindili hati Yesu akakwela muwatu, akatama. Vandu vohā vayimili mumhana ya nyanja, 3 namwene Yesu akavajovela mambu ga mahele kwa miluhumu. "Myuwanila, mundu mmija mbeyu ahambili kumija mbeyu. 4 Peamijili, mbeyu zingi zikagwilila munjila, na hidege yikabwela yikahola. 5 Zingi zakagwilila pamatalau pangali kuvya na ludaka neju. Zalolikini zimeli kanyata ndava ludaka Iwavi lwamahele lepi. 6 Lilanga palaumili, lachonili ndava mikiga yakayakamwili lepi muludaka, zikanya. 7 Mbeyu zingi zagwilili mumikongo ya minga, ndi mikongo ya minga yikamelā na kuzihinya. 8 Zingi zagwilili paludaka lwa bwina, zameli na kupambika, yingi mbeyu miya yimoja na yingi mbeyu sitini na yingi mbeyu selasini." 9 Yesu akajova, myuwana nyenye mwemuvu na makutu. 10 Vawuliwa va Yesu vamhambili, vakamkota, "Ndava kyani wijova na vandu kwa miluhumu?" 11 Yesu akavayangula, "Nyenye mpewili uhotola wa kumanya umfiyu wa Unkosi wa kunani kwa Chapanga, nambu vene vapewili lepi. 12 Muni mundu mweavi na chindu yati iyonokesewa neju, nambu mundu angali kuvya na chindu hati cheavi nachu yati chinyagiwa. 13 Muni nijova nawu kwa miluhumu, ndava vilolokesa nambu vilola lepi viywana nambu vimanya lepi. 14 Kwa vene gatimili malovi gala geajovili Isaya mweavi mlota wa Chapanga, kuyuwana yati mwiyuwana, nambu yati mwimanya lepi, kulola yati mwiola, nambu yati mwiwona lepi, 15 muni mitima ya vandu ava yitopa. Vagadindii makutu gavi, vagubiki mihi gavi. Kuvya lepi, yavaloli na mihi gavi, yayayuwini na makutu gavi, yavamanyalili muluhala Iwavi, na kumuwyila Bambu, na nene nganivalamisi. 16 Nambu mmotisiwa nyenye, muni mihi ginu girola na makutu ginu giywana. 17 Nikuvajovela chakaka, vamlota va Chapanga vamahele na vandu va Chapanga vamahele vanogili kugalola gala gemgaloli nambu vagaloli lepi, na kuyuwana gala gemyuwini nambu nakuyuwana." 18 "Hinu, nyenye myuwana ndava ya luhumu lwenulu lwa mmija mbeyu. 19 Yeyoha mweiyuwana llovi la Unkosi wa Chapanga changamanya, iwanangana ngati mbeyu zezagwili munjila, ndi yula mhakau ibwela na kutola chechimijiwi mumtima waki. 20 Mbeyu zezagwili mulitalau ndi luhumu wa mundu yula

mweiyuwana lilovi lenilo na bahapo akulipokela kwa mbeyu zabwina ndi Mwana wa Mundu 38 Mgunda luhoku. 21 Nambu nakuyingila mugati yaki ndava avi wula ndi pamulima. Mbeyu zabwina zila ndi vandu lepi na mikiga, lilovi lenilo litama mulukumbi luhupi na vala unkosi ndi wavi. Nambu masindi gala ndi vandu pegihumila man'gaiso na kuhengiwa uhakau ndava ya yula Mhakau. 39 Mundu likoko yula mweamijili ya lilovi la Chapanga, kanyata igwa. 22 Mewawa na masindi ndi Setani. Mabenu ndi mwishu wa mulima mbeyu yeyagwili pagati ya mikongo ya minga, ndi uwu, vabenaji ndi Vamitumu va kunani kwa Chapanga. luhumu lwa mundu mweiyuwana lilovi lenilo, nambu (aiōn g165) 40 Ngati chavitupula masindi na kugayocha mambu ga pamulima apa na mnogo wa kugana vindu motu, ndi yati cheyivya pamwishiwa wa mulima uwu. vyamahele vikulitindila lilovi lenilo na ipambika lepi (aiōn g165) 41 Mwana wa Mundu yati akuvatuma matunda ndi kuhenga gala gakumganisa Chapanga. Vamitumu vaki va Chapanga vavayola kuhuma ku (aiōn g165) 23 Nambu mbeyu yeyagwili muludaka Unkosi waki voha vevibudisa vandu kwa Chapanga lwabwina ndi luhumu wa mundu mweiyuwana lilovi na vevavi na matendu gahakau, 42 na kuvataga na kulimanya, ndi yipambika matunda, yimonga matunda miya na yingi matunda sitini na yingi matunda selasini." 24 Yesu avajovili vandu luhumu lungi, kuyaga minu. 43 Kangi, vandu vevihenga matendu gabwina palongolo ya Chapanga yati ving'asima ngati "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na lilanga muunkosi wa Dadi wavi. Hinu mweavi na mundu mweamijili mbeyu yabwina mumgunda waki. makutu ndi ayuwana!" 44 "Unkosi wa kunani kwa 25 Hinu vandu pavagonili abwelili mundu likoko na Chapanga uwanangana ngati vindu nya mashonga kumija masindi pagati ya nganu na kuwuka. 26 Penapo gamahele vyeyifiyiki kumgunda. Mundu mmonga nganu peyamel na kutumbula kuholomola njechela, ayiwene, akafiya kavili. Ahekili neju, hati akahamba mewawa masindi gakumila. 27 Vatumisi va mkolo kugulisa vyoha yyeavi navyu na akagula mgunda mgunda vamhambilu na kumjovela mwene, 'Bambu, wula.' 45 "Kavili Unkosi wa kunani kwa Chapanga chakaka wamijili mbeyu zabwina kumgunda waku. uwanangana na mgulisa vindu mweilonda chindu cha Hinu masindi gahumili koki?" 28 Mwene akavayangula, mashonga gamahele neju chechikemelewa lulu. 46 'Mundu likoko ndi mweahengili genago.' Ndi vatumisi Peapatili lulu yimonga yeyiguliswa kwa mashonga vaki vakamkota wigana tete tikatupulai masindi? 29 gamahele neju, akahamba, kugulisa vyoha yyeavi Mwene akavayangula, 'Lepi,' Pangi pemwitupula navyu na kugula chindu chila." 47 "Mewawa Unkosi masindi, yati mwitupula na nganu mewa. 30 Mlekayi wa kunani kwa Chapanga uwanangana na ngwanda vikula pamonga mbaka lukumbi lwa kubena. Lukumbi wa somba weujwigiji munyanja, kulova somba lwenulo ndi yati nikuvajovela vabenaji, vayola hoti masindi na kugakunga malundu ga kuyocha motu, na ndalindali. 48 Paumemili, valova somba vahutili nganu mbenai na kuyivika pachibana changu." 31 Yesu na kuvika mumadengu gavi, na somba zezawolili avajovili vandu luhumu lungi, "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na mbeyu yidebe yeikemiwa na vakataga. 49 Chenichi ndi cheyivya pamwishiwa haladali mundu ayitolili, na kumija kumgunda waki. yati vihumila na kupangula vandu vabwina na 32 Yene yivya yidebe kuliku mbeyu zoha, nambu vandu vahakau, (aiōn g165) 50 kangi yati vakuvataga yikamela na yikula kuyva mkongo uvaha kuliku mimea vandu vahakau mulitanulu la motu, kwenuko ndi yati yoha, hati hidege yibwela na kujenga hisakanilu, vivembu na kuyaga minu." 51 Yesu akavakota, "Wu, mumambanda gaki." 33 Yesu avajovili luhumu lungi, mukugamanya mambu goha aga?" Vakamyangula, "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na "Ena." 52 Mwene akavajovela, "Hinu ndi kila muwula mau mmonga mweagegili ngemeku, akahangisana wa malagizu mweajiwulili kuuvala unkosi wa kunani na uehembe madebe gavili na lapingga, na uehembe kwa Chapanga, iwanangana ngati mkolo nyumba woha watutumwiki." 34 Yesu aujovili msambi wa mweiwusa vindu muchibana nya mashonga gamahele vandu genago goha kwa miluhumu, kawaka chindu vyamupya na vyakadeni." 53 Yesu peamali kujova cheajovili changali miluhumu, 35 Muni lijambu leajovili miluhumu yeniyo awukili pandu pala, 54 akahamba mlota wa Chapanga litimilayi, "Yati njova nawu kwa kumuji wavi. Akatumbula kuwula vandu munyumba za luhumu, yati nikuvajovela mambu gegafiyiki kutumbula kukonganekela Vayawudi, vevamyuwini vakakangasa, kuwumbwa kwa mulima." 36 Kangi Yesu avalagili vakajova, "Mwenyu apatili koki luhala ulu?" Na vandu vala, akayingila munyumba. Vawuliwa vaki uhotola wa kuhenga gachinamitti? 55 Wu, mwenuyu vamhambalili vakamjovela, "Utidandaullila luhumu lwa lepi mwana wa yula mhongola mikongo? Na nyina masindi kumgunda." 37 Yesu akavayangula, "Mmija waki ikemiwa lepi Maliya na valongo vaki, lepi Yakobo

na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Valumbu vaki vaki, navene vakavapela vandu. 20 Vandu voha voha nakutama pamonga na tete? Hinu agapatili vakalya na kuyukuta. Na wawuliwa vaki vakanonga koki mambu ago goha? 57 Vabeli kumpokela, nambu Yesu akavajovela, "Mlotwa Chapanga itopeswa kila na gavili. 21 Mvalangu wa vandu voha vevalili vavi pandu, nambu nakutopeswa pamuji wa kunyumba yaki mwene!" 58 Hinu ndava ya kubela kumsadika kwavi, Yesu nakuhenga gachinamtiti yamahele kula.

14 Lukumbi Iwenulo, chilongosi Helodi ayuwini malovi ga Yesu 2 Kangi, akavajovela vatumisi vaki, "Mundu mwenuyo ndi Yohani Mbatizaji, ayukili ndi muni makakala gachinamtiti gihenga lihengu mugati yaki." 3 Muni Helodi ndi mweamkamwili Yohani akamkunga pingu na kumsopa muchifungu, ndava ya Helodiya, mdala wa Filipi, mlongo waki. 4 Ndava Yohani amjovili Helodi, "Chabwina lepi veve kumgega Helodiya mdala wa mlongo waku!" 5 Helodi aganili kumkompa Yohani, nambu ayogwipi vandu ndava vandu vammanyili Yohani avi Mlotwa Chapanga. 6 Hinu paligono la mselebuko wa kuvelekewa Helodi, msikana wa Helodiya akinili palongolo ya vayehe na Helodi ahekili neju. 7 Namwene akamjovela kwa chilapu kumpela msikana mwenuyo chindu chochoha cheiyupa. 8 Mwene kuni ikohakewa na nyina waki ndi akayupa, "Unipela mutu wa Yohani Mbatizaji mulupalu." 9 Nkosi akavya ngolongondi, nambu ndava ya chilapu chaki, na vayehe vala veavagongolili pachakulya, alagizi vampie. 10 Hinu, Helodi atumili mundu muchifungu amdumula Yohani mutu. 11 Vakavika mutu wa Yohani muchipalu na kumpela msikana yula, namwene akampelekela nyina waki. 12 Vawuliwa va Yohani, vakabwela vakatola higa yaki na kuzika. Kangi vakahamba kumjovela Yesu. 13 Peamali kuyuwana ago, Yesu akawuka pandu apo na watu, na kuhamba pandu pachiepela, ngamwene. Nambu vandu vakayuwana ndi vakamlanda na magendelu kuhuma kumiji. 14 Yesu peahulwki kubwani, auwene msambi wa vandu, akavahengela lipyana, akavalamisa vatamu voha. 15 Payavi kimihii, vawuliwa vaki vakamhambila vakamjovela Yesu, "Pandu apa ndi palugangatu, na lilanga limali kutipama. Hinu uvalaga vandu vahamba muvijiji vakajigulila vyakulya." 16 Nambu Yesu akavayangula 17 Nambu vene vakajova, "Tivii na mabumunda mhanu na somba zivili ndu." 18 Yesu akavajovela, "Muniletelai apa." 19 Ndi akavajovela vandu vatama mumanyai, na Yesu akatola mabumunda gala kwa Chapanga, akamsengusa Chapanga. Kangi akagametula mabumunda gala, na kuwapela vawuliwa

navene vakavapela vandu. 20 Vandu voha voha nakutama pamonga na tete? Hinu agapatili vakalya na kuyukuta. Na wawuliwa vaki vakanonga koki mambu ago goha? 57 Vabeli kumpokela, nambu Yesu akavajovela, "Mlotwa Chapanga itopeswa kila na gavili. 21 Mvalangu wa vandu voha vevalili vavi pandu, nambu nakutopeswa pamuji wa kunyumba yaki mwene!" 58 Hinu ndava ya kubela kumsadika kwavi, Yesu nakuhenga gachinamtiti yamahele kula. 22 Bahapo Yesu akavalagiza vawuliwa vaki vayingila muwatu, vamlongolela kumwambu ya nyanja lukumbi mwene ilagana na msambi wa vandu. 23 Peamali kuvalaga vandu, akakwela kuchitumbi nga mwene kumuyupa Chapanga. Kimihi payahikili Yesu avi mwene ndu penapo, 24 nambu watu wula wamali kuhika pagati ya nyanja, nambu yikakang'wa neju na mtimbunganu wa manji, muni chimbungulu wakang'wayi wiwuya mumbele. 25 Hamba kucha payahegalili, Yesu avahambilu vawuliwa vaki igenda kwa magendelu panani ya manji. 26 Nambu vawuliwa vaki pavamuwene igenda panani ya manji vakavagaya neju, vakajova "Lihoka!" Vakaywanga cha wogohi. 27 Bahapo Yesu akalongela nawu, "Mguna, ndi nene mkoto kuyogopa!" 28 Petili akajova, "Bambu ngati chakaka ndi wamwene, nijovelu nibwela kwaku nigenda panani ya manji." 29 Yesu akamyangula, "Ena, bwela." Hinu ndi Petili akahuluka muwatu wula akagenda panani ya manji, akamhambila Yesu. 30 Nambu peuweni mpungu wula, akayogopa, akatumbula kujwigama akavemba kwa lwami, "Bambu unisangulayi!" 31 Penapo, ndi Yesu akatalambula chiwoko chaki na akamkamula akamjovela, "Veve mweusadika padabe! Ndava kyani uvi na mtahu?" 32 Ndi akayingila muwatu, na mpungu ukaguna. 33 Voha vevavi muwatu vamfugamili, vakajova, "Chakaka veve ndi Mwana wa Chapanga." 34 Vakakupuka nyanya vakahika mulima wa ku Genezaleti. 35 Vandu pevammanyili Yesu, vakadandasa malovi pandu pala poha. Kangi vakamletela vatamu voha, 36 vakamuyupa neju avayidakila vapamisa ndu lugunyilu lwa nyula yaki. Na voha vevapamisi valamili.

15 Vafalisayu vangi na vawula va malagizu vakahika kuhuma ku Yelusalemu, vakamhambila Yesu vakamkota, 2 "Ndava kyani vawuliwa vaku vitopesa lepi mawuliwu ga vagogo vitu? Visamba lepi chabwina mawoko kwakona kulya chakulya!" 3 Yesu akayangula, "Ndava kyani nyenye mwidenya mihilu ya Chapanga, ndava ya kulanda mawuliwu waku na nyina waku, na mweampela liikoto dadi waki amala nyina waki yikumgana akomiwa. 5 Nambu nyenye mwijova, mundu mweakumjovela dadi kwa Chapanga, nimuwusili Chapanga, 6 iganikiwa lepi

kumtangatila dadi waki amala nyina waki. Chenichi nyanja Galilaya, akakwela pachitumbi, akatama pahi. ndi chemdenya amuli ya Chapanga kwa kugalanda 30 Msambi wa vandu vambwelli vamletili vevagogodili mawuliu ginu! 7 "Nyenye mwemkujikita kuvya higa na vangalola na vangajova pamonga na vangi vandu vabwina! Isaya alotoli chakaka, ndava yinu, vamahele vevagogodili magendelu vana matamu, peajovili malovi aga! 8 'Chapanga ijoba, vandu vakavavika palongolo ya magendelu gaki, mwene ava vakunitopesa kwa malovi ndu, nambu mitima akavalamisa 31 Msambi wa vandu ukakangasa yavi yivii kutali na nene. 9 Kunigundamila kwavi neju pavaweni vangajova vijova, vevagogodili higa ndi waka, ndava mambu geviwula ndi malagizu ga vilama vevagogodili magendelu vigenda na vangalola vandu ndu." 10 Kangi Yesu aukemili msambi wa vilola, vandu vakamulumba Chapanga wa Isilaeli. vandu akaujovela, "Myuwanila na kumanya malovi 32 Yesu avakemili vawuliwa vaki na kuvajovela, genikuvajovela! 11 Chindu chechikumyingisa mundu "Nikuvahengela lipyana vandu ava ndava vatamii uhakasa palongolo ya Chapanga lepi chechiyingila pamonga na nene magono gadatu, nivii lepi na mumlomo, nambu ndi chila chechikumuhuma mundu chindu chakulya. Nangagana vawuka na njala, mumlomo." 12 Kangi vawuliwa vaki vakamhambil, muni vakotoka kuinduka munjila." 33 Vawuliwa vakamjovela, "Wu, umanyili kuvya Vafalisayu vayomili vaki vakamjovela, "Penapa palukongolo tipata koki pevayuwini malovi gaku?" 13 Nambu mwene chakulya cha kuyukuta msambi woha wa vandu?" akavayangula, "Mbewu yeypa angamiya Dadi wangu 34 Yesu akavakota, "Mabumunda gavi galina?" mweavi kunani, yati yitupuliwa. 14 Mvaleka vene! Vakamyangula "Saba na tusomba tudebe." 35 Vene ndi vangalola, vachilongosi wa vangalola, na Yesu akalagiza vandu vatama pahi. 36 Akatola ngalola akamlongosa ngalola tuyaki, voha vavili yati mabumunda gala saba na tusomba tudebe tula, vidumbukila muligodi." 15 Petili akajova, "Utidandaulila akalolokesa kunani kwa Chapanga, akamsengusa luhumu wenuwo." 16 Yesu akajova, "Hati nyenye Chapanga, akavimetula, akavapela vawuliwa vaki, mwakona mwangagamanya ago? 17 Wu, mwhiotola navene vakavagavila vandu. 37 Voha vakalya na lepi kumanya chechiyingila mumlomo chihamba kuyukuta. Kangi vakayola masigalilu ga hipandi na mulileme na chiumiswa kuvala kundindima? 18 Nambu kumemesa madengu saba. 38 Vandu vevalili vavi mambu gegihumila mumlomo gihuma mumtima, vagosi elufu mcheche changavalanga vadala na genago ndi gegakumkita mundu akotoka kuyidakiliwa vana. 39 Ndi Yesu akavalaga vandu vala, akayingila palongolo ya Chapanga. 19 Ndi mumtima gihuma maholo na ukomaji na ugoni na ukemi na kuyiva na malovi ga udese na maligu. 20 Genago ndi gegakumkita mundu kuvya mhakasa palongolo ya Chapanga. Nambu kulya chakulya changasamba nakumuyingisa mundu uhakasa." 21 Yesu awukili pandu penapo akahamba kutama kumuji wa Tilo na Sidoni. 22 Mau mmonga Mkanani wa mulima wenuwo ambwelili na kuywanga neju, "Bambu Mwana wa Daudi, unihengela lipyana! Msikana wangu ing'ahisa na mzuka." 23 Nambu Yesu ayangwili lepi, hinu vawuliwa vaki vakamhambil, vakamjovela, "Mjovela awuka lola akutilanda kuni iywanga." 24 Yesu akayangula, "Nitumwili ndu kwa mulima wa Isilaeli, vevavi ngati limbelele leliyagili." 25 Nambu mau yula akabwela akamfugamila, akajova "Bambu, unitangatila." 26 Yesu akamyangula "Chabwina lepi kutola chakulya cha vana na kutagila mabwa." 27 Hinu mau yula akayangula, "Chakaka, Bambu, nambu hati mabwa gilya masigalilu gegigwa pahi pameza ya bambu wavi." 28 Penapo ndi Yesu akayangula, "Mau veve, sadika yaku yivaha! Uhengewa ngati chaugana." Msikana waki akalama lukumbi lulalula. 29 Yesu akawuka penapo akahamba mumhana wa

16 Vafalisayu na Vasadukayu vamhambili Yesu na kumlinga, vamyupili avalangisa ulangisu kuhuma kunani kwa Chapanga. 2 Nambu Yesu akavayangula, "Yikahika kimhi mwijova yati kwivya kwabwina ndava kunani kudung'u! 3 Na lukela hambo kucha mwijova, 'Lelu yati kwivya na fula, ndava kunani kudung'u na mahundi gatindili!' Mwimanya bwina kusoma ulangisu wa kunani, nambu mwangamanya kusoma ulangisu wa lusenje lwa hinu. 4 Chiveleku changasadika! Chigana ulangisu, chipewa lepi ulangisu, nambu nga wulawula wa Yona mweavi mlotu wa Chapanga." Yesu akavaleka, akawuka. 5 Vawuliwa vaki pavamali kukupuka kumwambu ya nyanja vakumbwi kuvya vakosiwi kugega mabumunda. 6 Yesu akavajovela, "Mvya miyu na mujiyangalila na ngemeku ya Vafalisayu na Vasadukayu!" 7 Nambu vene vakajovesana, "Ijoba genaga ndava tigejili lepi mabumunda." 8 Yesu amanyili maholo gavi, akavajovela, "Nyenye vandu mwemsadika padebe, ndava kyani mwijovesana ndava nakuyya na mabumunda? 9 Mwangamanya? Mwikumbuka lepi mabumunda gala mhanu genavalisili

vandu vala elufu mhanu ndi madengu galinga muni, Mwana wa Mundu yati ibwela na ukulu wa gemwamemisi? 10 Amala, mabumunda saba gala Dadi waki pamonga na vamitumu vaki va kunani kwa genavalisili vandu elufu mcheche, wu, madengu galinga ga masigalilu gemwamemisi? 11 Ndava kyani nakumanya, kuvya navi nakulongalela mambu vangi bahapa, vifwa lepi changamlola Mwana wa ga mabumunda? Nambu mijyanganila na ngemeku ya Vafalisayu na Vasadukayu!" 12 Kangi vawuliwa vakamanya kuvya avi nakujova ndava ya ngemeku ya mabumunda, nambu ndava ya mawuliwu ga Vafalisayu na Vasadukayu. 13 Yesu peahikili muji wa Kaisalia Filipi, akavakota vawuliwa vaki, "Vandu vijova Mwana wa Mundu ndi nayani?" 14 Vakamyangula, "Vangi vijova Yohani Mbatizaji," "Vangi vijova Eliya na vangi vijova Yelemia, amala mmonga pagati ya Vamlota va Chapanga." 15 Yesu akavakota, "Na nyenye mwijova nene ndi yani?" 16 Simoni Petili akayangula, "Veve ndi Kilisitu, Mwana wa Chapanga mweavi mumi." 17 Yesu akajova, "Umotisiwa veve Simoni mwana wa Yona, ndava muni, kawaka mundu yeyoha mweakugubukuli lijambu lenili, nambu Dadi wangu wa kunani. 18 Nene nikuvajovela, veve ndi Petili, na panani ya litalau lenili yati njenga msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Hati makakala ga lifwa gihotola lepi. (Hadés g86) 19 Yati nikupela fungulu za Unkosi wa kunani kwa Chapanga, chochoha cheudinda pamulima yati chidindiwa kunani kwa Chapanga, mewawa chochoha cheudindula pamulima, yati chidinduliwa kunani kwa Chapanga." 20 Kangi Yesu avabesili neju vawuliwa vaki vakotoka kumjovela mundu yeyoha yula kuvya mwene ndi Kilisitu Msangula. 21 Kuhumila penapo Yesu atumbwili kuvajovela hotohoto vawuliwa vaki, kuvya yikumgana ahamba ku Yelusalemu, na kwenuko yati inga'iswa pamahele, ndava ya kuyokiswa na vagogo, na vamteta vakulu na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa, kuvya yati ikomiwa na paligono la datu yati iyuka. 22 Petili akamtola pamhana, akatumbula kumhakalila, "Gakotoka kukuhumila Bambu! Lijambu lenilo langakukolela!" 23 Nambu Yesu akang'anamuka, akamjovela Petili, "Uwuka palongolo yangu, Setani! Veve ndi Chipingilu changu, maholo gaku lepi ga Chapanga nambu gachimundu." 24 Kangi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Mundu yeyoha mweigana kuvya mlanda wangu yikumgana ajibela mwene, atola msalaba waki, anilandayi. 25 Muni, mundu mweigana kuusangula wumi waki mwene, yati akuuyagisa, nambu mundu mweakuuuyagisa wumi waki ndava yangu yati akuupata kavili. 26 Wu, mundu yati ipata kyani akapata vindu vyoha nya pamulima na kuuyagisa wumi waki? Amala mundu yati iwusa chindu kiki chivya pandu pa wumi waki? 27 Ndava

Chapanga, penapo ndi peakumuwyisila kila mundu ndava ya matendu gaki. 28 Nikujovela chakaka, vavi vangi bahapa, vifwa lepi changamlola Mwana wa Mundu ibwela avi Nkosi."

17 Pegamatiki magono sita, Yesu avatoli Petili na Yakobo na Yohani mlongo waki, akahamba nauw ngavene kunani ya chitumbi chitali. 2 Kwenuko, Yesu ang'anamwiki mlolekanu waki palongolo yavi. Pamihu paki pang'asimi ngati lilanga na nyula zaki zang'asimi ngati lumuli. 3 Kangi vawuliwa vadatu vala vavawene Musa na Eliya vilongela na Yesu. 4 Penapo petili akamjovela Yesu, "Bambu ndi chabwina tete kuvya apa! Ngati wigana yati njenga vindanda vidatu chimonga cha veve, chimonga cha Musa na chingi cha Eliya." 5 Petili peavi akona ijoba ago, lihundi la msopi lavagubiki, na Iwami lukayuwanika kuhuma mulihundi, "Mwenuyu ndi mwana vangu mwenikungana mweneriganisiwa nayu mumuyuanilayi." 6 Vawuliwa vala pevayuwini genago, vakayogopa neju, vakagwa chakukupama. 7 Nambu Yesu akavahambilia, akavapamisa, akajova, "Myima mkoto kuyogopa!" 8 Pavayinula mitu yavi na kulola avi lepi mundu yungi, nambu ndi Yesu mwene. 9 Hinu, pavahelela kuhuma kuchitumbi, ndi Yesu avabesili, "Mkoto kumjovela mundu mambu gemgaweni mbaka Mwana wa Mundu peiyukiswa." 10 Kangi vawuliwa vakamkota "Ndava kyani vawula va malagizu vijova Eliya abwela hoti?" 11 Yesu akavayangula, "Chakaka, Eliya yati ibwela hoti na kutendelekela mambu goha. 12 Nambu nikuvajovela, Eliya amali kubwela na vene nakumanya, nambu vamhengili chavaganili. Mewawa Mwana wa Mundu yati in'gahiswa mumawoko gavi." 13 Kangi vawuliwa vamanyili kuvya akuvajovela kumvala Yohani Mbatizaji. 14 Pevauhikili kavili msambi wa vandu, mundu mmonga amhambili Yesu, akamfugamila palongolo yaki, 15 akajova "Bambu mhengela lipyana mwana vangu muni ihinduka, kangi ing'ahika neju, pamahele mwene igwa pamotu amala mumanji. 16 Namletili kwa vawuliwa vaku nambu vahotwili lepi kumlamisa." 17 Yesu akayangula, "Nyenye chiveleku changasadika na chechiyagili yati nitama na nyenye mbaka ndali? Yati nikuvasindimalila nyenye mbaka ndali? Mniletelia apa mwana mwenuyo." 18 Yesu akahakalila mzuka wula, wene ukamuwuka ndi msongolo yula akalama lukumbi lulalula. 19 Kangi vawuliwa vakamhambilia Yesu pachiepela na kumkota, "Ndava kyani tete tahotwili lepi kuuwusa

mzuka?" 20 Yesu akayangula, "Ndava sadika yinu yidebe. Nikuvajovela chakaka ngati muvi na sadika hati yidebe ngati mbeyu ya haladali. Mwihotola kuchijovela chitumbi ichi, 'Wuka apa uhamba pala!' Nachene yati chihamba, kawaka chindu chochoha changahengeka kwiniu." 21 Nambu mzuka ngati uwu nakuhuma, nambu kwa kumuyupa Chapanga na kujihinisa kulya chakulya. 22 Vawuliwa va Yesu pevavi pamonga ku Galilaya Yesu akavajovela, "Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa vandu. 23 Yati yakumkoma nambu paligono la datu yati iyukiswa." Vawuliwa vaki vakavya vakaviniswa mtima. 24 Pevahikili ku Kapelanaumu vandu vevitola kodi ya Nyumba ya Chapanga vakamhambil Petili, vakamkota, "Wu, kuhamba kulonda limonga lelikayagili?" 25 Petili akayangula, "Ena, ilipa." Hinu, petili lenilo kuliku gala tisini na tisa gangayaga. 26 Yesu peayingili munyumba kwakona angajova chindu, Yesu akamkota, "Simoni, veve wihololela wuli? Vankosi aliwene, nikuvajovela chakaka yati akulihekelela neju 26 Petili akayangula "Kwa vayehe." Yesu akamjovela chakaka, "Vakolonjinji vilipa lepi. 27 Nambu tikotoka kuvayomesa vandu ava. Uhamba kunyanja ukataga luecha, somba yeutumbwili kulova utola, udindula mlomo waki yati ukolela lishonga utola ulipa kodi ndava yaku na ndava yangu."

18 Lukumbi Iwenulo vawuliwa vamhambil Yesu, vakamkota, "Yani mweavimvaha Muunkosi wa kunani kwa Chapanga?" 2 Yesu amkemili mwana mmonga na akamyimika pagati yavi, 3 Kangi akajova, "Nikuvajovela chakaka, ngati mwing'anamuka lepi na kuvya ngati vana vadebe, katu nakuyingila muunkosi wa kunani kwa Chapanga. 4 Mundu yeyoha mweakujihesela pahi ngati mwana, mwenuyo ndi mvaha munkosi wa kunani kwa Chapanga. 5 Mundu yeyoha mweakumpokela mwana mmonga ngati uyu paliina langu, akunipokela nene." 6 "Mundu yeyoha mweakumbudisa mmonga pagati ya vadebe vevisadika vabudayi, ngayivii mbanga akungiwa liganga livaha la kuyagila muhingu na kujwigiswa pagati ya nyanja yivaha. 7 Valachikolela vandu va mulima ndava ya kuyokisa vangi vagwai. Mabudisa genago yikugagana gahumila, nambu alachikolela mundu yula mweakugabudisa." 8 "Ngati chiwoko chaku amala chigendelu chaku chikubudisa, chidumulai na kutaga kutali, Mbanga veve kuyingila kuwumi changali chiwoko chimonga amala chigendelu chimonga kuliku veve kuyingila kumotu wa magono goha wangajimika kuni uvi na mawoko gavili amala magendelu gavili. (aiōnios g166)

9 Lihu laku lakakubudisa, ulitupula na ultaga kutali. Mbanga veve kuyingila muwumi wa magono goha gangali mwishu kuni uvi na lihu limonga kuliku kuvya na mihi gavili na kutaga kumotu wa magono goha wangali mwishu wangajimika kuni uvi na mihi gaku gavili." (Geenna g1067) 10 "Mjiyangalila mkoto kuvavevesa mmonga wa vadebe ava. Nikuvajovela vamitumu vavi kunani kwa Chapanga magono goha vavi palongolo ya Dadi wangu. 11 Ndava muni Mwana wa Mundu abwelili kusangula chechiyagili." 12 "Mwihololela wuli? Ngati mundu avi na mambelele miya yimonga, limbele limonga lakayagai. Wu, nakugaleka mambelele tisini na tisa pachitumbi, Chapanga vakamhambil Petili, vadebe ava ayaga." 13 Ngati muwula winu, ilipa kodi ya Nyumba ya Chapanga?" 14 Mewawa, Dadi winu mweavi kunani, nakugana mmonga wa akamkota, "Dadi vadebe ava ayaga." 15 "Mlongo waku akakuhokela va pamulima vitola ushulu amala kodi kuhuma kwa umhambil ukamlangisa cheakuhokili muvi mwavene. yani? Kuhuma kwa vakolonjinji amala kwa vayehe?" 16 Ngati Akakuyuwana ndi umpati kavili mlongo waku. 17 Ngati 26 Petili akayangula "Kwa vayehe." Yesu akamjovela nakukuywanila, hamba na mundu yungi mmonga chakaka, "Vakolonjinji vilipa lepi. 27 Nambu tikotoka amala vavili muni kwa malovi ga vandu vavili amala kuvayomesa vandu ava. Uhamba kunyanja ukataga vadatu lijambu loloha limaliswa ngati Mayandiku luecha, somba yeutumbwili kulova utola, udindula Gamsopi chegijova. 18 "Nikujovela chakaka, chemwibesa mlomo waki yati ukolela lishonga utola ulipa kodi venavo, uwujovela msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, ngati akuvayuwanila lepi avo, kwa veve ndi avya ngati vandu vangammanya Chapanga na vevitola kodi." 19 Nijova kang, vavili pagati yinu vakayidakilana pamulima ndava ya lijambu loloha la kumuyupa Chapanga, Dadi wangu wa kunani yati akuvahengela lijambu lenilo. 20 Ndava muni popoha pamuvi vavili amala vadatu kwa liina langu, nene nivii penapo pagati yavi." 21 Kangi Petili akamhambil Yesu, akamkota "Bambu, wu, mlongo wangu akanibudilayi, nimulekekesa mala yilinga? Amala mala saba?" 22 Yesu akayangula, "Nijova lepi nga mala saba, nambu sabini mala saba." 23 Ndava yeniyi ndi Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangana na mkulu mmonga mweaganili kuhenga mvalangu wa madeni na vatumisi vaki. 24 Peatumbwili kuvalanga, vamletili mundu mweadaiwayi mashonga elufu kumi. 25 Mundu mwenuyo avi lepi na chindu cha kulipa, mkulu waki akahamula, aguliswai ngati mwanda mwene na mdala waki na vana vaki na vindu yyeavili navyu muni valipa lideni. 26 Hinu, mtumisi yula. Akagwa pahi, akafugama, akajova, unilindila nene yati nikukulipa lideni loha! 27 Mkulu yula akamhengela lipyana akamlekekesa lideni lila

akamleka ahamba. 28 "Nambu mundu yula pawukili, ndava vahengiwi na vandu kuyva vakahumbi kapeccha akakonganeka na mtumisi muyaki mweamdayayi na vangi vigega lepi ndava ya Unkosi wa kunani mashonga gadebe. Akamkamula akamdodoyola kwa Chapanga. Mweihotola kuyidakila lilovi lenilo hingu, akumjovela 'Nilipa lideni laku!' 29 Mtumisi ayidakilayi." 13 Kangi vandu vamletili Yesu vana muyaki akafungama, akajova, niyupa, 'Unilindila vadebe muni avavikila mawoko na kuvayupila. Nambu nene yati nikukulipa lideni laku loha!' 30 Nambu vawuliwa vaki vakavahakalila vandu vala. 14 Nambu mwene angayidakila, ndi akamusopa muchifungu Yesu akavajovela, "Muvaleka vana ava wabwela kwa mbaka peilipa lideni lila. 31 Hinu, vatumisi vayaki nene, na mkoto kuvabesa, muni Unkosi wa kunani kwa pavawene lijambu lelahumalili vakaviniswa mtima, Chapanga ndi wa vandu ngati vana venava." 15 Hinu vakahamba kumjovela mkulu wavi kulivala lijambu lelahengiki. 32 Kangi mkulu yula akamkemela mtumisi mwenuyo, akumjovela, 'Veve ndi mtumisi mhakau neju! Nikulekekisi lideni laku loha pewaniyupili. 33 Wu, yakuganili lepi veve kumlekekese mtumisi muyaku ngati chenikulekekisi nene?' 34 Hinu mkulu yula akamema ligoga, akamgotola kwa vang'aisa muchifungu mbaka peilipa lideni laku loha." 35 "Na dadi wangu mweavi kunani yati akuvahengela mewawa ngati kila mmonga winu akumlekekese lepi mlongo waki kwa mtima waki woha."

19 Yesu peamali kujova malovi ago, akawuka kumko wa ku Galilaya na kuhamba kumuji wa Yudea kumwambu ya mfuleni Yoludani. 2 Msambi uvaha wa vandu wamlindili kwenuko, mwene akavalamisa. 3 Hinu pagati ya Vafalisayu vangi vakambwelela vakamulinga kumkota, "Wuli, ndi chabwina mgosi kumleka mdala waki ndava ya chindu chochoha chila?" 4 Yesu akavayangula, "Wu, mwangasoma mu Mayandiku Gamsopi kuyva Chapanga mweawumbili mundu kutumbula kadeni, amuwumbili mundu mgosi na mdala? 5 Kangi akajova, 'Ndava yenyiyo, mgosi yati akumleka dadi waki na nyina waki na kuwunganana na mdala waki, ndi voha vavili yati vivya higa yimonga.' 6 Ndava yenyiyo, ndi lepi kavili lavili, nambu higa yimonga. Cheachiwunganishi Chapanga mundu akoto kuchipangulana." 7 Nambu Vafalisayu vakamkota, "Ndava kyani, Musa atilagazili yihtoleka mgosi kumpela mdala waki balua na kumleka?" 8 Yesu akayangula, "Musa avalekekisi ndava ya kutopa kwa mitima yinu. Nambu nakuvya chenicho kutumbula Chapanga peawumbili mulima. 9 Nikuvajovela, mundu yeypa mweakumleka mdala waki na kugega mdala yungi ikita ugona nambu ndu ndava ya ukemi ihotola kumleka." 10 Vawuliwa vaki vakamjovela, "Ngati mambu ga mgosi na mdala waki ndi ago, mbanga kukotoka kugega." 11 Yesu akavajovela, "Lepi voha vevihotola kuyidakila lilovi lenili, nambu vala vevahotwisi na Chapanga. 12 Muni gavi mambu ndalindali gegihenga vagosi vakotoka kugega, vavi vevavelikiwi kahumbi kapeccha, vangi

na vangi vigega lepi ndava ya Unkosi wa kunani mashonga gadebe. Akamkamula akamdodoyola kwa Chapanga. Mweihotola kuyidakila lilovi lenilo hingu, akumjovela 'Nilipa lideni laku!' 29 Mtumisi ayidakilayi." 13 Kangi vandu vamletili Yesu vana muyaki akafungama, akajova, niyupa, 'Unilindila vadebe muni avavikila mawoko na kuvayupila. Nambu nene, na mkoto kuvabesa, muni Unkosi wa kunani kwa pavawene lijambu lelahumalili vakaviniswa mtima, Chapanga ndi wa vandu ngati vana venava." 15 Hinu Yesu peamali kuvavikila mawoko muni avamotisa, ndi akawuka pandu penapo. 16 Mundu mmonga amhambili Yesu akamkota, "Muwula, nikita chindu kiki chabwina niyyaa na wumi wa magono goha?" (aiōnios g166) 17 Yesu akamyangula, "Ndava kyani ukunikota lijambu la bwina? Avi mmonga ndu mweavi mbwina. Ngati wigana kuyva na wumi wa magono goha, uydakila mihiilu." 18 Mundu yula akamkota, "Mihiilu yoki?" Yesu akamyangula, "Ukoto kukoma, kukita ugoni, kuyiva, kujova udese, 19 vatopesayi dadi waku na nyina waku na umgana muyaku ngati cheukujigana wamwene." 20 Msongolo yula akamjovela, "Genago goha nigalandili, hinu nihenga kyani neju?" 21 Yesu akamjovela, "Ngati wigana kuyva chakaka mundu mbwina, uhamba ukagulisa vindu vyaku vyoha. Mashonga ago goha uvapela vangangu na veve yati ukujivikila vindu vyamahele kunani kwa Chapanga, kangi ubwela unilandayi." 22 Hinu msongolo yula peayuwini malovi gala, akahamba kuni avi ngolongondi neju ndava muni avi na vindu vyamahele aganili lepi kuvilekelesa. 23 Kangi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Nikuvajovela chakaka, ndi yinonopa mkolo vindu vyamahele kuyingila muunkosi wa kunani kwa Chapanga. 24 Nikuvajovela kavili yati yiyeuka kwa hinyama ngati ngamiya kuholota palibowo la sindanu, kuliku mweavi na vindu vyamahele kuyingila muunkosi wa kunani kwa Chapanga." 25 Vawuliwa vala pevayuwini malovi ago vakakangasa neju, vakamkota Yesu, "Hinu ndi yani mweihotola kusanguliwa?" 26 Yesu akavalolkesa, akavajovela "Lijambu lenili lihotoleka lepi kwa mundu, nambu kwa Chapanga mambu goha gihtoleka." 27 Petili akayangula "Lola," Tete tileki kila chindu ndava ya kukulanda. Yati tipata kyani? 28 Yesu akavajovela, "Nikuvajovela chakaka, paitama Mwana wa Mundu pachigoda cha ukulu waki, pamulima wa mupya. Mewawa na nyene mwemunilandili yati mwitama na nene muvigoda kumi na hivili na kuvahamula makabila kumi na gavili ga Isilaeli. 29 Mundu yeypa mwaalekili nyumba amala mlongo waki amala mlumbu amala dadi amala nyina waki amala vana vaki amala migunda yaki ndava na nene. Yati ipokela mala miya

na kuhala wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōnios g166) 30 Nambu vamahele vevavi va kutumbula yati vivya va mwishu na vevavi va mwishu yati vivya va kutumbula."

20 "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na mkolo mgunda wa mizabibu, mwealavili lukela kuvalonda vandu valihengu mumgunda waki. 2 Vayidakilini kulipiwa mashonga ga luhuna lwa muhi umonga, akavatuma kumgunda waki wa mizabibu. 3 Akahuma kavili saa datu lukela, na avaweni vandu vangi vayimili pandu pakugulilisa vindu, vangali lihengu. 4 Akavajovela, 'Mewawa na nyenye mhamba kulihengu kumgunda wangu wa mizabibu,' Na nene yati nikuvalipa luhuna lwinu lwemganikiwa mupewayi. 5 Hinu, vakahamba. Kangi mkolo mgunda yula akahuma kangi saa sita, na saa tisa, akawuka kangi mewawa. 6 Hati Payahikili saa kumi na yimonga kimihi, ahumili kangi na kuvakolela vandu vangi vayimili pandu pa kugulisa vindu, hinu, akavakota. 'Ndava kyani tuyimili muhi woha changali lihengu?' 7 Vakamyangula, 'Ndava kawaka mundu mweatipeli lihengu,' Mwene akavajovela, na nyenye mhamba mkahenga lihengu kumgunda wa mizabibu." 8 Payavi kimihi, mkolo mgunda amjovili myimilila lihengu mumgunda, uvakemela vanalihengu uvalipa mashonga gavi, utumbula na vala veuvapeli lihengu pamwishi na umalakisa vala veuvapeli lihengu pakutumbula. 9 Hinu vevatumbwili lihengu saa kumi na yimonga kimihi, vabwelili na kila mundu apokili mashonga ga luhuna lwa muhi umonga. 10 Pavabwelili vala vevatumbwili lihengu peatumbwili vaholali kuyya yati vipokela neju, ndi navene vakapokela mashonga ga luhuna lwa muhi umonga kila mundu. 11 Pavamali kupokela vakamng'ung'utila mkolo mgunda yula. 12 Vakamjovela, vandu ava va pamwishi vahengili lihengu nga lisaa limonga, hinu veve uvalipili kuwanangana na tete, kuni tete tiweli na kukangamala mulihengu na lilanga la muhi woha? 13 Mkolo mgunda yula, akamyangula mmonga wavi, "Yuwanila, mkozi, nikupunjili lepi chindu! Wu, tayidakilini lepi na veve mashonga ga luhuna lwa muhi umonga?" 14 Hinu tola mashonga ga luhuna lwaku, uhamba. Niganili kumpela wa pamwishi luhuna lwa kuwanangana na veve. 15 Nihotola lepi kukita chenigana na mashonga gangu? Ukunilokesa lingele ndava muni nambwina?" 16 Hinu Yesu amalakisa kwa kujova, "Mewawa wa pamwishi yati vivya wa vakutumbula na vakutumbula yati vivya va pamwishi." 17 Yesu peavi munjila kuhamba ku Yelusalemu, ndi akavatola vawuliwa vaki kumi na vavili vala kuchiyepele, na

munjila kuni vigenda akavajovela. 18 "Mlolà, tihamba ku Yelusalemu kwenuko ndi Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa Vakulu va kuteta na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa navene yati vakumhamula lifwa. 19 Kangi yati vakumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, navene yati vakumvevesa na kumtova ndonga, na kumkoma kwa kumvamba pamsalaba nambu paligono la datu yati iyuka." 20 Penapo nyina wavi vana va Zebedayo amhambili Yesu pamonga na vana vaki vavili, akamfugamila na kumuyupa chila cheigana. 21 Yesu akamkota, "Ugana kyani?" Mau yula akayangula, "Lagazila muunkosi waku vana vangu ava vavili vatama, mmonga upandi waku wa kulyelela na yungi wa kumangeya." 22 Yesu akamyangula, "Nakuchimanya chemwiyupa. Wu, mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso cheniriywela nene?" Vakamyangula, "Tihotola." 23 Akavajovela, "Chakaka yati mwinyeweleta chikombi changu, nambu kumtamisa mundu upandi wa kulyelela amala kumangeya ndi lihengu langu lepi, lijambu lenilo yati vipewa vala vevatendelekiwi na Dadi wangu." 24 Vawuliwa kumi vala pevayuwiniil genago, vakavayomela vala valongo vavili. 25 Nambu Yesu akavakemela pamonga na kuvajovela, "Mwimanya kuvya vachilongosi va mulima vakuvalongosa vandu vavi kwa makakala, na vachilongosi vakuvakita vandu avo kuvya vavi. 26 Nambu kwinu yikotoka kuvya genago, nambu mweigana kuvya mkulu pagati yinu yikumgana avyai muhengaji winu, 27 na yeoha mweigana kuvya wa kutumbula pagati yinu, yikumgana avyai mtumisi winu. 28 Ndava muni Mwana wa Mundu nakubwela kuhengewa, nambu kuvhengela na kuwusa wumi waki ndava ya kuvagombola vandu vamahele." 29 Yesu na vawuliwa vaki pavawuyayi ku Yeliko msambi uvaha wa vandu vamlandili. 30 Ndi vangalola vavili vevatamili pamuhana ya njila, pevayuwini kuvya Yesu ibwela na njila yeniyo, vakajova kwa Iwami luvaha, "Bambu, Mwana wa Daudi utihengela lipyana." 31 Msambi wa vandu wula wavahakalili na kuvajovela vagunai. Nambu vene vakayonjokesa kujova kwa Iwami luvaha, "Bambu, Mwana wa Daudi utihengela lipyana!" 32 Yesu akayima akavakemela na kuvakota, "Wu, mwigana nivahengela kyani?" 33 Vakamyangula, "Bambu, tigana kulola." 34 Hinu Yesu avahengili lipyana, ndi akavapamisa mumihu gavi, ndi bahapo vakahotola kulola, vakamulanda.

21 Yesu na vawuliwa vaki pavahegelili, ku Yelusalemu na kuhika Betifage kuchitumbi cha Mizeituni ndi akavatuma vawuliwa vaki vavili, 2

akavajovela, "Muhamba pachijiji cha palongolo yinu kyani mkongo wa mtini unyalili chighafula?" 21 yati mwikolela lipunda na mwana waki vakungiwi, Yesu akavayangula, "Nikuvajovela chakaka, ngati muvawopola muniletayi nene. 3 Ngati mundu mwisadika changali mtahu, yati mwihotola lepi ndu akavakota chochoha, mumjovela, 'Bambu akumgana,' kuhenga ago, nambu hati kuchijovela chitumbi, Bahapo yati akuvalekela." 4 Mambu ago gahengiki 'Utupuka apa, na ukujitaga munyanja,' Yati vivya muni malovi geajovil Mlota wa Chapanga gatimilayi, mewa. 22 Na chochoha chemwiyupa kwa kumuyupa 5 "Ujovela muji wa Siyoni, Lola, Nkosi waku Chapanga, mwakasadika yati mwipata." 23 Yesu akukubwelela! Mngolongondi na akweli panani ya ayingili mu Nyumba ya Chapanga kuwula, hinu peavi lipunda, mwana wa lipunda hinyama yezigega mukuwula. Vamteta vakulu na vagogo va vandu ndwika." 6 Mewa vawuliwa vaki vakahamba na kukita vamkotili "Wihenga mambu genago kwa uhotola woki? ngati chevalagazi ni Yesu. 7 Vamletili lipunda na Ndi yani mweakupeli uhotola wenuwo?" 24 Yesu mwana waki, vakavayambatisa nyula panani yavi, akavayangula, "Nene yati nikuvakota likotesi limonga, na Yesu akatama panani yaki. 8 Msambi uvaha na ngati muniyangwili ndi nene yati nikuvajovela wa vandu vadandisi nyula zavi munjila na vangi nihenga mambu aga kwa uhotola woki. 25 Wu, vadumwili matutu ga mikongo na kudandasa munjila. uhotola wa Yohani Mbatizaji wahumili koki? Wu, 9 Msambi wa vandu vevamlongolili na vevamulandili wahumili kunani kwa Chapanga amala wahumili vala vakajova kwa Iwami luvaha. "Ulumbiwa Mwana kwa vandu?" Nambu vakajovesana vene kwa vene, wa Daudi! Amotisiba mwenuyo mweibwela paliina la "Tikajova, 'Wahumili kunani kwa Chapanga? Yati Bambu! Chapanga alumbiwa kunani!" 10 Yesu peavi akutikota, ndava kyani nakusadika?" 26 Na ngati mukuyingila ku Yelusalemu, muji woha wakenyemwiki. tijovili, gahumili kwa vandu, tiyogopa msambi wa Vandu vakotanayi, "Mwenuyo ndi yani?" 11 Vandumu vohi voha viyidakila kuvya Yohani ndi mlota vangi pagati ya msambi wula vakayangula, "Mwenuyo wa Chapanga." 27 Hinu vamyangwili, "Nakumanya!" ndi Yesu mlota wa Chapanga, kuhuma ku Nazaleti Namwene Yesu akavajovela na nene nikuvajovela muji wa Galilaya." 12 Yesu ayingili paluvanja lwa lepi, nihenga mambu aga kwa uhotola woki. 28 Nyumba ya Chapanga na kuvavinga vandu voha, "Nyenyemwihololela wuli, mundu mmonga avili na vevagulisa na kugula vindu pala, azing'anambwisi vasongolo vavili. Akatumbula kumjovela yula wa meza za vabadilisha mashonga. Pamonga na vigoda kutumbula, mwana vangu lelu uhamba kumgunda nya vagulisa ngunda. 13 Akavajovela "Yiyandikwi mu wangwa mizabibu ukahenga lihengu. 29 Msongolo Mayandiku Gamsopi, 'Nyumba yangu yati yikemiwa yula akamyangula, 'Mbwitu,' Nambu mwankandahi nyumba ya kumyupila Chapanga.' Nambu nyenye ang'anamwisi maholo gaki, akahamba kuhenga muyikitili kuvya libokoselu la vanyagaji." 14 Vangalola lihengu. 30 Yula dadi akamjovela mwana wa pili na vachindamile vamhambili Yesu pa Nyumba ya galagala. Namwene akayidakila ena Dadi, Nambu Chapanga, mwene avalamisi. 15 Nambu Vamteta nakuhamba. 31 Wu, yani pagati ya vavili venavo vakulu na Chapanga na vawula va malagizu vamemili mweahengili maganu ga dadi waki?" Vakamyangula, ligoga ndava ya kulola mambu gabwina geahengili "Mwana wa utumbula yula." Hinu, Yesu akavajovela, Yesu, mewa vana vevajovayi kwa Iwami luvaha "Nikuvajovela chakaka vatola kodi na vakemi yati mu Nyumba ya Chapanga, "Ulumbiwa Mwana wa vakuvalongolela kuyingila muunkosi wa Chapanga." Daudi." 16 Vakamjovela, "Wu, wiywana vana ava 32 Muni Yohani abwelili kwinu na kuvalangisa njila ya chevijova?" Yesu akavayangula, "Ena, niyuwana! Wu, kumganisa Chapanga, nyenye nakuyisadika, nambu mwangasoma mu Mayandiku Gamsopi? Mumilomo vatola kodi na vakemi vamsadiki. Hati pamonga na ya vana vadebe na vang'nya ndi ujipatili ulumba kugalola genago goha, nambu nyenye nakumuuyila kamili." 17 Kangi Yesu akavaleka, akawuka pamuji Chapanga na kumsadika. 33 Yesu akajova, "Myuwana wenuwo, akahamba ku Betania akagona kwenuko. Iuhumu lungi," Mundu mmonga mkolo nyumba alimi 18 Chilau yaki lukela Yesu peavi mukuwuya kumuji mgunda wa mizabibu, akatindisila luwumba, na wenuwo, njala yaminilli. 19 Auwene mkongo wa mtini kugima chiliva cha kuminyila divayi na akajenga mumuhana ya njila, ndi auhambalili, nambu akolili mnala. Kangi avakodisi valimaji, akahamba mulima lepi chindu mumkongo wula nga mahamba gene, ndi wa kutali. 34 Lukumbi lwa kubena pwalahikili, ndi aupeli likoto akaujovela gakotoka kupambika matunda avatumili vatumisi vaki kwa valimaji vala, muni kutumbula lelu hati magono goha! Bahapo mkongo vakatola lilundu laki la mabenu. 35 Nambu valimaji vala wula wanyalili. (ain g165) 20 Vawuliwa pavauweni vavakamwili vatumisi venavo, mmonga vakamtova na vakakangaswa na Ijambu lenilo vakajova, "Ndava yungi vakamkoma, na yungi vakamtova na maganga.

36 Kangi mkolo mgunda akavatuma vatumisi vangi vakawuka na kuhamba munjila, vavakemela vandu vamahele neju kuliku vala va kutumbula. Hinu voha vevavakolili, vandu vabwina na vahakau, nyumba valimaiji vala vakavahengela mewawa. 37 Pamwishi ya ndowa yikamema vayehe." 11 "Nkosi avawene ndi amtumili mwana waki, muni aholalili kuvya. paayingili kuvalola vayehe, amuwene mundu mmonga Chakaka yati vakumutopesa mwana vangu. 38 mwaangawala nyula za ndowa. 12 Nkosi akamkota, Nambu valimaiji vala pevamuwene mwana waki, 'Nkozi uyingi wuli penapa changawala nyula za vakajovesana vene kwa vene, mwenuyu ndi mhali pandowa?' Nambu mwene agunili. 13 Kangi nkosi waki, timkoma muni mgunda wenuwu tihala tete! akavajovela vahengaji, 'Mumkunga magendelu na 39 Hinu, vakamkamula na kumtaga kuvala ya mawoko mumtaga kuvala kuchitita, kwenuko yati mgunda wa mizabibu, ndi vakamkoma. 40 Kangi ivembala na kuyaga minu.'" 14 Yesu akamalakisila Yesu akavakota "Hinu mkolo mgunda wa mizabibu kujova, 'Vamahele vagongoliwi, nambu vevahaguliwi paibwela yati akuvakita kyani valimaiji vala?" 41 vadebe." 15 Kangi Vafalisayu vakawuka, vakajovesana "Vene vakamyangula, yati akuvakoma valimaiji venavo ndava ya kumuyonja Yesu kwa malovi gaki. 16 Ndi na mgunda wula yati akuvapela valimaiji vangi vavatumili vamulanda vavi pamonga na vamulanda vevakumpela lilundu laki la mabenu lukumbi lwa va chikundi cha Helodi. Vamkota, "Muwula," "Timanyili kubena." 42 Yesu akavajovela, "Wu, mwangasoma mu kuvya veve ndi mundu wa chakaka, wiwula njila Mayandiku Gamsopi?" Liganga levabeli vakujenga, ya Chapanga muuchakaka, changayogopa vandu hinu ndi liganga likulu la kukamulila nyumba Bambu ndi vijova kyani muni ulongosi wa mundu chindu lepi mweahengili lijambu lenili, ndi la kukangasa neju kwitu! kwa veve. 17 Hinu tijovela, uholalela wuli? Wu, 43 Ndava muni nikuvajovela, "Unkosi wa Chapanga chabwina amala lepi, tete kulipa kodi kwa nkosi wa yati uwusiwa kwinu na yati vipewa vandu va mulima ku Loma ndi mewa ikemelewa Kaisali?" 18 Nambu, wungi vala vevihenga gegakumganisa Chapanga." 44 Yesu amanyili uhakau wavi, akavajovela, "Nyenyen Yeyoha mweigwilila paliganga lenilo yati idenyekana vahomela ndava kyani mukunilinga? 19 Mnilangisa hipandi hipandi na yeypa mwelikumgwilila yati lishonga la kulpila kodi!" Vene vakamlangisa lishonga. likumuyaga nyiminyimi. 45 Ndi vamteta vakulu 20 Ndi, Yesu akavakota, "Pamihu apa na liina na Vafalisayu pevayuwini miluhumu ya Yesu ndi lenili vyeviyandiki penapa ndi nya yani?" 21 vamanyalili kuvya akuvajova vene. 46 Vene pevalondili Vakamyangula "Ya nkosi wa ku Loma." Penapo Yesu njila ya kumkamula, vayogwipi msambi wa vandu akavajovela, "Hinu mumpela nkosi wa ku Loma vyaki muni vene vammanyili kuvya mwene ndi mlota wa nkosi wa ku Loma na mumpela Chapanga vyaki Chapanga." 22 Pevayuwini genago vakakangasa, vakamleka vakawuka. 23 Ligono lenilo pagati ya Vasadukayu vangi vevijova vandu vevafwili viyuka lepi, vamhambalili Yesu na kumkota, 24 vakamjovela "Muwula, Musa atijovili mundu mweagegili awfwi changaleka vana, yikumgana mlongo waki amhala lipwela mwenuyu, muni ambabakisila vana mlongo waki 25 Hinu pitu apa pavili na valongo saba. Mwaatumbwili kugega awfwi changaleka vana, na mlongo waki amgegili lipwela mwenuyu. 26 Hinu yavi mewawa kwa valongo vangi wa pili na wa datu, mbaka vohaha saba. 27 Pavamali kufwa valongo venavo vohaha, ndi na mdala yula awfwi. 28 Wu, pa ligono la kuyuka yati ivya mdala wa yani pagati ya valongo vala? Muni vohaha saba vasegini nayu." 29 Yesu akavayangula "Nyenyen mubudili ndava muni nakumanya Mayandiku Gamsopi wala makakala ga Chapanga. 30 Muni vevafwili paviyuka yati vigega lepi wala kugegewa, ndi vivya ngati vamitumu va kunani kwa Chapanga. 31 Nambu ndava ya kuyuka kwa vevafwili, wu, mwangasoma geavajovili Chapanga? Avajovili, 32 'Nene ndi Chapanga wa Ibulahimu, Chapanga wa

22 Yesu ajovili nawu kavili kwa miluhumu, akajova. 2 "Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangini na nkosi mweamtendelekili mwana waki mselebuko wa ndowa. 3 Avatumili vatumisi kuvakemela veavagongolili kundowa, nambu vene vabeli kubwela. 4 Kangi avatumili vatumisi vangi, akajova muvajovela venivagongolili vala, Msleebuko wula nimali kutendelekela, nimali kuhinja ng'ombi yigosi na mpapakasi yeyikulupili, nitendelekili kila chindu, mbwela kundowa! 5 Nambu vevagongoliwi valitopisi lepi lijambu lila, vakahambanila, mmonga kumgunda waki na yungi kumahengu gaki, 6 na vangi vavakamwili vatumisi vala vakavaliga na kuvakoma. 7 Nkosi yula akayoma, ndi akavatuma manjolinjoli vaki vahamba kuvakomekesa vakomaji venavo na kuyocha muji wavi 8 Kangi akavajovela vatumisi vaki, 'Msleebuko wa ndowa ndi umali kutendelekela, nambu venivagongolili vala nakuganikiwa kubwela. 9 Hinu, mhamba hati munjila, voha vemkuvakolela mvakemela vabwela kundowa.' 10 Vatumisi vala

Izaki na Chapanga wa Yakobo.' Hinu mwene ndi lepi Chapanga wa vevafwili, nambu ndi Chapanga wa vakona wumi." 33 Msambi wa vandu wula pevayuwini ago, ukakangasa ndava ya mawuliwu gaki. 34 Vafalisayu pevayuwini kuyya Yesu avagunisi Vasadukayu, vakakonganeka pamonga. 35 Mmonga yati ikwihiwa." 36 "Muwula ndi muhilu woki ukulu mu malagizu?" 37 Yesu akayangula, "Mgana Bambu cha kumlinga, 38 "Muwula ndi muhilu woki ukulu waku woha na muluhala lwaku Iwoha." 39 Na ya pili 40 Malagizu goha ga Musa na mawuliwu ga vamlota va Chapanga gihuvalila mihilu yenyo yivili." 41 Vafalisayu pavakonganiki pamonga, Yesu avakotili, 42 "Nyenze mwihololela wuli ndava ya Kilisitu? Mwana wa yani?" Vakamyangula "Mwene ndi mwana wa Daudi." 43 Yesu, akavajovela, "Ndava kyani," Kwa makakala ga Mpungu Msopi? Daudi akumkemela mwene Bambu? Muni ajovili, 44 Bambu amjovili Bambu wangu, tama muchiwoko changu cha kulyelela, mbaka nivavika vamakoko vaku kuvya pahi ya magendelu gaku. 45 Hinu, ngati Daudi akumkemela, Kilisitu Bambu, yihotoleka wuli kuvya mwana waki? 46 Avi lepi mundu mweahotwili kumyangula lilovi. Kutumbula ligono lenilo kawaka mundu mwalingili kumkota kang.

23 Kangi Yesu akaujovela msambi wa vandu pamonga na vawuliwa vaki, 2 "Vawula va malagizu na Vafalisayu ndi vevavi na uhotola wa kudandaula malagizu ga Musa. 3 Hinu mugakamula na kugalanda malovi goha gevakuajovela, nambu mkoto kuyigila matendu gavi, muni vene vihenga lepi gala gevikkosa. 4 Vene vikunga ndwika yeyitopa na kuvagegesa vandu mumavega gavi, kuni vene vaganili lepi hati kutalambula lungonji kutangatila kugega. 5 Vene vihenga kila chindu, ndava kulolekana na vandu, viwala vindu vivaha yeviyandikiwi malagizu pamihu gavi na mumawoko na kutalambula lugunyilu lwa nyula zavi. 6 Vigana kutama muvigoda vya palongolo pa mselebuko, na muvigoda vya kulongolo munyumba za kukonganekela Vyawudi, 7 mewawa vigana kujambuswa cha kutopeswa pandu pa kugulisila na kugula vindu na kukemelewa, 'Muwula.' 8 Nambu nyenze mkoto kuyidakila kukemelewa 'Muwula.' Ndava muni mwavoha nyenze mwavalukolo na Muwula winu ndi mmonga. 9 Mewa mkoto kumkemela mundu yeypamulima apa dadi, muni Dadi winu ndi mmonga

ndu mweavi kunani. 10 Mkoto kuyidakila kukemelewa vachilongosi, muni chilongosi winu ndi mmonga ndu, Kilisitu Msangula. 11 Mweavi mvaha pagati yinu malovu ago, yikumgana ayvai muhengaji winu. 12 Na yeypohi 13 "Mwalachikolela nyenze vawula va pagati yavi, mweavimmanya malagizu bwina, amkotili malagizu ga Chapanga geampeli Musa na Vafalisayu! Yesu cha kumlinga, 14 Mwalachikolela nyenze, vawula va malagizu Mukujikita vabwina! Mwidinda mlyangu wa unkosi wa Chapanga palongolo ya mihi ga Chapanga waku, mumtima waku woha, mumpungu vandu, mwavene mwiyingila lepi mugati na kuni waku woha na muluhala lwaku Iwoha." 15 Yeniyi ndi mukuvayidakila lepi vevigana kuyingila vayingila. 16 Mwalachikolela nyenze vawula va malagizu ga Bambu geampeli Musa na Vafalisayu, mukujikita vabwina! Muvi mulugendu munyanja na mundumba, muni mwilonda mundu mmonga alanda njila yinu ya kumuyupa Chapanga. Pemukumpata mukumkita iganikiwa neju kuhamba mumotu wa magono goha wangajimika kuliku mwavene. (Geenna g1067) 17 Mwalachikolela nyenze vilongosi vangalola! Mwemwijova ngati mundu alapili mu Nyumba ya Chapanga chindu lepi, nambu mundu akalapa kwa zahabu yeyivii mu Nyumba ya Chapanga, ndi chilapu chenicho chikumukamula. 18 Nyenze mwangalola vayimu! Choki chivaha neju, zahabu amala Nyumba ya Chapanga yeyikuinyambisa zahabu kuvya msopi? 19 Mwemwijova kavili mewawa kuvya mundu akalapa pa lusanja lwa luteta ndi chindu lepi, nambu mundu akalapai na luteta lweluvikiwi panani ya lusanja lwenulo ndi chilapu chenicho chikumukamula. 20 Mwangalola nyenze! Choki chivaha neju luteta amala lusanja lwa luteta yeyikita njombi kuvya ya msopi? 21 Hinu, mundu mweilapa mulusanja lwa luteta, alapili pa lusanja lwa luteta na vindu vyeyivii panani yaki. 22 Na mweilapa kwa liila la kunani kwa Chapanga, alapili pachigoda cha unkosi wa Chapanga, na kwa mwene mweitama pachigoda chenicho. 23 Mwalachikolela nyenze vawula va Malagizu na Vafalisayu. Mwawahomela! Mukuvawusa vandu lilundu limonga pagati ya kumi hati panani ya manyahi gegingunalila bwina, binali na ndimbili, kuni mwileka mambu gavaha ga malagizu ngati kumganisa Chapanga lipyana na sadika. Genago ndi ngamlongolii kuhenga changali kuleka gangi gala. 24 Vachilongosi ngalola

mwiwusa livembe muminyweso, kuni mwimila hinyama
yezikemelewa ngamiya! 25 "Mwalachikolela nyenye
vawula va malagizu na Vafalisayu, mwavahomela!
Mwisanja chikombi na nkeve cha kuvala, kuni
muleka mugati mumemili vindu vyemupatili kwa uhiji
ag! Nikuvajovela chakaka, kawaka hati liganga
na kunota. 26 Veve Mfalisayu ngalola! Tumbula
limonga lelisigilila panani ya liganga lingi kila limonga
hoti kusanza chikombi na nkele mugati na kuvala
yati litagiwa pahi." 3 Yesu peatamili panani ya chitumbi
yati kwinyamba mewa. 27 Mwalachikolela nyenye,
Vawula va malagizu na Vafalisayu, mwemukujikita
vabwina! Mwiwanangana ngati matinda gevabakili
chokaa gegiloleka kuvala ganyambili, nambu mugati
gamemili majege ga mituhi ya vandu vevafwili kwa
uhakasa ndalindali. 28 Mewawa nyenye chakuvala
mwiloleka ngati vandu vevakumganisa Chapanga,
vijova nene ndi Kilisitu Msangula! Na kuvakonga
nambu mugati mumemili uhomela na uhakau." 29
vandu vamahele. 6 Nambu mwiyuwana malovi
"Mwalachikolela nyenye vawula va malagizu na
ga ngondo na Iwami Iwa ngondo, nambu mkoto
Vafalisayu, mwavahomela! Mwijenga matinda ga
kuyogopa, muni genago goha giganikiwa kuhumila,
vamlota va Chapanga na kunyambisa matinda ga
nambu mwishu wene wakona. 7 Vandu va mulima
vandu vevamganisi Chapanga. 30 Ndi mwijova,
umonga yati vitovana na mulima wungi, unkosi
'Kuvya mutama lusenje lwa vagogo vinu tihanganili
umonga yati utovana na unkosi wungi. Kuni na kula
lepi nawu, kuvakoma vamlota va Chapanga!' 31
yati kwivya na njala na mindendemo ya ndima. 8
Hinu, mwavene mukujilangisa kuvya nyenye ndi vana
Genago goha yati givya ngati utumbula wa lipyanda
va vandu vala, vevavakomili vamlota va Chapanga.
la kuvelekewa mwana. 9 "Kangi yati vakuvagotola
32 Hinu mumalakisa lihengu levatumbwili vagogo
mung'aiswa na kukomiwa. Yati mwivya vandu va
vinu! 33 Nyenye mayoka chiveleku cha mayoka!
kuyomewa na vandu va milima yoha ndava ya
Yani mweakovajovela muhotola kutila ligono la
uhumula wa Chapanga? (Geenna g1067) 34 Ndava
yati vakuyileka sadika yavi kung'anamukilana na
yenijo nikuvapelekela vamlota va Chapanga, na
kuyomelana. 11 Yati vihumila vamlota va udese
vandu vevana luhala na vawula va malagizu, vangi
vamahele yati vakuvakonga vandu vamahele. 12
pagati yavi yati mukuvakoma na kuvavamba mu
Ndava ya kuyonjokeseka neju uhakau ndi uganu
msalaba na vangi yati mukuvatova ndonga munyumba
wa vandu vamahele yati wipungula. 13 Nambu
zinu za kukonganekela Vayawudi, na vangi yati
mweisindimala mbaka pamwishi ndi mweisanguliwa.
mukuajumbisa kuhuma muji umonga mbaka muji 14 Lilovi la Bwina yati likokoselewa pamilima yoha muni
wungi. 35 Ndi panani yinu mwigega ngasi ya vandu
vandu vohua vayuwanayi kwakona mwishu kuhika." 15
voха vevamganisi Chapanga yeiyitiki pamulima.
"Hinu pemwilola 'Chindu chechiyomesa' Chechijoviwi
Kutumbula kukomiwa kwa Abeli mweangabuda mbaka
na Danieli mweavei mlotwa Chapanga liyimili pandu
Zakalia, mwana wa Balakia, mwemwamkomili mu
Pamsopi pa Nyumba ya Chapanga." Mweisoma na
Nyumba ya Chapanga pagati ya pandu pamsopi pa
amanayi, 16 penapo ndi vevavi ku Yudea vajumbalila
lusanja lwa luteta. 36 Nikuvajovela chakaka, chiveleku
kuhuluka kutola chindu munyumba yaki akotoka
ichi yati chihamuliwa ndava ya mambu genago." 37
kuhuluka kutola chindu munyumba yaki. 18 Na mundu
"Yelusalemu! Veve Yelusalemu ukuvakoma vamlota
mweavikungunda akotoka kuwuya mumbele, kutola
va Chapanga na kuvatova maganga vala venivatumili
nyula yaki. 19 Lukumbi Iwenulo vamau mwemuvu
kwa veve! Mala yilinga niganilli kuvavika pamonga
na ndumbu na mwemunyong'esa yati mwing'aika
vana vaku, ngati ng'uku cheyikuvayuvatila vana
neju! 20 Ndi mumuyupayi Chapanga kutila kwinu
mumagwaba gaki, nambu mwaganili lepi! 38 Lola,
kukotoka kuvya mu ligono la mbepu amala Ligono
Nyumba ya Chapanga waku yati yisigalila mang'ova.
la Kupumulila! 21 Ndava muni lukumbi Iwenulo yati
39 Muni nikuvajovela kutumbula hinu yati nakunilola
kavili mbaka mulukumbi pemwijova, 'Amotisiwa
mwenuyo mweibwela kwa liina la Bambu."

24 Yesu awukili mu Nyumba ya Chapanga, peavi
mukuhamba vawuliwa vaki vambwelili na
kumlangisa Nyumba ya Chapanga cheyijengiwi. 2
Yesu akavajovel, "Ena, mwhotola kugalola goha
hoti kusanza chikombi na nkele mugati na kuvala
yati litagiwa pahi." 3 Yesu peatamili panani ya chitumbi
cha mizeituni, vawuliwa vamhambili pachiepela,
vakamkota, "Utijovela mambu ago yati gihumila ndali?"
Uangisu woki weulangisa kubwela kwaki na pamwishi
wa mulima? (aiōn g165) 4 Yesu akavayangula,
mujiyalila mundu akotoka kuvakonga. 5 Ndava
muni vamahele yati vibwela kwa liina langu, yati
vandu vamahele. 6 Nambu mwiyuwana malovi
vandu vevamganisi Chapanga. 7 Vandu va mulima
vandu vevamganisi Chapanga. 8 Hinu, mwavene
mukujilangisa kuvya nyenye ndi vana
Genago goha yati givya ngati utumbula wa lipyanda
va vandu vala, vevavakomili vamlota va Chapanga.
la kuvelekewa mwana. 9 "Kangi yati vakuvagotola
32 Hinu mumalakisa lihengu levatumbwili vagogo
mung'aiswa na kukomiwa. Yati mwivya vandu va
vinu! 33 Nyenye mayoka chiveleku cha mayoka!
kuyomewa na vandu va milima yoha ndava ya
Yani mweakovajovela muhotola kutila ligono la
uhumula wa Chapanga? (Geenna g1067) 34 Ndava
yati vakuyileka sadika yavi kung'anamukilana na
yenijo nikuvapelekela vamlota va Chapanga, na
kuyomelana. 11 Yati vihumila vamlota va udese
vandu vevana luhala na vawula va malagizu, vangi
vamahele yati vakuvakonga vandu vamahele. 12
pagati yavi yati mukuvakoma na kuvavamba mu
Ndava ya kuyonjokeseka neju uhakau ndi uganu
msalaba na vangi yati mukuvatova ndonga munyumba
wa vandu vamahele yati wipungula. 13 Nambu
zinu za kukonganekela Vayawudi, na vangi yati
mweisindimala mbaka pamwishi ndi mweisanguliwa.
mukuajumbisa kuhuma muji umonga mbaka muji 14 Lilovi la Bwina yati likokoselewa pamilima yoha muni
wungi. 35 Ndi panani yinu mwigega ngasi ya vandu
vandu vohua vayuwanayi kwakona mwishu kuhika." 15
voха vevamganisi Chapanga yeiyitiki pamulima.
"Hinu pemwilola 'Chindu chechiyomesa' Chechijoviwi
Kutumbula kukomiwa kwa Abeli mweangabuda mbaka
na Danieli mweavei mlotwa Chapanga liyimili pandu
Zakalia, mwana wa Balakia, mwemwamkomili mu
Pamsopi pa Nyumba ya Chapanga." Mweisoma na
Nyumba ya Chapanga pagati ya pandu pamsopi pa
amanayi, 16 penapo ndi vevavi ku Yudea vajumbalila
lusanja lwa luteta. 36 Nikuvajovela chakaka, chiveleku
kuhuluka kutola chindu munyumba yaki akotoka
ichi yati chihamuliwa ndava ya mambu genago." 37
kuhuluka kutola chindu munyumba yaki. 18 Na mundu
"Yelusalemu! Veve Yelusalemu ukuvakoma vamlota
mweavikungunda akotoka kuwuya mumbele, kutola
va Chapanga na kuvatova maganga vala venivatumili
nyula yaki. 19 Lukumbi Iwenulo vamau mwemuvu
kwa veve! Mala yilinga niganilli kuvavika pamonga
na ndumbu na mwemunyong'esa yati mwing'aika
vana vaku, ngati ng'uku cheyikuvayuvatila vana
neju! 20 Ndi mumuyupayi Chapanga kutila kwinu
mumagwaba gaki, nambu mwaganili lepi! 38 Lola,
kukotoka kuvya mu ligono la mbepu amala Ligono
Nyumba ya Chapanga waku yati yisigalila mang'ova.
la Kupumulila! 21 Ndava muni lukumbi Iwenulo yati
39 Muni nikuvajovela kutumbula hinu yati nakunilola
kavili mbaka mulukumbi pemwijova, 'Amotisiwa
mwenuyo mweibwela kwa liina la Bambu."

23 "Hinu, magono genago mundu akavajovela, 'Lola, mmonga yati itoliwa na yungi ilekewa. 42 Hinu, Kilisitu Msangula!' 'Avi apa amala avi pala!' Mkoto mujiyangalila! Ndava muni mmmany lepi ligono la kusadika. 24 Muni yati vihumila vakina Kilisitu vangi kubwela Bambu winu. 43 Nambu mumanya lijambu va udese na vamlota va udese. Yati vihenga ulangisu lenili, ngati mkolo nyumba kuvya amanyai ligono uvaha na gachinamiti muni vavakonga yikahotoleka leibwela mhiji, ngaajitendekili, ngaayileki lepi nyumba hati vevahaguliwi na Chapanga. 25 Myuwaniila, yaki yidenyewayi na mhiji. 44 Ndava yeniyo, mewawa nimali kuvajovela, kwakona lukumbi kubwela." 26 nyenye mujitendelekela, muni Mwana wa Mundu yati "Hinu ngati vakavajovelai mlola Kilisitu Msangula, avi ibwela lisaa mwangalimanya." 45 Yesu akayendelela kulugangatu, mkotoka kuhamba, amala mlola ajififyi kujova, "Wu, yani ndi mtumisi msadikika na mweavi mugati, mkoto kusadika, 27 Ndava kubwela kwa na luhala? Mkulu waki amuvikii kuvayimalila vatumisi Mwana wa Mundu yati kulolekana ngati lumuli lwa vayaki, avapela chakulya pa lukumbi lwaki. 46 Ahekayi mbamba chelumweta kuhuma kwe lihumila lilanga mtumisi yula, mkulu waki akawuya yati akumkolela mbaka kwe litipama lilanga. 28 Pala peuvi mtuhi ihenga mewa. 47 Nikuvajovela chakaka, mkulu waki ndi pagikonganeka manditi." 29 "Bahapo pegimalika yati akumvika mtumisi mwenuyo kuvya myimilila wa mang'ahiso ga magono ago, lilanga yati lisopiwa vindu vyaki vyoha. 48 Nambu ngati mtumisi yula chitita, mwehi lwalava lepi na lumuli, ndondo yati mhakau akahololela mumtima waki kuvya mkulu zigwa kuhumila kunani kumahundi, na makakala waki ichelewa kuwuya, 49 kangi itumbula kuvatova vindu vevivi kunani yati vinyugusika. 30 Kangi, vatumisi na kutumbula kulya na kunuya pamonga ulangisu wa Mwana wa Mundu yati yiowaneke na vachigaligali. 50 Mkulu waki yati iwuya ligono kunani, ndi penapo makabila goha ga pamulima angalimanya na lisaa angahololela. 51 Mkulu waki apa yati givembeneke kumuyupa Chapanga, yati yati akumdumulana neju hipandi na kumvika lilundu vakumlola Mwana wa Mundu ibwela kuhuma kunani limonga na la vandu vevakujikita vabwina kwenuko ku mahundi avi na makakala na ukulu neju. 31 ndi yati ivemba na kuyaga minu."

Lwami luvala lwa lipenenga yati luyuanika, mwene akuvatuma vamitumu vaki va kunani kwa Chapanga na kuhamba kuvakemela vala voha vevahaguliwi na Chapanga, kuhuma pandi zoha mcheche za mulima, kuhuma mwishu umonga wa pamulima mbaka mwishu uwu wungi." 32 "Mujiwula kuhuma mkongo wa mtini, bahapo limbanda laki lakatumbula kumela na kuhomola mahamba, mwimanya kuvya lukumbi lwa kubena luvi papipi. 33 Mewawa na nyenye pemwilola mambu genago goha chegihumila, mumanya kuvya lukumbi luvi papipi. 34 Chakaka nikuvajovela, chiveleku chenichi chipita lepi kwakona mambu genago kuhumila. 35 Kunani kwa Chapanga na pamulima yati ziwuka, nambu malovi gangu katu giwuka lepi." 36 "Nambu kulivala ligono amala lisaa lenilo, avi lepi mundu mwaimanya lubwela ndali, hati vamitumu va kunani amala Mwana. Nga Dadi mwene ndi mweimanya. 37 Ndava muni ngati chayavi lusenje lwa Nuhu, ndi mewawa cheyivya peibwela Mwana wa Mundu. 38 Muni lusenje lwenulo kwakona kutonya fula yikulu, vandu vakalilya na kunuya, na vigega na kugegewa, mbaka lukumbi Nuhu peayingili muwatu uvaha weukemiwa Safina. 39 Vamanyili lepi chechahumila mbaka fula yikulu payabweli na kuvayola voha. Ndi yivya mewawa paibwela Mwana wa Mundu. 40 Lukumbi lwenulo vandu vavili yati vivya kumgunda mmonga yati itoliwa na yungi yati ilekewa. 41 Vamau vavili yati vivya mukuyaga mabenu,

25 Kangi lukumbi lwenulo, Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangana na vakamwali kumi vevagegili hahi zavi, vevahambil kumlindila mkolo ndowa. 2 Mhanu pagati yavi vavi vayimu na mhanu vangi vavi na luhala. 3 Vala vayimu vasegii hahi zavi, nambu vasegili lepi mahuta gangi gachibana. 4 Nambu vevavi na luhala vala vasegili mahuta muchupa na mu hahi zavi. 5 Ndava muni mkolo ndowa acheliwi kubwela, ndi vasikana vala vatumbwili kutitila na vakagona. 6 "Pagati ya kilu lwami luvala lwayuanika, 'Yumuka, mkolo ndowa ibwela mhamba mukampokela!' 7 Kangi vakamwali vala voha vakayumuka, na kutendelekela hahi zavi. 8 Vayimu vala vakavajovela vayavi vevavi na luhala, mutitangatila mahuta ginu padebe, ndava muni hahi zitu zijimika. 9 Nambu vevavi na luhala vala vakayangula, lepi, 'Gikola lepi, nyenye na tete.' 'Mbanga mhamba kuliduka mukajigulila mwavene.' 10 Hinu, vakamwali vayimu vala, pevahambil kugula mahuta, mkolo ndowa ndi abwelili, vevajitendelekili vala vayingili munyumba ya ndowa pamonga nayu, kangi mlyangu wadindwi." 11 Mwanakandahi vakawuya vakamwali vangi vala, vakakemela "Mkulu, 'Mkulu, tidindulila!" 12 Nambu mkulu yula akavayangula, 'Nikuvajovela chakaka, nakuvamanya nyenye.'" 13 Kangi Yesu akavajovela, "Mujiyangalila! Ndava mwimanya lepi ligono amala

lisaa yeibwela Mwana wa Mundu.” 14 “Kangi vamitumu vaki va kunani kwa Chapanga, penapo Unkosi wa kunani kwa Chapanga uwanangana ngati yati itama panani ya chigoda cha unkosi chechivii na mundu mmonga mweaganili kuhamba lugendu lwa ukulu. 32 Vandu va milima yoha yati vikonganeka kutali, avakemili vatumisi vaki na kuvagotolela vindu pamonga palongolo yaki. Mwene ndi akuvapangula vyaki. 15 Akavapela kila mundu ngati cheavi na vandu ngati mdimaji cheipangula mambelele na uhotori waki, mmonga mahaku mhanu ga mashonga mene. 33 Mwene yati ivika mambelele ndi vandu na yungi mahaku gavili ga mashonga na yungi vabwina palongolo ya Chapanga muchiwoko chaki talanta yimonga ya mashonga akahamba. 16 Yula cha kulyela na mene ndi vandu vahakau muchiwoko mweagotoliw talanta mhanu za mashonga, bahapo chaki cha kumangeya.” 34 Kangi Nkosi akuvajovela akazihengela lihengu na, kuzyionjokes mahaku vala vevavi upandi waki wa kulyela, mbwela, nyenye gangi mhanu. 17 Mewawa yungi mweagotoliw mwemumotisivi na Dadi wangu! Mupokela unkosi mahaku gavili ga mashonga, akayonjokes mahaku wemuvikiwi kutumbula kuwumbwa kwa mulima. 35 gangi gavili. 18 Nambu mtumisi mweagotoliw talanta Muni penavi na njala mwaniipeli chakulya, navi yimonga ya lishonga akahamba kugimila pahi, kuyifiya na njota mwaniipeli manji, avi myehe mwaniipokili mashonga ga mkulu waki.” 19 “Pagamatiki magono panyumba yinu, 36 navi changayatila mwaniwaliki, gamahelle, mkulu yula awuyili na kutumbula kuvalanga navi mtamu mwabweli kuniola, navi muchifungu vindu mashonga gaki pamonga nawu. 20 Yula mwanigendell kuniola. 37 “Penapo vandu vabwina mtumisi mweagotoliw mahaku mhanu ga mashonga palongolo ya Chapanga yati vakamyangula ‘Bambu, abwelili kuni agegili mahaku ga mashonga gangi takuwene ndali njala yikuvina petakupeli chakulya, mhanu, ndi akamjovela, ‘Mkulu, wanipeli talanta amala uvi na njota tete takupeli manji? 38 Ndali mashonga mhanu, hinu niyonjokisi talanta zingi takuwene wa myehe ndi tete takupeli, amala wavi mhanu zeniyonjokisi.’ 21 Mkulu waki, akamjovela changayatila takuwaliki? 39 Ndali patakuwene una ‘Uhengili chabwina, mtumisi msadikika na mbwina.’ utamu amala muchifungu tabweli kukulola?” 40 Nkosi Usadikiwi mu mambu gadebe yati nikugotolela mambu yati akuvayangula, ‘Nikuvajovela chakaka, chindu gavaha. Bwelayi uhekayi pamonga na mkulu waku!’ 22 “Kangi mtumisi yungi mweagotoliw mahaku gavili ga mashonga, abwelili, na kujova, ‘Mkulu wanigotoliw mahaku gavili ga mashonga, lola aga apa mahaku gangi gavili geayonjokisi.’ 23 ‘Mkulu waki akamjovela, chabwina, veve mtumisi msadikika na mbwina! ‘Ukitili chabwina mu mambu gadebe, yati nikugotolela mambu gavaha, bwelayi uhekayi pamonga na nene.’” 24 “Nambu yula mweagotoliw talanta yimonga ya lishonga, abwelili akajova, ‘Mkulu nikumanyili veve wa mundu munonopo wibena pewangalima, na kutola pewangadandasa mbeyu.’ 25 Ndi nayogwipi, nagimili pandima na kufiya lishonga laku. Hinu ndi utola yaku.” 26 “Mkulu waki akamyangula veve mtumisi mhakau na mkata! Wimanya kuvya nene nibena panangagaba, na kuyola pala panangadandasa?” 27 Ndi yakuganili uvika mashonga gangu kwa vandu vevibadilisha na kuwusa mashonga, ndi nene nganitolii chiyonjokesu na mashonga gangu! 28 Hinu mumnyaga mashonga genago, na mumpelayi yula mweavi na talanta kumi za mashonga. 29 Ndava, mundu yeypa mweavi na chindu yati ipewa na kuyonjokesewa. Nambu yula angali chindu, hati chidebe cheavili nachu yati inyagiwa. 30 Na mtumisi yula angali chiyonjokesu, mtaga kuvala kuchitita kwenuko ndi yati kuvya na luvembu na kuyaga minu.” 31 “Lukumbi Mwana wa Mundu peibwela muukulu waki pamonga na

g166

41 “Kangi yati akuvajovela vala va upandi wa kumangeya, ‘Muwuka, palongolo yangu nyenye mwempewili likoto mhamba kumotu wangajimika wa magono goha gangali mwishu weutendelevi kwa Setani na vamitumu vaki. (aiōnios 9:16) 42 Ndava njala peyanivili nyenye mwaniipeli lepi chakulya, penavi na njota nyenye mwaniipeli lepi manji. 43 Penavi myehe nyenye mwaniipokili lepi, penavi changayatila nyenye mwaniwaliki lepi, penavi mtamu na penavi muchifungu nyenye mwabweli lepi kuniola.” 44 “Penapo yati viyangula, ‘Bambu, ndali petakuwene njala yikuvina, amala uvi na njota amala myehe amala changayatila nyula amala mtamu amala muchifungu tete takuhengili lepi?’ 45 Bambu yati viyangula, ‘Nikuvajovela chakaka, chindu chochoba chamwabeli kumuhengela, mmonga wa vadebe ava, ndi mwabeli kunihengela nene.’ 46 Hinu, venava yati vihamba kumbunu wa magono goha, nambu vala vandu vabwina palongolo ya Chapanga yati vihamba kuwumi wa magono goha gangali mwishu.” (aiōnios 9:16)

26 Yesu peamalakisi kujova malovi genago, ndi akavajovela vawuliwa vaki, 2 “Mumanyili kuvya gasigalili magono gavili, yati kwivya na mselebuko wa Pasaka, hinu Mwana wa Mundu yati igotolewa muni

avambiwa na kufwa pamsalaba.” 3 Lukumbi Iwenulo Ngayivii mbanga mundu mwenuyo ngaavelekevi vakulu va kuteta na vawula va Malagizu vakonganiki lepi.” 25 Yuda ndi mweamung’anamukili, akamkota pamonga muluvanja lwa mteta mkulu liina laki Kayafa. “Muwula wu, ndi nene?” Yesu akayangula “Ujovili 4 Vakajovesana ndava ya kumkamula Yesu kwa mfiyu wamwene.” 26 Pevavi mukulya, Yesu akatola na kumkoma. 5 “Vakajova, nambu tikotoka kuhenga libumunda, akamsengusa Chapanga akayimetula, lijambu lenili lukumbi lwa mselebuko wa pasaka, muni akavapela vawuliwa vaki akajova, “Mtola mlyayi, vandu vakotoka kuhenga chitututu.” 6 Yesu peavi ku yeniyi ndi higa yangu.” 27 Kangi akatola chikombi Betania, ku nyumba ya Simoni mweavi na mabudi, cha divayi, akamsengusa, akavapela akajova, 7 mau mmonga mweavi na kachupa ya alabasta “Mnywayi nyenye mwavoha, 28 muni yeniyi ndi kamahuta geginungalila bwina na ga mashonga ngasi yangu yeyilangisa lilaganu, yeyiyitika ndava gamahele, ambwelili na kumyitila pamutu Yesu kuvalikekesa vandu vamahele kumbudila Chapanga. peilya chakulya. 8 Hinu vawuliwa vaki pavagaweni 29 Nikuvajovela, ninywa lepi kavili divayi ya zabibu genago vayomili, vakakota, “Luyagu Iwenulo lwa mbaka pa ligono peninywa ya mupyamonga na kyani?” 9 “Ndava mahuta ago geginungalila bwina nyenye mu Unkoski wa Dadi wangu.” 30 Pavamali ngagagulisi kwa mashonga gamahele, na kuvalikekesa kuyimba lunyimbu lwa kumlumba Bambu, vakawuka vangangu mashonga ago!” 10 Yesu agamanyili maholo na kuhamba kuchitumbi cha Mizeituni. 31 Kangi Yesu gavi, ndi akavajovela, “Ndava kyani mukumung’aha akavajovela, “Lelu kilu mwavoha nyenye yati mwitila mau mwenuyu? Mwene anihengili lijambu labwina na kunileka namwene, muni ndi chegijova Mayandiku neju. 11 Ndava muni yati mwivya na vangangu Gamsopi, ‘Yati nikumkoma mdimaji, na msambi pamonga nawu magono goha, nambu nene yati woha wa mambelele yati wipecchengana.’ 32 Nambu nakuyya pamonga na nyenye magono goha. 12 panakayukayi, yati nikuvalongolela ku Gallilaya.” 33 Mau mwenuyu aniyitili mahuta geginungalila bwina Penapo Petili akamyangula, “Hati ngati voha yati ndava kunitendelekeha higa yangu kwa maziku. 13 vakutila, nambu nene katu nikukuleka lepi.” 34 Yesu Nikuvajovela chakaka, pamulima poha Lilovi la Bwina akamyangula Petili, “Nikujovela chakaka, kilu yiyyi lenili pelikokoselewa, chitendu cheahengili mau uyu kwakona lijogolo kuvika yati ukunibela mala yidatu.” yati chiluwuliwa ndava ya kumkumbuka mwene.” 14 35 Petili akamjovela kavili, “Hati ngati yikunigana Kangi mmonga pagati ya vawuliwa vaki kumi na vavili nifwayi pamonga na veve katu nikuleka lepi.” Na vala mweikemiwa Yuda Isikalio, akahamba kwa vala vawuliwa vangi vakajova mewawa. 36 Kangi vakulu va kuteta, 15 akavakota, “Yati mukunipela kyani Yesu na vawuliwa vaki vakahamba pamonga pandu ngati nivagotollu Yesu?” Vamvalangili hipandi selasini pepikemelewa Gesemane, ndi akavajovela, “Mtama vya madini ga feza. 16 Kutumbula ligono lenilo Yuda apa na nene nihamba pala kumuyupa Chapanga.” akalonda nafwasi ya kumng’anamukila. 17 Ligono 37 Avatolili Petili na vana vavili va Zebedayo, Yesu la kutumbula kwakona mselebuko wa mabumunda akatumbula kuvinswa mtima na man’gaiso. 38 Kangi gangali ngemeku, ndi vawuliwa vamhambilu Yesu akavajovela, “Niviniswa neju mumtima hati papipi vakamkota, “Wigana koki tikutendelekeha chakulya kufwa. Mtama bahapa mkoto kugona pamonga cha Pasaka?” 18 Mwene akavayangula, “Mhamba na nene.” 39 Akahegelela palongolo, akagwa cha kumuji kwa mgosi mmonga na kumjovela,” Muwula kukupama, akamuyupa Chapanga. “Dadi wangu, ngati ajovili, ligono laki lihegelili nene na vawuliwa vangu yihotoleka chikombi ichi cha man’gaiso chiniyepa, yati tilya chakulya cha Pasaka kwa veve. 19 nambu lepi chenigana nene, ndi ngati chaugana Vawuliwa vakatendelekela ngati Yesu cheavalagizili wamwene.” 40 Kangi akavawuyila vawuliwa vala, vakatendelekela chakulya cha Pasaka. 20 Palatiipimi avakolili vavi lugono. Akamkota Petili, “Wu, nakuhotola lilanga, Yesu atamili kulya chakulya pamonga na kutama changagona pamonga na nene hati saa vawuliwa vaki voha kumi na vavili. 21 Pavavi mukulya, yimonga ndu? 41 Mkoto kugona mumyupa Chapanga Yesu akavajovela, “Nikuvajovela chakaka mmonga mkoto kugwa mukulingiwa. Mpungu wigana nambu winu yati akuning’anamukila.” 22 Vawuliwa vakavya higa yitamu.” 42 Yesu akahamba kavili, kumuyupa vakaviniswa neju mtima, vakatumbula kukotana Chapanga, “Dadi wangu, ngati yihotoleka lepi chikombi mmonga mmonga, “Bambu! Wu, ndi nene?” 23 Yesu cha man’gaiso aga chihamba changanywa nene, akayangula “Mweijwiga libumunda munkeve pamonga hinu mganu waku uhengekayi.” 43 Peavawuyili na nene ndi mweakuning’anamukila. 24 Mwana wa kavili, na kuvalolela vagonili, ndava vavi na lugono Mundu yati ifwa ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, neju. 44 Akavaleka, akahamba kangi mala ya datu nambu alachikolela mundu yula mweamng’anamukila! kumuyupa Chapanga mu malovi galagalala. 45 Kangi

akavahambila vawuliwa vala akavajovela, "Wuli, wa Chapanga!" 44 Yesu akayangula, "Wamwene mwakona mwigona na kupumulila? Mlolayi! Lukumbi umali kujova! Nambu nikuvajovela, kuhuma hinu yati lwene luhikili, na Mwana wa Mundu yati igotolewa kwa mukumlola Mwana wa Mundu atamili muchiwoko vandu vevambudila Chapanga. 45 Muyima, tihamba. cha kulyelela cha Bambu mweavi na makakala, Mlolayi! Mweakunigotola yula avi papipi." 47 Lukumbi ibwela panani ya mahundi ga kunani kwa Chapanga." Yesu akona ilongela nawu, akabwela Yuda, mmonga 45 Penapo, ndi Mteta Mkulu akapapula nyula zaki, pagati ya vawuliwa vaki kumi na vavili. Mwene akajova, "Amuligili Chapanga! Tigani lepi mundu yungi pamonga na vandu vamahele vevagegili mapanga na wa kumtakila! Hinu niyuwini cheamligili Chapanga! vibonga vevatumwili na vakulu va kuteta na vagogo 46 Nyenye muhololela wuli?" Vene vakamyangula, va vandu. 48 Yuda mweakumng'anamukila Yesu "Yikumgana akomiwa!" 47 Kangi vakamuhunyila amali kuvalangisa ulangisu "Yula mwenikumkumbatila mata kumihu, vakamtova na vangi vakampamanda ndi mumkamula." 49 Hinu Yuda akamhegelela 48 vakamkota, "Ulotelai, veve Kilisitu Msangula! Yesu na kumjambusa, "Tukuwoni, Muwula." Ndi Ndi yani mweakutovili" 49 Petili atamili kuvala ya akamkumbatila. 50 Yesu akamyangula "Nkozi, kitayi luvanja. Ndi mtumisi mmonga mdala amhambili, cha ubweli kukita." Penapo vandu vala vakamhegelela akamjovela, "Veve wavi pamonga na Yesu wa ku na vakamukamula Yesu, vakamvika muulonda wavi. Galilaya." 50 Nambu Petili akabela palongolo ya 51 Mmonga wa vala vevavi pamonga na Yesu, voha, "Nichimanyi lepi chewijova." 51 Petili pahaumayi akaholomola upanga waki akamtova nawu mtumisi pamlyangu, mtumisi yungi msikana amuwene, ndi wa Mteta mkulu akamendumula likutu. 52 Penapo Yesu akavajovela vandu vevavi pala. Mundu uyu avi akamjovela, "Wuyisa upanga waku pachihaku pak, pamonga na Yesu wa ku Nazaleti. 52 Petili akabela ndava yeypa mweikoma na upanga yati ifwa na kavili kwa chilapu, "Nimmanyili lepi mundu uyu." 53 upanga. 53 Wu, mwhiholela lepi nihotola kumuyupa Mwanakandahi, vandu vevayimili penapo vamhambili Dadi wangu, mwene ngaaniletili hinu misambi neju ya Petili, vakamjovela "Chakaka veve mmonga wavi, hati kumi na yivili va manjolnjoli vamitumu vaki va kunani? chaujova kukumanyisa." 54 Kangi Petili akatumbula 54 Nambu gitimila wuli Mayandiku Gamsopi gegijova kujilapakisa likoto na kulapa ijoba, "Nimmanyili lepi kuvya cheyiganikiwa gavyai?" 55 Lukumbi lulolo mundu uyu!" Bahapo lijogolo likavika. 55 Petili Yesu akaujovela msambi wa vandu vala vevabweli akumbwiki malovi ga Yesu, geomjovili, "Kwakona kumkamula, "Wu, mbweli na mapanga na vibonga lijogolo kuvika, yati ukunibela mala yidatu." Ndi kunikamula ngati nene mwenangayidakila malagizu? akahuma kuvala akavembeneka neju.

Magono goha navi mu Nyumba ya Chapanga niwula, nambu mwanikamwili lepi. 56 Nambu mambu genaga goha gahengiki muni malovi gegajoviki na vamlota va Chapanga mu Mayandiku Gamsopi gatimilayi." Kangi vawuliwa voha vakamleka na kutila. 57 Vandu vala vevamkamwili Yesu vamhindikili kunyaumba ya Kayafa Mteta Mkulu, pavakonganiki vawula va malagizu na vagogo va Vayawudi. 58 Nambu Petili amlandili Yesu cha kutali mbaka kuluwanja lwa Mteta Mkulu, akayingila mugati pamonga na valonda muni alola mambu gegihumila. 59 Hinu vamleta vakulu na vakulu va Luvanja voha vakalonda malovi gaudese ndava ya Yesu muni vamkoma. 60 Nambu nakupata chindu chochoha pamonga na ago, vabweli vandu vamahele kujova udese, pamwishu vabweli vandu vavili, 61 ndi vakajova, "Mundu uyu ajovili, 'Ihotola kudenya Nyumba ya Chapanga na kujenga kavili mu magono gadatu.'" 62 Mteta Mkulu akayima akamkota Yesu "Wu, wiyangula lepi? Vandu ava vakukutakila kyani kukuvala veve?" 63 Nambu Yesu agunili nuu. Mteta Mkulu, akamjovela, "Nikulapakisa kwa Chapanga mweavimumi, utijovelayi ngati veve ndi Kilisitu, Mwana

27 Lukela pehe, vakulu voha va kuteta, pamonga na vagogo va Chiyawudi vakajovesana ndava ya kumkoma Yesu. 2 Hinu vakamukunga, vakamutola na kumgotola kwa Pilatu mweavimkulu wa Loma. 3 Kangi Yuda, mweamng'anamwikili Yesu paavawene kuvya vamali kumuhamula Yesu, akang'ahika neju mumtima waki, avawuyisili vakulu va kuteta mashonga gala hipandi selasini. 4 Akavajovela, "Nibudili kumng'anamukila mundu angabuda akomiwa." Nambu vene, vakayangula, "Lenilo ndi lihengu laku? Umanya wamwene." 5 Mwene akataga hipandi ya mashonga gala Munyumba ya Chapanga, akahuma kuvala ya Nyumba ya Chapanga na kuhamba kujikungila. 6 Vakulu va kuteta vakatola mashonga genago, vakajova, "Mumbele ya malagizu gitu kuvika muchibana cha Nyumba ya Chapanga ndava muni mashonga gegapatikini kwa kukoma." 7 Hinu vakajovesana, vakatola mashonga gala kugula mgunda wa ludaka muni payyaa pandu pa kuzikila vayehe. 8 Ndava ya genago, hati lelu mgunda wenuwo wikemelewa "Mgunda ngasi mana yaki mgunda

weuguliwi kwa ukomaji.” 9 Ndi chagatimalili malovi wa Vayawudi!” 30 Vakamuhunyila mata, vakanola ga Yelemia mweavei mlota wa Chapanga, “Valotili mlayi wula, vakamtova nauwu kumuto. 31 Pavamali mashonga hipandi selasini, mashonga ya mwenuyo kumvevesa, vakamuwula ligwanda lenilo, vanuwaliki luhuna lwa vandu va Isilaeli. 10 Vakahengela kugula nyula zaki, kangi vakamhindikila pa kumvamba mgunda wa madakali, ngati chealagazili Bambu.” 11 pamsalaba. 32 Pavavi mukuhamba vamkolili mundu Yesu akayima palongolo ya mkulu wa Loma, ndi mkulu mmonga liina laki Simoni mkolonjinji wa Kulene, kwa yula akamkota, “Veve, ndi wa Nkosi wa Vayawudi?” makakala vamgegisi msalaba wa Yesu. 33 Pavahikili Yesu akayangula, “Genago ndi ujovili wamwene.” pandu pepikemelewa Goligota, mana yaki “Libangu 12 Nambu vakulu va kuteta na vagogo pevamtakili, la Mutu.” 34 Vakampela divayi yeiyhangisini na mwene ayangwili lepi lilozi. 13 Kangi Pilatu akamkota nyongo. Nambu Yesu peamiyangili akabela kunywa. “Wu, wiywana lepi matakilu gevakukutakila veve?” 35 Pavamali kumvamba pamsalaba, ndi vakanovelua 14 Nambu Yesu ayangwili lepi hati lilozi limonga, gudugudu kugavana nyula zaki. 36 Manjolinjoli mkulu wa Loma akakangasa neju. 15 Hinu yavi vakanata penapo kumulindalila. 37 Panani ya mutu mvelu wa mkulu wa Loma lukumbi lwa mselebuko wa waki pamsalaba, vakayandika matakilu ga kumvala Pasaka, kuvadindulila Vayawudi mkungiwa mmonga mwene “Mwenuyi ndi Yesu, Nkosi va Vayawudi.” mwevakumgana. 16 Lukumbi Iwenulo peavili na 38 Mewawa kwavi na vanyagaji vavili vavambiwi mkungiwa mmonga mweamanyikini neju, mweikemiwa mu misalaba pamonga na Yesu, mmonga upandi Balaba. 17 Ndi, vandu pavakonganiki pamonga, waki wa kulyela na yungi upandi wa kumangeya. 39 Pilatu akavakota, “Mwigana nivadindulilayi yani pagati Vandu vevapitayi njila yeniyo vamligili kuni vinyugusa ya vavili ava, Balaba amala Yesu mweikemiwa mitu yavi na kujova, 40 “Veve lepi! Mwewajova Kilisitu?” 18 Ndava muni amanyili kuvya vachilongosi wihotola kudenya Nyumba ya Chapanga na kujenga va chiyawudi vanuwusili Yesu ndava ya wihu. 19 kavili pamagono gadatu? Hinu ujisangula wamwene. Pilatu peatamili pachigoda chaki cha uhamula, mdala Ngati veve wa Mwana wa Chapanga, ndi huluka waki ampelikili ujumbi, “Ukoto kumhengela chindu pamsalaba!” 41 Mewawa vakulu va kuteta pamonga chochoa mundu uyu angahoka ndava lelu nin’gaiki na vawula va malagizu na vagogo vamvevisi, na neju munjozi ndava ya mwenuyo.” 20 Nambu vakulu kujova, 42 “Avasangwili vayaki, ihotola lepi kujisangula va kuteta na vagogo vakuvakulukisa vandu vamyupa mwene! Ati mwene ndi Nkosi wa vandu va Isilaeli! Balaba adinduliwa na Yesu akomiwa. 21 Pilatu Hinu ahulukayi pamsalaba na tete yati tikumsadika akavakota, “Ndi yani pagati ava vavili mwemukumgana mwene. 43 Amhuvalili Chapanga na kujova mwene nivadindulilayi nyenye?” Vakamyangula mdindulayi, ndi Mwana wa Chapanga! Ngati Chapanga akumgana “Balaba!” 22 Pilatu akavakota kavili, “Hinu nikita kyani ihotola kumsangula!” 44 Mewawa vala vanyagaji na Yesu nweikemiwa Kilisitu?” Voha vakayangula, veavambiwi nauwu pamsalaba pamonga vamligili. “Avambiwa pamsalaba!” 23 Nambu Pilatu akavakota, 45 Kuhumila muhi wa saa sita mbaka saa tisa, “Ndava kyani? Abudili kiki?” Ndi vene vakajova kwa chitita chatindili mulima woha. 46 Hinu payahikili Iwami luvaha, “Avambiwa pamsalaba!” 24 Hinu, saa tisa, Yesu akavemba neju, “Eloi, Eloi, lama Pilatu paamanyili ngati yihotoleka lepi kuvagunisa, sabakitan?” Mana yaki, “Chapanga wangu, Chapanga chitutu chitumbula, akatola manji, akasamba mawoko wangu, ndava kyani unilekili?” 47 Nambu vandu palongolo ya msambi wa vandu, akajova, “Yikunivala vangi vevayimili pala pevayuvini genago vakajova, lepi ngasi ya mundu uyu, kwalli mwavene.” 25 “Akumkemela Eliya.” 48 Mmonga wavi akajumba Vandu voha vakayangula, “Ngasi yaki yeiyтика akatola lidodoki, akajwiga mudivayi yivavanu akaivika yivya ndava ya tete na vana vitu!” 26 Kangi mumlayi akampela anywai. 49 Nambu vangi vakajova, Pilatu akamindulila Balaba kuhuma muchifungu, “Leka tiloli ngati Eliya ibwela kumsangula.” 50 Ndi na kumtova michapilu akamgotola Yesu avambiwa Yesu akavembeaka kwa Iwami luvaha, akafwa. 51 pamsalaba. 27 Kangi manjolinjoli ga mkulu wa Penapo lipazia la Nyumba ya Chapanga lapapwika Loma, vamyngisi Yesu mugati ya nyumba ya hipandi hivili kuhumila kunani mbaka pahi, mulima nkosi, ndi manjolinjoli vakakonganeka msambi woha. woha wandendimi, na matalahu gakabayuka, 52 28 Vakamuwula nyula zaki, vakamuwalika nyula matinda gagubwika na vandu va Chapanga vamahele yidung’u ya chinkosi. 29 Kangi vakabota njingwa vevafwili vayukili. 53 Pevahumili mumatinda gavi, ya minga, vanuwaliki kumuto, vakamvikila mlayi Yesu peamali kuyuka pamonga nauwu, vakayingila muchiwoko chaki cha kulyela. Vakafugama palongolo Pamuji wa Msopi ndi Yelusalemu vawonikini na yaki ndi vamvevisi vakumjovela, “Tukuwonni Nkosi vandu vamahele. 54 Hinu, mkulu yula pamonga na

manjolinjoli vevamyangalila Yesu, pavauwene mulima kuni viyogopa na kuni viheka neju, vakawuka windendema na goha gegahumalili, vakayogopa neju, kanyata palitinda na kujumba kuhamba kuvajovela vakajova, "Chakaka mundu mwenuyu avi Mwana vawuliwa vaki. 9 Bahapo Yesu akakonganeka wa Chapanga." 55 Pandu penapo kwavi na vadala nawu, akavajambusa, "Nivawoni." Vadala vala vamahele vevatamili vilolokesa cha kutali, venavo ndi vakamhegelela na vakamkamula magendelu gaki na vevamlandili Yesu kuhuma ku Galilaya vakumhengela. kungundamila. 10 Kangi Yesu akavajovela, "Mkoto 56 Pagati yavi avili Maliya kuhuma Magidala na Maliya kuyogopa," "Mhamba mkavajovela valongo vangu nyina wavi Yakobo na Yosefu, pamonga na nyina vhamba ku Galilaya kwenuko ndi yati vakunilola." 11 wavi vana va Zebedayo. 57 Palatipimi lilanga, abwelili Pevawukili vadala vala, ndi pagati ya valonda va litinda, mundu mmonga mkolo vindu vyamahele mkolonjinji vakahamba kumuji kuvadandaulila vateta vakulu wa Alimatei, liina laki Yosefu. Mwenuyu mewa avi mambu goha gevagawene. 12 Hinu vakakonganeka muwuliwa wa Yesu. 58 Amhambil Pilatu, akamuyupa pamonga na vagogo, na kuvika mpangu, vakavapela higa ya Yesu. Pilatu akahamula vampieleyi. 59 Yosefu mashonga gamahele manjolinjoli vala, 13 vakajova, akayitolia higa yila na kuutindisila nyula ya msopi, 60 nyenye mjova kuvya, "Vawuliwa vaki vabweli kilu, akauvika multinda laki la mupya leahongwili mulitalau, vakamuyiva tete petatitili lugono. 14 Ngati mkulu wa akalibilingisa liganga livaha kudinda mlyangu wa Loma akayuwana lijambu lenili tete yati tikuvatangatila litinda akawuka. 61 Maliya mkolonjinji wa Magidala tikumkulukisa, muni nyenye mkoto kuvya na mhalu." na Maliya yungi yula vatomili kulolokesa litinda. 62 15 Hinu manjolinjoli vala vakatola mashonga gala, Chilau yaki, ndi Ligono la Kupumulila, ndi vakulu vakahenga ngati chavawuliwi, malovi ago gadandasiki vakuteta na Vafalisayu vamhambil Pilatu. 63 Vakajova kwa Vayawudi mbaka lelu. 16 Kangi vawuliwa kumi "Mkulu, tikumbwki kuvya yula mchenjela ajobili na mmonga vala vakahamba kuchitumbi chechivii peavili mumi kuvya akafwayi yati iyuka pagimalika ku Galilaya cheavalagazili Yesu. 17 Pavamuwene, magono gadatu, 64 Hinu lagiza valonda valindalila vakagundama, nambu vangi vavi na mtahu. 18 litinda mbaka pegimalika magono gadatu ndava Yesu avahegalili, akavajovela, "Nipewili uhrotola woha vawuliwa vaki vihotola kumuyiva na kuvajovela vandu kunani kwa Chapanga na pamulima. 19 Hinu mhamba kuvya ayukili. Muni udese wa pamwishu wenuwu mkavakita vandu va milima yoha kuvya vawuliwa yati vivya uvaha neju kuliku wa kutumbula." 65 vangu. Kuni mvabatiza kwa liina la Dadi na la Mwana Pilatu akavayangula, "Muvu na manjolinjoli, muhamba na la Mpungu Msopi. 20 Muvawula kukamula malovi mukalindila chemwihotola." 66 Hinu vakahamba gangu goha ngati chenivalagizi nyenye, nene nivii kulindila litinda vakavika vidindilu liganga lila, vakaleka pamonga na nyenye magono goha, hati pamwishu manjolinjoli bahapo vakulilindila.

28 Ligono la Kupumulila palamaliki, lukela hamba kucha ligono la Dominika, Maliya mkolonjinji wa Magidala na muyaki Maliya yungi yula vhambili kulola litinda lila. 2 Bahapo mulima woha wandendimi neju, mtumu wa kunani kwa Bambu ahelili kuhumila kunani kwa Chapanga, alibiliingisi liganga la pamlyangu na kutamila. 3 Awonikini ngati lumwetumwetu lwa mbamba na nyula zaki zavi za msopi pehe. 4 Valonda vevalindalila litinda vala vakavagaya neju ndava ya wogohi vavi ngati vamali kufwa. 5 Nambu mtumu wa kunani kwa Chapanga akavajovela vadala vala, "Nyenye mkoto kuyogopa! Muni nimanniyili kuvya mukumulonda Yesu mweavambiwi pamsalaba. 6 Avi lepi apa muni amali kuyuka ngati cheajovili. Mbwela mlola pandu pevamgonisi. 7 Hinu mhamba kanyata mkavajovela vawuliwa vaki kuvya amali kuyuka, na hinu akuvalongololela ku Galilaya yati mumkolela kwenuko. Yuwanila, nene nimali kuvajovela." 8 Hinu vadala vala

Maluko

1 Wenuwu ndi utumbula wa Lilovi la Bwina la Yesu Kilisitu, Mwana wa Chapanga. **2** Yatumbwili ngati chaalotili Isaya mweavi mlota wa Chapanga, "Yuwanila, Chapanga ajovili, 'Nikumtuma mjumbi wangu akulongolelayi, kukutendelekela njila yaku.' **3** Mundu mmonga ijoba kwa Iwami luvaha kulugangatu, 'Mumtendekela Bambu njila yaki, mgolosayi pala peibwela kuptita!' **4** Yohani Mbatizaji atamayi kulugangatu, akavakokosela vandu na kuvabatiza, akavajovela, "Mleka kumbudila Chapanga na mubatiziwa na Chapanga yati akuvalekeesa kumbudila kwinu." **5** Vandu vamahele kuhuma pamulima woha wa ku Yudea na kumuji wa Yelusalemu vahambilu kumuyuwani Yohani, vayidakili kuyya vambudili Chapanga, namwene avabatizi mumfuleni Yoludani. **6** Yohani awalili nyula zezatengenizwi kwa mangoma ga hinyama yeikemiwa ngamiya, akungi mkungi wa chikumba muchiwunu, alili mambalanguli na wuchi wa kudahi. **7** Ndi akakokosa akajova, "Mweibwela hinu naha mumbele yangu ana makakala kuliku nene. Nene nakuganikiwa hati kugundama kuwopola nyosi za champali zaki. **8** Nene nikuvabatiza kwa manji, nambu mwene alavabatiza kwa Mpungu Msopi wa Chapanga." **9** Magono genago, Yesu abwelili kuhuma ku Nazaleti, muji wewavi ku Galilaya na akabatiziwa na Yohani mumfuleni Yoludani. **10** Yesu pahumili mumanji, akalola kunani kwa Chapanga kudindwika, na Mpungu Msopi ihelela panani yaki ngati ngunda. **11** Lwami Iwa Chapanga lukayuwani kuhuma kunani kwa Chapanga, lukajova, "Veve ndi Mwana wa chiganu changu mweniganisiwi nayu." **12** Bahapo Mpungu Msopi akamlongosa kuhamba kulugangatu, **13** akatama kwenuko magono alobaini, kuni ilingiwa na Setani. Nambu avi pamonga na hinyama ya mdahi, na vamitumu va kunani kwa Chapanga vakavya kumtangatila. **14** Yohani peakungiwi muchifungu, Yesu akahamba ku Galilaya kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina la Chapanga. **15** Akajova, "Lukumbi luhikili, Unkosi wa Chapanga uhegeili, hinu mleka kumbudila Chapanga na kusadika Lilovi la Bwina!" **16** Yesu peapitayi mumhana ya nyanja Galilaya avaweni valova somba vavili. Avi Simoni na mlongo waki Andelea valovayi somba kwa ngwanda zavi mumanji. **17** Yesu akavajovela, "Munilandayi, na nene yati nikuvapela lihengu la kuvaleta vandu kwangu ngati chemwilova somba." **18** Bahapo ndi vakazileka ngwanda zavi vakamulanda. **19** Yesu peahegallii cha palongolo akavalola Yohani na mlongo waki Yakobo

vana va Zebedayo vavi muwatu wavi vatengeneza ngwanda zavi. **20** Bahapo Yesu akavakemela, ndi vakamleka dadi wavi Zebedayo na vahenga lihengu vevavi muwatu, vakamulanda Yesu. **21** Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kumuji wa Kapelanaumu. Ligono la Kupumulila palahikili, Yesu akayingila munyumba ya kukonganekela Vayawudi, akatumbula kuvawula malovi ga Chapanga. **22** Vandu voha vevamuyuwini vakakangasa neju namuna ya kuwula kwaki, muni awula lepi ngati Vawula va Malagizu, nambu awulayi ngati mundu mweavi na uhotola. **23** Ndi lukumbi lulalula, mundu mweatalali na mizuka avi munyumba ya kukonganekela Vayawudi vakaywanga, **24** akajova, "Yesu wa ku Nazaleti, ukutiganila kyani tete? Ubweli kutikomakesa? Nikumanyili veve ndi yani, veve ndi Wamsopi wa Chapanga!" **25** Yesu akauhakalila mzuka wula. Akaajovela, "Guna, muwuka mundu uyu!" **26** Mzuka wula ukamnyugusa mundu yula kwa makakala kuni ukavembene ka Iwami luvaha, ukamuwuka mundu yula. **27** Vandu voha vakakangasa neju na kukotana, "Nakugalola mambu ngati aga? Chakaka mawuliuwa aga gana uhotola! Mundu mwenyu ihotola hati kuvingga mizuka mihakau na yene yeiyidakila." **28** Kangi malovi gakumvala Yesu gakadandasika kanyata pamuji woha ku Galilaya. **29** Yesu na vawuliwa vaki Yakobo na Yohani, vakawuka munyumba za kukonganekela Vayawudi vakahamba pamonga kunyumba ya Simoni na Andelea. **30** Mkohanu waki Simoni agonili palusongwani ndava alwalayi neju. Yesu pahikili pala ndi kanyata vakajovela utamu wa mau yula. **31** Yesu akamhambila mau yula, akamkamula chiwoko akamuyinula. Ndi utamu ula ukamleka, akatumbula kuvatelekela. **32** Kimihi, palatipimi lilanga vandu vamuletili Yesu vatamu na vandu vevatalali na mizuka voha. **33** Vandu vamahele va muji wula vakalundimana kuvala ya mylangu. **34** Namwene akavalamisa vandu vamahele vevalwalai matamu ndalindali, ayivingili mizuka yamahele yeayatalali vandu, nambu nakuyileka mizuka yijova chindu muni yamanyili mwene ndi yani. **35** Chilau yaki hambakucha, Yesu akahamba kuchiyepla akatumbula kumuyupa Chapanga. **36** Ndi Simoni na vayaki vakahamba kumlonda. **37** Pevamuweni vakamjovela, "Vandu voha vakukulonda." **38** Yesu akavayangula, "Tihamba na mumiji yingi ya papipi nikakokosayi na kwenuko mewa muni nibweli ndava yenivo." **39** Hinu akahamba pandu poha pa Galilaya akakokosa munyumba za kukonganekela Vayawudi na kuyivinga mizuka. **40** Ligono limonga mundu mmonga mweavi na mabudi, amhambalili Yesu, akafugama, akamuyupa,

"Ngati wigana uhotola kuninyambisa." 41 Yesu "Bwela nilandayi." Ndi Lawi akayima akamulanda. akamhengela lipyana akatalambula chiwoko na 15 Mwanakandayi Yesu avi kunyumba ya Lawi ilya kumpamisa, akamjovela, "Nigana, unyambasikayi!" 42 chakulya. Vatola kodi vamahele na vandu vevajovekini Bahapo mabudi gakamuwuka mundu yula akalama. kuvya vakumbudila Chapanga na vevamlandyi Yesu. 43 Kangi Yesu akamjovela, ahamba kanyata na Na vamahele wavi valili chakulya na Yesu pamonga kumlagiza, 44 "Yuwanila, kotoka kumjovela mundu na vawuliwa vaki. 16 Hinu, Pagati ya vawula vangi va yoyoha lijambu lenili. Nambu uhamba ukajilangisa kwa Malagizu vevavi Vafalisayu pavamuweni Yesu ilya Mteta na ukawusa luteta ndava ya kulama kwaku, ngati pamonga na vandu vevajovikini kuvya vakumbudila chehamwili Musa kulangisa kuvya ulamili." 45 Nambu Chapanga na vatola kodi, vakavakota vawuliwa vaki, mundu yula akahamba, akatumbula kudandaaula "Ndava kyani ilya pamonga na vandu ngati ava?" 17 malovi gala pandi zoha. Ndava yeniyo, hati Yesu Yesu peayuwini akavajovela, "Vangalwala nakumgana nakuhotola kuyingila pamuji wowoha hotohoto, ndi mlamisa, nambu vatamu ndi vevakumgana mlamisa. Yamuganili kutama kuchiyepele. Pamonga na genago Nabweli lepi kuvakemela vandu vabwina, nambu vandu vamuhambalili kuhuma kila upandi.

2 Gapitili magono Yesu akawuya kavili Kapelanaumu, vandu vakayuwana kuvya avili kunyumba. 2 Hinu, vandu vamahele vakambwelela vakamema mugati na kuvala hati kawaka nafwasi pamyangu. Yesu avakokoselayi ujumbi waki. 3 Lukumbi Iwenulo vakabwela vandu mcheche vamletili mundu mweapolili kwa Yesu. 4 Nakuhotola kumuhikisa kwa Yesu ndava ya msambi wa vandu. Hinu vakepekenyula kuchitivilu pandu peavili Yesu. Pavamali kubowola pandu pala vakamuhelesa mundu yula kuni agonili pampasa. 5 Yesu peayiwene sadika yavi akamjovela mundu mweapoli yula, "Mwana vangu, ulekkesiwi kumbudila Chapanga waku." 6 Vawula vangi va Malagizu ga Chapanga geampeli Musa vevatamili penapo vakaholalela mumitimia yavi, 7 "Ihotola wuli kujova genaga? Akumliga Chapanga! Kawaka mundu mweihotola kulekekesa kubuda nambu ndi mmonga Chapanga ndu." 8 Bahapo Yesu agamanyili maholo gavi, akavajovela, "Ndava kyani mwholalela mumitimia yinu mambu ago? 9 Chindu choki changa hotoleka kumjovela mundu mweapolili, 'Ulekkesiwi kumbudila Chapanga,' Amala 'Yimuka, tola mpasa waku Uhambayi?' 10 Nambu nigana mumanyayi kuvya Mwana wa Mundu ana uhotola pamulima wa kulekekesa vandu vevakumbudila Chapanga." Ndi amjovili mwaapoli yula, 11 "Nikukujovela, yimuka, tola mpasa waku uhamba kunyumba yaku!" 12 Na vandu voha pavamlolokesa mundu yula, balapala akayima na kutola mpasa waki akahamba. Vandu voha vakakangasa na vakamlumbalila Chapanga, vakajova, "Katu nakulilola lijambu ngati lenilo hati padabe!" 13 Yesu akawuka penapo akahamba pamuhana ya nyanya ya ku Galilaya. Ndi msambi wa vandu wamulandili, mwene akatumbula kuwawula. 14 Ndi paagendayi amuweni Lawi mwana wa Alufayo atamili munyumba ya kutolela kodi. Yesu akamjovela,

vawuliwa va Yohani na Vafalisayu vavi mukujihinisa kulya chakulya. Vandu vangi vakamkota Yesu, "Ndava kyani vawuliwa va Yohani na va Vafalisayu vaku mukujihinisa kulya chakulya nambu vawuliwa vaku nakukita genago?" 19 Yesu akayangula, "Wu, vevagongoliwi kumselebuko wa ndowa yikuvagana kujihinisa chakulya kuni vavi pamonga na mkolo ndowa? Nakuhotola kujihinisa chakulya lukumbi Iwoha pevivya na mkolo ndowa. 20 Nambu yati lubwela lukumbi lwa mkolo ndowa paiwusiwa pagati yavi, lukumbi ulo ndi pavakujihinisa chakulya." 21 "Kawaka mundu mweitota chilaka cha nyula ya mupya mulindimula la nyula. Ngati akakita chenichi chilaka cha mupya yati chinyalala na chipapula lindimula lenilo neju. 22 Avi lepi mundu mweisopa divayi ya mupya mumahaku gachikumba gegallalli. Ngati akakitayi chenicho, divayi peyitutumuka yati yipapula mahaku ga chikumba gala na divayi pamonga na mahaku ga chikumba yati gipapuka na kuyitika. Divayi ya mupya yisopewa mumahaku gamupya!" 23 Ligono limonga la Kupumulila, Yesu pamonga na vawuliwa vaki vaptayi mumgunda wa nganu. Vawuliwa vaki vakatumbula kudenya njechela ga nganu kuni vigenda. 24 Vafalisayu vakamkota Yesu, "Lola hoti! Ndava kyani vawuliwa vaku vikita lijambu lelbesiwi pa Ligono la Kupumulila?" 25 Yesu akavayangula, "Wu, mwangasoma cheakitili Daudi na vayaki njala peyavavinili? 26 Daudi ayingili mu Nyumba ya Chapanga na kulya mabumunda yeyavikiwi luteta ndava ya Chapanga. Lijambu lenili laktiki lukumbi Abiasali avili Mteta Mkulu. Kulandana na Malagizu ndi vakulu va kuteta vene ndu vevaganikiwa kulya mabumunda genago. Nambu Daudi alili, na kuvapela vayaki." 27 Hinu, Yesu akavajovela, "Ligono la Kupumulila lavikiwi ndava ya kuvatangatila vandu, lepi vandu kulihengela Ligono la Kupumulila. 28

Hinu, Mwana wa Mundu ndi Bambu hati pa Ligono la Kupumulila."

3 Yesu akayingila kavili munyumba ya kukonganekela Vayawudi na mugati mula kwavili na mundu mweagogodili chiwoko. **2** Mugati mula kwavi na vandu vangi pagati yavi valindilayi kumlola Yesu, ngati akumlamisa mundu yula Ligono la Kupumulila, muni valonda chindu cha kumtakila. **3** Yesu akamjovela mundu yula mweagogodili chiwoko, "Bwela uyima palongolo ya vandu." **4** Kangi Yesu akavakota, "Malagizu gitu yijova wuli pa Ligono la Kupumulila? Chabwina kumtangatila mundu amala kumlemasa? Kusangula amala kukoma?" Nambu vene vakaguna. **5** Yesu akavalolokesa voha cha ligoga, mtima ukamvina ndava ya kunonopa kwa mitima yavi. Kangi akamjovela mundu yula "Golosayi chiwoko chaku." Namwene akachigolosa ndi chikalama kavili. **6** Bahapo Vafalisayu vakahuma kuvala, vakajovesana pamonga na vandu va chikundi cha Helodi ndava ya mpangu wa kumkoma Yesu. **7** Yesu na vawuliwa vaki vakawuka penapo, vakahamba pamhana ya nyanya na msambi wa vandu wamulandili. Vandu venavo vahumili ku Galilaya na ku Yudea, **8** na ku Yelusalemu na ku Idumea na kumwambu ya mfuleni Yoludani na ku Tilo na Sidoni. Vandu venavo vamahele vamuhambalili Yesu ndava ya kuyuwana mambu gamahela geakitili. **9** Ndava ya msambi wa vandu Yesu akavajovela vawuliwa vaki vamutendelekela watu udebe, ndava ya kuyepa msambi wa vandu ukoto kumuhinya. **10** Ndava avalamisi vandu vamahele, hinu voha vevavi na matamu vakavya kumuhinya muni vahotola kumpamisa. **11** Vandu vevatalaliwi na mizuka mihakau ndi kila pavamuwene Yesu vakagwilingana palongolo yaki, na kuywanga, "Veve ndi Mwana wa Chapanga!" **12** Nambu Yesu akayihakalila kwa makakala mizuka mihakau yila yikotoka kummanyisa kwa vandu. **13** Kangi Yesu akahamba kuchitumbi akavakemela veavaganili, ndi vakamhambila, **14** mwene akavahagula vandu kumi na vavili akavakemela vamitumi, muni vavyai pamonga nayu muni avatuma kukokosa, **15** mewa vavyai na uhotola wa kuvunga mizuka. **16** Hinu, kumi na vavili vevahaguliwi vala. Simoni ndi Yesu ampeli liina la Petili, **17** na Yakobo na Yohani vana va Zebedayo, venavo Yesu avapeli valongo vavili liina lingi avakemili Bonelige, mana yaki "Vana va Kubuluma amala, vandu va chipyau." **18** Vangi vavi Andelea na Filipi na Batolomei na Matei na Tomasi na Yakobo mwana wa Alufayo na kuhola.

Tadayo na Simoni mweikemiwa Zeloti, ndava avili mundu wa kukengelela mulima waki, **19** na Yuda Isikalioti mweabweli kumugeukila Yesu. **20** Kangi Yesu akahamba kunyumba, kwenuko msambi wa vandu ukamlanda kavili, Yesu na vawuliwa vaki nakuvya na nafwasi ya kulya. **21** Hinu valongo vaki pevayuwini genago, vakawuka kuhamba kumkamula muni vaholalela manya ipenga. **22** Pagati ya vawula vangi va Malagizu vevahelili kuhuma ku Yelusalemu, vakajova, "Mwenuyu atalaliwi na Belizebuli! Kwa makakala ga mkulu wa mizuka akuyivinga mizuka." **23** Yesu akavakemela akavajovela kwa miluhumu, "Setani ihotola wuli kumvinga Setani? **24** Ngati unkosi umonga ulekangini chikundi chikundi weutovana, unkosi wenuwo nakuhotola kusindimala. **25** Ngati vandu va nyumba yimonga valekangini chikundi chikundi yati yigwa. **26** Hinu ngati, unkosi wa Setani ulekangini chikundi chikundi, wisindimala lepi, ndi wivya lepi na makakala." **27** "Avi lepi mundu mweihotola kuzangila nyumba ya mundu mweavi na makakala na kumnyaga vindu vyaki changali hoti kumkunga mundu mwenuyo. Penapo ndi yati ihotola kumnyaga vindu vyaki." **28** "Chakaka nikuvajovela, vandu yativilekesewa kumbudila Chapanga kwoha na kumliga kwavi kwoha. **29** Nambu mweakumliga Mpungu Msopi, katu Chapanga akumlekesa lepi, ndi ivya mbudingana wa magono goha gangali mwishu." (aiōn g165, aiōnios g166) **30** Yesu ajovili genago ndava vandu vajovili kuvya, "Ana mzuka." **31** Nyina wa Yesu na valongo vaki vakabwela vakayima pavalta, vakamtuma mundu mmonga akamkemela mugati mula. **32** Msambi wa vandu watamili kumtindila Yesu mundu mmonga akamjovela, "Lola nyina waku na valongo vaku vavi kuvala, vakulonda." **33** Yesu akavajovela, "Nyina wangu na valongo vangu ndi vayani?" **34** Kangi akavalola voha vevatamili kumtindila mwene, akajova "Mlola! Nikuvalola ava ngati Nyina wangu na valongo vangu. **35** Mundu yoyoha yula mweihenga gakumganisa Chapanga, mwenuyo ndi mhaja wangu kavili mlumbu wangu mewa nyina wangu."

4 Yesu akatumbula kuwawula kavili kumwambu ya nyanya ya Galilaya. Ndava ya msambi uvaha wa vandu wewamtindili yaganikiwi ayingila muwatu na kutama, vandu voha vasigalili kundumba. **2** Ndi penapo avawuli mambu gamahela kwa miluhumu, akavajovela. **3** "Muyuwanila hoti! Mundu mmonga ahambilii kumgunda kumija mbeyu." **4** Hinu paamijayi mbeyu, zingi zikagwilila munjila, videge vikabwela zikamelia.

kanyata pandu pangali na ludaka Iwamahele. 6 muhi ivya mihu na lukumbi Iwenulo mbeyu yimela na Lilanga palachonayi zanyalili na kuyuma, muni mikiga kukula. Mwene amanyili lepi chechihengeka. 28 Muni yaki yavi lepi na ludaka Iwamahele. 7 Zingi zagwili ludaka lwene lumleesa mbeyu. Yikula na kupambika pagati ya minga, minga yakullili na kuyihinya hati Yitumbula kumela linyai, yigelekela njechela na zapambiki lepi matunda. 8 Zingi zagwili paludaka pamwishi mbeyu yikangala. 29 Mbeyu peyikangala lwa bwina,zikamela zikakula na kupambika yimonga mundu mwenuyo itola chikwakwa na kutumbula selasini na yingi sitini na yingi miya yimonga.” 9 kubena muni lukumbi lwa mabenu luhi kili.” 30 Yesu Ndi akavajovela, “Mweavi na makutu gakuyuwana akajova kavili, “Unkosi wa Chapanga tiwanangisa na amanyayi!” 10 Yesu peavili mwene, pagati ya na kyani? Tiudandaulayi kwa luhumu lwoki? 31 vevamuyuanili vala na vawuliwa kumi na vavili, Uwanangana ngati lumbeyu lwa haladali Iweluvili vamuhambalili Yesu vakamkota, ndava ya miluhumu ludebe kuliku mbeyu zoha zezimijiwa mumgunda. 32 yila. 11 Akavajovela, “Nyene mupewili kugamanya Nambu yikamijiwayi, yimela na kuvya mkongo uvaha mambu ga mfiyu ga Unkosi wa Chapanga.” “Nambu kuliku mikongo yoha mumgunda. Mambanda gaki vevavi kuvala vala yati vakujiwula kwa miluhumu gavaha hati videge vijenga hisakanilu mumambanda ndu, 12 muni, ‘Chakaka valolayi, nambu viola lepi, gaki.’ 33 Yesu avakokosili vandu ujumbi waki kwa chakaka vayuwana, nambu vimanya lepi. Manya miluhumu yingi yamahele ngati yenyo, alongili nawu varmuwyila Chapanga, namwene ngaavalekekisi.” chavahotwili kumanya. 34 Lukumbi Iwoha alongili 13 Kangi Yesu akavakota, “Ngati mwimanya lepi mana nawu lepi chochoha changali miluhumu nambu paavi ya luhumu ulu? Mwihotola wuli kuyimanya mana na vawuliwa vaki avadandaulili kila chindu. 35 Lilanga za miluhumu yingi? 14 Mweimija mbeyu ndi imija palatipimi ligono lilolo, Yesu akavajovela vawuliwa vaki, Lilovi la Chapanga. 15 Mbeyu zingi zagwili munjila, “Tikupuka kumwambu.” 36 Hinu, vawuliwa vakuallaga ndi vandu vala vevayuwini lilovi, Setani akabwela msambi wa vandu, vakayingila muwatu weavili Yesu na na kuliwusa lilovi lenilo lelimijiwi mumitimia yavi. 16 kuwuka pamonga nayu. Na vandu vakayingila muwatu Mbeyu zila zezamijiwi palitalau ndi ngati vandu vala, wungi vakamkota, “Muwula, vikuvanduka na kugwa. 17 ukahumila manji gakutimbungana na kuutova watu na Nambu likuvayingila lepi nakuvya na mikiga mugati manji gakutumbula kumema muwatu. 38 Penapo Yesu yavi, vakulikamula mulukumbi luhupi ndu. Na lukumbi avi mumbele ya watu kuni agonili pamsagamilu. Ndi lwa mang’ahiso peluhumila ndava ya lilovi lenilo, vawuliwa vaki vakamuyimusa vakamkota, “Muwula, vikuvanduka na kugwa. 18 Vandu vangi ndi ngati wuli, tifwaa ukutilokesa ndu!” 39 Hinu, akayimuka, mbeyu zila zezagwili pagati ya minga. Wenuwo ndi akauhakalila mpungu na kuujovela luyuga lwa manji, luhumu lwa vala veviyuwana lilovi lenilo, 19 ndava ya “Guna!” Ndi penapo mpungu wula ukaleka kubuma mang’ahiso ga mulima uwu, mnogo wa kuvya na vindu vyamahele mnogo wa higa ukuvayingila na kulihiyina lilovi lenilo, na vene viyidikila lepi chila chelijova lilovi. (aiōn g165) 20 Nambu vandu vangi ngati mbeyu zezimijiwi paludaka Iwabwina. Venavo ndi veviyuwana lilovi lenilo, vakuliyidakila na kupambika matunda.

Vangi selasini, vangi sitini na vangi miya yimonga.” 21 Yesu akavakota, “Mwaloli koki vandu vigubika hahi yeyiyaka na chiviga amala vivika kuhu kulusongwani? Lepi! Vivika panani pachibokoselu. 22 Hinu, goha gegafiyiki yati givya pawaka na goha gegagubikiwi yati gigubukiwa. 23 Mweavi na makutu gakuyuwana na amanyayi!” 24 Akavajovela kavili, “Myuwanila chipimu chilachila chemukuvapimila vayinu, na nyenye yati mwipimipa mewawa, na kuyonjokeswa. 25 Mundu yeypohi mweavi na chindu yati iyonjokesewa neju, nambu mweangavya na chindu hati chidebe ndi hati cheavi nachu yati inyagiwa.” 26 Yesu akayendelela kuvajovela, “Unkosi wa Chapanga uvi ngati mundu mweimija mbeyu mumgunda waki. 27 Kilu igona, na

5 Yesu na vawuliwa vaki vakahika kumwambu ya ryanja ya Galilaya, pamulima wa Vagelasi. 2 Bahapo Yesu peahulwiki muwatu mula akakonganeka na mundu mweavi na mzuka mweahumili kumatinda. 3 Mundu mwenuyo atamayi kumbugu la litinda. Kawaka mundu mweahotwili kumkunga kavili hati kwa minyololo. 4 Pamahele valingi kumkunga pingu na minyololo mumagendelu na mu mawoko, nambu pamahele adauilini pingu na minyololo. Avi lepi mundu mweavi na makakala gakumhotola. 5 Kilu na muhi atamayi ku matinda na muvidunda aywangayi na kujidumulana na maganga. 6 Mundu mwenuyo paamuweni Yesu cha kutali, akamjumbalila, na kumfugamila. 7 Akajova kwa Iwami luvalha, “Yesu,

Mwana wa Chapanga mweavi Kunani Neju, una kyani nyula ya Yesu. **28** Akitili chenicho, muni aholalili na nene? Kwa liina la Chapanga, nikuyupa kotoka kuvya, "Nakahotola kupamisa nyula ya Yesu yati kuning'aha!" **8** Ajovili genago ndava Yesu amali nilama." **29** Peampamisi bahapo akamanya kuvya kumjovela, "Mzuka, muwuka mundu uyu!" **9** Kangi alamili, muni ngasi yeyahuma yila yikaleka. **30** Yesu Yesu akamkota, "Liina laku yani?" Mwene akayangula, akamanya ngati makakala gaki zimulamisi mundu. "Liina langu 'Msambi' Ndava tivii tavamahele!" **10** Kangi Akanganamuka, akakota, "Yani mweanipamisi nyula akamuyupa Yesu neju akotoka kuvavinga pamulima yangu?" **31** Vawuliwa vaki vakamyangula, "Ndava pala. **11** Papipi na mhelelu wa chitumbi, kwavi na kyani wikota yani mweakupamisi? Wu, ukuvalola lepi maguluvi gamahele gegalyayi. **12** Hinu mizuka yila vandu chevahuhinya?" **32** Nambu Yesu akayendelela yikamuyupa Yesu yikajova, "Utiyidakilayi tikagayingila akalolokesa pandi zoha mundu mweampamisi nyula maguluvi gala." **13** Akagyadikila. Ndi mizuka yila yaki. **33** Mdala yula kuni imanya gegamkolili akavya yikawuka na kuingila mumaguluvi gala. Na msambi na wogohi, akahegelela peavi Yesu kuni ivagaya, woha wa maguluvi wavi ngati elufu zivili, ukajumba ndi akamfugamilila Yesu akamjovela goha kwa pamhelelu wa chitumbi na kudumbukila mumanji na uchakaka. **34** Yesu akamjovela, "Msikana wangu, kufwa. **14** Hinu vadimaji va maguluvi vala vakajumba, sadika yaku yikulamisi, uhambayi na uteke, utamu kuvadandaaulila vandu mambu genago kumuji na waku ulamili." **35** Yesu palongelayi na mundu yula, kurnigunda. Vandu vakavya kubwelenela penapo lukumbi lulalula vakabwela vajumbi kuhuma kunyumba kugalola mambu genago. **15** Vakahika mbaka pala ya Yailo chilongosi wa nyumba ya kukonganekela peavi Yesu, vakamlola mundu mweatalaliwi na msambi Vayawudi akamjovela. "Msikana waku afwili, kyani wa mizuka yula. Atamili pahi na awalili nyula na luhalu kumung'aha Muwula?" **36** Yesu agayuwini malovi lwaki lumuwuyili, ndi vakayogopa. **16** Vandu voha gala, nambu agavevisi akamjovela mkulu wa nyumba vevaloli lijambu lenilo vakavajovela vayavi mambu ya kukonganekela Vayawudi yula, "Kotoka kuvya gala gegamkolili mundu yula na kugavalala maguluvi na wogohi, yendelela kusadika." **37** Yesu ayidakili gala. **17** Hinu, vakamuyupa Yesu awuka pamulima lepi kulongosana na mundu yoyoha nambu Petili wavi. **18** Yesu paayingila muwatu, mundu mweatalaliwi na Yakobo na Yohani muhaja wa Yakobo. **38** na mizuka yula akamuyupa neju vahamba voha. **19** Pavahikili kunyumba ya Yailo, Yesu avayuwini vandu Nambu Yesu akambelelela mundu yula akamjovela, vivembene ka neju ndava ya malilu. **39** Akayingila "Uhambayi ukavajovela vandu va kunyumba yaku mugati akavajovela, "Ndava kyani mwiywanga na Bambu gabwina geakukitili na cheakuhengili lipanya." kuvemba? Msikana uyu afwili lepi, pena agonili ndu." **20** Kangi mundu yula akahamba ku Dekapoli kwoha **40** Nambu vene vakamuheka. Akavahumisa kuvala ndi miji kumi, akavadandaaulila vandu va mambu goha vandu voha vevavi mugati mula, akavatola dadi na geahengiwi na Yesu. Na vandu voha vakakangasa. **21** nyina wa msikana yula, pamonga na vawuliwa vaki Yesu akakupuka kavili kumwambu ya nyanja. Peavili vadatu, ndi vakayingila muchumba cheavili msikana kwenuko msambi wa vandu ukambwelenela, mwene yula. **41** Akamkamula chiwoko, akamjovela, "Talita, avili pamuhana ya nyanja. **22** Akabwela chilongosi kumu," Mana yaki, "Wamsikana, nikujovela yimuka!" mmonga wa nyumba ya kukonganekela Vayawudi **42** Bahapo msikana yula akayimuka na kutumbula liina laki Yailusi, hinu paamuwene Yesu, akamfugamila kugenda, vandu voha vakakangasa neju. Msikana pamagendelu gaki, **23** akamuyupa neju akamjovela, mwenuyo avi na miyaka kumi na yivili. **43** Nambu "Pepayi msikana wangu mdebe avi mulung'olelu. Yesu akavabesa vakotoka kumjovela mundu yoyoha Chondi tihambi ukamuvikila mawoko gaku, muni yula. Akavajovela vampsela chakulya alayi. ihotola kulama na kuvya mumi." **24** Yesu pamonga na mundu yula vakalongsana kuhamba. Msambi wa vandu ukamulanda na kumuhinya pandi zoha. **25** Pagati yavi kwavili na mdala mmonga, mwealwalayi utamu wa kuhuma ngasi mulukumbi Iwa miyaka kumi na yivili. **26** Mdala mwenuyo amali kung'ahika neju na kumala mashonga gaki goha, kwa valamisa vamahele ndava ya kulonda kulama, nambu utamu waki wayonjokisiki neju. **27** Mau yula peayuwini kuvya Yesu akuvalamisa vandu ndi akaholota mumbela ya msambi wa vandu wula na kuhamba kupamisa

6 Yesu na vawuliwa vaki, vakawuka penapo vakahamba kuchijiji chaki cha ku Nazaleti. **2** Ligono la Kupumulila, atumbwili kuwula munyumba ya kukonganekela Vayawudi. Vamahele vevamuyuwini vakangisi, vakajova, "Wu, agapatili koki mambu aga geijova? Apatili koki luhalu ulu? Kavili ikita wuli gachinamtit? **3** Wu, mwenuyu lepi selemala, mwana wa Maloya na mlongo wavi Yakobo na Yose na Yuda na Simoni? Wu, valumbu vaki titama nau lepi bahapa?" Ndi vakabelia kumsadika. **4**

Yesu akavajovela, "Mlota wa Chapanga itopeswa wangu." 24 Penapo msikana yula akawuka mugati kila pandi, lepi kunyumba yaki, kwa valongo vaki mu libanji, akahamba kumkota nyina waki. "Wigana na pamulima waki." 5 Ndava yeniyo Yesu akitili niyupa kyani?" Namwene akamyangula, "Mutu wa lepi mambu gachinamtti pala, ndi avavikili mawoko Yohani Mbatizaji." 25 Msikana yula akawuya kanyata vatamu vadebedebe akavalamisa. 6 Akangisi neju kavili kwa nkosi, akamjovela, "Nigana unipela hinu ndava ya vandu vangasadika. Kangi Yesu avigendallili nahe mulupalu mutu wa Yohani Mbatizaji." 26 Nkosi muhijiji ya papipi na kuvawula vandu. 7 Akavakemela peayuwini genago, akavya ngolongondi, nambu muni vawuliwa kumi na vavili, akatumbula akavatuma vandu ajilapakis mwene, na ndava ya vayehe vaki, ahotwili vavili vavili, akavapela uhrotola wa kuvingga mizuka. 8 lepi kumbelelela msikana yula ndi akamyidikila. Akavalagiza akajova, "Kwemwihamba uko, mukotoka 27 Hinu, akamlagiza linjolinjoli akaleta mutu wa kugega chindu chochoha chila ndonga ndu, lepi Yohani. Linjolinjoli akahamba kuudumula mutu wa chakulya, lihaku, amala mashonga pachilolo. 9 Muwala Yohani muchifungu mula, 28 kangi amletili mutu wula champali nambu mktoka kugega ligwanda lingi." mulupalu akampela msikana, namwene akampelekela 10 Akavajovela, "Nyumba yeypa yevakuvapokela nyina waki. 29 Vawuliwa va Yohani pevayuwini mutama bahapo mbaka pa ligono lemuwuka. 11 vakahamba kutola higa yaki vakahamba kuzika. 30 Kwa vandu vevibela kuvapokela amala kuvayuanila, Vamitumi vakawuya mulugendu Iwavi vakamjovela penapo ndi muwuka na muvakung'undila lububu Iwavi, Yesu, mambu goha gavakitili na chavawulili vandu. kulangisa kuvya vene vaubeli ujumbi wa Chapanga!" 31 Vandu vamahele neju vabwelayi na kuwuka kwa 12 Hinu, vakawuka penapo vakahamba kuvakokosela Yesu, ndi mbaka fwasi ya kulya yavi lepi. Hinu vandu vamuuyila Chapanga. 13 Vakayivinga mizuka Yesu akavajovela vawuliwa, "Tihamba kuchiyepele vamahele. Na kuvanyala mahuta ga zeituni vatamu mukapumulila padebe." 32 Hinu, vakawuka ngavene vamahele, vakavalamiswa. 14 Nkosi Helodi agayuwini muwatu vakahamba kuchiyepele. 33 Nambu vandu goha, muni malovi ga Yesu gayenili pandi zoha. Vandu vamahele vavaweni pavawukayi, vakavamanya. vangi vajovayi mwenuyu, "Ndi Yohani Mbatizaji ayukili! Ndi vakalongolela kuhika kula kwa magendelu Ndava muni ihenga gachinamtti." 15 Vangi vakajova, kweahambayi Yesu na vawuliwa vaki. 34 Yesu na "Mweneyu ndi Eliya." Vangi vakajova, "Mweneyu vawuliwa vaki pevahulwiki muwatu kumbwani, ndi ndi mmonga wa valota va Chapanga va kadeni." auweni msambi uvaha wa vandu, akaviniswa mtima, 16 Nambu Helodi peayuwini malovi gala akajova, muni vavi ngati limbelele langali mdimaji. Akatumbula "Yohani namdumwili mutu, hinu ayukili!" 17 Aholalili kuvawula mambu gamahale. 35 Lilanga palatipimi, ndi genago ndava mu magono ga mumbele, Helodi vawuliwa vaki vakahamba kumjovela Yesu, "Penapa alagazili Yohani akamuliwa na kukungiwa muchifungu. palugangatu, lilanga litipama. 36 Mbanga uvalaga Genago gahumalili ndava Helodi amgegili Helodiya vandu vahamba mumigunda na muhijiji ya papipi, mdala wa Filipi mweavi mlongo waki. 18 Yohani vakagula vyakulya." 37 Yesu akavajovela, "Muvapela amjovelayi Helodi, "Chabwina lepi veve kumtola nyenze chakulya." Nambu vene vakamkota, "Tivapela mdala wa mlongo waku." 19 Hinu Helodiya, mweavi kyani? Yati yikutigana tihenga lihengu kwa miyehi mdala wa nkosi, amuhakalili neju Yohani, akagana yamahele ndi tipatayi mashonga ga kuvagulila kumkoma, nambu ahotwili lepi. 20 Helodi amuyogwipi chakulya vandu voha ava?" 38 Yesu akavakota, Yohani muni amanyili kuvya Yohani ndi mundu "Mabumunda gavi galinga? Muhamba mukalola." wa msopi na mbwina. Ndava yeniyo amyngalili. Pevamali kulola vakawuya kumjovela, "Yivii mhanu Helodi aganayi kumuyuanila Yohani, pamonga na somba zivili." 39 Yesu akavalagiza vawuliwa amyuanilai mtima wamvinili. 21 Ligono limonga mdala vaki vavatamika vandu voha chikundi chikundi pahi wa nkosi apatili fwasi pa ligono la kukumbukwa pamanyai. 40 Hinu vene vakanatama chikundi chikundi, kwa kuvelekewa Helodi. Hinu akavakemela vagogo vingi vandu hamsini, na vingi vandu miya. 41 va libanji na vachilongosi va Galilaya pamonga Kangi Yesu akagatola mabumunda mhanu na somba na vakulu va manjolinjoli. 22 Hinu msikana waki zila, akalola kunani kwa Chapanga, akamsengusa Helodiya, akayingila na kutumbula kukina ngo'ma. Chapanga. Ndi akagametula mabumunda gala Hinu akavaheseka neju Helodi na vayehe vaki. pamonga na somba zila. Akavapela vawuliwa vaki Nkosi akamjovela msikana yula, "Uniyupa chindu muni vavagavanisila vandu. 42 Vandu voha vevavi chochoha chila na nene yati nikupela." 23 Kavili penapo valili vakayukuta. 43 Hinu, vakanonga akamlapakis, akamjovela, "Chochoha cheukuniyupa, masigalilu ga mabumunda na somba vakamemesa yati nikupela, hati ngati kugavana upinga wa unkosi madengu kumi na gavili. 44 Vevalili chakulya chila,

vavi vagosi elufu mhanu. 45 Bahapo Yesu akavalagiza chindu lepi, muni mambu geviwula ndi malagizu vawuliwa vaki vayingila muwatu valongolela kuhamba ga vandu ndu. Ngati malagizu ga Chapanga.” 8 kumwambu ya nyanja, kumuji wa Betisaida. Muni “Nyene mulekili mihilu ya Chapanga na kukamulila mwene avi akona ilagana na msambi wa vandu. 46 Hati mawuliwu ga vandu.” 9 Yesu akayendelela kujova, peamali kulagana na vandu, akahamba kuchitumbi “Nyene mumanyili kuyepa cha kuchenjela mihilu ya kumuyupa Chapanga. 47 Lilanga palatipimi, Yesu avi Chapanga na kulanda mivelu yinu! 10 Muni Musa mwene kundumba na watu wamali kuhika pagati ya alagizi, ‘Muvatopesa dadi waku na nyina waku,’ nyanja. 48 Mwene avaweni vawuliwa chaving’ahika Na, ‘Mweakumliga dadi waki amala nyina waki, muwatu mula na mipundi muni mpungu wavi uvaha yikumugana akomiwa.’ 11 Nambu nyenye muwula, ukuvawuyisa mumble. Hinu hambahuka, Yesu ngati mundu avi na chindu chakumtangatila dadi avahegalili kuni igenda mananji akagana kuvapita. waki amala nyina waki, nambu akajova, chindu 49 Nambu pavamuweni igenda panani ya manji chemicho ndi ‘Kolibani,’ Mana yaki njombi kwa vayogwipi, vaholali kuvya lihoka, “Vakaywanga Chapanga, 12 hinu yikumugana lepi kumtangatila mulete.” 50 Voha pavamuweni vayogwipi neju. Bahapo dadi waki amala nyina waki. 13 Chenichi ndi Yesu akajova nawu, “Mjipolesa mtima. Ndi nene. chemukuliveesa Lilovi la Chapanga ndava ya Mkoto kuyogopa!” 51 Ndi, akayingila muwatu wevavili mawuliwu ga kuhalilana. Kangi mkita mambu vawuliwa na mpungu wa luyuga lukaguna lukumbi gamahela ngati genago.” 14 Yesu aukemili kangi lulalula. Vawuliwa vakakangasa neju, 52 ndava muni msambi wa vandu, akavajovela, “Muniyuwanilayi vamanyili lepi mana chinamtiti cha kuyonokeseka mwavoha na kumanya malovi aga. 15 Kawaka chakulya chila ndava ya kunonopa kwa mitima yavi. 53 chakulya cheilya mundu chechihotola kumuhakasa Vakakupuka nyanja, vakahika kumuji wa ku Genezaleti palongolo ya Chapanga. Nambu mambu gegihuma vakahuyimika watu. 54 Pevahumili muwatu mula, mugati ya mundu ndi gegihotola kumuhakasa. 16 kanyata vandu vakammanyia Yesu. 55 Hinu, kanyata Mweavi na makutu ga kuyuwana na amanyayi!” 17 vakahamba kila chijji pandu pala, vaktumbula Paaulekili msambi wa vandu na kuyingila mu nyumba, kuvatola vatamu vevagonili mumipasa, vakavapeleka vawuliwa vaki vakamkota mana ya luhumu lula. 18 kila pevayuwini Yesu avili. 56 Pandu poha peahambili Mwene akavajovela, “Wu, hati nyenye mwimanya lepi? Yesu, muhijiji na mumiji na mumigunda, vandu Kawaka chakulya chechikumyingila mundu chihotola vavavikili vatamu pandu pakugulisila vindu, vandu lepi, kumuhakasa mundu palongolo ya Chapanga. vakamuyupa neju avayidakila vatamu vala, vapamisayi 19 Ndava muni chikumyingila lepi mumtima, nambu lugunyilu lwa nyula yaki. Ndi voha vevampamisi mulileme, kangi chihumiswa kundindima.” Ndava valamili.

7 Kangi Vafalisayu vangi na Vawula va Malagizu vevahumili ku Yelusalemu valundumini palongolo ya Yesu. 2 Vavaweni vawuliwa vangi va Yesu vilya chakulya kwa mawoko changasamba ngati cheyiganikiwa na malagizu. 3 Muni Vafalisayu na Vayawudi vangi vayovalili kulanda mivelu ya vagogo wavi, muni valyayi lepi changasamba mawoko bwina. 4 Kavili vakagula chakulya kuhuma pandu pakugulisila vindu, vilya lepi mbaka vasanja hoti. Mewa vavi na mivelu yingi ya namuna ya kusanya vikombi na viviga na vyombo ya shaba. 5 Hinu, Vafalisayu na Vawula va Malagizu vangi vakamkota Yesu, “Ndava kyani vawuliwa vaku vilanda lepi mambu ga kadeni kuhuma kwa vagogo vitu, ndava vilya changasamba mawoko?” 6 Yesu akavayangula, “Vandu mwavahomela! Isaya mweavi Mlota wa Chapanga, alotili chakaka kuvalala nyenye peayandiki, ‘Chapanga ijova, vandu venava vakunitopesa kwa malovi ndu, nambu mitima yavi yivii kutali na nene. 7 Kunigundamila kwavi

Mwene akavajovela, vana vayukuta hoti, “Chabwina lepi kuhuma kuhumiswa kundindima.” Ndava ya kujova chenicho Yesu ayidikili vyakulya vyoha viliwayi. 20 Yesu akayendelela kujova, “Chechihuma mumtima wa mundu chihotola kumuhakasa palongolo ya Chapanga. 21 Muni mugati ya mumtima wa mundu, gihuma maholo gahakau, ukemi na kuyiva na kukoma, 22 ugoni na unota na udese na uhakau na kuyiva na kunogela vindu vya vangi na luhonda na wihi na ng’omo na uyimu na maligu. 23 Gahakau goha ago gihuma mumtima wa mundu, genago ndi gakumuhakasa mundu palongolo ya Chapanga.” 24 Yesu awukili penapo akahamba kumuji wa Tilo. Kwenuko ayingili munyumba yimonga, mwene aganili lepi mundu amanyayi kuvya avili mugati, nambu ahotwili lepi kujifiyi. 25 Mdala mmonga, msikana waki avili na mzuka, peayuwini malovi ga Yesu, kanyata akabwela akafugama palongolo ya magendelu ga Yesu. 26 Mdala mwenuyo, avi Mgilikii, ndi mkolonjinji wa muji wa Foinike mulima wa ku Silia. Hinu akamuyupa Yesu amuwusa mzuka msikana waki. 27 Yesu akavajovela, vana vayukuta hoti, “Chabwina lepi kutola chakulya cha kuvayukutisa vana na kugatagila

mabwa." 28 Nambu mdala yula akamyangula, kulangisa kuvya uhotola waki uhumili kwa Chapanga. "Chakaka, Bambu, hati mabwa gegavi pahi ya meza 12 Nambu Yesu mtima wamvinili neju na akajova, gilya masigalilu ga chakulya cha vana." 29 Yesu "Ndava kyani vandu va chiveleku ichi vigana ulangisu? akamjovela, "Ndava ya lilovi lenilo, wuyayi kunyumba Chakaka nikuvajovela, vandu va chiveleku ichi vipewa yaku. Mzuka umuwukili msikana waku!" 30 Hinu, lepi ulangisu!" 13 Kangi akavaleka akayingila kavili akahamba kunyumba yaki, amkolili msikana waki muwatu, akakupuka kuhamba kumwambu ya nyanja. agonili palusongwani, na mzuka wamali kumuwuwa. 14 Vawuliwa vakosiwi kutola mabumunda yamahele, 31 Kangi Yesu akawuka kumuji wa Tilo, akapitila pagati ndi vavi na libumunda limonga ndu muwatu. 15 Yesu ya ku Sidoni, akahamba mbaka kunyanja ya Galilaya akavalagiza, "Mlola neju! Mijyangalila na ngemeku kuedukila pamulima wa Dekapoli mana yaki miji kumi. ya Vafalisayu na ngemeku ya Helodi." 16 Vawuliwa 32 Ndi vakamletela ngayuwa nambu mewawa avi vakatumbula kukotana vene kwa vene, "Ijova chenichi ngajova kwa Yesu, vakamuyupa amvikilayi mawoko ndava tangali mabumunda." 17 Yesu agamanyili gala muni amlamisa. 33 Yesu akamvika pamuhana na gevajovisini akavajovela, "Ndava kyani mkotana ndava msambi wa vandu mundu uyo. Akamsopa ngonji ya mabumunda? Wu, mwakona mwangamanya amala mumakutu. Kangi akahunya mata mulungo i laki mwangalola? Wu, ndava kyani mwiholalela lepi? 18 na kumpamisa mululimi lwa mundu yula. 34 Kangi Muna mihu nambu mwilola lepi? Muvi na makutu Yesu akalola kunani kwa Chapanga, akakeka kwa nambu mwiyuwana lepi? Wu, mukosiwi 19 Lukumbi likakala, akamjovela, "Efata," Mana yaki "Dindukayi." lula panakametwili mabumunda mhanu na kuvapela 35 Lukumbi lulalula akatumbula kuyuwana bwina, vandu elufu mhanu mwamemisi masigalilu madengu mewawa lulimi laki lukajova bwina. 36 Yesu galinga?" Vakamyangula, "Madengu kumi na gavili." akavalagiza vakotoka kumjovela mundu lijambu lila. 20 Akavakota kavili, "Na panametwili mabumunda Nambu cheayonjokisi kuvalesa, ndi chevadandisi saba na kuvapela vandu elufu mcheche mwamemisi malovi gala. 37 Vandu vakangisi neju, vakajova, "Avakitili goha gabwina hati vangayuwa kuyuwana, "Madengu saba." 21 Hinu, akavajovela, "Pamonga na na vangajova kujova!" ago, wu, mwakona mwangamanya?" 22 Yesu ahikili ku

8 Lukumbi Iwenulo, msambi uvaha wa vandu wagonganiki kavili hinu vavi lepi na chakulya, na Yesu avakemili vawuliwa vaki, akavajovela, 2 "Nikuvhengela lipyana vandu venava muni vatamii na nene mu ligono la datu, nambu vavi lepi na chakulya. 3 Ngati nikuvajovela yawuya kunyumba na njala yati vihinduka munjila, muni vangi vahumili kutali." 4 Vawuliwa vaki vakamkota, "Penapa palugangatu yati tipata koki mabumunda ga kuvayukutisa vandu voha ava?" 5 Yesu akavakota, "Muvi na mabumunda galinga?" Vakamyangula. "Gavii saba." 6 Hinu, akavalagiza vandu vatama pahi. Akagatola mabumunda gala saba, akamsengusa Chapanga, akayimetula, akavapela vawuliwa vaki vavagavanisilayi vandu, navene vakavagavila. 7 Vavi mewa na somba zidebedebe. Yesu akayimotisa, mewawa akalagazila vawuliwa vaki vavagavila vandu. 8 Vandu valili na kuyukuta. Kangi vawuliwa vakanonga masigalilu na kumemesa madengu saba. 9 Vandu vevalili vavi ngati elufu mcheche. Yesu peamali kuvalaga, 10 Bahapo Yesu akayingila muwatu pamonga na vawuliwa vaki, vakahamba kumulima wa Dalimanuta. 11 Vafalisayu vangi vakambwela na kutumbula kujovesana na Yesu. Vamlingili, vamganayi avalangisa ulangisu kuhuma kunani kwa Chapanga,

12 Nambu Yesu mtima wamvinili neju na akajova, gilya yikumgana "Mwana wa Mundu kung'ahika na kubelelewua na vagogo na vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu. Kangi yati ikomiwa, nambu

pa ligono la datu yati iyuka.” 32 Yesu avajovili Vawula va Malagizu vijova yiganikiwa hoti Eliya lijambu lenilo hotohoto. Penapo, Petili akamtola abwela? 12 Mwene akavayangula, “Ena, Eliya ibwela pamuhana akatumbula akamhakalila akotoka kujova hoti kutendelekela kila chindu. Pamonga na ago, mambu ago. 33 Nambu Yesu akang'anamuka ndava kyani yiyanikiwi mu Mayandiku Gamsopi akavalolokesa vawuliwa vaki, akamhakalila Petili, kuya Mwana wa Mundu gakumkolela mang'ahiso akamjovela, “Setani, wuka palongolo yangu! Maholo neju na kuveveswa? 13 Nambu nikuvajovela, Eliya gaku gihuma lepi kwa Chapanga, nambu ga umundu.” amali kubwela, na vene vakamkitili chavaganili ngati 34 Kangi Yesu akaukemela msambi wa vandu na Mayandiku Gamsopi chegijova kumvala mwene.” 14 vawuliwa vaki akavajovela, “Ngati mundu yeyoha Lukumbi Yesu na vawuliwa vadatu pavawuyili pandu igana kunilandu nene yikumgana ajibela mwene na pevavi vawuliwa vangi vala. Vauweni msambi uvaha agega msalaba waki anilandayi. 35 Ndava mundu wa vandu pamonga na Vawula va Malagizu vijovesana. mweigana kusangula wumi waki, yati akuuyagisa, 15 Bahapo msambi wa vandu pawamuweni Yesu, nambu mundu mweakuyagisa wumi waki ndava ya vakakangasa neju, vakamjumbalila na kumjambusa. nene na ndava ya Lilovi la Bwina, yati akuusangula. 16 Yesu akavakota vawuliwa, “Mjovesana nawu 36 Wu, chiyonjokeseka kyani mundu kupata mulima kyani?” 17 Penapo mundu mmonga mu msambi woha na kuuyagisa fwasi ya kuyingila muwumi wa wa vandu wula akamyangula, “Muwula, nimletili magono goha? 37 Mundu yati iwusa chindu kiki mwana vangu mweavi na mzuka weumkita kuvya muni apatayi wumi wa magono goha? 38 Ngati ngajova. 18 Kila peukumkamula ukumgwisa pahi na mundu yeyoha mvandu va chiveleku ichi chihakau kumuhumisa lihuluhulu mumlomo, kuni iyaga minu na chechimbudili Chapanga ngati ikola soni kwa nene na kuvya myumu higa yoha. Nivayupili vawuliwa na malovi gangu, Mwana wa Mundu yati akumulolela soni mundu mwenuyo, lukumbi peibwela muukulu wa Dadi waki pamonga na vamitumu va kunani kwa Chapanga vamsopi.”

9 Yesu akayendelela kuvajovela, “Chakaka nikuvajovela, vavi vandu vangi penapo yati vifwa lepi changamlola Chapanga ilongosa kwa makakala munjila ndalindali.” 2 Pegamaliki magono sita, Yesu avatolili Petili na Yakobo na Yohani vene ndu kuhamba kunani ya chitumbi. Kwenuko Yesu ndi agewiki pamihu palongolo yavi. 3 Nyula zaki yang'asimi yikavya yamsopi pehe, avi lepi mchapa nyula yeyoha pamulima mweihotola kuganyambisa ngati ago. 4 Kangi vawuliwa vadatu vala vavawene Eliya na Musa vilongela na Yesu. 5 Petili akamjovela Yesu, “Muwula wangu, chabwina tete kuvya bahapa. Mbanga tete tijenge vindanda vidatu. Chimonga cha veve na chingi cha Musa na chingi cha Eliya.” 6 Amanyili lepi chakujova, ndava mwene na vayaki wogohi wavayingili. 7 Kangi likahumila lihundi likavagubika, na Iwami lukayuwanika kuhuma mulihundi mula, “Mwenuyo ndi Mwana mwenimganili, mumuyuwaniila.” 8 Bahapo vawuliwa vala vakalola kuni na kuni, nambu vamuwene lepi mundu yeyoha, nga Yesu pamonga na vene. 9 Hinu, pavahelelayi kuchitumbi, Yesu akavabesa vakotoka kumjovela mundu mambu gevagaweni mbaka Mwana wa Mundu peiyuka. 10 Vakakamula malagizu gala, nambu vakatumbula kukotana vene kwa vene, “Kuyuka mana yaki kyani?” 11 Kangi vakamkota Yesu, “Ndava kyani

pevavi vawuliwa vangi vala. Vauweni msambi uvaha agega msalaba waki anilandayi. 16 Yesu akavakota vawuliwa, “Mjovesana nawu 36 Wu, chiyonjokeseka kyani mundu kupata mulima kyani?” 17 Penapo mundu mmonga mu msambi woha na kuuyagisa fwasi ya kuyingila muwumi wa wa vandu wula akamyangula, “Muwula, nimletili magono goha? 37 Mundu yati iwusa chindu kiki mwana vangu mweavi na mzuka weumkita kuvya muni apatayi wumi wa magono goha? 38 Ngati ngajova. 18 Kila peukumkamula ukumgwisa pahi na kuhuma lihuluhulu mumlomo, kuni iyaga minu na chechimbudili Chapanga ngati ikola soni kwa nene na kuvya myumu higa yoha. Nivayupili vawuliwa na malovi gangu, Mwana wa Mundu yati akumulolela soni mundu mwenuyo, lukumbi peibwela muukulu wa Dadi waki pamonga na vamitumu va kunani kwa Chapanga vamsopi.” 19 Yesu akavajovela, “Mwe vandu va chiveleku vaku vauvinga mzuka wenuwo nambu vahotwili lepi.” 19 Yesu akavajovela, “Mwe vandu va chiveleku changali sadika! Yati nitama na nyenye mbaka ndali? Nikuvasindimalila hati ndali? Mumleta kwa nene.” 20 Vampeliki msongolo kwa Yesu. Kanyata mzuka wula paumuweni Yesu, wamuhindwisi mwana yula na kumgwisa pahi akabilinduka na kuhuma lihuluhulu mumlomo. 21 Yesu akamkota dadi wa msongolo yula, “Mambu genaga gampatili ndali?” Akamyangula, “Gatumbwili kuhuma uwana waki. 22 Lukumbi lungi mzuka uwu ukumgwisa pamotu na mananji, muni umkomekesa. Hinu ngati uhotola utihengela lipanya na kutitangatila!” 23 Yesu akamjovela, “Ukotoka kujova, ‘Ngati nihotola?’ Mambu goha gihotoleka kwa mundu mweisadika.” 24 Penapo dadi yula akajova kwa Iwami luvaha, “Nisadika, nambu sadika yangu yidebe! Nitangatilayi, sadika yangu yiyonjokesa!” 25 Yesu pauweni msambi wa vandu wiyonjokeseka kanyata palongolo yaki, akauhakalila mzuka wula, “Mzuka weukumkita mwana kuvya ngayuwa na ngajova, nikulagazila muwukayi mwana uyu kotoka kumyingila kavili!” 26 Penapo mzuka wula ukakwesa Iwami, ukamgwisa mwana yula pahi na kumuwuka. Mwana awonikini ngati mtuhi, ndi vangi vakajova, “Afwili!” 27 Nambu Yesu akamkamula chiwoko, akamyinula namwene akayima. 28 Hinu Yesu peayingili mu nyumba, vawuliwa vaki vakamkota pachiepela, “Ndava kyani tete tahotwili lepi kuvinga mzuka wula?” 29 Mwene akavajovela, “Mzuka ngati wenuwu uhoteleka lepi kuwusiwa ndu, nambu kwa njila ya kumuyupa Chapanga.” 30 Yesu na vawuliwa vaki vakawuka

penapo na kuyendelela na lugendu lwavi kuvedukila wijimika lepi. 49 "Muni kila mundu yati inyambiswa kwa mulima wa ku Galilaya. Yesu aganili lepi mundu motu ngati luteta cheyinyambiswa kwa mwinyu." 50 yeyoha amanyayi kweavili, 31 ndava muni avawulayi "Mwinyu wabwina, nambu ngati iyagisi lunyong'onyo vawuliwa vaki. Avajovili, "Mwana wa Mundu yati lwaki, yati iyonjokeswa na kyani?" "Muyya na mwinyu igotolewa kwa vandu vevakumkoma, nambu pa ligono wa unkozi mugati yinu na kusindimalisa na uteke la datu yati iyuka." 32 Nambu vawuliwa vamanyili lepi pagati yinu."

mana ya mawuliwu gala. Ndi vakayogopa kumkota. 33

Hinu, vakahika muji wa Kapelanaumu na kuyingila mu nyumba, Yesu akavakota vawuliwa vaki, "Mwajovisini kyani munjila?" 34 Nambu vene vakaguna, muni munjila vakalikotana yani mweavi mkulu pagati yavi. 35 Yesu akatama pahi na kuvakemela vawuliwa kumi na vavili vala, akavajovela, "Mundu akagana kuvya mkulu ndi yikumgana avyai mdebe kavili avyai mtumisi wa voha." 36 Ndi akamtola mwana mdebe akamyimika pagati yavi akamkumbatila kangi akavajovela, 37 "Mweakumpokela mwana ngati uyu ndava ya nene, akunipokela nene, na mweakunipokela nene, akunipokela lepi namwene ndu, nambu akumpokela mewa na yula mweanitumili."

38 Yohani akamjovela Yesu, "Muwula, tamuweni mundu mmonga ivinga mizuka kwa kuhengela liina lako, tikambesa, muni lepi wa chikundi chitu." 39 Nambu Yesu akavajovela, "Mkoto kulinga kumbesa, ndava avi lepi mundu mweihenga gachinamtiti kwa liina langu, na bahapo akatumbula kunilongalela gahakau." 40 Ndava mundu mweangapingana na tete avili upandi witu. 41 Chakaka nikuvajovela, mundu yeyoha mweakuvapela nyenye chikombi cha manji ga kunywa, ndava nyenye vandu va Kilisitu, chakaka yati ipata njombi yaki. 42 Ngati mundu yeyoha akumyokesa mmonga wa vadebe ava kuyagisa sadika yaki, ndi mbanga mundu mwenuyo kukungwi liganga livaha la kuyagila musingu yaki na kutagiwa munyanja kuliku kuhamuliwa na Chapanga.

43 Na chiwoko chaku ngati chikubudisa sadika yaku, chidumula! Mbanga kuyingila muwumi changali chiwoko chimonga, kuliku kuvya na mawoko gavili, na kuyingila, kumotu wangajimika magono goha. (Geenna g1067) 44 Hinu mwenumo masomi gifwa lepi, wala motu waki wijimika lepi. 45 Na chigendelu chaku ngati chikakubudisai, chidumula! Mbanga kuyingila muwumi changali chigendelu chimonga kuliku kuvya na magendelu goha gavili na kutagiwa kumotu wangajimika magono goha. (Geenna g1067) 46

Mwenumo masomi gifwa lepi na motu waki wijimika lepi. 47 Na lihu lako likayagisa sadika yaku litupulai! Ulitaga, mbanga kuyingila Muunkosi wa Chapanga na lihu limonga kuliku kuvya na mihi gavili na kutagiwa kumotu wangajimika wa magono goha. (Geenna g1067) 48 Mwenumo, masomi gaki gifwa lepi na motu waki

10 Yesu awukili penapo akahamba kumuji wa Yudea, kumwambu ya mfuleni Yoludani. Msambi

wa vandu wamuhambalili kavili, mwene akavawula ngati chayavili mvelu waki. 2 Vafalisayu vangi vamhambalili vakamkota chakumlinga, "Wu, Malagizu ga Chapanga giyidakila mgosi kumleka mdala waki?"

3 Yesu akavayangula, "Musa avalagizi kyani?" 4 Vene vakajova, "Musa atiyidakili kuvya mgosi ihotola kumpela mdala waki balua na kumleka." 5 Nambu Yesu akavajovela, "Musa ayidikili kuvayandikila Mihilu yeniyi, ndava ya unonopa neju wa kuwuliwa kwinu. 6 Nambu Musa ayandiki kutumbula kuwumbwa kwa mulima, Chapanga awumbili mgosi na mdala. 7 Ndava yenyo mgosi yati akumleka dadi na nyina waki, yati iwungana na mdala waki, 8 navene vavili yati vivya higa yimonga. Hinu vene vavili lepi kavili, nambu higa yimonga. 9 Hinu, mundu akotoka kuchilekanesa chila cheachiwunganisi Chapanga." 10 Pevayingili kavili mu nyumba, vawuliwa vaki vakamkota ndava ya lijambu lenilo. 11 Mwene akavajovela, "Mundu yeyoha mweakumleka mdala waki na kugega mdala yungi akumkitila ugoni. 12 Mewawa na mdala mweakumleka mngwana waki na kugegewa na mgosi yungi ikita ugoni." 13 Vandu vamletili Yesu vana vadebe avapamisa, nambu vawuliwa vaki vakavahakilia vandu vala. 14 Yesu paalolili genago akayoma akavajovela, "Mvaleka vana ava vabwela kwangu, mkotoka kuvabesa, muni Unkosi wa Chapanga ndi wa vandu ngati ava. 15 Chakaka nikuvajovela, mundu yeyoha mweangaupokela Ulongosi wa Chapanga ngati mwana mdebe katu iyingila lepi mwenumo."

16 Kangi akavapokela vana vala akavavikila mawoko panani yavi, kuvamotisa. 17 Yesu paatumbwili lugendu, mundu mmonga ambwelili, akamfugamila na kumkota, "Muwula mbwina, nikita wuli muni nipokela wumi wa magono goha wangali mwishu?" (aiōnios g166) 18 Yesu akamyangula, "Ndava kyani ukunikemela mbwina? Avi lepi mweavili mbwina ndi Chapanga ndu. 19 Uzimanyili 'Amuli, ukotoka kukita ugoni na ukoto kukoma na ukoto kuyiva na ukoto kumjovela muyaku gaudese na ukoto kukonga na vatopesa dadi waku na nyina waku." 20 Mwene akamyangula, "Muwula, genago goha nigakamwili kutumbula muusongolo wangu." 21 Yesu akamlolakesa

cha uganu, akamjovela, "Upungukiwi na chindu Vene vakamyangula, "Pewilongosa muukulu waku, chimonga. Hamba ukagulisa kila chindu cheuvili utiyidakila kutama mmonga upandi waku wa kulyelela nachu, uvapela vangango mashonga ago, ndi veve yati na yungi upandi waku wa kumangeya." 38 Yesu ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga. Kangi akavajovela, "Mumanyi lepi chemwiyupa! Wu, yati ubwela unilandayi." 22 Mundu yula peayuwini genago, mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso akavya ngolongondi akahamba kuni akwinyini pamihu cheminywelela? Amala ubatizu ngati wenibatiziwi?" muni avili na vindu vyamahele na aganili lepi kuwusa 39 Vakamyangula, "Tihotola." Yesu akavajovela, vindu vyaki. 23 Yesu akalola pandi zoha akavajovela "Chikombi cha mang'ahiso cheninywelela chakaka vawuliwa vaki, "Chakaka yihotoleka lepi kwa vandu yati mwinywelela na kavili yati mbatiziwa ngati vana vindu vyamahele kumlekela Chapanga alongosa chenibatiziwi. 40 Nambu uhotola wa kuhalaga wumi wavi!" 24 Vawuliwa vakakangasa ndava ya yani atama upandi wa kulyela amala kumangeya. malovi gala. Nambu Yesu akavajovela kavili, "Vana Chapanga alavapela fwasi zenizo vala voha vangu mlola cheyinonopa neju kumlekela Chapanga veavatendelekili." 41 Vawuliwa vangi kumi vala alongosa wumi wavi! 25 Yihotoleka kuchikita chinyama pevayuwini ago, vakavayomela vayavi Yakobo na chechikemiwa ngamiya kuholota mulibowo la sindanu, Yohani. 42 Hinu Yesu akavakemela, akavajovela, mewawa yilolekana, yati yinonopa neju kwa mundu "Mumanyili kuyya vala veviholalewa kuyva vakulu va mweavi na vindu vyamahele kumlekela Chapanga milima vakualongosa vandu vavi kwa makakala na alongosa wumi waki!" 26 Vawuliwa vaki vakayendelela vakulu venavo vakuvatalalila vandu vavi. 43 Nambu kukangasa neju, hati vakakotana vene kwa vene, "Yani kwinu yikoto kuyva chenichi, yula mweigana kuyva hinu mweihotola kusanguliwa?" 27 Yesu akavalola, mkulu pagati yinu yikumgana avya mtumisi winu. 44 akavajovela, "Kwa vandu yihotoleka lepi, nambu Mweigana kuyva mkulu kuliku voha, yikumgana avya kwa Chapanga chenicho lepi. Kwa Chapanga kila mvanda wa voha. 45 Hati Mwana wa Mundu abwelili chindu chihotoleka." 28 Kangi Petili akajova, "Lola! lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi Tete talekili vindu vyoha, tikukulanda!" 29 Yesu waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu akayangula, "Chakaka nikuvajovela, mundu yeypa, vamahele." 46 Vakahamba mbaka ku Yeliko. Yesu mweailekili nyumba amala valongo amala valumbu paawukayi pamuji wenuwo pamonga na vawuliwa amala mau amala dadi amala vana na migunda vaki na msambi uvaha wa vandu. Ngalola mmonga ndava yangu na ndava ya Lilovi la Bwina, 30 yati ipokela mala miya ng'onyo mulukumbi lwa hinu. Yati ipokela nyumba na valongo na vahaja na valumbu na mau, pamonga na mang'ahiso. Na palukumbi lwelubwela yati ipokela wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambu vamahele vevavi vakulu hinu yati vivya vadebe na vamahele vevavi vadebe hinu yati vivya vakulu." 32 Yesu na vawuliwa vaki vavi mulugendu kuhamba ku Yelusalemu, mwene avalongolili. Vawuliwa vaki vakakangasa na vandu vevavalandayi vakavya na wogohi. Yesu akavatola kavili kuchiyelela vawuliwa kumi ni vavili, akatumbula kuvaloyela gala gegakumkolela. 33 Akavajovela, "Muyuanila! yaku yikulamisi." Bahapo ngalola yula akahotola Tihamba ku Yelusalemu. Kwenuko Mwana wa Mundu yati vakumgotola mu mawoko ga vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu, navene yati vakamhamula akomiwa na kumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, 34 vene yati vakumvevesa, vakumuhunyila mata, yati vakumtova michapilu na kumkoma. Nambu pa ligono la datu yati iyuka." 35 Yakobo na Yohani, vana va Zebedayo, vamuhambalili Yesu vakamjovela, "Muwula, tigana utihengela chindu chetikuyupa." 36 Yesu akavakota, "Mwigana nivahengela kyani?" 37

na yungi upandi waku wa kumangeya." 38 Yesu ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga. Kangi akavajovela, "Mumanyi lepi chemwiyupa! Wu, yati ubwela unilandayi." 22 Mundu yula peayuwini genago, mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso akavya ngolongondi akahamba kuni akwinyini pamihu cheminywelela? Amala ubatizu ngati wenibatiziwi?" muni avili na vindu vyamahele na aganili lepi kuwusa 39 Vakamyangula, "Tihotola." Yesu akavajovela, vindu vyaki. 23 Yesu akalola pandi zoha akavajovela "Chikombi cha mang'ahiso cheninywelela chakaka vawuliwa vaki, "Chakaka yihotoleka lepi kwa vandu yati mwinywelela na kavili yati mbatiziwa ngati vana vindu vyamahele kumlekela Chapanga alongosa chenibatiziwi. 40 Nambu uhotola wa kuhalaga wumi wavi!" 24 Vawuliwa vakakangasa ndava ya yani atama upandi wa kulyela amala kumangeya. malovi gala. Nambu Yesu akavajovela kavili, "Vana Chapanga alavapela fwasi zenizo vala voha vangu mlola cheyinonopa neju kumlekela Chapanga veavatendelekili." 41 Vawuliwa vangi kumi vala alongosa wumi wavi! 25 Yihotoleka kuchikita chinyama pevayuwini ago, vakavayomela vayavi Yakobo na chechikemiwa ngamiya kuholota mulibowo la sindanu, Yohani. 42 Hinu Yesu akavakemela, akavajovela, mewawa yilolekana, yati yinonopa neju kwa mundu "Mumanyili kuyya vala veviholalewa kuyva vakulu va mweavi na vindu vyamahele kumlekela Chapanga milima vakualongosa vandu vavi kwa makakala na alongosa wumi waki!" 26 Vawuliwa vaki vakayendelela vakulu venavo vakuvatalalila vandu vavi. 43 Nambu kukangasa neju, hati vakakotana vene kwa vene, "Yani kwinu yikoto kuyva chenichi, yula mweigana kuyva hinu mweihotola kusanguliwa?" 27 Yesu akavalola, mkulu pagati yinu yikumgana avya mtumisi winu. 44 akavajovela, "Kwa vandu yihotoleka lepi, nambu Mweigana kuyva mkulu kuliku voha, yikumgana avya kwa Chapanga chenicho lepi. Kwa Chapanga kila mvanda wa voha. 45 Hati Mwana wa Mundu abwelili chindu chihotoleka." 28 Kangi Petili akajova, "Lola! lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi Tete talekili vindu vyoha, tikukulanda!" 29 Yesu waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu akayangula, "Chakaka nikuvajovela, mundu yeypa, vamahele." 46 Vakahamba mbaka ku Yeliko. Yesu mweailekili nyumba amala valongo amala valumbu paawukayi pamuji wenuwo pamonga na vawuliwa amala mau amala dadi amala vana na migunda vaki na msambi uvaha wa vandu. Ngalola mmonga ndava yangu na ndava ya Lilovi la Bwina, 30 yati ipokela mala miya ng'onyo mulukumbi lwa hinu. Yati ipokela nyumba na valongo na vahaja na valumbu na mau, pamonga na mang'ahiso. Na palukumbi lwelubwela yati ipokela wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambu vamahele vevavi vakulu hinu yati vivya vadebe na vamahele vevavi vadebe hinu yati vivya vakulu." 32 Yesu na vawuliwa vaki vavi mulugendu kuhamba ku Yelusalemu, mwene avalongolili. Vawuliwa vaki vakakangasa na vandu vevavalandayi vakavya na wogohi. Yesu akavatola kavili kuchiyelela vawuliwa kumi ni vavili, akatumbula kuvaloyela gala gegakumkolela. 33 Akavajovela, "Muyuanila! yaku yikulamisi." Bahapo ngalola yula akahotola Tihamba ku Yelusalemu. Kwenuko Mwana wa Mundu yati vakumgotola mu mawoko ga vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu, navene yati vakamhamula akomiwa na kumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, 34 vene yati vakumvevesa, vakumuhunyila mata, yati vakumtova michapilu na kumkoma. Nambu pa ligono la datu yati iyuka." 35 Yakobo na Yohani, vana va Zebedayo, vamuhambalili Yesu vakamjovela, "Muwula, tigana utihengela chindu chetikuyupa." 36 Yesu akavakota, "Mwigana nivahengela kyani?" 37

na yungi upandi waku wa kumangeya." 38 Yesu ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga. Kangi akavajovela, "Mumanyi lepi chemwiyupa! Wu, yati ubwela unilandayi." 22 Mundu yula peayuwini genago, mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso akavya ngolongondi akahamba kuni akwinyini pamihu cheminywelela? Amala ubatizu ngati wenibatiziwi?" muni avili na vindu vyamahele na aganili lepi kuwusa 39 Vakamyangula, "Tihotola." Yesu akavajovela, vindu vyaki. 23 Yesu akalola pandi zoha akavajovela "Chikombi cha mang'ahiso cheninywelela chakaka vawuliwa vaki, "Chakaka yihotoleka lepi kwa vandu yati mwinywelela na kavili yati mbatiziwa ngati vana vindu vyamahele kumlekela Chapanga alongosa chenibatiziwi. 40 Nambu uhotola wa kuhalaga wumi wavi!" 24 Vawuliwa vakakangasa ndava ya yani atama upandi wa kulyela amala kumangeya. malovi gala. Nambu Yesu akavajovela kavili, "Vana Chapanga alavapela fwasi zenizo vala voha vangu mlola cheyinonopa neju kumlekela Chapanga veavatendelekili." 41 Vawuliwa vangi kumi vala alongosa wumi wavi! 25 Yihotoleka kuchikita chinyama pevayuwini ago, vakavayomela vayavi Yakobo na chechikemiwa ngamiya kuholota mulibowo la sindanu, Yohani. 42 Hinu Yesu akavakemela, akavajovela, mewawa yilolekana, yati yinonopa neju kwa mundu "Mumanyili kuyya vala veviholalewa kuyva vakulu va mweavi na vindu vyamahele kumlekela Chapanga milima vakualongosa vandu vavi kwa makakala na alongosa wumi waki!" 26 Vawuliwa vaki vakayendelela vakulu venavo vakuvatalalila vandu vavi. 43 Nambu kukangasa neju, hati vakakotana vene kwa vene, "Yani kwinu yikoto kuyva chenichi, yula mweigana kuyva hinu mweihotola kusanguliwa?" 27 Yesu akavalola, mkulu pagati yinu yikumgana avya mtumisi winu. 44 akavajovela, "Kwa vandu yihotoleka lepi, nambu Mweigana kuyva mkulu kuliku voha, yikumgana avya kwa Chapanga chenicho lepi. Kwa Chapanga kila mvanda wa voha. 45 Hati Mwana wa Mundu abwelili chindu chihotoleka." 28 Kangi Petili akajova, "Lola! lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi Tete talekili vindu vyoha, tikukulanda!" 29 Yesu waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu akayangula, "Chakaka nikuvajovela, mundu yeypa, vamahele." 46 Vakahamba mbaka ku Yeliko. Yesu mweailekili nyumba amala valongo amala valumbu paawukayi pamuji wenuwo pamonga na vawuliwa amala mau amala dadi amala vana na migunda vaki na msambi uvaha wa vandu. Ngalola mmonga ndava yangu na ndava ya Lilovi la Bwina, 30 yati ipokela mala miya ng'onyo mulukumbi lwa hinu. Yati ipokela nyumba na valongo na vahaja na valumbu na mau, pamonga na mang'ahiso. Na palukumbi lwelubwela yati ipokela wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambu vamahele vevavi vakulu hinu yati vivya vadebe na vamahele vevavi vadebe hinu yati vivya vakulu." 32 Yesu na vawuliwa vaki vavi mulugendu kuhamba ku Yelusalemu, mwene avalongolili. Vawuliwa vaki vakakangasa na vandu vevavalandayi vakavya na wogohi. Yesu akavatola kavili kuchiyelela vawuliwa kumi ni vavili, akatumbula kuvaloyela gala gegakumkolela. 33 Akavajovela, "Muyuanila! yaku yikulamisi." Bahapo ngalola yula akahotola Tihamba ku Yelusalemu. Kwenuko Mwana wa Mundu yati vakumgotola mu mawoko ga vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu, navene yati vakamhamula akomiwa na kumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, 34 vene yati vakumvevesa, vakumuhunyila mata, yati vakumtova michapilu na kumkoma. Nambu pa ligono la datu yati iyuka." 35 Yakobo na Yohani, vana va Zebedayo, vamuhambalili Yesu vakamjovela, "Muwula, tigana utihengela chindu chetikuyupa." 36 Yesu akavakota, "Mwigana nivahengela kyani?" 37

na yungi upandi waku wa kumangeya." 38 Yesu ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga. Kangi akavajovela, "Mumanyi lepi chemwiyupa! Wu, yati ubwela unilandayi." 22 Mundu yula peayuwini genago, mwihotola kunywelela chikombi cha mang'ahiso akavya ngolongondi akahamba kuni akwinyini pamihu cheminywelela? Amala ubatizu ngati wenibatiziwi?" muni avili na vindu vyamahele na aganili lepi kuwusa 39 Vakamyangula, "Tihotola." Yesu akavajovela, vindu vyaki. 23 Yesu akalola pandi zoha akavajovela "Chikombi cha mang'ahiso cheninywelela chakaka vawuliwa vaki, "Chakaka yihotoleka lepi kwa vandu yati mwinywelela na kavili yati mbatiziwa ngati vana vindu vyamahele kumlekela Chapanga alongosa chenibatiziwi. 40 Nambu uhotola wa kuhalaga wumi wavi!" 24 Vawuliwa vakakangasa ndava ya yani atama upandi wa kulyela amala kumangeya. malovi gala. Nambu Yesu akavajovela kavili, "Vana Chapanga alavapela fwasi zenizo vala voha vangu mlola cheyinonopa neju kumlekela Chapanga veavatendelekili." 41 Vawuliwa vangi kumi vala alongosa wumi wavi! 25 Yihotoleka kuchikita chinyama pevayuwini ago, vakavayomela vayavi Yakobo na chechikemiwa ngamiya kuholota mulibowo la sindanu, Yohani. 42 Hinu Yesu akavakemela, akavajovela, mewawa yilolekana, yati yinonopa neju kwa mundu "Mumanyili kuyya vala veviholalewa kuyva vakulu va mweavi na vindu vyamahele kumlekela Chapanga milima vakualongosa vandu vavi kwa makakala na alongosa wumi waki!" 26 Vawuliwa vaki vakayendelela vakulu venavo vakuvatalalila vandu vavi. 43 Nambu kukangasa neju, hati vakakotana vene kwa vene, "Yani kwinu yikoto kuyva chenichi, yula mweigana kuyva hinu mweihotola kusanguliwa?" 27 Yesu akavalola, mkulu pagati yinu yikumgana avya mtumisi winu. 44 akavajovela, "Kwa vandu yihotoleka lepi, nambu Mweigana kuyva mkulu kuliku voha, yikumgana avya kwa Chapanga chenicho lepi. Kwa Chapanga kila mvanda wa voha. 45 Hati Mwana wa Mundu abwelili chindu chihotoleka." 28 Kangi Petili akajova, "Lola! lepi kuhengewa nambu kuvahengela na kuwusa wumi Tete talekili vindu vyoha, tikukulanda!" 29 Yesu waki uvya luhuna ndava ya kuvagombola vandu akayangula, "Chakaka nikuvajovela, mundu yeypa, vamahele." 46 Vakahamba mbaka ku Yeliko. Yesu mweailekili nyumba amala valongo amala valumbu paawukayi pamuji wenuwo pamonga na vawuliwa amala mau amala dadi amala vana na migunda vaki na msambi uvaha wa vandu. Ngalola mmonga ndava yangu na ndava ya Lilovi la Bwina, 30 yati ipokela mala miya ng'onyo mulukumbi lwa hinu. Yati ipokela nyumba na valongo na vahaja na valumbu na mau, pamonga na mang'ahiso. Na palukumbi lwelubwela yati ipokela wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Nambu vamahele vevavi vakulu hinu yati vivya vadebe na vamahele vevavi vadebe hinu yati vivya vakulu." 32 Yesu na vawuliwa vaki vavi mulugendu kuhamba ku Yelusalemu, mwene avalongolili. Vawuliwa vaki vakakangasa na vandu vevavalandayi vakavya na wogohi. Yesu akavatola kavili kuchiyelela vawuliwa kumi ni vavili, akatumbula kuvaloyela gala gegakumkolela. 33 Akavajovela, "Muyuanila! yaku yikulamisi." Bahapo ngalola yula akahotola Tihamba ku Yelusalemu. Kwenuko Mwana wa Mundu yati vakumgotola mu mawoko ga vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu, navene yati vakamhamula akomiwa na kumgotola kwa vandu vangali Vayawudi, 34 vene yati vakumvevesa, vakumuhunyila mata, yati vakumtova michapilu na kumkoma. Nambu pa ligono la datu yati iyuka." 35 Yakobo na Yohani, vana va Zebedayo, vamuhambalili Yesu vakamjovela, "Muwula, tigana utihengela chindu chetikuyupa." 36 Yesu akavakota, "Mwigana nivahengela kyani?" 37

11 Yesu na vawuliwa vaki pavavi papipi na Yelusalemu muji wa Betifage na Betania, papipi na Chitumbi cha Mizeituni. Penapo avatumili vawuliwa vaki vavili, 2 akavajovela, "Muhamba kuchijiji chechivii palongolo yinu. Pemuyingila penapo yati mkumkolela mwanapunda akungiwi, na akona angahengewa na mundu. Mumuwopola mkamleta. 3 Ngati mundu akuvakota, 'Ndava kyani muwopola lipunda?'

Mumjovela, 'Bambu akumgana na yati akumuwuyisa chakaka, mundu akachijovela chitumbi, 'Tupukayi mwanakandahi.'⁴ Hinu, vakahamba, vakamkolela ukajitaga munyanja.' Changali kuvya na wogoyi mwanapunda akungiwi kuvala ya mlyangu wa nyumba mumtima waki, nambu ngati isadika mambu goha yeyavi pamuhana ya njila. Pevamuropolai, ⁵vandu gihengeka yati ihengewa lijambu lenilo. ²⁴Ndava vangi vevayimili penapo vakavakota, "Ndava kyani yeniyo nikuvajovela, pemukumuyupa Chapanga na muwopola mwanapunda?" ⁶Vawuliwa vakavayangula kuyupa chindu, musadika kuyya mpokili, na nyenye ngati Yesu cheavalagizi na vene vakavaleka vhahama yati mwipewa. ²⁵Pamwiyima kumuyupa Chapanga, nayu. ⁷Vamletili Yesu mwanapunda. Pavamalili mumlekesa mundu yeyoha mweavakitili gahakau, kuyambatisa nyula yavi panani ya mwanapunda ndi Dadi winu wa kunani avalekekesa nyenye yula. Yesu akatama panani yaki. ⁸Vandu vamahele mabudilu ginu. ²⁶Nambu ngati mukuvalekesa vakadandasa nyula zavi munjila kwa kumtopesa, lepi vangi, mewawa na Dadi winu mweavilu kunani na vangi vakadandasa matutu gadebe gadebe kwaki akuvalekesa lepi nyenye mabudilu ginu." ²⁷Gavadumwili mumigunda. ⁹Vandu voha vevalongolili Hinu, vahikili kavili ku Yelusalemu. Yesu paagendayi na vala vevalandayi, vakakwesa lwami lwami vakajova, pa Nyumba ya Chapanga, vakulu va kuteta na "Alumbiwa! Amotisiwa mweibwela kwa liina la Bambu! Vawula va Malagizu na vagogo vamuhambalili, ²⁸¹⁰Umotisiwa unkosi weubwela wa dadi witu Daudi. vakamkota, "Ukita mambu genaga kwa uhotola Chapanga alumbiwa mweavi kunani!" ¹¹Yesu wa yani? Yani mweakupelli uhotola wa kukita ayingili pamuji wa Yelusalemu akahamba mbaka mambu genago?" ²⁹Nambu Yesu akavajovela, mu Nyumba ya Chapanga, akalola vindu vyoha "Yati nikuvakota lijambu limonga. Mukaniyangula, na kwa ubwina. Nambu yamali kuyya chitita akahamba nene mewa yati nikuvajovela nikita mambu aga kwa ku Betania pamonga na vawuliwa vaki kumi na uhotola wa Yani. ³⁰Wu, Yohani apatili uhotola wa vavili vala. ¹²Chilau yaki, pavahumili ku Betania, kubatiza kuhuma kwa Chapanga amala kwa vandu? Yesu njala yamvinili. ¹³Hinu auweni mkongo wa Munijovela." ³¹Vakatumbula kukotana, "Tikayangula, mtini chakutali wewavi na mahamba gamahele. 'Gahumili kwa Chapanga,' Yati akutikota, ndava kyani Hinu akuahambilila aganayi alolayi ngati upambiki matunda. Nambu peahikili, nakugakolela matunda ndi mahamba gene, muni yavi lepi lusenje lwa kupambika matunda. ¹⁴Penapo akaujovela mkongo wula, "Kutumbula lelu na magono goha mundu yeyoha akotoka kulya matunda gaku!" Na vawuliwa vaki vagayuwini malovi genago. (aiōn g165) ¹⁵Hinu vahikili ku Yelusalemu, Yesu ayingili mu Nyumba ya Chapanga na kutumbula kuvavinga vandu vevagulisai na kugula vindu mwenumo. Azing'anambwisi meza za vala vevagulisana mashonga, na vigoda vya vandu vevagulisira ngunda. ¹⁶Amyidakili lepi mundu yeyoha kuedukila mu Nyumba ya Chapanga kuni agegili chindu. ¹⁷Kangi akavawula, "Yiyandikwi, 'Nyumba yangu yati iyiva msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu ndava ya vandu milima yoha!' Nambu nyenye mukuikita libokosela la vanyagaji!" ¹⁸Vakulu va kuteta na Vawula va Malagizu pevayuwini malovi gala, vakatumbula kulonda njila ya kumkoma. Nambu vayogwipi ndava msambi wa vandu wakangiswi mawuliu gaki. ¹⁹Kimihi payahikili, Yesu na vawuliwa vaki vakawuka pamuji wula. ²⁰Lukela pavapitayi, vauweni mkongo wa mkuyu wula uyumili hotohoto, kuhuma mumikiga mbaka kunani. ²¹Petili alikumbwika lijambu lila, akamjovela Yesu, "Muwula, lolayi! Mkongo wa mtini wewaupelli likoto ula uyumili!" ²²Yesu akavajovela, "Mumsadika Chapanga. ²³Nikuvajovela

12 Yesu akatumbula kulongela nawu, kwa luhumu akajova, mundu mmonga alimili mgunda wa mizabibu, Atindisili luwumba, na pagati yaki agimili ligodi la kuminya divayi ajengili mnala, akalikodisha kwa valimaji, akahamba mulima wa kutali. ²Lusenje lwa mabenu, amtumili mvanda waki kwa valimaji vala, akamletela pandu paki pa mabenu. ³Nambu valimaji vala, vakamkamula mvanda yula, vakamtova vakamuwuyisa mawoko gawaka. ⁴Mkolo mgunda amtumili kavili mvanda yungi. Mewa mwenuyo vakamulemasa kumuti na kumkitila mambu ga soni. ⁵Mewawa, mkolo mgunda yula akamtuma mvanda yungi, mwenuyo vakamkoma. Vangi vamahele veavatumili, vangi pagati yavi vatoviwi na vangi vakomiwi. ⁶Asigallili mundu mmonga, ndi mwana waki chiganu. Pamwishu amtumili mwenuyo akajova, nimanyili yati vakumtopesa mwana vangu. ⁷"Nambu valimaji vala pavamuwene ibwela, vakajovesana, 'Mwenuyu ndi mhali, ndi timkomayi muni uhali waki

uvyai witu!" 8 Hinu vakamkacula, vakamkoma na va malagizu abwelili na kayuwana mhatanu wavi. kumtaga kuvala ya mgunda wa mizabibu wula." 9 Peaweni Yesu akuvayangula bwina, akamhegelela "Akavakota, hinu mkolo mgunda yati ikita kyani? Yati na kumkota Yesu, "Pagati ya malagizu goha yoki ibwela kuvakoma valimaji vala na kuvapela mgunda yikulu?" 29 Yesu akamyangula, "Malagizu gakulu wa mizabibu wula vandu vangi." 10 Wu, mwangasoma pagati ya goha ndi aga: 'Myuwanila nyenye vandu Mayandiku Gamsopi? Liganga levalibelili vakujenga, wa ku Isilaeli! Bambu Chapanga witu, ngamwene hinu ndi liganga lelikamulila nyumba. 11 Bambu Bambu. 30 Umgana Bambu Chapanga waku kwa ndi mweakitili lijambu lenili, lenili ndi lachinamtiti wumi waku woha na mtima waku woha na luhalu neju kwitu! 12 Vachilongosi va Vayawudi na Vawula Iwaku Iwoha, na makakala gaku goha.' 31 Na muhilu va Malagizu na vagogo, vamanyili kuvya luhamu wa pili ndi uwu: 'Umgana tuyaku ngati cheukujigana wenuwo ukuvavala vene. Vaganili kumkacula, nambu wammwene.' Gavi lepi malagizu gakulu gangi ngati vayogwipi msambi wa vandu. Vakamleka vakawuka. aga." 32 Hinu, muwula wa malagizu yula akamjovela 13 Vangi pagati ya Vafalisayu na valanda va chikundi Yesu, "Muwula! Ujovili chakaka kuvya Bambu ndi cha Helodi vatumbili vamyonjola Yesu kwa malovi Chapanga, kawaka yungi nambu mwene. 33 Na gaki. 14 Vamhambili, vakamjovela, "Muwula, timanyili yikumgana mundu kumgana Chapanga kwa mtima kuvya veve wamundu wa chakaka mweujova chakaka. woha na luhalu Iwoha na makakala gaki goha, na Veve ukumlola lepi mundu mwene ndi yani, ukulu wa kumgana tuyaku ngati cheakujigana mwene. Lijambu mundu chindu lepi kwa veve, nambu wiwula chakaka lenili ndi labwina neju kuliku kumpela Chapanga munjila ya Chapanga. Wu, chabwina kulipa kodi kwa hinyama ya kutinyisa na teta zozoha zingi." 34 nkosi wa ku Loma amala lepi? Tilipai amala titokota Yesu pealoli mundu yula ayangwili kwa ukekesi, kulipa?" 15 Nambu Yesu amanyili uhomela wavi, akamjovela, "Veve uvi papipi kumyidakila Chapanga akavajovela, "Ndava kyani mukunilinga? Muniletelayi atalalila wumi waku." Kangi peamali kujova ago lishonga lene nililolayi." 16 Vakampela lishonga kawaka mundu mwealingi kumkota Yesu liliovi. 35 lila, na mwene akavakota, "Pamihu na liina la Lukumbi Yesu iwula mu Nyumba ya Chapanga, yani?" Vakamyangula, "Vya nkosi wa ku Loma." akotili, "Ndava kyani Vawula va Malagizu vijova kuvya 17 Hinu Yesu akavajovela, "Mumpelaiy nkosi wa Kilisitu ndi mmonga ndu pagati ya vana va Daudi? 36 ku Loma vyevivili vyaki na mumpelaiy Chapanga Daudi mwene kwa kulongoswa na Mpungu Msopi vyevivii vyaki." Vakakangaswa nayu neju. 18 Kangi ajovili, "Bambu amjovili Bambu wangu, tama upandi Vasadukayu vevijova kawaka kuyuka vamuhambalili wangu wa kulyelela, mbaka nivavika vamakoko Yesu vakamkota, 19 "Muwula, Musa atilagazili, vaku pahi pa magendelu gaku." 37 Daudi mwene mundu akafwayi na kuleka mdala changali mwana akumkemela Kilisitu 'Bambu.' Yihotoleka wuli hinu mlongo vaki yikumgana amuhala lipwela yula, ndi kuvya mmonga ndu pagati ya vana vaki?" Msambi ambabakisila vana mlongo vaki. 20 Leka tijova pavi wa vandu wamuyuwanila kwa luheku. 38 Mukuwula na valongo saba. Mwealongolili kuvelekewa agegili kwaki, Yesu avajovili, "Mujiyangalila na Vawula va afwili changaleka mwana. Kangi lipwela yula afwili. palongolo munyumba za kukonganekela Vayawudi na 23 Hinu ligono vandu paviyuka, mau yula yati ivya mvigoda vya palongolo pamgongolelu wa chakulya. mdala wa yani? Ndava voha saba vamgegili." 24 Yesu 40 Vene vitola nyumba na vindu vya valipwela kwa akavayangula, nyenye mbudili ndava mmanyi lepi kuvakonga, kuni vakujidekesa kumuyupa Chapanga Mayandiku Gamsopi amala makakala ga Chapanga. mulukumbi lutali. Ligono la mwishu yati vilipiswa 25 Muni vevafwili pevijuka yati vigega lepi amala pavaha." 41 Yesu atamili papipi na chijomela cha kugegewa, yati vivya ngati vamitumu va kunani kwa kusopela luteta mu Nyumba ya Chapanga. Avalolili Chapanga. 26 Nambu ndava ya kuyuka kwa vevafwili, vandu chavasopa teta muchijomela chila. Vandu msomili lepi chitabu cha Musa pandu pepivala dasi vana vindu vyamahele, vasopili mashonga gamahale yeiyaka motu? Chapanga amjovili Musa, nene ndi mugati yaki. 42 Kangi akabwela lipwela mngangu Chapanga wa Ibulahimu na Chapanga wa Izaki mmonga, akasopa sendi zivilu videbe neju. 43 na Chapanga wa Yakobo. 27 Hinu, mwene lepi Yesu avakemili vawuliwa vaki akavajovela, "Chakaka "Chapanga wa vevafwili, nambu Chapanga wa vevavi nikuvajovela, lipwela uyu mngangu asopili mashonga wumi. Nyenye mbudili neju!" 28 Mmonga wa vawula gamahalele muchijomela kuliku vangi voha. 44 Muni

vandu voha vangi vawusili chiyonjokesu cha vindu, nambu mau uyu mngangu, asopili vindu vyoha vyeviganikwa ndava ya kulama."

13 Yesu peahumayi mu Nyumba ya Chapanga, mmonga wa wawuliwa vaki amjovili, "Mwuula, lola maganga na majengu aga chegavili gabwina na kukangasa!" 2 Yesu akamyangula, "Wu, ukugalola majengu aga zivaha? Kawaka liganga hati limonga lelisigalila panani ya liganga lingi, kila liganga yati ligwisiwa." 3 Yesu paatamili panani ya chitumbi cha Mizeituni kulolokesa Nyumba ya Chapanga, Petili na Yakobo na Yohani na Andelea vakamkota pevavi ngavene, 4 "Tijovela mambu genago yati gihumila ndali? Na ulangisu woki weulangisa kuvya mambu aga gavi papipi kuhumila?" 5 Yesu akatumbula kuvajovela, "Mujiyangalilay mundu akotoka kuvakonga." 6 Muni vamahele yati vibwela na kuliengela liina langu, kila mundu yati ijova kuvya mwene ndi Kilisitu! Vene yati vakuvakonga vandu vamahele. 7 Pemyuwana gegivala ngondo na vandu vilongelela mambu ga ngondo mkotoka kuvagaya. Yikugagana mambu genaga kuhumila, nambu mwishu wene wakona. 8 Vandu va mulima umonga yati utovana na vandu va mulima wungi, unkosi umonga yati utovana na unkosi wungi, yati kwiva na mindendemo ya ndima pamonga na njala. Mambu ago ndi ngati utumbula wa lipyanda la kuveleka mwana. 9 Nambu nyenye mjiyangalila. Muni yati vakuvatakila mumabanji ga mihalu, na kutovewa munyumba za kukonganekela Vyawudi. Mewawa yati vakuvapeleka palongolo ya vachilongosi na vankosi ndava ya nene, muni mujova ndava yangu. 10 Nambu yiganikiwa hoti lilovi la Bwina likokosewayi kwa vandu voha kwakona mwishu wangahika. 11 Na pamwikamuliwa na kupelekwa mumabanji ga mihalu, mkoto kuhololela chakujova. Lukumbi Iwenulo. Nambu mjova chechoha chemwipewa kujova, muni yati gihuma kwa Mpungu Msopi. 12 Mlongo yati akumng'anamukila mhaja waki akomiwa na dadi yati akumng'anamukila mwana waki, na vana yati vakuvang'anamukila dadi na nyina vavi vakomewayi. 13 Vandu voha yati vakuvagana lepi ndava ya liina langu. Nambu mweisindimala mbaka mwishu ndi Chapanga akumsangula kuhuma uhamula wa magono goha gangali mwishu. 14 "Pemwilola 'Yomeso lihakau lelilangisa uhalabisu' Liyimili pandu pangananika kuvya." Mweisoma malovi aga amanyalila. Hinu vevavili ku Yudea na vajumbalila kuchitumbi. 15 Mundu mweavili kuvala ya nyumba yaku akotoka kuyingila mugati kutola chindu, nambu atilayi! 16 Mewawa mundu mweavili

kumgunda akotoka kuwuya kunyumba yaki kutola nyula yaki. 17 Niviniswa mtima ndava ya vanandumbu na vevinyong'esa magono ago, ndava yati kwivya na mang'ahiso neju. 18 Nambu mumuyupayi Chapanga mambu ago gakotoka kuhumila lukumbi lwa mbepu. 19 Muni magono ago yati kwiva na mang'ahiso gakulu, gangahumila kuhuma Chapanga kuwumba mulima mbaka lelu, katu yati gihumila lepi kavili. 20 Ngati Bambu ngagapunguziwi lepi magono kawaka hati mundu mmonga wa kusanguliwa. Nambu ndava ya vahaguliwa vaki, Bambu agapungwizi magono ago. 21 Kangi, mundu akavajovela, lolayi, Kilisitu avili apa! Amala, avili pala, mkotoka kusadika. 22 Muni yati vihumalila vakina Kilisitu vaudese na vamlota va udese, yati vikita ulangisu na chinamtiti, ngati yihtoleka ndava ya kuvabudisa hati vahaguliwa va Chapanga. 23 Nambu nyenye mujiyangalila. Nene nivajovili mambu genaga kwakona gangahumila. 24 "Nambu pegimalika magono ago ga mang'ahiso, lilanga yati lisopewa chitita na mwehi yati ulangasa lepi. 25 Ndondo yati zigwa kuhuma kunani, na vindu vyoha nya kumahundi yati vinyuguswa. 26 Penapo yati vakumlola Mwana wa Mundu, ibwela mulihundi kwa makakala gamahelle na ukulu. 27 Ndi yati akuvatuma vamitumu va kunani kwa Chapangaavalunda vandu vevahaguliwa na Chapanga, kuhuma pandi mcheche za mulima, na hati kuhuma pandu pa kutali ya mulima woha." 28 "Mujiwula kuhuma mumkongo wa mtini. Pemwilola mahamba gimela, nyenye mwimanya kuvya lusenje lwa fula luhegalili. 29 Mewawa na nyenye pemwilola mambu genago gihengeka, mmanyanya kuvya Mwana wa Mundu avi papipi neju kuhika. 30 Chakaka nikuvajovela, chiveleku ichi chipita lepi kwakona mambu aga kuhumila. 31 Hati ngati kunani kwa Chapanga na pamulima yati ziwuka, nambu malovi gangu yati gihumila ngati chenajovili." 32 "Nambu, avi lepi mundu mweimanya ligono la mwishu yati libwela ndali, hati vamitumu va kunani kwa Chapanga, hati Mwana wa Chapanga. Dadi Chapanga ndu mweamanyili. 33 Mujiyangalila na mujitendekela, muni mumanyili lepi ligono amala lukumbi peluhumila. 34 Yati yivya ngati mundu mweahambi lugendu na kuvalekela vahengaji utalalila, kila mundu na lihengu laki, akumjovela mlonda wa mlyangu ayvai mihi. 35 Mujitendelekela, ndava muni mmanyili lepi mkolo nyumba iwuya ndali. Pangi yivya kimihu, pagati ya kilu, hambakucha amala lukela. 36 Mujitendelekela, muni ngati abwelili cha kukenyemusa, akotoka kuvakolela mgonili. 37 Genikuvajovela nyenye, nikuvajovela mwavoha. Muvya mihi!"

14 Gavili gakona magono gavili kuhika Mselebuko Yesu akajova, "Chakaka nikuvalovela, mmonga winu wa Pasaka na Mselebuko wa kulya mabumunda mweilya pamonga na nene, yati akunigotola." ¹⁹ gangali ngemeku. Vakulu va kuteta na Vawula va Penapo vawuliwa vaki vakatumbula kuviniwsa mitima, Malagizu valondai njila ya kumkamula Yesu cha vakatumbula kumkota mmonga mmonga, "Wu, ndi mfiyu na kumkoma. ² Nambu vakajova, "Tikotoka nene?" ²⁰ Yesu akavajovela, "Ndi mmonga winu pagati kukita chenicho lukumbi lwa mselebuko, ndava yinu nyenye kumi na vavili, mweijwiga libumunda vandu yati vikita chitututu." ³ Yesu avili ku Betania pamonga na nene munkeve. ²¹ Chakaka Mwana wa kunyumba ya Simoni mweavi na mabudi. Peavili Mundu yati ifwa ngati Mayandiku Gamsopi chegijova. pameza kulya chakulya, mau mmonga mweavili na Nambu alachikolela mundu yula mweakumgotola kachupa kadebe kaganga ka alabasta kamahuta Mwana wa Mundu! Mbanga kwa mundu mwenuyo gegingungalilayi neju, mahuta gegingungalila bwina ngati ngavelekiwi lepi!" ²² Pevalyayi, Yesu akatola gegatenganzwi kwa nado, akabwela. Akayidindula libumunda, akamsengusa Chapanga, akalimetula chupa yila, na kumyitila Yesu mahuta gala kumutu. ⁴ na kuvapela vawuliwa vaki akajova, "Mtola, yeniyi, Vandu vangi vevavi penapo vayomisi na chitendu ndi higa yangu." ²³ Kangi akatola chikombi cha chila vakajijovela, "Ndava kyani kuyagisa waka mahuta divayi, akamsengusa Chapanga, akavapela voha gegingungalila bwina? ⁵ Mahuta ago ngagagulisiwi vanywelili divayi muchikombi chila. ²⁴ Akavajovela, kwa mashonga gamahele, ngavapewili vangangu!" "Yeniyi ndi ngasi yangu yeiyilangisa lilaganu la Vakamywangila mau yula. ⁶ Nambu Yesu akavajovela, Chapanga kwa vandu vaki, ngasi yeiyiyitika ndava "Mumleka! Ndava ya kyani mukumung'aha? Anikitili ya kulekesesa mabudilu ga vandu vamahele. ²⁵ nene lijambu labwina. ⁷ Vangangu muvinawu magono Chakaka nikuvalovela, ninywa lepi kavili divayi mbaka goha, muhotola kuvatangatila lukumbi Iwlwoha ligono lila peninywa kavili mu Unkosi wa Chapanga." lwa mwigana. Nambu nene yati nivya lepi na ²⁶ Kangi vakayimba lunyimbu lwa kumsengusa nyenye lukumbi Iwoha. ⁸ Mwene akitili chaehotwili. Chapanga, vakawuka, vakahamba ku Chitumbi Alongolili kuniyitila mahuta gegingungalila muhiga cha Mizeituni. ²⁷ Yesu akavajovela vawuliwa vaki, yangu anitendelekili kwakona kuzikiwa kwangu "Mwavoha nyenye yati mwitila na kunileka nene, mu palongolo. ⁹ Chakaka nikuvalovela, pamulima woha Mayandiku Gamsopi Chapanga ijoba, 'Yati nikumkoma Lilovi la Bwina yati likokoswa, chitendu ichi cheakitali mdimaji, na mambelele yati gjipechengana.' ²⁸ Nambu yati chiluwuliwa kwa kumkumbuka mdala uyu." ¹⁰ nikayukayi, yati nikualongolela ku Galilaya." ²⁹ Petili Kangi Yuda Isikalioti, mmonga wa vawuliwa kumi akamjovela, "Hati ngati voha yati vakukuleka, nene na vavili vala, akahamba kwa vakulu va kuteta katu nikukuleka lepi!" ³⁰ Yesu akamjovela, "Chakaka ndava ya kumgotola Yesu. ¹¹ Vakulu va kuteta nikujovela, kilu iyi, kwakona lijogolo langakokoleka pevayuwini malovi genago, vahekallili, vayidakilini mala zivilii, yati ukunibela mala zidatu kuvya unimanyili kumpela mashonga. Ndi, Yuda akatumbula kulonda lepi." ³¹ Nambu Petili akakangamala kujova, "Hati lukumbi lwa kumgotola Yesu. ¹² Ligono la kutumbula ngati yikunigana nifwa pamonga na veve, katu yati kwa Mselebuko wa Mabumunda yangali ngemeku, nikukuleka lepi!" Vawuliwa voha vakajova mewawa. lukumbi lwa kuhinjia mwanalimbelele wa Pasaka, ³² Hinu, vakahika kulidimba leliskelewa Gesemanee. vawuliwa vaki vakamkota, "Ugana tikakutendelekelayi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Mtama apa lukumbi koki chakulya cha Pasaka?" ¹³ Hinu, Yesu avatumili penikumuyupa Chapanga." ³³ Kangi akavatola Petili vawuliwa vaki vavili akavajovela, "Muhambayi kumuji, na Yakobo na Yohani. Akatumbula kuviniwsa mtima kwenuko yati mkumkolela mgosi mmonga agegili na kung'ahika neju. ³⁴ Akavajovela, "Niviniswa mtima chihulu cha manji. Mumlanda ¹⁴ mbaka munyumba neju hati papipi kufwa. Mtama na muvya mihiu." ³⁵ yeiyingila, mkamjovelayi mkolo nyumba, 'Muwula Akahamba palongolo padebe akajitaga cha kukupama ikota, chivi koki chumba cha vayehe penilya Pasaka pahi, akamuyupa Chapanga, kuvya ngati yihotoleka, pamonga na vawuliwa vangu?' ¹⁵ Mwene yati lukumbi ulo lwa mang'ahiso lumupitila kutali. ³⁶ akuvalangisa chumba chivaha kunani ya kugolofa Akajova, "Dadi wangu, kwa veve mambu goha chechitendelekiwi. Mtendekelai mwenumo." ¹⁶ Hinu, gihotoleka. Uniwisilayi chikombi ichi cha mang'ahiso. vawuliwa vakawuka, vakahamba kumuji, vakakolela Nambu lepi ngati chenigana nene, nambu cheugana kila chindu chivi bwina ngati Yesu cheavajovili. wamwene." ³⁷ Kangi akawuya kwa vawuliwa vadatu Ndi vakatendelekela chakulya cha Pasaka. ¹⁷ vala akavakolela vagonili. Hinu, akamkota Petili, Payavili kimihi, Yesu ahikili penapo pamonga na "Simoni, wu, ugonili? Uhotwi lepi kuvya mihiu hati vawuliwa vaki kumi na vavili. ¹⁸ Pevalyayi pamonga, lukumbi ludebe?" ³⁸ Kangi akavajovela, "Muvyai

mihu na kumuyupa Chapanga mkotoka kuyingila limonga. Mkulu wa kuteta akamkota kavili, "Veve ndi mukulingiwa. Mpungu ugana, nambu higa yitotokela." Kilisitu, Mwana wa Chapanga Mmotisa?" 62 Yesu 39 Akahamba kumuyupa Chapanga kavili akawuyila akayangula, "Ena, ndi nene. Kavili yati mukumlola malovi galagala. 40 Peavawuyili vawuliwa vaki avakolili Mwana wa Mundu atamili upandi wa kulyelela cha vagonili kavili. Ndava mihu gavi na lugono. Vamanyi Bambu yula mweavi na makakala. Ibwela kuhumila lepi chakumyangula. 41 Peabwelili mala ya datu mumahundi ga kunani kwa Chapanga!" 63 Penapo akavajovela, "Mwakona mwigona na kupumulila? Hinu ndi Mteta Mkulu akapapula nyula zaki, akajova, yikoli! Lukumbi luhikili! Mwana wa Mundu igotolewa "Tigana lepi kuyuwana malovi gangi ndava ya mundu kwa vandu vevambudila Chapanga. 42 Muyimuka, uyu! 64 Mumuyuwi cheakumliga Chapanga! Nyenye tihambi. Mlolayi yula mweakunigotola ahegalili." 43 mjova wuli?" Voha vamganili akomiwa. 65 Hinu, Yesu peavi akona ijoba, Yuda mmonga wa kumi vangi pagati yavi vakatumbula kumuhunyila mata, na vavili vala, akabwela pamonga na msambi wa vakamgubika pamihu vakamtova na kumjovela, vandu wewavili na mapanga na vibonga. Vandu "Lotelai, ndi yani mweakutovili!" Hati valonda venavo vatumwili na vakulu va kuteta, Vawula va vakamtola, vakampamanda. 66 Petili peavi akona Malagizu na vagogo. 44 Yuda, yula mweamgotwili muluvanja lwa nyumba, mtumisi mmonga wa chidala Yesu, avapelili ulangisu msambi wa vandu wula, wa Mteta Mkulu abwellili. 67 Peamuweni Petili iyota "Kuvya yula mwelenikumjambusa cha kumkumbatila, motu, amlolili, akamjovela, "Hati veve wavili pamonga ndi mumkamula na mumpeleka kuni avi muulonda." na Yesu wa ku Nazaleti." 68 Nambu Petili akabela, 45 Yuda peahikili ndu amuhambalili Yesu akamjovela, "Kwali, nakuchimanya cheujova!" Petili akawuka "Muwula!" Kangi akamjambusa cha kumkumbatila. 46 akahamba pamlyangu wa kuyingilila. Penapo ndi Hinu vandu vala vakamkamula Yesu na kumkunga. 47 Ijogolo likakokoleka. 69 Muhengaji mdala yula, Mmonga mweayimili pamonga na Yesu, akaholomola peamuwene kavili Petili, akatumbula kangi kuvajovela upanga waki, akamduumula likutu mvanda wa Mteta vandu vevavi penapo, "Mundu uyu ndi mmonga wavi." Mkulu. 48 Yesu akamjovela, "Wu, mbwelili na mapanga 70 Nambu Petili akabela kavili. Mwanakandahi, vandu na vibonga kunikamula ngati kuvya nene mynagaji? vevayimili penapo vamjovili Petili, "Chakaka veve ndi 49 Magono goha navi pamonga na nyenye, niwula mmonga wavi, muni veve mewawa ndi mundu wa ku Nyumba ya Chapanga, nambu mwaniikamwili ku Galilaya." 71 Nambu Petili akatumbula kujova, lepi. Nambu hinu yikugagana Mayandiku Gamsopi "Nipewa likoto ngati njova udese! Nilapa nimmanyili gatimilayi." 50 Penapo vawuliwa voha vakamleka na lepi mundu uyu mwemukumuluwula." 72 Bahapo kutila. 51 Kwavili na msongolo mmonga mweamlandayi ijogolo likakokoleka mala ya pavili. Petili akumbwiki Yesu awalili chikwinda. Vene valingili kumkamula. Yesu cheamjovili, "Kwakona ijogolo langakokoleka 52 Nambu mwene akalema, akachileka chikwinda yati ukunibela mala zidatu." Petili akajitaga pahi na chila, akajumba waka. 53 Hinu, vampieki Yesu kuvembra.

15 Lukela pehe, vakulu va kuteta vayidakilini pamonga na vagogo na Vawula va Malagizu na vanalibanjii voha, vakamkunga Yesu, vakampeleka na kumgotola kwa Pilatu. 2 Pilatu akamkota Yesu, "Wu, veve ndi Nkosi wa Vayawudi?" Yesu akayangula. "Ena, ndi ngati wamwene cheujova." 3 Vakulu va kuteta vamtakili Yesu mambu gamahele. 4 Hinu, Pilatu akamkota kavili Yesu, "Wu, wiyangula lepi ilovi? Yuwanila chevakutakila mambu gamahele kukuvala veve." 5 Nambu Yesu ayangwili lepi ilovi, hati Pilatu akakangasa. 6 Kila lukumbi lwa mselebuko wa Pasaka, Pilatu avi na mvelu wa kuvadindulila vandu mkungiwa mmonga mwevamganayi. 7 Lukumbi lwenulo kwavili mundu mmonga liina laki Balaba, mweakungwi muchifungu pamonga na vayaki ndava ya kukita chitututu na kukoma vandu. 8 Vandu vamahele vakamhambila Pilatu vakamuyupa avakitila kyani?" 61 Nambu mwene agunili, ajovili lepi ilovi hati

ngati cheyavili mvelu waki. 9 Pilatu akavakota, "Wu, na vawula va malagizu vamvevisi vajovesana vene mwigana nivadindulilayi Nkosi wa Vayawudi?" 10 kwa vene, "Avasangwili vangi nambu kujisangula Ajovili chenicho ndava vakulu vaktuteta vamgotwili mwene itola lepi! 32 Ati, mwene ndi Kilisitu, Nkosi Yesu kwaki, ndava ya wihu. 11 Nambu vakulu va kuteta wa Isilaeli! Hinu ahulukayi kuhuma pamsalaba muni vakavakoakesa vandu vamuyupa Pilatu avadindulila tilola na kumsadika." Hati vandu vala vevavambiwi Balaba pahali pa Yesu. 12 Pilatu akavakota kavili, pamsalaba papipi nayu, navene mewa vamligili. 33 "Hinu, mwigana nimkitia chindu kiki na mundu uyu Kutumbula saa sita ya muhi mbaka saa tisa, chitita mwemekumkemela Nkosi wa Vayawudi?" 13 Vandu chagubiki mulima woha. 34 Saa tisa muhi Yesu voha vakajova kavili kwa Iwami luvhaha, "Mvamba mu akajova kwa Iwami luvhaha, akajova, "Eloi, Eloi, lema msalaba!" 14 Nambu Pilatu akavakota, "Ndava kyani? sabakitan?" Mana yaki "Chapanga wangu, Chapanga Ahokili kyani?" Nambu vene vakayonjokesa kujova wangu, ndava kyani unilekili?" 35 Vandu vangi kwa Iwami luvhaha, "Mvamba pamsalaba!" 15 Pilatu pagati ya vevayimili pala, pevayuwini ago, vakajova, aganili kuuganisa msambi wa vandu, akamudindulila "Yuwanila! Akumkemela Eliya." 36 Mundu mmonga Balaba kuhuma muchifungu. Kangi akalagizila Yesu akajumba, akajwiga chindu ngati lidodoki mudivayi vamtova michapilu, kangi akamgotola vamvamba yeiyava, akavika panani ya ndonga, akamvikila pamsalaba. 16 Kangi manjolinjoli vala vampeleki pamlomo akajova, "Linda tilola ngati Eliya yati Yesu mugati ya luvanja lwa nyumba ya Pilatu, mkulu ibwela kumuhalusa pamsalaba!" 37 Yesu akakwesa wa mulima, vakavakemela pamonga msambi woha Iwami luvhaha, awfili. 38 Hinu, lipazia la Nyumba ya wa manjolinjoli. 17 Vamuwaliki nyula za langi ya Chapanga likapapuka pagati kuhuma kunani mbaka zambalau ngati nkosi, vabotili njingwa ya minga, pahi. 39 Mkulu mmonga wa msambi wa manjolinjoli vakamuwalika kumutu. 18 Vakatumbula kumjambusa, mweayimili palongolo yaki peamuwene Yesu cheifwa, "Tikuwon, Nkosi wa Vayawudi!" 19 Vakamtova kumutu akajova, "Chakaka mundu uyu avili Mwana wa na ndonga, vakamuhunyla mata, vakamfugamila na Chapanga!" 40 Kwavili na vadala vevalolayi chakutali, kumgundamila. 20 Pavamalili kumvevesa, vakamuhula pagati yavi avi Maliya mkolonjinji wa Magidala, na nyula ya zambalau yila, vakamuwalika nyula zaki, Maliya nyina wavi Yakobo mdebe na Yose mewa kangi vakamuwusa kuvala kumvamba pamsalaba. na Salome. 41 Vadala ava ndi vevamlanlili Yesu ku 21 Pevavi munjila vakonganiki na mundu mmonga Galilaya ndava ya kumhengela. Kwavili na vadala liina laki Simoni, mkolonjinji wa Kulene mwene avili vangi vamahele vevabwelili ku Yelusalemu pamonga dadi wavi Alekizanda na Lufo. Lukumbi Iwenulo nayu. 42 Kimihi yamali kuhika, ndi yavili ligono la apitayi kuhuma kuvala ya muji kuyingila pabomani. kutendelekela kwakona Ligono la Kupumulila. 43 Manjolinjoli vakamkamula Simoni na kumgegesa Penapo abwelili Yosefu mkolonjinji wa ku Alimatei, msalaba weavi nawu Yesu. 22 Kangi vampeleki mmonga pagati ya vanalibanjii likulu, mweiteopeswa Yesu mbaka pandu pepikemelewa Golgota, maana neju. Mwene mewa alindilayi kubwela kwa Unkosi yaki "Libangu la Mutu." 23 Kangi vakampela divayi wa Chapanga. Hinu amhambalili Pilatu changali yevahangisini na mtela wewukemelewa manemane, wogohi, akamuyupa apewayi higa ya Yesu. 44 Pilatu nambu Yesu abelili kunywa. 24 Hinu vakamvamba akakangasa kuyuwana kuvya Yesu amali kufwa. Hinu pamsalaba, vakagavana nyula zaki, kwa gudugudu akamkemela chilongosi wa msambi wa manjolinjoli, muni vamanya kila mmonga yati ipata kyani. 25 Yavili akamkota ngati lumali kupita lukumbi lutali kutumbula saa yidatu ya lukela pavamvamba pamsalaba. 26 Yesu peafwili. 45 Pilatu peamali kujoviwa uchakaka Panani ya msalaba wula vaviki chibawu, chevayandiki kuhuma kwa chilongosi wa msambi wa manjolinjoli matakilu gaki, mwenuyu ndi, "Nkosi wa Vayawudi." 27 yula kuvya Yesu amali kufwa, akamyidakila Yosefu Mewawa vavavambilu panani ya pamisalaba vanyagaji atola higa ya Yesu. 46 Yosefu akagula nyula ya msopi, vavili, papipi na Yesu, mmonga upandi waki wa akayihulusa pahi higa yila, akayitindisila nyula ya kulyelela na yungi upandi waki wa kumangeya. msopi, akayivika multinda la mbugu lelahongoliwi 28 Mambu aga ndi gitimisa Mayandiku Gamsopi palitalau, akabilingisa liganga pamlyangu wa litinda. gejijova, "Avikiwi pamonga na vehenga gahakau." 29 47 Maliya mkolonjinji wa Magidala na Maliya nyina wa Vandu vevapitayi pandu apo vakamliga na kunyugusa mitu yavi na kujova, "Mwe! Veve mweugwisa Nyumba ya Chapanga na kuyijenga kavili mu magono gadatu! 30 Hinu, huluka pamsalaba ujisangulayi wamwene!" 31 Mewawa vakulu va kuteta pamonga

16 Palapitili Ligono la Kupumulila, Maliya mkolonjinji wa Magidala, Salome na Maliya nyina waki Yakobo vagulili mahuta gakunungalila bwina ndi

vakanyala higa ya Yesu. **2** Hinu, lukela pehe ligono la Dominika, lilanga palatumbulayi kuhuma, vahikili pa litinda. **3** Munjila vakotanayi vene kwa vene, “Yani yati akutiwusila liganga pamlyangu wa litinda?” **4** Nambu pavaloilili, valiweni liganga limali kuwusiwa. Liganga lenilo lavili livaha neju. **5** Pevayingili mu litinda la mbugu, vamuweni msongolo mmonga awalili nyula yamsopi, atamili upandi wa kulyelela, vakakangasa neju. **6** Nambu msongolo yula akavajovela, “Mkotoka kukenyemuka. Mukumlonda Yesu wa ku Nazaleti mweavambiwi pamsalaba. Ayukili, avi lepi apa. Mlolayi, pandu pavamgonisi. **7** Hinu muhambayi mukavajovela vawuliwa vaki pamonga na Petili kuvya, ‘Akuvalongolela ku Galilaya, kwenuko yati mukumlola ngati cheavajovili.’” **8** Ndi, vawukili vakajumba kuhuma mulitinda mula, muni vandendimi kwa wogoyi na kukangasa. Vamjovili lepi chindu mundu yeypoha, ndava muni vayogwipi neju. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu peayukili lukela pehe ligono la Dominika, amuhumalili hoti Maliya mundu wa Magidala, yula mweamuwusili mizuka saba. **10** Maliya akahamba kuvajovela vawuliwa vevavili pamonga na Yesu, na lukumbi lwenulo vavembayi na kutinda. **11** Nambu pevayuwini ngati Yesu avili mumi na kuvya Maliya mkolonjinji wa Magidala amuweni, vasadiki lepi. **12** Mwanakandai Yesu avahumalili vawuliwa vavili vevahambayi kuchijiji. Vawuliwa avo hoti vammanyili lepi. **13** Vene vakahamba na kuvajovela vayavi, nambu mewawa vayavi vasadiki lepi. **14** Pamwishi Yesu avahumalili vawuliwa kumi na mmonga pevavi pamonga pameza. Akavaywangila neju ndava vasadiki lepi na ndava ya kunonopa kwa mitima yavi, muni vavasadiki lepi vala vevamuweni peamali kuyuka. **15** Hinu, akavajovela, “Muhambayi pamulima woha mkakokosa Lilovi la Bwina kwa vandu voha. **16** Mundu yeypoha mweisadika na kubatiziwa Chapanga yati akumsangula, nambu mundu yeypoha angasadika Chapanga yati alkumhamula. **17** Na ulangisu uwu yati ulandana na vevisadika, yati vivinga mizuka kwa liina langu na kulongela kwa luga ya mupya. **18** Vakakamulayi liyoka amala kunywa chindu chochoha chechikoma yati vifwa lepi. Yati vakuvavikila mawoko vatamu, na yati Chapanga akuvalamisa.” **19** Hinu, Bambu Yesu peamalili kulongela nawu, akatoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga, akatama upandi wa kulyelela wa chiwoko cha Chapanga. **20** Vawuliwa vakahamba na kukokosa Lilovi la Bwina kila pandu. Bambu akahenga lihengu pamonga nawu, kukita milangisu, ndava ya kulangisa ujumbi wenuwo kumvala mwene ndi chakaka.

Luka

1 Mkulungu Teofili. Vandu vamahele valingi kuyandika bwina mambu gegahengiki pagati yitu. **2** Vayandiki ngati chevatijovili vevagaweni penapo pegatumukini magono ga mumbele mambu genago na kuvakokosela ilovi la Chapanga. **3** Mewa na Mkulungu Teofili penamali kulolokesa uchakaka waki kwa magono gamahela, nilola mbanga nikuyandikila veve kwa uchakaka waki. **4** Nikiti chenichi muni nigana wamwene umanyayi mambu goha gevakuwulili. **5** Lukumbi Helodi peavi Nkosi wa ku Yudea, ndi pavi na Mteta wa Chapanga mweikemiwa Zakalia wa chikundi cha uteta cha Abiya, na mdala waki avi Elizabeti wa lukolo lwa Aloni. **6** Voha vavili vahenga ga kumganisa Chapanga na kuyidakila mihilu na malagizu ga Bambu changabuda. **7** Vavi lepi na mwana mbaka muugogolo wavi, ndava Elizabeti avi lepi na chiveleku. **8** Ligono limonga, Zakalia peavi mukuhenga lihengu laki la uteta mu Nyumba ya Chapanga, **9** Ngati cheyavili mivelu ya vamteta va Chapanga, Zakalia ahaguliwi kwa gudugudu kuyingila mu Nyumba ya Bambu ndava ya kuhukisa ubani. **10** Na lukumbi lwa kuhukisa ubani palwahikili, vala voha vevakonganiki kumuyupa Chapanga vavi cha kuvala vayupai. **11** Mtumu wa kunani kwa Bambu, akamuhumila na kuyima upandi wa kulyela wa lusanja lwa luteta lwa kuhukisa ubani. **12** Zakalia peamuweni mtumu wa kunani kwa Chapanga yula, akakenyemuka. **13** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamjovela, "Zakalia, kotoka kuyogopa muni Bambu ayuwini chawamuyupili, ndava mdala waku Elizabeti yati akubabila mwana mgosi na veve walamkemela Yohani. **14** Ndi wamwene yati ueheka pavaha na vandu vamahele valahekelela ndava ya kuvelekewa kwaki. **15** Mwenuyo yati ivya mkulu, pamihu ga Bambu, alanywa lepi divayi wala ugimbi, yati ilongoswa na Mpungu Msopi kuhumila mulileme la nyina waki. **16** Yati akuvawuyisa vandu vamahele wa pa Isilaeli, vamuwyilayi Bambu Chapanga wavi. **17** Yati akumlongolela Bambu kuni ilongosiwa na makakala na Mpungu ngati Eliya. Ndava ya kuvatepulanisa vadadi na vana vavi, yati avakita vangamyidakila vavyayi na luhalo ngati lwa vala vevakumyidikila, na kumtendelekela Bambu vandu vaki." **18** Zakalia akamkota Mtumu wa kunani kwa Chapanga, "Yati nimanya wuli ngati givya chenicho? Muni nene na mdala wangu tavagogolo." **19** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akayangula, "Nene na Gabulieli na mtumisi wa Chapanga. Ndi anitumili njova na veve nikujovela ilovi la bwina

lenili. **20** Yuwanila, yati wivya ngajova yati nakuhotola kujova, mbaka ligono lila pegihumila ago ndava ubeli kunisadika malovi gantu gene gihumila palukumbi lwaki." **21** Lukumbi Iwenulo vandu vevamulindilayi Zakalia kuvala vakakangasa, muni atamakisi lukumbi lutali mu Nyumba ya Chapanga. **22** Peahumili kuvala nakuhotola kujova na vayaki, vayaki vakamanya kuvya mu Nyumba ya Chapanga mula, muyavi agaweni maono ndi akayendelela kulangisa na mawoko muni avi ngajova. **23** Lukumbi lwaki lwa kuhenga lihengu la uteta palwamaliki, akawuya kunyumba yaki. **24** Lukumbi luhupi palwamaliki Elizabeti mdala wa Zakalia yula akavya na ndumbu, akawela munyumba miheyi mhanu, **25** kuni ajova "Bambu anitangatili na aniloli, hinu cheaniwisili soni pavandu!" **26** Mu mwehi wa sita, Chapanga amtumili mtumu waki wa kunani Gabulieli kumuji wa Nazaleti, ku Galilaya. **27** Kwa kamwali mmonga mwavamkemela Maliya, Mwenuyo ahongowi na mgosi mmonga liina laki Yosefu wa lukolo lwa Daudi. **28** Mtumu wa kunani kwa Chapanga Akamuhegelela akamjambusa, "Tikuwon! Bambu avi pamonga na veve kangi akugubiki uganu waki!" **29** Maliya peayuwini malovi gala, akakenyemuka, akahololela, jambusa yeniyi mana yaki kyani? **30** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamjovela, "Kotoka kuyogopa Maliya, muni Chapanga aganisiwi na veve. **31** Walavya na ndumbu, walaveleka mwana mgosi, yati ukumkemela liina laki Yesu. **32** Mwenuyo yati ivya mkulu, yati ikemelewa Mwana wa Chapanga Mkulu. Bambu Chapanga yati amuvika kuvya Nkosi, ngati cheamuvika Nkosi Daudi mweavei gogo waki. **33** Ndi yati ivya Nkosi wa lukolo lwa Yakobo magono goha, na unkosi waki wangali na mwishu!" (aiōn 9:165) **34** Maliya akamyangula, "Genago galavya wuli, muni nene nangammanya mgosi?" **35** Mtumu wa kunani kwa Chapanga akayangula, "Mpungu Msopi yati ukuhelelela, na uhotola waki Chapanga Mkulu walakugubika ngati chimuwili, muni mwana mweubwela kumveleka uyo, yati ikemelawa msopi na Mwana wa Chapanga. **36** Hati mlongo waku Elizabeti, agegi ndumbu ya mwana mgosi na hinu mumwehi wa sita, pamonga na ugogolo waki, mweamanyikini na vandu kuvya ngaveleka. **37** Muni kawaka ilovi langahotoleka kwa Chapanga." **38** Maliya akajova, "Nene nivii penapa namvanda wa bambu, nikitiwayi ngati chaukajovili." Ndi mtumi wa kunani kwa Chapanga akawuka. **39** Ndi Iwapiti lepi lukumbi lutali, Maliya akapanganyika akayumbatika kuhamba kumuji wewavi kividunda vya ku Yudea. **40** Kwenuko akayingila munyumba ya Zakalia akamjambusa Elizabeti. **41** Bahapo Elizabeti peayuwini jambusa ya

Maliya, kamwana kakahumba chaluhedu mulileme la ubweli kuvatangatila vandu vaki na kuvagombola. 69 Elizabeti. Elizabeti akalongoswa Mpungu Msopi 42 Atipeli Msangula mkekesi, mu chiveleku cha Daudi akajova kwa Iwami luvala, "Umotisiwi kuliku vadala mtumisi waki. 70 Ndi atijovili kadeni munjila ya vamlota voha, na mweubwela kumveleka huyo amotisiwi! 43 vaki va msopi, (aiōn g165) 71 Yati atisangula kuhuma Nene nayani hati nyina wa Bambu wangu anibwelili? mu mawoko ga makoko gitu, na mumakakala ga 44 Nikujovela, panyuwini jambusa yaku, kamwana voha vavakuthakalila. 72 Ajovili yati avakitala lipyana kakahumba mulileme langu chaluhedu. 45 Umotisiwi vagogo vitu na akuliholela lilaganu laki la msopi. veve mweusadika kuvya yati gihumila gala geakujovili 73 Chilapu alapili kwa dadi witu Ibulahimu, kuvya Bambu." 46 Maliya akajova, "Mtima wangu ukumlumba akutitangatila tete 74 tigomboka kuhuma mu mawoko Bambu, 47 mpungu wangu umhekela Bambu, ndava ga makoko gitu, na timugundamila changali wogohi, Msangula wangu. 48 Muni aulolili cha lipyana 75 muusopi na kukita gegakumganisa Chapanga, ungolongondi wa mvanda waki! Kutumbula hinu magono goha ga wumi witu." 76 "Wawanangu viveleku vyoha yati vakunikemela mwenisangalwki, veve, yati ukemelewa, mlota wa Chapanga mkulu, 49 ndava muni Chapanga ana makakala anihengili ndava walamlongolela Bambu kumkwalila njila yaki, gakulu, na liina laki ndi msopi 50 Chivelekelu mbaka 77 na kuvakokosela vandu kuvya valasanguliwa chivelekelu mwene magono goha avi na lipyana kwa kulekekesewa kumbudila Chapanga wavi. 78 kwa vandu vevakumtopesa. 51 Alangisi makakala Chapanga witu yati ikita genago ndava lipyana ya gaki kwa kukita mambu gakulu. Avapechengini mtima waki wa ngolongondi. Usangula waki yati vevimeka mumaholo ga mitima yavi. 52 Avahelisi ubwela kuhuma kunani ngati lumuli chekulangasa vankosi vana makakala kuhumila muvigoda nya cheilihumi lilanga, 79 na kuvalangasila voha vevitama kulongosa, na avakwesi vevavi ngolongondi. 53 muchitita chikulu cha lifwa, na kutilongosa titama wumi Vangango avayukutisi mambu gabwina, na vana vindu vyamahele avalekili vahamba mawoko gawaka. 54 mumpungu waki. Akatama kulugangatu mbaka ligono Amtangatili mulima wa Isilaeli mtumi waki. Akumbwki paajilangisi pavandu va pa Isilaeli.

lipyana laki, 55 Ngati chaajovili kuvya na lipyana kwa Ibulahimu na chivelekelu chaki, magono goha." (aiōn g165) 56 Maliya akatama kwa Elizabeti ngati miyehi yidatu, ndi akawuya kunyaumba yaki. 57 Palwahiki lukumbi lwa Elizabeti kuveleka ndi akavya na mwana mgosi. 58 Vandu va mu lukolo na veitamanila nawu papipi, pevayuwini Bambu amkitili lipyana neju, voha vakahekelela pamonga nayu. 59 Ligono la nane vakabwela kumdumula jandu mwana, vaganayi kumpela liina Zakalia, liina la dadi waki. 60 Nambu nyina waki akajova, "Lepi, mwenuyu ikemelewa Yohani." 61 Vakamjovela, "Kawaka mu lukolo Iwaki mweavi na liina ngati lenili!" 62 Hinu vakamkota dadi waki chakumlangisa, muni vamanyayi aganili kumpela liina loki. 63 Zakalia akayupa chibawu cha kuyandikila, akayandika, "Liina laki Yohani." Vandu voha vakakangasa! 64 Bahapo mlomo wa Zakalia akatumbula kulongela kangi akamulumba Chapanga. 65 Vandu voha veatama nawu vakavya na wogohi, mambu ago gakalongaleka mulima woha wa vidunda vya ku Yudea. 66 Vandu voha vevayuwini mambu genago, vakaholalela mumitima yavi na kukotana vene kwa vene mumitima yavi, "Mwe mwana uyu yati ivya wuli?" Chakaka, makakala ga Bambu gavi pamonga na mwene. 67 Zakalia dadi mwana yula akalongoswa na Mpungu Msopi akatumbula kulotela ultota uwu. 68 "Ulimbiwa Bambu Chapanga wa Isilaeli! Ndava

2 Lukumbi Iwenulo, Agusiti mweavi nkosi mkulu wa vankosi va unkosi va ku Loma, alagizili vandu voha vayandikwa muchitabu. 2 Kuyandakiswa kwenuko kwakita kutumbukana, na lukumbi Iwenulo Kulenio avi chilongosi wa ku Silia. 3 Kila mundu, akahamba kumuji waki muni ajiyandikisayi. 4 Na Yosefu mewa akawuka pamuji wa Nazareti wewavi kumulima wa Galilaya, akahamba kumuji wa Betelehemu wewavi pamulima wa ku Yudea, kweavelikiwi nkosi Daudi. 5 Akahamba kuyandakiswa pamonga na maliya mweavimchumba waki, mweavi na ndumbu. 6 Pevavi ku Betelehemu ligono laki likahika akavya na mwana. 7 Akaveleka mwana waki mtumbulanu mwana mgosi, akamtindisila tunyula twa vana, kangi akamgonesa muwatu wa kulisila mifuya, ndava vapati lepi fwasi munyumba za vayehe. 8 Pamulima wenuwo kwavi na vadimaji vevatama pandu pa kudimila na kulindalila mambelele gavi cha kupishana kilu. 9 Mtumu wa Chapanga akavahumila na lumuli lukulu lwa Bambu Iwalangasili, pandu poha. Vayogwipi neju. 10 Nambu Mtumu wa Chapanga akavajovela, "Mkotoka kuyogopa! Myuwanayi nivaletili llovi la bwina la luheku neju kwa vandu voha va Paisilaeli. 11 Muni lelu pamuji wa Daudi avelikiwi msangula winu, Kilisitu ndi Bambu. 12 Na ulangisu wa kummanyia ndi uwu, yati mukumkolela mwana vamtindisili tunyula twa vana

vamgonisi muwatu wa kulisila mifuya." 13 Bahapo Yesu vakakangasa ndava ya malovi gala gegajoviki msambi wa vamitumu vangi va kunani vakawungana kumuvala mwana yula. 14 Ndi Simioni akavamotisa, na mtumi mwenuyo vakamulumba Chapanga na akamjovela Maliya nyina waki Yesu, "Lola mwana uyu kujova, 14 "Alumbiwayi Chapanga kunani, na avelekiwi ndava ya vandu vamahele va Isilaeli kugwa uteke uvya pamulima kwa vandu veaganisiwi kwa vandu vamahele na vangi vamahele kuyinuka, nawu!" 15 Pavawuyili Vamitumu vala kunani, ndi mwene yati ivya ulangisu wa kubelekana na vandu, vadimaji vakajovesana vene kwa vene, "Tihambayi 35 muni maholo ga vandu va mahele galalolekana ku Betelehemu tikagalola geatijovili Bambu aga." pawaka. Wamwene lipyanda ngati upanga, ukuhomili 16 Vakayumbatika kuhamba kwenuko, vakamkolela mtima waku." 36 Kwavili na mdala mmonga mgogolo Maliya na Yosefu na vamgonisi mng'enza muwatu wa neju, mlota wa Chapanga, liina laki Ana, msikana wa kulisila mifuya. 17 Vadimaji vala pavamuwene mwana Fanueli wa likabila la Asheli. Paavi msikana agegiwi yula, vakatumbula kujova goha gavayuwini kuhuma na kutama na mgwana waki miyaka saba ndu. 37 kwa Mtumu wa kunani kumvala mwana uyo. 18 Voha Kangi asigalili lipwela mbaka muugogolo wa miyaka vavayuwini gevajoviwi na vadimaji vala, vakakangasa. semanini na mcheche. Lukumbi Iwoha awelai mu 19 Ndi Maliya akagavika na kugahololela mambu Nyumba ya Chapanga, ajihinisi kulya na kuyupa kilu goha mumtimu waki. 20 Vadimaji vala vakawuya, kuni na muhi. 38 Mdala yula akahumila lukumbi lulalula vakumulumbalila Chapanga kwa goha gavayuwini na na kutumbula kumsengusa Chapanga na kuvalovelua kugalola, goha ngati chagajoviwi mtumi wa kunani. vandu voha gakumuvala mwana yula, vevalindila 21 Palapiti lijuma limonga, lukumbi lwa kumdumula kugombolewa na kulekesewa kwa Yelusalemu. 39 mwana jandu lwaihiki, vakampela liina la Yesu, ndi liina Yosefu na Maliya pavamali kukita goha gegagaliziwi la apewili na mtumu wa kunani kwakona nyina waki mu Malagizu ga Bambu, vawuyili kumuji wavi Nazaleti kuvya na ndumbu. 22 Payahikili ligono la Yosefu na wewavi ku Galilaya. 40 Mwana yula akakula na Maliya kunyambiswa ngati chayaganikiwi na malagizu kuvya na makakala, akamema luhalu na umotisi wa ga Chapanga geampelili Musa, ndi vampeliki mwana Chapanga wavi pamonga na mwene. 41 Kila mwaka ku Yelusalemu ndava ya kumvika kwa Bambu. 23 Ngati dadi na nyina waki Yesu vahambilu ku Yelusalemu chayandikiwi mu Malagizu ga Musa, "Kila mwana kumselebuko wa Vayawudi wewikemiwa pasaka. 42 mgosi mwaatumbwili kuvelekewa yati ikemelewa Yesu peahikisi miaka kumi na yivili, voha vakakwela msopi na kubaguliwa ndava ya lihengu la Bambu." kuhamba ku Yelusalemu, kumselebuko wa vayawudi 24 Ndi vakahamba kuwusa luteta kwa Chapanga, wa pasaka ngati chayavi mivelu yavi. 43 Mselebuko ngunda zivili amala mawela gavili, ngati chayaganikiwi pawamaliki, vakawuya, Yesu asigalili ku Yelusalemu mu Malagizu ga Bambu. 25 Lukumbi Iwenulo ku changali dadi na nyina waki kumanya. 44 Dadi Yelusalemu kula kwavi na mundu mmonga, liina na nyina vaki vaholalili avi pamonga mulugendu, laki Simioni, mwenuyo akitayi mambu ga kumganisa vakagenda muhi woha, kangi vakatumbula kumulonda Chapanga na mwenuyo alindilayi kuhika lukumbi lwa kwa valongo vaki na vankozi waki. 45 Vamuweni lepi, vandu va Isilaeli kupumuliswa mitima. Na mpungu vakawuya ku Yelusalemu vakumulonda. 46 Ligono Msopi avi pamonga na mwene. 26 Mpungu Msopi la datu la kumlonda, vakamkolela mu Nyumba ya amgubukuli Simoni yati ifwa lepi changamlola Kilisitu Chapanga, atamii pagati ya vawula va malagizu, msangula mweahaguliwi yula mweajoviwi na Bambu. akuvayuwanila na kuvakota. 47 Voha vevamuyuwanila 27 Ndi Simoni alongwiswi na Mpungu msopi kuhamba malovi gaki vakavya kumkangasa ndava ya luhalu na mu Nyumba ya Chapanga, pamonga na dadi na nyina kuyangula kwaki. 48 Na pavamuweni vakakenyemuka, wa Yesu, pavampeliki mwana wavi Yesu ndava ya nyina waki akamkota "Wamwana vangu ndava kyani kukita ngati chayaganikiwi na mivelu ya malagizu ga utikitili genaga? Dadi waku na nene ting'ahiki neju Chapanga geampeli Musa. 28 Simoni akampokela kulkulonda." 49 Yesu akayangula, "Ndava kyani mwana Yesu mu mawoko gaki, kuni akumsengusa mukunilonda? Mumanyi lepi ngati yikunigana nene Chapanga, akajova. 29 "Hinu, Mkulu, ukitili ngati kuvya munyumba ya Dadi wangu?" 50 Nambu chewakajovili, unilekayi, nene mvanda waku nihamba dadi na nyina waki nakugamanya malovi gala cha uteke. 30 Kwa mihi gangu niuwene usangula geavajovili. 51 Yesu akawuya pamonga nawu ku waku, 31 Ndi uhuletili usangula palongolo ya vandu Nazaleti, akuvayuwanila. Nyina waki akayendeleta va milima yoha ulolekayi. 32 Lwenulo ndi lumuli lwa kugaholalela mambu goha mumtimu waki. 52 Yesu kuvamanyisa vandu vangali kuvya Vayawudi, na ukulu akayonjokeseka kukula luhalu na higa, akaganisiwa kwa vandu vaku va ku Isilaeli." 33 Dadi na nyina wa neju na Chapanga na vandu.

3 Wavi mwaka wa kumi na mhanu wa unkosi na motu. **17** Mu mawoko gaki akamwili lupalu lwa waki nkosi wa ku Loma Tibelio, penapo Ponsio kupepetela nganu, na nganu ya bwina akuyivika Pilatu avi nkosi wa mulima wa ku Yudea. Na Helodi pamonga muchibana, na masasa akugayocha motu alongosai ku Galilaya, na mhaja waki Filipi alongosa wangajima.” **18** Na kwa malovi gangi gamahele, Yohani ku Itulea na Tilakoniti. Na Lusania alongosa ku akangamili kuvajovela vandu vakotoka kumbudila Abilene, **2** lukumbi Iwenulo Anasi na Kayafa vavi Chapanga kwa kuvakokosela Lilovi la Bwina. **19** vamlota vakulu va Chapanga. Penapo ndi lilovi Nambu Yohani amuywangili chilongosi Helodi, ndava la Chapanga lamhikili Yohani mwana wa Zakalia amtoli Helodiya mdala wa mhaja waki na kumgega, kulugangatu. **3** Yohani akahamba pamulima woha na mambu gahakau gamahele geakitili. **20** Kangi wewavi mumbaka wa mfuleni Yoludani, akavya Helodi akayonjokesa uhakau, kwa kumkunga Yohani kuvakokosela vandu, valekayi kumbudila Chapanga muchifungu. **21** Vandu voha pavamali kubatiziwa, na vabatiziwa, na Chapanga yati akuvalekesesa Yesu namwene abatiziwi na kuni iyendelela kuyupa gevambudili. **4** Ngati chegayandikwi muchitabu cha kwa Chapanga, lihundi la kunani likadinduka. **22** Isaya mweavi mlota wa Chapanga, “Mundu ikemela Ndi Mpungu Msopi ukamuhelela panani yaki wavi kwa Iwami luvala kulugangatu, ‘Mumkwalila Bambu ngati higa ya ngunda, na Iwami lukayuwanika njila yivaha, mukagolosa pala peibwela kupita. **5** Ligodi kuhuma kunani kwa Chapanga, “Veve ndi wamwana loloha lihilaliwayi, Chitumbi chochoa na chitumbi yati vangu mweuniganisi.” **23** Yesu peatumbwili kuhenga chidandasifiwayi na pepapindili yati pigoloswa, na njila lihengu lila, ahegalili miyaka selasini. Na vandu vangi zina magodi zihilaliwayi. **6** Na vandu voha va pamulima vamuholalelayi manya avi mwana wa Yosefu, Yosefu yati vaulola usangula kuhuma kwa Chapanga.” **7** avi mwana wa Heli, **24** Heli avi mwana wa Matati, Yohani akajovela msambi wa vandu vevamuhambili Matati avi mwana wa Lawi, Lawi avi mwana wa meliki, ndava ya kubatiziwa. “Nyenye vana va Liyoka! Meliki avi mwana wa Yanai, Yanai avi mwana wa Yani mweavajovili ngati muhotola kutila ligoga la Yosefu, **25** mweavi mwana wa matatia, mwana wa Chapanga yeyivii papipi kubwela? **8** Ngati mikongo ya Amosi, mwana wa Nahumu, mwana wa Esili, mwana matunda cheyiganikiwa kupambilika, na nyenye mkitayi wa Nagai, **26** mwana wa Maati, mwana wa Matatia, mambu ga kulangisa, mkotwiki kumbudila Chapanga. mwana wa Shemeni, mwana wa Yoseki, mwana wa Mkotoka kutumbula kujijovela ngati Ibulahimu dadi Yuda, **27** mweavi mwana wa Yohanani, mwana wa witu. Chakaka nikuvajovela Chapanga ihotola kugakita Lesa, mwana wa Zelubabeli, mwana wa Shealitieli, maganga aga kuyva vana va Ibulahimu! **9** Na hinu mwana wa Neli, **28** mwana wa Meliki, mwana wa Adi, livagu livi litendekiwi pamikiga ya mkongo, na mkongo mwana wa Kosamu, mwana wa Elimadamu, mwana wowoha wula wangapambika matunda gabwina yati wa Eli, **29** mweavi mwana wa Yoshua, mwana wa udumuliwa na kutagiwa kumotu.” **10** Msambi wa Eliezeli, mwana wa Yolimu, mwana wa Matati, mwana vandu ukamkota Yesu, “Hinu tikita kyani?” **11** Yohani wa Lawi, **30** mweavi mwana wa Simioni, mwana akavayangula, “Mundu mweavi na nyula zivilis ampela wa Yuda, mwana wa Yosefu, mwana wa Yonamu, tuyaki mweangavya nazu, na mweavi na vyakulya mwana wa Eliakimu, **31** mweavi mwana wa Melea, na mwene akita mewa.” **12** Na vatola kodi mewa mwana wa Mena, mwana wa Matata, mwana wa vabwelli kwa Yohani kubatiziwa, ndi vakamkota Nasani, mwana wa Daudi, **32** mweavi mwana wa “Muwula, hinu tikita wuli tete?” **13** “Akavajovela, Yesu, mwana wa Obedi, mwana wa Boazi, mwana mkotoka kutola kodi kuyonjokesa chemulagaziwi.” wa Solomoni, mwana wa Nashoni, **33** mweavi mwana **14** Manjolinjoli na vene vakamkota, “Na tete tikita wa Aminadabu, mwana wa Adimini, mwana wa Alini, wuli?” Akavajovela, “Mkotoka kutola mashonga kwa mwana wa Heziloni, mwana wa Pelisi, mwana wa mundu yoyoha kwa makakala na kumtakila mundu Yuda, **34** mweavi mwana wa Yakobo, mwana wa yoyoha ga udese na mukolayi na luhuna zinu.” Izaki, mwana wa Ibulahimu, mwana wa Tela, mwana **15** Ndava vandu voha valindalilayi kubwela kwa wa Naholi, **35** mweavi mwana wa Selugi, mwana wa msangula, ndi vakatumbula kukotana vene kwa vene Leu, mwana wa Pelegi, mwana wa Ebeli, mwana kumvala Yohani, manya mwene ndi Kilisitu msangula wa Sala, **36** mweavi mwana wa Kenani, mwana wa mwaatijovili Chapanga. **16** Yohani akavajovela woha, Alifikasidi, mwana wa Shemu, mwana wa Nuhu, “Nene nikuvabatiza kwa manji, nambu mweibwela mwana wa Lameki, **37** mweavi mwana wa Metusela, ana makakala kuliku nene, kwa mwene, nene chindu mwana wa Henoki, mwana wa Yeledi, mwana wa lepi nakuganikiwa hati kuwopola nyosi za champali Mahalaleli, mwana wa Kenani, **38** mweavi mwana wa zaki. Mwene yati akuvabatiza kwa Mpungu Msopi

Enoshi, mwana wa Seti, mwana wa Adamu mwavi
mwana wa Chapanga.

4 Yesu akahuma ku Yoludani, kuni amemiswi Mpungu
Msopi na kalongoswa nayu kuhamba kulugangatu.
2 Kwenuko Setani amlingili kwa magono alobaini.
Magono genago goha atamili changalya chindu,
pamwishi njala yikamuvina. **3** Setani akamjovela,
“Ngati veve Mwana wa Chapanga, lijovelu liganga lenili
livya libumunda.” **4** Yesu akamyangula, “Mayandiku
Gamsopi gjiova, wumi wa mundu uvi lepi ndava ya
kulya libumunda lene.” **5** Kangi mzuka mkulu akamtola
mbaka panani neju, kugubika na kugubukula mihu,
ndi akamlangisa unkosi woha weuvili pamulima poha.
6 Penapo Setani akamjovela, “Yati nikupela kutalalila
vindu vyoha ivi na ukulu waki woha. Muni nipewili vindu
ivi vyoha, na nene ngati nigana yati nikumpela mundu
yoyoha nihotola kumpela. **7** Yati nikupela ivi vyoha,
ngati unifugamilu.” **8** Yesu akamyangula, “Mayandiku
Gamsopi gjiova. ‘Yati ukumfugamila Bambu Chapanga
na kumhengela mwene ndu.’” **9** Kangi Mzuka mkulu
akamtola mbaka ku Yelusalemu na kuyima panani
pa chituvilu cha Nyumba ya Chapanga, akamjovela,
“Ngati veve wamwana wa Chapanga, jitagayi pahi.
10 Muni Mayandiku Gamsopi gjiova, ‘Chapanga yati
akulagazila vamitumu va kunani vakuyangalila.’ **11**
‘Kangi yati vakuyanga mu mawoko gavi, ukotoka
kujikuvala chigendelu chaku muliganga.’ **12** Nambu
Yesu akamyangula, “Mayandiku Gamsopi gjiova,
‘Kotoka kumulinga Bambu Chapanga waku.’” **13**
Setani mkulu peamali kumlinga Yesu kwa njila zoha,
akamuleka kwa lukumbi. **14** Kwa kulongoswa na
Mpungu msopi Yesu akahamba ku Galilaya. Na ujumbi
waki ukadandasika ku Galilaya na mumilima yoha ya
papipi. **15** Yesu avili mukuwula vandu munyumba za
kukonganekela Vayawudi na kulumbiwa na vandu
voха. **16** Yesu akahamba ku Nazaleti, pandu pealeliwi.
Palahiki Ligono la Kupumulila, akayingila munyumba
ya kukonganekela Vayawudi, ngati chayavili mvelu
waki, akayima muni asomayi Mayandiku Gamsopi.
17 Apewili chitabu cheayandiki Isaya mweavi mlotha
wa Chapanga, ndi akachitalambula na kulonda ndi
apawene pandu pepayandikiwi. **18** “Mpungu wa
Bambu uvi pamonga na nene, anihagwili nene
ndava ya kuvakokosela vangangu Lilovi la Bwina.
Anitumili nivakokosela vavanda kulekekeswa kwavi
na vangalola vahotola kulola, anitumili nivasangulayi
woha veving’ahiswa, **19** kukokosa mwaka wa Bambu
yati ilangisa ubwina kwa vandu vaki.” **20** Kangi,
akachigubika chitabu akamuwyisila mtumisi na
kutama pahi. Vandu voha vevavi munyumba ya

kukonganekela Vayawudi, vakamuhutusila mihu. **21**
Mwene akavajovela, “Lelu Mayandiku aga Gamsopi
gahikili pemwaniyuwan penakasomili.” **22** Vandu
voha vakaganiswa nayu na kukangasa ndava ya
Malovi gabwina geajovili. Vakakotana, “Wu, mwenuyu
mwana wa Yosefu lepi?” **23** Yesu akavajovela,
“Nimanyili mukunijovela luhumu ulu, ‘Mlamisa, jilamisa
wamwene. Goha getayuwini’ Gawakitili Kapelanaumu
gala, Ugakitayi goha penapa pachijiji chaku.” **24**
Akayendelela kuvajovela, “Chakaka nikuvajovela,
kawaka Mlotha wa Chapanga, mweiyidakiliwa pachijiji
chaki.” **25** “Muyuwanila, chakaka nikuvajovela, vavi
valipwela vamehele pamulima wa Isilaeli lukumbi
Iwa Eliya, lukumbi Iwenulo yatonyi lepi fula kwa
miyaka yidatu na miyehi sita, na kwavi na njala
yivaha pamulima woha. **26** Nambu Eliya atumiwi lepi
kuhamba kwa lipwela yoyoha yula, ndi kwa lipwela
mmonga mwaatamayi kumuji wa ku Selefati kumulima
wa Sidoni. **27** Na mulukumbi Iwa Elisha mweavi
Mlotha wa Chapanga, kwavi na vandu vamahele
pamulima wa Isilaeli vevavi na mabudi, kawaka
mundu mweanyambisi, nga Naamani mwene,
mundu wa ku Silia.” **28** Vandu voha vevavi munyumba
ya kukonganekela vayawudi, pevayuwini genago,
vayomili neju. **29** Vakayima, vakamuhumisa kuvala
ya muji na kumtola mbaka panani pamkingisa wa
chitumbi. Ndava muji wavi wajengiwi pachitumbi,
Muni vagana kumkang’ila pahi. **30** Nambu Yesu
akaholota pagati yavi, akahamba. **31** Kangi Yesu
akahelela kumuji wa ku Kapelanaumu, mulima wa
Galilaya, na Ligono la Kupumulila avawulayi vandu.
32 Vakakangasa na mawuliwu gaki, muni ujumbi waki
wavi na uhotola. **33** Hinu munyumba ya kukonganela
Vayawudi mula, kwavi na mundu mweavi na mzuka
uhakau, akavemba kwa Iwami luvaha, **34** “Mwe!
Yesu wa ku Nazaleti Una kyani na tete? Wu, ubweli
kutikomakesa? Nene nikumanyili wayani veve, veve
wa Msopi wa Chapanga!” **35** Yesu akauhakalila
mzuka wula akajova, “Guna! Muwuka mundu uyu!”
Ndi mzuka wula ukamugwisa pahi palongolo ya
vandu, ukamuhuma changalemasa. **36** Vandu voha
vakavya kukangasa, vakajovesana, “Lenili liwulo la
chinamtiti, Mundu uyu anauhotola na makakala ya
kuvinga mizuka na yene yiwuka!” **37** Na mambu ga
Yesu gakadandasika pandu poha penapo. **38** Yesu
peahumili munyumba ya kukonganekela Vayawudi
mula, akahamba kunyumba ya Simoni. Kwenuko
mau mmonga mweavi mkohani waki Simoni, avi na
utamu neju, vakamjovela Yesu amulamisa. **39** Yesu,
akahamba, akamgundamila mau yula, akauhakalila
utamu ula, balapala mau yula akalama, akayimuka na

akatumtula kuvatelekela. **40** Palatipimi lilanga, mundu mgosi mmonga anamabudi higa yoha pamuweni yeypa mweavili na mtamu, wa utamu wowoa wula, Yesu, akamgwilila chakukupama mumagendelu gaki ampeliki kwa Yesu, na mwene akampamisa mawoko na akamjovela, "Bambu, ngati wigana uhotola kila mtamu, na kuvalamisa woha. **41** Mizuka na kuniyambisa." **13** Yesu akatalambula chiwoko chaki yene, yavahumili vandu vamahele, yikaywanga cha na kumpamisa akamjovela, "Nigana unyambasikay!" kujova, "Veve Mwana waki Chapanga!" Nambu Yesu Bahapo akalama mabudi gala. **14** Yesu akambesa, akayibesa mizuka kujova, muni gammanyili mwene "Ukoto kumjovela mundu yeypa, ndi uhamba ndi Kilisitu msangula mweahaguli na Chapanga. **42** ukajilangisa kwa Mteta wa Chapanga, ukawusa luteta Chilau yaki lukela Yesu akawuka akahamba pandu ngati cheylagiza mumhilu ya Chapanga geampeli pachiepela. Vandu vakavya kumulonda, pavamuweni Musa, muni yimanyikana kwa vene kulangisa kuyya valingili kumbesa akotoka kuwuka. **43** Nambu mwene unyambisiwi." **15** Nambu Lilovi la Yesu likayendelea akavajovela, "Niganikiwi kukokosa na kumi ji yingi kudandasika pandu poha, na misambi ya vandu mewa Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga. Ndava vakakonganeka muni vamyuwanila na kulamiswa muni chenichi ndi Chapanga chaanitumili nihengayi." matamu gavi. **16** Nambu mwene akajibagula **44** Ndi akayendelela kukokosa vandu Lilovi la Bwina kuchiyepele, akavya mukuyupa kwa Chapanga. **17** munyumba za kukonganekela Vayawudi pamulima Ligono limonga, Yesu peavili mukuwula. Vafalisayu na wa ku Yudea.

5 Ligono limonga, Yesu peayimili mumihana ya nyanya ya ku Genezaleti, msambi wa vandu vamhinyayi kumtindila, muni vayuwanila lilovi la Chapanga. **2** Ndi aziweni watu zivili mumuhana ya nyanya, zavazilekili valova somba, muni vene vasanja ngwanda zavi. **3** Yesu akayingila muwatu wa mundu mmonga mwavamkemela Simoni, akamjovela Simoni wusayi watu pamuhana hegelesa manjani palongolo padabe kuhuma pandumba. Yesu akatama muwatu na kutumbula kuwula msambi wa vandu. **4** Peamali kuwula, akamjovela Simoni, "Hegelesa watu waku mbaka pamanji gammahele, mukahelesa ngwanda zinu mlova somba." **5** Simoni akamyangula, "Bambu, tikangamili kulova somba kilu yoha kawaka chindu chetipati, nambu ndava ujovi veve yati tihamba kuhelesa ngwanda manjani." **6** Ndi pavahelisi ngwanda zavi, vakapata somba zamahelle mbaka ngwanda zikatumbula kudomela. **8** Simoni Petili pealoli genago, akamfugamilia Yesu akajova, "Bambu uwuka palongolo yangu, ndava nene mwenimbudila Chapanga!" **9** Ndava vapatili somba zamahelle. Simoni pamonga na vayaki voha vakakangasa, **10** Mewawa Yakobo na Yohani vana va Zebedayo vevavili valova somba vayavi, pamonga na Simoni na vene vakakangasa. Yesu akamjovela Simoni, "Kotoka kuyogopa, kutumbula hinu wivya lepi mlova somba nambu yati wivya mlova wa vandu ndi kuvaleta vandu kwa Bambu." **11** Ndi, pavamali kuzivika watu zila mumhana ya nyanya, vakagaleka goha na kumlanda Yesu. **12** Ndi Yesu paavi kumuji umonga wa kwenuko,

mgosi mmonga anamabudi higa yoha pamuweni yeypa mweavili na mtamu, wa utamu wowoa wula, Yesu, akamgwilila chakukupama mumagendelu gaki ampeliki kwa Yesu, na mwene akampamisa mawoko na akamjovela, "Bambu, ngati wigana uhotola kila mtamu, na kuvalamisa woha. **13** Yesu akatalambula chiwoko chaki yene, yavahumili vandu vamahele, yikaywanga cha na kumpamisa akamjovela, "Nigana unyambasikay!" kujova, "Veve Mwana waki Chapanga!" Nambu Yesu Bahapo akalama mabudi gala. **14** Yesu akambesa, akayibesa mizuka kujova, muni gammanyili mwene "Ukoto kumjovela mundu yeypa, ndi uhamba ndi Kilisitu msangula mweahaguli na Chapanga. **15** Nambu Lilovi la Yesu likayendelea akavajovela, "Niganikiwi kukokosa na kumi ji yingi kudandasika pandu poha, na misambi ya vandu mewa Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga. Ndava vakakonganeka muni vamyuwanila na kulamiswa muni chenichi ndi Chapanga chaanitumili nihengayi." matamu gavi. **16** Nambu mwene akajibagula **17** munyumba za kukonganekela Vayawudi pamulima Ligono limonga, Yesu peavili mukuwula. Vafalisayu na vawula va malagizu ga Musa kuhuma mukila chijji cha ku Galilaya na Yudea na Yelusalemu vakavya kutama penapo. Na makakala ga Bambu wavi pamonga nayu, wa kulamisa vatamu. **18** Ndi lukumbi lulalula, vakabwela vandu vevamugegesini mundu mgosi palusongwani, mwepolili higa agonili lusongwani, vakalinga kumyingisa mugati, vamuvikai palongolo ya Yesu. **19** Nambu nakuhotola kuyingila nayu mugati ndava ya vandu vamahele. Ndi vakakwela panani ya nyumba vakabowola chipagal, na vakamuhelesa mweapoli yula pamonga na lusongwani Iwaki mbaka peavili Yesu. **20** Yesu peayiweni kusadika kwavi kula, akamjovela mwaalwala yula, "Nkozi wangu, ulekekisi kumbudila Chapanga waku." **21** Vafalisayu na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakatumbula kuktana, "Mwenuyu mundu kiki mweakumliga Chapanga? Kawaka mundu mweihotola kulekekesa kubuda ndi nga Chapanga mwene!" **22** Nambu Yesu amanyili maholo gavi akavakota, "Ndava kyani mukujikota genago mumitima yinu? **23** Chinonopa kiki, kujova 'ulekekisi kumbudila Chapanga waku,' Amala kujova 'Yima ugenday!' **24** Hiru, nigana mumanyayi, Mwana wa Mundu ana uhotola wa kuvalakekesa vandu pamulima vevakumbudila Chapanga." Ndi akamjovela mwaalwala yula, "Yima, tola lusongwani Iwaku, uhamba kunyumba!" **25** Bahapo, mundu mweapoli yula akayima akatola, lusongwani Iwaki lweagonili na akawuya kunyumba yaki kuni amulumbalila Chapanga. **26** Vandu voha vakakangasa na kuyya na wogohi, kuni vamulumbalilayi Chapanga vakajova, "Tigaweni mambu ga kukangasa lelu!" **27** Kangi, Yesu akahuma kuvala ndi amuwene mtola kodii mwavamkemela Lawi atamili munyumba ya kutolela kodii. Yesu akamjovela, "Nilandayi!" **28** Lawi akayima

na kuleka kila chindu, akamlanda. **29** Kangi, Lawi Vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa amgongolili Yesu kunyumba yaki, na msambi wa na Vafalisayu vamlolokisi takataka Yesu, valola vatola kodi na vandu vangi vatamili kulya pamonga ngati akumlamisa mundu Ligono la Kupumulila muni na Yesu. **30** Vafalisayu na vawula va Malagizu valonda lilovi la kumtakila. **8** Nambu Yesu agamanyili ga Chapanga geampeli Musa vakavang'ung'utila goha gavaholalela na akamjovela mweagogodili vawuliwa vaki vakajova, "Ndava kyani mwilya na chiwoko yula, "Yimuka, uyima palongolo yavi." Mundu vatola kodi na vandu vevakumbudila Chapanga?" **31** yula akayima akahamba penapo. **9** Yesu akavajovela, Yesu akavayangula, "Vangalwala vigana lepi mlamisa, "Nikuvakota nyenye, malagizu gitu gjova wuli kuyivala nambu vevilwala vigana mlamisa. **32** Nene nibweli Ligono la Kupumulila? Wu, tihotola kukita lijambu lepi kuvakemela vandu vevikita gegakumganisa labwina amala tihotola kukita lijambu lihakau? Wu, Chapanga, nibweli kuvakemela vandu vevakumbudila tihotola kusangula wumi wa mundu amala tihotola Chapanga vamuwyila." **33** Vandu vangi vakamjovela kukoma?" **10** Akavalolokesa vandu voha vevavili Yesu, "Vawuliwa va Yohani vakujihinisa chakulya na penapo, akamjovela mwaapopotwki chiwoko yula, kuyupa, na vawuliwa va Vafalisayu na vene vikita "Golosa chiwoko chaku." Mundu yula akagolosa, na mewa. Nambu vawuliwa vaku vilya na vinywa." **34** akalama chiwoko chaki. **11** Nambu vene vakayoma Yesu akavayangula, "Wu, muhololela kuvya muhotola neju, vakajovesana, vamkitila kyani Yesu. **12** Lukumbi kuvakita vankozi va mkolo ndowa vajjhiniisa chakulya luhipu palongolo, Yesu akahamba kuchitumbi kuyupa kuni vavi pamonga na mkolo ndowa? **35** Nambu kwa Chapanga, akatama mihu kilu yoha kumuyupa lwalabwela lukumbi lwa Bambu kuwusiwa kuhuma Chapanga. **13** Chilau yaki lukela, akavakemela kwavi, ndi penapo yati vakujihinisa kulya." **36** Kangi vawuliwa vaki, ndi akavahagula vandu kumi na Yesu akavajovela luhumu ulu, "Kawaka mundu vavili ndi akavakemela vamitumi. **14** Simoni mewa mweipapula chilaka munyula ya mupya na kutota mwapewili liina lingi na Yesu la Petili, na mbena mulindimula. Ngati akitili chenichi, yati ayihalabis waki Andelea mlongo waki na Yakobo na Yohani nyula yenyo na chilaka chenicho yati chiwanangana na Filipi na Batolomei, **15** Na Matei na Tomasi na lepi na lindimula lila." **37** Kavili kawaka mundu Yakobo mwana wa Alufayo na Simoni mweakemeliwi mweisopa divayi ya mupya mulindimula la lihaku Zelote, ndava avili mundu wa kukengelela mulima lelitengenizwi kwa chikumba, akakita chenicho, waki, **16** Na Yuda mwana wa Yakobo na Yuda mahaku ga chikumba gala gipapuka na divayi iyitika Isikalioti mweabweli kumung'anamukila Yesu. **17** na mahaku ga chikumba yati gipapuka. **38** Nambu divayi ya mupya yisopewa mumahaku ga chikumba cha mupya. **39** Kawaka mundu mweinogela kunywa divayi ya mupya ngati akalongolili kunywa divayi ya kadeni. Muni ijova ya kadeni yila yabwina neju.

6 Ligono la Kupumulila, Yesu apitayi mumigunda ya nganu. Vawuliwa vaki vakatumbula kudenya njechela za nganu, vakagayogola mumawoko gavi vakalya ngele zaki. **2** Nambu Vafalisayu vangi vakavakota, "Ndava kyani nyenye mukita chindu chechibesiwi Ligono la Kupumulila?" **3** Yesu akavayangula, "Wu! Mwangasoma cheakitili Daudi na vayaki pevavi na njala? **4** Ayingili mu Nyumba ya Chapanga, akatola mabumunda gegavikiwi pandu pa Chapanga, akalya na akavagavila na vayaki. Mabumunda genago gavi ndava ya vamlota va Chapanga ndu, ndi vevalyayi." **5** Kangi akavajovela, "Mwana wa Mundu ndi Bambu wa Ligono la Kupumulila." **6** Ligono lingi la Kupumulila, Yesu akahamba munyumba ya kukonganekela Vayawudi kuwula. Kumbi mugati mula avili mundu mmonga mwaapopotwki chiwoko chaki cha kulyeleta. **7**

hinu, muni njala yati yikuvavina! Mwalachikolela waku, 'Chondi nikuwusayi lungoda mulihu laku,' nyenye mwemuheka hinu, mwalavemba na kuvya Kuni nakuluwona lumbagalu mulihu laku wamwene? milyangu." 26 "Mwalachikolela nyenye ngati vandu Mweukujikita mbwina veve! Wusa hoti lumbagalu voha vakuvalumbalila, muni vago vavi vavalumbalili mulihu laku ndi yati ulola bwina kuwusa kabasi vamlota va Chapanga vaudese mewawa." 27 mulihu la mlongo waku." 43 "Mewawa mkongo "Nambu nikuvajovela nyenye mwemukuniyuwanila, wabwina upambika lepi matunda gahakau na wala muvagana vandu vevavi makoko vinu, muvakitila mkongo uhakau upambika lepi matunda gabwina. gabwina vandu vangavagana nyenye. 28 Muvamotisa 44 Mkongo wowoha wula umanyikana ndava ya vala vevalapikisa likoto, muvawombelayi vala matunda gaki. Muni vandu viyava lepi matunda ga vevakuvikitila gahakau. 29 Ngati mundu yoyoha tini mumkongo wa michongoma na wala viyava lepi yula akutovili mulitama, veve mung'anamusila na zabibu mumbigili. 45 Mundu mbwina iwusa vindu lingi. Ngati mundu akunyagili likoti laku, mewa vyabwina kuhuma muvindu yveavikili muchibana veve mulekelayi na nyula. 30 Mundu yoyoha yula cha mtima waki na mundu mhakau iwusa vindu mweakukuyupa chindu veve mpelaiy, ngati mudu vihakau kuhuma muchibana cha mtima waki. Ndava akunyagi vindu vyaku, veve kotoka kumjovela muni mundu ilongela gegamemili mumtima waki." akuwuyisila. 31 Ngati chemwigana vandu vangi 46 "Ndava kyani mukunikemela 'Bambu, Bambu,' vavakitilayi, na nyenye muvakitila vene mewawa." 32 Kuni mwihenga lepi cherikuvajovela? 47 Nikuvapela "Ngati mukuvagana nga vandu vevakuvagana nyenye luhumu lwa mundu yula mweibwela kwa nene, mwavene, mwipata njombi yoki? Kawaka! Muni na akugayuwana malovi gangu na kuhenga chenijova. vevakumbudila Chapanga na vene viganana mewa. 48 Mwenuyo iwanangana ngati mundu mweijenga 33 Na, ngati mukuvakitila gakumganisa Chapanga nyumba, mwe agimili mkingisa neju mbaka akaukolela nga vala vevakuvawuyisila, nyenye mwipata njombi litalau, akatumbula kujenga penapo. Peyaumili yoki? Muni hati vandu vevakumbudila Chapanga, mfuleni kumema manji gana makakala na kuyitova vikita mewawa, 34 na ngati mukuvayaika vandu nyumba yila, nambu nyumba yila yanyugusiki lepi, vemuvaluhavalila vavawuyisilayi ndu, mwipata njombi ndava yajengiwi chakukangamala. 49 Nambu mundu kiki? Muni na vandu vevakumbudila Chapanga yula mweiyuwana malovi gangu na ihenga lepi vakuvayayika mewawa vayavi, ndava vawuyisiwayi. chindu chochola, mwenuyo iwanangana na mundu 35 Nambu nyenye muvaganayi makoko vinu, mweajengili nyumba panani ya ludaka changali mvakitila gabwina, na pemukuvayaika mkotoka kugima mkingisa neju. Peyahumili mifuleni kumema kugana kuwuyisawa kavili. Ndi penapo njombi yinu manji gana makakala, gakayitova nyumba yila, yati yivya yivaha na nyenye yati mwivya vana yikagwa na kudenekana nyiminyimi!"

va Chapanga Mkulu. Muni mwene akuvagana vandu vangamsengusa na vahakau. 36 Muvya na lipyana ngati Dadi winu cheavi na lipyana." 37 "Mkotoka kuvalamula vangi, na Chapanga yati akuvahamula lepi, mkotoka kuvalamu vayinu na nyenye yati mwilaumiwa lepi, muvalekelekesa vayinu na Chapanga yati avalekelekesa nyenye. 38 Muvapela vangi gevigana, na Chapanga yati avapela nyenye, ndi mupekela mulihaku linu. Ndava muni chipimu chichocco chemvahengela vangi na nyenye yati mpokela kuhuma kwa Chapanga, chipimu cha bwina cha kumema na kuhindiliwa na kunyuguswa mbaka kuyitika." 39 Yesu akavajovela luhumu ulu, "Wu, ngalola, ihotola kumlongosa ngalola muyaki? Lepi! Voha yati vidumbukila muligodi. 40 Muwuliwa mkulu lepi kuliku muwula waki, nambu akawuliwayi na kumanya ndi iwanangana na muwula waki. 41 Ndava kyani ulola lungoda lweluti mulihu la mlongo waku, nambu wamwene uvi na lumbagalu mulihu laku? 42 Uhotola wuli kumjovela mlongo

7 Yesu peamali kujova ago kwa vandu akahamba ku Kapelanaamu. 2 Kwenuko kwavili na mkulu mmonga wa vandu va ngondo va ku Loma, mwenuyo avi na mtumisi, mweamyidikili neju mwealwala mulung'olelu. 3 Mkulu yula wa Loma peayuwini mambu ga Yesu, akavatuma vagogo vangi va Vayawudi vakamuyupayi abwela kumulamisa mtumisi waki. 4 Pevahikili kwa Yesu, vakamjovela, "pepayi bambu, mundu mwenuyu, yitakiwa atangatiwayi. 5 Ndava mwenuyu akuvagana vandu vitu, kangi ndi mweatijengili nyumba ya kukonganekela Vayawudi." 6 Ndi Yesu akahamba nawu. Pavahegalili pa nyumba ya mkulu yula, ndi mkulu akavatuma vankozi vaki vakamjovelayi Yesu, "Bambu, kotoka kujing'aha. Muni nene nakujiwona ngati nabwina hati veve kuyingila mumyumba yangu, 7 Kangi, nikajiweni nabwina lepi, nene kubwela kwa veve. Nambu jovayi ngalilovi na mtumisi wang'u yati ilama. 8 Ndava muni nene mewa, mundu mwenvivikiwi pahi ya uhotola wa vakulu

vangu nivi na manjolinjoli, nikamjovelayi mmonga, chemukahambili kulola? Mlota wa Chapanga? Ena, "Hambayi!" Ihamba, nikamjovela yungi, "Bwelai!" Na chakaka kangi neju ya Mlota wa Chapanga. 27 Yohani mwene ibwela, Nikamjovelayi na mvanda wangu, mwenuyu ndi malovi gayandikiwi mu Mayandiku 'Kita naaha!' Namwene ikita." 9 Yesu akakangasa kumvala mwene, 'Lola nene nikumtuma mjumbi paayuwini genago, akaung'anamukila msambi wa wangu akulongolela, ndava ya kukukwalila njila yaku.' vandu wewamlandali, akavajovela, "Niloli lepi sadika 28 Yesu akamalakisila kujova," "Kawaka mundu, yivaha ngati iyi hati pagati ya vandu va Isilaeli!" 10 mweavelikiwi na mdala mkulu kuliku Yohani Mbatisaji. Ndi vandu vala pavawuyili kunyumba vakamkolela Nambu mweavi mdebe muunkosi wa Chapanga, mtumisi yula alamili. 11 Chilau yaki, Yesu akahamba mwenuyo ndi mkulu kuliku mwene." 29 Vandu voha kumuji umonga weukemelewa Naini, na vawuliwa pamonga na vatola kodi vevabatiziwi na Yohani, vaki pamonga na msambi wa vandu ukalongosana pevayuwini genago, vakayidakila Chapanga ndi nayu. 12 Ndi pavahegalili papipi na mlyangu mkulu wa mchakaka. 30 Nambu Vafalisayu na vawula va muji, vakakonganeka na vandu vavagegili mtuhi wa Malagizu vala vevabatiziwi lepi na Yohani, ndi vabeli msongolo mmonga, mwana yuyoyo ndu wa lipwela. mpangu wa Chapanga ndava ya mambu gavi. 31 Vandu vamahele va pamuji wenuwo vavi pamonga na Yesu akavajovela, "Chiveleku cha vandu ava kwali mau mwenuyo. 13 Bambu Yesu paamuweni mau yula, nivawanangisa na kyani? Vene vandu ava valingini na akamhengela lipyana akamjovela, "Kotoka kuveliba." kiki? 32 Vavi ngati vana vevatamii pandu pakugulisila 14 Kangi Yesu akahamba na kupamisa lusongwani vindu vikemelana, chikundi chimonga na chiyaki, chavagegili mtuhi na vavagegili vala vakayima. 'Tivabetili chitolio nambu nyenye mwanga kina! Akajova, "Wamsongolo veve! Nijova yimuka!" 15 Tivayimbili nyimbu za malilu nambu muvembi lepi! Mweafwi yula akayima akatumbula kulongela. Yesu 33 Yohani peabweli, ajihinisi chakulya wala kunyuwa akampela mau yula mwana waki. 16 Ndi vandu divayi, mkmajova 'Mwenuyo anamzuka!' 34 Mwana voha vakavya na wogohi, vakatumbula kumulumbalila wa Mundu abwellili, ilya na kunyuwa, nyenye mujova, Chapanga. Vakajova, "Mlota mkulu wa Chapanga 'Mumlola muhutulu na chigaligali uyu, nkozi wa vatola atihumali pagati yitu, Chapanga abwellili kuvatangila kodi na vandu vevakumbudila Chapanga!' 35 Nambu vandu vaki." 17 Mambu genago gakadandasika luhalo lwa Chapanga lulangisa, yakuvya chakaka pamulima woha wa Yudea na milima yoha yeyavi kwa voha vevakuluyidakila." 36 Mfalisayu mmonga papipi. 18 Vawuliwa vaki Yohani pevamjovili mambu amgongolili Yesu kulya panyumba yaki. Akayingila goha. Ndi akavakemela vawuliwa vavili, 19 akavatuma munyumba ya Mfalisayu yula na kutama kulya. 37 kwa Bambu vakamkotayi, "Veve ndi msangula Ndi pamuji wenuwo avi mdala mmonga wumi waki mweibwela, amala timulindila yungi?" 20 Pavahikili atamayi kumbudila Chapanga. Akayuwanu Yesu avili kwa Yesu, vakamjovela, "Yohani Mbatisaji atitumili munyumba ya Mfalisayu uyu, ndi akatola chupa tikukotayi, ngati veve ndi msangula mweibwela, amala yeyahongoliwi kwa liganga la alabasta yeyavi na timlindila yungi." 21 Lukumbi lwenulo vamkoli Yesu mahuta ga kunungalila bwina. 38 Akayima papipi na avalamisayi vandu vamahele vevavi na matamu magendelu ga Yesu kuni avembaye, na maholi gaki na vana mizuka yihakau akayiwusa, na vangalola gamudonyokela Yesu mumagendelu, akahungula vamahele akavakita kulola. 22 Ndi akavajovela magendelu ga Yesu na mayunju gaki, akagabusu muhamba mukamjovela Yohani goha gemugaweni na magendelu gala na kunyala mahuta genago. 39 kuyuwana. Vangalola vilola, vangagenda vigenda, Mfalisayu mweamugongolili Yesu pealoli genago vanamabudi vinyambiswa, vangayuwa viyuwana, akaholalela mumtima waki, "Mwe mundu uyu ngaavi vavafwili viyhukiswa, na vangangu vikokosewa Lilozi chakaka mlota wa Chapanga, ngaammanyi mdala la Bwina. 23 Ahekayi mundu yula mweangayoma mweampamisi, kuvya mweakumbudila Chapanga!" ndava ya nene! 24 Vajumbi va Yohani vala 40 Yesu akamjovela mfalisayu yula. "Simoni, chivii pavawukili, ndi Yesu akatumbula kuukota msambi chindu chenigana kujovela." Simoni, akamyangula, wa vandu gakumuvala Yohani, "Pamwahambili "Ena muwula, jovayi." 41 Yesu akajova, "Vandu kulugangatu kumlola Yohani, mwaganili kulola kiki? vavili vamuyahiki mundu mashonga. Mmonga ayayiki Wu, mwaholallili kumlola mundu mweavi ngati lidete mashonga ga luhuna lwa mwaka umonga na miheyi lelinyuguswa na mpungu? 25 Hinu, mwahambili sita na yungi ayaiki mashonga ga luhuna lwa mwehi kulola kiki? Mundu mwaawali nyula za nyililili? Vandu umonga na majuma gavili. 42 Voha vavili vavilepi veviwalla chakujinyambisa na kutama wumi wabwina, na mashonga ga kuwuyisa, mundu yula avahulumili venavo vavi munyumba za vankosi. 26 Munijovela voha. Hinu yani mweakumugana neju bambu yula?"

43 Simoni akamyangula, "Chakaka mweahulumiwi nakuhotola kulola na vakayuwana nakumanya." 11 mashonga ga mahele yula alamugana neju bambu "Luhumu ulu mana yaki. Mbeyu ndi lilovi la Chapanga. yula." Yesu akamjovela, "Uhamwili chabwina." 44 12 Chechihumili kwa mbeyu zezagwili munjila, ndi Kangi akamng'anamukila mdala yula na akamjovela luhumu lwa vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, Simoni, "Umlola mdala uyu? Penikayingili munyumba kangi Setani peibwela na kuliwusa mumitima yavi yaku unipeli lepi manji gakusamba mumagendelu vakotoka kusadika na kusanguliwa. 13 Mewawa gangu, nambu mdala uyu anitepatisi magendelu chechehumili kwa mbeyu zezagwili pamaganga, ndi gangu na maholi gaki na kuhungula na mayunju luhumu wa vandu veviyuwana lilovi na kulipokela gaki. 45 Penikayingili unikemili lepi chakunibusu kwa luheku. Nambu vandu vangali mikiga mugati mulitama, nambu mdala uyu kutumbula panakayingila yavi, na lukumbi pevilingiwa vikotoka. 14 Kangi hakotwki lepi kunijambusa cha kunibusu litama laki chechihumili kwa mbeyu zezagwili paminga, ndi mumagendelu gangu. 46 Uninyalili lepi mahuta ga luhumu wa vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, zeituni kumutu veve, nambu mdala uyu aninyalili pa lukumbi luhupi peviyendelela na Lilovi lenilo, mahuta geginungalila bwina mumagendelu gangu. vene vihinyiwa na mahengu ga kuvya na vindu 47 Nikukujovela, alekekisiwi kumbudila Chapanga vyamahele na mambu ga bwina ga pamulima, pamahele ndava muni alangisi uganu uvaha. Nambu ndi na kupambika matunda gakakangala. 15 Ndi mundu mwealekekisiwi kumbudila Chapanga padabe mbeyu zezagwili paludaka lwabwina, ndi luhumu wa ilangisa uganu udebe." 48 Yesu akamjovela mdala vandu vevayuwini lilovi na kulivika mumitima yavi yula, "Ulekekisiwi goha geumbudili Chapanga." na kuyidakila bwina. Vikangamala mumitima mbaka 49 Vandu vala vavatamili na Yesu pakulya pala, kupambika matunda." 16 "Vandu vipambika lepi hahi na vakatumbula kukotana, "Mundu uyu ndi yani? Hati ihotola kulekekesa vandu vevakumbudila Chapanga?" kuyigubika na chiviga amala kuyivika kuhi kuchitanda. Nambu vandu vivika hahi panani pachibokoselu, muni 50 Ndi Yesu akamjovela mdala yula, "Kusadika kwaku vandu veviyengila mugati valola bwina." 17 "Muni kukulamisi, uhamba na uteke."

8 Pagamaliki ago Yesu akahamba mumiji na muhijihi hingi kuvalovelna vandu Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga. Vawuliwa vaki kumi na vavili vakalongsana nayu. 2 Pamonga na vadala vevawusiwi mizuka na vevalamisiwi matamu na Yesu, venavo vavi, Maliya mkolonjinji wa Magidala mweawusiwi mizuka saba yihakau, 3 na Yoana mdala waki Kuza, Kuza mweavi myimilili nyumba ya Helodi, Susana na vadala vangi vamahele. Vevawusili vindu yavi ndava ya kumtangatila Yesu na vawuliwa vaki vayendelela na lihengu lavi. 4 Vandu vamahele vambwelalili Yesu kuhuma kukila muji, na msambi uvaha pawakonganiki, Yesu akavajovelna luhumu ulu. 5 Mundu mweahambili kumija mbeyu zaki. Na peamija mbeyu, zingi zikagwiliia munjila na vandu vakazilivatila, na videge vikahola. 6 Zingi zikagwiliia paludaka luna maganga pezatumbulayi kumela zikanyala muni pavi lepi na manji. 7 Zingi zikagwiliia muminga, ndi minga zikamela pamonga nazu, zikazihinya. 8 Zingi zagwili paludaka lwabwina, zikamela limonga likapambika ng'onyo. Yesu akamalisila kwa Iwami luvaha, "Mweavi na makutu ga kuyuwana ayuwana!" 9 Vawuliwa vaki vakamkota Yesu, luhumu lula mana yaki kyani. 10 Mwene akavayangula, "Nyenye muhotisi kumanya ufiyu wa Unkosi wa Chapanga, nambu lepi kwa avo vangi, vene vijoviwa kwa luhumu, muni vakalolayi

nakuhotola kulola na vakayuwana nakumanya." 11 Luhumu ulu mana yaki. Mbeyu ndi lilovi la Chapanga. yula." Yesu akamjovela, "Uhamwili chabwina." 44 12 Chechihumili kwa mbeyu zezagwili munjila, ndi Kangi akamng'anamukila mdala yula na akamjovela luhumu lwa vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, Simoni, "Umlola mdala uyu? Penikayingili munyumba kangi Setani peibwela na kuliwusa mumitima yavi yaku unipeli lepi manji gakusamba mumagendelu vakotoka kusadika na kusanguliwa. 13 Mewawa gangu, nambu mdala uyu anitepatisi magendelu chechehumili kwa mbeyu zezagwili pamaganga, ndi gangu na maholi gaki na kuhungula na mayunju luhumu wa vandu veviyuwana lilovi na kulipokela gaki. 45 Penikayingili unikemili lepi chakunibusu kwa luheku. Nambu vandu vangali mikiga mugati mulitama, nambu mdala uyu kutumbula panakayingila yavi, na lukumbi pevilingiwa vikotoka. 14 Kangi hakotwki lepi kunijambusa cha kunibusu litama laki chechihumili kwa mbeyu zezagwili paminga, ndi mumagendelu gangu. 46 Uninyalili lepi mahuta ga luhumu wa vandu veviyuwana lilovi la Chapanga, zeituni kumutu veve, nambu mdala uyu aninyalili pa lukumbi luhupi peviyendelela na Lilovi lenilo, mahuta geginungalila bwina mumagendelu gangu. vene vihinyiwa na mahengu ga kuvya na vindu 47 Nikukujovela, alekekisiwi kumbudila Chapanga vyamahele na mambu ga bwina ga pamulima, pamahele ndava muni alangisi uganu uvaha. Nambu ndi na kupambika matunda gakakangala. 15 Ndi mundu mwealekekisiwi kumbudila Chapanga padabe mbeyu zezagwili paludaka lwabwina, ndi luhumu wa ilangisa uganu udebe." 48 Yesu akamjovela mdala vandu vevayuwini lilovi na kulivika mumitima yavi yula, "Ulekekisiwi goha geumbudili Chapanga." na kuyidakila bwina. Vikangamala mumitima mbaka 49 Vandu vala vavatamili na Yesu pakulya pala, kupambika matunda." 16 "Vandu vipambika lepi hahi na vakatumbula kukotana, "Mundu uyu ndi yani? Hati ihotola kulekekesa vandu vevakumbudila Chapanga?" kuyigubika na chiviga amala kuyivika kuhi kuchitanda. Nambu vandu vivika hahi panani pachibokoselu, muni 50 Ndi Yesu akamjovela mdala yula, "Kusadika kwaku vandu veviyengila mugati valola bwina." 17 "Muni kukulamisi, uhamba na uteke."

18 "Mujiyangalilayi chemwiywana, muni mweavi nachu yati iyonjokeswa, nambu mundu mwanga chindu, hati chila chidebe cheihololela kuyya nachu yati chinyagiwa." 19 Nyina waki na valongo vaki Yesu vakamuhambalila, ndava ya msambi wa vandu wula nakuhotola kumuhegelela. 20 Mundu mmonga akamjovela Yesu, "Nyina waku na valongo vaku vayimili kuvala, vigana kukulola." 21 Nambu Yesu akavajovelna vandu, "Nyina wangu na valongo vangu ndi vala veviyuwana lilovi la Chapanga na kulikamula." 22 Na kavili ligono limonga Yesu peakweli muwatu pamonga na vawuliwa vaki, akavajovelna, "Tikupuka kumwambu ya nyanja." Vakatumbula kukupuka. 23 Pavahambayi muwatu wula, Yesu agonili lugono. Ndi chimbungululu chikatumbula kutova munyanja mula na manji gakatumbula kuyingila muwatu wavi mkulemala neju. 24 Vawuliwa vaki vamhambali vakamuyumusa na vakamjovela, "Bambu, Bambu Tifwa!" Yesu akayumuka, akachilakalila chimbungululu chila na luyuga lwa manji ndi vikaguna na kukavya teke. 25 Kangi akavajovelna vawuliwa vaki, "Kusadika kwini kuvi koki?" Vene vakakangasa na kuyogopa kuni vijovelana, "Mundu uyu wa namuna yoki? Hati ihotola kugunisa chimbungululu na luyuga na vyene vimyidikila!" 26 Vakakupuka na kuhika kumbwani ya kumuji wa mulima wa Vagelasi wewalolasini na

Galilaya kumwambu ya nyanja. 27 Yesu peahulwiki msambi wa vandu wavi kumuhinya kila upandi. 43 muwatu na kulivatila mbwani, mundu mmonga Kwavi na mdala mmonga pagati ya msambi wula wa muji wula, mweavi na mizuka ambwelalili. wa vandu, avi na utamu wa kuhuma ngasi miyaka Mundu mwenuyo kwa magono gamahele awala lepi kumi na yivili, amalili kuwusa vindu vyaki vyoha nyula wala atamili lepi munyumba yoyoha yila, ndi kuwapela valamisa, kawaka mweahotwili kumlamisa. atamali mumbugu la kuzikila vandu. 28 Peamnuweni 44 Mdala yula akamlanda Yesu mumbele akapamisa Yesu akavemba kwa Iwami luvala na kumgwilila lugunyilu lwa pahi lwa nyula ya Yesu. Bahapo pamagendelu, "Wa, Yesu veve Mwana wa Chapanga akalama. 45 Yesu akajova, "Yani mweanipamisi?" Mkulu! Una kyani na nene? Pepayi chonde kotoka Vandu vakajova, Kawaka mundu mwaakupamisi. kuning'aha!" 29 Ajovili genago muni Yesu amali Petili akajova, "Bambu msambi wa vandu vakutindili kuuhalakila mzuka wula umuwukayi mundu yula. na kukuhinya!" 46 Nambu Yesu akajova, "Avili mundu Pamahele mzuka wamzangila mundu yula pamonga mweanipamisi, muni nijiyuwini makakala ganihumili." na vandu kumuvika mugati na kumkunga minyololo 47 Mdala yula paajiloli nakuhotola kujifisha, akabwela mu mawoko na mumagendelu nambu pamahele kuni hivagaya akamfugamila Yesu mumagendelu. adenyyayi vifungo vyenivyo, na kujumbiswa kwa Akamjovela pavandu voha ndava ya kumpamisa makakala ga mzuka wenuwo mbaka kulugangatu. 30 Yesu na chaalami bahapo. 48 Yesu akamjovela, Yesu akamkota, "Liina laku yani?" Akayangula, "Liina "Msikana wangu, kusadika kwaku kulkamisi, uhamba langu Msambi." Ndava mzuka yamahele yamuyingili. na uteke." 49 Yesu paavi akona ilongela, akabwela 31 Mizuka yila yikamjovela Yesu pepayi chonde mundu kuhuma kunyumba ya Yailo, akamjovela Yailo, akotoka kuyipeleka kuligodi langali mwishu. (*Abyssos* "Leka kumung'aha Muwula, mwana waku mwene g12) 32 Kwavi na maguluvi gamahela gevadimai afwili." 50 Yesu peayuwini genago, akamjovela Yailo, kuchitumbi pandu penapo, ndi mzuka yila yikamuyupa "Kotoka kuyogopa, sadika ndu, yati ilama." 51 Peahikili Yesu yihamba kuyingila mumaguluvi gala. Yesu panyumba pala, akavatola Petili na Yohani na Yakobo akayileka yihamba. 33 Ndi mzuka yila yikamuwuka pamonga na dadi na nyina wa msikana yula akayingila mundu yula yikagayingila maguluvi gala, na msambi nauwu mugati, vandu vangi avalekili kuvala. 52 Vandu wa maguluvi ukahelela munyanja na kuyongomela, voha vavembayi na malilu kwa lipyanda ndava ya gakafwa mananji. 34 Vadimaji va maguluvi mwana yula. Nambu Yesu akavajovela, "Mkotoka pevaloli gegahumali vakajumba, kuhamba kumuji kuvelma, muni mwana uyu afwili lepi, agonili ndu." na kumigunda kuvalovela vandu ujumbi. 35 Vandu 53 Voha vakamuheka, muni vamanyili kuyva mwana vakabwela kulola gegahumalili, vakamuhambalila yula afwili. 54 Kangi Yesu akamkamula chiwoko Yesu, vamuwene mundu mwe yamuhumili mzuka mwana yula na kumkemela, "Mwana yimuka!" 55 yula, atamili papipi na magendelu ga Yesu, awali Mpungu waki ukamuwyila, bahapo akayimuka. Yesu nyula, na avi na luhala lwaki bwina. Voha vakayogopa. akavajovela mumpela chakulya. 56 Dadi na nyina wa 36 Vandu vevagaweni mambu genago, vakavajovela mwana yula vakakangasa, Nambu Yesu akavajovela vayavi chealamiswi mundu yula. 37 Vakolonjinji voha vakotoka kumjovela mundu yoyoha mambu gala wa ku Gelasi vakavya na wogohi neju. Vakamuyupa 57 Yesu awukayi ahamba kungi. Yesu akakwela muwatu akawuka. 38 Mundu mweamuwusi mzuka vavili pamonga akavapela makakala na uhotola yula, amuyupili Yesu valongosanayi. Nambu Yesu panani ya mzuka yoha na kulamisa matamu. 2 nakumuyidakila, ndi akamjovela, 39 "Wuya kunyumba yaku ukavajovelayi gaakuhengili Chapanga." Ndi Kangi akavatuma vahamba vakakokosa Unkosi wa Chapanga na kulamisa vatamu. 3 Akavajovela, mundu yula akahamba kila pandu kumuji woha akuvajovela vandu chaamhengili Yesu. 40 Yesu "Mkotoka kutola chindu chochoha chila mulugendu paawuyili kumwambu yingi ya nyanja, avakoli lwinu ngati ndonga amala lihaku amala chakulya amala msongha amala kuyva na magwanda gavili pagati yinu. 4 Nyumba yeypa yemwiyigila na vavapokili mutama penapo mbaka pemwiwuka pamuji wenuwo, 5 Na vandu ngati vabelili kuvalangisa kuyva vene vhagwili kubela ujumbi wa Chapanga." 6 msikana waki ngayuyoyo mmonga, wa miyaka kumi na yivili avi mtamu papipi kufwa. Yesu avi mukuhamba,

Vawuliwa vakawuka penapo, vakahamba muhijiji na anilandayi. 24 Muni mundu mweigana kuugombola kuvakokosela vandu Lilovi la bwina na kuvalamisa wumi waki yati awuyagisa na yoyoha mweayagisa vandu vana matamu. 7 Hinu, nkosi Helodi peayuwini wumi waki kwa Kunilanda nene yati akuusangula. mambu goha gegahengiki, akavagaya ndava muni 25 Ngati mundu apatili vindu vyoha pamulima apa vandu vajovayi, "Yohani Mbatizaji ayukili!" 8 Vangi kuni iyagisa amala kujikomakesa mwene wumi waki, vakajova Eliya ahumalili na vangi vakajova mwenuyu mundu mwenuyo apatili chindu kiki chabwina? 26 mmonga wavi vamlota va Chapanga va kadeni Ndava muni mundu yeypa yula ngati ikola soni kwa vawuyili pamulima. 9 Nambu Helodi akajova, "Ngati nene na mawuliwu gangu, Mwana wa Mundu, yati Yohani namdumwili mutu, hinu yani mwenuyu ikola soni kwa mundu mwenuyo peibwelai muukulu mwenuywana malovi gaki?" Akanogela kumlola. 10 waki na wa Dadi waki na mitumu va msopi wa Vamitumi vala pavawuyili vakamjovela Yesu goha kunani kwa Chapanga. 27 Chakaka nikuvajovela, gavahengili. Yesu akavatola vene, akahamba nawu vavi vandu vangi penapa yati vifwa lepi changaulola kuchiyepele kumuiji wavaukemela Betisaida. 11 Unkosi wa Chapanga." 28 Magono nane kuhuma Nambu msambi wa vandu pawamanyili kwa ahambilii Yesu peavajovili malovi genago, ndi Yesu akavatola Yesu vakamlanda. Yesu avapokili, akavajovela malovi Petili na Yohani na Yakobo kuhamba nawu kuchitumbi ga Unkosi wa Chapanga na kuvalamisa vandu kumuyupa kwa Chapanga. 29 Peavili mukuyupa voha vevavi na matamu vakalama. 12 Lilanga Chapanga, ulolekanu wa pamihu paki pang'anamwili palatumbula kutipama, vawuliwa kumi na vavili vala na nyula zaki zikavya zamsopi na kung'asima neju. vakamjovela, "Valagayi vandu vahamba muhijiji na 30 Bahapo vandu vavili vawonikini kulongela nayu, mumigunda ya papipi vakajilondela vyakulya na pandu vandu vene vavi Musa na Eliya, 31 vahumili muukulu, pa kugona muni petivii palugangatu." 13 Nambu Yesu ndi valongela nayu ndava ya lifwa laki, na kukita akavajovela, "Muvapelayi nyenye chindu chakulya." lihengu lelimalkisila ku Yelusalemu. 32 Petili na Vakamyangula. "Tete tivii na mabumunda mhanu vayaki vavi mulugono tipi tipi, nambu pavayimwiki na somba zivilii ndu. Manya tihamba tikavagulila vauwene ukulu wa Yesu, vavawene na vandu veayimili vyakulya msambi uwu woha." 14 Muni vavi vagosi, nawu vala. 33 Pavamlekili, Petili akamjovela Yesu, ngati elufu mhanu. Yesu akavajovela vawuliwa "Bambu, nilola chabwina tete kutama bahapa! Hinu vaki, "Muvajovela vandu vatamayi hikundi ya vandu tijengi tundanda tudatu, chimonga chaku na chingi ngati hamsini hamsini." 15 Vawuliwa vakakita ngati cha Musa na chingi cha Eliya." Chakaka mwene cha avajovili, vakavatamisa voha. 16 Yesu akatola nakumanya chavamjovili. 34 Petili peajovayi ago, mabumunda mhanu na somba zivilii zila, akalola bahapo lihundi likahumila na kuvahulukila ndi lihundi kunani, akayimotisa, akayinukula akavapela vawuliwa palavahulukili vene vavi na wogohi neju. 35 Lwami vaki vavagavanisila vandu. 17 Vandu voha valili na lukayuanika mulihundi mula. "Mwenuyu ndi Mwana kuyukuta. Ndi vakanonga na kumemesa madengu vangu mwenimuhagwili, mumyuwanila." 36 Lwami lula kumi na gavili ga hipandi yejisigalili. 18 Ligono limonga Palwayuanika, Yesu awonakini avi mwene. Vawuliwa Yesu ayupayi kwa Chapanga mwene ndu, na vawuliwa vaki vakavya nuu mu mambu genago na lukumbi vaki vavi papipi. Ndi, akavakota, "Vandu vijova kuvya Iwenulo kawaka mundu mwavamjovili. Gevagaweni. nene ndi nayani?" 19 Vene vakamyangula, "Vangi 37 Chilau yaki Yesu pamonga na vawuliwa vadatu vala vijova veve Yohani Mbatizaji na vangi vijova Eliya na vahelelai kuhuma kuchitumbi kula, vakakonganeka vangi vijova wa mmonga wa vamlota va Chapanga na msambi wa vandu. 38 Penapo mundu mmonga va kadeni mwaeukili." 20 Penapo Yesu akavakota, akamkemela na kujova, "Muwula! Chondi mhengela "Nambu nyenye mwijova kuvya nene ndi yani?" Petili lipyana mwana vangu, muni avili ngayuyu mwene! 39 akamyangula, "Veve ndi Kilisitu Msangula mwauhumili Yuwanila mzuka ukumzangila, na bahapo liywanga, kwa Chapanga." 21 Kangi Yesu akavalagiza na kuni litovesa ligoji na hiluhulu lihuma mumlomo, kuvabesa vakotokayi kumjovela mundu yoyoha yula na likumung'aisa palukumbi lutali changamleka. 40 genago. 22 Mewa akavajovela, "Mwana wa Mundu Navayupili vawuliwa vaku vauvinga mzuka wula, iganikiwa kung'ahika neju na kubelelewa na vagogo nambu nakuhotola." 41 Yesu akayangula, akajova, na Vakulu va Kuteta na vawula va malagizu ga "Nyenye chiveleku changasadika, na chechiyagili, yati Chapanga geampeli Musa na kukomewa na muligono nitama na nyenye na kuvasindimalila mbaka ndali?" Ia datu yati iyuka." 23 Ndi akavajovela vandu voha, Ndi akamjovela mkolo mwana yula, "Mleta mwana "Mundu yoyoha yula mweigana kunilanda na ajibelayi waku apa." 42 Mwana yula peambwelli Yesu, mzuka hoti mwene agega msalaba waki magono goha ukamgwisa pahi na kumsopa ligoji. Nambu Yesu

akauhakalila mzuka wula na kumlamisa mwana yula, akampela dadi waki. 43 Vandu voha vakakangasa makakala gakulu ga Chapanga. Vandu pavavi vakona vikangasa ndava ya mambu geagahengili, Yesu akavajovela vawuliwa vaki, 44 "Muyuwanila bwina malovi aga, Mwana wa Mundu ihamba kusopiwa mumawoko ga vandu." 45 Nambu vawuliwa vaki vavi nakugamanya malovi gaavajovili muni malovi gala gafiyiki kwavi ndava vakotoka kugamanya. Na vene vavi na wogohi kumkota mana ya malovi ago. 46 Vawuliwa va Yesu vakatumbula kukotana veve kwa veve, yani mkulu kuliku voha. 47 Yesu amanyili maholo ga mumitima yavi, ndi akamtola mwana mng'enya, akamuvika papipi yaki, 48 na akavajovela, "Mundu mweakumpokela mwana mdebe uyu kwa liina langu, mwenuyo akunipokela nene, na mundu yeypa yula mweakunipokela nene, akumpokela mwearitumili. Muni mundu mweavi mdebe pagati yinu, ndi mkulu." 49 Yohani akamjovela Yesu, "Bambu, tikamuweni mundu ivinga mizuka kwa liina laku na tete talingili kumbesa ndava mwene alongosini lepi na tete." 50 Yesu akavajovela, "Mkotoka kulinga kumbesa, ndava yeypa mwangatovana na nyenye avi upandi winu." 51 Lukumbi lwa Yesu palwahegalili lwa kutoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga, ndi Yesu akagana neju kuhamba ku Yelusalemu. 52 Na, avatumili vajumbi vamulongolela, vakayingila muchijiji chimonga cha Vasamaliya ndava ya kumtendelekeha bwina kila chindu. 53 Nambu vakolo njinji va penapo nakugana kumpokela Yesu ndava vamanyili ngati Yesu aganili kuhamba ku Yelusalemu. 54 Lukumbi vawuliwa vaki vakina Yohani na Yakobo pavaloli genago, vakajova, "Bambu ugana tilagizayi motu kuhuma kunani kwa Chapanga luvatinyisayi?" 55 Nambu Yesu akavang'anamukila, akavahakalila. 56 Kangi Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kuchijiji chingi. 57 Pavagendayi munjila, mundu mmonga akamjovela Yesu, "Yati nikulanda kokoha kula kwewihamba." 58 Yesu akamjovela, "Mahogo gana mbugu za kugona na videge vina chisakanilu nambu mwana wa Mundu avi lepi na pandu pakupumulila." 59 Yesu akamjovela mundu yungi, "Nilandai." Nambu mundu yula akamyangula, "Bambu, nileka hoti nihamba nikamuzika dadi wangu." 60 Nambu Yesu akamyangula, "Valeka vevafwili vavazikayi vevafwili vavi, nambu veve uhamba ukakokosa Unkosu wa Chapanga." 61 Na mundu yungi akamjovela, "Bambu yati nikukulanda, nambu nikuyupa nikavalaga hoti vandu va kunyumba yungi." 62 Nambu Yesu akamyangula, "Mundu yeypa mweikamula ligela kutumbula kulima kuni ilolokesa mumbele, mwenuyo nakuganikiwa muunkosi wa Chapanga."

10 Pagamatiki genago, Bambu akavahagula vandu vangi sabini na vavili, akavatuma vavili vavili vamulongolela kukila chijiji na kungi kweagana mwene kuhamba. 2 Akavajovela, "Mabenu gamahele, nambu vabenaji vadebe. Mumuyupa mkolo mgunda avatuma vabenaji kungunda waki. 3 Hinu muhamba! Mumanya kuvya nikuvatuma nyenye ngati limbelele gegihamba pagati ya libwa la mudahi. 4 Mkotoka kutola chihaku cha mashonga amala lihaku wala Champali na munjila, mkotoka kumjambusa mundu yoyoha yula. 5 Nyumba yoyoha yemuyingila, muvajambusa, 'Uteke uvayi munyumba iy.' 6 Ngati avi mundu mweigana uteke, ndi uteke winu yati yitama na mwene! Ngati avi lepi, uteke winu yivawuyila mwavene. 7 Mutama panyumba yenyo, mlyayi na kunywa vyevakuvapela. Ndava muni mwanalihengu yiganikiwa apewa njombi yaki. Mkotoka kuwuka panyumba iy na kuhamba panyumba yila. 8 Pamuji wowoha wemuhikila na vandu ngati vavapokalili, mlyayi vyevakuvapela. 9 Muvalamisa vana matamu vevavi kwenuko, muvajovela vandu, Unkosu wa Chapanga uvi papipi na nyenye. 10 Nambu mukayingili pamuji wowoha wula na vakolo muji nakuvaopokela, muwuka penapo, na pemwigenda munjila zavi mujova. 11 'Pamonga na lububu lwa muji winu lweluvu mumagendelu gitu, tikuvhungulila kulangisa mwavene muhagwili kubela tijumbi wa Chapanga. Nambu, mumanyalila kuvya, Unkosu wa Chapanga uvi papipi na nyenye!' 12 Chakaka nikuvajovela, ligono la muhalu ukulu, Chapanga yati avalipisa pavaha kwa uhakau winu kuliku vandu va ku Sodoma!" 13 "Walachikolela veve Kolazini! Walachikolela veve Betisaida! Muni, gachinamitti yeyakitiki kwunu, kuvya nga gakikitiki ku Tilo na ku Sidoni, kutumbula penapo vandu vaki ngavamali kuwala nyula za magunila na kutama palyenge kulangisa vamuwyili Chapanga. 14 Hinu ligono la muhalu mkulu, Chapanga yati akuvabuna pavaha kuliku vandu va ku Tilo na ku Sidoni. 15 Na veve Kapelanaumu, yati ukujikwiha mbaka kunani kwa Chapanga? Lepi yati vakuhalusa mbaka kuligodi litali langali mwishu!" (Hadés g86) 16 Kangi Yesu akajova, "Mundu mweakuvayuwanila nyenye, akuniyuwanila nene na mundu mweibela kuvapokela nyenye, ibela kunipokela nene. Na mundu yoyoha mweibela kunipokela nene, ibela kumpokela mwearitumili nene." 17 Vawuliwa vala sabini na vavili vawuyili kuni visangaluka vakamjovela, "Bambu na mizuka nayene yikatiyidakili petakayihakalili kwa liina laku."

18 Mwene akavajovela, "Namuweni Setani ihelela na kumlwasa. **35** Chilau yaki akawusa mashonga kuhumila kunani ngati lumuli lwa mbamba." **19** dinali zivili akampela myimillia nyumba ya vayehe, Muyuwani! Nivapeli kuhotola kulivatila liyoka na akamjovela, mlwasa mundu uyu, na peniwuyayi yati chipilili, pamonga na kugabesa makakala goha ga nikukulipa chochoha cheuyonjokesa." **36** Kangi Yesu likoko kawaka chindu cha kuvalemaso. **20** Nambu akakota, "Pagati ya vandu vadatu ava, muyaki wa mkotoka kuheka ndava ya mizuka cheyikuvayidakila, yula mweazangivi na vanyagaji ndi yani?" **37** Muwula ndi muhekelela muni mahina ginu gayandikiwi wa malagizu ga Chapanga geampeli Musa yula kunani kwa Chapanga. **21** Lukumbi lulalula, Mpungu akamyangula "Ndi yula mweamhengili lipanya." Yesu Msopi ammemisi Yesu luheku, akajova, nikusengusa akamjovela, "Uhamba ukakita mewa." **38** Yesu na wa Dadi, Bambu wa kunani na pamulima! Muni vawuliwa vaki pavavi mulugendu, vakayingila muchijiji mambu aga uvafihiyili vevavi na luhalala na vamanyaji, chimonga, penapo mdala mmonga mwavamkemela ubwelii kuvagubukulila vana vadebe. Ena, Dadi Malita, akavagongolela kunyumba yaki. **39** Malita ndi chawaganili. **22** Akayendelela kujova, "Dadi yula, avi na mlumbu waki mwavamkemela Maliya, wangu anipeli vindu vyoha. Avi lepi mweammanyi mwenuyo atamili papipi na Yesu na kuyuwani! Mwana nga Dadi na avi lepi mweammanyi Dadi malovi gaki. **40** Nambu Malita ajifwhisa na mahengu nga Mwana na yoyoha mweaganili kumgubukulila." gamahele. Ndi, akamuhambia Yesu, akamjovela, **23** Kangi avang'anamkili vawuliwa vaki akalongela "Bambu, nakumlola mlumbu wangu arileki mahengu nawu pachiepela, "Mmotisiwa nyenye kwa kulola aga namwene? Hinu mjovelayi anitangatilayi." **41** chenicho chemwiola! **24** Chakaka, nikuvajovela Nambu Bambu akamyangula, "Malita, Malita, Veve vamlota va Chapanga na vankosi vanogili kugawona ujifwhisa na kujing'aha na mambu gamahele. **42** gemukugawona nyenye aga nambu vagaweni lepi, pang'i vaganili kuyuwana gemyuwana nyenye aga, nambu vayuwini lepi." **25** Mundu mmonga mwamanyili bwina malagizu, ayimili akamkota Yesu cha kugana kumlinga. "Muwula, nikita wuli, muni nipokela wumi wa magono goha?" (aiōnios g166) **26** Yesu akamkota, "Kiki chiyandikiwi mu Malagizu ga Musa? Ukyuisoma wuli?" **27** Mundu yula akamyangula, "Umgana Bambu Chapanga waku kwa mtima waku woha na kwa wumi waku woha na kwa makakala gaku goha na kwa luhalala lwaku loha. Na, umganayi muyaku ngati cheujigana wamwene." **28** Yesu akamjovela, "Chabwina! Kakita chenicho na veve yati wilama." **29** Nambu mwene aganili kulangisa kuvya amanyili cheachikotili, ndi akamkota Yesu, "Wu, muyangu ndi yani?" **30** Yesu akamyangula akajova, "Kwavi na mundu mmonga mweahelela kuhuma ku Yeluselemu kuhamba ku Yeliko, munjila vanyagaji, vakamzangila na kumtova, na vakamuhula nyula na kumnyaga vindu vyaki vyoha vyeavinavyu, vakamleka penapo avi mulung'olelu. **31** Na ngipu yene Mteta wa Chapanga mmonga apitayi njila yilayila, peamuweni mundu yula mweazangivi, akaveduka kumuhana akahamba. **32** Mewawa mundu Mlawi mmonga, apitili penapo peamuweni mweazangivi yula akaveduka pamuhana akahamba. **33** Nambu Msamaliya mmonga mweavi mulugendu ahikili peavi mundu yula ndi peamuweni akamhengela lipanya. **34** Akamuhegelela, akamnyala mahuta na kumsopa divayi muvilonda vyaki na kuvinyembelela bwina, kangi akamkwesa panani ya punda waki, akahamba nayu ku nyumba ya vayehe,

11 Ligono limonga, Yesu avili pandu ayupayi kwa Chapanga. Peamalili, mmonga wa vawuliwa vaki akamjovela, "Bambu, tiwulayi na tete kuyupa kwa Chapanga ngati Yohani chaavawuli vawuliwa vaki."

2 Yesu akavajovela. "Pemuyupa kwa Chapanga, mujova na ha, Dadi, Liina laku lilumbiwa, Unkosi waku ubwelayi. **3** Utipela chakulya chitu cha magono goha. **4** Utilekesayi getikubudila Chapanga, ndava muni na tete tikuvalekekesa vevakutibudila. Kotoka kutiyingisa mukulingiwa." **5** Kangi akavajovela vawuliwa vaki, "Yani pagati yinu mweavi na nkozi, na akamuhambia pagati ya kilu na kumjovela 'Mlongo wangu, chondi niyayika mabumunda gadatu na kangi yati nikuwuyisila, **6** ndava muni nkozi wangu anikhilili kuhuma mulugendu, na nene nivii lepi na chakumpela!" **7** Ndi yula wa mugati, ngaamyangwili, 'Kotoka kuning'aha! Muni, nimali kudinda mlyangu, nene na vana vangu tigonili, nakuhotola kuyimuka kukupela!' **8** Nikuvajovela yati iyimuka lepi kuhamba kumpela pamonga na kuvya nkozi waki, nambu ndava ya kukangamala kwaki kuyupa, yati iyimuka na kumpela chochoha cheigana. **9** Hinu nikuvajovela, muyupa na nyenye yati mwipewa, mulonda yati mwipata, muhodisa mlyangu yati mwidinduliwa. **10** Muni mundu yeypa mweiyupa ipewa na mweilonda ipata na mweihodesa mlyangu idinduliwa. **11** Muni yani mweavi dadi ndi mwana waki amuyupili somba

wu, yati akumpela liyoka pahali pa somba? 12 Na ngati kunani kwa Chapanga, nambu yati nakupewa ulangisu amuyupi likang'a yati ampela chipilili? 13 Hinu nyenye wowoha manya ngawula wa Yona. 30 Mewawa Yona pamonga na uhakau winu, mumanyi kuvapela vana chalolikini kuvya ulangisu kwa vandu va ku Ninawi, vinu vindu vyabwina, chakaka Dadi winu wa kunani ndi na Mwana wa Mundu yati ivya chinamtiti kwa yati ikiti na pawaka, muni yati akuvapela Mpungu chiveleku ichi. 31 Nkosi wa chidala wa kusini yati Msopi vala vevakumuyupa!" 14 Ligono limonga ihumila ligono la muhalu ukulu, lukumbi lwa muhalu Yesu avi mukuuvinga mzuka wewamkitili mundu wa chiveleku ichi na mwene yati ijova chiveleku ichi mmonga kuvya ngajova. Ndi, mzuka ukamuwuka, chibudili. Muni mwene agendili kuhuma mulima wa mundu yula akahotola kulongela, hati msambi wa kutali kubwela kuyuwanila malovi ga luhalo ga Nkosi vandu ukakangasa. 15 Nambu vandu vangi vakajova, Solomoni, nambu penapa avi mkulu kuliku Nkosi "Ivinga mizuka kwa uhotola wa Belizebuli, mkulu wa Solomoni. 32 Vandu va ku Ninawi yati vihumila ligono mizuka." 16 Vangi vakamlinga Yesu, vakamgana, akita la muhalu ukulu pamonga na vandu va chiveleku gachinamtiti kulangisa kuvya uhotola waki uhumili ichi yati vijova chibudili. Muni vandu va Ninawi kwa Chapanga. 17 Nambu Yesu amanyili maholo vamuwyalili Chapanga ndava ujumbi wa Chapanga gavi, akavajovela, Unkosi wowoha wula, weulekangini weakokwisi Yona. Nambu penapa avi mkulu kuliku chikundi chikundi nakuhotola kusindimala, mewawa Yona!" 33 "Kawaka mundu mweipambika hahi na na vandu va nyumba yimonga vevalekangini yati kuyifya amala kuyigubika na chiviga, nambu hahi viyaga. 18 Ngati Setani ana chikundi chechikomana ngati yipambiki vivika kunani kuchibokoselu, muni chene kwa chene, unkosi waki yati uyima wuli? Nijova yilangasayi bwina mugati mwoha na vandu voha genaga ndava nyenye mukunijova nene nivinga veviyingila valola bwina. 34 Lihu laku ndi hahi ya mizuka kwa uhotola wa Belizebuli. 19 Vawuliwa higa yaku. Ngati lihu laku livi bwina, higa yaku yivi vinu vivinga mizuka ngati mewa chenikita nene. mulumuli. Nambu lihu laku likoywiki, higa yaku yivi Ndava kyani nyenye mwijova nene nivinga mizuka mchitita. 35 Mujilolai neju, lumuli lweluvi mugati kwa uhotola wa Belizebuli? Hinu venavo ndi yati yaku lukoto kuvya chitita. 36 Ndi, ngati higa yaku vakuvalahamula nyenye. 20 Nambu ngati nivinga yoha una lumuli, changali pandu pang'i kuvya chitita, mizuka kwa uhotola wa Chapanga, ndi mumanya higa yaku yati ying'asima ngati hahi cheyilangasa kuvya Unkosi waki umali kuhika kwinu. 21 Mundu kwa lumuli lwaki." 37 Yesu peamali kujova genago, mweavi na makakala, pailindalila nyumba yaki na Mfalisayu mmonga amgongolii Yesu kulya chakulya vindu nya ngondo, vindu vyaki vyoha vivya bwina. 22 Kunyumba yaki ndi Yesu akahamba kwenuko, na Nambu akabwelayi mundu yungi mweavi na makakala akatama kulya. 38 Mfalisayu yula akakangasa, muni neju na kumzangila na kumnyaga vindu vyaki nya amuweni Yesu asambilii lepi kwakona chakulya. ngondo, mundu mwenuyo ihotola kuvitola vindu vyaki 39 Bambu akamjovela, "Nyenye Vafalisayu msanja vyoha na kuvigavanisa. 23 "Mundu yoyoha yula chikombi na nkeve kuvala, nambu mugati mumemili mwangalongsana na nene, mwenuyo isigana, na kugana vindu vyamahele na uhakau. 40 Vayimu yoyoha yula mweibela kunonga pamonga na nene, nyenye! Wu, Chapanga awumbili lepi nya kuvala, mwenuyo ipechengana." 24 "Mzuka ngati uvingiwi na kangi awumbili lepi nya mugati? 41 Nambu kwa mundu, ulyungalyunga kulugangatu mukulonda muvapela vangangu vyevivili mugati, munkele na pandu pa kupumulila. Ngati apapati lepi ukujiovela, muchikombi na kila chindu chiyaa chabwina kwa 'Yati niwuya kunyumba yangu kwenikahumili.' 25 nyenye." 42 "Yati muchikolela nyenye Vafalisayu, Peiwuya ikolela nyumba yila yitendelikiwi na vindu muni mkumpela Chapanga lilundu limonga pagati vivikiwi bwina. 26 Ndi, ihamba kuhitolu mizuka hingi ya kumi za ndimbili na libonongo na mahamba saba, yeiyivi hihakau kuliku mwene, ndi penapo yoha gangi ga likolo. Nambu mwileka kuvakitila vandu yikumyingila mundu yula. Mundu mwenuyo hinu gegiganikiwa, na kumgana Chapanga. Yikuvagana wumi waki vivya uhakau neju, kuliku chaakavili kugakamula genago changali kukosiwa na gangi lukumbi lwa kutumbula." 27 Paajovayi genago, mdala gala." 43 "Yati muchikolela nyenye Vafalisayu, ndava mmonga mweavi pagati ya msambi wa vandu akajova mwigana kutama muvigoda nya kulongolo munyumba kwa lwami luvala, "Limotisiwayi lileme lelikugegili na za kukonganekela Vayawudi na kujambuswa na vandu livele lelakunyong'isi!" 28 Yesu akajova, "Vamotisiwa cha kugundamiliwa pavikonganika vandu. 44 Yati veviyuwana ilovi la Chapanga na kulikamula!" 29 muchikolela, ndava muni muvi ngati matinda gegafiyiki Msambi wa vandu pawayonjokisi, Yesu akavajovela, na vandu vigenda panani yaki changamanya." 45 "Chiveleku ichi ndi chihakau, chigana ulangisu kuhuma Mundu mmonga mweimanya malagizu akamyangula,

"Muwula, malovi gaku ukutiliga na tete." 46 mundu yoyoha yula mwaakuniyidakila pavandu Yesu akamyangula, "Na nyenye mwemwimanya kuyya mwene ndi wangu, Mwana wa Mundu yati malagizu yati muchikolela! Muni mukuvagegesa vandu amuyidakila palongolo ya vamitumu va Chapanga ndwika yejitopa yangagegeka, na kuni mwavene kuyya mwenuyo mundu waki. 9 Nambu mundu nakutalambula hata lung'onji kuvatangatila. 47 yoyoha yula mwaakunibela pavandu, na Mwana Mwalachikolela nyenye! Muni mwijenga matinda wa Mundu mewawa yati akumbela palongolo ya ga vamlota va Chapanga, vavakomiwi na vagogo vamitumu va Chapanga." 10 "Yoyoha yula mweijova vinu. 48 Mewawa mwavene mwilangisa chakaka llovi la kumubelelala Mwana wa Mundu, mwenuyo yati na kuyidakila na matendu ga vagogo vinu, muni ilekekeswa, nambu mweamliga Mpungu Msopi, yati vene vavakomili vamlota va Chapanga na nyenye iyia nakulekesewa." 11 "Pevakuvapeleka nyenye kwa mwijenga matinda gavi. 49 Ndava ya genago, makakala, munyumba za kukonganekela Vayawudi, luhala lwa Chapanga Iwajovili na, 'Yati nivaletela amala vahamula mihalu, amala kwa vachilongosi lenili vamlota na vamitumi, nambu vangi vikomiwa na muhamuliwa mkotoka kuyva na wogohi yati myangula vangi yati ving'ahiswa.' 50 Ndi vandu va lukumbi kyani amala yati mujova wuli. 12 Muni lukumbi lulolo, ulu yati viyingila mumuhalu, ndava ya lifwa la Mpungu Msopi yati akuvawula gakujova." 13 Mundu vamlota va Chapanga voha vevakomiwi kutumbula mmonga mu msambi wa vandu akamjovela Yesu, kuwumbikiwa kwa mulima, 51 kutumbula peakomiwi "Muwula, rjovela mlongo wangu tigavana vindu Abeli mbaka kukomiwa kwa Zakalia mwevamkomili vyetihalili kwa dadi witu." 14 Yesu akamyangula, pagati ya lusanja lwa luteta na pandu pamsopi. Ena "Nkozi wangu, yani mweaniviki nene kuhamula chakaka, chiveleku ichi chiyngila mumuhalu ndava mihalu pagati yinu amala kuyva mtepulanisa?" 15 ya matendu genago." 52 "Mwalachikolela nyenye Ndi, akavajovela vohua, "Mujiyangalilayi na kuyva na mwemumanya Malagizu! Muni mufiyili fungulu wa mtima wa kugana vindu vyamahele, muni wumi wa mlyangu wa kumanya, nyenye mwavene nakuyingila, mundu uvi lepi muvindu vyamahele vyeavi navyu." na muvabelalili vevakaliyigila vakotoka kuyingila!" 53 Yesu pawukili penapo, Vafalisayu na vawula va malagizu kutumbula penapo vakamyomela neju na kumlinga kwa kumkota mambu gamahale, 54 Muni vagana kumkamula kwa malovi geijova.

12 Msambi uvaha wa vandu wanga valangika, pavakonganiki na kutumbula kulivatilana. Yesu avajovili hoti vawuliwa vaki. "Mujiyangalilayi na ngemeku ya Vafalisayu ndi uhomela wavi. 2 Chindu chochoha chila chechigubikiwi yati chigubukuliwa na chochoha chechifiyiki yati chimanyikana. 3 Gala gamwajovili kuchitita, yati giyuwanika pepilangala, na chochoha chamwapwepi mumifiyu mugati kuni milyangu yidindanu, yati chikokoselewa pamulima woha." 4 "Nikuvalovela, nyenye mwavankozi vangu, mkotoka kuvayogopa vala vevikoma higa, nambu nakuhotola kukita chindu chingi kangi. 5 Yati nivalangisa wa kuyogopewa, mumuyogopa Chapanga, akamala kukukoma, ihotola kumutaga mundu kumotu wa magono goha wangajimika. Nikuvajovela, mumuyogopa mwenuyo!" (Geenna g1067) 6 "Yimanyikini kuyva mayeluyelu mhanu zigulisa kwa mashonga gadebe neju, nambu wakaka hata njasi yimonga yejikosiwa na Chapanga. 7 Hati umahele wa mayunju ga mitu yinu zimanyikini kwa Chapanga. Mukotoka kuyogopa, nyenye mwitopela neju kuliku mayeluyelu gamahale!" 8 "Chakaka nikuvajovela,

akavajovela luhumu ulu. Kwavi na mundu mmonga mweavi na vindu vyamahele, mgunda waki wapambiki mabenu gamahale. 17 Akaholalela mumtima waki na kujova. Hinu nikita wuli muni kawaka pandu pakuvika mabenu gangu? 18 Ndi, yati nikita aga, yati nidenya chibana changu na kupamanda kangi vivaha na mwenumo yati nivika mabenu gangu goha pamonga na vindu vyangu. 19 Kangi nikujijovela namwene, hinu uvinaavyu vindu vyabwina vyeukuvigana mumiyaka yamahele ndi upumulilayi na ulyayi na unywayi na ueheka! 20 Nambu Chapanga akamjovela, Uhimwiki veve, kilu ya lelu wumi waku yati utoliwa. Na vindu vyeujivikili yati vivya vya yani? 21 Yesu akamalisa kujova, "Chenichi ndi cheiyiya mundu mweajivikili vindu vyamahele ndava yaki mwene, nambu palongola ya Chapanga iyia mangangu." 22 Kangi Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Ndava ya genago, nikuvajovela, mkotoka kung'ahikila ndava ya chakulya chemugana muni mulamayi, amala nyula zemukuzigana ndava ya higa yinu. 23 Ndava muni wumi witopela kuliku chakulya, na higa yitopela kuliku nyula. 24 Lola makungulu, gimija lepi, wala kubena na gangali chibana. Pamonga na genago, Chapanga agalisa chakulya. Hinu nyenye mwitopela kuliku videge! 25 Yani mweavi pagati yinu kwa kujing'aha ihotola kujijonjokesala hati ligono limonga la wumi waki? 26 Hinu ngati, nakuhotola kuhenga chindu chidebe ngati ichi, ya kyani kujing'aha

na mambu gangi? 27 Mugalola maluva ga mdahi kulya na kunywa na kugala, 46 Mkulu waki yati chegikula, nakuhenga lihengu wala giluka lepi nyula. iwuya ligono na lukumbi lwanga manyikana, yati Nambu nikuvajovela nkosi Solomoni pamonga na amudumula hipandi hipandi na kumuvika lilundu kuvya na vindu vyamahele, nambu avi lepi na nyula limonga la vangasadika. 47 Mvanda mweamanyi za kunyamba ngati liliuva limonga. 28 Hinu ngati gala geigana bambu waki, nambu ajitendelekili lepi Chapanga akuganyambisa manyahi ga kungunda, kuhenya genago, bambu waki akumtova neju. 48 lelu livili na chilau yaki giyochwa pamotu, wu, Nambu mvanda mweihenga chindh Changamanya nakuhotola kuvawalika nyenye? Vandu mwemusadika gala geigana bambu waki, mwenuyo yati itoviwa padebe." 29 "Na nyenye mkotoka kuhololela neju padebe. Muni yula mweapepwili vyamahele, mwenuyo ndava ya kung'ahikila kuvya mwilya kyani amala idaiya vyamahele na yula mweagotoli vyamahele mwinywa kyani. 30 Muni vandu vangasadika va milima neju, yati idaiya vyamahele neju. 49 "Nibweli kuleta yingi ya pamulima uwu, vavi mukung'ahika ndava ya motu pamulima, ndi kuvya uvya ngaumali kuyaka!" 50 genago. Nambu nyenye, Dadi winu avimanyili vindu Nambu nivinawu ubatizu weukunigana nibatiziwa, vyoha vyemugana. 31 Hinu, mun'gaikila kulonda na nene nikuung'akila neju mbaka utimilay! 51 hoti Unkosi wa Chapanga na genago yati mwipewa Wu! Mwiholalela nibweli kuleta uteke pamulima? kwa kuyonjokeswa." 32 "Mukotoka kuyogopa nyenye Hati padebe, lepi, uteke nambu mpechenganu. 52 msambi udebe, muni Dadi winu aganisiwi kuvapela Kutumbula hinu vandu mhanu va nyumba yimonga yati Unkosi waki. 33 Mugulisa vindu vinu, na mashonga vipechenganu upandi vadatu na upandi wungi vavili, gene muvatangatila vangangu. Mujikitila chihaku na kangi upandi vavili na upandi wungi vadatu. 53 Yati cha mashonga changalala na kijivikila vindu vinu vipechenganu dadi na msongolo waki, msongolo na vyabwina kunani kwa Chapanga kwangapunguka. dadi waki, mau na msikana waki, msikana na nyina Kwenuko vahiji nauhegelela, wala vingokoko na waki, nayala na mkamwana waki, mkamwana na kuhalibisa. 34 Pechivi chibana chaku ndi maholo nayala waki. 54 Yesu akaujovela msambi wa vandu, na luhalalwa mtima waku yati uvya penapo." 35 "Pemukugawona mahundi gihumalila kwellitipama "Mujitendekela na kuhengeka kuni, na hahi zinu lilanga, bahapo mwijova, yati yitonya fula, na chakaka ziyaka, 36 muvya ngati vavanda vavamulindila fula yitonya. 55 Na pemwilola mpungu upuganisa mkulu wavi mweihuma kundowa, vamudindulila kuhuma kuupandi wa kusini mujova, lelu yati livya mlyangu peihodesa. 37 Vamotiswa vavanda vala lilanga, Chakaka kwivya na lilanga lachona. 56 bambu wavi peuwuya akuvakolela vakona mihi! Vahomela nyenye! Mumanyili kulotela mambu ga Chakaka nikuvajovela, bambu yula yati ikunga lusenje, kwa kulola chekuvi lelu kwa kulola mulima mkungi muchiwunu na kuvajovela vatama pahi pandu na mahundi, ndava kyani mwihotola lepi kumanya pakulyelela na akavahengela. 38 Vamotiswa vavanda mambu ga lusenje lwa hinu?" 57 "Ndava kyani vala, hati ngati bambu wavi peiwuya pagati ya kilu mwavene mwihotola lepi kuha gula mambu gabwina amala hati hambakucha na kuvakolela vakona mihi! ga kukita? 58 Ngati mundu mweakutakili, akukupeleka 39 Mumanyila lijambu lenili, ngati mkolo nyumba palibanjila mihalu, mbanga mutepulana mwakona ngamanyili lukumbi lwa muhiji kubwela, ngaatamili munjila muni akotoka kukupeleka kwa mhamula mihi, ngaileki lepi nyumba yaki yidenyewayi. 40 mihalu, namwene akugotola kwa manjolinjoli na vene Mewawa na nyenye yikuvagana mujitendelekeha, vakusopa muchifungu. 59 Chakaka yati wi huma lepi ndava mwangalumanya lukumbi, Mwana wa Mundu muchifungu, mbaka peumalakisa kulipa sendi ya peibwela." 41 Petili akamkota, "Bambu, luhamu ulu lishonga la mwishu."

ukutijovela nga tete amala ukuvajovela vandu voha?"
 42 Bambu akayangula. Ndi, yani mweavei mtumisi mbwina na analuhala? Kangi bambu waki amuvika kuvayimalila vavanda vangi na kuvapela chakulya pa lukumbi lwaki. 43 Asangaluka mtumisi yula, ngati mkulu waki peiwuyayi yati amkolela ikita chenicho. 44 Chakaka nikuvajovela, mkulu mwenuyo yati amuvika mtumisi mwenuyo kuyimalila vindu vyaki vyoha. 45 Nambu muhengaji yula, ngati akujijovela mumtima waki, Mkulu wangu acheliwi kuwuya, ndi itumbula kuvatova vatumisi vayaki, vadala na vagosi, na

13 Lukumbi Iwenulo vandu nunuyo, vabweli kumjovela Yesu, mambu ga vandu va ku Galilaya, vevakomiwa na Pilatu, lukumbi vihinja mifuya yavi ndava ya luteta. 2 Yesu akavayangula, "Ndava Vagalilaya vala vevakomiwi kwa njila yila mwihololela kuvya Vagalilaya vala, vambudili Chapanga kuliku Vagalilaya vangi, hati gavakolili mambu genago?
 3 Chakaka nikuvajovela, lepi, changamuwyila Chapanga winu, na nyenye yati mwifwa. 4 Amala, kumi na nane vala, vevagwiliwi na mnala kuchijiji

cha ku Siloamu, vafwili, ndi mwiholalela kuvya lugendu lwaki kuhamba ku Yelusalemu apitayi venavo, vahokili kuliku vandu voha vevatama ku mumiji na muhijiji, kuni avawulayi vandu. 23 Mundu Yelusalemu? 5 Chakaka nikuvajovela, lepi, nambu mmonga akamkota Yesu, "Bambu, wu, vandu na nyenye changamuwyila Chapanga, na nyenye vevisanguliwa ngavamahele?" 24 Yesu akavajovela, mewawa yati mwifwa." 6 Kangi Yesu akavajovela "Mukangamala neju kuyingila mumlyangu udebedebe, luhumu ulu, "Mundu mmonga avi na mkongo wa mtini muni nikuvajovela vandu vamahele yati vilinga mumgunda waki wa mizabubu, mundu mwenuyo kuyingila nambu nakuhotola. 25 Lukumbi lubwela akahamba kuyava matunda mumkongo wula, nambu lwa mkolo nyumba kuyima na kudinda mlyangu. Ndi apatili lepi. 7 Ndi akamjovela mhenga lihengu wa penapo yati tuyima kuvala na kutumbula kuhodesa mgunda, 'Lola! Mumiyaka yidatu nakalibwela kuyava mlyangu kwa kujova, 'Bambu utidindulilayi mlyangu!' matunda mumkongo uwu wa mtini, nambu kawaka Nambu mwene yati akuvayangula, 'Nakuvalanya chindu chenigana. Hinu uhudumula! Ndava kyani nyenye wala nakumanya kwemwihuma!' 26 Na ulalisa mgunda wangu?" 8 Nambu mhenga lihengu nyenye yati mwitumbula kumjovela, 'Tete ndi vala akamyangula, Bambu, 'Tiuleka kavili namwaka, vetalili na kunywelela na veve, mewa veve watiwlili na nene yati niukulugila na kusopalela mabuli. hotohoto muhijiji yitu!' 27 Nambu mwene yati 9 Ngati upambiki matunda kumwaka chabwina, ijova, 'Nakuvalanya nyenye wala kwemwihuma. ngati nakupambika, ndi udumulayi.'" 10 Ligono Muwuka palongolo yangu, mwavoha nyenye vahenga limonga la Kupumulila, Yesu avi mukuwula munyumba gahakau!" 28 Ndi yati mwivembene na kuyaga ya kukonganekela Vayawudi. 11 Pavi na mdala minu, lukumbi pemkuvalola Ibulahimu na Izaki na mmonga mweavi na mzuka, mwealwalayi lukumbi Yakobo na vamlota voha va Chapanga vavi Muunkosi lwa miyaka kumi na nane, mdala mwenuyo avi na wa Chapanga, nambu nyenye muvi kuvala! 29 Vandu chipindi ndi nakuhotola kuyima. 12 Yesu peamuweni yati vibwela kuhuma pandi zoha za mulima, na kulya akamkemela na kumjovela, "Mau, ulekekisiwutamu pamonga Muunkosi wa Chapanga. 30 Ndi vala vevavi waku!" 13 Yesu akamuvikila mawoko mdala yula va mwishu yati vivya va kutumbula na vala vevavi va na bahapo higa yaki yikagoloseka, na akatumbula kutumbula yati vivya va mwishu." 31 Lukumbi lwenulo akamlumbalila Chapanga. 14 Mkulu wa nyumba Vafalisayu vangi vamhambili Yesu na kumjovela, ya kukonganekela Vayawudi akayoma, ndava Yesu "Uwuka penapa uhamba pandu pangimuni Nkosi amulamisi mdala yula, Ligono la Kupumulila. Ndi Helodi igana kukukoma." 32 Yesu akavayangula, akavajovela vandu vavavi penapo, "Muvi nagu "Muhamba mukamjovela lihogo, 'Lelu na chilau magono sita gakuhenga mahengu. Hinu mubwela nivinga mizuka na kuvalamisa vatamu na pamalau magono genago kulumisiwa utamu winu, nambu lepi yati nimalakisa lihengu langu.' 33 Nambu yikunigana kulamiswa Ligono la Kupumulila!" 15 Nambu Bambu niyendeleta na lugendu lwangu, lelu na chilau na akamyangula, "Vahomela nyenye! Yani mweavi pagati pamalau, muni yihotoleka lepi mlota wa Chapanga, yinu mwangawopola ng'ombi yaki amala lipunda laki kukomiwa kuvala ya Yelusalemu." 34 "Wa Yelusalemu! muchivaya na kuiyipela kunywiha manji Ligono Veve Yelusalemu! Mweukuvakoma vamlota va la Kupumulila. 16 Mdala yula avi wa chiveleku cha Chapanga, vevatumwili kwaku. Kwa kuvatova na Ibulahimu, nambu Setani amkungili miyaka kumi na maganga. Pamahele niganili kuvahengelesa vana vaku nane wu, chabwina lepi kumdindulila vifungu vyaki pamonga ngati nguku, cheiyiyuvatila tuvana twaki Ligono la Kupumulila?" 17 Yesu peamali kujova mumagwaba, nambu mwaganili lepi. 35 Lola! Nyenye genago, makoko gaki vakoli soni, nambu vandu yati mulekewa muji winu. Na nene niukuvajovela vangi voha vakaheka kwa mambu gakukangasa yati nakunilola kavili mbaka lukumbi pa mwijova, gahengili. 18 Yesu akavakota, "Unkosi wa Chapanga Amotisiwa mweibwela kwa uhotola wa Bambu." uwanangini na kiki? Wu, niukwanangisa na kyani?

19 Ngati mbeyu ya mkongo wa haladali yeitolowi na mundu mmonga na kuhilalila mumgunda waki. Yikamelna kuvya mkongo, na videge vikajenga hisakanilu mumambanda gaki." 20 Yesu akakota kavili, "Unkosi wa Chapanga niukwanangisa na kyani? 21 Ngati ngemeku laatoli mdala mmonga na kuhangisana na uhembe madebe gavili na woha watutumwiki." 22 Yesu paayendeleta na

14 Ligono Limonga la Kupumulila, Yesu ahambili kulya chakulya, kunyumba ya chilongosi mmonga wa Vafalisayu, na vandu vakavya kumlingulila. 2 Palongolo ya Yesu avi mundu mweavi na utamu wa kuhimba higa 3 Yesu akavakota vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa na Vafalisayu, "Wu, mhilu wijova wuli, chabwina amala chabwina lepi, kumlamisa mundu Ligono la

Kupumulila?" 4 Nambu vene vakaguna. Yesu akamtola 22 Mtumisi yula Paawuyili kuhuma kweatumiwi mundu yula na kumlamisa, akamleka ahambayi. akamjovela, 'Bambu, goha geukalagizi gahengiki, 5 Kangi akavajovela, "Yani pagati yinu mweavi nambu pakona pandu pakutama vandu.' 23 Bambu na mwana waki amala ng'ombi yaki yeyidumbukili yula akamjovela mvanda. Uhamba munjila yivaha muchiliva nakuyihumisa bahapo, ndava mu Ligono la na tunjila twa muji, ukavakamula vandu kuyingila Kupumulila" 6 Nambu vene nakuhotola kumyangula. munyumba yangu yimema. 24 Nikuvajovela nyenye, 7 Yesu akavalola vavagongoliwi chavajihagulila vigoda voha vevatumbwili kugongolewa, kawaka hati vya palongolo, ndi akavajovela, 8 "Ngati mundu mmonga, mweimywanga chakulya cha mselebuko akugongolili, kundowa ukotoka kutama pavigoda vya wangu!" 25 Msambi wa vandu walongosini na Yesu, palongolo, Pangi agongoliwi yungi mkulu kuliku veve. mwene akang'anamuka na kuvajovela, 26 Mundu 9 Mweavagongolili mwavoha nyenye vavili, yati ibwela yoyoha mweibwela kwa nene yikumgana aniganayi na kukujovela, 'Uwuka atama uyu.' Penapo yati wikola neju nene, kuliku kumgana dadi waki na nyina waki soni na kuhamba kutama pandu pa mwishu. 10 Ngati na mdala waki na vana vaki na valongo vaki na mundu akugongollii kundowa, veve uhamba ukatama valumbu vaki, pamonga na wumi waki, changakita muvigoda vya mumble, muni mweakugongolili yula, ago, nakuhotola kuvya muwuliwa wangu. 27 Mundu paibwela yati akukujovela, 'Wankozi wangu yima yoyoha yula mwangagega msalaba waki na kuniland ubwela utama pa vigoda vya palongolo.' Penapo mwenuyuo nakuhotola kuvya muwuliwa wangu. 28 Wu, yati utopela pavandu voha, vevatamili pamonga na yani pagati yinu mweigana kujenga mnala nakutama veve. 11 Muni mundu yoyoha mweakujikwiha yati hoti pahi, kuvalanga mashonga kumanya ngati avi iheleswa, na yeyoha mweakujihalesa yati ikwihiwa." nagu gegitosha kumalakisa kujenga? 29 Ngati lepi, 12 Kangi akamjovela mwaigongolela yula, "Ngati akatumbula kujenga mkingisa, nakuhotola kumalakisa uvatendelekili vandu chakulya cha muhi amala kimihi, vandu voha vevilola yati vakumuheka. 30 Yati vijova, kotoka kuvagongolela vankozi vaku amala valongo Mundu uyu atumbwili kujenga. Nambu nakuhotola vaku amala veutamanila nawu papipi vevavi na vindu kumalakisila! 31 "Wu, Nkosi yani mweigana kuhamba vyamahele, muni na vene vihotola kugongolela kutovana ngondo na Nkosi yungi, nakutama hoti pahi ndava na kukuwuyisila chewavahengili. 13 Nambu na kuhololela, wu, ihotola kwa manjolinjoli waki elufu peundelekela chakulya cha mselebuko, vagongolela kumi, kutovana ngondo na nkosi yula mweibwela vangangu na vevagogodili higa vangagenda na kutovana nayu ngondo mweavi na manjolinjoli elufu vangalola, 14 na veve yati umotisiwa muni uvagongolili ishilini? 32 Ngati amanyili kuvya nakuhotola, yati vangahotola kukuwuyisila. Nambu Chapanga yati avatuma vajumbi kuyupa vaktoka kutova, lukumbi akuwuyisila gabwina mu ligono la kuyukiswa vandu nkosi yungi akona kutali. 33 Mewawa," Kawaka mundu vabwina." 15 Mmonga wa vala vavatamili na mweihotola kuvya muwuliwa wangu, changaleka Yesu pameza, akajova amotisiwa mundu yula vindu vyoha vye avi navyu. 34 "Mwinyu chindu cha mweibwela kuya chakulya cha mselebuko Muunkosi bwina, nambu mwinyu ngati uygisisi lunyong'onyo wa Chapanga! 16 Yesu akamjovela, "Mundu mmonga lwaki, yati usopewa kyani mbaka kuvya kavili mwinyu? atendekili mselebuko uvaha, na kuvagongolela vandu vamahele. 17 Palwahiki lukumbi lwa kulya, amtmibili vandu vakuyitaga kuvala. Mundu mweavi na makutu vandu waki akavakemela vevagongoliwi, 'Mbwela, kila chindu chitendelekiwi!' 18 Nambu voha, mmonga na kugelekela yungi vakutumbula kujova chondi pepayi. Mundu wa kutumbula akamjovela, mvanda yula, 'Niguli mgunda yikunigana nihamba nikaulola pepayi yati nibwela lepi.' 19 Na yungi akajova, 'Niguli ng'ombi kumi za kulimila nihamba kuzilinga kulima chondi unilekesesa.' 20 Na yungi akajova, 'Nigegili mdala ndava ya genago, nakuhotola kubwela.'" 21 "Mtumisi yula akawuya na kumjovela bambu waki mambu goha. Mkolo nyumba yula akayoma na kumlagiza mvanda waki, 'Kita kanyata uhamba munjila yivaha na tunjila twa muji ukavaleta vangangu na vangagenda na vangalola na vevagogodili higa.'

15 Ligono limonga vatola kodi na vevambudila Chapanga vamahele vahambilii kumuyuwanila Yesu. 2 Vafalisayu na wawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakatumbula kung'ung'uta, "Mumlola mundu mwenuyu, akuvakemela vandu vevambudila Chapanga na kavili ilya nawu!" 3 Yesu akavajovela luhumu ulu, 4 "Ngati mmonga winu avi na mambelele, miya yimonga na akamanya kuvya mmonga pagati yavi ayagili, yati ikita kyani? Yati akugaleka mambelele tisini na tisa gala kulugangatu na kuhamba kulonda yila yeiyigili mbaka ampatayi. 5 Ngati amuwona yati akuyigega mumavega kwa

luheku. 6 Peihika panyumba, Yati akuvakemela ngati afwili, nambu hinu akona mumi, ayagili hinu vanukozi vaki na veitama nawu papipi na kuvajovela, awonikini. Vakatumbula kuselebuka." 25 "Lukumbi 'Tivyai na luheku pamonga na nene ndava niliweni lwenulo muhaja waki avi akona kumgunda. Ndi limbelele langu lelayagili.' 7 Mewawa nikuvajovela, peawuyayi kuhegelela panyumba, akayuwana vilulu yati kwiviya na luheku kunani kwa Chapanga, mundu na vandu vikina ng'oma. 26 Akamkemela mmonga wa mmonga mweakumbudila Chapanga, paileka kubuda, mtumisi kumkota, 'Chivii kyani kwenuko?' 27 Mtumisi kuliku vandu tisini na tisa vabwina na viganikwa yula akayangula, 'Mlongo waku awuyili kunyumba, lepi kumuwyila Chapanga.' 8 "Amala mdala yoki na dadi waku amuhinjili mpapakasi mweakulupili, mweavi na mashonga kumi, limonga likamyaga, muni ampatili akona mumi." 28 "Nambu mvaha yula yati ikita wuli? Nakupambilika hahi, na kutyanya akavya na ligoga na kubela kuyingila mugati. Ndi dadi nyumba na kuilonda neju mbaka ayilola? 9 Akamala waki akahuma kuvala na kumuyupa neju ayingila kuipata, akuvakemela vankozi vaki na veitama nawu mugati. 29 Nambu mwene akamyangula dadi waki, papipi na kuvalova, 'Myva na luheku pamonga 'Lola, Nikuhengili mahengu Miyaka yoha iyi ngati na nene muni nilipatili lishonga langu lelayagili' mvanda changabela malagizu gaku hati padabe. 10 Mewawa nikuvajovela, ndi chavivya na luheku Unipeli kyani? Unipeli lepi hati kamene kadebe na vamitumu va kunani kwa Chapanga, ndava ya mundu nene nganiselebwiki na vankozi vangu. 30 Nambu mmonga mweambudili Chapanga, paileka kubudila mwana waku uyu mwepomondini mashonga gaku Chapanga." 11 Yesu akayendelela kujova. Kwavili na pamonga na vakemi, peabweli umuhinjili mpapakasi mundu mmonga mweavi na vana vasongolo vavili. mweakulupili! 31 Dadi waki akamyangula, 'Mwana 12 Mdebe yula akamjovela dadi waki, Dadi, nipelayi vangu, veve uvi pamonga na nene magono goha na uhali wa vindu vyeviganikiwa kupewa, Dadi waki akavagavanisila vindu vyaki. 13 Gapitili lepi Magono gamahela, mwana mdebe yula akagulisa vindu vyaki vyoza, na kuwuka na mashonga geapewili, akahamba kumulima wa kutali, kwenuko akazipomondana kwa mambu ga ukemi mashonga gala. 14 Peamalili kila chindu cheavili nachu, ndi yikahumila njala yivaha pamulima wenuwo na mwene akatumbula kung'ahika. 15 Akahamba kwa mkolonjinji mmonga, wa mulima wenuwo na kuyupa lihengu, mwene akampela lihengu la kudima maguluvi kumgunda waki. 16 Anogili kulya chakulya cha maguluvi gala, nambu kawaka mundu mweampeli chindu cha kulya. 17 Mumbele luhala Iwamuyili akajova mumtima waki. Kovi na vana lihengu, valinga kwa Dadi wangu, vevilya na kusigalisa chakulya na nene nifwa penapa na njala! 18 Yati niwuya kwa dadi wangu na kumjovela, Dadi, nimbulidili Chapanga na nikubudili veve mewa. 19 Niganikiwa lepi kavili kukemelewa, mwana waku, unikita ngati mmonga wa vana lihengu vaku. 20 Ndi akatumbula lugendu kuwuya kwa dadi waki. "Mwene peavili cha kutali, dadi waki amuweni, kwa mtima wa lipyana amjumbalili na kumjambusa cha uganu. 21 Mwana yula akamjovela, 'Dadi, nimbulidili Chapanga, na nikubudili veve mewa. Nene niganikiwa lepi kavili kukemelewa mwana waku.' 22 Nambu dadi waki akavajovela vanalihengu vaki, 'Kanyatal!' Muleta nyula yabwina muwuwalika. Mumuwalika na pete pamonga na champali! 23 Mukatola mpapakasi wa mweakulupi mukahinja, tilyayi na kuselebuka! 24 Ndava muni mwana vangu uyu kwa nene avi

16 Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Mundu mmonga mweavi na vindu vyamahale, avi na mundu wa kuyimilila lihengu laki. Mkolo vindu ayuwini kuyya myimilila lihengu yula ipomondana vindu. 2 Mkolo vindu, akamkemela myimila lihengu yula na kumkota, 'kyani cheniyuwana? Nigana univalangila vindu vyoha, muni nakuhotola kuyimalila lihengu langu kavili.' 3 Myimalila lihengu yula akahololela mumtima waki, 'Bambu wangu igana kunivinga lihengu, yati nikita kyani? Makakala ga kulima nakuhotola na kuhamba kuyupayupa ngati namngangu niwona soni. 4 Hinu ni manyili chakukita, muni penivingiwayi lihengu, muni vandu vanikemelai kunyumba zavi.'" 5 "Akavakemela voha vevidaiyiwa vindu na bambu waki, mmonga mmonga akatumbula kumkota yula wa kutumbula. 'Udayiwa vindu vilinga na bambu wangu?' 6 Mwene akamyangula. 'Makalangi kumi na mcheche ga mahuta ya mizeituni,' Ndi myimalila lihengu yula akajova, 'Tola balua laku lewidaiyiwa, tama kanyata, yandika saba.' 7 Kangi akamkota yungi, 'Veve wakalidayiwa vindu vilinga?' Akayangula, 'Magunila ga nganu miya yimonga.' Muyimilla lihengu yula akamjovela. 'Tola balua laku la gewidayiwa Yandika semanini.'" 8 "Bambu yula akamulumba myimila lihengu mwachenjili yula, muni ahengili kwa luhala. Ndava vandu va mulima uwu vana

luhala neju pevhenga vindu na vandu ngati avo, kuliku vandu vevavi munkosi wa Chapanga." (aiōn g165) 9 Yesu akayendeleta kujova, "Nikuvajovela nyenye, mijipatila vankozi kuhuma mumashonga na vindu nya pamulima uwu, muni pevimalika, vavakemela mumatamilu gavi ga magono goha. (aiōnios g166) 10 Mundu yoyoha mwaisadikiwa muvindu videbe, mewa yati isadikiwa muvindu vyamahele. Na yoyoha angasadikiwa muvindu videbe isadikiwa lepi muvindu yyamahele. 11 Ngati nyenye mwisadikiwa lepi mumashonga na vindu nya pamulima, ndi yani akuvagotolela na vindu nya uchakaka? 12 Ngati nakuhotola kusadikiwa mumashonga na muvindu nya muvindu yungi, yani mweihotola kuvagotolela vindu vinu mwavene?" 13 "Kawaka mvanda mweihotola kuvahengela vabambu vavili, muni yati amgana mmonga na kumhakalila yungi, amala yati ilongosana na mmonga na kumuvesesa yungi. Mwihotola lepi kumuhengela Chapanga na mashonga." 14 Vafalisayu pevayuwini genago, vakamvevesa Yesu, ndava vene vavi vandu vakugana mashonga, 15 Yesu akavajovela, "Nyenye mujilola mwavabwina palongolo ya vandu, nambu Chapanga ayimanyili mitima yinu. Ndava chindu chechilolekana chabwina neju palongo ya vandu, kwa Chapanga chilolekana chihakau." 16 "Malagizu ga Chapanga geampelii Musa na mayandiku ga valota va Chapanga gakokwiswi mbaka lukumbi lwa Yohani wa Kubatiza. Kutumbula penapo, Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga ukokoswa, na kila mundu iyingila kwa makakala. 17 Nambu yiheywa neju kunani kwa Chapanga na mulima kuyaga kuliku kayandiku kadebe kuhunguliwa mu Malagizu ga Musa." 18 "Mundu yoyoha mweakumuleka mdala waki na kugega yungi, mwenuyo ikita ugoni na mundu yoyoha mwaakumgega, mdala mwaalekiwi yula." Namwene mewa ikita ugoni. 19 "Kwavili na mundu mmonga mweavi na vindu vyamahele, mwaawala nyula zezaguliwa kwa mashonga gamahele na nyula zezing'asima na kulya vindu vyabwina magono goha." 20 Na pamlyangu uvaha wa mundu mwenuyo, vavi kumvika mundu mmonga mngangu, liina laki Lazalu, mweavi na vilonda vyamahele. 21 Mngangu mwenuyo, anogela kupewa vyakulya vevyagwayi pahi kuhuma pameza ya mkolo vindu vyamahele yula. Hati mabwa gabwela na kumihanga vilonda vyaki. 22 Lwakabwela lukumbi Lazalu yula afwili na vamitumu va kunani vakamtola na kumuvika papipi ya Ibulahimu. Na mkolo vindu vyamahele mewa afwili vakamzika. 23 Mkolo vindu nya mahele yula, paavi mukung'ahika neju kulgodi litali langali mwishu, akamlola Ibulahimu cha kutali na Lazalu papipi yaki. (Hadēs g86) 24 Ndi akamkemela. Dadi, Ibulahimu! Nihengela lipyana, umtuma Lazalu ajwisa lung'onji lwaki manumaji na kunipolesa lulimi lwangu, muni ning'ahika neju mumotu uwu! 25 "Nambu Ibulahimu akamyangula, mwana vangu. Holalela, wapokili vindu vyabwina pawavi muwumi waku, na Lazalu opokili vindu vihakau. Hinu Lazalu ipumuliswa, na veve uvi mumang'ahiso. 26 Pamonga na genago, pagati ya nyenye na tete, kuvili na ligodi livaha, muni vevigana kubwela kwa nyenye nakuhotola, na vevigana kuwuka kwa nyenye kubwela kwa tete nakuhotola, 27 Mkolo vindu vyamahele yula akajova, 'Hinu Dadi Ibulahimu nikuyupa umtuma Lazalu ahamba kunyumba ya valongo vangu, 28 muni nivii nawu valongo mhanu, ahamba akavajovela kwenuko 'Valongo vaku vavi na mayandiku ga Musa na vamlota va Chapanga, valeka, vavayuwanila venavo.' 29 'Ibulahimu akamjovela, 30 Mkolo vindu vyamahele yula akajova kavili, 'Lepi dadi Ibulahimu! Nambu ngati avahambalii mundu kuhuma kwe vevafwili.'"

17 Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Nakuhotola mambu ga kuvakita vandu vambudila Chapanga gakotoka kuhumila, nambu alachikolela mundu yula mweikita genago gahumila." 2 Ngayivii mbanga mundu mwenuyo, kukungwa livala livaha la kuyagila musinga na kujwigiswa munyanja, kuliku kumyokisa mmonga wa vadebe ava. 3 Mujiyangalila! Ngati mlongo waku akuhokili, mywangila, akakukamula chigendelu umulekesayi. 4 Hati ngati akuhokili mala saba kwa ligono limonga, na kukuwyila mala saba. Kukukamula chigendelu, umulekesayi. 5 Vamitumi vakamjovela Bambu Yesu, "Utiyonjakesa kusadika." 6 Ndi Bambu akayangula, "Kusadika kwinu ngakuvi kudebe ngati lumbeyu ulu lwa haladali, ngamuhotwili kuujovela mkongo wa mkuyu, 'Jitupula na ukajimelesa munyanja.' Na wene ngauvayidakili." 7 "Tijova mmonga winu, ana mvanda wa lihengu kumgunda, amala kudima mambelele. Mvanda yula peiwuya kuhuma kulihengu, Wu, ijoviwa na mkulu waki, 'Bwela kanyata utama ulyayi chakulya?' 8 Lepi! Nambu yati akumjovela, 'Nitendelekela chakulya na kumihengela mbaka penimala kulya na kuywelela, ndi na veve pewilya na kunywelela.' 9 Wu, mkulu yula yati amsengusa mtumisi yula ndawa akitili goha geomlagazili? 10 Na nyenye

mewawa, mukahengayi kila chindu chemulagizwi auyagisa na mundu yoyoha mweakuyagisa wumi kuhenga, mujovayi, 'Tete vavanda tihengili lihengu waki yati akuugombola. 34 Nikuvajovela kilu ya ligono litu ndu.'" 11 Yesu peavi mulugendu kuhamba ku lenilo, vandu vavili vevagonili pamonga palusongwani, Yelusalemu, akapitila mumbaka ya Samaliya na mmonga yati itoliwa na yungi yati ilekewa. 35 Kangi Galilaya. 12 Peayingili muchijiji chimonga vandu vadala vavili yati vivya pamonga mukuyaga mbeyu, kumi vevavi na mabudi vakambwelela. Vakayima mmonga yati itolewa na yungi yati ilekewa." 36 Vandu cha patali. 13 Vakajova kwa Iwami luvaha, "Yesu! vavili yati vivya kumgunda mmonga yati itoliwa na Bambu! Utihengela lipyana!" 14 Yesu peavaweni yungi yati ilekewa. 37 Penapo vakamkota, "Koki akavajovela, "Muhamba mukajilangisa kwa vakuteta Bambu?" Mwene akavayangula, "Pewivya mtuhi, ndi va Chapanga." Ndi pevavi mukuhamba vakanyamba.

15 Mmonga wavi peajimanyi kuyva alamisiwi, awuyili kuni akumlumbalila Chapanga kwa Iwami luvaha. 16 Akamfugamila Yesu mumagendelu na kumsengusa. Mundu mwenuyo avi Msamaliya. 17 Nambu Yesu akakota, "Wu, vavi lepi vandu kumi vevanyambisiwi? Vangi tisa vala vavi koki? 18 Hinu kawaka vandu vangi vevawuyi kumsengusa Chapanga ndi ngayayu myehe?" 19 Penapo akamjovela mundu mwenuyo, "Yima uhamba, kusadika kwaku kukulamisi." 20 Vafalisayu vamkoti Yesu kuyva Unkosi wa Chapanga yati ubwela ndali. Mwene akavayangula, "Unkosi wa Chapanga yati ubwela lepi cha kulolekana. 21 Kawaka mundu mweihotola kujova, 'Uvi kuni, amala uvi kula!' Muni unkosi wa Chapanga uvi pagati yinu." 22 Kangi akavajovela vawuliwa vaki, "Galabwela magono yati mwinogela kuliwona ligono limonga mumagono gaki Mwana wa Mundu, nambu yati nakuyiwona. 23 Vandu yati vakuvajovela, 'Lola, avi kula! Amala 'Lola, avi kuni!' Nambu nyenye mukoto kuwuka wala kualanda. 24 Muni yati yivya ngati mbamba cheyimwetula chigafula kuhumila upandi umonga mbaka wungi, ndi yati cheiyva ligono la kubwela kwaki Mwana wa Mundu. 25 Nambu yikumgana hoti, kung'ahika neju na kubelelewa na vandu va chiveleku ichi. 26 Ngati chayavili lusenje lwa Nuhu, ndi cheybawela kuyva magono ga kuwuya kwaki Mwana wa Mundu. 27 Vandu vayendalili kulya na kuywelela, kugega na kugegewa mbaka Nuhu peayingili muwatu uvaha. Fula yivaha yatoryili na manji gakamema na kuvakoma vandu voha. 28 Mewawa ngati cheyavili magono ga Lutu. Vandu vayendalili kulya na kuywelela, kugula na kugulisa, kuhila mbeyu na kujenga nyumba. 29 Nambu ligono Lutu paawukili ku Sodoma, motu na chibiliti yatonyili ngati fula kuhuma kunani kwa Chapanga na kuvakoma voha. 30 Mewawa ndi cheyivya ligono la Mwana wa Mundu peiwuya." 31 "Ligono lenilo, mundu yoyoha mweivya kuvala ya nyumba akotoka kuyingila munyumba yaki kutola vindu vyaki, mewawa na yoyoha mweavikumgunda akotoka kuwuya mumbele. 32 Muhololela gegamkolii mdala wa Lutu! 33 Mundu Yoyoha mweigana kuusangala wumi waki, yati

18 Kangi Yesu akavajovela, luhumu yikuvagana kuyupa magono goha changali kukotoka. 2 Akajova, "Kwavili na mhamula mihalu kumuji wenuwo iyupa lepi kwa Chapanga wala nakuvhahengela vandu bwina. 3 Mumuji wenuwo, pavi na lipwela mmonga, mweamhambilia mhamula mihalu ligono kwa ligono, amkengelela kwa kuhamula bwina apatayi vindu vyaki kuhuma kwa likoko waki. 4 Kwa magono gamahela Mhamula mihalu yula akabela kumkengelela, nambu pamwishi akahololela mumtimra waki, 'Pamonga na nene niyupa lepi kwa Chapanga wala kuvahengela vandu bwina, 5 Nambu ndava ya lipwela uyu akuning'aha yati nikumkengelela kuhamula bwina, ngati lepi, yati iyendelela kunibwelela, na pamwishi yati akunitotokeha!" 6 Bambu akajova, "Myuwaniela cheijova muhamula mihalu mhakau. 7 Kujova Chapanga yati akuvakengelela lepi vandu veavahagwili, vevakumvembela muhi na kilu? Wu, yati ikavila kuvayuwaniela? 8 Nikuvajovela, yati akuvakengelela kanyata. Pamonga na genago, Wu, yati kwivya na sadika pamulima lukumbi peibwela Mwana wa Mundu?" 9 Kangi Yesu akavajovela luhumu wa vandu vala vevakujilola vabwina na kuvavesa vangi. 10 "Vandu vavili vahambili ku Nyumba ya Chapanga kumuyupa. Mmonga Mfalisayu na yungi mtola kodi." 11 Mfalisayu yula akayima, kuyupa kwa Chapanga chakumtima akajova, Veve Chapanga, nikusengusa ndava muni nene nivii lepi ngati vandu vangi, vanyagaji na vivikita gahakau na vevikita ugoni. Nikusengusa ndava muni nene nivii lepi ngati mtola kodi uyu. 12 Nikuijinisa chakulya ndava ya Chapanga mala zivilii kwa lijuma, niwusa lilundu limonga pagati ya kumi muvindu vyangu. 13 Nambu mtola kodi yula, ayimili cha kutali, changali hati kulolesa mihi kunani kwa Chapanga ndi ajitovili nganga cha ngolongondi, akajova. Chapanga veve, unihengala lipyana nene mwenikubudili! 14 Yesu akavajovela, mtola kodi yula awuyili kunyumba kuni ayidakiliwi na Chapanga. Nambu Mfalisayu yula lepi, ndava muni kila mundu mweakujikiwiha yati iheleswa na

kila mundu mweakujihelesa yati ikwihiwa. 15 Vandu vangi vamletili Yesu vana vadebe muni avavikila mawoko na kuvamotisa. Vawuliwa vaki pevavawene vakavaywangila. 16 Nambu Yesu akvakemela na kujova. "Muvaleka vana vedebe vabwela kwangu, wala mkoto kuvalbesa, muni unkosi wa Chapanga ndava ya vandu ngati venava. 17 Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mwanga upokela Unkosi wa Chapanga ngati mwana mdebe, yati iyengila lepi muunkosi wenuwo." 18 Mkolo vindu vyamahele mmonga Myawudi, amkotili Yesu, "Muwula mbwina, nikita wuli muni nipokela wumi wa magono goha?" (aiōnios g166) 19 Yesu akamjovela, "Ndava kyani ukunikemela mbwina? Kawaka mweavimbwina nga Chapanga mwene. 20 Uyimanya mihilu ya Chapanga, ukoto kukita ugoni na ukoto kukoma na ukoto kuyiva na ukoto kujova ga udese vaktital gabwina dadi na nyina waku." 21 Mwene akajova, "Genago goha nigakamwili kutumbula uwana wangu." 22 Yesu peayuwini, akamjovela, "Yikugana wakona kukita chindu chimonga, gulisa kila chindu cheuvi nachu, vapela vangangu mashonga ago, ndi veve yati ukujivikila vindu vyaku kunani kwa Chapanga, kangi bwela unilandayi." 23 Nambu mundu mwenuyo peayuwini genago, akavya ngolongondi neju ndava avi na vindu vyamahele. 24 Yesu peamuwene mundu mwenuyu avi ngolongondi akajova, "Yinonopa neju kwa vakolo vindu vyamahele kuyingila mu Unkosi wa Chapanga! 25 Muni yiyuyuka kwa hinyama yeikemiwa ngamiya kuholota palibowo la sindanu, kuliku mweavi na vindu vyamahele kuyingila Muunkosi wa Chapanga." 26 Vandu vevayuwini ago, vakakota, "Yani hinu, mweisanguliwa?" 27 Yesu akayangula, "Gangahotoleka kwa vandu, kwa Chapanga gihotoleka." 28 Kangi Petili akamkota, "Na tete wuli? Tuvilekili vindu vyoha na kukulanda." 29 Yesu akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mwaileki nyumba amala mdala waki amala mlongo amala dadi na nyina waki amala vana vaki ndava ya unkosi wa Chapanga, 30 Yati ipokela gamahela neju mulukumbi ulu lwa hinu, na wumi wa magono goha palusenje lwelubwela." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesu akvakemela kuchiyepele vawuliwa vaki kumi na vavili, na kuvalbesa, "Myuwanila! Tihamba ku Yelusalemu na kila chindu chechiyandiki na vamlota va Chapanga ndava ya Mwana wa Mundu yati chihengeka. 32 Muni alagotolewa kwa vandu vangali kuyva Vayawudi vene yati vakumvevesa na kumliga na kumuhunyila mata. 33 Vene yati Vakumtova na michapilu na kumkoma, nambu paligono la datu yati iyuka." 34 Nambu vene vagamanyi lepi malovi genago hati padabe, lijambu lenilo lafiyiki kwa vene, ndi vagamanyili lepi geavajovili. 35 Lukumbi Yesu peahegalili ku Yeliko, ya njila ayupayi. 36 Peayuwini msambi wa vandu wipita akakota, "Chivii kyani?" 37 Vakamjovela, "Yesu wa Nazaleti ipita." 38 Akajova kwa Iwami luvaha, "Yesu, wa chiveleku cha Daudi unihengela lipyanal!" 39 Vandu vevalongolili vala vakamywngila aguna, nambu mwene akayonjokesa kujova kwa Iwami luvaha, "Yesu wa chiveleku cha Daudi, unihengela lipyanal!" 40 Yesu akayima, akalagiza vandu vamleta palongolo yaki. Ngalola yula peahikili papipi, Yesu akamkota, 41 "Wigana nikukitila kyani?" Ngalola akayangula, "Bambu, nihotola kulola kavili." 42 Yesu akamjovela, "Lola! Kusadika kwaku kukulamisi." 43 Bahapo ngalola yula akalola, akamlanda Yesu kuni akumulumba Chapanga. Vandu voha pavagawene genago, vakamulumba Chapanga.

19 Yesu payingili ku Yeliko, apitay munjila za muji wenuwo. 2 Pamuji wenuwo pavi mundu mmonga liina laki Zakayo, avi mkulu wa vatola kodi mwenuyo avi na vindu vyamahele. 3 Mwenuyo aganayi kumlola Yesu ndi yani, nambu ahotwili lepi ndava ya msambi wa vandu, na Zakayo avi mundu mhupi. 4 Hinu, akajumba kulongolo na kukwela mumkongo uvaha ndava amlolayi Yesu, muni Yesu apitay njila yenyo. 5 Yesu peahikili pandu penapo, akalola kunani na kumjovela Zakayo, "Huluka kanyata, muni lelu yati niwela munyumba yaku." 6 Penapo Zakayo akahuluka pahi na kumpokalela Yesu kwa luheku. 7 Vandu voha pevaloli genago, vakatumbula kung'ung'uta na kujova, "Mundu uyu ahambilu kutama kwa mundu mweakumbudila Chapanga!" 8 Nambu Zakayo akayima palongolo akamjovela Yesu, "Bambu Yuwanila! Yati nigava pagati vindu vyangu na kuvapela vangangu na ngati natolili chindu cha mundu kwa kuchenjela, yati nimuwuyisila mala mcheche." 9 Yesu akamjovela, "Lelu usangula uyingili munyumba iyi, muni na mwenuyu mewa chiveleku cha Ibulahimu. 10 Muni Mwana wa Mundu abwelili kulonda na kusangula vevyigilili." 11 Vandu vavi vakumuyuwanila Yesu peavi papipi kuhika ku Yelusalemu vandu vaholalela Unkosi wa Chapanga uvi papipi kuhumila ndava genago Yesu avajovili luhumu wungi. 12 Hinu akavajovela, kwavili na mundu mmonga wa lukolo lwa unkosi, mwaahambili kumulima wa kutali muni avlikwa unkosi na nkosi mkulu na kuwuya. 13 Akavakemela vatumisi vaki kumi, na kuvapela kila mundu mashonga salafu zeziwanangana na luhuna lwa lihengu la miheyi yidatu, kila mmonga na kuvalbesa, mhengela lihengu la kugula na kugulisa

vindu mbaka peniwuyayi. 14 Nambu vandu va mulima lipunda vakavakota, "Ndava kyani mukuliwopola wenuwo vamuhalalili mundu mwenuyo, ndi vatumili lipunda mpapakasi ili?" 34 Vakayangula, "Bambu vajumbi vamulanda na kuhamba kujova, tigani lepi akumgana." 35 Ndi vampelakili Yesu. Kangi vakanola mundu uyu avyaa nkosi witu. 15 "Mundu mwenuyo nyula na kumuyambatisa punda mpapakasi panani na agotoliwi unkosi wenuwo na kuwuya pamulima kumtamisa Yesu panani yaki. 36 Yesu ayendalili na waki. Bahapo akalagiza vakemelewayi vavanda lugendu kuni vandu vayendelela kumdandasila nyula vevapewili mashonga vala, muni aganayi kumanya zavi munjila. 37 Paavi papipi kuhika ku Yelusalemu ngati kila mmonga ayonjokisi mashonga galinga. paluhelelu lwa chitumbi cha mikongo ya Mizeituni, 16 Akabwela mvanda mtumbula akajova, 'Bambu, msambi woha wa vandu na wawuliwa vaki vatumbwili lilundu limonga la mashonga lewanipelili niyonjokisi kumkulutila kwa Iwami luvala na kumlumba Chapanga malundu gangi kumi ga mashonga.' 17 Bambu ndava ya mambu gakulu goha gevagaweni, 38 yula akajova, 'Chabwina.' Veve wamtumisi mbwina! vakajova, "Amotisiwa Nkosi mweibwela kwa uhotola Ndava muni usadikiwi mumambu gadebe, 'Hinu yati wa Bambu! Uteke uvya kunani kwa Chapanga na nikuvika uvya chilongosi mumiji kumi.' 18 Akagelekela Chapanga alumbiwa mweavi kunani!" 39 Vafalisayu mtumisi yungi akajova, 'Bambu lilundu la mashonga vangi vevavili mu msambi wula wa vandu vakamjovela yewanipelili niyonjakisi malundu ga mashonga gangi Yesu, "Muwula, vagunisa vawuliwa vaku!" 40 Yesu mhanu.' 19 Bambu yula akamjovela, 'Na veve yati akavayangula, "Nikuvajovela, ngati venava vaguni, nikupela uvya wa chilongosi mumiji mhanu.'" 20 maganga haha yati giywanga." 41 Paavi papipi "Muhengaji yungi akabwela na kujova, 'Bambu, neju na kuulola muji wa Yelusalemu, akauvembela tola lishonga laku muni nakungili muchitambala na muji wenuwo, 42 akajova, "Ngati kuvya umanyili kuyifiya pabwina. 21 Ndava muni nakuyogwipi, muni lelu mambu gegileta uteke! Nambu hinu gafiyiki veve wa mundu winonopa. Witola vindu vyangali pamihu gaku! 43 Muni galabwela magono, penapo vyaku nakubena pawangamija.' 22 Bambu yula vamakoko vaku yati vakutindikila luwumba, yati akamjovela, 'Yati nikuhamula ndava ya malovi gaku vakuhaka na kukuhinya pandi zoha. 44 Penapo veve mtumisi mhakau! Kumbi wamanyi hotohoto ngati yati vakutimbisula veve na vana vaku muluwumba nene ninonopa, ndava nitola vyangali kuvya vyangu wula, vakulekela lepi hati liganga limonga lelisigalila na kubena panangamija. 23 Ndava kyani wavikili lepi panani ya liganga lingi, ndava wamanyi lepi lukumbi malundu ga mashonga gangu mubenki? Na nene Chapanga peakubweli kukusangula!" 45 Kangi Yesu nganitolili pamonga na chiyonjakesu peniwyu." 24 akayingila mu Nyumba ya Chapanga, akutumbula "Akavajovela vevavi penapo, 'Mumnyagai lilundu la kuvavinga vandu vevagulisa na kugula vindu, 46 lishonga lenilo, mukampela yula mweavi na malundu akajova, "Yiyandikiwi, 'Nyumba yangu yati yivya ga mashonga kumi.' 25 Vene vakamjovela, 'Mwenuyo nyumba ya kumyupila Chapanga.' Nambu nyenye amali kupewa malundu ga mashonga kumi!' 26 muhiyusi kuvya libokoselu la vanyagaji." 47 Ligono Bambu akavayangula, 'Nikuvajovela, mundu yoyoha kwa ligono Yesu awawulayi mu Nyumba ya Chapanga. mweavi na chindu yati ipewa na kuyonjokesewa. Nambu Vakulu va Kuteta na vawula va malagizu na Nambu mweangali chindu. Hati cheavi nachu yati vachilongosi va vandu, valonda njila ya kumkoma, inyagiwa. 27 Na hinu vamakoko vangu vevakunibela 48 nambu vavi nakumanya cha kukita ndava vandu nikotoka kuvya nkosi wavi, muvaletayi penapa na voha vagunili kumuwanila.

20 Ligono limonga, Yesu peavi mukuwula vandu mu Nyumba ya Chapanga na kuvakokosela Lilovi la Bwina, vakulu va kuteta na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa na vagogo va Vayawudi, vamhambili. 2 Vakajova, "Utijovelayi! Wikita mambu aga kwa uhotola gani?" Ndi yani mweakupelili uhotola wenuwo? 3 Yesu akavajovela, "Na nene yati nikuvakota likotesi, 4 wu, uhotola wa Yohani wa kubatiza, wahumili kwa Chapanga amala kwa vandu?" 5 Vakakotana vene kwa vene, "Tikajova wahumili kwa Chapanga, yati akutikota, 'Ndava kyani mwamsadiki lepi?' 6 Nambu tikajova wahumili kwa

vandu, vandu voha yati vakutikoma na maganga, muni nkosi wa ku Loma vyaki nkosi wa ku Loma na woha visadika kuvya Yohani avi mlota wa Chapanga." mumpela Chapanga vyaki Chapanga." 26 Vahotwili 7 Vakamyangula, "Timmanyi lepi kwegahumili." 8 Yesu lepi kumyonjola hati kwa lilovi limonga palongolo ya akavajovela, "Na nene nikuvajovel lepi nikita mambu vandu, vakakangasa kwa mayangula gaki vakaguna. genago kwa uhotola wa yani." 9 Yesu akayendelela 27 Kangi Vasadukayu, vevijova kuvya vevafwili viyuka kuvajovelu luhumu ulu, "Mundu mmonga alimili lepi, vakambwelela Yesu, vakajova, 28 "Muwula, Musa mgunda wa mizabibu, avakodishi valimaji, kangi atiyandikili ngati mlongo mundu awfili na amlekili akahamba mulugendu mbaka mulima wa kutali, mdala waki changali vana, yikumgana mhaja waki akatama kwenuko magono gamahele. 10 Lukumbi lwa amhalayi lipwela mwenuyo, muni ambabakisila vana kubena mizabibu mundu mwenuyo, amtumili mvanda mlongo waki. 29 Hinu, kwavili na valongo saba va waki akatola lilundu laki kuhuma ku mgunda. Nambu lukolo lumonga. Mhaja wavi agegili mdala, awfili valimaji wa mumgunda wula vakamtova mvanda yula changaleka mwana. 30 Mbena waki yula akamhala vakamvinga mawoko gawaka. 11 Mkolo mgunda lipwela, mwene mewa awfili changali mwana, 31 hati amtumili kavili mvanda yungi, nambu vene mewawa mbena waki wa datu akamhala, mambu gakavya vakamtova na kumliga na kumvinga mawoko gawaka. galagala voha saba vafwili, changali kuvelekisa vana. 12 Kangi akamutuma mvanda wa datu, mwenuyo 32 Pamwishi, mdala yula awfili. 33 Wu, palukumbi ndi vakamulemasa na kumtaga kuvala. 13 Mkolo lwa vevafwili kuyukiswa, mdala yula alavya mdala mgunda yula akahololela, 'Yati nikita kyani? Yati wa yani? Muni agegiwi na voha saba.' 34 Yesu nikumtuma mwana vangu ngayuyoyo wa chiganu, akayangula, "Vandu va lusenje lwa hinu vigega na manya mwenuyo yati vakumtopesa. 14 Nambu valimaji vala, pevamuweni, vakajovesana, mwenuyu 35 Nambu vala vevahaguliwi na veviganikiwa kupewa wumi wa mulima wula, na kugegewa, (aiōn g165) 36 Chakaka vifwa lepi vali waki. Hinu timkomayi muni uhali waki uvyu witu!" 15 Ndi, vakamuwusa kuvala ya mgunda kavili ndava viwanangana na vamitumu va kunani "Mkolo mgunda yula yati akuvakita kyani valimaji vala?" 16 "Yati ibwela kuvakoma valimaji venavo, na kuyukiswa kula kuhuma kwa vevafwili, vigega lepi kuvapela vangi mgunda wenuwo." Vandu pevayuwini vevafwili yati viyukiswa, mu Mayandiku Gamsopi. genago, vakajova, "Lepi! Gakotoka kuhumila hati Pamihu ga padahi pepiyaka motu, akumuluwula padebe." 17 Nambu Yesu akavalolokesa na kuvakota. Bambu Chapanga ngati Chapanga wa Ibulahimu Mayandiku Gamsopi aga mana yaki kyani? Liganga na Chapanga wa Izaki na Chapanga wa Yakobo. levabeli vajengaji, hinu ndi liganga likulu la kutumbula 38 Mwene, lepi Chapanga wa vevafwili nambu kwa pakujenga. 18 Mundu yoyoha akagwilila panani vamumi, ndava muni kwa mwene voha vilama." 39 ya liganga lenilo yati idenyekana hipandi hipandi, Vawula va malagizu vangi va Musa vakajova, "Muwula, na liganga lenilo lakamgwilila mundu yoyoha ndi uvayangwili hotohoto!" 40 Vandu vala vayogwipi likumuyaga nyiminyimi. 19 Vawula va Malagizu na kumkota kavili makotesi gangi. 41 Yesu akavakota, vakulu va kuteta vamanyili kuvya luhumu lwenuwo vandu vijova wuli, Kilisitu Msangula ndi mwana wa ukuvavala vene, ndi vaganayi kumkamula bahapo, chiveleku cha Daudi? 42 Muni Daudi mwene ajovili nambu vayogwipi vandu. 20 Vamlandili cha papipi. muchitabu cha Zabuli, Bambu, amjovili Bambu wangu, Kangi vakavatuma vamang'omesi, vevajidekisi vandu Tama muchiwoko changu cha kulyela 43 hati nivavika vabwina muni vamyonja kwa malovi gaki, vikitili makoko vaku pahi pa magendelu gaku. 44 Ngati genago muni vahotola kumkamula na kumgotola Daudi akumkemela mwene, Bambu, hinu yihotoleka muuhotola wa mkulu wa mkowa. 21 Vamang'omesi wuli, kuvya mwana waki? 45 Yesu avajovili vawuliwa vala vakamjovela, "Muwula timanyili kuvya wijova vaki palongolo ya vandu voha, 46 "Mujiyangalila na na wiwula mambu gachakaka, wala nakumlola vawula va Malagizu ga Chapanga geampeli Musa, mundu pamihu ndi wiwula uchakaka munjila ya vevigana kugendagenda kuni vawalili magwanda Chapanga. 22 Ndi utijovela, wu! Chabwina amala, gatali. Vigana kujambuswa chakufugwamila pandu lepi tete kulipa kodi kwa nkosi wa ku Loma?" 23 pakugulisila vindu, kutama muvigoda vya kulongolo Nambu Yesu amanyili likoka lavi, akavajovela, 24 mu nyumba za kukonganekela Vayawudi, kutama "Munilangisa salafu ya lishonga. Wu, pamihu na muvigoda vya kulongolo ku mselebuko. 47 Vinyaga liina ndi vya yani?" Vakamyangula, "Vya nkosi wa nyumba za vapwela kwa kucherijela, na viyupa kwa ku Loma." 25 Yesu akavajovela, "Hinu mumpela

Chapanga lukumbi lutali, muni valolekanayi na vandu kuvya vabwina. Yati vihamuliwa neju kuliku vangi!"

21 Yesu pealolokesa takataka, avawene vandu vevana vindu vyamahele chevisopa luteta muchijomela cha Nyumba ya Chapanga. **2** Mewa amuwene lipwela mngangu isopa mashonga sendi zivilii. **3** Akajova, "Chakaka nikuvajovela, uyu lipwela mngangu asopili neju kuliku voha. **4** Muni, vangi voha vasopili luteta, muvindu vyavi vyeviyonjokisi, nambu mau uyu pamonga na ungangu waki asopili chindu cheavi nachu ndava ya wumi waki." **5** Vandu vangi valongeletay malovi ga kuyivala Nyumba ya Chapanga, cheyinyambwisi bwina kwa maganga ga mashonga gamahele, na luteta zezasopi kwa Chapanga kangi Yesu akajova. **6** "Goha aga gemkugawona galabwela magono kawaka hati liganga limonga lelisigalila panani ya liganga lingi, kila chindu yati chidenyekana." **7** Ndi vakamkota, "Muwula mambu, genago yati gihumila ndali? Hinu ulangisu woki weulangisa papipi pagihumila mambu genago?" **8** Yesu akavayangula, "Mujiyangalilayi, mkoto kukongiwa muni vamahele yati vibwela na kulihengela liina langu. Kuni kila mmonga yati ijova kuvya 'Mwene ndi Kilisitu msangula!' 'Lukumbi luhikili!' Nambu nyenye mkoto kuvalanda. **9** Hinu, pamwiywana malovi ga ngondo na mng'anamukano nakuyogopa, muni yiganikwa genago gahumila hoti, nambu pamwishi wene wakona." **10** Kangi akayendelela kujova, "Vandu va mulima umonga yati witovana na vandu va mulima wungi, na unkosi umonga yati utovana na unkosi wungi." **11** Kila pandu yati pivya na mindendemo yivaha ya ndima na njala na matamu ga kukangasa na kuyogofya, na ulangisu ukulu kuhumila kunani kuliundi. **12** Nambu, kwakona kuhumila genago goha, yati vakuvakamula na vakuvang'aha na kuvapeleka munyumba za kukonganekela Vayawudi na kuvakunga muchifungu, yati vakuvapeleka kwa vankosi na vachilongosi, ndava ya liina langu, **13** muhotola kujova kwa vene. **14** Mkangamala mumitima yinu, mkoto kuholela kwakona, wuli mukujikengelela, **15** Ndava namwene yati nikuvapela malovi ga luhala, hati makoko winu yati nakuhotola kukangamala amala kuvabelela. **16** Vadadi na Vanyina vinu, valongo na vandu va lukolo lwinu na vankozi vinu, yati vakuvang'anamukila nyenye, vangi pagati yinu yati mwikomiwa. **17** Vandu voha yati vakuvahakalila nyenye ndava yangu. **18** Nambu, hati luyunju lumonga wa mumitu yinu lwiyaga lepi. **19** Msindimala, kwa kusindimala kwinu, yati mwisangula wumi winu. **20** Nambu, "Pemwilola chikundi cha

manjolinjoli chiutindili muji wa Yelusalemu, mumanya kuvya lusenje lwa kudenye ka kwaki luhikili. **21** Hinu, vevavi ku Yudea vajumbalila kuchitumbi na vevavi kumuji vawuka na vevavi kumgunda vala vakotoka kuwuya kumuji. **22** Ndava magono ago ndi magono ga Chapanga kuvabuna vandu vaki, muni kukita mambu goha gegayandikwi mu Mayandiku Gamsopi gahengeka. **23** Valachikolela vadala vana ndumbu na vevinyongesa magono genago! Muni yati kwiva na mang'ahiso gamahale mu mulima na ligoga la Chapanga likuvabwelela vandu va mulima wa Vayawudi. **24** Vangi vikomiwa kwa upanga, vangi vitoliwa na kupechenganwa mumilima yoha, muji wa Yelusalemu yati wilongoswa na vandu vangali Vayawudi, mbaka mwishu wa ulongosi wavi." **25** "Yati kwivya na ulangisu mulilanga na mwehi na ndondo. Na vandu pamulima yati vivagaya ndava ya wogohi wa kubuma kwa luyuga lwa nyanja. **26** Vandu yati vihinduka ndava ya wogohi, pevilola mambu gegakuukolela mulima, muni vindu vyoha vy'a kulihundi lilanga na mwehi na ndondo na vingi vyoha yati vinyugusika. **27** Kangi, yati vamlola Mwana wa Mundu ibwela mulihundi, ana makakala na ukulu wamahele. **28** Lukumbi mambu genago pagitumbula kuhumila, myimayi mkangamala, muni kugomboka kwinu kuhegalili." **29** Kangi akavajovela luhumu, "Mlola mkongo wa mtini na mikongo yingi yoha. **30** Pemwilola yitumbula kumela mahamba, mwavene mwimanya kuvya lusenje lwa fula luhegelili. **31** Mewawa, pamwilola mambu genago gihengeka yati mwimanya kuvya Unkosi wa Chapanga uvi papipi. **32** Chakaka nikuvajovela, chiveleku ichi cha hinu chipita lepi kwakona genago goha kuhengeka. **33** Kunani kwa Chapanga na pamulima yati ziwuka, nambu malovi gangu katu gipita lepi." **34** "Mujiyangalilayi! Mitima yinu yikotoka kutopelwa, kwa mambu ga kugala na uhutulu na mang'ahiso ga mulima uwu. Muni ligono lenilo likuvabwelela chigafula. **35** Muni yikuvabwelela ngati likoka vandu voha vevitama pamulima poha. **36** Hinu muvyamihu, na tuyupayi kwa Chapanga lukumbi lwoha muni muhotola mpata makakala ga kuyepa mambu genago goha pegihumila, na kuyima palongolo ya Mwana wa Mundu." **37** Kila ligono muhi magono ago, Yesu avi mukuwula vandu mu Nyumba ya Chapanga, nambu kilu ahambayi kuchitumbi cha mizeituni na kutama kwenuko. **38** Na vandu voha vayumwiki lukela hambakucha kuhamba pa Nyumba ya Chapanga, vapata kumyuwanila Yesu.

22 Mselebuko wa mabumunda gangali ngemeku, wewikemiwa Pasaka yavi papipi. **2** Vakulu

va kuteta na vawula va malagizu ga Musa kwa makakala, na vachilongosi vakujikemela kuvya vakavya mukulonda njila ya kumkoma Yesu, nambu ‘Vankozi va vandu.’ ²⁶ Nambu yikoto kuvya chenichi vavayogwipi vandu. ³ Setani akamyingila Yuda pagati yinu, mweavimkulu pagati yinu yikumgana mweikemelewa Isikalioti, mmonga pagati ya vamitumi kuvya ngati mdebe, na mweavi chilongosi yikumgana vala kumi na vavili. ⁴ Yuda akahamba, kulongela na kuvya ngati mtumisi. ²⁷ Muni, ndi yani mweavi vakulu va kuteta na vakulu va valonda va Nyumba mkulu, mweitama pameza kulya chakulya, amala ya Chapanga, ndava ya kuvagotolela Yesu. ⁵ Vene yula mweitumikila? Chakaka ndi yula mweitama vakaheka na vakayidakila kumpela mashonga. ⁶ Yuda pameza kulya chakulya! Pamonga na genago, nambu akayidakila, ndi alonda fwasi ya bwina ya kumgotola nene nivii pagati yinu ngati muhengaji.” ²⁸ “Nyenye Yesu changali msambi wa vandu kumanya. ⁷ Ligono ndi mwemwasigalili na nene lukumbi lwoha Iwa la mabumunda gangasopewa ngemeku likahika. mang’ahiso gangu, ²⁹ ngati, Dadi cheanigotolili Lenilo ndi ligono la kuhinjwa mwana limbelele wa nene uhotola wa kulonosa, mewawa na nene Pasaka. ⁸ Yesu akavatuma Petili na Yohani, avajovili nikuvagotolela nyenye, uhotola wenuwo. ³⁰ Hinu, “Mhamba mkatendekelayi chakulya cha Pasaka.” ⁹ yati mwinywa na kulya pameza yangu muunkosi Vene vakamkota, “Wigana tikutendelekayi kok?” ¹⁰ wangu na kutama muvigoda vya Unkosi na kuhamula Yesu akavajovela, “Myuwanila! Pamwiyingila kumuji makabila kumi na gavili ga Isilaeli.” ³¹ “Yesu akajova, yati mwikonganeka na mgosi mweagegili chihulu Simoni, Simoni! Yuwanila! Setani ayupili luwusa cha manji. Mumlanda mbaka munyumba yeiyngila. kwa Chapanga Iwa kuvalinga nyenye kulola ngati ¹¹ Mumjovela mkolo nyumba, ‘Muwula akukota, tuyendelela kuvya vamsadika. ³² Nambu nene chivii koki chumba niliyai chakulya cha Pasaka nikukuyupila veve muni kusadika kwaku kukotoka pamonga na vawuliwa vangu?’ ¹² Hinu mkolo nyumba kupungula. Na veve peukuvawuyila vakangamalisa yati akuvalangisa chumba chivaha cha kugolofa valongo vaku.” ³³ Ndi Petili akayangula, “Bambu, nene chechivikiwi kila chindu. Hinu mtendelekeha chakulya nijitendelekili kuhamba na veve muchifungu amala mwenumo.” ¹³ Vakahamba, vakakolela kila chindu kufwa pamonga na veve.” ³⁴ Nambu Yesu akajova, chivili ngati Yesu cheavajovili, ndi vakatendelekela “Nikukujovela Petili, kwakona lijogolo langavika lelu chakulya cha Pasaka. ¹⁴ Lukumbi palwahikili, Yesu yati ukunibela mala zidatu.” ³⁵ Kangi, Yesu akavakota akatama kulya chakulya pamonga na vamitumi vawuliwa vaki, “Panakavatumili changali chihaku cha vaki. ¹⁵ Akavajovela, “Ninogili neju kulya chakulya mashonga amala lihaku amala champali za munjila cha Pasaka yeniyi pamonga na nyenye, kwakona mwapungukiwi na chindu?” Vakamyangula, “Lepi.” ³⁶ kung’aiswa kwangu. ¹⁶ Muni nikuvajovela, yati Yesu akavajovela, “Nambu hinu mundu mweavi na nilya lepi kavili Pasaka mbaka penapo payikamilika chihaku cha mashonga agega na mweavi na lihaku Muunkosi wa Chapanga.” ¹⁷ Kangi Yesu akatola mewawa. Na yoyoha angali upanga agulisa likoti laki chikombi, akamsengusa Chapanga akajova, “Mtola, na akagula umonga. ³⁷ Yiyandikwi mu Mayandiku mpelanayi mwavoha, ¹⁸ Muni nikuvajovela, kuhumila Gamsopi, ‘Avalangawi kuvya mmonga pagati ya vandu hinu ninuya lepi kavili divayi mbaka Unkosi wa vanyagaji.’ Nikuvajovela naha, Mayandiku giganikiwa Chapanga peubwela.” ¹⁹ Mewawa akatola libumunda, gatimila ndava yangu, ndava muni wumi wangu wihiaka akamsengusa Chapanga, akayimetula, akavapela pamwishi.” ³⁸ Vawuliwa vakajova, “Bambu, lola, akajova, “Yeniyi ndi higa yangu yemwipewa nyenye. penapa zivii panga zivili.” Akavajovela, “Tigaleki!” ³⁹ Muni munikumbukayi nene.” ²⁰ Akakita mewawa Yesu akawuka ngati chayavili mvelu waki, akahamba na chikombi peamali kulya, akajova, “Chikombi kuchitumbi cha Mizeituni vawuliwa vaki vakamlanda. ichi ndi lilaganu la mupya yeiylangiswa na ngasi ⁴⁰ Pehahikili pandu pala akavajovela vawuliwa yangu na yeiyitiika ndava yinu.” ²¹ “Nambu, vaki, “Muyupayi, mukoto kuyingila mukulingiwa.” mlola! Mweakuning’anamukila avi bahapa pachakulya ⁴¹ Kangi mwene akavaleka, akahamba utali wa pamonga na nene. ²² Chakaka Mwana wa Mundu mundu kujugumila liganga, akafugama, akayupa. ihamba kukomiwa, ngati cheaganili Chapanga, nambu ⁴² Akajova, “Dadi, ngati wigana uniwusila chikombi alachikolela mundu yula mweamng’anamukila.” ²³ ichi cha mang’ahiso, nambu lepi chiganu changu, Penapo vakatumbula kukotana vene kwa vene ndi chewigana wamwene.” ⁴³ Kangi, Mtumu wa yani pagati yavi mwaihenga lijambu lenili. ²⁴ kunani kwa Chapanga akahumila akamkangamalisa. Vamitumi ya Yesu vakatumbula kuhutana kumvala ⁴⁴ Hinu peavi mulipyanda, akamuyupa Chapanga yani mweihololewa kuvya mkulu kuliku vangi. ²⁵ Yesu neju, na lihuki ngati matonji ga ngasi, gamhulwili akavajovela, “Vankosi va milima vakuvalongosa vandu pahi. ⁴⁵ Peamali kuyupa, akayima kuvawuyila

vawuliwa vaki akavakolela wagonili, ndava vavi akayangula, "Hati ngati nivajovili, yati mwisadika lepi, ngolongondi." 46 Yesu akavajovela, "Ndava kyani 68 Na ngati nivakotili nyenye, yati nakuniyangula. 69 mwigona? Muyumuka muyupa, mkoto kuyingila Nambu kutumbula hinu, Mwana wa Mundu yati itama mukulingiwa." 47 Peavi akona ilongela, msambi wa upandi wa kulyela wa Chapanga ana makakala." 70 vandu ukabwela kuni ulongoswa na Yuda mmonga Voha vakamkota. "Ndi, veve Mwana wa Chapanga?" wa vawuliwa kumi na vavili. Yuda akamhegelela Yesu Mwene akayangula, "Mwavene ndi mujovili kuvya na kumjambusa cha kumkumbatila. 48 Nambu Yesu ndi nene." 71 Kangi vakajova, "Hinu, tigana lepi akamjovela, "Yuda! Wu, ukumng'anamukila Mwana ujova wungi ndava yaki? Tavete timyuwini cheijova wa Mundu kwa jambusa ya kumkumbatila?" 49 mumlomo waki mwene."

23 Msambi wa vandu voha vevakonganiki pala, vakayima na kumpeleka Yesu palongolo ya Pilatu, 2 Vakatumbula kumtakila vakajova, "Tamkolili mundu uyu avayaganisa vandu vitu na kavili akuvabesa vandu vakotoka kumpela kodi nkosi wa ku Loma na kujikemela ati mwene ndi Kilisitu Msangula Nkosi." 3 Pilatu akamkota Yesu, "Veve ndi Nkosi wa Vayawudi?" Yesu akamyangula, "Veve wamwene ndi ujovili, veve Nkosi wa Vayawudi." 4 Pilatu akavajovela vakulu va kuteta na msambi wa vandu, "Nakuchiwona chindu cheabudili mundu uyu." 5 Nambu vene vakajova chinganga, "Akuvakulukisa vandu kwa mawuliwu gaki mumulima woha wa Yudea, atumbwili ku Galilaya na hinu avi penapa."

6 Pilatu peayuwini genago, akakota, "Wu, mundu uyu ndi mkolonjinji wa ku Galilaya?" 7 Peamanyili Yesu ihuma mumulima wewilongoswa na Helodi, ndi ampeliki kwa Helodi muni lukumbi Iwenulo mewa avi ku Yelusalemu. 8 Helodi akavya na luhoku neju peamuweni Yesu. Muni amali kuyuwana mambu ga Yesu, ndi magono gamahele anogelayi kumlola Yesu cheikita gachinamiti. 9 Helodi amkotili Yesu makotesi gamahele, nambu Yesu nakumyangula chindu. 10 Vakulu va kuteta na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakayima kulongolo na kumtakila chinganganga. 11 Helodi pamonga na vamanjolinjoli vaki vakampeli soni Yesu na kumvevesa, kangi vakamuwalika ligwanda la unkosi na kumuuyisa kwa Pilatu. 12 Magono gamumbele Helodi na Pilatu vatamanila cha umakoko, nambu kutumbula ligono lenilo vakavya vankozi. 13 Pilatu akavakemele pamonga, Vamteta vakulu na vachilongosi va Chiyawudi na vandu, 14 akavajovela, "Mumletili mundu uyu mwijova akuvayaganisa vandu. Hinu myuwanila! Nimali kulola muhalu uwu palongolo yinu kawaka chindu cheabudili mu mambu goha gemumtakili. 15 Lepi nene ndu, nambu hati Helodi mewa, amuuyisi kavili, ndava kawaka chindu cheabudili cheachiwene, kwa mundu uyu hati ahamuliwa lifwa. 16 Yati nilagazila atovewa michapilu ya miingga, na kumulekekesa. 17 Mselebuko wa Pasaka, Pilatu

yamganili kuvadindulila mundu mmonga kuhuma "Mwenuyu ndi Nkosi wa Vayawudi." 39 Mmonga wa muchifungu." 18 Nambu voha vakaywanga, "Mkoma vanyagaji vala vevavambiwi pamsalaba akamliga mundu uyu! Utidindulilayi Balaba!" 19 Balaba asopiwi Yesu, akajova "Wu, lepi chakaka kuvya veve ndi Kilisitu muchifungu ndava ya kukulukisa vandu muchitutu Msangula? Jisangula wamwene, utisangula na tete!" na muchitutu chenicho mundu mmonga akomiwi. 20 40 Nambu mnyagaji yungi yula, akamuywangila muyaki Pilatu aganili kumulekekesa Yesu, ndi akalongela akamjovela, "Veve ukumuyogopa lepi Chapanga nawu kavili vandu vevamtakili Yesu. 21 Nambu hati padebe? Veve uhamuliwi mewawa. 41 Veve vene vakaywanga vakajova, "Mvambayi pamsalaba, na nene yikutigana tihamuliwa ndava ya kunyaga mvambayi pamsalaba!" 22 Pilatu akavajovela mala ya kwitu. Nambu mundu uyu kawaka hati chimonga datu, "Chindu gani cheabudili mundu uyu? Nichiwona cheabudili." 42 Kangi akamjovela Yesu, "Veve Yesu! lepi chindu cheabudili hati ahamuliwa kukomiwa! Nene Ukoto kunikosiwa peuingila Munkosi waku!" 43 yati nilagiza atovewayi michapilu na kumlekekesa." Yesu akamyangula, "Chakaka nikujovela lelu yati 23 Nambu vene vakayonjokesa kuywanga neju, tivy na nene kupaladiso." 44 Kutumbula saa sita Yesu yiganikwa avambiwayi pamsalaba, Iwami zavi muhi, chitita chikagubika mulima woha mbaka saa pamwishi zayuwani. 24 Hinu, Pilatu akahamula tisa, 45 na lilanga likakotoka kulangasa na lipazia gahengeka. 25 Akamulekekesa kuhuma muchifungu lelakovikwi mu Nyumba ya Chapanga likapapuka yula mweakukingivi ndava ya kuvya pamonga na vipandi vivili. 46 Yesu akavemba kwa Iwami luvaha, vandu muchitutu na kukoma mundu mmonga, ndi "Dadi! Mumawoko gaku nigotola mpungu wangu!" akamgotola Yesu vamukita ngati chevigana. 26 Akadumuka mpungu. 47 Mkulu wa manjolinjoli yula Pevavi mukupeleka, vakakonganeka na mundu peagawene gegahumalili, akamulumba Chapanga mmonga liina laki Simoni mkolonjinji wa Kulene, akajova, "Chakaka mundu uyu avi mbwinal!" 48 mweahumayi kumgunda waki, ndi vakamkamula na Na vandu voha vevakonganiki penapo ndava kumgegesa msalaba wula mumbele ya Yesu. 27 ya lijambu lenilo pavagawene gegahumalili gala, Vandu msambi kwa msambi, wamulandili, pagati vakawuya kunyumba zavi, kuni vakujitova nganga yavi vavi vadala vevamuvembelayi Yesu ndava cha ngolongondi. 49 Vankozi vaki voha pamonga ya lipyanda. 28 Yesu akavang'anamukila, akajova, na vadala vealongsini nawu kuhuma ku Galilaya, "Vamawu va Yelusalemu! Mkoto kунивемба nene, vayimili cha kutali kulola mambu genago. 50 Kwavi nambu mujivembela mwavene na vana vinu. 29 na mundu mmonga liina laki Yosefu, avi mmonga wa Muni chakaka walabwela Lukumbi, yati mwijova, vachilongosi wa libanji likulu la Vayawudi. Avi mundu 'Mbanga yavi vadala, vangali vana na vangavaleke, mbwina na kukita geigana Chapanga, 51 mwene amala vanganyong'esa vana!' 30 Lukumbi Iwenulo, nakuyidakilana gevapangili na kugakita vachilongosi yati vandu vakuvijovela vidunda, mutigwilila na vayaki va libanji likulu la Vayawudi. Yosefu avi tudunda, 'Mutigubika!' 31 Ngati vandu vakunikitila mkolonjinji wa Alimatei, ndi avi mukulindila kubwela nene chenicho mwenivili ngati mkongo uvisi, yati kwa Unkosi wa Chapanga. 52 Mundu mwenuyo yivya wuli kwa nyenye mwemuvu ngati mkongo akahamba kwa Pilatu kumuyupa atola higa ya Yesu. uyumu?" 32 Mewa vavatoli vandu vangi vavili 53 Akayihulusa higa kuhuma pamsalaba, akayitindisila vanyagaji vavapeliki, kukomiwa pamonga na Yesu. nyula ya msopi na kuvika multinda lelahongoliwi 33 Pavahikili pandu pepikemelawa, "Libangu la Mutu," pamhana ya litalau, lavi langavikiwa mundu. 54 Ndi vakamvamba Yesu pamsalaba pamonga na Lavi ligono la kutendelekeha, Ligono la Kupumulila vanyagaji vavili vala mmonga upandi waki wa kulyela ndi latumbukana. 55 Vadala vevalongsini na Yesu na yungi upandi wa kumangeya. 34 Yesu akajova, kuhuma ku Galilaya vakamulanda Yosefu na kuliwona "Dadi, valekekesa, muni nakumanya chevikita." litinda na higa ya Yesu cheuvikiwi. 56 Kangi vakawuya Kangi, vakagavana nyula zaki kwa kuhagula kwa Kunyumba, vakatendelekela mahuta geginungalila gudugudu. 35 Vandu vayimili kulolokesa kuni vakulu bwina ga Kunyala higa ya Yesu. Ligono la Kupumulila va Vayawudi chevamvevisi vijova, "Avasangwili vangi, vapumulili ngati malagizu ga Chapanga geampeli hinu ajisangula mwene ngati mwene ndi Kilisitu Musa chegilagiza.

24 Ligono la Dominika, lukela hamba kucha, vadala vala vakahamba kulinjili, kuni vasegi mayewani na mahuta gakunungalila gevatenekili. 2 Vakoli liganga lila libilindwisi patali kuhuma pakuyingila

mulitinda. 3 Hinu, pavayingili mugati, vayiwene lepi nakuyiwona lepi mwene. 25 Kangi Yesu akavajovela, higa ya Bambu Yesu. 4 Pevavi vakona vikangasa "Nyenye vayimu na mitima yinu yitopa kusadika ndava ya lijambu lenilo, bahapo vandu vavili vewawalili gegajoviwi na vamlota va Chapanga! 26 Wuli, nyula za kung'asima neju vakahumila papipi yavi. yamanili lepi Kilisitu msangula kung'ahika, kangi 5 Vadala vala vakavya na wogohi, vakagundama ayingilayi muukulu waki?" 27 Hinu akavadandaulila pahi. Ndi vandu vala vakavajovela, "Ndava kyani mambu goha gegamuvala mwene mu Mayandiku mukumlonda mundu mweavi mumi pagati ya vevaafwili? Gamsopi kutumbula muhitabu ya Musa mbaka 6 Avi lepi apa, ayukili. Muholalela cheavajovili peavi muhitabu ya Vamlota va Chapanga. 28 Pevahegalili na akona ku Galilaya. 7 'Yikumgana Mwana wa Mundu chijji chevaambayi, Yesu akakita ngati mweiyendelela awusiwayi pavandu vevakumbudila Chapanga, na na lugendu, 29 Nambu vene vakamjovela, chondi vene yati vakumvamba pamsalaba na pa ligono la datu pepayi, "Utamayi pamonga na tete, muni lilanga yati iyuka." 8 Penapo vadala vala vakagakumbuka litipimi chitita chibwela." Ndi akayingila nawu mugati. malovi ga Yesu, 9 vakawuya kuhuma kilitinda, 30 Peatamili kulya chakuya pamonga nawu, akalitola vakavajovela vamitumi kumi na mmonga, pamonga libumunda na kumsengusa Chapanga na kulimetula na vangi voha, malovi ga mambu ago goha. 10 na kuvapela. 31 Bahapo vakagubukuliwa mihu gavi Vadala vevabweli kujova mambu genago vavi Maliya na kumanya, nambu mwene akayaga pagati yavi. mkolonjinji wa Magidala na Yoana na Maliya nyina 32 Ndi Vakajovesana, "Mitima yitu yasangalwki neju waki Yakobo pamonga na vadala vangi vevalongosini mugati mwitu peakatidandauli Mayandiku Gamsopi nawu. 11 Nambu vamitumi vala vasadiki lepi malovi ga munjila mula?" 33 Balapala vakawuka, kuwuya ku vadala vala, ndava vagaholela ngati uyimu nunuyu. Yelusalemu. Kwenuko vakavakolela vamitumi kumi 12 Nambu Petili, akajumba kuhamba kilitinda, peahikili na mmonga na vangi vevavi pamonga na vene kilitinda agundimi kulingulila mugati akayiwona vakonganiki, 34 vakajova, "Chakaka Bambu ayukili! ngayene nyula ya msopi. Akawuya kunyumba kuni Amuhumalili Simoni!" 35 Hinu vamulanda vavili va ikangasa na kujikota gala gegahumili. 13 Ligono Yesu vakavajovela mambu gegavakolili munjila na lilolo, vavili pagati ya vamulanda va Yesu vavi chevammanyili Yesu pealimetulayi libumunda. 36 mulugendu kuhamba kuchijji chimonga cha ku Pevavi mukujovewa genago, Yesu mwene bahapo Emau chechavi utali wa masaa gavili kuhuma akayima pagati yavi nakujova, "Uteke uvayi na ku Yelusalemu, 14 Vavi mukugalongalela mambu nyenye." 37 Vakakenyemuka na kuyogopa neju muni goha gegahumalili. 15 Pavayendelela na malongesi vaholalelayi pangilivene lihoka. 38 Nambu mwene gavi, Yesu mwene akavahumila na kugenda nawu, akavajovela, "Ndava kyani mwivagaya? Ndava kyani 16 Vamuweni kwa mihu gavi, nambu vadindiwi mwikujikota kota mumitima yinu? 39 Mlola mawoko vakotoka kumanya. 17 Yesu akavakota, "Mwilongela na magendelu, muni mumanyayi kuvya ndi nene. kyani kuni mwigenda?" Vene vakayima pamihu Mumpamisa mumanya, muni lihoka langali higa pavi pakwinyini cha ligoga. 18 Mmonga wavi liina amala ligeje ngati chemukunilola." 40 Peamali kujova laki Kileopa, akamyangula, "Wu nga veve myehe genago, akavalangisa mawoko na magendelu. 41 wangamanya mambu gegahumalili pa Yelusalemu Pevavi vakona kusadika, ndava ya luheku uvaha na magono gagaga?" 19 Yesu akavakota, "Mambu goki?" kukangasa, Yesu akavakota, "Muvinachu chakulya Vena vakamuyagula, "Mambu gegamkolili Yesu wa chochoha penapa?" 42 Vakampela chipandi cha ku Nazleti." Mwene avi Mlota mweihotola kuhenga somba yiyocharu, 43 akachitola na kulya kuni na kuwula palongolo ya vandu voha va Chapanga. woha vakumlola. 44 Kangi akavajovela, "Genaga 20 Vakulu va kuteta na vachilongosi vitu vakamgotola ndi malovi genavajovili penakavili na nyenye, muni na kumuhamula lifwa, vakamvamba pamsalaba. 21 yaganikwi gahengekayi goha gegayandikiwi kunivala Nambu tete tamsadiki mwene kuvya ndi mweatumwili nene mu malagizu ga Musa na muvitabu vya kuyigombola Isilaeli! Hinu, lelu ndi ligono la datu vamlota va Chapanga na Muchitabu cha Zabuli." pagahengiki mambu genago. 22 Kavili vadala vangi 45 Kangi, penapo akavalangasila luhala Iwavi muni va kwitu vatikenyemwisi, muni yakahambilii kilitinda vagamanyayi Mayandiku Gamsopi. 46 Akavajovela, lukela hambahakucha, 23 Nambu nakuyikolela higa ya "Gayandikiwi kuvya, Kilisitu msangula yati ing'ahiswa Yesu. Vakawuya nakutijovela vahumiwi na vamitumu nambu paligono la datu yati iyuka kuhuma pavafwili, va kunani kwa Chapanga, vevavajovili ngati Yesu 47 yikuvagana mewa vandu va makabila goha, akona mumi. 24 Vayitu vangi pagati yitu vahambilii kutumbula ku Yelusalemu vakokoselewayi muliina kilitinda kulola gegajoviwi na vadala vala, nambu laki kuleka kumbudila Chapanga. Muni valekekeswa

kubuda kwavi. **48** Nyenye ndi mwemugawene mambu genago. **49** Namwene yati nikuvapelekela yula mweavalagazili Dadi wangu, nambu mulindila kumuji mbaka pemumemeswa uhotola kuhuma kunani." **50** Kangi Yesu akavalongosa vawuliwa kuvala ya muji wenuwo mbaka ku Betania, akayinula mawoko gaki kunani akavamotisa. **51** Peamali kuvamotisa, akavaleka, akatoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga. **52** Vawuliwa vakamfugamila Yesu, kangi vakawuya pa Yelusalemu, kuni vavi na luheku luvaha, **53** Vayendalili kuvya Panyumba ya Chapanga magono goha, vakumulumbalila Chapanga.

Yohani

1 Penapo pakutumbula, kwakona vindu vyoha viwumbiki lepi avili mmonga mweakemeliwi Lilovi. Lilovi avili na Chapanga. Mwene avili Chapanga. 2 Kuhuma kutumbula avili pamonga na Chapanga. 3 Kupitila mwene, Chapanga awumbili vindu vyoha, kawaka chindu hati chimonga chechawumbiki changali mwene. 4 Mwene ndi chinyepa cha wumi na wumi wene uletili lumuli kwa vandu. 5 Lumuli Iwenulo lulangasa kuchitita, na chene chitita chihotola lepi kulujimisa. 6 Chapanga amtumili mundu mmonga liina laki Yohani, 7 mwene abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli Iwenulo. Abweli muni vandu voha vayuwana na kusadika ujumbi waki. 8 Yohani mwene avi lepi lumuli Iwenulo, nambu abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli Iwenulo. 9 Lwenulo ndi lumuli lwa chakaka, lumuli Iwelubwela pamulima na kuvalangasila vandu voha. 10 Hinu, liovi lila avili pamulima na kupitila mwene Chapanga awumbili mulima, nambu vandu va pamulima wammanyili lepi. 11 Abwelili pavandu vaki mwene, nambu vandu vaki vampokili lepi. 12 Nambu vandu vevampokili, na kumsadika, avapeli uhotorla wa kuyva vana va Chapanga. 13 Vavi vana va Chapanga lepi kwa kuvelekewa ngati vandu chevivelekewa. Amala vavelikwi lepi ngati vandu chevigana, nambu kwa maganu ga Chapanga mwene. 14 Lilovi lila akavya mundu, akatama kwitu. Ndi tiuwene ukulu waki, ukulu waki mwene nga Mwana wa Dadi Chapanga, amemili ubwina wa Chapanga na uchakaka. 15 Yohani avajovili vandu malovi gaki. Akajova kwa Iwami, "Mwenuyu ndi yula mwenamuluwili penajovili, 'Ibwela mundu mweigelekela pahali pangu mkulu kuliku nene, muni amali kuyva kwakona nene kuvelekewa.'" 16 Ndava cheavili ubwina waki wamahele tete tavoha tipokili mota yamahele. 17 Chapanga atipeli malagizu kuitila Musa, nambu ubwina wa Chapanga na chakaka utibwelli kuitila Yesu Kilisitu. 18 Kawaka mundu mweamuwene Chapanga katu. Nambu nga Mwana waki yuyo mweavi Chapanga na mweaganwi na Dadi, mwene atimanyisi mambu gaki. 19 Genaga ndi malovi Yohani geajovili ndava yaki lukumbi vachilongosi va Vayawudi ku Yelusalemu pevavatumili vamleta va Chapanga na Valawi vamkotayi, "Veve wayani?" 20 Yohani abelili lepi kuyangula likotesi lenilo, nambu akajova hotohoto, "Nene lepi Kilisitu Msangula." 21 Kangi vakamkota, "Hinu veve ndi wayani? Wu, veve ndi Eliya?" Yohani akayangula, "Lepi." Vakamkota kangi, "Veve ndi yula mlota wa Chapanga?" Akavayangula, "Lepi!" 22

Kangi vakamkota, "Hinu wayani veve? Wijova wuli kukuvala wamwene? Utijovelayi na tete tikavayangula vevatitumili." 23 Yohani akayangula, nene ndi yula mlota Isaya ajovili malovi gaki, "Nene ndi Iwami lwa mundu ikemela kulugangatu. 'Mgolosayi njila ya Bambu.'" 24 Vandu avo vatumwili na Vafalisyu, 25 vakamkota Yohani, "Ngati veve lepi Kilisitu Msangula mweahaguliwi na Chapanga, amala Eliya, amala mlota wa Chapanga, ndava kyani wibatiza?" 26 Yohani akavayangula, "Nene nibatiza kwa manji, nambu avi mmonga pagati yinu, mwakona kummanya. 27 Mweibwela pahali pangu, ndi nene niganikiwa lepi hati kuwopola nyosi za champali zaki." 28 Mambu genago gakitiki kumuji wa Betania, kumwambu ya mfuleni Yoludani, Yohani kweavi mukubatiza. 29 Chilau yaki, Yohani amuwene Yesu akumbwelela akajova, "Lola, mwenuyu ndi Mwana limbelele wa Chapanga, ndi mweiwusa kumbudila Chapanga pamulima! 30 Ndi mwenamlongalili yula penajovili, 'Pahali pa nene ibwela mundu mkulu kuliku nene, mwene avili kwakona nene kuvelekewa!' 31 Hati namwene nangammany, nambu nibweli kubatiza na manji muni vandu va Isilaeli vammanyayi." 32 Kangi Yohani atijovili gala geagawene, "Namuwene Mpungu Msopi akumuhelelela ngati ngunda kuhuma kunani na kutula panani yaki. 33 Nene nangammany, nambu yula mweanitumili kubatiza vandu na manji amali kunijovela, 'Mundu mweakumlolola Mpungu Msopi akumuhelelela kuhuma kunani na kutama panani yaki, ndi mweibatiza na Mpungu Msopi.' 34 Kangi Yohani akajova nene nigalolili mambu aga na nikuvajovela uchakaka kuyva mwenuyu ndi Mwana waki Chapanga." 35 Kangi chilau yaki, Yohani avili pandu penapo, pamonga na vawuliwa vaki vavili. 36 Peamuwene Yesu ipita akajova, "Lola! Uyu ndi Mwana Limbelele wa Chapanga." 37 Vawuliwa vavili vala pevayuwini malovi geajovayi Yohani gala vakamlanda Yesu. 38 Yesu ang'anamwiki, avawene vawuliwa vala vakamlanda, akavakota, "Mwilonda kyani?" Vakamkota, "Labi witama koki?" Labi mana yaki Muwula. 39 Yesu akavajovela, "Mbwela, na nyenye yati mwilola," Vawuliwa vala vakamlanda yavili lukumbi lwa saa kumi ya kimihi na vakatama kwaki ligono lenilo. 40 Andelea, mlongo waki Simoni Petili avi mmonga pagati ya vavili avo vevamyuwini Yohani geajovili, vakamlanda Yesu. 41 Andelea akatumbula kumlonda Simoni mlongo waki, akamjovela "Timuwene Msangula." Ndi kujova "Kilisitu." 42 Kangi ampeliki Simoni kwa Yesu. Ndi Yesu akamilolokesa Simoni akajova, "Simoni veve mwana wa Yohani. Hinu yati ukemelewa Kefa," Kwa Chigiliki

ndi Petili, mana yaki "Litalau." 43 Chilau yaki Yesu Chenicho chavi chinamtiti cha kutumbula cheachikitili akawuka, kuhamba kumulima wa Galilaya ndi amkolili Yesu ku Kana, pamulima wa Galilaya. Akalangisa Filipi, akamjovela "Nilandayi." 44 Filipi mkolonjinji ukulu waki, vawuliwa vaki ndi vakamsadika. 12 wa ku Betisaida, muji wevitama Andelea na Petili. Pegamatiki ago, Yesu akawuka pamonga na nyina 45 Filipi amkoli Natanyeli, akamjovela, "Timuwene waki, na valongo vaki na vawuliwa vaki vahambili mwene, mweayandikiwi na Musa muchitabu cha ku Kapelanaumu kwavatamili magono gadabe. 13 malagizu, na vamlota va Chapanga vayandiki mambu Mselebuko wa Vayawudi wewukemelewa Pasaka gaki, Yesu wa kuhuma kumuji wa Nazaleti mwana wa wavili papihi kuhika, Yesu akahamba ku Yelusalemu. Yosefu." 46 Natanyeli akamkota Filipi, "Chindu cha 14 Hinu avakolili vandu Paluvanja lwa nyumba ya bwina chihotola wuli kuhumila ku Nazaleti?" Mwene Chapanga, vagulisiy ng'ombi mambelele na ngunda, akamjovela, "Bwelai ulole." 47 Yesu peamuwene na vabadilisa mashonga vatamili mumeza zavi. 15 Ndi Natanyeli akumbwelela, akajova, "Lola! Chakaka akabota mchapilu wa nyosi akavavinga voha kuvala mwenuyu ndi Mwiisilaeli chakaka, kawaka udese ya Nyumba ya Chapanga vene pamonga na ng'ombi mugati yaki hati padabe." 48 Natanyeli akamkota Yesu, na mambelele gavi, kangi akapechengana mashonga "Unimanyi wuli?" "Mwene akamyangula, kwakona gavi akazibilindusa meza zavi. 16 Akavajovela Filipi angakukemela nakuwene pewavi pahi pa vevagulisa ngunda vala, "Muwusa vindu yyenivi. mkongo wa mkuyu." 49 Penapo Natanyeli akamjovela, Mkotokayi kukita nyumba ya Dadi wangu kuvya "Muwula," Veve ndi Mwana wa Chapanga! "Veve ndi pandu pa kugulisa na kugula vindu!" 17 Vawuliwa Nkosi wa Isilaeli!" 50 Yesu akamjovela usadika ndava nikujovili nakuwene pahi ya mkongo wa mkuyu? Yati "Mwe! Chapanga uganu wangu kwa nyumba yaku ukugawona gavaha neju ya aga. 51 Ndi akayonjokesa kujova, "Chakaka nikuvajovela, yati mwiola kunani kwa Chapanga kudinduka na vamitumu va kunani kwa Chapanga vikwela na kuhelela panani pa Mwana wa Mundu."

2 Ligono la datu kwavi na mselebuko kumuji wa Kana, mulima wa Galilaya, na nyina waki Yesu avili. 2 Yesu mewa agongoliwi kumselebuko pamonga na vawuliwa vaki. 3 Lukumbi divayi payamaliki, nyina waki akamjovela Yesu, "Divayi yimaliki!" 4 Yesu akamyangula, "Ukotoka kumijovela cha kuhenga. Lukumbi lwangu lwakona kuhika." 5 Kangi, nyina wa Yesu akavajovela vanalihengu, "Chochoha cheakovajovela, muhengayi." 6 Penapo kwavili na vihulu sita ya kuvikila manji kwenuko, kila umonga weuhotola kumema madebe gavili amala gadatu ga manji. Yeyavikiwi penapo ndava ya mvelu wa Vayawudi kujinyambisa ndava ya kumuyupa Chapanga. 7 Yesu akavajovela, "Mumemesa manji muvhulu yyenivyo." Vakagamemesa mbaka panani. 8 Kangi akavajovela, "Hinu mnegayi mumpelayi myimilila mselebuko, navene vakampelekela." 9 Yesu akamjovela, "Muwula, tikumanyii ngati veve Myimilila mselebuko peagawonjili manji gala akalola gang'amwiki kuvya divayi. Mwene nakumanya kawaka mundu mweihotola kukita ulangisu weukita kweyahumili, nambu vala vatumisi vevanegili changali kuvya na Chapanga." 3 Yesu akamjovela, vamanyili. Myimilila mselebuko amkemili mkolo hoti divayi yabwina na vandu vakanywayi neju, Nikodemus akamkota, "Wu, mundu mvaha yihotoleka ndi vitendelekela yangali makakala yila, hinu veve kuvelekewa kavili? Yihotoleka lepi kuyingila mulileme uyivikili divayi ya bwina mbaka pamwishi!" 11 la nyina waki na kuvelekewa kavili." 5 Yesu

Penapo Vayawudi vamkotili, "Wihotola wuli kujenga mu magono gadatu? Ndava nyumba ya Chapanga iyi yijengiwi mulukumbi lwa miyaka alobaini na sita!" 21 Nambu Nyumba ya Chapanga Yesu yeailongeleyi ndi higa yaki. 22 Hinu, peayukisiwi, vawuliwa vaki vakumbwki kuvya ajobili ago, vakagasadika Mayandiku Gamsopi na malovi Yesu geavajovili. 23 Yesu peavi ku Yelusalemu kumselebuko wa Pasaka, vandu vamahele vamsadiki pavauwene ulangisu weavakitili. 24 Nambu Yesu avasadiki lepi vandu avo muni avamanyili voha. 25 Aganili lepi kujovewa chochoha ndava ya vandu, muni mwene agamanyili bwina mambu gegavi mumitima yavi.

3 Kwavi na chilongosi mmonga Myawudi wa chikundi cha Vafalisayu, liina laki Nikodemus. 2 Ligono limonga kimihi Nikodemus amhambalili myimilila mselebuko, navene vakampelekela." 9 Yesu akamjovela, "Muwula, tikumanyii ngati veve muwula mweutumwili kuhuma kwa Chapanga, muni kavili ihotola lepi kulola Unkosi wa Chapanga." 4 hoti divayi yabwina na vandu vakanywayi neju, Nikodemus akamkota, "Wu, mundu mvaha yihotoleka ndi vitendelekela yangali makakala yila, hinu veve kuvelekewa kavili? Yihotoleka lepi kuyingila mulileme uyivikili divayi ya bwina mbaka pamwishi!" 5 Yesu

akamyangula, "Chakaka nikukujovela," Mundu ngati ya kumuyupa Chapanga. 26 Hinu, vawuliwa avo avelekiwi lepi kwa manji na kwa Mpungu Msopi vakamhambila Yohani na kumujovela "Muwula mundu katu nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa Chapanga. yula mwewavili nayu kumwambu ya Yoludani, yula 6 Mundu iveaulekewa chihiga kwa dadi na mau, veve mwewatijovil malovi gaki, hinu namwene ibatiza nambu iveaulekewa chimpungu kwa Mpungu Msopi. na vandu voha vakumlanda!" 27 Yohani akavyangula, 7 Ukotoka kukangacha kuvya nijovili yikumgana "Mundu ihotola lepi kuvya na chindu ngati angapewa mundu kuvelekewa kavili. 8 Chimbungululu chibuma, na Chapanga. 28 Nyenye mwavene mumanyili kuhamba kwechigana wiyuwana chibuma, nambu kuvya nijovili, 'Nene lepi Kilisitu Msangula, nambu wimanya lepi kwe chihuma amala kwe chihamba. natumiwi nimlongolela.' 29 Mdala wa ndowa ndi Mewawa kwa kila mundu mweavelekiwi kwa Mpungu waki mkolo ndowa, nambu nkodzi wa mkolo ndowa Msopi. 9 Nikodemu akamkota, "Mambu genaga mweiyima kumyuanila iheka neju kuyuwana mkolo gihotoleka wuli?" 10 Yesu akamyangula, "Veve muwula ndowa ijova. Mewa nene nisangalwki neju. 30 Yesu wa vandu va Isilaeli nakugamanya mambu aga? 11 yikumgana avyayi mkulu na nene nivyyai namdebe." Chakaka nikujovela, tete tijova getikugamanya na 31 Mweibwela kuhuma kunani kwa Chapanga ndi tikuvakujovela vandu vindu yetiviwene, nambu nyenye mkulu kuliku voha, mweihuma pamulima ndi wa nakuyidakila ujumbi witu. 12 Nivajovili mambu ga pamulima, na ilongela mambu ga pamulima. Nambu pamulima nakusadika, hinu mwihotola wuli kusadika mweibwela kuhuma kunani ndi ilongosa vindu vyoha. nikavajovela mambu ga kunani kwa Chapanga? 13 32 Mwene ijova gala geagawene na kuyuwana, nambu Kawaka mundu mwahambili kunani kwa Chapanga, kawaka mundu mweiyidakila ujumbi waki. 33 Nambu nambu Mwana wa Mundu ndi mweahelili kuhuma mundu yoyoha mweiyidakila ujumbi waki ndi ijova kunani kwa Chapanga." 14 Ngati Musa cheanyakwili Chapanga ndi mchakaka. 34 Ndava yula mweatumwili Liyoka la Shaba panani ya ndonga kulugangatu na Chapanga ijova malovi ga Chapanga, ndava kula, mewa na Mwana wa Mundu yati inyakuliwa Chapanga ammemisi mundu mwenuyo Mpungu kunani, 15 muni kila mundu mweakumsadika yati 35 Dadi amganili Mwana na amgotolili vindu ivya na wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 16 Muni Chapanga avaganili neju vandu vyoha. 36 Mweakumsadika Mwana avi na wumi wa va mulima hati amuwusili Mwana waki ngamwene magono goha gangali mwishu, nambu angamsadika yuyo, muni yoyoha mwaisadika akotoka kuyaga Mwana avi lepi na wumi, nambu ligoga la Chapanga ndi avyayi na wumi wa magono goha. (aiōnios g166) likumtamilia. (aiōnios g166)

17 Chapanga amtumili lepi Mwana waki pamulima 4 Vafalisayu vayuwini kuvya Yesu avi mukupata ndava ya kuvahamula vandu, nambu kuvasangula. 2 Ndi chakaka kuvya Yesu mwene abatiza lepi, 18 Mweakumsadika Mwana ihamuliwa lepi, nambu nambu vawuliwa vaki ndi vevabatizayi vandu. 3 Hinu mwangamsadika amali kuhamuliwa, ndava amsadiki lepi, nga Mwana yuyo wa Chapanga. 19 Na uhambula Yesu peagayuwini genago, akawuka ku Yudea na wene ndi uwu, lumuli ibweli pamulima nambu vandu vaganili chitita kuliku lumuli, muni matendu gavi gahakau. 20 Mundu yoyoha mweikita gahakau angalugana lumuli, mewa ibwela lepi kulumuli, muni igana lepi matendu gaki gahakau galangalayi. 21 Nambu mundu yeypoh mweilandia gachakaka 5 Ndi peahikili muji ibwela kulumuli muni matendu gaki galolekanayi, umonga pamulima wa Samaliya weukemiwa Sikali, gahengiki kwa kumyidakila Chapanga. 22 Pegamaliki papipi na mgunda wa Yakobo weampelilli mwana genago, Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kumulima waki, mweikemiwa Yosefu. 6 Pandu penapo pavi na wa Yudea, akatama navu kwenuko na kubatiza chiliva cha Yakobo, na Yesu ndava ya kutotokela na lugendu, akatama pamuhana ya chiliva. Yavili ngati lukumbi lwa muhi. 7 Kangi, akabwela mdala mmonga mkolonjinji wa ku Samaliya kunega manji. Yesu 23 Mewawa Yohani avi mukubatiza vandu akamjovela, "Nipelayi manji ninywai." 8 Lukumbi ku Ainoni, papipi na ku Salemu, muni kwenuko lwenulo vawuliwa vaki vahambili kumuji kugula kwavi na manji gamahale vandu vamhambalili, chakulya. 9 Nambu mdala yula akamjovela, "Veve mwene akavabatiza. 24 Genaga gahumalili lukumbi wa Myawudi, na nene namdala msamaliya! Uhotola Yohani peavi angasopewa muchifungu. 25 Ukahumila katu vitama lepi pamonga. 10 Yesu akamyangula, muhutanu pagati ya vawuliwa ya Yohani na myawudi "Ngati kuvya umanyayi chindu chechiwusiwa na mmonga ndava ya mvelu wa kunyambiswa ndava Chapanga ndi yani mweakukujovela, 'nipelayi manji

ninywai,' Ngawamali, kumuyupa manji gegileta wumi." Iwenulo vawuliwa vaki vamyupili neju Yesu, "Muwula,
11 Mdala yula akamjovela, "Bambu, veve wangali ulyayi chakulya." 32 Nambu Yesu akavajovela,
ndeve ya kunegeila manji, na chiliva chinyoliki. "Nene nivii nachu chakulya chemwangachimanya
Ugapata koki manji gegavi na wumi? 12 Wu, veve nyenye." 33 Vawuliwa vaki vakakotana vene kwa
ukujikita wa mikulu kuliku dadi witu Yakobo? Mwene vene, "Wu, avi mundu mweamletili chakulya?" 34
ndi mweatipelili chiliva ichi, mwene na vana vaki Yesu akavajovela, "Chakulya changu ndi kuhenza
pamonga na mifuya yaki vanwyayi manji ga chiliva geigana yula mweanitumili na kumalakisa lihengu
ichi." 13 Yesu akamyangula, "Yoyoha mweinyywa laki. 35 Nyenye mwijova, 'Yakona miheyi mcheche
manji aga yati ivya na njota kavili. 14 Nambu yoyoha ndu na lukumbi lwa kubena yati lubwela!' Nambu
mweinyywa manji gala genikumpela nene, katu ivya mabenu gakangili giganikiwa kubenwa! 36 Yula
lepi na njota magono goha. Manji genikumpela givya mbeinba ipokela luhuna lweluganikiwa kupewa kwa
mugati yaki ngati chinyepa cha manji ga wumi na kumpela wumi wa magono goha gangali mwishu."
(aiōn g165, aiōnios g166) 15 Mdala mwenuyo akamjovela, "Bambu, unipela manji genago muni nikotoka kuvya
na njota kavili na nikotoka kubwela penapa kunega manji." 16 Yesu akamjovela, "Uhamba ukamkemela ibena, luhumu ulu ndi chakaka." 38 Nene navatumili
mngwana waku, ubwela nayu penapa." 17 Mdala yula nyenye mkabena changali lihengu, vangi vahengili
akayangula, "Nene nangali mgosi." Yesu akamjovela lihengu, nambu nyenye mupatili utangatila ndava ya
"Uyangwili chakaka, wangali mgosi. 18 Muni wavi na lihengu lavi." 39 Vasamaliya vamahele pachijji chila
vagosi mhanu, na mgosi mweutama nayu hinu mgosi vamsadiki Yesu ndava ya malovi geajovili mau yula,
waku lepi. Penapo ujovili chakaka." 19 Mdala yula "Anijovili mambu goha genihengili." 40 Vasamaliya
akamjovela, "Bambu, niwona kuvya veve wa mlota wa vamhambilu Yesu vakamuyupa neju atama navu,
Chapanga. 20 Vagogi vitu vamufragamila Chapanga namwene akatama navu magono gavili. 41 Vandu
kuchitumbi ichi, nambu nyenye mwijova kuvya pandu vamahele, vamsadiki Yesu ndava ya malovi gaki.
pa kumuyupila Chapanga ndi ku Yelusalemu." 21 42 Vakamjovela mdala yula, "Tete tisadika, nambu
Yesu akamjovela "Unisadika chenijova lwalabwela lepi ndava ya malovi gaku, muni tavete tiyuwini na
lukumbi nakumfugamila Dadi, panani ya chitumbi timanyili kuvya mwenuyu ndi chakaka Msangula wa
amala ku Yelusalemu kula. 22 Nyenye Vasamaliya vandu va pamulima." 43 Pagamatiki magono gavili,
mukumfugamila yula mwangammanya, nambu tete Yesu akawuka penapo, akahamba ku Galilaya. 44
tikumfugamila yula mwetimumanyili, ndava muni Muni Yesu mwene ajovili hotohoto kuvya, "Mlota wa
usangula wihuma kwa Vayawudi. 23 Nambu lukumbi Chapanga nakuyidakiliwa pamulima waki." 45 Hinu
lubwela, kangi lumali kubwela ndi vala vandu peahikili ku Galilaya, Vagalilaya vamahele vampokili.
vevakumfugamila kwa uchakaka, yati vamfugamila Ndava vagawene goha geahengili ku Yelusalemu,
Dadi mukulongoswa na Mpungu Msopi na chakaka. muni navene vavi kukoko kumselebuko wa Pasaka. 46
Muni dadi akuvagana vandu vamfugamila chenicho. Kangi Yesu ahikili kavili ku Kana, kumuji wa Galilaya,
24 Chapanga ndi Mpungu na vandu vevamfugamila pandu peang'anamwisi manji kuvya divayi. Kwenuko
yikuvagana vamfugamila Dadi mukulongoswa na kwavi na chilongosi mmonga wa chinkosi mweavi na
Mpungu Msopi na kuumanja uchakaka." 25 Mdala yula mwana waki mtamu ku Kapelanaamu. 47 Chilongosi
akamjovela, "Nimanyili kuvya Msangula mweikemiwa yula peayuwini kuvya Yesu ahumili ku Yudea na kuhika
Kilisitu ibwela. Peibwela yati akutimanyisa tete kila ku Galilaya, akamhambilu na kumuyupa ahamba
chindu." 26 Yesu akamjovela, "Nene mwenilongela akamlamisa mwana waki mweavi mulung'olelu. 48
na veve ndi mwene." 27 Bahapo vawuliwa vaki Yesu akamjovela, "Nyenye changalola ulangisu na
vakawuya, na kukangasa neju pavamuweni ilongela gachinamtiti katu mwisadika lepi!" 49 Yula chilongosi
na mdala. Nambu kawaka mundu mweajovili, "Ugana akamjovela, "Bambu, chondi tihamba kwakona mwana
kyani?" Amala, "Ndava kyani wilongela na mdala?" vangu kufwa." 50 Yesu akamjovela, "Uhambayi,
28 Hinu, mdala yula akachileka chihulu chaki palapala mwana waku yati ilama." Mundu yula akasadika
na kuhamba kumuji na kuvajovela vandu, 29 "Mbewela malovi ga Yesu, akahamba. 51 Peavi akona munjila
mukamlola mundu mweajovili mambu goha genikitili! akakonganeka na vatumisi vaki, vakamjovela kuvya
Wu, yihotoleka kuvya ndi Kilisitu Msangula?" 30 Vandu mwana waku alamili! 52 Mwene akavakota lukumbi
vakawuka kumuji na kumuhambila Yesu. 31 Lukumbi msongolo pealamili, vene vakamyangula, "Golo saa

saba ya muhi, utamu wamuhumili.” 53 Dadi yula lepi ndava ya kudanya Malagizu ga Ligono la akamanya kuvya lwavi lukumbi lulolo, Yesu peamjovili Kupumulila ndu, nambu mewa ndava ya kujova “Mwana waku yati ilama.” Penapo mwene pamonga na valongo vaki vakamsadika Yesu. 54 Wenuwu wavi Chapanga ndi Dadi waki, muni ajovili mwene na Chapanga vamonga. 19 Yesu akavajovela, chakaka ulangisu wa kukangasa weahengili Yesu peawukili ku nikuvajovela, Mwana nakuhotola kukita chindu Yudea kuhamba ku Galilaya.

5 Pegamatiki genago, Yesu ahambili ku Yelusalemu kumselebuko wungi wa Vayawudi. 2 Kula ku Yelusalemu, papipi na mlyangu uvaha wa mambele, kwavi na litanda lelikemelewa kwa Chiebulania Betizada, lelavi na mabanji mhanu gajengiwi kultindila. 3 Mu mabanji genago kwavi na vatamu vamahele vatamili, vangalola na vevagogodili higa na vevapolii higa. 4 Valindilayi manji gatimbuganayi, muni luvi lukumbi, mtumu wa kunani kwa Chapanga ihelela na kuyingila mulitanda na kugatimbugana manji. Mundu mweatumbwili kuyingila mumanji pegamatili kutimbugana, ndi alamili utamu wowoha wula weavi nawu. 5 Penapo pavi na mundu mmonga mweapolii higa kwa miyaka selasini na nane. 6 Yesu peamuwene mundu yula agonili na kuni imanya kuvya ilwala kwa magono gamahelle, akamkota “Wu, ugana kulama?” 7 Mwene akamyangula, “Bambu, nene nangali mundu wa kuniyingisa mulitanda lukumbi manji pegitimbuliwa. Penilinga kuyingila ndi mundu yungi akunilongolela.” 8 Yesu akamjovela, “Yimuka, tola lusongwani lwaku ugenda.” 9 Bahapo mundu yula akalama, akatola mpasa waki na kugenda. Lijambu lenili likitiki pa Ligono la Kupumulila. 10 Hinu vachilongosi va Vayawudi vakamjovela mundu yula mwealamili, “Lelu ndi Ligono la Kupumulila, malagizu gibesa veve kugega mpasa waku.” 11 Nambu mwene akavayangula, “Mundu mweanilamisi ndi mweanijovili tola mpasa waku, ugendayi.” 12 Vene vakamkota, “Wu, mundu mwenuyo mweakujovili, utola lusongwani lwaku ugendayi, ndi yani?” 13 Nambu mundu yula mwealamisi nakummanya Yesu kuvya ndi yani, muni Yesu amali kuwuka na kwavi na vandu vamahele vavi penapo. 14 Ndi mwanakandahi Yesu akamkolela mundu yula Munyumba ya Chapanga, akamjovela “Hinu, ulamili ukotoka kukita gahakau kavili, likoto kukukamula lijambu lihakau neju.” 15 Mundu yula akawuka na kuhamba kuvajovela vachilongosi va Vayawudi kuvya, yula mweamlamisi ndi Yesu. 16 Ndava muni Vayawudi vakatumbula kumung’aha Yesu ndava akitili lijambu lenilo Ligono la Kupumulila. 17 Yesu akavayangula, “Dadi wangu ihenga lihengu kila ligono na nene niganikiwa nihenga lihengu.” 18 Ndava ya malovi genago, vachilongosi va Vayawudi vayonjokisi kulonda mpangu wa kumkoma Yesu

lepi ndava ya kudenya Malagizu ga Ligono la Kupumulila ndu, nambu mewa ndava ya kujova Chapanga ndi Dadi waki, muni ajovili mwene na Chapanga vamonga. 19 Yesu akavajovela, chakaka nikuvajovela, Mwana nakuhotola kukita chindu chochoha mwene, ihotola kukita chila cheachiwene kuvya Dadi waki ikita. Muni chila cheachiwene Dadi na Mwana achikita chichocho. 20 Dadi akumgana Mwana, ndi akumlangisa kila chindu cheikita mwene, kangi yati amlangisa mambu gakulu kuliku aga na nyenye yati mwikangasa. 21 Ngati cheakuvayusa vevafwili na kuvapela wumi, mewawa Mwana akuvapela wumi vala veakuvaganaga. 22 Dadi akumhamula lepi mundu yoyoha, lihengu loha la kuhamula vandu amgotolili Mwana. 23 Muni vandu voha vamtopesa Mwana ngati chevakumtopesa Dadi. Angamtopesa Mwana akumtopesa lepi Dadi mweamtumili. 24 Chakaka nikuvajovela, mweakugayuwana malovi gangu na kumsadika yula mweanitumili yati ivya na wumi wa magono goha. Katu ihamuliwa lepi, ndi amali kukupuka mulifwa na kuyingila muwumi. (aiōnios g166) 25 Chakaka nikuvajovela lukumbi lubwela, ndi lumali kubwela vevafwili yati vakugayuwana malovi ga Mwana wa Chapanga, vene vevakugayuwana, yati vivya na wumi. 26 Muni ngati mewa Dadi cheavili kutumbula kwa wumi. Mewawa ampeli mwana kuvya mtumbula wa wumi. 27 Kangi ampeli uhotola wa kuhamula ndava mwene ndi Mwana wa Mundu. 28 Mkoto kukangaswa kuyuwana malovi aga, muni lukumbi lubwela ndava ya vandu voha vevafwili yati viyuwana malovi gaki, 29 vene yati viyuka, vevahengili gabwina yati viyuka na kuvya na wumi. Na vala vevahengili matendu gahakau yati viyuka na kuhamuliwa. 30 Nene nakuhotola kukita chindu kwa uhotola wangu namwene. Nene nihamula ngati cheniyuwana kuhuma kwa Dadi, na uhama wangu ndi wa chakaka. Maganu gangu lepi kukita chenigana nanwene nambu cheigana yula mweanitumili. 31 Ngati njiova mambu gangu namwene, malovi gangu gihotola lepi kuyidakiliwa kuvya ga chakaka. 32 Nambu avi yungi mweijova ndava ya nene, na nene nimanyili kuvya goha geijova ndava yangu ndi gachakaka. 33 Nyenye mwatumili ujumbi kwa Yohani Mbatizaji mwene ajovili gachakaka ndava ya nene. 34 Nene nihuvalila lepi vandu vangi vajova ndava yangu, nambu njiova mambu genago muni nyenye msanguliwayi. 35 Yohani avili ngati hahi yeiyaka na kulangasa, na nyenye mwahagwili kusangalukila lumuli lwenulo mulukumbi luhupi. 36 Nambu malovi gevijova vandu ndava yangu ndi gakulu neju kuliku gala gevijova kumvala Yohani. Muni malovi genikugahenga ndi anipelili Dadi nimala kuhenga,

ndi gilangisa hotohoto kuvya Dadi ndi mweanitumili. 37 Dadi mweanitumili mewawa ijoba ndava yangu. vandu vevatamili, akakita mewawa na somba zila, Nyenye katu nakuyuwana Chapanga kwa makutu kila mundu apewili cheaganili. 12 Vandu pavayukwiti ginu amala kupalola pamihu paki, 38 ujumbi waki Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Vakanonga hipandi wangatama, mumitima yinu ndava mukumsadika yehisigalili vikoto kuyaga." 13 Hinu, vakayola hipandi lepi yula mweamtumili. 39 Nyenye mukugalola neju ya mabumunda ga shayili yeyasigalili vandu pevamali Mayandiku Gamsopi mwihololela kuvya mugati yaki kulya, ndi vakamemesa madengu kumi na gavili. 40 Nambu nyenye mwibela kubwela 14 Vandu pavauwene ulangisu wenuwo weahengili kwangu muni mupokela wumi wa magono goha wangali mwishu, na kumbi mayandiku gagago gijova ndava yangu. Yesu, vakajova "Chakaka mwenuyu ndi mlota (aiōnios g166) 41 "Nene nilonda lepi kulumbiwa na vandu. 42 kumvika avyai nkosi, akajbagula navu, akahamba Nambu nivamanyili nyenye, nimanyili kuvya uganu mwene kuchitumbi. 16 Hati peyahikili kimihi vawuliwa wa Chapanga uvili lepi mumitima hinu. 43 Nene va Yesu vakahela mbaka kunyanja. 17 Vakayingila nibweli ndava ya uhotola wa Dadi wangu, nambu muwatu muni vakupuka kuhamba ku Kapelanaumu. munipokili lepi, nambu mundu yungi akabwelayi kwa Chitita chamali kuhika, na Yesu avi akona kuvahikila. uhotola waki mwene yati mukumpokela. 44 Muhotola 18 Chimbungululu chivaha chabumai ndi Nyanja wuli, kusadika kuni nyenye mwigana kulumbilana yikatumbula kutimbugana. 19 Vawuliwa vaki vamali nyenye mwavene nambu mukulonda lepi ukulu kugenda muutali wa kilomita mhanu amala sita, kuhuma kwa mwene mweavi Chapanga? 45 Mkokota vamuwene Yesu igenda panani ya manji, ihegelela kuholalela kuvya nene nikuvatakila kwa Dadi. Musa muwatu, vayogwipi neju. 20 Yesu akavajovela, "Ndi mwemukumuhuvalila ndi mweakuvatakila. 46 Ngati nene, mkokota kuyogopa!" 21 Hinu, vene kwa luheku chakaka kuvya mukumusadiki Musa, ngamunisadiki vakamtola Yesu muwatu, na bahapo watu wula na nene mewawa, muni Musa ayandiki malovi ukahika pandumba pandu pevahambayi. 22 Chilau gegakunivala nene. 47 Nambu yikavyayi mwisadika yaki msambi wa vandu vevasigallii mwambu ya nyanja lepi gala geagayandiki, muhotola wuli, kusadika vamanyili kuvya kwavi na watu umonga pala. Na genijova?"

6 Pegamatiki genago, Yesu akakupuka Nyanja Galilaya yikemelewa mewa Nyanja Tibelia.

2 Msambi uvaha wa vandu wamlandili Yesu, ndava vayiwene milangisu ya chinamiti yeavakitili kuvalamisa vatamu. 3 Yesu akakwela kuchitumbi, akatama kwenuko pamonga na vawuliwa vaki. 4 Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi wewikemelewa Pasaka wavili papipi. 5 Hinu, Yesu pealolokisi auwene msambi uvaha wa vandu ukumbwelela ndi akamjovela Filipi, "Wu, tikagula koki mabumunda muni vandu ava valiyi?" 6 Ajovili genago kwa kumlinga Filipi, mwene amali kumanya chakuhenga. 7 Filipi akamyangula "Mabumunda ga kugula kwa hipandi miya zivili ya madini ga feza gikola lepi kwa vandu ava hati ngati kila mmonga akapewayi chipandi chidebe ndu!" 8 Mmonga wa vawuliwa vaki liina laki Andelea, mlongo waki Simoni Petili akamjovela. 9 "Penapa avi msongolo mmonga ana mabumunda mhanu ga shayili na somba zivili, nambu zikola kiki kwa vandu vamahele ngati ava?" 10 Yesu akajova "Muvatamika vandu." Pandu penapo pavi na manyahi gamahela. Hinu, vandu vakatama na jumula vavi vagosi ndu vandu elufu mhanu. 11 Yesu akatola mabumunda gala

na kumsengusa Chapanga, akalagiza vavagavanisila 12 Vandu pavayukwiti ginu amala kupalola pamihu paki, 38 ujumbi waki Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Vakanonga hipandi wangatama, mumitima yinu ndava mukumsadika yehisigalili vikoto kuyaga." 13 Hinu, vakayola hipandi lepi yula mweamtumili. 39 Nyenye mukugalola neju ya mabumunda ga shayili yeyasigalili vandu pevamali kulya, ndi vakamemesa madengu kumi na gavili. 14 Vandu pavauwene ulangisu wenuwo weahengili Yesu, vakajova "Chakaka mwenuyu ndi mlota mwealongali kuvya ibwela pamulima!" 15 Kangi kwangu muni mupokela wumi wa magono goha wangali mwishu, na kumbi mayandiku gagago gijova ndava yangu. 41 "Nene nilonda lepi kulumbiwa na vandu. 42 kumvika avyai nkosi, akajbagula navu, akahamba Nambu nivamanyili nyenye, nimanyili kuvya uganu mwene kuchitumbi. 16 Hati peyahikili kimihi vawuliwa wa Chapanga uvili lepi mumitima hinu. 43 Nene va Yesu vakahela mbaka kunyanja. 17 Vakayingila nibweli ndava ya uhotola wa Dadi wangu, nambu muwatu muni vakupuka kuhamba ku Kapelanaumu. munipokili lepi, nambu mundu yungi akabwelayi kwa Chitita chamali kuhika, na Yesu avi akona kuvahikila. uhotola waki mwene yati mukumpokela. 44 Muhotola 18 Chimbungululu chivaha chabumai ndi Nyanja wuli, kusadika kuni nyenye mwigana kulumbilana yikatumbula kutimbugana. 19 Vawuliwa vaki vamali nyenye mwavene nambu mukulonda lepi ukulu kugenda muutali wa kilomita mhanu amala sita, kuhuma kwa mwene mweavi Chapanga? 45 Mkokota vamuwene Yesu igenda panani ya manji, ihegelela kuholalela kuvya nene nikuvatakila kwa Dadi. Musa muwatu, vayogwipi neju. 20 Yesu akavajovela, "Ndi mwemukumuhuvalila ndi mweakuvatakila. 46 Ngati nene, mkokota kuyogopa!" 21 Hinu, vene kwa luheku chakaka kuvya mukumusadiki Musa, ngamunisadiki vakamtola Yesu muwatu, na bahapo watu wula na nene mewawa, muni Musa ayandiki malovi ukahika pandumba pandu pevahambayi. 22 Chilau gegakunivala nene. 47 Nambu yikavyayi mwisadika yaki msambi wa vandu vevasigallii mwambu ya nyanja lepi gala geagayandiki, muhotola wuli, kusadika vamanyili kuvya kwavi na watu umonga pala. Na genijova?"

6 Pegamatiki genago, Yesu akakupuka Nyanja Galilaya yikemelewa mewa Nyanja Tibelia.

2 Msambi uvaha wa vandu wamlandili Yesu, ndava vayiwene milangisu ya chinamiti yeavakitili kuvalamisa vatamu. 3 Yesu akakwela kuchitumbi, akatama kwenuko pamonga na vawuliwa vaki. 4 Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi wewikemelewa Pasaka wavili papipi. 5 Hinu, Yesu pealolokisi auwene msambi uvaha wa vandu ukumbwelela ndi akamjovela Filipi, "Wu, tikagula koki mabumunda muni vandu ava valiyi?" 6 Ajovili genago kwa kumlinga Filipi, mwene amali kumanya chakuhenga. 7 Filipi akamyangula "Mabumunda ga kugula kwa hipandi miya zivili ya madini ga feza gikola lepi kwa vandu ava hati ngati kila mmonga akapewayi chipandi chidebe ndu!" 8 Mmonga wa vawuliwa vaki liina laki Andelea, mlongo waki Simoni Petili akamjovela. 9 "Penapa avi msongolo mmonga ana mabumunda mhanu ga shayili na somba zivili, nambu zikola kiki kwa vandu vamahele ngati ava?" 10 Yesu akajova "Muvatamika vandu." Pandu penapo pavi na manyahi gamahela. Hinu, vandu vakatama na jumula vavi vagosi ndu vandu elufu mhanu. 11 Yesu akatola mabumunda gala

na kumsengusa Chapanga, akalagiza vavagavanisila 12 Vandu pavayukwiti ginu amala kupalola pamihu paki, 38 ujumbi waki Yesu akavajovela vawuliwa vaki, "Vakanonga hipandi wangatama, mumitima yinu ndava mukumsadika yehisigalili vikoto kuyaga." 13 Hinu, vakayola hipandi lepi yula mweamtumili. 39 Nyenye mukugalola neju ya mabumunda ga shayili yeyasigalili vandu pevamali kulya, ndi vakamemesa madengu kumi na gavili. 14 Vandu pavauwene ulangisu wenuwo weahengili Yesu, vakajova "Chakaka mwenuyu ndi mlota mwealongali kuvya ibwela pamulima!" 15 Kangi kwangu muni mupokela wumi wa magono goha wangali mwishu, na kumbi mayandiku gagago gijova ndava yangu. 41 "Nene nilonda lepi kulumbiwa na vandu. 42 kumvika avyai nkosi, akajbagula navu, akahamba Nambu nivamanyili nyenye, nimanyili kuvya uganu mwene kuchitumbi. 16 Hati peyahikili kimihi vawuliwa wa Chapanga uvili lepi mumitima hinu. 43 Nene va Yesu vakahela mbaka kunyanja. 17 Vakayingila nibweli ndava ya uhotola wa Dadi wangu, nambu muwatu muni vakupuka kuhamba ku Kapelanaumu. munipokili lepi, nambu mundu yungi akabwelayi kwa Chitita chamali kuhika, na Yesu avi akona kuvahikila. uhotola waki mwene yati mukumpokela. 44 Muhotola 18 Chimbungululu chivaha chabumai ndi Nyanja wuli, kusadika kuni nyenye mwigana kulumbilana yikatumbula kutimbugana. 19 Vawuliwa vaki vamali nyenye mwavene nambu mukulonda lepi ukulu kugenda muutali wa kilomita mhanu amala sita, kuhuma kwa mwene mweavi Chapanga? 45 Mkokota vamuwene Yesu igenda panani ya manji, ihegelela kuholalela kuvya nene nikuvatakila kwa Dadi. Musa muwatu, vayogwipi neju. 20 Yesu akavajovela, "Ndi mwemukumuhuvalila ndi mweakuvatakila. 46 Ngati nene, mkokota kuyogopa!" 21 Hinu, vene kwa luheku chakaka kuvya mukumusadiki Musa, ngamunisadiki vakamtola Yesu muwatu, na bahapo watu wula na nene mewawa, muni Musa ayandiki malovi ukahika pandumba pandu pevahambayi. 22 Chilau gegakunivala nene. 47 Nambu yikavyayi mwisadika yaki msambi wa vandu vevasigallii mwambu ya nyanja lepi gala geagayandiki, muhotola wuli, kusadika vamanyili kuvya kwavi na watu umonga pala. Na genijova?"

Gamsopi. 'Avapelili mabumunda kuhuma kunani kwa Chapanga muni valyayi.'³² Yesu akavajovela, 'Chakaka nikuvajovela, lepi Musa mweavapeli libumunda kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Dadi wangu mweavapelili nyenye libumunda la chakaka kuhuma kunani kwa Chapanga.³³ Muni libumunda la Chapanga ndi yula mweihelela kuhuma kunani kwa Chapanga na kuvapela wumi vandu va mulima.'³⁴ Vakamjovela, 'Bambu, kila ligono utipelayi libumunda lenilo.'³⁵ Yesu akavajovela, 'Nene ndi chakulya chechileta wumi. Mweibwela kwa nene njala yikumvina lepi, mweakunisadika katu iyuwanu lepi njota.'³⁶ Nambu navajovili kuvya yati mukunilola nambu mukunisadika lepi.³⁷ Voha veakunipela Dadi yati vibwela kwa nene, na nene katu nakumtaga kuvala yeypohya mweibwela kwa nene.³⁸ Nihelili kuhuma kunani kwa Chapanga, lepi kwa kuhenga genigana namwene nambu kuhenga gegiganikiwa na yula mweanitumili.³⁹ Maganu ga yula mweanitumili ndi aga, nikotoka kumyagisa hati mmonga wa vala veanipelili nambu nivayukisa voha pa ligono la mwishu.⁴⁰ Muni cheigana Dadi wangu ndi chenichi, yoyoha mweakumlola Mwana na kumsadika avyayi na wumi wa magono goha, na nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu.'⁴¹ Vayawudi vakatumbula kung'ung'uta muni ajovili, 'Nene ndi libumunda lelihelili kuhuma kunani kwa Chapanga.'⁴² Vakajova, 'Mwenuyu lepi Yesu, mwana wa Yosefu? Tivamanyili dadi na nyina waki! Hinu ihotola wuli kujova kuvya ibwela kwa nene.⁴³ Yesu akavayangula, 'Mkotoka kung'ung'uta mwavene.⁴⁴ Kawaka mundu mweihotola kubwela kwa nene, na ngati Dadi mweanitumili amhutili lepi kwa nene, na mudi mweamuwene Dadi, nga yula mweahumili kwa Chapanga, mwenuyo ndi mweamuwene Dadi.⁴⁵ Vamlota va Chapanga vayandiki, 'Vandu voha yati viwuliwa na Chapanga.' Kila mundu mweakumywana Dadi na kujiwula kuhuma kwaki, ibwela kwa nene.⁴⁶ Chenijova ndi ichi avi lepi mudi mweamuwene Dadi, nga yula mweahumili kwa Chapanga, mwenuyo ndi mweamuwene Dadi.⁴⁷ Chakaka, nikuvajovela mweisadika avi na wumi wa magono goha wangali mwishu.⁴⁸ Nene ndi chakulya chechileta wumi.⁴⁹ Vagogo vinu valili chakulya chechikemiwa mana kulugangatu, nambu vafwili.⁵⁰ Nambu chenichi ndi chakulya chechihelili kuhuma kunani kwa Chapanga muni mweilya ifwa lepi.⁵¹ Nene ndi chakulya cha wumi chechihelili kuhuma kunani kwa Chapanga. Mundu yeypohya akalyayi libumunda lenili ilama magono goha gangali mwishu. Na libumunda lenikumpela ndi higa yangu yenikuyiwusa ndava ya wumi wa vandu va mulima.'

(aiōn g165) 52 Vayawudi vakatumbula kujovesana vene kwa vene, 'Mwe, mundu uyu ihotola wuli kutipela tete higa yaki tilyayi?'⁵³ Yesu akavajovela, 'Chakaka nikuvajovela, mweangalya higa ya Mwana wa Mundu na kuyinywa ngasi yaki, mwivya lepi na wumi mugati yinu.⁵⁴ Mweilya higa yangu na kunywa ngasi yangu avinawu wumi wa magono goha wangali mwishu, na nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu. (aiōnios g166) 55 Muni higa yangu ndi chakulya cha chakaka, na ngasi yangu chindu cha kunywa cha chakaka.⁵⁶ Mweilya higa yangu na kunywa ngasi yangu, itama mugati yangu na nene nitama mugati yaki.⁵⁷ Ngati Dadi cheavili mumi, anitumili nene na nene nina wumi kwa ndava yaki, mewawa mweakunilya nene yati ivya mumi ndava ya nene.⁵⁸ Hinu, lenili ndi libumunda leliulwki kuhuma kunani kwa Chapanga, lepi ngati mana yevalili vagogo vitu, vafwili. Mweilya chakulya chenichi yati ivya na wumi wa magono goha wangali mwishu.'⁵⁹ Yesu ajovili genago peavili akuvawula munyumba ya kukonganekela Vayawudi ku Kapelanaumu kula.⁶⁰ Hinu, vandu vamahele vevamlandayi Yesu pavagayuwini genago, vakajova, 'Aga ndi mawuliwu geginonop! Yani mweihotola kuyuwanila?'⁶¹ Yesu amanyili mumtima waki kuvya vawuliwa vaki ving'ung'uta ndava ya ilovi lenilo, ndi akavajovela, 'Wu, mawuliwu ago gakuvakita muleka kusadika?⁶² Yati ivya wuli pemukumlola Mwana wa Mundu ihamba kunani kwa Chapanga kweavili hoti?⁶³ Mpungu Msopi ahelili kuhuma kunani kwa Chapanga?'⁶⁴ Yesu ajovili genago nene yati nikumuyukisa mundu mwenuyo ligono ndava avamanyili kutumbula kadeni, vangasadika, na la mwishu.⁶⁵ Pamonga na ago, nambu vavi ngati Dadi mweanitumili amhutili lepi kwa nene, na mudi mweamuwene Dadi, nga yula mweahumili kwa Chapanga muni mweilya ifwa lepi na Dadi.⁶⁶ Kuhumila lukumbi lwenulo vevamlandayi vamahele vakawuya mumbele, vakotoka kumlanda kavili.⁶⁷ Yesu akavakota vawuliwa kumi na vavili vala, 'Wu, na nyenye mwigana kuwuka?'⁶⁸ Simoni Petili akamyangula, 'Bambu, tihamba kwa yani? Veve ndi uvinagu malovi gegileta wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōnios g166) 69 Tete tikusadika na timanyili kuvya veve ndi wa Msopi kuhuma kwa Chapanga.'⁷⁰ Yesu akavajovela, 'Wu, navahagwili lepi nyenye kumi na vavili? Nambu mmonga winu ndi Setani!'⁷¹ Yesu ajovili genago kumvala Yuda mwana wa Simoni Isikalioti, muni mwenuyo ndi yati mweakumung'anamukila, pamonga avi mmonga pagati ya vawuliwa kumi na vavili.

7 Pegamaliki genago, Yesu agendayi ku Galilaya mundu jandu hati Ligono la Kupumulila. **23** Yakavya kwenuko. Aganili lepi kugenda pamulima wa mundu idumuliwa jandu Ligono la Kupumulila, ndi Yudea ndava Vachilongosi va Vayawudi vaganayi muni malagizu ga Musa ukoto kudenywa, hinu ndava kumkoma. **2** Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi kyani mukuniyomela ndava ya kumlamisa mundu wewukemelewa vindanda wavi papipi. **3** Hinu, mu Ligono la Kupumulila? **24** Mkotoka kumuhamula valongo vaki vakamjovela mwene, "Uwuka penapa na mundu kwa kumlola chakuvala ndu, nambu muhamula uhambayi ku Yudea muni vevakulanda vagawonayi cheyiganikiwa." **25** Vandu vangi va pa Yelusalemu mahengu gaku geukugahenga. **4** Kawaka mundu vajovili, "Wu, mundu mwenuyu lepi yula vachilongosi mweihenga mambu cha mfiyu kuni mwene igana vilonda kumkoma?" **26** Mlola, ilongela hotohoto kawaka kumanyikana kwa vandu. Ndava wikita mambu ago, mundu mweakumjovela hati lilo! Wu yihotoleka hinu jilangilasa kwa vandu va mulima woha." **5** vachilongosi vamanyili chakaka, mwenuyu ndi Kilisitu? Hati valongo vaki mewawa vamsadika lepi. **6** Yesu **27** Nambu Kilisitu peibwela avi lepi mundu yati imanya akavajovela, "Lukumbi Iwangu Iwabwina Iwakona ihumila koki. Nambu tete tikumanyi kwe ahumili mundu kuhika, nambu kwa nyenye lukumbi Iwoha Iwabwina. uyu!" **28** Hinu, Yesu peavili mukuwula Munyumba ya **7** Vandu va mulima nakuhotola kuvahakalila nyenye, Chapanga akajova kwa Iwami, "Mwe! Mnimanyili, nambu ukunihakalila nene ndava nene njovoa hati kwe nihumili mukukumanya? Nene nibwelii lepi kuyva matendu gaki gahakau. **8** Nyenye mhamba kwa uhotola wangu. Muni mwene mweakumitumili kumselebuko. Nambu nene nakuhamba kumselebuko nene ndi wa chakaka, na nyenye nakummanya, wenuwo, muni lukumbi Iwangu Iwabwina Iwakona **29** nambu nene nimmanyili ndava nihumili kwaki, kuhika." **9** Peamalili kujova genago, mwene akasigalila mwene ndi mweakumitumili." **30** Hinu, vandu vakalonda ku Galilaya. **10** Valongo vaki pevahambilii kumselebuko kumkamula, nambu kawaka mundu mweatalambwili wa vindanda, Yesu namwene akahamba, nambu chiwoko kumparnisa ndava lukumbi Iwaki Iwavi lepi hotohoto ndi chamfiyu. **11** Vachilongosi va Iwakona kuhika. **31** Vandu vamahele mu msambi wula Vayawudi vamlondai Yesu kumselebuko wenuwo, vamsadiki, vakajova, "Peibwela Kilisitu Msangula, vakakota "Avi koki?" **12** Pamsambi wa vandu kwavi yati ihenga milangisu ya kukangasa yamahele na vandu vamahele vevajovai chinunu. Vangi pagati neju kuliku yeihenga mundu uyu?" **32** Vafalisayu yavi vakajova, "Mundu mbwina." Vangi vakajova, vevayuwini vandu vijova ga pahi ndava ya Yesu. "Mwe! Akuvayaganisa vandu." **13** Nambu avi lepi Hinu, vene pamonga na Vamteta vakulu va Chapanga mundu mweahotwili kujova malovi ga Yesu hotohoto, vavatumili valonda va nyumba ya Chapanga ndava ya kuvayogopa Vachilongosi va Vayawudi. vamkamulayi. **33** Yesu akajova, "Nakona nivii pamonga **14** Peyahikili pagati ya mselebuko, Yesu akahamba na nyenye palukumbi luhupi, kangi nihamba kwa mu Nyumba ya Chapanga na kutumbula kuwula. mwene mweakumitumili. **34** Yati mukunilonda nambu **15** Hinu, Vachilongosi va Vayawudi vakakangasa nakuniwona, na penivy nene, nyenye nakuhotola na kujova, "Mundu uyu agamanyili wuli goha aga kuhika." **35** Vachilongosi va Vayawudi vakajovesana changali mwene kuwuliwa na mundu?" **16** Penapo vene kwa vene, "Mundu mwenuyu yati ihamba koki Yesu akavayangula, "Mawuliwu genikugawula aga kwe nakuhotola kumkamula? Yati ihamba kumiji ganamwene lepi, nambu gaki yula mweakumitumili. **17** ya Vagilikii, kwevahamallii vandu vitu na kuwawula Mundu mweigana kuhenga gala geigana Chapanga, Vagilikii? **36** Mwenuyu ijova kyani peijova, yati yati imanya ngati mawuliwu gangu gahumili kwa mukunilonda nambu nakuniwona na pala penivy Chapanga amala njovoa namwene. **18** Mweijova ga nene nyenye nakuhotola kuhika?" **37** Ligono la mwene ndu, mwenuyu ilonda ukulu waki mwene, kumalakisa mselebuko wenuwo ndi lavi ligono likulu, nambu yula mweilonda ukulu wa mweamtumili, ndi Yesu akayima na kujova kwa Iwami mundu mweavi na chakaka na mugati yaki kawaka uhakau. **19** Wu, njota ndi abwela kwanene anywayi. **38** Ngati chegijova Musa avapelili lepi Malagizu? Nambu kawaka hati Mayandiku Gamsopi, mweakunisadika nene, mifuleni mmonga mweiyidakila Malagizu. Ndava kyani mulonda ya manji yeyleta wumi yati yihelela mumtima waki. kunikoma?" **20** Bahapo msambi wa vandu ukayangula, **39** Ajovili genago kumvala Mpungu Msopi kuyva "Una mizuka veve! Yani mweigana kukukoma?" **21** vevakumsadika vala yati vakumpokela. Lukumbi Yesu akavayangula, "Nikitili ulangisu umonga na Iwenulo Mpungu Msopi avi akona kuhika, ndava Yesu nyenye uvakangisi. **22** Musa avapeli malagizu ga avi akona kupewa ukulu na Chapanga. **40** Vandu vangi kudumula jandu ndi wahumili lepi kwa Musa muni mu msambi wula pevayuwini malovi ago, vakajova, wahumili kwa vagogo. Hinu nyenye mukumdumula "Chakaka mundu uyu ndi yula mlota wa Chapanga!"

41 Vangi vakajova, "mwenuyu ndi Kilisitu." Nambu akamyangula, "Bambu, kawaka hati mmonga!" Yesu vangi vakajova, "Wu, yihotoleka Kilisitu kuhuma ku akamjovela, "Nene mewa nikuhamula lepi. Uhambayi, Galilaya? **42** Wu, Mayandiku Gamsopi gijova wuli? kutumbula hinu ukotoka kumbudila Chapanga kavili." Gijova Kilisitu yati ihumila mu lukolo Iwa Daudi na **12** Yesu alongili kavili na vandu, akavajovela, "Nene ndi ivelekewa ku Betelehemu, pamuji wa Daudi." **43** lumuli lwa mulima. Mweakunilanda katu nakugenda Hinu, mu msambi wula mpechenganu wahumalili muchitita, nambu ivya na lumuli lwa wumi." **13** ndava ya Yesu. **44** Vandu vangi vaganayi kumkamula Hinu, Vafalisayu vakamjovela, "Veve wijova ndava nambu avi lepi mundu mweatalambwili chiwoko chaki yaku wamwene, malovi geujova ndava yaku, na kumpamisa. **45** Kangi valonda vala vakawahambila geujova gachakaka lepi." **14** Yesu akavayangula, Vakulu va kuteta va Chapanga na Vafalisayu. Ndi vene "Hati ngati nijova ndava yangu namwene malovi vakavakota valonda, "Ndava kyani, mwangamleta gangu ndi gachakaka, ndava namwene nimanyili Yesu?" **46** Valonda vala vakayangula, "Avi lepi kwenihuma na kwenihamba. Nambu nyenye mumanyi mundu mweamali kujova vindu yveajovili mundu lepi kwenihumili amala kwenihamba. **15** Nyenye uyu!" **47** Vafalisayu vakavakota, "Wu, na nyenye mwihumula ngati vandu chevihumula, nambu nene mkongwi mewa? **48** Wu, mumuwene hati mmonga wa nikumuhamula lepi mundu. **16** Nambu ngati nihamula, chilongosi wa vandu, amala mmonga wa Vafalisayu kuhamula kwangu ndi kwa chakaka ndava nakuya mweakumsadika? **49** Lepi, nambu msambi wenuwo namwene, Dadi mweanitumili avi pamonga na nene. vangamanya Malagizu ga Bambu geampeli Musa, **17** Mu malagizu ginu iyandikwi ngati vandu vavili vapeliwi likoto na Chapanga!" **50** Mmonga wavi vijova kwa kuyidakila ndava ya chindu chimonga avi Nikodemus mweamuhambilu Yesu magono ga chevachiwene chindu chenicho ndi chakaka. **18** mumble. Hinu mwene akavajovela. **51** "Malagizu Nene nijova uchakaka namwene mewawa na Dadi gitu gijova tikumuhamula lepi mundu changali mweanitumili ijoba uchakaka ndava yangu." **19** kumuyuwanila na kumanya ahengili kyani?" **52** Bahapo vene vakamkota, "Avi koki Dadi waku?" Vene vakamyangula, "Wu, na veve mewa uhumili Yesu akavayangula, "Nyenye nakunimanya nene, ku Galilaya? Hinu ukagasoma bwina Mayandiku Gamsopi wamwene yati wilola kuvya ku Galilaya katu nakuhuma mlota wa Chapanga!" **53** Penapo kila mmonga awuyili kunyumba yaki.

8 Kangi Yesu akahamba ku chitumbi Mizeituni. **2** Chilau yaki lukela pehe Yesu akahamba kavili Munyumba ya Chapanga. Vandu voha vamtindili na mwene akatama na kuwawula. **3** Hinu vawula va malagizu na Vafalisayu vamletili mdala mmonga mweavankamwili ugoni vakamyimika pagati yavi. **4** Kangi vakamkota Yesu, "Muwula mdala uyu vamkamwili ndava ya ugoni." **5** Mumalagizu gitu Musa atilagizi atovewa na maganga mbaka afwayi. Mdala ngati uyu, hinu veve wijova wuli? **6** Vene vajovili malovi ago muni vamlinga. Muni vapatayi lilovi la kumtakila. Nambu Yesu akagundama pahi akayandika kwa lungonji lwaki pandima. **7** Pevayendalili kumkota, Yesu akayinuka akavajovela, "Mundu mweangambudila Chapanga pagati yinu avyayi wa kutumbula kumtova liganga." **8** Kangi akagundama kavili akavya mukuyandika pandima. **9** Pevayuwini ago, vakatumbula kuwuka mmonga mmonga, valongolili vagogo. Yesu asigalili mwene, na mdala yula ayimili palapala. **10** Yesu peayinwika ndi akamkota mau, Vandu vala vavi koki? Wu, kawaka hati mundu mmonga mweakuhamwili? **11** Mau yula,

akamyangula, "Bambu, kawaka hati mmonga!" Yesu vangi vakajova, "Wu, yihotoleka Kilisitu kuhuma ku akamjovela, "Nene mewa nikuhamula lepi. Uhambayi, Galilaya? **42** Wu, Mayandiku Gamsopi gijova wuli? kutumbula hinu ukotoka kumbudila Chapanga kavili." Gijova Kilisitu yati ihumila mu lukolo Iwa Daudi na **12** Yesu alongili kavili na vandu, akavajovela, "Nene ndi ivelekewa ku Betelehemu, pamuji wa Daudi." **43** lumuli lwa mulima. Mweakunilanda katu nakugenda Hinu, mu msambi wula mpechenganu wahumalili muchitita, nambu ivya na lumuli lwa wumi." **13** ndava ya Yesu. **44** Vandu vangi vaganayi kumkamula Hinu, Vafalisayu vakamjovela, "Veve wijova ndava nambu avi lepi mundu mweatalambwili chiwoko chaki yaku wamwene, malovi geujova ndava yaku, na kumpamisa. **45** Kangi valonda vala vakawahambila geujova gachakaka lepi." **14** Yesu akavayangula, Vakulu va kuteta va Chapanga na Vafalisayu. Ndi vene "Hati ngati nijova ndava yangu namwene malovi vakavakota valonda, "Ndava kyani, mwangamleta gangu ndi gachakaka, ndava namwene nimanyili Yesu?" **46** Valonda vala vakayangula, "Avi lepi kwenihuma na kwenihamba. Nambu nyenye mumanyi mundu mweamali kujova vindu yveajovili mundu lepi kwenihumili amala kwenihamba. **15** Nyenye uyu!" **47** Vafalisayu vakavakota, "Wu, na nyenye mwihumula ngati vandu chevihumula, nambu nene mkongwi mewa? **48** Wu, mumuwene hati mmonga wa nikumuhamula lepi mundu. **16** Nambu ngati nihamula, chilongosi wa vandu, amala mmonga wa Vafalisayu kuhamula kwangu ndi kwa chakaka ndava nakuya mweakumsadika? **49** Lepi, nambu msambi wenuwo namwene, Dadi mweanitumili avi pamonga na nene. vangamanya Malagizu ga Bambu geampeli Musa, **17** Mu malagizu ginu iyandikwi ngati vandu vavili vapeliwi likoto na Chapanga!" **50** Mmonga wavi vijova kwa kuyidakila ndava ya chindu chimonga avi Nikodemus mweamuhambilu Yesu magono ga chevachiwene chindu chenicho ndi chakaka. **18** mumble. Hinu mwene akavajovela. **51** "Malagizu Nene nijova uchakaka namwene mewawa na Dadi gitu gijova tikumuhamula lepi mundu changali mweanitumili ijoba uchakaka ndava yangu." **19** kumuyuwanila na kumanya ahengili kyani?" **52** Bahapo vene vakamkota, "Avi koki Dadi waku?" Vene vakamyangula, "Wu, na veve mewa uhumili Yesu akavayangula, "Nyenye nakunimanya nene, ku Galilaya? Hinu ukagasoma bwina Mayandiku Gamsopi wamwene yati wilola kuvya ku Galilaya katu nakuhuma mlota wa Chapanga!" **53** Penapo kila mmonga awuyili kunyumba yaki.

8 Kangi Yesu akahamba ku chitumbi Mizeituni. **2** Chilau yaki lukela pehe Yesu akahamba kavili Munyumba ya Chapanga. Vandu voha vamtindili na mwene akatama na kuwawula. **3** Hinu vawula va malagizu na Vafalisayu vamletili mdala mmonga mweavankamwili ugoni vakamyimika pagati yavi. **4** Kangi vakamkota Yesu, "Muwula mdala uyu vamkamwili ndava ya ugoni." **5** Mumalagizu gitu Musa atilagizi atovewa na maganga mbaka afwayi. Mdala ngati uyu, hinu veve wijova wuli? **6** Vene vajovili malovi ago muni vamlinga. Muni vapatayi lilovi la kumtakila. Nambu Yesu akagundama pahi akayandika kwa lungonji lwaki pandima. **7** Pevayendalili kumkota, Yesu akayinuka akavajovela, "Mundu mweangambudila Chapanga pagati yinu avyayi wa kutumbula kumtova liganga." **8** Kangi akagundama kavili akavya mukuyandika pandima. **9** Pevayuwini ago, vakatumbula kuwuka mmonga mmonga, valongolili vagogo. Yesu asigalili mwene, na mdala yula ayimili palapala. **10** Yesu peayinwika ndi akamkota mau, Vandu vala vavi koki? Wu, kawaka hati mundu mmonga mweakuhamwili? **11** Mau yula,

papi na chijomela kuvikila luteta. Kawaka mundu mweavankamwili ndava lukumbi lwaki lwavi lwakona kuhika. **21** Yesu akavajovela kavili, "Nihamba namwene ndi nyenye yati mukunilonda, nambu mwifwa mukumbudila Chapanga, kwenihamba nene, nyenye nakuhotola kuhika." **22** Hinu, vachilongosi va Vayawudi vakajova, ndava ya kyani ijova, kwenihamba nyenye nakuhotola kuhika, "Wu, igana kujikoma mwene?" **23** Yesu akavajovela, "Nyenye muhumili bahapa pahi, nambu nene nihumili kunani. Nyenye va bahapa pamulima, nene na wa mulima wenuwu lepi. **24** Ndava muni navajovili kuvya yati mwifwa mukumbudila Chapanga winu, ngati mwangasadika 'Nene Ndi Mwene,' Mwifwa mukumbudila Chapanga." **25** Vene vakamkota, "Veve wayani?" Yesu akayangula, "Nene ndi mwenavajovili kutumbula kadeni! **26** Nivii nagu gamahela ga kujova na mewawa kuvalahamula nyenye. Nambu mweanitumili yula ndi chakaka, nene nikuujovela mulima mambu gala genigayuwini kuhumila kwa mwene." **27** Vene vangamanya kuvya Yesu akuvajovela malovi ga Chapanga Dadi waki. **28** Ndi Yesu akavajovela, "Pemukumunyakula Mwana wa Mundu, penapo ndi yati mwimanya kuvya 'Nene Ndi Mwene,' Namwene nakuhenga

chochoha ndi nijova gala ndu geaniwulili Dadi. 29 "Nangali mzuka. Nene nikumtopesa Dadi wangu, Mweanitumili avi pamonga na nene, mwene anilekili lepi namwene ndava nihenga magono goha gala gegakumganisa." 30 Vandu vamahele pevamuyuni Yesu ijoba genago vamsadiki. 31 Yesu akavajovela Vayawudi vala vevamsadiki, "Ngati mukugayidakila mawuliwu gangu chakaka yati mwivya vawuliwa vangu. 32 Yati mukuumanya uchakaka na uchakaka yati ukuvapela kulekeseswa." 33 Vene vakamyangula, "Tete chiveleku cha Ibulahimu. Hati mala yimonga, nakuvya vavanda kwa mundu yoyoha mana yaki kiki peujova, 'Yati tilekekeswa?'" 34 Yesu akavayangula, "Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mweibuda mwenuyu ndi mvanda mweabudili. 35 Mvanda itama lepi panyumba magono goha. Nambu mwana itama magono goha. (aiōn g165) 36 Hinu Mwana akavapela ulekeseswa yati mulekeseswa chakaka. 37 Chapanga winu, mwene ndi mweakunilumba. 38 Nivamanyili nyenye kuvya chiveleku cha Ibulahimu. Pamonga mwilonda kunikoma ndava mukugabelu nikajova nangammanya, yati nivya mdese ngati mawuliwu gangu. 39 Nene nijova gala geanilangisi nyenye, nambu nimmanyili na nikugayidakila malovi Dadi, nambu nyenye mkugahenga gala gemuyuwini kuhuma kwa dadi winu." 40 Vene vakamyangula, "Dadi witu Ibulahimu." Yesu akavajovela, "Ngati nyenye kuvya vana vaki Ibulahimu ngamuhengili ngati cheahengili Ibulahimu. 41 Nyenye mwikita mambu galagala geakiriil dadi winu." Vene vakamjovela, "Tete tavana vamakunja lepi! Tivii na Dadi witu mmonga ndi Chapanga." 42 Yesu akavajovela, "Ngati kuvya Chapanga ndi Dadi winu, ngamuniganili nene, muni nene nahumili kwa Chapanga na hinu nivii penapa. Nibweli lepi kwa uhotola wangu nambu wa mwene mweanitumili yula. 43 Ndava kyani mwimanya lepi genijova aga? Ndava muni nakuyuwana ujumbi wangu. 44 Nyenye vana va dadi winu Setani na mwigana kuhenga geigana dadi winu. Mwene avi mkomaji kuhumila kadeni, mwene iyima lepi upandi wa uchakaka, ndava muni mugati yaki uchakaka uvi lepi. Kila peijova udese ijova ngati cheavili muni mwene mdese na dadi wa vadesa. 45 Ndava nene nikuvajovela uchakaka nyenye mukunisadika lepi. 46 Yani pagati yinu mweihotola kunijovela nene nikumbudila Chapanga? Nene nakajovayi chakaka ndava kyani mukunisadika lepi? 47 Mweavi waki Chapanga iyuwana malovi gaki Chapanga. Nambu nyenye nakuyuwana ndava nyenye vandu lepi va Chapanga." 48 Vayawudi vakamyangula Yesu, "Wu, tete nakujova chakaka kuvya veve wa Msamaliya na kavili uvi na mzuka?" 49 Yesu akayangula,

nambu nyenye mukunitopesa lepi nene. 50 Nene nikulonda lepi ukulu wangu namwene, avi mmonga mweakunilondela ukulu wangu, mwene ndi mhambula mihalu. 51 Chakaka nikujovela, mundu akauyidakila ujumbi wangu yati ifwa lepi nambu ivya mumi magono goha gangali mwishu." (aiōn g165) 52 Vayawudi vakajova, "Hinu timanyili kuvya chakaka veve uvi na mzuka! Ibulahimu awfili mewawa vamlota va Chapanga vafwili hinu veve ujova 'Mweakuukamulila ujumbi waku katu ifwa lepi, nambu ivya mumi magono goha!' (aiōn g165) 53 Wu, veve ukujikita mkulu kuliku dadi witu Ibulahimu mweafwili?" Mewawa na vamlota va Chapanga vafwili. Veve ukujita wayani? 54 Yesu akavayangula, "Nakujilumba namwene, ukulu wangu chindu lepi. Dadi wangu mwemukumkemela Chapanga winu, mwene ndi mweakunilumba. 55 Chapanga winu, mwene ndi mweakunilumba. 56 Dadi winu Ibulahimu, ahekalili alilola ligono langu. Mwene akaliwona akavya na luheku." 57 "Dadi witu Ibulahimu." Yesu akavajovela, "Ngati Vayawudi vakamjovela, "Veve uhikisi lepi hati miyaka makumi mhanu na veve umuweni Ibulahimu?" 58 cheahengili Ibulahimu. 59 Penapo vakanonga maganga muni vamjugumilayi nambu Yesu ajififili na kuwuka pa Nyumba ya Chapanga.

9 Yesu peavili mukuhamba ndi amuwene mundu mmonga mweavingalola kuhumila kuvelekewa. 2 Vawuliwa vaki vakamkota, "Muwula, yani mweambudili Chapanga, mundu uyu amala dadi na nyina vaki, hati avelekiwi ngalola?" 3 Yesu akavayangula, "Mwene amala dadi na nyina waki avi lepi mweambudili Chapanga. Avelikiwi ngalola, muni makakala ga Chapanga gawonekanayi gihenga lihengu muwumi waki. 4 Kwakona muhi yikutigana kuhenga lihengu laki yula mweanitumili. Muni kimihu yibwela mundu nakuhotola kuhenga lihengu. 5 Lukumbi penivii pamulima nene ndi lumuli lwa vandu va mulima." 6 Peamali kujova genago, Yesu akahunya mata pahi, akakandagana ludaka na kumnyala ngalola yula mumihu. 7 Akamjovela, "Hamba ukajisambisa kulitanda la Siloamu." Liina lenilo mana yaki ndi mweatumwili. Penapo, ngalola yula akahamba akajisambisa, akawuya kuni ilola. 8 Hinu, vandu vevatama naku papipi vevammanyili kuvya avi mngangu myupaji, vakajova, "Wu, mwenuyu lepi ngalola mweatamayi na kuyupa?" 9 Vamahele vakajova, "Ena." Vangi vakajova "Lepi, ndi iwanana

naku." Nambu ngalola yula akajova, "Ndi nene Chapanga alongili na Musa, nambu nakummanyia mwenayupayi." 10 Ndi vakamkota, "Wu, hinu mihi mundu uyu ahumili koki!" 30 Mwene akavayangula, gaku uhotwili kulola?" 11 Mwene akavayangula, "Chenichi ndi chindu cha kukangasa! Nyenye "Mundu yula mweikemelewa Yesu akandagini ludaka, mwangamanya kweahumili, nambu anidindwili mihi na kuninya pamihu, akanijovela. Uhamba ukajisanja gangu! 31 Timanyili kuvya Chapanga akuvayuwanila pamihu ku litanda la Siloamu. Nene nikahamba lepi vevakumbudila mwene, nambu akumyuwanila kujisanja na hinu nihotola kulola." 12 Vakamkota, mundu yoyoha mweakumyogopa Chapanga na "Avi koki?" Mwene akavayangula, "Nene nimanyili kuhenga geigana. 32 Kutumbula mulima pewawumbiwi lepi." 13 Kangi vampeliki mundu yula mweavili yiyuwaniki lepi kuvya mundu agadindwili mihi hoti ngalola kwa Vafalisayu. 14 Ligono Yesu ga mundu mweavelekiwi ngalola. (aiōn g165) 33 peakandagini ludaka na kumdindula mihi yavili Ngati mundu mwenuyu nakuhuma kwa Chapanga Ligono la Kupumulila. 15 Vafalisayu vakamkota ngaahotwili lepi kuhenga chochoha!" 34 Vene kavili, "Uhotwili wuli kulola?" Mwene akavajovela, vakamyangula, Mwe! "Veve uvelekiwi na kukula "Aninalili ludaka pamihu, ndi nene najisambisi na mukumbudisa Chapanga, wihotola wuli kutiwula tete?" hinu nilola." 16 Vafalisayu vangi vakajova, "Mundu Hinu vakamuwusa munyumba ya kukonganekela mwenuyu ahumili lepi kwa Chapanga, muni ikamula Vayawudi. 35 Yesu ayuwini kuvya vanuwusili lepi Ligono la Kupumulila." Nambu vangi vakajova, munyumba ya kukonganekela Vayawudi. Hinu "Ihotola wuli kuhenga gachinamitti ngati genaga?" pevamuwene akamkota, "Wu, veve ukumsadika Pakavya na mpechenganu pagati yavi. 17 Vakamkota Mwana wa Mundu?" 36 Mundu yula akamyangula, kavili, "Veve wijova wuli kumvala mwene?" Ndava "Mtipeswa unijovela mundu mwenuyu ndi yani, muni akudindwili mihi?" Akavayangula, "Mwenuyu ndi nimsadikayi." 37 Yesu akamjovela, "Umali kumuwona, mlota wa Chapanga!" 18 Vachilongosi va Vayawudi nakusadika ngati mundu yula avi ngalola kadeni na hinu ilola, mbaka pavavakemili dadi na nyina waki. 19 Vakavakota dadi na nyina waki, "Wu, mwenuyu ndi muni vangalola vahotola kulola, na vevilola vavyai mwana winu? Ndi mwemwijova avelekiwi ngalola? vangalola?" 20 Vene vakayangula, vagayuwini genago, vakamkota, "Wu, na tete mewa "Timmanyili kuvya uyu ndi mwana witu, na avelikwi vangalola?" 21 Nambu timanyi lepi cheahotwili kulola, vangalola, ngamvalangwi lepi mumbudili Chapanga mewa timmanyi lepi mweamdinidwili mihi. Mumkota nambu nyenye mwijova, tete tilola hinu yilangisa mwene, muni mundu mvaha ihotola kudandaula kuvya nyenye mbudili."

22 Dadi na nyina waki vagajovili genago ndava ya kuvayogopa vachilongosi va Vayawudi muni vamali kuyidikilana kuvya mundu mweiyidakila na kujova kuvya Kilisitu ndi Msangula yati ivingiwa awuka munyumba ya kukonganekela Vayawudi. 23 Ndava ya genago ndi dadi na nyina waki vajovili, "Mwene mundu mvaha ndi mumkota mwene." 24 Vakamkemela kavili mundu yula mweavelikwi ngalola, vakamjovela, "Lapa palongolo ya Chapanga. Tete timanyili kuvya mundu uyu akumbudila Chapanga." 25 Mwene akayangula, "Nene nimanyili chindu chimonga. Navi ngalola hinu nilola." 26 Ndi vakamkota, "Akuhengili kyani? Akulamisi wuli mihi gaku?" 27 Mundu yula akavayangula, "Nimali kuvajovela, nyenye mniyuwana lepi, ndava kyani mwigana kuyuwana kavili? Wu, na nyenye mewa mwigana kuvya vawuliwa vaki?" 28 Hinu vakamuliga na kumjovela, "Veve ndi muwuliwa wa mundu yula, nambu tete tavawuliwa va Musa. 29 Tete timanyili kuvya

10 Yesu akavajovela, "Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha yula mweangayingila muchivaya cha mambelele kwa kupitila pamlyangu uvaha nambu iholota na kuyingila kwa pandu pang'i, mwenuyu ndi muhiji na myagaji. 2 Nambu mundu yula mweiyingila kupitila mlyangu, mwenuyu ndi mdimaji wa mambelele. 3 Mlonda wa mlyangu wa chivaya akumdinidulila mlyangu mdimaji. Na mambelele giywana Iwami lwa mdimaji, namwene akugakemela kwa mahina gavi kila limonga na kugawusa kuvala. 4 Akamala kugawusa kuvala, mwene akugalongolela kulongolo, na mambelele gakumlanda, ndava gakulumanya Iwami lwaki. 5 Nambu gakumlanda lepi myehe, ndi gakumtila ndava nakulumanya Iwami lwaki." 6 Yesu avajovili kwa luhumu ulu, nambu vene vamanyili lepi cheaganili kuvajovela. 7 Hinu Yesu akajova kavili, chakaka nikuvajovela nene ndi mlyangu wa chivaya cha mambelele. 8 Voha vevanilongolili nene, ndi vahiji na vanyagaji, na mambelele nakuvayuwanila.

9 Nene ndi mlyangu. Mweiyingila munjila yangu "Nivalangisi mahengu gamahelle kuhuma kwa Dadi. yati isanguliwa, yati iyingila na kuhuma na kupewa Wu, lihengu loki lelikuvakita nyenye munikoma kwa chakulya. 10 Mhiji ibwela muni ayivayi, na kukoma na maganga?" 33 Vayawudi vakamyangula, "Tikukoma kuhalabisa. Nene nibwelili muni mupatayi wumi wa lepi kwa maganga ndava ya mahengu gabwina chakaka weumemili. 11 Nene ndi mdimaji mbwina. gehuhengili, nambu ndava ukumliga Chapanga, veve Mdimali mbwina ajitendekili hati kufwa ndava ya wa mundu ndu nambu ukujikita wa Chapanga." 34 mambelele gaki. 12 Mhenga lihengu wa luhuna Yesu akavajovela, "Yiyandikwi mu malagizu ginu, mdimaji lepi, mambelele gaki lepi. Peiwona libwa 'Nene nijovili, nyenye ndi vachapanga?' 35 Chapanga la kudahi libwela. Ileka mambelele na kutila, kangi avakemili vandu vala vevapewili ujumbi waki ndi libwa la kudahi likamula na kugapechengana. 13 vachapanga, na tete timanyili kuvya Mayandiku Mundu mwenuyo itila na iyangalila lepi mambelele, Gamsopi gjova chakaka magono goha. 36 Dadi ndava mwene ndi mundu wa luhuna ndu. 14 Nene anihagwili na kunituma pamulima. Ndava kyani ndi mdimaji mbwina nigamanyili mambelele gangu, nyenye mukunijovela, nikumliga Chapanga. Penijova na mambelele gegavi gangu ganimanyili. 15 Ngati nene Mwana wa Chapanga? 37 Ngati nikugahenga Dadi cheanimanyili nene, na nene chenimanyili lepi mahengu ga Dadi wangu, mkoto kenisadika. 38 Dadi. Niwusa wumi wangu hati kufwa ndava ya Ngati nikugahenga, hati ngati mukunisadika lepi, hinu mambelele. 16 Kangi nivii na mambelele gangi ga mugasadika mahengu genago. Muhotola kumanya chivaya ichi lepi. Yikunigana mewa kugaleta, na gene chakaka kuvya Dadi avi mugati yangu, na nene yati giyuwana lwami lwangu, yati kwivya na msambi nivii mugati yaki." 39 Vakalinga kavili kumkamula umonga na mdimaji mmonga. 17 "Dadi akunigana Yesu nambu akavalema mu mawoko gavi. 40 Yesu ndava nikuuwusa wumi wangu muni niupokelai kavili. akahamba kangi kumwambu ya mfuleni Yoludani, 18 Kawaka mundu mweakuninya wumi wangu, pandu peavi Yohani ibatiza, akatama kwenuko. 41 nambu nikuuwusa kwa kugana kwangu namwene. Vandu vamahele vambwelili Yesu na kujova Yohani Nivii na uhotola wa kuuwusa wumi wangu na mewa ahengili lepi gachinamtiti gogoha, "Nambu goha geajovili kumvala mundu uyu ndi chakaka neju." 42 Nivii na uhotola wa kuutola kavili. Chenichi ndi Dadi cheanilagizi kukita." 19 Ndava ya malovi genago ukahumila mpechengana kavili pagati ya Vayawudi. Vandu vamahele pandu penapo vakamsadika Yesu.

20 Vangi vamahele vakajova, "Mwenuyu ana mzuka! Mewa ana lupengu Ndava kyani kumyuanila?" 21 Nambu vangi vakajova, "Malovi aga lepi ga mundu ana mzuka. Wu, mzuka uhotola kudindula mihi ga vangalola?" 22 Ku Yelusalemu kwenuko kwavili na mselebuko wa kukumbuka kuyibagula Nyumba ndava ya Bambu. Lukumbi lwenulo lwavi lwa mbepu. 23 Yesu mwene avi igenda Munyumba ya Chapanga mu libanji la Solomoni. 24 Vayawudi vamtindili, kumkota, "Ukutileka na maholo mbaka ndali? Ngati veve ndi Kilisitu Msangula, hinu utijovela hotohoto." 25 Yesu akavayangula, "Nivajovili, nambu nyenye nakunisadika. Mahengu genihenga nene kwa liina la Dadi wangu gilangisa nene ndi yani. 26 Nambu nyenye mwisadika lepi, ndava nyenye lepi mambelele gangu. 27 Mambelele gangu giyuwana lwami lwangu. Nene nigamanyili na gene gakunilandia. 28 Nene nikugapela wumi wa magono goha wangali mwishu, katu vifwa lepi, na kawaka mundu mweihotola kuvanyaga kuhuma kwangu. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Dadi wangu ndi mkulu kuliku vyoha, na kawaka mundu wa kuhotola kuvanyaga mu mawoko ga Dadi wangu. 30 Nene na Dadi, tavamonga." 31 Hinu, Vayawudi vakanolanga maganga muni vamkomayi Yesu. 32 Yesu akavajovela,

11 Mundu mmonga liina laki Lazalu avi mtamu. Mundu mwenuyo avili mkolonjinji wa Betania, valumbu vaki Maliya na Malita vatamayi chijji chila. 2 Maliya ndi yula mweamnyalili Bambu mahuta gegingungalila bwina mumagendelu gaki na kumuungula na mayunju gaki. Lazalu mweavimtamu ndi mhaja wa Maliya. 3 Hinu, valumbu vala vatumili ujumbi kwa Yesu. "Bambu, nkozi waku mtamu!" 4 Yesu mwene peagayuwini genago, akajova, "Utamu wenuwu wileta lepi lifwa, uhumalili muni Chapanga apewa ukulu na Mwana wa Chapanga mewa apewa ukulu." 5 Yesu avaganili Malita na Maliya pamonga na mlongo wavi Lazalu. 6 Peayuwini kuvya Lazalu mtamu, Yesu akahamba kutama peavili magono gavili. 7 Kangi akavajovela vawuliwa vaki, "Tihamba kavili ku Yudeal!" 8 Vawuliwa vala vakamjovela, "Muwula, lukumbi luhipi ndu lupitili Vayawudi vaganili kukukoma na maganga, hinu wigana kuhamba kwenuko kavili?" 9 Yesu akavayangula "Wu, kuvi lepi masaa kumi na gavili ga muhi? Hinu mundu akagendayi muhi nakuhotola kujikuvala ndava ihotola kulola lumuli lwa mulima. 10 Nambu mundu akagendayi kilu akujikuvala ndava muni kawaka lumuli." 11 Yesu peamali kujova malovi genago, akavajovela "Nkozi witu Lazalu agonili,

nambu nene yati nihamba kumuyumusa." 12 Vawuliwa mlumbu wa yula mweafwili akamjovela. "Bambu vaki vakamjovela, "Bambu yikavya agonili yati ilama." atumbwili kununga muni atamii mulitinda mula magono 13 Vene vaholalili kuvya ajovili kugona lugono, nambu mcheche!" 40 Yesu akamjovela, "Wu, nene nakujovili Yesu ajovili kumvala lifwa la Lazalu. 14 Ndi Yesu lepi ukasadika yati ulola ukulu wa Chapanga?" akavajovela hotohoto kuvya "Lazalu afwili, 15 Nambu 41 Ndi vakaliwusa liganga lila. Yesu akalolokesa ndava yinu nivii na luheku ndava navi lepi kwenuko, kunani kwa Chapanga, akajova "Dadi nikusengusa muni musadika. Hinu tihamba kwa Lazalu." 16 Tomasi muni ukuniyuwana. 42 Nimanyili kuvya ukuniyuwana mweikemelewa mpaha, akavajovela vawuliwa vayaki, magono goha. Nambu nijovili genaga ndava ya vandu "Tihamba na tete tikafwayi pamonga na Yesu!" 17 vevavi apa vasadikayi kuvya veve ndi mweunitumili." Yesu peahikili kwenuko, amkolili Lazalu amali kuvya 43 Peamali kujova genago, Akakemela kwa Iwami mulitinda magono mcheche. 18 Chijiji cha Betania luvhaha, "Lazalu! Huma kuvala!" 44 Mweafwili yula chavi papipi na Yelusalemu, utali waki wavi kilomita akahuma kuvala, kuni vamtindisili nyula ya msopi zidatu. 19 Vyawudi vamahele vahikili kwa Malita na mumagendelu na mumawoko na pamihi poha. Yesu Maliya kuvapolesa mitima ndava mhaja wavi afwili. 20 akavajovela, "Mumnyembelula, mumleka ahamba Hinu, Malita peayuwini kuvya Yesu ibwela, akahamba mwene." 45 Vyawudi vamahele vevabwelli kwa kumpokela, nambu Maliya asigallili kunyumba. 21 Maliya na kulilola lijambu leahengili Yesu. Ndi Malita amjovili Yesu, "Bambu, Ngati ngauvyayi apa, vakamsadika. 46 Nambu vangi vavi vakahamba kwa mhaja wangu ngaafwili lepi. 22 Nambu nimanyili Vafalisayu vakavadandaulila lijambu leahengili Yesu. kuvya hati hinu, chochoha cheukumuyupa Chapanga. 47 Vakulu va kuteta na Vafalisayu vakakonganeka yati akupela." 23 Yesu akamjovela, "Mhaja waku yati na vandu Libanji la Vayawudi vakakota, "Tikita wuli? iyuka." 24 Malita akayangula, "Nimanyili kuvya yati Mundu uyu ihenga milangisu yamahele neju. 48 iyuka lukumbi Chapanga peakuvayukisa vevafwili." Takamlekayi vandu voha yati vamsadika, na vakulu 25 Yesu akamjovela, "Nene ndi mweniyukisa vandu va ku Loma yati vibwela na kudenya Nyumba yitu ya na kuvapela vandu wumi. Mweakunisadika nene hati Chapanga pamonga na mulima na vandu vitu!" 49 ngati afwili, yati itama, 26 mewawa mundu yoyoha Mmonga wavi liina laki Kayafa, mweavi Mkulu wa mweitama na kenisadika, katu ifwa lepi. Wu, wisadika Vateta wa mwaka wenuwo, akavajovela, "Nyenze genago?" (aiōn g165) 27 Malita akayangula "Ena Bambu! nakumanya chindu! 50 Mwimanya lepi, ndi mbanga Nene nisadika kuvya veve ndi Kilisitu, Mwana wa pagati yinu mundu mmonga afwayi ndava ya vandu, Chapanga, yula mweibwela pamulima." 28 Peamali kuliku vandu voha va mulima witu vakomiwayi?" 51 kujova genago, Malita akahamba kumkemela mlumbu Mwene ajovili lepi kwa luhalu lwaki, nambu ndava avi waki Maliya, akamjovela pachiepela, "Muwula avi Mteta mkulu mwaka wenuwo, ndi alotili kuvya Yesu yati penapa, akukemela." 29 Maliya peayuwini malovi ago, ifwa ndava ya Vayawudi, 52 lepi ndava ya Vayawudi bahapo akayima kanyata akamuhambla Yesu. 30 Yesu vene ndu, nambu mewa ndava ya vandu voha va avi akona kuyingila pachijiji, ndi avi pandu palapala Chapanga vevapechangini, muni avaletayi pamonga pavakonganiki na Malita. 31 Vyawudi vevamponesa na kuvakita vavyayi na umonga. 53 Kutumbula ligono mtima Maliya panyumba pala, pavamuwene Maliya lenilo vachilongosi va Vayawudi vayidakilini kumkoma awukili chigafula, vakamlanda. Vaholalili kuvya ihamba Yesu. 54 Hinu Yesu agendili lepi hotohoto pagati ya kuvemba kulinitsinda. 32 Maliya peahikili pandu pala Vayawudi, akawuka pandu pala akahamba pandu peavili Yesu na kumlolola akamfungamila, akamjovela, pepavi papipi na lugangatu. Pamuji wewukemelewa "Bambu ngati kuvya uvya apa, mhaja wangu ngaafwili Efulaimu. Akatama kwenuko pamonga na vawuliwa lepi!" 33 Yesu peamuwene Maliya ivemba na Vayawudi vaki. 55 Mselebuko wa Vayawudi Pasaka wavi vevamlandili mewa vivemba, ndi akavya ngolongondi papipi, na vandu vamahele vahambilu ku Yelusalemu na kuviniwsa mumtima. 34 Kangi akavakota, "Mumvikili muni vahenga malagizu ga kujinyambisa vene muni koki?" Vakamjovela "Bambu, ubwela ulolayi." 35 Yesu kumuyupa Chapanga, kwakona mselebuko wenuwo. akavemba maholi. 36 Hinu, Vayawudi vakajova, "Mlola 56 Vakavya kumulonda Yesu. Pevakonganiki pamonga cheamganili Lazalu!" 37 Nambu vangi vakajova, "Wu, Panyumba ya Chapanga. Vakakotana, "Yivy wuli? mwenuyu ndi yula mweamdindwili mihi ngalola, hinu Yilolekana ibwela lepi pa mselebuko wenuwu? Amala ahotwili lepi kukita Lazalu akoto kufwa?" 38 Yesu wuli?" 57 Vakulu va kuteta na Vafalisayu valagazili iviniswa mtima kavili, akahika kulinitsinda. Litinda lene kuvya mundu akamanyayi kweavili Yesu, avajovelayi lavi mbugu levadivalili liganga pamlyangu waki. 39 muni vamukamulayi.

Yesu akavajovela, "Muwusa liganga lenili!" Malita

12 Magono sita kwakona mselebuko wa Pasaka, lukumbi lwa mselebuko wa pasaka. 21 Venavo Yesu ahikili ku Betania kweatamayi Lazalu, vamhambili Filipi, mkolonjinji wa Betisaida mweavili mundu yula mweamuykisi. 2 Kwenuko vamtendelakili pamulima wa Galilaya, vakajova "Mtopeswa tete chakulya cha kimihi, Malita akavya kuvahengela. tigana kumlola Yesu." 22 Filipi akahamba kumjovela Lazalu avi mmonga wa vala vevatamili pameza Andelea, voha vavili vakahamba kumjovela Yesu. 23 pamonga na Yesu. 3 Kangi Maliya akatola libotolo la Yesu akavajovela, "Saa ya Mwana wa Mundu kupewa pinga la mahuta geginungalila bwina, gegatenganzwi ukulu yihikili." 24 Chakaka nikujovela, mbeyu ya nganu kwa mkongo wa nado, gegigulisa kwa mashonga yisigalila kuvya mbeyu ndu, mbaka yigwai muludaka gamahele, akamnyala Yesu mumagendelu na na kufwa. Ngati yikafwayi ndi yimela na kupambika kuhungula kwa mayunju gaki. Nyumba yoha mbeyu yamahele. 25 Mundu yoyoha mweakuuuganaga wumi waki yati akuuyagisa, nambu mundu yoyoha mweakuuuyomela wumi waki pamulima apa, akuuvika wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 26 kyani mahuta ago gagulisi lepi kwa hipandi miya Mundu mweigana kunihengala yikumgana kunilandia, zidatu ya madini ga feza, vapewayi vangangu. 6 mewa pala penivy nene, ndi peivya mtangatila Ajovili genago lepi ndava ya lipyana kwa vangangu, wangu. Mundu akanihengelayi nene Dadi wangu nambu avi mvika kahaku ka mashonga. Na pamahele yati akumtopesa. 27 "Hinu mpungu wangu uvgaya, ayivayi mashonga gegavikwayi mu kahaku kala muni njivoja wuli? 'Dadi unisangulayi na lukumbi Iwenulo?' avi mhiji. 7 Nambu Yesu akajova, 'Mkoto kumung'aha Nambu ndava ya genago nibwelili muni nipitilayi mau mwenuyu! Muleka agavika ndava ya ligono la lukumbi ulu lwa mang'ahiso. 28 Dadi, ugubukula kunizika. 8 Vangangu yati mwivya nawu magono ukulu waku." Penapo Iwami lukajova kuhuma kunani goha, nambu mwivya lepi na nene magono goha." kwa Chapanga, "Nimali kuugubukula ukulu wangu 9 Vayawudi vamahele vayuwini kuvya Yesu avi ku na yati nikuugubukula kavili." 29 Msambi wa vandu Betania. Vakahika kwenuko lepi ndava ya kumlola vevayimili penapo vayuwini Iwami lula, nambu vangi Yesu ndi ndava ya kumlola Lazalu mweayukisi na vavi vakajova, mbulumu na vangi vakajova "Mtumu Yesu. 10 Hinu Vamteta vakulu mewawa yayidakilini wa kunani kwa Chapanga alongili naku!" 30 Nambu kumkoma lazalu. 11 Ndava ya kuyukiswa kwa Lazalu Yesu akavajovela, "Malovi gemuyuwini lepi ndava Vayawudi vamahele vavabellii vachilongosi wavi, ya nene, nambu ndava ya nyenye. 31 Hinu ndi vakamsadika Yesu. 12 Chilau yaki, msambi uvaha lukumbi lwa vandu va mulima uwu kuhamuliwa, Setani wa vandu vevabweli kumselebuko vakayuwana mweavi chilongosi wa mulima uwu yati ivingiwa. 32 Yesu avi munjila kubwela pa Yelusalemu. 13 Hinu Nene peniyinuliva panani kuhuma pamulima yati vakatola matutu ga mavalii, vakawuka kuhamba kumpokela, vakajova kwa Iwami luvala. "Chapanga alumbiwa! Amotisiwa mwenuyo mweibwela kwa liina la Bambu. Amotisiwa Nkosi wa Isilaeli." 14 Yesu akapewa mwana lipunda, akawela panani yaki ngati chegijova Mayandiku Gamsopi. 15 "Vandu va muji wa Siyoni mkokota kuyogopa! Ulola, Nkosi waku ibwela. Akweli mwana lipunda!" 16 Vawuliu vaki nakumanya mambu ago, nambu Yesu peamali kupewa ukulu, ndi vakamanya kuvya gala gamali kuyandikwa kumvala mwene, kuvya vandu vamkitili genago. 17 Msambi wa vandu vala vevavi pamonga na Yesu ligono teamkemili Lazalu kuhuma multinda, amyukisi. Vavajovili vandu mambu gala gegahumalili. 18 Ndava ya yenijo msambi wa kuhamba kumpokela, muni vayuwini kuvya akitili chinamtiti chenicho. 19 Hinu Vafalisayu vakakotana vene kwa vene, "Wu, mwilola? Nakuhotola wa vamsadiki lepi. 20 Kwavi na Vagiliki vadebe pagati ya vavajovili vafalisayu kuvya kujifiya patali na vandu. 21 Venavo mweavili mambu mweasadiki ujumbi witu? Na uhotola wa Bambu vakumlanda." 22 Kuvya kujifiya patali na vandu vevahikili ku Yelusalemu kumfugamila vandu vala vevahikili ku Yelusalemu kumfugamila

mihu gavi Avahimwisi luhala lwavi. Vakoto kulola kwa mihu gavi. Vakoto kumanya kwa luhala lwavi. Nambu vakoto kuniuyila. Muni nivalamisa." 41 Isaya ajovili ndava auwene ukulu wa Yesu na kujova ndava ya Yesu. 42 Pamonga na ago, vachilongosi vamahele va Vayawudi vamsadiki Yesu. Nambu ndava ya kunyamba iganikiwa kusanja magendelu ndu. Nyenye kuvayogopa Vafalisayu nakujova hotohoto. Vayogwipi munyambili nambu mwavoha lepi." 43 Ndava muni vachilongosi avo vaganili kukwihiwa na vandu kuliku kukwihiwa na Chapanga. 44 Kangi Yesu akajova, kwa Iwami luvala, "Mundu mweakunisadika yula mweakumng'anamukila, ndi mana ajovili, 45 Mweakunilola yula mweantumili nene. 46 Mweakunilola nene mewawa akumlola yula mweantumili. 47 Mundu yoyoha mweiyuwana malovi gangu, nyenye mwavevane. 48 Yula mweakunibela nene mweangayidakila malovi gangu avi naku wa kumuhamula. Malovi ga Yesu yati gakuvalamula vandu ligono la mwishu. 49 Nene nakujova kwa uhotola wangu namwene, nambu Dadi mweantumili ndi mweanijovela njova kyani na cheyiganikiwa kuvajovela vandu. 50 Nene nimanyili kuvya mihiyu yaki yileta wumi wa magono goha gangali mwishu. Hinu nene njova gala ndu gearnilagizi Dadi kujova."

(aiōnios g166)

13 Yavili kwakona mselebuko wa pasaka kuhika, Yesu kuni amanyili lukumbi lwa kuwuka kwaki pamulima luhikili kuhamba kwa Dadi waki. Yesu avaganili neju vandu vaki vevavi pamulima na avaganili kwa uganu wangali mwishu. 2 Yavi lukumbi lwa chakulya cha kimbi. Setani amali kuyingi mumtima wa Yuda Isikalioti mwana wa Simoni, na kumpela maholo ga kumng'anamukila Yesu. 3 Yesu amanyili kuvya Dadi amgotolili vindu yyoha muhotola waki, mewawa kuvya ahumili kwa Chapanga na iwuwa kwa Chapanga. 4 Yesu akawuka pachakulya pala, akavika pamuhana nyula yaki ya kujihwika, akatola chitambala na kujikunga muchiwunu. 5 Kangi akasopa manji munkele livaha na kutumbula kuvasambisa vawuliwa vaki magendelu na kuhungula na chitambala chila cheajikungili muchiwunu. 6 Peamhikili Simoni Petili, Petili mwene akajova, "Bambu, veve yati ukunisanja magendelu nene?" 7 Yesu akayangula, "Wimanya lepi chenihenga hinu, nambu yati wimanya mwankandahi." 8 Petili akamjovela, "Veve ukunisanja lepi magendelu katul!" Yesu akamyangula, "Changali

kukusanja magendelu gaku vivya lepi muwuliwa wangu kavili." (aiōn g165) 9 Simoni Petili akamyangula, "Bambu, unisanja, lepi magendelu gene, ndi pamonga na mawoko gangu mewawa na mutu." 10 Yesu akamjovela, "Mundu mweamali kusamba ndi amali "Nyene mynyambili, nambu mwavoha lepi." 11 Yesu amanyili kuvininga munyumba za kukonganekela Vayawudi. 12 Yesu peamali kuvasambisa magendelu na kuwala kavili nyula yaki, akatama, peatamili akavajovela, "Wu, nene, akunisadika lepi namwene ndu, mewawa mmanyili aga genivakitili?" 13 Nyenye mukunikemela akumsadika yula Muwula na Bambu mwijova chakaka, muni nene mewawa akumlola yula mweantumili. 14 Yakavyai nene mwenivii Bambu na Nene nibwelili pamulima muni nivyayi lumuli, mundu Muwula nivasambisi nyenye magendelu, mewawa yoyoha mweakunisadika akotoka kusigalila muchitita. na nyenye yikuvagana musanjanayi magendelu 15 Nivapeli luhumu, muni na akugahengela lepi, nene nikumuhamula lepi. nyenye mewa muhengayi ngati chenivahengili. 16 Chakaka nikuvajovela, mtangatila mkulu lepi kuliku mumulima nambu kuvasangula. 17 Hinu, ndava muni mukugamanya mtopeswa waki, mewawa mijumbi mkulu lepi kuliku nene, mweangayidakila malovi gangu avi naku wa kumuhamula. Malovi ga Yesu yati gakuvalamula vandu ligono la mwishu. 18 Nijova lepi kuvalala mwavoha. Nivamanyili venivahagwili vala, nambu Mayandiku Gamsopi giganiwi gatimilayi, mundu mwealili chakulya pamonga na nene aning'anamukila. 19 "Nene nivajovili mambu aga kwakona kuhumila, muni pegihumila muhotola kusadika, 'Nene Ndi Mwene.' 20 Chakaka nikuvajovela, yula mweakumpokela mundu yoyoha mwenimtumili, akunipokela nene, na mweakunipokela nene akumpokela mwene mweantumili." 21 Peamali kujova genago, Yesu akaviniswa neju mumtima, akajova hotohoto, "Chakaka nikuvajovela mmonga winu yati akuning'anamukila!" 22 Vawuliwa vakalolesana kuni nakuhotola kumanya akumjova yani. 23 Mmonga wa vawuliwa, Yesu mweamganili neju, atamili papipi na Yesu. 24 Hinu Simoni Petili akumkonya lihu muwuliwa yula "Amkotayi ijova kumvala yani." 25 Muwuliwa mwenuyu akahegelela papipi na Yesu, akamkota "Bambu ndi yani?" 26 Yesu akayangula, "Mundu yula mwenikumpela chipandi cha libumunda chenijiwigi munkele ndi mwenuyo." Ndi akatola chipandi cha libumunda akachijiwiga munkele na kumpela Yuda, mwana wa Simoni Isikalioti. 27 Yuda peamali kupokela chipandi chila, Setani akamuyingila. Hinu Yesu akamjovela "Chewigana kukita kita kanyata!" 28 Nambu kawaka hati mmonga ya vala vevatamii pachakulya mweamanyili ndava kyani amjovili genago. 29 Ndava muni Yuda avi mvika lihaku la mashonga, vangi vaholali kuvya Yesu amjovili manya akagula vindu vyeviganikiwa

pamselebuko wa Pasaka, amala avapelayi vangangu penijova nivii mugati ya Dadi na Dadi avi mugati ya vindu. **30** Yuda peamali kutola chipandi chila cha nene, ngati lepi. Musadika ndava ya mahengu gala libumunda, bahapo akahuma kuvala. Na yavili kilu. genihengili. **12** Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha **31** Yuda peamali kuwuka, Yesu akajova, "Hinu mweakunisadika nene. Ena yati ihenga mahengu ukulu wa Mwana wa Mundu ugubukuliwi, na ukulu gakulu hati gakulu neju, ndava nihamba kwa Dadi. wa Chapanga ugubukuliwi mugati yaki." **32** Ngati **13** Na chochoha chemwiyupa kwa liina langu yati ukulu wa Chapanga ulangisi mugati ya Mwana, nikuchihenga, muni ukulu wa Dadi ulumbiwa munjila hinu Chapanga yati akuulangisa ukulu wa Mwana ya Mwana. **14** Mwakaniyupa chochoha kwa liina mugati yaki mwene yati ikita ago kanyata. **33** langu yati nikuvahengela. **15** Ngati mkunigana nene, "Nyenyenye vana vangu, nakona nivii pamonga na myidakila mihilu yangu. **16** Nene yati nikumuyupa Dadi nyenye mulukumbi luhupi ndu. Yati mukunilonda, mwene yati akuvapela Mtangatila yungi, mweitama nambu nikuvajovela galagala genavajovili vachilongosi na nyenye magono goha gangali mwishu. (aiōn va Vayawudi kuvya, 'Kwenihamba nene, nyenye nakuhotola kuhamba.' **34** Nikuvapela muhilu wa mupya uchakaka kumvala Chapanga, nambu vandu va mgananayi. Mgananayi ngati nene chenavaganili mulima nakuhotola kumpokela ndava vakumlola lepi nyenye. **35** Mukagananayi, vandu vohā yati vimanya amala kummanya. Nambu nyenye mukummanya kuvya nyenye ndi vawuliwa vangu." **36** Simoni Petili ndava isigalila na nyenye na avi mugati yinu. **18** akamkota, "Bambu, wihamba koki?" Yesu akayangula "Nikuvaleka lepi nyenye vakiva, yati nibwela kangi "Kwenihamba uhotola lepi kunilandu hinu, nambu kwinu. **19** Lwakona lukumbi luhupi, vandu va mulima yati ukunilandu mwanakandahi." **37** Petili akamkota yati vakuniwona lepi kavili. Nambu nyenye yati kavili, "Bambu, Ndava kyani nihotola lepi kukulanda mukuniwona, ndava nene mumi mewa na nyenye yati hinu? Nene nihotola kufwa ndava yaku!" **38** Yesu mwiva vamumi. **20** Ligono lenilo pelibwela nyenye akayangula, "Wu, uhotola chakaka kufwa ndava yati mwimanya kuvya nene nivii mugati ya Dadi yangu? Chakaka nikukujovela, kwakona lijogolo wangu, na nyenye mugati ya nene, mewa nene mugati yinu. **21** Yula mweiyidakila mihilu yangu na kuzihenga, mwene ndi mweakunigana. Yula mweakunigana nene, Dadi wangu yati akumgana mwene, mewa na nene yati nikumgana na kujilangisa kwaki." **22** Yuda lepi yula Yuda Isikalioti, akamjovela, "Bambu, ndava kyani ugana kujilangisa kwa tete lepi kwa vandu va mulima?" **23** Yesu akayangula, "Mundu akaniganayi yati iyidakila mawuliwa gangu. Dadi wangu yati akumgana, nene na Dadi wangu yati tibwela kwaki na kutama nayu." **24** Mundu mweanganigana, nakukamula mwawuliwu gangu. Malovi gemkugayuwana lepi gangu, ndi gihuma kwa Dadi mweanitumili. **25** "Nivajovili mambu genaga kuni nakona pamonga na nyenye." **26** Nambu mtangatila, mwenyuo Mpungu Msopi, Dadi mweakumutuma kwa liina langu, yati akuvawula goha na kuvakumbusa goha genivajovili. **27** "Nikuvalekela uteke, nikuvapela uteke wangu. Nakuvapela nyenye ngati vandu va mulima chevikita. Mkoto kuviniwsa mumitima yinu amala kuvya na wogohi **28** Myuwini chenijovili, 'Nene nihamba, nambu yati niwuya kavili kwa nyenye.' Ngati mukunigana, ngamuhekallili ndava nihamba kwa Dadi, muni mwene mkulu kuliku nene." **29** Nivajovili genaga hinu kwakona kuhumila, muni pagibwela kuhumila musadikayi. **30** Nene njovva lepi na nyenye malovi gamahela kavili, muni Setani chilongosi wa mulima uwu ibwela. Kwa nene ihotola lepi chindu. **31** Nambu

14 Yesu akavajovela, mkoto kuviniwsa mumitima yinu. "Mukumsadika Chapanga, munisadika na nene mewa. **2** Munyumba ya Dadi wangu muvi na vyumba vyamahele, ngati lepi nganamali kuvajovela. Muni hinu nihamba kuvatendelekela fwasi ndava yinu. **3** Nene nikahambayi na kuvatendelekela fwasi ndava yinu, yati niwuya kuvatola mbwela kwa nene, muni na nyenye myva pandu penivya nene. **4** Nyenye mukuyimanya njila ya kuhamba kwenihamba." **5** Tomasi akamkota, "Bambu, nimanya lepi kwewihamba, tihotola wuli kumanya njila yenyo?" **6** Yesu akamyangula, "Nene ndi njila na uchakaka na wumi wene. Kawaka mundu mweihotola kuhamba kwa Dadi changali kuitila kwa nene. **7** Ngati mukunimanya nene, mewawa mukummanya na Dadi. Kutumbula hinu mukummanya, kangi mmali kumuwona." **8** Filipi akamjovela, "Bambu, utilangisa Dadi, genago ndu tete tigana." **9** Yesu akamyangula, Filipi unimanyili lepi nene, hati pamonga nitamii na nyenye lukumbi lutali? Mundu yoyoha mweaniwesi nene, amuweni Dadi. Uhotola wuli kujova utilangisa Dadi? **10** Wu, wisadika lepi kuvya nene nivii mugati ya Dadi na Dadi avi mugati ya nene? Malovi genikuajovela. Nakugajova kwa uhotola wangu, Dadi mweavimugati ya nene, ihenga lihengu laki. **11** Muganikiwa kusadika

vandu va mulima viganikiwa kumanya nikumgana Dadi, na ndi nihenga kila chindu cheanilagizi Dadi. "Myimayi, tiwukayi penapa!"

15 "Nene ndi mzabibu wa chakaka na Dadi wangu mwene ndi mulimajji. 2 Lipanda loloha mugati yangu langapambika matunda mwene akuliuwusa, na lipanda loloha lelipambika akulikita livyayi bwina muni lipambikayi neju. 3 Nyenye mmali kunyamba ndava lilozi lenavajovili lila. 4 Mtama mugati yangu, na nene nitama mugati yinu. Ngati lipanda nakuhotola kupapimbika lene ngati livili lepi palihina, mewawa nyenye nakuhotola kupambika ngati mutama lepi mugati ya nene." 5 Nene ndi mzabibu, na nyenye ndi mambanda. Mweitama mugati yangu, na nene nivyayi mugati yaki, mwenuyo ipambika gamahelle, muni changali nene nakuhotola kuhenga chochoha. 6 Mundu ngati itama lepi mugati yangu yati itagiwa kuvala ngati lipanda chelitagiwa kuvala na kuyuma. Lipanda ngati lenilo vandu vakulinonga na kulitaga pamotu litinyikayi. 7 Ngati nyenye mwitama mugati yangu na malovi gangu yati gitama mugati yinu, muyupa chindu chochoha chemwigana yati mwipewa. 8 Ukulu wa Dadi wangu ulangasika ngati nyenye mwipambika matunda gamahelle na kuvya vawuliwa vangu. 9 Nene nikuvagana nyenye ngati Dadi cheaniganili nene. Mtama muuganu wangu. 10 Mwakayidakila mihilu yangu yati itama mugati yangu, ngati nene cheniyidakili malagizu ga Dadi wangu na kutama muuganu waki. 11 Nivajovili mambu genaga muni luheku lwangu lutama mugati yinu, na luheku lwinu lutimila. 12 Mihiilu yangu ndi iyi: Mgananayi, ngati chenikuvagana nyenye. 13 Kawaka mundu mweavi na uganu mkulu neju kuliku uwu, wa mundu kuwusa wumi waki ndava ya vankozi vaki. 14 Nyenye vankozi vangu mwakahenga chenivalagiza. 15 Nakuvakemela kavili vehengaji, muni mtangatila imanya lepi cheikita mtopeswa waki. Nambu nyenye nivakemili vankozi, ndava muni goha genayuwini kwa Dadi wangu nivajovili. 16 Nyenye nakunihagula nene, nambu nene ndi mwenivahagwili na kuvatuma mhamba mkapambika matunda ndi mahengu gabwina gegisigalia, mwene Dadi ahotola kuvapela chindu chochoa chemwiyupa kwa liina langu. 17 Hinu, muhilu wangu ukulu ndi wenuwu mgananayi. 18 Ngati vandu va mulima vakuvayomela nyenye, mkoto kukosiwa kuvya vakuniyomela nene kwakona kuvayomela nyenye. 19 Ngati nyenye kuvya vandu va pamulima, mulima ngauvaganili nyenye ngati vandu vaki. Nambu ndava nyenye vandu lepi va pamulima, ndi nene nivahagwili kuhuma pamulima, ndava ya genago

vandu va mulima vakuvayomela. 20 Mkumbuka lilozi lila lenivajovili, mtangatila lepi mkulu kuliku mtopeswa waki. Yakavya vanig'aisi nene, mewawa vakuvang'aisa na nyenye, ngati malovi gangu vagakamwili mewa vakugakamula na malovi ginu. 21 Nambu genaga goha vakuvakitila ndava nyenye mukunisadika nene muni mwavandu vangu, ndava vakummanya lepi yula mweanitumili. 22 Ngati nabwelii lepi na kulongela navu, ngavavalangiwi lepi vakumbudila Chapanga, nambu hinu nakuhotola kujova kuvya vambudili lepi Chapanga. 23 Mundu yoyoha mweakuniyomela nene, mewawa akumyomela Dadi wangu. 24 Ngati nihengili lepi kwavi mambu gangahengeka na mundu yungi kwavi, ngavavalangiwi lepi vambudili Chapanga, nambu hinu vagaweni gachinamtiti genihengili ndi vaniyomili nene mewawa vamuyomili Dadi wangu. 25 Nambu vahengili ijambu lenili muni malovi gegayandikwi mu Malagizu gatimilayi! "Vaniyomili waka!" 26 Peibwela mtangatila mwenuyo mwenikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwenuyo ndi Mpungu Msopi mweakuvajovela uchakaka kumvala Chapanga. Yati nikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwene yati akuvajovela kunivala nene. 27 Nyenye mewa yati mukuvajovela vandu kunivala nene ndava muvi na nene kuhumila pakutumbula.

16 "Nivajovili malovi genaga, muni mkoto kuleka kusadika. 2 Vandu yati vakuvavinga nyenye munyumba za kukonganekela Vayawudi. Kangi lukumbi lubwela mundu yoyoha mweakuvakoma nyenye yati iholalela akumhengela Chapanga. 3 Mambu genago yati vakuvakitila ndava vangammanyia Dadi, wala nene. 4 Hinu, nivajovili mambu ago muni lukumbi lwenulo paluhikayi mkoto kukosiwa kuvya navajovili." "Hinu, navajovili lepi mambu genaga tangia pakutumbula ndava navili pamonga na nyenye. 5 Nambu hinu nikumhambilia mweanitumili yula, kawaka hati mmonga winu mweakunkota 'Wihamba koki?' 6 Ndava ya mambu genivajovili mitima yinu yivii ngolongondi neju. 7 Nambu nene nikuvajovela uchakaka, mbanga yinu nene nihamba, muni ngati nangahamba mtangatila nakubwela kwinu. Nambu nakahambayi, ndi, nikumtuma kwinu. 8 Mwene peibwela yati akuvalangisa vandu va mulima kuvya vaumanyili lepi uchakaka kuvala kumbudila Chapanga, na kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga na kuhamuliwa na Chapanga. 9 Vaumanyi lepi uchakaka kumvala kumbudila Chapanga muni vanisadiki lepi nene. 10 Vaumanyili lepi uchakaka ndava ya vandu kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga, muni nihamba kuvya kavili, na nyenye nakuniwona kavili. 11 Vaumanyili

lepi uchakaka kumvala Chapanga kuvahamula vandu, hotohoto, changali kujova kwa miluhumu. 30 Hinu muni mkulu wa mulima uwu amali kuhamuliwa." 12 timanyili kuvya veve ukugamanya mambu goha, "Nakona nivii nagu gamahela gakovajovela, ndi kwa hinu muhotola lepi kugakamula goha. 13 Nambu peibwela mwene Mpungu Msopi mweakovajovela akavayangula, "Wu, hinu mwisadika? 32 Nambu uchakaka ndava ya Chapanga, yati akuvalongosa lukumbi luhika, kangi lumali kuhika, ndi mwavoha muuchakaka woha. Yati ijova lepi kwa uhotola waki nyenye yati mupechengana kila mmonga kwaki, na mwene, nambu yati ijova geagayuwini kuhuma kunileka namwene, kwa Dadi na kuvajovela gegibwela. 14 Mwene yati ndava muni Dadi avi pamonga na nene. 33 Nivajovili akunipela ukulu nene ndava muni yati akuvamanyisa gegihuma kwa nene gala. 15 Goha geavinagu Dadi ndi ga nene, ndi niyova kuvya Mpungu Msopi mwenuyo yati akuvajovela gegihuma kwa nene." 16

"Lusigalili lukumbi luhupi nyenye nakuniwona, na kangi lukumbi luhupi kavili yati mukuniwona!" 17 Vawuliwa vaki vangi vakakotana, "Mana yaki kyani? Peakutijovela, lwakona lukumbi luhupi nakumuwona na kavili lukumbi luhupi yati mukuniwona na kangi ijova ndava muni nihamba kwa Dadi!" 18 Hinu vakavya mkukotana, "Lilovi lenili lejova, lusigalili lukumbi luhupi ndi kyani? Timanyi lepi ijova kyani." 19 Yesu amanyili kuvya vigana kumkota, mwene akavajovela, wu, mkotana ndava ya gala genavajovili. Lwakona lukumbi luhupi na nyenye nakuniwona, na kangi lukumbi luhupi yati mukuniwona kavili? 20 Chakaka nikuvajovela, nyenye yati muvemba na kulola mvinisu mumtima winu, nambu vandu va mulima yati viheka. Mwalavya ngolongondi nambu ngolongondi yati ying'anamuka na kuvya luheku. 21 Mdala peiveleka ivya ngolongondi ndava lukumbi lwa mvinisu luhikili, nambu akamala kuveleka mwana ikosiwa mvinisu wula, ndava ya luheku lwa mwana avelekiwi pamulima. 22 Mewawa nyenye mwava ngolongondi hinu, nambu nalavabwelela kavili, na nyenye luheku yati lumema mu mitima yinu kawaka mundu mweiwusa luheku lwinu. 23 Ligono lenilo nakuniyupa chochoha. Chakaka nikuvajovela, chindu chochoha chemukumuyupa Dadi kwa liina langu yati akuvapela. 24 Mbaka hinu nakumuyupa chochoha kwa liina langu. Myupa na nyenye yati mwipewa, muni luheku lwinu lutimila. 25 "Nivajovili mambu genago kwa luhumu. Nambu lukumbi lubwela penapo nakujova kavili kwa luhumu, ndi nikuvajovela hotohoto kumvala Dadi, 26 ligono ilo, yati tuyupa kwa liina langu, amala nikuvajovela lepi kuvya yati niyupa kwa Dadi ndava yinu, 27 Ndava muni Dadi mwene akuvagana. Akuvagana ndava nyenye mukunigana nene na kunisadika, kuvya nihumili kwa Dadi. 28 Nene nihumili kwa Dadi, nikabwela pamulima apa, kavili nikuleka mulima na kuwuya kwa Dadi." 29 Vawuliwa vaki vakamjovela, "Lola! Hinu ulongela

amala kawaka ndava ya mundu kukota chindu, ndi tisadika kuvya wahumili kwa Chapanga." 31 Yesu mambu genaga, muni mvya na uteke mukuwungana na nene. Pamulima yati mwipata mang'ahiso, nambu na nene. Pamulima yati mwipata mang'ahiso, nambu mkangamala mumitima! Nene niuhotwili mulima!"

17 Yesu peamali kujova genago, akalolokesa kunani kwa Chapanga, akajova, "Dadi, lukumbi luhikili! Mpela ukulu Mwana waku muni namwene Mwana akupela ukulu." 2 Ndava muni wampeli Mwana waku uhotola kwa vandu vohu muni vandu venavo veumpeli avapelayi wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 3 Wumi wa magono goha gangali mwishu ndi uwu, vandu vakumanya veve, mweuvi wamwene Chapanga wa chakaka, na kummanya Yesu Kilisitu mweumtumili. (aiōnios g166) 4 Nene niulangisi ukulu pamulima apa, nimali lihengu lila lewanipeli nihengayi. 5 Hinu, Dadi unipela ukulu palongolo yaku, ukulu wulawula wenavi nawu kwakona kuwumba mulima. 6 Nikukitili umanyikanayi na vandu vala vewanipeli kuhuma pamulima. Vandu vevavi vaku, veve wanipeli vavyai vangu, navene valikamwili lilovi laku. 7 Hinu vamanyili kuvya kila chewanipeli chihumili kwaku. 8 Nene nivapeli ujumbi wula weunipeli, vene vaupokili, vamanyili chakaka nihumili kwa veve, na vasadiki kuvya veve ndi mweunitumili. 9 "Nikuvayupila avo, nikuvayupila lepi vandu va mulima, nambu nivayupila vala veunipelili, muni ndi vaku." 10 Goha genivii nagu ndi gaku, na gaku ndi gangu, na ukulu wang, ulolikini pagati ya avo weunipeli. 11 Na hinu nivii lepi kangi pamulima, nambu vene vavi pamulima. Dadi Msopi! Kwa makakala ga liina laku leunipeli, chondi uvavikila ulonda muni vavyai chindu chimonga ngati chetivili tete tavamonga. 12 Panakavi pamonga navu, nene navavikii ulonda kwa makakala ga liina laku leunipeli, nene navavikii ulonda, kawaka mmonga wavi mweayagili, muni yula mmonga mweahaguliwi kuyaga, muni Mayandiku Gamsopi gatimilayi. 13 Na hinu nibwela kwa veve, malovi aga niyopili pamulima, muni vamema luheku lwangu mumitima yavi. 14 Nene navapeli ujumbi waku, na vandu va pamulima vakavayomela, ndava vene lepi va pamulima, ngati mewa chenivii nene lepi wa pamulima. 15 Niyupa lepi uvawusa pamulima, nambu niyupa uvavikila ulonda

na yula mhakau ndi Setani. 16 Vene lepi va pamulima, vahamba.” 9 Ajovili genago muni gatimilayi geajovili ngati mewa chenivii nene lepi wa pamulima. 17 gala, “Dadi vala vewanipelili nakumyagisa hati Uvakita vandu vaku vavya vamsopi kuitila uchakaka mmonga.” 10 Simoni Petili avi na upanga, ndi waku, na liovi laku ndi chakaka. 18 Ngati veve akauholomola, na kumdumula likutu la kulyela chawanitumili nene pamulima, mewawa na nene mtangatila wa Mteta Mkulu. Mtumisi mwenuyo liina nivatumili vene pamulima. 19 Ndava yavi na nene laki Maluko. 11 Yesu akamyangula, Petili, “Wuyisa namwene nikujiwusa kwaku, muni navene vajiwusayi upanga muchihaku. Wu, chikombi cha mang’ahiso kwaku muchakaka. 20 “Nikuvayupila lepi venava cheanipeli Dadi nikotoka kunywa?” 12 Msambi wa ndu, nikuvayupila mewa na vala vevakunisadika manjolinjoli va Chilumi pamonga na vakulu vavi, na kuitila ujumbi wavi.” 21 Niyupa muni voha vavyai valonda va Vayawudi vamkamwili Yesu, vakamkunga, chindu chimonga. Dadi, niyupa vavyai mugati yitu 13 na kumupeleka hoti kwa Anasi, Anasi avi mkohanu ngati veve cheuvi mugati yangu na nene mugati wa Kayafa mweavi Mteta Mkulu mwaka wenuwo. yaku. Nivayupila vene kuvya chindu chimonga muni 14 Kayafa ndi yula mweavajovili vachilongosi va mulima usadika kuvya veve ndi wanitumili. 22 Nene Vayawudi kuvya mbanga mundu mmonga awayi nivapeli ukulu wulawula, wewanipeli nene, muni ndava ya vandu. 15 Simoni Petili pamonga na vavyai chindu chimonga ngati tete chetivii mmonga. muwuliwa yungi vamlandili Yesu. Muwuliwa mwenuyo 23 Nene nivyai mugati yavi, na veve uvayai mugati amanyikini kwa Mteta Mkulu, akayingila pamonga yangu. Niyupa vakamilika na chindu chimonga muni na Yesu mu luvanja Iwa Mteta Mkulu. 16 Nambu vandu va mulima vapata kumanya kuvya veve ndi Petili ayimili kuvala ya mlyangu. Yula muwuliwa mwewanitumili. Ukavagana vene ngati chawaniganili yungi, mweamanyikini kwa mteta mkulu, akahuma nene. 24 “Dadi, nigana venavo veunipelili vavyai kuvala na kujova na msikana mlonda wa mlyangu, pamonga na nene pala penivyia nene, muni valolayi akamyngisa Petili mugati. 17 Msikana mlonda wa ukulu wangu weunipelili, ndava muni waniganili mlyangu, akamkota Petili, “Wu, na veve mmonga wa kwakona mulima kuwumbwa. 25 Dadi Mbwina! Vandu vawuliwa va mundu uyu?” Petili akamjovela, “Nene va pamulima nakukumanya, nambu nene nikumanyili. lepi!” 18 Vatumisi na valonda vayota motu ndava Navene vakumanyili kuvya veve ndi mweunitumili. kwavi na mbepu. Petili namwene ayimili na vayaki 26 Nikukitili vakumanya veve na niyendelela kukita kuyota motu. 19 Mteta mkulu akamkota Yesu kumvala mewa muni uganu weuvi nawu kwangu uvya mugati mawuliwu gaki pamonga na vawuliwa vaki. 20 Yesu akamyangula, “Nijovili na kila mundu hotohoto ligono kwa ligono. Magono goha navawulili munyumba za kukonganekela Vayawudi na mu Nyumba ya Chapanga, pandu pevikonganeka Vayawudi voha, na nakujova chamfiyu. 21 Ndava kyani ukunikota nene? Uvakota vala vevayuwini navajovili kyani. Vene vimanya chenavajovili.” 22 Peamali kujova genago mlonda mmonga mweayimili papipi, akampamanda Yesu, akamjovela, “Wu, ndi chaukumyangula Mteta Mkulu?” 23 Yesu akamyangula, “Ngati nijovili uhakau langisa uhakau wene, nambu ngati nijovili chakaka, ndava kyani ukunitova?” 24 Hinu, Anasi ampeliki Yesu kwa Kayafa kuni akungiwi, mweavi mteta mkulu. 25 Simoni Petili ayimili penapo kuyota motu. Hinu vakamkota, “Wu, veve mmonga wa vawuliwa vaki?” Mwene akabela na kujova, “Nene lepi!” 26 Mmonga wa vatumisi wa Mteta Mkulu, tuyaki yula mweadumuliwi likutu na Petili, akamkota “Wu, nene nakuwene lepi veve kulidimba pamonga naku?” 27 Kangi Petili akabela kavili, bahapo lijogolo likavika. 28 Kangi vakamtola Yesu kuhuma kwa Kayafa, vampieki kunyumba ya chinkosi. Yavi hamba kucha, muni vanyambasika palongolo ya Chapanga.

18 Yesu peamali kujova genago, akakupuka kamfuleni kekikemelewa Keduloni, pamonga na vawuliwa vaki. Pandu apo pavi na lidimba, Yesu akayingila pamonga na vawuliwa vaki. 2 Yuda, mweamng’anamukili Yesu, apamanyili pandu penapo, ndava Yesu ahambayi pamahela Yesu akonganiki na vawuliwa vaki kwenuko. 3 Hinu, Yuda atoli msambi wa manjolinjoli va Chilumi na valonda va Nyumba ya Chapanga, kuhuma kwa vakulu va vateta na Vafalisyu, akabwela navu palidimba kuni vasegi hahi na lumuli na migoha na vibonga. 4 Yesu, kuni imanya gegakumkolela, akavahegelela, akavakota, “Mukumulonda yani?” 5 Vene vakamyangula, “Yesu Mnazaleti!” Yesu akavajovela, “Nene, ndi mwene.” Yuda mweakumung’anamukila yula ayimili bahapo pamonga navu. 6 Yesu peavajovili, “Nene ndi mwene.” Vakawuya mumbele vakagwa pahi. 7 Mwene akavakota kavili, “Mukumulonda yani?” Vakamyangula, “Yesu Mnazaleti!” 8 Yesu akavayangula, “Nimali kuvajovela kuvya mwene ndi nene, ndava mukunilonda nene muvaleka ava

Vahotola kulya Pasaka vene vayingili lepi munyumba muni nene nichiweni lepi chindu cheabudili.” 7 ya chilongosi wa Loma vakotoka kuhakaswa. 29 Vayawudi vakamyangula, “Tavete tivii nagu Malagizu, Pilatu avahumila chakuvala, akavakota, “Lijambu na malagizu gitu gijova, yikumgana afwayi, ndava loki lemukumtakila mundu uyu?” 30 Vakamyangula, mwene ajidetekisi kuvya Mwana wa Chapanga.” 8 “Ngati mwenuyu kuvya abudili lepi ngatimleti lepi Pilatu peagayuwini malovi ago, akayogopa neju. kwaku.” 31 Pilatu akavajovela, “Ena, mumtola 9 Kangi Pilatu akayingila munyumba ya unkosi, mumuhamula mwavene, kulandana na malagizu akamkota Yesu, “Veve uhumili koki?” Nambu Yesu ginu.” Vayawudi vakamyangula, “Tete tivii lepi na amyangwili lepi chindu. 10 Pilatu akamjovela, “Wu, uhotola wa kumuhamula mundu yoyoha afwayi.” 32 wibela kulongela na nene? Wu, umanyi lepi kuvya Yakiniki ago gatimilayi malovi geajovili Yesu kulangisa nene nihotola kukudindulila na nihotola kulagiza yati ifwa namuna yoki. 33 Pilatu akayingila kavili uvambiwa pamsalaba?” 11 Yesu akamyangula, munyumba yaki, akamkemela Yesu na kumkota. “Ati “Ngauchi lepi na uhotola panani yangu changali veve ndi Nkosi wa Vayawudi?” 34 Yesu akamyangula, kupewa na Chapanga. Ndava yenyo yula mweaniletli “Wu, genago maholo gaku amala vandu vangi kwaku ambudili neju.” 12 Kutumbula penapo, Pilatu vakujovili kunivala nene?” 35 Pilatu akayangula, alonda njila ya kumlekekesa Yesu, nambu Vayawudi “Mwe! Myawudi nene? Vandu vaku na vakulu va vakaywanga. “Ngati umlekisisi mundu uyu, veve nkosi kuteta vakuletili kwa nene. Uhengili kyani?” 36 Yesu lepi wa nkosi wa ku Loma, mundu yoyoha mweajikita akayangula, “Unkosi wangu lepi wa mulima uwu. kuvya nkosi akumpinga nkosi mkulu wa Loma!” 13 Ngati kuvya unkosi wangu wa mulima wenuwu, vandu Hinu, Pilatu peayuwini malovi ago akamuhumisa vevamlanda Yesu ngavanikengellii, vachilongosi va Yesu kuvala, akatama pachigoda cha uhamula, Vayawudi ngavanikamwili lepi. Nambu hinu unkosi pandu pepikemelewa “Luvanja lwelutengenizi kwa wangu lepi wa penapa.” 37 Pilatu akamjovela, “Hinu maganga.” Amala kwa Chiebulania Gabata. 14 veve ndi Nkosi?” Yesu akayangula, “Veve ndi ujova Yavi lukumbi Iwa muhi, ligono la kutendelekela kuvya nene ndi Nkosi. Ndava yenyo nene nivelikiwi Pasaka. Pilatu akavajovela Vayawudi, “nkosi winu na nibweli pamulima kuvajovela vandu uchakaka. ndi uyu!” 15 Vene vakaywanga, “Mkomayi! Mkomayi! Mundu yeyoha wa uchaka akuniywanila.” 38 Pilatu Mvambayi pamsalaba?” Pilatu akavakota, “Wu, akamkota, “Uchakaka ndi chindu kiki?” Pilatu peamali nimvamba pamsalaba nkosi winu?” Vakulu va kuteta kujova ago, akavahambilia kavili vachilongosi va vakayangula, “Tete tivii lepi na nkosi yungi nambu Chiyawudi kuvala, “Akavajovela nene nichiwene lepi nga nkosi wa ku Loma!” 16 Hinu, Pilatu akamgotola chindu cheabudili. 39 Nambu ndi mvelu winu nene Yesu mumawoko gavi muni vamvambayi pamsalaba. kuvadindulila, muchifungu mundu mmonga lukumbi Manjolinjoli, vakamtola Yesu. 17 Yesu akahuma kuni Iwa Pasaka. Hinu mwigana nividindulila Nkosi wa Vayawudi?” 40 Penapo vakayangula. “Mwe! Lepi “Libangu la Mutu.” Kwa Chiebulania pikemelewa mwenuyu mdindulila Balaba!” Balaba avi mundu mweinyaga vandu vindu.

19 Kangi, Pilatu akalagiza vamtola Yesu na kumtova michapilu. 2 Vala manjolinjoli vakabota njingwa ya minga, vakamuwalika kumutu, vakamuwalika nyula ya chinkosi langi ya zambalau. 3 Vakavya kumbwelela palongolo yaki na kujova, “Tikuwon, Nkosi wa Vayawudi!” Kuni vakumpamanda. 4 Pilatu akahuma kuvala kavili, akaujovela msambi wula, “Lola, nikumgotola mundu uyu kwinu, muhotola kumanya kuvya nene nichiwene lepi chindu chochoha cheabudili cha kumuhamula.” 5 Hinu, Yesu, akahuma kuvala kuni awalili njingwa ya minga na nyula ya chinkosi. Pilatu akavajovela, “Mlola! Mundu mwene ndi uyu.” 6 Vakulu va kuteta na valonda pavamuwene vakayangula. “Mvambayi pamsalaba! Mvambayi pamsalaba!” Pilatu akavajovela. “Mwavene mumtola hinu, mukamvamba

chimonga ndu, changali kutotewa. **24** Manjolinjoli Yesu pamsalaba, pavi na lidimba palidimba lenilo vala, vakajovesana. "Tikotoka kuyipapula, muni titova pavi na litinda la mupya lelavi lakona kumvika mundu kula yati livya la yani." Lijambu lenili lahengiki muni yoyoha mugati yaki. **42** Ndava ya mahengu ga Mayandiku Gamsopi gegijova, "Vagavini nyula zangu, Vayawudi ga kutendelekeha Ligono la Kupumulila, Na nyula yangu vakayitovela kula." Ndi, chevahengili ndava litinda lenilo lavi papipi vakamuvika Yesu vala manjolinjoli. **25** Papipi na msalaba wa Yesu vayimili nyina waki Yesu, na mlumbu wa nyina waki na Maliya mdala wa Kileopa, na Maliya Magidala. **26** Yesu peamuwene nyina waki, na papipi yaki ayimili muwuliwa yula mweamganili, akamjovela nyina waki. "Mau, Lola, mwenuyo ndi mwana waku." **27** Kangi akamjovela muwuliwa yula. "Lola, mwenuyo ndi nyina waku." Na kutumbula lukumbi lula muwuliwa yula akamtola atama kunyumba yaki. **28** Yesu amanyili kuvya goha gamali kutimila, muni Mayandiku Gamsopi gatimilai, akajova, "Niyuana njota." **29** Penapo pavi na nkele weumemili divayi yivavanu. Hinu vakajwiga litonji mudivayi yivavanu vakavika mulungoda lwa mkongo weukemiwa hisopo, vakamvikila pamlomo. **30** Yesu peamali kupewa divayi yivavanu yila, akajova, "Goha gatimili!" Kangi akagundama mutu, akafwa. **31** Yavi ijumaa, ligono la kutendelekeha. Ndava muni, higa yikoto kutama pamsalaba Ligono la Kupumulila, muni ligono ilo lavi likulu kwa Vayawudi. Hinu vachilongosi va Vayawudi vakamuyupa Pilatu, magendelu ga vala vevavambiwi pamsalaba gadenyewayi na higa zavi ziwisiwayi. **32** Manjolinjoli vakahamba, vakayidenya magendelu ga mundu wa upandi wa kumangeya na yula wa upandi wa kulyela vevavambiwi pamisalaba pamonga na Yesu vala. **33** Nambu pavamhikili Yesu vamkoli amali kufwa, ndi vamdeniyili lepi magendelu. **34** Nambu mmonga wavi amuhomili Yesu muluvaufu na mgoha, bahapo yikahuma ngasi na manji. **35** Mwene yula mwealoli lijambu lenilo, alijovili muni na nyenye musadika. Na aga geajovili ndi uchakaka, kavili mwene imanya kuvya ijoba chakaka. **36** Lijambu lenili lahengiki muni Mayandiku Gamsopi gatimila. "Kawaka hati lijege laki limonga lelidenyewa." **37** Mewawa Mayandiku Gamsopi gjiova. "Vakumlola yula mwevamuhamili." **38** Pagamaliki genago, Yosefu mkolonjinji wa Alimatei, akamuyupa Pilatu kuyihulusa higa ya Yesu kuhuma pamsalaba. Yosefu avi mulanda waki Yesu, nambu chamfiyu, muni ayogwipi vachilongosi wa Vayawudi. Ndi Pilatu akamyidakila, Yosefu ahambili kuyiwusa higa ya Yesu. **39** Yosefu alongosini na Nikodemu, mweamuhamili Yesu kimihii, akabwela agegili mahuta gegikemelewa manemane gegahangisini na ubani vibaba selasini. **40** Hinu voha vavili vakayitola higa ya Yesu, na kuyitindisila nyula ya msopi pamonga na mahuta ago ngati cheyavili mivelu ya Vayawudi pakuvika higa mulitinda. **41** Pandu pala pevamvambil

Yesu pamsalaba, pavi na lidimba palidimba lenilo vala, vakajovesana. "Tikotoka kuyipapula, muni titova pavi na litinda la mupya lelavi lakona kumvika mundu kula yati livya la yani." Lijambu lenili lahengiki muni yoyoha mugati yaki. **42** Ndava ya mahengu ga Mayandiku Gamsopi gegijova, "Vagavini nyula zangu, Vayawudi ga kutendelekeha Ligono la Kupumulila, Na nyula yangu vakayitovela kula." Ndi, chevahengili ndava litinda lenilo lavi papipi vakamuvika Yesu vala manjolinjoli. **25** Papipi na msalaba wa Yesu vayimili nyina waki Yesu, na mlumbu wa nyina waki na Maliya mdala wa Kileopa, na Maliya Magidala. **26** Yesu peamuwene nyina waki, na papipi yaki ayimili muwuliwa yula mweamganili, akamjovela nyina waki. "Mau, Lola, mwenuyo ndi mwana waku." **27** Kangi akamjovela muwuliwa yula. "Lola, mwenuyo ndi nyina waku." Na kutumbula lukumbi lula muwuliwa yula akamtola atama kunyumba yaki. **28** Yesu amanyili kuvya goha gamali kutimila, muni Mayandiku Gamsopi gatimilai, akajova, "Niyuana njota." **29** Penapo pavi na nkele weumemili divayi yivavanu. Hinu vakajwiga litonji mudivayi yivavanu vakavika mulungoda lwa mkongo weukemiwa hisopo, vakamvikila pamlomo. **30** Yesu peamali kupewa divayi yivavanu yila, akajova, "Goha gatimili!" Kangi akagundama mutu, akafwa. **31** Yavi ijumaa, ligono la kutendelekeha. Ndava muni, higa yikoto kutama pamsalaba Ligono la Kupumulila, muni ligono ilo lavi likulu kwa Vayawudi. Hinu vachilongosi va Vayawudi vakamuyupa Pilatu, magendelu ga vala vevavambiwi pamsalaba gadenyewayi na higa zavi ziwisiwayi. **32** Manjolinjoli vakahamba, vakayidenya magendelu ga mundu wa upandi wa kumangeya na yula wa upandi wa kulyela vevavambiwi pamisalaba pamonga na Yesu vala. **33** Nambu pavamhikili Yesu vamkoli amali kufwa, ndi vamdeniyili lepi magendelu. **34** Nambu mmonga wavi amuhomili Yesu muluvaufu na mgoha, bahapo yikahuma ngasi na manji. **35** Mwene yula mwealoli lijambu lenilo, alijovili muni na nyenye musadika. Na aga geajovili ndi uchakaka, kavili mwene imanya kuvya ijoba chakaka. **36** Lijambu lenili lahengiki muni Mayandiku Gamsopi gatimila. "Kawaka hati lijege laki limonga lelidenyewa." **37** Mewawa Mayandiku Gamsopi gjiova. "Vakumlola yula mwevamuhamili." **38** Pagamaliki genago, Yosefu mkolonjinji wa Alimatei, akamuyupa Pilatu kuyihulusa higa ya Yesu kuhuma pamsalaba. Yosefu avi mulanda waki Yesu, nambu chamfiyu, muni ayogwipi vachilongosi wa Vayawudi. Ndi Pilatu akamyidakila, Yosefu ahambili kuyiwusa higa ya Yesu. **39** Yosefu alongosini na Nikodemu, mweamuhamili Yesu kimihii, akabwela agegili mahuta gegikemelewa manemane gegahangisini na ubani vibaba selasini. **40** Hinu voha vavili vakayitola higa ya Yesu, na kuyitindisila nyula ya msopi pamonga na mahuta ago ngati cheyavili mivelu ya Vayawudi pakuvika higa mulitinda. **41** Pandu pala pevamvambil

20 Lukela hamba kucha Dominika, kwakona chitita, Maliya mkolonjinji wa Magidala akahamba kulitinda, na kulola liganga liwusiwi pamilyangu wa litinda. **2** Hinu, akajumba kuhamba kwa Simoni Petili na yula muwuliwa yungi, Yesu mwamganili, akavajovela, "Vamuwsili Bambu multinda, nakumanya kwevamvikili." **3** Petili na muwuliwa yungi yula vakahamba kulitinda. **4** Voha vavili, vakajumba kuhamba, yungi yula ajumbili kanyata neju kuliku Petili, akalongolela kuhiha kulitinda. **5** Peagundimi na kulingulila, ayiwene nyula ya msopi, nambu nakuyingila mugati. **6** Simoni Petili namwene, akabwela akumulanda akayingila mu litinda, mwenumo ayiwene nyula za msopi zila, **7** chitambala chevamtindisili Yesu kumutu chila. Chitambala chenicho nakuvikwa pamonga na nyula ya msopi yeniyo, muni chagunyiwi na kuvikwa pandu pene. **8** Kangi muwuliwa yungi yula mwealongolili kuhiha kulitinda, akayingila mugati akalola na kusadika. **9** Vavi vakona kumanya, Mayandiku Gamsopi gegijova Yamganili kuyuka. **10** Hinu, Vawuliwa vala vakawuya kunyumba. **11** Maliya ayimili kuvala ya litinda, kuni ivemba. Na peayandalili kuveomba, avi mukugundama na kulingulila mu litinda, **12** awavene Vamitumu va kunani kwa Chapanga vavili vevawalili nyula za msopi vatamili pala peyavili higa ya Yesu mmonga kumutu na yungi kumagendelu. **13** Vamitumu vala vakamkota, "Mau, ndava kyani vivemba?" "Maliya akavajovela, vamtoli Bambu wangu nakumanya kwevamvikili!" **14** Maliya peamalili kujova genago, ang'anamwki mumbele, amuwene Yesu ayimili penapo, nambu amanyili lepi kuvya ndi Yesu. **15** Yesu akamkota, "Mau, ndava kyani uvemba? Ukumlonda yani?" Maliya, akahololela kuvya mwenuyo myimilia lidimba, akamjovela, "Mtipeswa, ngati veve umtolili nijovela kweumvikili, na nene yati nikumtola." **16** Yesu akamjovela, "Maliyal!" Mwene Maliya akang'anamuka, akamjovela kwa Chiebulania, "Laboni." Mana yaki "Muwula." **17** Yesu akamjovela, "Kotoka kunikamula, nakona kuhamba kunani kwa Dadi. Nambu hamba kwa valongo vangu uvajovela, nihamba kunani kwa Dadi wangu na Dadi winu, Chapanga wangu na Chapanga winu." **18** Maliya wa Magidala, akahamba kuvajovela mambu gala

vawuliwa, kuvya amuwene Bambu, ndi amjovili Vakamyangula, "Lepi! Kawaka." 6 Yesu akavajovel, genago. 19 Yavili kimihi ya ligono lenilo la Dominika. "Muhelesa ngwanda upandi wa kulyela wa watu Vawuliwa vakonganiki pamonga mugati ya nyumba, na nyenye yati mwipata somba." Ndi vakazihelesa kuni milyangu yavi yidindiwi, ndava ya kuvayogopa ngwanda, nambu hinu nakuhotola kuhuta kavili vachilongosi va Vayawudi. Yesu akabwela, akayima ndava ya somba zamahele. 7 Kangi muwuliwa pagati yavi, akavajovel, "Uteke uvya na nyenye!" 20 yula, Yesu mweamganili neju, akamjovela Petili, "Ndi Peamali kujova genago, akavalangisa mawoko gaki na Bambu!" Simoni Petili peayuwini kuvya ndi Bambu, luva fu Iwaki. Ndi vawuliwa venavo vakasangaluka neju akajikunga nyula yaki ya kuvala muni ahulili, akajitaga kumlolola Bambu. 21 Yesu akavajovel, "Uteke manji. 8 Nambu vawuliwa vangi vala vabwelili uvya na nyenye! Ngati Dadi cheanitumili nene, na kumbwani na watu kuni vihuta ngwanda zezimemili nene nikuvatuma nyenye." 22 Peamali kujova genago, somba, vavi lepi kutali na pandumba, ndi vavi utali akavapulila na kuvajovel, "Mpokela Mpungu Msopi. wa mita miya yimonga kuhuma mu mkingisa. 9 23 Vandu vemukuvalekekesa kumbudila Chapanga Pavahikili pandumba wauwene motu wa makalakala, kwavi, yati vilekekeswa, na vandu mwavangalekekesa, wiyaka, na panani yaki paviki somba na libumunda. yati vilekekeswa lepi." 24 Tomasi mmonga wa 10 Yesu akavajovel, "Mgava somba zingi mleta vawuliwa kumi na vavili vala, mweikemiwa mapaha, penapa zemlovili." 11 Simoni Petili akayingila muwatu, avi lepi pamonga nawu lukumbi Yesu peabweli. akahuta mbaka kundumba ngwanda yila yeiyimemili 25 Vawuliwa vangi vala, vakamjovel, "Timuwene somba zivaha miya yimonga na makumi mhanu Bambu." Tomasi akavajovel, "Ngati nakugawona na zidatu. Pamonga wamemili somba zamahele, mavamba ga misumali mu mawoko gaki na kuvika nambu ngwanda yadawiki lepi. 12 Yesu akavajovel ukonji Iwangu mu mavamba ago na kuvika chiwoko "Mbwea mlawuka." Kawaka hati mmonga wavi. changu muluvafu Iwaki, yati nisadika lepi." 26 Mwealingili kumkota. "Veve ndi wayani," Vammanyili Magono nane gegagelekili, vawuliwa vavi pamonga kuvya Bambu. 13 Yesu akabwela, akatola, libumunda mugati mula, na Tomasi namwene avi. Milyangu yavi akavapela, akakita mewawa na somba zila. 14 hidindiwi, nambu Yesu akabwela, akayima pagati Yeniyi yavi mala ya datu Yesu kuvahumila vawuliwa yavi, akajova, "Uteke uvya na nyenye!" 27 Kangi vaki peamali kuyuka. 15 Pevamali kulya, Yesu akamjovela Tomasi, "Vika ukonji Iwaku ulola mawoko akamkota Simoni Petili, "Simoni mwana wa Yohani! gangu, ita chiwoko chaku mu luva fu Iwangu. Leka Wu, ukunigana nene kuliku ava?" Mwene akayangula, mtahu, nambu usadikayi!" 28 Tomasi akamyangula, "Ena, Bambu, umanyili kuvya nene nikukugana." "Bambu wangu na Chapanga wangu!" 29 Yesu Yesu akamjovel, "Dima vana mambelele vangu." akavajovel, "Ndava uniwene nene ndi usadiki, 16 Kavili akamjovel, "Simoni mwana wa Yohani! vamotisiwa vala vanganiwona nambu vanisadiki." 30 Wu, ukunigana?" Petili akamyangula, "Ena, Bambu, Yesu akitili gachinamtiti gangi gamahela, palongolo umanyili kuvya nikukugana." Yesu akamjovel "Dima ya vawuliwa vaki, nambu gayandiki lepi muchitabu mambelele gangu." 17 Yesu akamkota mala ya datu, ichi. 31 Nambu zenizi zeziyandikwi, muni mpata "Simoni mwana wa Yohani! Wu, ukunigana?" Penapo kusadika kuvya Yesu ndi Kilisitu Msangula, Mwana wa Chapanga, ndava ya kusadika mpata na wumi kwa liina laki.

21 Pagamaliki genago, Yesu akavahumila kavili vawuliwa vaki pamuhana ya nyanja Tibelia. Avahumili na, 2 Simoni Petili, Tomasi mweikemewa Mapaha, na Natanyeli mkolonjinji wa Kana ya ku Galilaya, vana vavili va Zebedayo na vawuliwa vaki vangi vavili, vakavya voha pamonga. 3 Simoni Petili akavajovel, "Nihamba kulova somba." Vene vakamjovel, "Tete tilongosana na veve." Vakahamba, vakakwela muwatu, nambu kilu yila nakupata chindu. 4 Hamba kucha, Yesu ayimili kumwambu ya nyanja, nambu vawuliwa vamanyili lepi kuvya avi Yesu. 5 Yesu akavakota, "Vankozi, mupatili lepi somba?" 21 Hinu, Petili peamuwene mwenuyo, akamkota Yesu,

"Bambu, mundu uyu chikumuhumila kyani?" 22 Yesu akayangula, "Ngati nigana asigalila mbaka penibwela, chikuvala kyani? Veve unilanda nene." 23 Malovi ago, gadandasiki pagati ya valongo vevakumsadika Kilisitu kuvya muwuliwa mwenuyo yati ifwa lepi. Nambu Yesu amjovili lepi muwuliwa yula ifwa lepi, nambu ajovili, "Ngati nigana asigalila mbaka panibwela yikukuvala kyani?" 24 Mwenuyu ndi muwuliwa, mwealoli mambu ago na kugayandika. Tete timanyili ajovili chakaka. 25 Gavi mambu gangi gamahelle geagahengili Yesu. Ngati goha ngagiyandikwayi, niholela hati mulima woha nakuvya pandu pa kuvika hitabu yeiyandikwi. Ena.

Matendu

1 Mlongo Teofili, muchitabu cha kutumbula nayandiki kugavala mambu goha, Yesu geagahengili na kugawula kwakona kutumbula lihengu laki, 2 mbaka ligono lila Yesu peatoliwi kunani kwa Chapanga. Avalagizi munjila ya Mpungu Msopi vamitumi vala veavahagwili. 3 Mulukumbi lwa magono alobaini kuhuma mulifwa laki, avahumalili pamahele kulangisa kuvya avi mumi. Vamuwene mwene alongili nawu ndava ya Unkosi wa Chapanga. 4 Lukumbi lwe akonganiki nawu pamonga avalagazili. "Mkotoka kuwuka pa Yelusalemu, ndi mlindila njombi yeavalagazili Dadi, yemmali kuniyuwana nilongela ndava yaki. 5 Yohani abatizi kwa manji, nambu magono gadebe gegigelekela, nyenye yati mbatiziwa kwa Mpungu Msopi." 6 Vanalihengu pavakonganiki pamonga na Yesu, vakamkota, "Wu Bambu, lukumbi ulu ndi pawiwuya unkosi wula kwa Isilaeli?" 7 Nambu Yesu akavajovela, "Lusenje na lukumbi lwa mambu ago uvili pahi ya uhotola wa Dadi wangu, lihengu linu lepi kumanya yati givya ndali. 8 Nambu lukumbi Mpungu Msopi peakuvahellela nyenye, ndi yati mwipokela makakala na kuvya mwemwijova ndava yangu pagati ya muji wa Yelusalemu pamulima woha wa ku Yudea na ku Samaliya, na hati pamwishi wa mulima." 9 Peamali kujova genago, kuni voha vakumlolokesa, akatoliwa kunani kwa Chapanga, lihundi likamfiya vakotoka kumlola kavili. 10 Pevayendalili kulolokesa kunani, kuni mwene ihamba, bahapo vandu vavili vevawalili nyula za msopi vayimili papipi na vene, 11 vakajova, "Nyenye vandu va ku Galilaya! Ndava kyani myima kulolesa kunani? Yesu mwenuyu mweatoliwi kuhuma kwinu, mewawa yati iwuya kavili ngati chemumuwene ihamba kunani kwa Chapanga." 12 Kangi vamitumi vakawuya Yelusalemu kuhuma kuchitumbi chila chechikemelewa Mizeituni chechavili utali wa kilomita yimonga kuhuma kumujini. 13 Pavahikili pamuji vakakwela kugolofa kwevatamayi, vavi Petili na Yohani na Yakobo na Andelea na Filipi na Tomasi na Batolomei na Matei na Yakobo mwana wa Alufayo, Simoni Zeloti chikundi cha Vayawudi vevibela ulongosi wa Loma, na Yuda mwana wa Yakobo. 14 Voha ava vakakonganeka kumuyupa Chapanga, pamonga na vadala na Maliya nyina waki Yesu na valongo vaki. 15 Magono ago, Petili ayimili pagati ya valongo vamsadika vala vevakonganiki, voha vavi vandu miya yimonga na ishilini, 16 akajova, "Valongo vangu, yaganikiwi Mayandiku Gamsopi gatimilayi, pandu pala Mpungu Msopi, alotili mu malovi ga Daudi

kumvala Yuda mweavalongwisi vala vevamkamwili Yesu. 17 Yuda avi mmonga wa chikundi chitu muni ahaguliwi kuhenga lihengu la chitumi pamonga na tete." 18 Mwene agulili mgunda kwa mashonga geagapatili ndava ya kumng'anamukila Yesu, akagua pahi na kupapuka, maleme gaki gakahuma kuvala. 19 Lijambu lenilo likayuwanihana kwa kila mundu wa Yelusalemu, hati kwa luga yavi vakaukemela mgunda wula Hakeli Dama, mana yaki "Mgunda wa Ngasi." 20 Hinu yiyanidikiwi muchitabu cha Zabuli, nyumba yaki yisigalila mang'ova, mundu yoyoha akotoka kutama mwenumo. Kangi yiyanidikiwi. Mundu yungi atola pandu pa lihengu laki. 21 Ndi mundu mmonga pagati yinu, mwealandini na tete lukumbi Iwoha Bambu Yesu peavi mulugendu pamonga na tete ahaguliwa kuwunganana na tete, 22 mwenuyo yiganikiwa kuvya mmonga wa vala vevalandini na tete, kutumbula Yohani peavili mukubatiza mbaka ligono lila Yesu peatoliwi kuhuma kwitu kuhamba kunani kwa Chapanga. Mwenuyo ndi iwungana na tete kujova ndava ya kuyuka kwa Yesu. 23 Hinu, vakaluwula mahina gavili, wa mmonga Yosefu mweikemiwa Basaba mewa Yusto, na yungi Matia. 24 Kangi vakamuyupa Chapanga, "Bambu, veve ukiyimanya mitima ya vandu voha. Hinu utilangisa yani mwemhagwili pagati ya vavili ava, 25 muni atola pandu pa lihengu la chitumi lealekili Yuda, mwene awukili kuhamba pandu paki mwene." 26 Vakamhagula na Matia ndi akahaguliwa mwene ayonjokeswa pagati ya vamitumi kumi na mmonga vala.

2 Ligono la Pentekoste palahikili vamsadika voha vakonganiki pandu pamonga. 2 Chighafula, Iwami Lukayuwaniaka kuhuma kunani ngati chimbungululu chivaha, chikamema nyumba yoha yevatamili. 3 Kangi, vikahumila vindu yyeyyawonikini ngati lulimi lwa motu, lukalekengana na kutula panani ya kila mmonga wavi. 4 Voha vakamemeswa Mpungu Msopi na kutumbula kujova luga ndalindali ngati Mpungu cheavahotwisi. 5 Na ku Yelusalemu kwavi na Vayawudi, vandu vevakumtopesa Chapanga vevahumila kila likabila pamulima. 6 Pevayuwini Iwami lula, msambi uvaha wa vandu ukakonganeka. Voha vakakenyemuka neju muni kila mmonga wavi avayuwini vandu vala vijova kwa luga yaki mwene. 7 Vakavya na chinamtiti na kukangasa vakajova, "Wu, ava vetikuvayuwana, lepi vakolonjinji va ku Galilaya! 8 Hinu, yivi wuli, tete kuvayuwana kila mmonga ijoba kwa luga yaki mwene? 9 Pagati yitu vavi vandu kuhuma ku Paliti vangi ku Medi na vangi ku Elami

na vangi vakolonjinji va Mesopotamia na Yudea na mambu gegampatili gogo witu Daudi. Mwene afwili na Kapodokia na Ponto na Asia, 10 Flugia na Pamfulia kuzikiwa na litinda laki livii kwitu mbaka lelu. 30 Nambu na Misili na vangi kuhuma Libiya papipi na Kulene na vangi vitu ndi vayehe kuhuma ku Loma, 11 Vayawudi na vanganlikuyva Vayawudi, nambu vilanda njila ya kumuyupa Chapanga ya Vayawudi, vangi vahumili ku Kilete na Alabia. Tavete tikuwayuwana vijova kwa luga zitu ndi matendu gakulu ga Chapanga." 12 Voha vakakangasa na kuvagaya kuni vikotana, "Yeniyi mana yaki kiki?" 13 Nambu vangi vakavavevesa vakajova, "Vandu ava vagalili ugimbi!" 14 Kangi Petili akayima pamonga na vamitumi kumi na mmonga vala akatumbula kuvakokosela vandu. Valongo Vayawudi 15 Lepi chemwihololela kuyuwana. 34 Muni Daudi nakukwela mbaka kunani vandu ava vagalili muni ndi saa yidatu ya lukela. 16 Nambu lijambu lenili ndi chakaka lelalongaliki amjovili Bambu wangu, tama upandi wangu wa na Yoeli mweavili mlota wa Chapanga. 17 Bambu kulyela, 35 mbaka penikuvavika makoko gaku kuvya ijova, mumagono gala gamwishi, nikuvamemesa chigoda cha kuvikila magendelu gaku." 36 "Vandu Mpungu wangu vandu voha, vana vinu vagosi na vohua va Isilaeli viganikiwa kumanya kwa uchakaka vadala yati vilota ulota wa Chapanga, vasongolo kuvuya Yesu mwenuyo mwevamkomili na kumvamba vinu yati vilola maono, na vagogo vinu yati vilota mu msalaba, ndi Chapanga amviki kuvya Bambu munjozi. 18 Ena, hati vatumisi vangu, voha vagosi na na Kilisitu." 37 Hinu, vandu pavagayuwini genago, vadala, yati nikuvapela Mpungu wangu navene yati mitima yawavinili, vakavakota Petili na pamonga vilotela. 19 Yati nikita gachinamtiti kunani, na kukita na vamitumi vayaki. "Valongo vitu tikita wuli?" 38 milangisu pahi pamulima. Yati kwiva na ngasi, motu Petili akavayangula, "Mumuwyila Chapanga na kila na lyohi litopanu. 20 Lilanga yati ligubikwa na chitita, mmonga winu abatiziwa kwa liina la Yesu Kilisitu, muni na mwehi walavya mdung'u ngati ngasi, kwakona mulekekesewai kubumdila Chapanga na kupokela kuhumila ligono likulu la ukulu wa Bambu. 21 Mewawa njombi yila ya Mpungu Msopi. 39 Muni lilaganu lila lavi mundu yoyoha mweiyupa kwa liina la Bambu yati ndava yinu na ndava ya vana vinu na ndava ya voha isanguliwa. 22 "Vandu va Isilaeli myuwanila! Yesu wa vevitama kutali ndava ya kila mundu mweikemiwa ku Nazaleti avi mundu, uhotola waki wa uchapanga na Bambu Chapanga witu." 40 Kwa malovi gangi walangisi kwinu kwa gachinamtiti na makangaso na gamahele, Petili avajovili hotohoto vandu "Vajisangula milangisu. Chapanga yeahengili kwa nyenye kwa na chiveleku ichi chihakau." 41 Vamahele pagati njila yaki, ngati mwavene chemwimanya. 23 Ndava yavi vagasadiki malovi ga Petili na kubatiziwa, na ya mpangu waki mwene Chapanga, amali kuhamula vandu vevayonjokisiki vavi ngati elufu zidatu ligono kuvya Yesu agotolewa kwa nyenye, na mwavene lenilo. 42 Venavo voha vayandalili kujiwula kuhuma mwamkomili kwa kuvaleka vandu vahakau vamkoma kwa vamitumi na kutama pamonga cha lukolo, na kumvamba mu msalaba. 24 Nambu Chapanga kulya pamonga na kumuyupa kwa Chapanga. 43 amyukisi kuhuma kwa vevafwili, amsangwili kuhuma Gachinamtiti na makangaso gamachele gahengiki mu mvinisu wa lifwa, ndava muni yihotoleka lepi munjila ya vamitumi hati kila mmonga akakangaswa. lifwa limkunga. 25 Muni Daudi ajovili aga kumvala 44 Vamsadika voha vayandalili kuvya chindhu chimonga mwene, 'Namuwene Bambu palongolo yangu lukumbi na vindu vyavi vatangatilanayi kwa pamonga. 45 Iwoha, avi pamonga na nene upandi wa kulyelela, Vavi mukugulisa kila chindhу pamonga na kangi hati ninyugusika lepi. 26 Ndi muni mtima wangu kugavana mashonga kuwanangana ngati avi na la waganiisiwi, na kululuta kwa luheku. Hati higa yangu, ligana la mmonga wavi. 46 Kila ligono vayandalili yati yitama kwa kuhuvalila, 27 Ndava nakuuleka kukonganeka pamonga Munyumba ya Chapanga. mpungu wangu kilitinda, wala kumlekekesa Msopi Mewa lukumbi Iwa kulya vakonganiki pamonga waku awola. (Hadés g86) 28 Unilangisi njila za wumi, munyumba zavi na vilya kwa luheku na mtima wa ndava ya kuvya kwaku uninemisi luheku." 29 msopi. 47 Vakamulumbalila Chapanga, vakaganwa "Valongo vangu, nigana kuvajovela hotohoto kumvala

na vandu voha. Kila ligono Bambu akavayonjokesela "Hinu, valongo vangu, nimanyili kuvya nyenye na vachilongosi vinu mwahengili ago ndava mwamanyili mu msambi vandu vevasanquliwi.

3 Ligono limonga, lukumbi lwa saa tisa ya muhi,

Petili na Yohani vavi mukuhamba Kunyumba ya Chapanga lukumbi lwa kumuyupa Chapanga. 2 Hinu mundu mmonga mweavi ngagenda tangia peavelekiwi. Kila ligono vandu vamgegayi na kumvika pamlyangu wa Nyumba ya Chapanga weukemelewa "Mlyangu Wabwina." Muni avayupayi vindu kwa vala veviyigila Munyumba ya Chapanga. 3 Peawawene Petili na Yohani viyingila Munyumba ya Chapanga, avayupili vampsela mashonga. 4 Vene vakamlolokesa takataka, ndi Petili akamjovela, "Utilola!" 5 Ngagenda yula akavalola, ahololela ipewa chindh ukuhuma kwavi. 6 Nambu Petili akamjovela, "Nivii lepi na mashonga amala zahabu, nambu chenivi nachu yati nikukupela. Kwa uhotola wa Yesu Kilisitu wa ku Nazaleti, yima ugendayi!" 7 Hinu akamkamula chiwoko cha kulyelela, akamyinula. Bahapo magendelu na mafugamilu gaki gakavya na makakala. 8 Akahumba, akayima na kutumbula kugenda. Ndi akayingila nawu pamonga Munyumba ya Chapanga, igenda na kuhumba humba kuni akumlumbalila Chapanga. 9 Vandu vohaha vevavi penapo vamuwene igenda na kumlumbalila Chapanga, 10 pavammanyili kuvya mwene ndi yula mweatama papipi na Mlyangu Wabwina Wa Nyumba ya Chapanga, na kuyupa vakakangasa neju hati nakugamanya gegamkolili. 11 Lukumbi pavamuwene mundu yula alongosini na Petili na Yohani, vandu vohaha vakavya mumkangaso ndi vajumbalili pandu pepakemeliwi "Libanji la Solomoni." 12 Hinu, Petili peavawene vandu, akavajovela, vandu va Isilaeli, ndava kyani mwikangaswa na lijambu ili? Kyani mukutilolokesa takataka ngati kwa makakala gitu amala ndava ya umsopi witu tavete timuhengili mundu uyu ahotola kugenda? 13 Chapanga wa Ibulahimu na Izaki na Yakobo, ndi Chapanga wa vagogo vitu ampeli amulumbalili mtumisi waki Yesu. Nambu nyenye mwamkamwili na kumgotola kwa vachilongosi na kumng'anamukila na kumbela palongolo ya Pilatu, hati peamwili kumdindulila. 14 Mwene avili mweikita geigana Chapanga na msopi, nambu nyenye mwambelili ndi mwayupili mundu yungi mweavimkomaji adinduliliwa. 15 Nyenye mwamkomili chanzu cha wumi, nambu Chapanga amyukisi kuhuma kwa vafwili, tavete taliwene lijambu lenilo. 16 Makakala na kumsadika Yesu ndi vyevi mpeli makakala mundu uyu mwemukumlola na kummanya. Sadika kwa Yesu ndi yeylimlami hotohoto mundu uyu ngati mwavoha chemukumlola. 17 Msopi akavayangula, "Vachilongosi na vagogo va

geajovili munjila ya vamlota va Chapanga vohaha yamganili Kilisitu ang'aika. 19 Muleka kubuda na mumuwiyila Chapanga, ndi mwene avalekekesa kumubudila. 20 Mukita genago, muni Bambu avapela lusenje lwa kupoleswa mitima na kuvaletela Kilisitu mwéavahagulili ndi Yesu. 21 Yikungana mwene kusigalila kunani kwa Chapanga mbaka palubwela lukumbi vindu vyoha kukitwa nya mupya, ngati Chapanga cheajovili munjila ya vamlota vaki vamsopi vevatamili kadeni. (aiōn g165) 22 Muni, Musa ajovili, 'Bambu Chapanga winu akuvayinulila mlotwa Chapanga ngati nene kuhuma kwa nyenye mwavene. Mumuyuanila mwene mu mambu goha geakuvajovela nyenye. 23 Mundu yoyoha mwangamyuanila mlotwa Chapanga mwenuyo, yati ibaguliwa kutali na vandu va Chapanga na kukomewa.' 24 Vamlota vohaha va Chapanga kuhuma Samueli na vangi vevagelekili, vakokwisi mambu aga gegihumila magono aga. 25 Na Chapanga alagazili vamlota vaki ndava yinu, na muingila mu lilaganu leahengili na vagogo vitu, ngati chamjovili Ibulahimu, 'Mu chiveleku chaku na vandu vohaha va pamulima yati vimotisiwa.' 26 Ndi Chapanga amyukisi mtumisi waki, amtumili hoti kwa nyenye, avamotisa na kumkita kila mmonga winu alekana na uhakau waki."

4 Petili na Yohani pevayendalili kuvakokosela vandu, vamtetwa Chapanga na valonda na Nyumba ya Chapanga na chikundi cha Vasadukayu ndi vandu vevisadika kuvya vandu nakuhotola kuyuka vavabwilela. 2 Vakamema ligoga, muni vamitumi vala vakuvakokosela vandu kuvya Yesu ayukili lijambu lelilangisa hotohoto kuvya vafwili yati viyuka. 3 Hinu Petili na Yohani ndi vakamuliwi na kuyingiswa muchifungu mbaka chilau yaki ndava yavi kimihi. 4 Nambu vamahele pagati ya vevayuwini ujumbi wavi vakasadika, na vamsadika vakayonjokeseka jumula yavi vakavya ngati vagosi elufu mhanu. 5 Chilau yaki, vachilongosi na Vayawudi vagogo na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakakonganeka pamonga ku Yelusalemu. 6 Vakonganiki pamonga na Mteta Mkulu Anasi na Kayafa na Yohani na Alekizanda na vangi vohaha vevavi va lukolo lwa Mteta Mkulu. 7 Pavavayimiki Petili na Yohani palongolo yavi, vakavakota, "Nyenye mwihenga lijambu lenili kwa makakala ga yani amala kwa uhotola wa yani?" 8 Petili kuni amemiswi Mpungu mundu uyu ngati mwavoha chemukumlola.

"Hinu, valongo vangu, ni manyili kuvya nyenye na vachilongosi vinu mwahengili ago ndava mwamanyili lepi. 18 Nambu Chapanga agahengili ago goha geajovili munjila ya vamlota va Chapanga vohua kuvya yamananili Kilisitu ang'aika. 19 Muleka kubuda na mumuwuyila Chapanga, ndi mwene avalekekesa kumubudila. 20 Mukita genago, muni Bambu avapela lusenje lwa kupoleswa mitima na kuvaletela Kilisitu mweavahagulili ndi Yesu. 21 Yikungana mwene kusigalila kunani kwa Chapanga mbaka palubwela lukumbi vindu vyoha kukitwa nya mupya, ngati Chapanga cheajovili munjila ya vamlota vaki vamsopi vevatamili kadeni. (aiōn g165) 22 Muni, Musa ajovili, 'Bambu Chapanga winu akuvayinulila mlotu wa Chapanga ngati nene kuhuma kwa nyenye mwavene. Mumyuwanila mwene mu mambu goha geakuvajovelwa nyenye. 23 Mundu yoyoha mwangamyuwanila mlotu wa Chapanga mwenuyo, yati ibaguliwa kutali na vandu va Chapanga na kukomewa.' 24 Vamlota vohua va Chapanga kuhuma Samueli na vangi vegagelekili, vakokwisi mambu aga gegihumila magono aga. 25 Na Chapanga alagazili vamlota vaki ndava yinu, na musingila mu lilaganu leahengili na vagogo vitu, ngati chamjovili Ibulahimu, 'Mu chiveleku chaku na vandu vohua va pamulima yati vimotisiwa.' 26 Ndi Chapanga amyukisi mtumisi waki, amtumili hoti kwa nyenye, avamotisa na kumkita kila mmonga winu alekana na uhakau waki."

4 Petili na Yohani pevayendalili kuvakokosela vandu, vamtetva Chapanga na valonda va Nyumba ya Chapanga na chikundi cha Vasadukayu ndi vandu vevisadika kuyya vandu nakuhotola kuyuka vakavabweweleta. **2** Vakamema ligoga, muni vamitumi vala vakuvakokosela vandu kuyya Yesu ayukili lijambu lelilangisa hotohoto kuyya vafwili yati viyuka. **3** Hinu Petili na Yohani ndi vakamuliwi na kuyingiswa muchifungu mbaka chilau yaki ndava yavi kimhi. **4** Nambu vamahele pagati ya vevayuwini ujumbi wavi vakasadika, na vamsadika vakayonjokeseka jumula yavi vakavya ngati vagosi elufu mhanu. **5** Chilau yaki, vachilongosi va Vayawudi vagogo na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa vakakonganeka pamonga ku Yelusalemu. **6** Vakonganiki pamonga na Mteta Mkulu Anasi na Kayafa na Yohani na Alekizanda na vangi voha vevavi va lukolo lwa Mteta Mkulu. **7** Pavavayimiki Petili na Yohani palongolo yavi, vakavakota, "Nyenye mwihenga lijambu lenili kwa makakala ga yani amala kwa uhotola wa yani?" **8** Petili kuni amemisiwi Mpungu Msopi akavayangula, "Vachilongosi na vagogo va

vandu! **9** Ngati lelu mukutikota kuchivala chitendu chila chabwina cheahengiwi ngagenda yula na kulama, **10** hinu, nyenye na vandu voha va pa Isilaeli yikuvgana kumanya kuvya mundu mwenuyo iyima palongolo yinu lelu, alamili hotohoto, kwa makakala ga Yesu Kilisitu wa ku Nazaleti, nyenye mweavambili pamsalaba, nambu Chapanga amyukisi kuhuma kwa vafwili. **11** na kwa uhamula waku. **12** Usangula chinamtiti kwa uhotola wa Yesu mtumisi waku 'Liganga lemwabelili nyenye vakujenga, hinu ndi kokokosa lilovi laku cha ukekesi. **13** Talambula liganga likulu la mkingisa pakujenga.' **14** Usangula chiwoko chaku uvalamisa vandu, na kita ulangisu na wipatikana munjila ya mwene ndu, pamulima poha chinamtiti kwa uhotola wa Yesu mtumisi waku wa kawaka hati mmonga mweapewili na Chapanga Msopi." **15** Pevamatilili kuyupa kwa Chapanga pandu uhotola wa kutisangula." **16** Vachilongosi va libanji pala pakanyugusika, navene voha vakamemeswa vakavakangasa Petili na Yohani chavidandaula cha Mpungu Msopi. Vakayendelela kukokosa lilovi la ukekesi, vavamanyili kuvya vavi vandu vangasoma Chapanga changali wogohi. **17** Vamsadika voha wala ilimu yoyoha. Vakamanya kuvya vavi pamonga vavi mtima umonga na mpungu umonga. Avi lepi na Yesu. **18** Nambu pavamuwene mundu yula hati mmonga wavi mweavi na chindu chochoha, mwealamisiwi ayimili pamonga nawu, nakuhotola mweachivikili kuvya chaki mwene, ndi vagavini vyoha kujova chindu. **19** Hinu vakavajovela vahuma kuvala ya vyevavi navyu. **20** Kwa makakala gavaha, vamitumi libanji lila na kuni vene vakasigalila mugati kulongela vakajova ndava ya kuyuka kwaki Bambu Yesu, na vene kwa vene. **21** Vakakotana, "Tikita kyani na vandu Chapanga akavamotisa neju. **22** Kawaka mundu venava? Mundu yoyoha mweitama pa Yelusalemu mwangali chindu, muni vevavi na migunda amala imanyalila kuvya ulangisu uwu wa chinamtiti uhengiki, nyumba vagulisi na kugega mashonga gala, **23** tete nakuhotola kubela lijambu lenilo. **24** Nambu lenili na kugagotola kwa vamitumi vala, mashonga ago tihotola kugunisa lijambu lenili likoto kudandasika vagavanayi kwa kila mundu ndava ya vindu yyeaganili. kwa vandu, ndi tibavesa vakotoka kulongela na **25** Kwavili na mundu mmonga Mlawi, mkolonjinji mundu yoyoha kwa uhotola wa Yesu." **26** Hinu wa Kuplo, liina laki Yosefu vamitumi vamkemelayi vakavakemela kavili mugati, vakavabesa vakotoka kulongela amala kuwula vandu kwa uhotola wa Yesu. **27** Nambu Petili na Yohani vakavayangula, "Mwavene muamula ngati chabwina palongolo ya Chapanga kuvayidakila nyenye kuliku kumyidakila Chapanga. **28** Ndava muni nakuhotola kuleka kulongela kugavala mambu gala getagawene na kuyuwana." **29** Ndi vachilongosi va libanji vakavaywangila cha ligoga, kangi vakavalekekesa. Nakuhotola kuvalipisa ndava muni vandu voha vamlumbalila Chapanga ndava ya lijambu lenilo. **30** Mundu yula mweahengiwi ulangisu wa kulama avi na umuli wa miyaka yeiyonjokesa alobaini. **31** Bahapo pavalekeswi Petili na Yohani vakawuya kwa vayavi, vakavajovela gala gevajoviwi na vakulu va kuteta va Chapanga na vachilongosi. **32** Navene pavagayuwini malovi ago, vakawungana pamonga kumuyupa Chapanga vakajova, "Bambu, veve ndi mweuwumbili kunani na pamulima na nyanja pamonga vindu vyoha vyeviyili! **33** Ndi mweumhotwi mtumisi waku, dadi witu Daudi ajova kwa makakala ga Mpungu Msopi, 'Ndava kyani makabila gamemili ligoga? Ndava kyani vandu vikitimipangu ya waka?' **34** Vankosi va pamulima vayimili ndava ya ngondo, na vachilongosi vakokanganiki pamonga, ndava ya kumbela Bambu na Kilisitu.' **35** Muni, chakaka ndi Helodi na Ponsio Pilatu na vandu va Isilaeli na vandu va vangali Vayawudi vakonganiki pabomani apa, kumbela mtumisi waki wa Msopi ndi Yesu mwewamuhagwili. **36** Muni vahenga mambu wa ku Nazaleti, nyenye mweavambili pamsalaba, geugapangili kutumbula kadeni kwa makakala gaku nambu Chapanga amyukisi kuhuma kwa vafwili. **37** Nambu hinu, Bambu, Yesu mwenuyo ndi Mayandiku Gamsopi chegijova. Iola chavyiyogofya. Utikangamalisa tavatumisi vaku 'Liganga lemwabelili nyenye vakujenga, hinu ndi kokokosa lilovi laku cha ukekesi. **38** Talambula liganga likulu la mkingisa pakujenga.' **39** Usangula chinamtiti kwa uhotola wa Yesu mtumisi waku wa kawaka hati mmonga mweapewili na Chapanga Msopi." **40** Pevamatilili kuyupa kwa Chapanga pandu uhotola wa kutisangula." **41** Vachilongosi va libanji pala pakanyugusika, navene voha vakamemeswa Chapanga akavamotisa neju. **42** Kawaka mundu venava? Mundu yoyoha mweitama pa Yelusalemu mwangali chindu, muni vevavi na migunda amala imanyalila kuvya ulangisu uwu wa chinamtiti uhengiki, nyumba vagulisi na kugega mashonga gala, **43** tete nakuhotola kubela lijambu lenilo. **44** Nambu lenili na kugagotola kwa vamitumi vala, mashonga ago tihotola kugunisa lijambu lenili likoto kudandasika vagavanayi kwa kila mundu ndava ya vindu yyeaganili. kwa vandu, ndi tibavesa vakotoka kulongela na **45** Kwavili na mundu mmonga Mlawi, mkolonjinji mundu yoyoha kwa uhotola wa Yesu." **46** Hinu wa Kuplo, liina laki Yosefu vamitumi vamkemelayi Banaba mana yaki "Mundu mweikangamalisa mtima." **47** Mewawa mwene agulisi mgunda waki, akatola mashonga genago na kuvagotolela vamitumi.

5 Nambu mundu mmonga liina laki Anania na mdala waki Safila vagulisi mewa chipandi cha mgunda wavi. **2** Na mdala waki amanyili hotohoto kuvya mgwana waki afiyili mashonga gangi geapewili, na zingi zila azigotwili kwa vamitumi. **3** Petili akamkota, "Anania ndava kyani Setani auyingili mtima waku na kumkonga Mpungu Msopi ujifiyili mashonga gangi geupewili mumgunda wula?" **4** Kwakona kugulisa mgunda wenuwo wavi waku, na pawaligulisi mashonga gala gavi gaku, uhengela chewigana. Ndava kyani, wahamwili mumtima waku kuhenga lijambu lenili? Umkongili lepi mundu, nambu umkongili Chapanga!" **5** Anania peagayuwini malovi ago, akagwa pahi akaifa na vandu voha vevagayuwini mambu ago vakayogopa neju. **6** Vasongolo vakabwela, vakamugubika higa yaki kwa nyula ya msopi, vakamuwusa kuvala vakamuzika. **7** Pagamaliki masaa ngati gadatu, mdala waki changali kumanya mambu gegahumalili, akayingila mugati mula. **8** Petili akamkota, "Unijovela! Wu mashonga

gemwapewili kwa kugulisa mgunda ndi gagaga?" na vahenga lihengu vaki, vakahamba Munyumba ya Ndi mwene akamyangula, "Ena, ndi genaga." 9 Chapanga vakavaleta. Nambu nakuvakamula kwa Hinu, Petili akamjovela mdala yula, "Wuli muidyakilini makakala, muni vayogwipi vandu yati vakuvatova kumlinga Mpungu wa Bambu? Yuwanila! Vandu na maganga. 27 Hinu, vavapeliki vamitumi vala, vala vevahambilu kumzika mgwana waku, hinu vavi vakavayimika palongolo ya libanji, ndi Mteta Mkulu pamlyangu ndi yati vakukutola mewa na veve." 10 akavajovela, 28 "Tavabesili hotohoto kuwula paliina Bahapo safila akagwa palongolo ya magendelu ga la mundu uyu, hinu mugadandisi mawuliwu ginu Petili, akafwa. Vasongolo vala pavayingili vamkolili pa Yelusalemu poha mwigana kutigegesa ngasi ya amali kufwa, ndi vakamuwsa kuvala, vakamuzika mundu uyu." 29 Petili pamonga na vamitumi vayaki papipi na mngwana waki. 11 Wogohi uvaha vakayangula, "Yikutigana kumyidakila Chapanga, ukavayingila msambi wa vandu vevakumsadika kuliku mundu. 30 Chapanga wa vagogo vitu Kilisitu voha na vandu voha, vevayuwini malovi ga amyukisi Yesu mwemwamkomili nyenye na kumvamba ijambu lenilo. 12 Chapanga ahengili kwa njila ya pamsalaba. 31 Mwenuyu ndi yula mwealumbiwi vanalihengu gachinamtiti na makangaso gamahela na Chapanga mbaka upandi wa kulyelela, kuvya pagati ya vandu. Na vamsadika vakonganikayi Chilongosi na Msangula, muni avakita vandu pamonga mulibanje la Solomoni. 13 Mundu yungi va Isilaeli vamuwyila Chapanga, muni vapata yoyoha angalikuya msadika, valingili lepi kuwungana kulekekesewa kumbudila. 32 Tete ndi taliwene nawu. Nambu vandu vangi vangasadika vavalumbalili. Ijambu lenilo, na Mpungu Msopi, Chapanga avapelili 14 Nambu vandu vamahele vevamsadiki Bambu, vala vevakumyidakila mwene." 33 Vajumbi voha va vagosi na vadala vakayonjokeseka neju. 15 Hati libanji lila pevayuwini genago, vakamema ligoga vandu vavagegili vatamu vavi munjila na kuvagonesa vakahamula kuvakoma. 34 Nambu mundu mmonga mu lusongwani na mumipasa, muni Petili akapitayi, Mfalisayu liina laki Gamalieli, muwula wa malagizu mbanga chimuwili chaki chivahikila vangi pagati yavi. ga Bambu geampeli Musa na mweitopeswa na 16 Vandu vamahele vabwellili kuhuma mumiji yejitindila vandu voha. Akayima mu libanji palongolo ya Yelusalemu, vavaletili vatamu wavi na vevavi na vandu akalagiza vamitumi vala vawusiyai kuvala mizuka yihakau, ndi voha vakalamiswa. 17 Kangi, mulukumbi luhupi. 35 Kangi akavajovela vajumbi va Mteta Mkulu na vayaki va chikundi cha Vasadukayu ndi libanji vala, "Vandu va Isilaeli, mjiyangalila kwakona vandu vevisadika kuvya vandu nakuhotola kuyuka va mwangakita, chemwigana kuvikitila vandu ava! 36 pandu penapo, vakayva na wihi kwa vamitumi. 18 Hinu Magono ga mumble, ahumalili mundu mmonga liina vakavakamula vamitumi na kuvakunga muchifungu laki Teodosi, akajijovela kuvya mundu wa kutopela, chikulu. 19 Nambu kilu mtumu wa kunani kwa vandu ngati miya mcheche vakajiwunga nayu. Nambu Chapanga, akadindula mlyangu wa muchifungu yikulu, akomiwi, kangi vamulanda vaki vakapechengana akavahumisa kuvala, akavajovela, 20 "Muhambayi chikundi chaki chafwili. 37 Mwanakandahi kavili, mukayima Munyumba ya Chapanga, mkavajovela lukumbi lwa kuvalangiwa vandu, ahumalili Yuda wa vandu malovi ga kuuvala wumi wa mupya." 21 ku Galilaya. Mewawa mwenuyo avakulukisi vandu Vamitumi vakayidakila, vakayingila Munyumba ya vakamulanda, nambu mwenuyo mewawa akomiwi Chapanga lukela pehe, vakanumbula kuwula. Mteta vamulanda vaki vakapechengana. 38 Hinu nene Mkulu na vayaki pavahikili, vakemili mngonganu nikuvajovela ndava ya mhalu uwu, mujiyepa na wa libanji likulu na vagogo voha va Isilaeli, kangi vandu ava! Mvalekayi vahamba. Ndava muni ngati vavatumili vandu kujela vavaleta vamitumi vala. 22 mpangu wenuwo utumbuliwi na vandu yati wiyaga Nambu valonda va muchifungu pavahikili, vavakolili wene. 39 Nambu ngati mpangu wenuwu uhumili kwa lepi. Ndi vakawuya na kujova kwa vakulu va libanji, Chapanga, nakuhotola kuvabesa vandu ava, muni 23 "Tikolili jela yidindanu na valonda vavi mumilyangu mwavene yati mukujikolela mukumbela Chapanga!" kulindalila. Nambu patadindwili mlyangu tamkolili lepi Ndi vakayidakilana na malovi ga Gamalieli. 40 Hinu, mundu yoyoha mugati." 24 Mkulu wa valonda wa vakavakemele vamitumi vala, vakahamula vatovewa Nyumba ya Chapanga na Vamteta Vakulu pevayuwini michapilu na kuvabesa vakotoka kuwula kavili paliina genago, vakavya na wogohi, ndava nakuchimanya la Yesu, ndi vakavaleka vahamba. 41 Hinu, vamitumi chechavakolili. 25 Kangi, akabwela mundu mmonga vakahuma mu libanji kuni vamemi luheku, muni na kuvalovela, "Yuwanila! Vandu vala vemkavakungili Chapanga avahololili kuvya vene yavaganili kukola muchifungu, hinu vavi Munyumba ya Chapanga soni ndava ya liina la Yesu. 42 Kila ligono vayendallili vakuvawula vandu." 26 Bahopo mkulu wa valonda

kuwula na kukokosa Munyumba ya Chapanga na munyumba za vandu, Lilovi la Bwina la Yesu Kilisitu.

6 Mwanakandahi vawuliwa pevayendalili kuyonjokeseka, gakahumila mang'ung'uta pagati ya vamsadika va Yesu, Vayawudi vevilongela Chigiliki vala na vala vevilongela Chiebulania, vevilongela Chigiliki vala vang'ung'utayi ndava vakuvakosiwa valipwela vavi mukugawiwa vyakulya nya kila ligono. **2** Ndi muni, vamitumi kumi na vavili vala vakavakemela vamsadika, vakajova, "Chabwina lepi tete kuleka kukokosa Lilovi la Chapanga na kuvagavila chakulya. **3** Hinu, valongo vitu, mvahagula vandu saba pagati yinu, vevitopeswa na vevamemili Mpungu Msopi na luhala, tete yati tikuvgotolela lihengu lenili. **4** Tavete yati tivya mukuhenga mukumuyupa Chapanga na lihengu la kukokosa Lilovi la Chapanga." **5** Lijambu lenilo likavaganisa vamsadika voha, ndi vakavahagula Stefani, mundu mweamemisiwsi sadika yivaha na Mpungu Msopi na Filipi na Plokolo na Timoni na Pamena na Nikolausi mundu wa ku Antioquia mweajiwungi na njila ya kumuyupa Chapanga ya Vayawudi. **6** Vakavavika palongolo ya vamitumi, kangi vakavayupila kwa Chapanga kuni vavapamisi mawoko. **7** Lilovi la Chapanga likadandasika ku Yelusalemu na vamsadika vakayonjokeseka neju, chikundi chivaha cha vamteta va Chapanga vakalandia sadika. **8** Hinu, Stefani amotisiwi na apewili makakala na Chapanga, hati akahenga chinamtiti na makangaso pagati ya vandu. **9** Nambu vandu vangi vakahumila muni vahutana na Stefani. Vandu venavo vavi va "Nyumba ya kukonganekela Vayawudi la vandu Hulu," Vene vahumili Kulene na Alekisanda, na vangi vahumili Kilikia na Asia. **10** Nambu vahotwili lepi kumhotola ndava ya luhala Iwaki, na Mpungu Msopi mweamlongwisi mukujova. **11** Ndi vakavakulukisa cha mfiyu vandu nunuyu vajova kuvya, "Timyuwini Stefani akumliga Musa na akumliga Chapanga." **12** Ndava ya yenijo, vakavakokesa vandu, vachilongosi na vawula va malagizu ga Chapanga geampeli Musa. Ndi vakambwelela Stefani vakamkamula na kumpeleka palongolo ya libanji. **13** Kangi vakaleta vajova malovi ga udeso vevajovili, "Mundu uyu katu ikotoka lepi kuliga pandu apa Pamsopi na kuliga malagizu ga Chapanga geampeli Musa. **14** Ndava muni tamali kumuywanila kuvya Yesu wa ku Nazaleti mwenuyu yati apagwisa pandu apa na kung'anamusia mivelu yila yetapokili kuhuma kwa Musa." **15** Voha vevatamili mu libanji lila vakamlolokesa takataka Stefani, kangi vakalola pamihu paki pavi ngati mtumu wa kunani kwa Chapanga.

7 Kangi, Mteta Mkulu akamkota, "Wu, mambu genaga ndi chakaka?" **2** Mwene akayangula, "Valongo vangu na vadadi vangu, muniyuwanila! Chapanga amuhumalili gogo witu Ibulahimu peavili ku Mesopotamia kwakona kuhamila ku Halani. **3** Chapanga akamjovela, "Wuka pamulima waku, valeka valongo vaku, ndi uhamba pamulima wenikulangisa." **4** Hinu, Ibulahimu ahamalili kumulima wa Kalidayo akahamba kutama ku Halani. Dadi waki peamali kufwa, Chapanga akamuwusa kavili ku Halani akabwela kutama pamulima uwu wemwitama hinu. **5** Chapanga nakumpela hati pandu padebe pamulima payaa uhali waki, nambu amlagizi akumpela mulima wenuwu uvya waki, na chiveleku chaki. Lukumbi Iwenulo avi lepi na mwana. **6** Chapanga akamjovela, 'Viveleku vyaku yati vipelekwa kumulima wa vandu vangi, kwenuko ndi yati vivya vavanda na kuhengewa uhakau mulukumbi lwa miyaka miya mcheche. **7** Nambu nene yati nikuvahamula vandu avo, vevavahengili uvanda. Kangi yati nikuvawusa mumulima wenuwo muni vabwela penapa kunifugamila pandu apa.' **8** Kangi Chapanga akampela lilaganu la jandu, Ibulahimu akamyingisa jandu mwana waki Izaki mu ligono la nane, kuhuma kuvelekewa. Mewawa Izaki akamdu muluma jandu Yakobo, namwene Yakobo mewawa akavakitila vagogo kumi na vavili." **9** "Vagogo vala vavi na wihi kwa Yosefu ndi vakamgulisa kuuvanda ku Misili. Nambu Chapanga avi pamonga nayu, **10** akamsangula mu mang'ahiso gaki goha, Chapanga akamganisa na luhala palongolo ya Falao, nkosi wa ku Misili, hati Falao akamhagula kuvya chilongosi wa mulima wula na nyumba ya nkosi. **11** Kangi yikahumila njala yikulu, pamulima woha wa ku Misili na ku Kanani, yikaleta ungangu uvaha. Vagogo vitu vahotwili lepi kupata chakulya chochoha. **12** Hinu, Yakobo peayuwini kuvya ku Misili kula kuvi na mabenu, akavatuma vana vaki, ndi vagogo vitu vahamba kwenuko yavi mala ya kutumbula. **13** Mulugendu Iwaki lwa pili, Yosefu akajimanyisa kwa valongo vaki, ndi Falao akavamanya valongo va Yosefu. **14** Yosefu atumili ujumbi kwa dadi waki na valongo vaki, vandu sabini na mhanu, vabwela ku Misili. **15** Hinu, Yakobo ahambili ku Misili, kwenuko mwene pamonga na vagogo vitu vafwili. **16** Higa zavi zaletiwi mbaka ku Shekemu, zikazikiwa mu litinda la mbugu leagulili Ibulahimu kuhuma kwa vana va Hamoli kwa mashonga nunuyu." **17** "Lukumbi palwahikili Chapanga atimilisa lilaganu leajovili akumpela Ibulahimu, ku Misili kula vandu vayonjokisi na kuvya vamahele neju. **18** Pamwishi, nkosi mmonga mweanga mmanya Yosefu, akatumbula kulongosa kula ku Misili. **19** Mwenuyu

avakitiili uhakau vandu vitu na vagogo vitu changali mwavene.' 38 Mwene ndi mweavili kulugangatu kula, kugana vene vavavika kuvala vana vavi vadebe pevakonganiki vandu va Isilaeli. Musa avili ngati muni vafwayi. 20 Musa avelekiwi lukumbi lwenulo, mjumbi pagati ya vagogo vitu, na mtumu wa kunani avili mwana mbwina neju palongolo ya Chapanga. kwa Chapanga, lukumbi pealongili nayu kuchitumbi Aleliwi panyumba mulukumbi lwa miyehi yidatu, 21 na cha Sinai ndi mweagotoliwi malovi ga wumi atijovela peaumiswi kuvala, ndi msikana wa Falao akamtola tete." 39 "Nambu vagogo vitu ndi vabellii kumyidakila, na kumlela ngati mwana waki mwene. 22 Musa ndi vakamkang'a pamuhana kuni mumitima yavi awuliwi mambu goha galuhala ga Vamisili akavya vakanogeta kuwuya ku Misili. 40 Vakamjovela mlongo mkekesi kwa malovi na matendu." 23 "Hinu Musa wa Musa Aloni, 'Utikitila vachapanga yeiyikutulongosa peahikisi miyaka alobaini ndi akahamba kuvagendela munjila, muni nakumanya chechimkolili Musa kuvalola va Isilaeli vayaki. 24 Kwenuko amuwene mweatilongwisi kuhuma ku Misili!' 41 Penapo ndi mmonga wa valongo vaki ihengewa uhakau, ndi pavajikitili chimong'omong'o cha mpapakasi wa akahamba kumkengelela, ndi akamkoma Mmisili ng'ombi, vakayitetela na vakakita mselebuko ndava yula. 25 Aholallili manya Vaisilaeli vayaki yati vimanya ya lihengu la mawoko gavi vene. 42 Nambu Chapanga kuvya Chapanga ngaamtumili mwene kuvagombola, akawuka pagati yavi na kuvalaka vazifugundamila nambu vene nakugamanya ago. 26 Chilalu yaki ndondo za kunani, ngati cheiyiyandikwi muhitabu ya Musa avawene Vaisilaeli vavili vitovana, akalinga varmlota va Chapanga. 'Nyenyenye vandu va Isilaeli! kuvatepulanisa akavajovela, 'Nyenyenye mwavalongo Lepi nene mwemwaninhijili hinyama ndava ya luteta, ndava kyani hinu, mukomana mwavene?' 27 Nambu Mumiyaka alobaini kulugangatu kula! 43 Nyenye yungi mweamtovoyi yula tuyaki akamkang'a Musa mwagegili chindanda cha chapanga Moloki, na vindu pamuhana akajova, 'Yani mweakuvikili veve kuvya vyemwajikitili kwa luhumu lwa ndondo ya chapanga chilongosi na mhamula pagati yitu? 28 Wu, ugana winu Lefani. Vindu vyemwajikitili ndi vyemwafugamili. kunikoma ngati chewamkomili Mmisili golo?' 29 Ndava ya yeniyo yati nikuvapeleka uvanda kutali Musa peagayuwini malovi ago, akatila na kuhamba na Babeli.' 44 Kulugangatu kula vagogo vitu vavi kutama kumulima wa Midiani kwenuko akavya na lindanda la kulangisa, laktiwi ngati Chapanga myehe ndi akavya na vana vasongolo vavili.' 30 cheamlagazili Musa ahengayi, ulangisu wulawula "Peyahikili miyaka alobaini, mtumu wa kunani kwa ngati weauwene. 45 Kangi Vagogo vitu vahalilini Chapanga akamhumila Musa padahi pepiyaka motu lindanda vene kwa vene mbaka lukumbi lwa Yoshua, kulugangatu papipi na Chitumbi cha Sinai. 31 Musa pevatolili mulima wula kuhuma kwa milima, Chapanga akakangasa kulola lijambu lenilo hati akahegelela mweavingili palongolo yavi. Penapo ndi latamili papipi muni alingulila, ndi akayuwana Iwami lwa mbaka lusenje lwa Daudi. 46 Daudi apewili uganu Bambu. 32 'Nene ndi Chapanga wa vagogo vaku, na Chapanga, akamuyupa ayidakila amujengela Chapanga wa Ibulahimu wa Izaki na Yakobo.' Musa pandu pa kutama, mwene mweavi Chapanga wa akavagaya kwa wogohi ndi nakuhotola kulolokesa Yakobo. 47 Nambu Solomoni ndi mweamjengili neju. 33 Bambu akamjovela, 'Hula champali zaku Chapanga nyumba.' 48 "Nambu Chapanga Mkulu, muni peuyima apa ndi pandu pamsopi. 34 Nigawene itama lepi munyumba zezijengiwi na vandu ngati mahakau gevhengiwa vandu vangu ku Misili kula. cheajovili mloti wa Chapanga, 49 'Bambu ijova, Niywini Iwami lwa mang'ahiso gavi, ndi nene nibwelii kunani ndi chigoda changu cha unkosi, na mulima kuvagombola. Hinu bwela, yati nikukutuma ku Misili.'" ndi chigoda cha kuvikila magendelu gangu. Nyumba 35 "Musa mwenuyu ndi yula mweabeleliwi na vandu va ya namuna yoki yemukunijengela nene? Ndi pandu Isilaeli pavamjovili, 'Yani mweakuvikili kuvya chilongosi poki penipumulila? 50 Namwene ndi mwenihengili na mhamula pagati yitu?' Chapanga amtmumili Musa vindu vyoha?" 51 "Nyenyenye vandu mwemwinonopa, kuvya chilongosi na mgombozi, kwa njila ya mtumu mitima na makutu ginu ndi ngati vandu va milima wa kunani kwa Chapanga mweamhumalili padahi yangamulanda Chapanga. Nyenye ngati vagogo vinu. pepiyaka motu. 36 Ndi mweavalongwisi vandu Magono goha mukumbela Mpungu Msopi. 52 Vagogo vala vawuka ku Misili kwa kuhenga ulangisu wa vinu vamng'aisi mloti wa Chapanga yeypohi yula, gachinamtiti na makangaso pamulima wa Misili na vevavakomili avo, Chapanga avatumili kukokosa Kunyanja ya Shamu na kulugangatu, mulukumbi kubwela kwa yula mweikita geigana Chapanga. lwa miyaka alobaini. 37 Musa ndi mweavajovili Nambu nyenye mwamgewukili na kumkoma. 53 vandu va Isilaeli, 'Chapanga yati akuvahagulila Nyenye mwapokili malagizu gala gegaleti ni mtumu mloti waki ngati nene pagati ya valongo vinu wa kunani kwa Chapanga, nambu mwayidakili lepi."

54 Vala vagogo va libanji pavamuyuanili Stefani, Hati Simoni mwene, asadiki na peamali kubatiziwa, vakaviniwa mitima, ndi vakajiluma minu cha ligoga. akalongosana na Filipi, akakangasa makangaso na 55 Nambu Stefani kuni amemiswi Mpungu Msopi, gachinamtiti geahengili. 14 Vamitumi vala vevavili akalolokesa kunani kwa Chapanga, auwene ukulu wa ku Yelusalemu, pevayuwini kuvya vakolonjinji va Chapanga na Yesu ayimili muchiwoko cha kulyela cha ku Samaliya vayidakili Lilovi la Chapanga, ndi Chapanga. 56 Stefani akajova, "Mlol! Niwona kunani vakavatuma kwenuko Petili na Yohani. 15 Hinu kwa Chapanga kudindwika na Mwana wa Mundu ayimili pavahikili vakavayupila kwa Chapanga vamsadika pachiwoko cha kulyela cha Chapanga!" 57 Vakulu va vala, muni vappokela Mpungu Msopi. 16 Ndava libanji, vakaywanga na vakagubika makutu gavi kwa lukumbi Iwenulo Mpungu Msopi avi akona kuvahellela mawoko. Kangi vakamuhumbila voha kwa pamonga. yeypa pagati yavi, nambu vamali kubatiziwa paliina 58 Vakamkwekwsa kuvala ya muji, na kutumbula la Bambu Yesu ndu. 17 Kangi Petili na Yohani kumtova na maganga, vevavawene vakagavika vakavavikila mawoko gavi vamsadika, navene mewa makoti gavi paulonda wa msongolo mmonga liina laki vappokili Mpungu Msopi. 18 Hinu Simoni pealoli Sauli. 59 Pevayendalili kumtova na maganga Stefani kuvya mukuvikiwa mawoko na vamitumi, vamsadika kuni mwene iyupa kwa Chapanga, "Bambu Yesu vappokili Mpungu Msopi. Alingili kuvapela mashonga upokela mpungu wangu!" 60 Akafugama, akavemba Petili na Yohani, akajova, 19 "Mnipela na nene kwa Iwami luvala, "Bambu, ukotoka kuvalangila uhotola wenuwo muni nakamvikila mawoko mundu chevakubudila Chapanga!" Peamalili kujova ago, yeypa, apokela Mpungu Msopi." 20 Nambu Petili akafwa. Sauli ayidakili chitendu cha ukomaji wenuwo.

8 Na mwene Sauli awene chabwina kukomewa kwa Sitefani. Ligono lenilo msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yelusalemu, vatumbwili kung'ahiswa neju. Vamsadika voha, Yavaganili kupechenganika kudahi pandi za ku Yudea na ku Samaliya, nambu kwa vamitumi ndu. 2 Vandu vevisadika vakamuzika Stefani na kumvembela neju. 3 Nambu lukumbi Iwenulo Sauli alingili kuvang'aisa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, ahambili nyumba kwa nyumba akavahumisa vamsadika kuvala vagosi kwa vadala na kuvasopa muchifungu. 4 Hinu vala vamsadika vevapechangini vakahamba kila pandu kukokosa Lilovi la Bwina. 5 Filipi namwene akahellela pamuji wa ku Samaliya na kumkokosa Kilisitu kwa vakolonjinji va penapo. 6 Vandu vakajiwunga kuyuwanila ujumbi wa Filipi na kulola milangisu yila yeahenga. 7 Ndava muni vandu vevatalaliwi mizuka miyahau, yavahumili kwa Iwami luvala, vandu vevapolili higa na vangagenda valamisiwi. 8 Kwavili na luheku luvala pamuji wenuwo. 9 Hinu pamuji wenuwo kwavili na mundu mmonga liina laki Simoni, mweakitili uhavi waki, pamuji wenuwu na kuvakangasa vandu va ku Samaliya, akujikwiha kuvya mwene ndi mweitopela, 10 na vandu voha vadebe na vavaha, vamyuanili hotohoto vakajova, "Simoni ndi makakala ga uchapanga gegikemelewa 'Makakala gavaha.'" 11 Vamlandili ndava avakangisi kwa lukumbi lutali ndava ya uhavi waki. 12 Nambu pavasadiki ujumbi wa Filipi kulivala Lilovi la Bwina la Unkosi wa Chapanga na kuyuwana makokoso ga Yesu Kilisitu, vagosi na vadala vabatiziwi. 13

Hati Simoni mwene, asadiki na peamali kubatiziwa, vakaviniwa mitima, ndi vakajiluma minu cha ligoga. akalongosana na Filipi, akakangasa makangaso na 55 Nambu Stefani kuni amemiswi Mpungu Msopi, gachinamtiti geahengili. 14 Vamitumi vala vevavili akalolokesa kunani kwa Chapanga, auwene ukulu wa ku Yelusalemu, pevayuwini kuvya vakolonjinji va Chapanga na Yesu ayimili muchiwoko cha kulyela cha ku Samaliya vayidakili Lilovi la Chapanga, ndi Chapanga. 56 Stefani akajova, "Mlol! Niwona kunani vakavatuma kwenuko Petili na Yohani. 15 Hinu kwa Chapanga kudindwika na Mwana wa Mundu ayimili pavahikili vakavayupila kwa Chapanga vamsadika pachiwoko cha kulyela cha Chapanga!" 57 Vakulu va vala, muni vappokela Mpungu Msopi. 16 Ndava libanji, vakaywanga na vakagubika makutu gavi kwa lukumbi Iwenulo Mpungu Msopi avi akona kuvahellela mawoko. Kangi vakamuhumbila voha kwa pamonga. yeypa pagati yavi, nambu vamali kubatiziwa paliina 58 Vakamkwekwsa kuvala ya muji, na kutumbula la Bambu Yesu ndu. 17 Kangi Petili na Yohani kumtova na maganga, vevavawene vakagavika vakavavikila mawoko gavi vamsadika, navene mewa makoti gavi paulonda wa msongolo mmonga liina laki vappokili Mpungu Msopi. 18 Hinu Simoni pealoli Sauli. 59 Pevayendalili kumtova na maganga Stefani kuvya mukuvikiwa mawoko na vamitumi, vamsadika kuni mwene iyupa kwa Chapanga, "Bambu Yesu vappokili Mpungu Msopi. Alingili kuvapela mashonga upokela mpungu wangu!" 60 Akafugama, akavemba Petili na Yohani, akajova, 19 "Mnipela na nene kwa Iwami luvala, "Bambu, ukotoka kuvalangila uhotola wenuwo muni nakamvikila mawoko mundu chevakubudila Chapanga!" Peamalili kujova ago, yeypa, apokela Mpungu Msopi." 20 Nambu Petili akafwa. Sauli ayidakili chitendu cha ukomaji wenuwo.

ndava wiholesa kuvya wiholesa kugula makakala ga Chapanga kwa mashonga! 21 Veve ubi lepi na lilundu amala pandu popoha mulihengu ili, muni mtima waku ugania lepi palongolo ya Chapanga. 22 Ndava muni, umuwuyila Chapanga waku kwa kukotoka uhakau waku, kavili umuyupa Bambu mwene ihotola kukulekesa maholo ngati ago. 23 Nikulola hotohoto umelili wihi neju, ndi mkungiwa wa kumbudila Chapanga." 24 Simoni akayangula, "Chondi, muniyupilayi kwa Bambu, likoto kunikolela hati limonga pagati ya ago gemujovili." 25 Petili na Yohani pevamallili kujova malovi gavi ga kukokosa ujumbi wa Bambu, vakawuya ku Yelusalemu. Hinu pavavi mukuwuya vakakokosa Lilovi la Bwina muhiji yamahele ya ku Samaliya. 26 Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamjovela Filipi, "Jitendelekela uhamba kusini kupitila njila yeiyuhuma ku Yelusalemu mbaka ku Gaza." 27 Filipi peamali kujitendelekela, akatumbula lugendu lwa kuhamba Yelusalemu. Lukumbi Iwenulo kwavili na mkolonjinji mmonga wa ku Ethiopia. Avimvi mashonga wa Kandake, nkosi wa Chidala wa ku Ethiopia. 28 Mweavili munjila kuwuya kunyumba kuhuma ku Yelusalemu kweahambili kumlumba Chapanga, atamili mumkokoteni wa kubiluswa kuni ajisomelai kwa Iwami chitabu cha mlota wa Chapanga Isaya. 29 Mpungu Msopi akamjovela Filipi, "Hamba papipi na mkokoteni wenuwo ulongosana nayu." 30 Filipi akajumbalila papipi na mkokoteni wula, akamyuwana mundu yula isoma muchitabu cha mlota wa Chapanga Isaya. Penapo Filipi akamkota, "Wu, ukuchimanya chewisoma?" 31 Mundu yula akamyangula, "Nihotola wuli kumanya changali mundu

kunidandaulila?" Ndi akamgongolela Filipi akwela magono gadatu changalola, na lukumbi Iwenulo mumkokoteni wula na kutama pamonga na mwene. ³² Iwoha atamii changalya chindu amala kunywa Pandu pa Mayandiku Gamsopi peasomayi vayandiki chindu chochoha. ¹⁰ Damasko kula ndi kwavilaga, "Avi ngati limbelele lelihamba kuhinjwa, chinunu na msadika mmonga liina laki Anania. Mwenuyo ngati mwana limbelele cheidumuliwa mangoma, akemeliwi kujovewa na Bambu mumawono, "Anania!" nakuyahamula mlomo. ³³ Akolivi soni na kunotewa Mwene akayidika, "Nivii apa, Bambu." ¹¹ Mwene chechikumvala. Avi lepi wa kuhotola kulongela ndava Bambu akamjovela, "Ujitetdeleka uhamba kunjila ya mundu yoyoha chaki, muni wumi waki uwuswi yeyikemelewa Selede mbaka kunyumba ya Yuda pamulima." ³⁴ Muyimila hindu yula akamkota Filipi, ukotayi kumvala mundu yula mweahumili ku Taso, "Nijovela, mlota wa Chapanga uyu ijoba mambu aga liina laki Sauli. Hinu akumuyupa Chapanga, ¹² ndava yaki mwene, amala ndava ya mundu yungi?" ³⁵ na Sauli amali kuleleswa mumaono na Bambu, Hinu Filipi akatumbula pandu pa Mayandiku Gamsopi kuvya mundu mweikemiwa Anania avi kuyingila ago, akamjovela Lilovi la Bwina ndava ya Yesu. ³⁶ mugati na kumvikila mawoko muni alola kavili." Pevavi vakona munjila, vakahika pandu pepavi na ¹³ Nambu Anania akayangula, "Bambu, vandu manji ndi mundu yula akajova, "Pandu apa pana vamahele nivayuwini mambu gakumvala mundu uyu, manji, wu, chivii chindu kiki chechikunibesa nene niyuwini gahakau neju geavahengili vamsadika vaku kubatiziwa?" ³⁷ Filipi akajova, "Ngati wisadika kwa ku Yelusalemu kula. ¹⁴ Na hinu vamteta vakulu mutima waku woha wihotola kubatiziwa." Namwene vampiei uhotola Sauli abwela kuni ku Damasko akajova, "Nisadika Yesu Kilisitu ndi Mwana wa kuvakamula voha vevakukusadika veve." ¹⁵ Nambu Chapanga." ³⁸ Hinu myimila hindu yula akahamula Bambu akamjovela Anania, "Uhamba ndu, muni mkokoteni wa kubiluswa wula uyima, Filipi na mwenuyo nimuhagwili muni anihengela, kukokosa mwene vakahuluka mumanji ndi Filipi akambatiza. ¹⁶ Namwene Pavahumili mumanji Mpungu wa Bambu amkitili vankosi vavi na kwa vandu va Isilaeli. ¹⁷ Hinu Anania akahamba avi na luheku. ⁴⁰ Nambu Filipi akahumila ku Azoto, na munjila avi mukukokosa Lilovi la Bwina mbaka peahikili ku Kaisalia.

9 Nambu lukumbi Iwenulo, Sauli ayonjokisi kuvayogofya kwa kuvakoma vamulanda va Bambu. Akahamba kwa Mteta Mkulu, ² akayupa balua ya kummanyisa kwa nyumba za kukonganekela Vayawudi zezavi ku Damasko, muni akavakolela vandu vevilanda Njila ya Bambu, vagosi amala vadala, avakamula na kuvaleta ku Yelusalemu. ³ Sauli peavi munjila papipi kuhika ku Damasko, chigafula lumuli kuhuma kunani kwa Chapanga lukamtindila kumlangasa mwene pandi zoha. ⁴ Sauli akagwa pahi ndi akayuwana Iwami lukumjovela, "Sauli, Sauli! Ndava kyani ukuning'aha?" ⁵ Sauli akakota, "Ndi wayani veve, Bambu?" Na Iwami lula lukayangula, "Nene ndi Yesu mweukuning'aha. ⁶ Nambu hinu yima uhamba kumujini, kwenuko ndi kwewijoviwa chechikugana kuchihenga." ⁷ Vandu vevavi mulugendu pamonga na Sauli vayimili nuu ndava ya kukangaswa, vayuwini Iwami lula nambu vamuwene lepi mundu yoyoha. ⁸ Sauli akayinuka, peagubukwili mihi gaki, nakuhotola kulola, hinu vandu vevavi mulugendu nawu vakamkamula chiwoko kumlongosa mbaka ku Damasko. ⁹ Sauli atamili Bambu Yesu ndi mweanitumili, mwene akuhumalili pawakavili munjila kubwela kuni, anitumili nene muni uhotola kulola kavili na kumemeswa Mpungu Msopi." ¹⁰ Bahapo vindu ngati magagau vikagwa pahi kuhuma mumihu mwa Sauli, ndi akalola kavili. Hinu akayima, akabatiziwa, ¹⁹ na peamali kulya chakulya makakala gaki gakamuwyila. Sauli atamili pamonga na vawuliwa magono gadebe ku Damasko kula. ²⁰ Bahapo akatumbula kukokosa munyumba za kukonganekela Vayawudi, kuvya Yesu ndi Mwana wa Chapanga. ²¹ Vandu voha vevamyuwini vakakangasa, vakakota, "Wu, mundu mwenuyu lepi yula mweavakomili vandu vala vevamuyupai kwa liina la Yesu wa ku Yelusalemu? Na ndava ya mpangu wenuwo ndi abwela penapa, avakamula vandu na kuvapeleka kwa vamteta vakulu!" ²² Sauli akayonjokeseka ukekesi na makakala, ndava ya kujova hotohoto kuvya Yesu ndi Kilisitu, Vayawudi va ku Damasko luhalu lukavayaga. ²³ Pagamatlikimagono gamahele, Vayawudi vakakonganeka na kukita mpangu wa kumkoma Sauli. ²⁴ Nambu Sauli ayuwini mpangu wavi. Kilu na muhi vamlindili mumiyangu ya kuingalila kumujini muni vahotola kumkoma. ²⁵ Lukumbi Iwa kilu vawuliwa vaki

vakamtola na kumhulusa pahi mugati ya lidengu livaha mufwasi ya luwumba. **26** Sauli pahaikili ku Yelusalemu akalinga kujiwunga na vawuliwa vala. Nambu vandu voha vamyogwipi vamsadika lepi kuvya mwene ndi mulanda wa chakaka. **27** Kangi Banaba akamtola Sauli na kumpeleka kwa varnitumi, akavadanda lilia kumvala Sauli cheamu wene Bambu munjila, na Bambu chealongili nayu. Mewawa avadanda lilia kuvya Sauli cheahotwili kukokosa muuhotola wa Yesu changali wogohi, ku Damasko kula. **28** Hinu Sauli akatama pamonga nawu, akagendelela pa Yelusalemu poha kuni ikokosa liina la Bambu changali wogohi. **29** Mewawa alongili na kuhutana na Vayawudi vevilongela Chigiliki, nambu vene vapangili kumkoma. **30** Valongo vala pevayuwini mpangu wenuwo, vakamtola Sauli na kuhamba nayu ku Kaisalia ndi vakamtuma ahamba ku Taso. **31** Lukumbi Iwenulo msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vakavya na uteke na mumiji yoha ya ku Yudea na ku Galilaya na ku Samaliya. Layendalili kukula mukuyupa Bambu na kuyonjokeseka na kutangatiliwa na Mpungu Msopi. **32** Petili peavi mulugendu kila pandi mewa avahikilili vandu va Chapanga vevatamayi kumuji wa Luda. **33** Kwenuko akamkolili mundu mmonga liina laki Ainea mweavi na utamu wa kupola higa, ndi agonili pa mpasa mulukumbi lwa miyaka nane. **34** Petili akamjovela, "Ainea, Yesu Kilisitu akukulamisa. Yimuka, ujitanidikila mpasa waku." Bahapo Ainea akayima. **35** Vandu voha va ku Luda na ku Saloni pavawene Ainea, vakamuwyila Bambu. **36** Kumujii wa Yopa kwavili na mulanda mmonga mdala liina laki Tabita, kwa Chigiliki ndi Doka mana yaki huluku. Mdala mwenuyo ahengayi mambu ga kumganisa Chapanga na kuvatangatila vangangu. **37** Magono genago alwalili na kufwa. Hinu vandu vayisambisi higa yaki, vakamgonesa kugolofa. **38** Muji wa Luda wavi papipi na muji wa Yopa, hinu vamsadika vala pevayuwini kuvya Petili avi kwenuko, ndi vakavatuma vandu vavili na ujumbi uwu, "Chondi, ubwela kwitu kanyata." **39** Hinu, Petili akawuka na kulongsana na vajumbi vala, pevamali kuhika vampeliki kugolofa. Valipwela voha vevavi penapo vamtindili Petili vakavembene ka na kumlangisa magwanda na nyula zoha zeatengenezayi Doka pavi mumi. **40** Petili avahumisi kuvala vandu voha akafugama akayupa kwa Chapanga. Kangi akahegelela payavi higa pala na kujova, "Tabita, yumuka!" Mwene akagubukula mihi, hinu peamu wene Petili ndi akayinuka na kutama. **41** Petili akamkamula chiwoko, akamyinula. Kangi akavakemela vamsadika na valipwela vala ndi akavagotolela kuni avi mumi. **42** Malovi ga lijambu lenilo gadandasiki pandu poha ku

Yopa, na vandu vamahele vakamsadika Bambu. **43** Petili atamili ku Yopa kwa magono nunuyu, munyumba ya mundu mweitendelelka vindu vya chikumba liina laki Simoni.

10 Pamuji wa Kaisalia kwavili na mundu mmonga liina laki Kolineli, mwene avi mkulu wa manjolinjoli wa chikundi chechikemelewa "Msambi wa Italia." **2** Mwene avi mundu mbwina, mwene pamonga na lukolo lwaki voha vamuyupai Chapanga. Ahengayi mambu gamahele ga kuvatangatila vangangu va Vayawudi na kumuyupa Chapanga magono goha. **3** Ligono limonga lukumbi lwa saa tisa ya muhi awene maono hotohoto, Mtumu wa kunani kwa Chapanga akumbwelela na kumjovela, "Kolineli!" **4** Kolineli akamlolokesa takataka cha wogohi Mtumu wa kunani kwa Chapanga yula, ndi akamkota "Chivii kyani Bambu?" Mtumu wa kunani kwa Chapanga akamyangula, "Chapanga ayuwini kumuyupa kwaku na aganisiwi na kuvatangatila kwaku vangangu ndi akukumbwi. **5** Hinu, uvatumayi vandu ku Yopa vakamtola mundu mmonga liina laki Simoni. Ndi mewa ikemelewa Petili. **6** Mwene ndi myehe munyumba ya Simoni, mundu mweitendelelka vindu vya chikumba. Nyumba yaki yivii pamuhana ya nyanja." **7** Mtumu wa kunani kwa Chapanga yula peawukili, Kolineli akavakemela vatumisi vavili va nyumba na mmonga wa manjolinjoli vaki mweakumyidakila Chapanga. **8** Peavadanda lilia mambu goha gegahumalili, akavatuma ku Yopa. **9** Chilau yaki, lukumbi lwa saa sita ya muhi, vandu avo vadatu mulugendu lwavi, papipi kuhika ku Yopa, Petili akakwela kunani ya nyumba kumuyupa Chapanga. **10** Njala yamvinili, akanogela kulya. Nambu chakulya pachatendeleke wayi mwene akalola maono. **11** Awene kunani kwa Chapanga kudinduliwi na chindu ngati shuka yivaha yihuluswa pahi, kuni yikamuliwi pandi zoha mcheche za mulima. **12** Na mugati ya shuka yila mwavi hinyama ndalindali, hinyama ya magendelu mcheche na hinyama yeyilandala pamulima na videge vyevimbululuka. **13** Akayuwana Iwami lukumjovela, "Petili, yimuka hinja na ulyayi." **14** Nambu Petili akamyangula, "Lepi Bambu! Nene katu niwonjili lepi chindu chochoha changayidakiliwa kulya." **15** Nambu Iwami lula lukamuyila kavili, "Lukamjovela vindu vyeaviyidakiliwa na Chapanga kulya, kotoka kuvikelamela vihakau." **16** Lijambu lila lahengiki mala zidatu, kangi shuka yivaha yila yikawuyiswa kanyata kunani kwa Chapanga. **17** Petili peavi akona ikangasa maono gala mana yaki kyani, hinu vandu vala vevatumwili na Kolineli pevamanyiswi

nyumba ya Simoni, vakahika pamlyangu. 18 Chapanga ibagula lepi. 35 Nambu mundu yeyoha Vakahodisa kwa Iwami, "Vakakota kuvya kuna myehe mumulima mweiyupa na kuhenga gakumganisa mweitama apa ikemiwa Simoni Petili?" 19 Petili Chapanga yati iyidakiliwa namwene. 36 Umanyili pealinga kuhololela mana ya maono gala, Mpungu ujumbi wula Chapanga weavapelekili vandu va Msopi akamjovela, "Yuwanila! Vavi vandu vadatu ku Isilaeli, ikokosa Lilovi la Bwina lelileta uteke vakukulonda. 20 Huluka kanyata na ulongsana kwa njila ya Yesu Kilisitu mwene ndi Bambu wa nawu kuhamba changali mtahu, muni nene ndi voha. 37 Mwavene mumanyili lijambu lelahumalili mwenvinatumi." 21 Hinu, Petili akahuluka pahi, pamulima woha wa Vayawudi kutumbula ku Gallilaya akavajovela vandu vala, "Mwemukunilonda ndi nene. Yohani peamali kukokosa ndava ya ubatizu. 38 Ndava kyani munibwelili?" 22 Vene vakamyangula, Mwimanya kuvya Chapanga cheamhagwili Yesu wa atitumili "Kolineli mkulu wa manjolinjoli, mundu ku Nazaleti, ndi akammemesa Mpungu Msopi na mbwina, mweakumuyupa Chapanga, itopeswa na kumpela makakala. Chapanga avi pamonga nayu, Vayawudi. Ajoviwi na mtumu wa Kunani kwa mwene ahambilili kila pandu kuhenga gabwina na Chapanga akumgongolela kunyumba yaki, muni kuvalamisa vandu voha vevang'aiswi na Setani. ayuwana chochoha chila cheukumjovela." 23 Petili 39 Tavete tagawene mambu goha geagahengili akavakemela mugati mula, akavapela pandu pa pamulima wa Vayawudi na muji wa ku Yelusalemu. kugona kilu yila. Chilau yaki, Petili akatumtumbula Vamkomili na kumvamba munjila ya msalaba. 40 lugendu pamonga nawu. Vamsadika vangi vevatamayi Nambu Chapanga amyukisi pagamaliki magono ku Yopa vakalongosana. 24 Ndi pamalau yaki gadatu kuhuma kwa vevafwili. Akaloleka hotohoto, 41 vakahika pamuji wa Kaisalia. Kolineli avi mukuvalindila awonikini lepi kwa vandu voha, nambu kwa tete ndu mwene na vanalukolo Iwaki pamonga na vankozi tetamali kuhaguli ni Chapanga kuvya vetagawene. veavagongolili. 25 Petili peavi mukuyingila Kolineli Ndi tete vetallili na kunywelela pamonga nayu peamali akahamba kumkumbatila cha uganu, akamfugamila kuyuka kwaki. 42 Atilagazili kuvakokosela vandu mumagendelu gaki akamgundamila. 26 Nambu Petili voha Lilovi la Bwina na kuvalovelu kuvya mwene akamuyinula, akamjovela, "Yima, muni nene namundu ndi mweahaguliwi na Chapanga, kuvya mhamula ngati veve." 27 Petili na Kolineli viyingila mugati, kuni wa vandu vevavili mumi na vandu vevafwili. 43 vilongela ndi vavakolili vandu vamahele vakonganiki. Vamlotu voha va Chapanga vijova ndava yaki kuvya 28 Petili akavajovela, "Mwavene mmayi hotohoto, mundu yoyoha mweakumsadika Yesu, yati ilekeseswa kuvya Myawudi abesiwi na malagizu kwa njila ya kumbudila Chapanga, paliina laki." 44 Petili pavi akona kumuyupa Chapanga yaki kutangatilana na mundu ilongela malovi ago, Mpungu Msopi akavahellela angali kuvya Myawudi, amala kumgendela nambu vandu voha vevayuwanila ujumbi wula. 45 Vayawudi Chapanga anilangisi nene kuvya nakuyidakiliwa vamsadika vevabweli pamonga na Petili kuhuma ku kumkemela mundu yoyoha iganikiwa lepi amala Yopa, vakangisi kulola Chapanga avamemisi njombi mhakau. 29 Ndava ya yenijo, pamwakanikemili ya Mpungu Msopi vandu vangali Vayawudi. 46 Muni nibwelli changali mtahu. Hinu munijovela munikemelili vavayuwini vilongela kwa muluga za chiyehe kuni kyani?" 30 Kolineli akayangula, "Magono gadatu gamumbele, lukumbi lwa saa tisa ya muhi, nene navi muchumba changu kumuyupa Chapanga. Chigafula namuwene mundu mweawalili nyula zezing'asima neju, ayimili palongolo yangu, 31 anijovili, Kolineli! Chapanga ayuwini chewiyupa pamonga na teta zaku kwa vangangu. 32 Hinu uvatuma vandu vahamba ku Yopa, vakamkemela mundu mmonga liina laki Simoni mweikemelewa mewa Petili. Mwenuyo avili kunyumba ya Simoni, mundu mweitendelekelo vindu vya chikumba, nyumba yaki yivii pamumhana ya nyanja. 33 Ndi kanyata navatumili vajumbi kwaku, wamwene ukitili chabwina kubwela. Tavoha apa tivii palongolo ya Chapanga, ndava ya kukuyuanila chindu chochoha cheakulagizi Bambu utijovela." 34 Kangi Petili akatumtumbula kujova, "Hinu nimanyili kuvya

11 Vamitumi na vamsadika nunuyu vevavi ku Yudea vayuwini kuvya vandu vangali Vayawudi navene mewa vapokili Lilovi la Chapanga. 2 Hinu Petili, peawuyili ku Yelusalemu, vamsadika va Vayawudi vala vevaganisiwi kuvya vandu vangali Vayawudi vevadumwili jandu. Ndi vakang'ung'uta vakajova, 3 "Veve uhambili kutama na vandu vanga yingila jandu na hati kulya pamonga nawu!" 4 Penapo Petili akavadandaulila hotohoto kugavalala

mambu gala gegahengiki. 5 "Ligono limonga ku Antioquia. 23 Peahikili kwenuko awawene vandu namuyupayi Chapanga kumuji wa Yopa, nagawene vamotisiwi na Chapanga, ndi akavya na luheku na maono, nachiwene chindu ngati shuka yivaha kuvakangamalisa mitima voha vasindimala musadika yihuluswa pahi kuhuma Kunani kwa Chapanga, yavi kwa Bambu. 24 Banaba avili mundu mbwina kuni yikamuliwi pandi zoha mcheche, yavikiwi na mweamemiswi Mpungu Msopi na sadika, ndava pamuhana yangu. 6 Panakalingulili bwina mugati ya lihengi la Banaba msambi uvaha wa vandu naloli hinyama ya magendelu mcheche, na hinyama wayonjokisiki kwa Bambu. 25 Kangi, Banaba akawuka ya mudahi na hinyama yeiyilandala pamulima na na kuhamba ku Taso kumlonda Sauli. 26 Hati hidege yeylimbululuka. 7 Kangi nayuwini Iwami peamuwene, amletili ku Antioquia. Voha vavili vakatama lukunijovela, 'Petili, yimuka uhinja na kulya.' 8 pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika Nambu nene nikajova, 'Lepi Bambu, muni chakulya Kilisitu mu mwaka mmonga, kuni viwula msambi chochoha changayidakiliwa katu nakuyingila hati uvaha wa vandu. Ku Antioquia kwenuko ndi vawuliwa padebe mumlomo wangu.' 9 Nambu Iwami lwa Kunani va kutumbula vakemeliwi Vakilisitu. 27 Mu magono kwa Chapanga Iwayuaniki kavili, 'Nakuvikelema genago, vamlota vangi va Chapanga vahumili ku vyangayidakiliwa vyakulya vyeavinyambisi Chapanga.' Yelusalemu vakahelela ku Antioquia. 28 Hinu, mmonga 10 Lijambu lenilo lahengiki mala yidatu, pamwishi wavi mweikemiwa Agabo alotili yati kwiva na njala vindu vyoha vikawuyiswa Kunani kwa Chapanga. 11 yivaha pamulima wula. Njala yenyo yahumalili Chigafula vandu vadatu kuhuma Kaisalia vevatumwi lukumbi lwa ulongosi wa Kilaudio. 29 Vawuliwa kubwela kwangu vakahika panyumba mwenatamayi. vala vakahamula kuvatangatila vamsadika vevatama 12 Mpungu Msopi akanijovela nihamba pamonga ku Yudea, kila mmonga apeleka chindu chochoha nawu changali mtahu. Vamsadika ava sita nalongsini cheihotola. 30 Ndi vakakita mewa na kuvapela njombi nawu kuhamba Kaisalea na kwenuko tavoha tayingili zavi Banaba na Sauli vakavagotolela vagogo va munyumba ya Kolinel. 13 Mwene atijovili namuna vamsadika.

cheamuwene mtumu wa kunani kwa Chapanga, cheamuhumili munyumba yaki na kumjovela, 'Tuma vajumbi vahamba ku Yopa vakamkemela mundu mmonga liina laki Simoni paliina lingi Petili. 14 Mwene yati akukujovela malovi gegakusangula veve pamonga na valongo vaku.' 15 Panatumbwili kulongela, Mpungu Msopi avahelili ngati cheatumbwili kutihelela tete. 16 Kangi nakumbwili malovi geajovili Bambu, 'Yohani abatizi kwa manji nambu nyenye yati mwibatiziwa kwa Mpungu Msopi.' 17 Hinu ngati Chapanga avapelli njombi vandu vangali Vayawudi ngati cheatiipelili tete tetamsadiki Bambu Yesu Kilisitu, wu, nayani nene hati nilinga kumbesa Chapanga?" 18 Pevagayuwini malovi ago, vakaleka mhutanu, vakamlumba Chapanga, mukujova, "Kumbi! Chapanga avapeli fwasi vandu vangali Vayawudi vamuwyila mwene vapata wumi!" 19 Kangi, ndava ya mang'ahiso gegahumalili lukumbi Stefani ikomiwa, vamsadika vapestchengini. Vangi vakahamba mbaka Foinike vangi Kuplo na vangi ku Antioquia mukukokosa ujumbi wula kwa Vayawudi ndu. 20 Nambu vamsadika vangi vevahumili Kuplo na Kulene, vakahambilu ku Antioquia vakakokosa ujumbi wenuwo kwa vandu vangali Vayawudi, vakokosayi Lilovi la Bwina la kumvala Bambu Yesu. 21 Bambu avatangatili na vandu vamahele vasadiki na kumuwyila Bambu. 22 Malovi ga lijambu lila lahiikili msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yelusalemu. Ndi vamtumili Banaba ahamba

12 Papipi na Lukumbi Iwenulo, Nkosi Helodi atumbwili kuvang'aha msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 2 Ahamwili Yakobo akomiwa na upanga, mlongo wa Yohani. 3 Peamanyili kuvya lijambu lenilo lavaganisi Vayawudi, ndi ayendalili akamkamula Petili. Lenilo lahengiki lukumbi lwa Mselebuko wa Mabumunda gangali ngemeku. 4 Peamali kumkamula Petili, akamsopa muchifungu, akavika manjolinjoli mcheche mu msambi mcheche. Helodi aganili kumuhumisa pavandu pawimalika Mselebuko wa Pasaka. 5 Hinu, lukumbi Petili avi muchifungu, nambu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vayendalili kumuyupa Chapanga kwa kukangamala. 6 Kili kwakona ligono Helodi lealindila kumuhumisa Petili pavandu, Petili agonili pagati ya manjolinjoli vavili. Kuni akungiwi minyololo yivili, na valonda vavi mlyangu wa kujela mukulindila. 7 Bahapo, mtumu wa kunani kwa Chapanga akamuhumila na kuyima papipi nayu na lumuli wamlangisi muchifungu. Mtumu wa Kunani kwa Chapanga yula akamtova Petili muluvafu akamuyumsa akamjovela, "Yumuka kanyata!" Bahapo, minyololo yevamkungalili mu mawoko yikadaukana na kugwa pahi. 8 Hinu mtumu wa Kunani kwa Chapanga akamjovela, "Kunga mkungi na champali zaku." Kangi akamjovela, "Uwala likoti laku na unilandayi." 9 Petili akamlanda mbaka kuvala, nambu nakumanya kuvya gegihengeka na

mtumu wa kunani kwa Chapanga gala ndi gachakaka, kukula na kudandasika. 25 Banaba na Sauli pevamalili aholallili manya ilota maono. 10 Vapitili msambi wa lihengu lavi, vakawuya ku Yelusalemu vakamtola valonda va kutumbula na kugelekela chingi, ndi Yohani mweikemiwa Maluko.

13 Mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Antioquia kwavili na vandu vangi vevavi vamlota va Chapanga na vawula, pagati yavi vavi Banaba na Sauli na Simioni mweikemiwa mititu, Lukio wa Kulene, Manaeni mwealeliwi pamonga na Nkosi Helodi. 2 Pavamuyupayi Bambu na kujihinisa chakulya, Mpungu Msopi akavajovela, "Mnihagulila Banaba na Sauli ndava ya lihengu lenivakemelili." 3 Hinu vakajihinisa chakulya neju na kumuyupa Chapanga, vakavapamisa mawoko panani yavi vakavatuma vahamba. 4 Hinu, Mpungu Msopi peamali kuwatuma Banaba na Sauli, vakahelela mbaka Seleukia na kuhuma kwenuko vakayingila muwatu mbaka kukisiwa cha Kuplo. 5 Pavahikili ku Salami vakakokosa Lilovi la Chapanga munyumba za kukonganekela Vyawudi. Yohani Maluko avi mtangatila wavi. 6 Vagendili kuhuma upandi umonga na kuhamba upandi wungi wa kisiwa na kuhika Pafo, vamkolili mundu mmonga Myawudi mhavi liina laki Bal yesu mlota wa udese. 7 Mwenuyo avi pamonga na Selgio Pauli, mkulu wa kisiwa chila avi mundu wa luhalo neju. Selgio Pauli avakemili Banaba na Sauli muni ayuwana Lilovi la Chapanga. 8 Nambu mhavi yula Bal yesu mweikemelewa Elima kwa Chigiliki, alingili kuvabebelela muni kumbesa mkulu wa kisiwa chila akotoka kusadika sadika ya Chikilisitu. 9 Hinu Sauli mweikemiwa mewa Pauli, kuni amemisiwi Mpungu Msopi, akamlolokesa takataka mhavi yula, 10 na kujova, "Veve wamwana wa Setani, likoko wa kila chindu chechimganisa Chapanga, mweuememili uhakau na udese. Nakuleka hati padebe kubudisa uchakaka wa njila selede za Bambu! 11 Hinu, chiwoko cha Bambu yati chikubuna, yati wiyya ngalola nakuhotola kulola lilanga mulukumbi." Bahapo Elima chitita chikayingila mumihu gaki hati gakakoyoko, hati akatumbula kupamisa kuni na kuni, kulonda mundu wa kumkamula chiwoko amulongosa. 12 Mkulu wa kisiwa yula peagawene mambu gala, akasadika, akakangasa neju ndava ya mawuliwu gakumvala Bambu. 13 Kangi Pauli na vayaki vakawuka Pafo, vakayingila muwatu na kuhamba kumuji wa Peliga mulima wa Pamfulia. Nambu Yohani Maluko avalekili na kuwuya ku Yelusalemu. 14 Nambu vene vayendallili na lugendo kuhuma Peliga mbaka pamuji wa Antioquia ya Pisidia. Ligono la Kupumulila vakayingila munyumba ya kukonganekela Vyawudi na kutama pahi. 15 Pevamali kusoma muchitabu cha malagizu ga Bambu geampeli

Musa na Mayandiku ga Vamlota va Chapanga, Hinu tete tikuvakokosela nyenye Lilovi la Bwina, lenilo vala vachilongosi va nyumba ya kukonganekela ndi lilaganu kwa vagogo vitu, 33 Chapanga ahengili Vyawudi yila vavatumili ujumbi uwu, "Valongo ngati lilaganu lenilo ndava yitu tete chiveleku chavi kwa kubi na malovi ga kuvakangamalisa mitima vandu ava kumyukisa Yesu, ngati cheiyiyandikiwi Muzabuli ya mujova." 16 Ndi Pauli akayima na kuvapungila chiwoko pili, 'Veve ndi Wamwana vangu na nene lelu na na kutumbula kuvajovela, "Vakolonjinji va Isilaeli na Dadi waku.' 34 Na ndava ya kumyukisa kwevafwili, voha mwemumtopesa Chapanga, muniyuwanila! 17 Nakuwuya kavili kwenuko ndi awolili lepi. Chapanga Chapanga wa mulima uwu wa Isilaeli avahagwili ajovili, 'Yati nikupela mota ya usopi na uchakaka vagogo vitu, akavakita vandu va kuvya mulima uvaha zezanamlagazili Daudi.' 35 Hinu wijova mu mayandiku pavatamayi kuuyeho ku Misili. Kangi akavawusa gangi ga Zabuli, 'Umleka lepi Msopi waku awola.' 36 kwenuko kwa makakala gaki. 18 Akasindimala nawu Daudi mwene ahengili geigana Chapanga mulukumbi mulukumbi lwa miyaka alobaini kulugangatu kula. 19 Iwaki, na kangi afwili na kuvikiwa mu litinda la mbugu Akagakomekesa makabila saba ga mulima wa Kanani papipi na vagogo vaki, na higa yaki yawolili. 37 ndi akavapela mulima wenuwo vandu avo kuvya uhali Nambu yula mweayukiswi na Chapanga kwa vafwili wavi. 20 Mambu ago gahengiki kwa lukumbi lwa awolili lepi. 38 Ndava muni valongo vitu tigana nyenye miyaka miya mcheche na hamsini." "Kangi akavapela mumanya chakaka kuvya munjila ya Yesu, ujumbi vahamula mihalu vavalongosa mbaka magono ga wa kulekekesewa kumbudila Chapanga ukokoswa mlota wa Chapanga Samueli. 21 Chechagelekili kwini, 39 mundu yoyoha mwemadsika mwene ndi ndi vakamyupa nkosi, ndi Chapanga akavapela ilekekesewa kumbudila Chapanga kwoha, ijambu Sauli mwana wa Kishi wa lukolo lwa Benjamini, langahotoleka ndava ya kulanda Malagizu ga Bambu akalongosa mulukumbi lwa miyaka alobaini. 22 Geampeli Musa. 40 Mujiyangalila, gegajoviwi na Peamuwsisi Sauli, Chapanga akamhagula Daudi avya vamlota va Chapanga gala gakotoka kuvakolela, 41 nkosi wavi. Chapanga mwene akavajovela hotohoto, 'Myuwanila, nyenye mwemuvu na likomo, mkangasayi nimhagwili Daudi mwana wa Yesu, ndava muni mundu na mfwayi! Muni chindh chenihienga hinu, mulusenje mweakuniganisa. Mwenuyo ndi mweihenga mambu iwinu, yati musadika lepi hati ngati mundu avajovoli.'" goha genikugagana. 23 Kuhuma mu chiveleku cha 42 Pauli na Banaba pavawukili munyumba ya kuyupila mundu mwenuyo, Chapanga ngati cheavalagizi vandu Chapanga mula, vandu vala vakavagongolela vabwela va Isilaeli kuvapelekela Msangula ndi Yesu. 24 Yesu Ligono la Kupumulila leligelekela, vavakangamalisa peavi akona kutumbula lihengu laki, Yohani amlongolili mambu gala. 43 Mngonganu wula pawamaliki na kuvakokosela vandu voha va Isilaeli kuvya Vyawudi vamahele na vandu vangali Vyawudi yikuvagana vamuwyila Chapanga na kubatizwa. 25 vevayingili njila ya kumuyupa Chapanga ya Vyawudi Yohani peavi mukumala ujumbi waki avajovili vandu, ndi vakavalanda Pauli na Banaba. Vene vakalongela Mwiholela nene ndi yani? Mwemkumlindila lepi nene. nauw na kuvakangamalisa mitima vayendelela kutama Nambu yuwanila! Mweibwela mumbela yangu, nene kwa kuhuvalila ubwina wa Chapanga. 44 Ligono la nakuganikiwa hati kuwopola nyosi za champali zaki!" Kupumulila lila lelagelekili kila mundu pamuji wula 26 "Valongo vangu, nyenye chiveleku cha Ibulahimu, na vangi voha mwemkumtopesa Chapanga! Ujumbi uwu wa usangula uletiwi kwitu! 27 Muni vakolonjinji va Yelusalemu na vakulu vavi vammayili lepi Yesu kuvya Msangula, katu nakugamanya malovi ga vamlota va Chapanga gegasomewa kila Ligono la Kupumulila. Pamonga na ago vakagatimilisi kwa kumkoma Yesu lifwa. 28 Pamonga na avi lepi na yezikumgana akomiwa, vamyupili Pilatu amhukumwa lifwa. 29 Na pevamali kuhenga goha gegayandikiwi kumvala Yesu, vakamuhulusa kuhuma mu msalaba, vakamvika mu litinda la mbugu. 30 Nambu Chapanga amuyukisi kwevafwili. 31 Mwene kwa magono gamahela, avahumalili vealongsini nawu kuhuma ku Galilaya mbaka ku Yelusalemu. Venavo ndi hinu vandu vevakujovela vandu va Isilaeli mambu ga Yesu. 32 la Bambu ladandasiki kila pandu pamulima. 50

Nambu Vayawudi vakavakulukisa vadala vangali nyenye. Ndi tikuvakokosela Lilovi la Bwina, nyenye Vayawudi vevitopeswa vevakumuyupa Chapanga na mukoto kugundamila chimong'omong'o, mumuwuyla vagosi vevimanyikana wa muji wula. Vakatumbula Chapanga wa wumi, mweawumbili kunani na mulima kuvang'aha Pauli na Banaba, vakavavinga vhuma na nyanja pamonga na vindu vyoha. 16 Kadeni pamuji wavi. 51 Hinu vamitumi vala vakakung'unda Chapanga avalekekisi vandu voha vhenga chevigana lububu mumagendelu gavi kulangisa vabeli Lilovi la vene. 17 Nambu Chapanga alekili lepi kujilangisa Bambu na vakahamba ku Ikonio. 52 Na vamsadika kwa mambu gabwina geavahengili, kuvatonyela fula va ku Antioquia, ndi vamemisiwi luheku na Mpungu kuhuma kunani, kuvapela mabenu mulukumbi Iwaki Msopi.

14 Mewawa ku Ikonio kula, Pauli na Banaba vakayingila munyumba ya kukonganekela Vayawudi. Vakalongela cha ukekesi hati msambi uvaha wa Vayawudi na Vagiliki vakasadika. 2 Nambu Vayawudi vevabeli kusadika vakavakulukisa vandu vangali Vayawudi vavayomela Pauli na Banaba. 3 Vayendalili kutama kwenuko mulukumbi latali. Vakalongela cha ukekesi ndava ya Bambu, na Bambu mwene ajilangisi uchakaka wa ujumbi wevihumisa kwa ubwina waki, kwa kuvahotosa kukita gachinamtiti na makangaso. 4 Vandu va muji wula vakalekengana, vangi vakavya upandi wa Vayawudi na vangi vakavya upandi wa vamitumi vala. 5 Kangi vandu vangali Vayawudi na Vayawudi pamonga na vachilongosi wavi, vakakita mpangu wa kuvikitila gahakau na kuvakoma kwa maganga. 6 Vamitumi vala pevamanyili mpangu wenuwo, vakajumbalila ku Lusitila na ku Delibe, miji ya ku Lukonia, na pamwambu ya miji ya papipi, 7 ndi vakayendelela kukokosa Lilovi la Bwina. 8 Lusitila kwenuko kwavili na mundu mmonga mweavi ngagenda kutumbula kuvelekewa kwaki, katu nakuhotola kugenda. 9 Ngagenda yula amywanilay Pauli peakokosayi. Hinu Pauli akamlolokesa takataka na peamanyili kuyva avi na sadika ya kuhotola kulamiswa, 10 akamjovela kwa Iwami luvaha, "Yima na magendelu gaku!" Bahapo mundu yula akahumba na kutumbula kugenda. 11 Msambi wa vandu pavawene lijambu leakitili Pauli, vakajova kwa Iwami luvaha muluga ya Kilukaonia, "Hinu vachapanga vatibwelili kwa musula ya mundu!" 12 Vakavapele mahina ga uchapanga, Banaba vakamkemela Zeu, na Pauli ndava muni avi mijovaji mkulu, vakamkemela Helime. 13 Mteta wa chapanga Zeu, nyumba yaki yavi pamuhana ya muji, akagega ng'ombi mpapakasi na njingwa ya maluva palongolo ya mlyangu ukulu muji pamonga na msambi wa vandu vagana kuvawusila luteta vamitumi. 14 Nambu Banaba na Pauli pevayuwini malovi gala vakapapula nyula zavi na kujumbalila pamsambi wa vandu wula, na kujova kwa Iwami luvaha. 15 "Vagosy nyenye, ndava kyani mwikita lijambu lenili? Tete mewa tavandu ngati Pauli na Banaba pamonga na vamsadika vangvi na vandu vala ndava ya lijambu lila, ndi vakahamuliwa Antioquia vahamba ku Yelusalemu kukonganeka na vagogo na vamitumi ndava ya lijambu lenilo. 3 Mulugendu Iwavi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu ndi vavatangatili, vakapitila ku Foinike

na ku Samaliya na kuvajovela vandu vangali vandu nunuyu mumasambi wavi na kuvatuma Vayawudi chavamsadiki Chapanga. Malovi ago ku Antiokia pamonga na Pauli na Banaba. Ndi gavaagahekisi neju vamsadika voha. 4 Pavahikili ku vakamhagula Yuda mweikemiwa Basaba na Sila, Yelusalemu, vakagongolelewa na msambi wa vandu vevitopeswa neju na vamsadika. 23 Vavapelili ujumbi vevakumsadika Kilisitu na vamitumi na vagogo, vene weuyandikiwi aga, "Tete vamitumi na vagogo, valongo vakavajovela mambu goha Chapanga geagahengili vinu, tikuvalambusa vayitu mwangali kuvya Vayawudi pamonga nawu. 5 Nambu vamsadika vangi va msambi mwemuvi ku Antiokia na ku Silia na ku Kilikia. wa Vafalisayu vakayima na kujova, "Yikuvagana vandu 24 Tiyuwini kuvya vandu nunuyo vakuhuma kwitu vangali Vayawudi vadumuliwa jandu na kuvalagiza vavang'aisi mitima yinu na malovi gavi, vahengili kulanda mhilu wa Musa." 6 Hinu vamitumi na vagogo genago changali malagizu gitu. 25 Hinu kwa pamonga vakakonganeka ndava ya kulongalela lijambu lenilo. 7 tiyidakilini kuvalagula vajumbi vangi, valongsana Ndi pavakotini neju, Petili akayima na kujova, "Valongo pamonga na vankozititu Pauli na Banaba tivatumili vangu, mumanyili kuvya Chapanga anihagwili nene kubwela kwinu. 26 Vandu vevajiwusili kuyagisa kadeni pagati yinu muni nikokosayi Lilozi la Bwina wumi wavi ndava ya kumhengela Bambu witu kwa vandu vangali Vayawudi navene vayuwana na Yesu Kilisitu. 27 Ndava muni tivatumili Yuda na vasadikayi. 8 Na Chapanga mweimanya mitima tuyaki Sila, vene yati vakuvadandaulila malovi goha ya vandu, ajilangisi kuvalagula kuvapela Mpungu getivayandikili. 28 Hinu yimganisi Mpungu Msopi na Msopi vene ngati cheatipeli tete. 9 Nakuvabagula tete tikotoka kuvalaggesa ndwika neju ya mambu gala vandu, tete amala vene, ainyambisi mitima yavi gegagalagaziwi. 29 Mkoto kulya vyakulya veviwiwi ndava vakumsadika. 10 Hinu ndava kyani kumlinga mahoka, kavili ngasi ya hinyama mkoto kunywa na Chapanga, mukuvagegesa ndwika vamsadika vala, mewawa hinyama yevadodili mkoto kulya, myepa ndwika vagogo vitu wala tavete titohola lepi kugega? ukemi. Yati muhenga chabwina ngati muyepili kuhenga 11 Lepi, ndi tete tisadika ngati vene, yati tisanguliwa mambu ago!" 30 Ndi pevamali kulagana, vajumbi munjila ya ubwina wa Bambu Yesu." 12 Mngonganu vala vakawuka na kuhamba ku Antiokia. Kwenuko wa vandu voha wagunili nuu, ukuwayuwanila Pauli vakaukemela msambi wa vamsadika na kuvagotolela na Banaba vidandaula gachinamti na makangaso, balua yeyiyandikwi yila. 31 Hinu pevamali kusoma Chapanga geagahengili muujumbi wavi kwa vandu ujumbi wula, malovi gaki gakavangamalisa mitima, vangali Vayawudi. 13 Pevamali kulongeta, Yakobo vakavya na luheku neju. 32 Yuda na Sila vevavi akatumbula kujova, "Muniyuwanila valongo vangu! vamlota va Chapanga, valongili nawu mulukumbi 14 Simoni Petili atidandaulili Chapanga penapo latali vakuvapolesa na kuvakangamalisa mitima. kadeni cheajilangisi kwa vandu vangali Vayawudi 33 Pevamali kutama kwa lukumbi, valongo va ku na kuvalagula vangi pagati yavi, vavyai vandu Antiokia vakalagana nawu, vakavaganila uteke, kangi vaki. 15 Lijambu lenilo ndi liyidakilana na malovi ga vakawuya kuhamba kula kwevatumwili. 34 Nambu vamlota va Chapanga, ngati Mayandiku Gamsopi sila ahamwili kusigalila. 35 Nambu Pauli na Banaba chegijova, 16 'Bambu ajojili, pagenaga yati niwuya, vasigalili ku Antiokia, kwenuko vene pamonga na na kuijenga kavili nyumba ya Daudi, yeyigwili. 17 vandu vangi vamahele vawulili na kuvakokosela Vandu vangi voha na vandu vangali Vayawudi, voha Lilozi la Bambu. 36 Magono nunuyu gegagelekili venivakemili vavyayi vangu yati vakunilonda Bambu. Pauli akamjovela Banaba, "Tiwuya tikavagendela 18 Ndi cheajovili Bambu, mweagamanyisi mambu aga valongo vala vetavakokosili lilozi la Bambu tikaloli kuhamma kadeni." (aiōn g165) 19 Yakobo akayendelela chevijendelela." 37 Banaba aganili mewa vamtola kujova, "Nene nilola kuvya chabwina lepi kuvang'aha Yohani mweikemiwa Maluko. 38 Nambu Pauli aganili vandu vangali Vayawudi vevakumsadika Chapanga. lepi kumtola Maluko, ndava mumbele avalekili ku 20 Nambu chabwina tivayandikila ujumbi kuvajovela, Pamfulia na kubela kuvya pamonga mulihengu lavi. vayepa kulya vyakula vihakasa nya mahoka, vayepa 39 Ndi ukahumila muhutanu uvaha pagati yavi, hati ukemi vayepa kulya hinyama yidodanu na vayepa vakalekengana. Banaba akamtola Maluko, vakayingila kulya ngasi. 21 Ndava muni kutumbula kadeni muwatu na kuhamba ku Kuplo. 40 Pauli mwene mhilu wa Chapanga weampelili Musa, wisomiwa kila akamhagula Sila, hinu vamsadika pevamali kuvayupila Ligono la Kupumulila munyumba za kukonganekela ubwina wa Bambu vakawuka. 41 Mulugendu lula Vayawudi, na malovi gaki gikokoselewa kila muji." vakapitila ku Silia na Kukilikia kuvakangamalisa 22 Kangi vamitumi na vagogo va msambi wa vandu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. vevakumsadika Kilisitu voha vakahamula kuvalagula

16 Hinu akahika ku Delibe na ku Lusitila, Akitili chenicho kwa magono gamahela mbaka kweatamayi muwuliwa mmonga liina laki Timoti. ligono limonga Pauli akayoma, akamng'anamukila Nyina waki mewawa avi msadika Myawudi, nambu na kuujovela mzuka wula, "Muuhotola wa Yesu dadi waki avi Mgiliki. 2 Timoti alumbiwi bwina na Kilisitu nikulagiza muwuka mundu uyu!" Bahapo vamsadika va ku Lusitila na ku Ikonio. 3 Pauli mzuka wula ukamuwuka. 19 Vakulu va mvanda aganili kulongosana na Timoti mulugendu, hinu yula pavawene mpangu wavi wa kupata mashonga akadumula jandu. Akitili chenicho ndava Vayawudi kuhuma kwa mvanda wavi umaliki, vakavakamula voha vevatamayi pandi zila, vamanyili kuvya dadi Pauli na Sila na kuvakwekesa pandu pakugulisia wa Timoti avi Mgiliki. 4 Pavavi mulugendu lwa vindu, palongolo ya vakulu va muji. 20 Vakavatakila mumiji vavajovela vandu malagizu ga vamitumi vala kwa vahamula mihalu va Loma na kujova, "Vandu na vagogo vala va ku Yelusalemu, vakavajovela ava vileta chitututu pamuji witu navene ndi Vayawudi. vagalandia. 5 Hinu msambi wa vandu vevakumsadika 21 Viwula mivelu yeyibesiwi kwa tete vandu va ku kilisitu vakangamala muusadika, ndi vakayonjokeseka Loma kuyidakila na kuyilanda." 22 Na msambi wa kila ligono. 6 Vakapitila mumiji ya Flugia na Galatia vandu wewavi penapo ukavatova Pauli na Sila. muni Mpungu Msopi nakuvayidakila kukokosa ujumbi Kangi vahamula mihalu vala vakavapapula nyula za wula ku Asia. 7 Pavahikili mumibaka ya Musia, Pauli na Sila, vakahamula vatovewayi ndonga. 23 valingili kuyingila mulima wa Bisunia. Nambu Mpungu Pevamali kuvatova neju, vakavasopa muchifungu na wa Yesu nakuvayidakila. 8 Hinu vapidili ku Musia linjolinjoli wa jela alagaziwi kuvya mihu muulonda. na kuhamba lumonga ku Tloa. 9 Lukumbi lwa kilu, 24 Ndava ya malagizu genago, linjolinjoli wa jela Pauli akalota maono amuwene mundu mmonga akavasopa muchumba cha mugati neju na kuvakunga wa ku Makedonia ayimili balapala na kumuyupa, magendelu gavi muhibiki. 25 Peyahikili pagati ya kilu "Kupuka uwbelwa ku Makedonia utitangatila." 10 Pauli na Sila vamuyupai na kumuyimbila nyimbu Pauli peagawene maono gala, bahapo tajitendelekili za kumulumbalila Chapanga, kuni vafungwa vayavi kukupuka kuhamba Makedonia muni tamanyili vakuvayuwanila. 26 Chigafula mndendemo mvaha chakaka Chapanga atikemili tihamba kuvakokosela wa ndima ukahumila, wewanyugwisi mikingisa ya Lilovi la Bwina kwenuko. 11 Tagendili muwatu kuhuma jela. Bahapo milyangu hikadinduka na minyololo ku Tloa mbaka Samotilake, na chilau yaki tahikili yevakungiwi vafungwa yikawopoka. 27 Linjolinjoli Neapoli. 12 Kuhuma kwenuko tikahamba ku Filipi wa jela peayumwki na kulola milyangu ya jela muji mmonga pamulima wa Makedonia, Likoloni la gavi mbee, akatola upanga na kugana kujikoma, Valumi. Ndi tatamili muji wenuwo mulukumbi lwa ndava aholallili kuvya vafungwa voha vatilili. 28 magono. 13 Ligono la Kupumulila tahu muli kuvala Nambu Pauli akakemela kwa Iwami luvala, "Ukoto ya muji, na kuhamba pamuhana ya mfuleni pandu kujikoma wamwene, muni tee tavoha takona tivii!" 29 petahololela pakuyupila Chapanga. Ndi tikatama Linjolinjoli yula peamali kuyupa hahi, akajumbalila na kulongela na vadala vevakonganiki penapo. 14 mugati akajigwisa pahi pa magendelu ga Pauli na Mmonga wa vadala vevatiyuwanila vala, avi mdala Sila kuni ivagaya kwa wogohi. 30 Kangi akavalongosa mmonga msadika liina laki Lidia, mkolonjinji wa mbaka kuvala, akavakota, "Mwavakulu vangu, nikita Tuatila, mweigula na kugulisa nyula za mashonga kyani nihotola kusanguka?" 31 Vene vakamyangula, gamahela. Bambu amdindwili mtima waki hati "Umsadika Bambu Yesu ndi veve pamonga na vandu akagalanda malovi gala geajova Pauli. 15 Mdala yula va munyumba yaku yati mwisanguliwa." 32 Hinu pamonga na vandu va munyumba yaki pevamali vakamkokosela Lilovi la Bambu mwene pamonga kubatiziwa, akatigongolela, "Ngati chakaka myidakili na vandu va munyumba yaki. 33 Lukumbi lulolo lwa kuvya nene namsadika wa Bambu, mbwela kutama kilu, linjolinjoli wa jela yula akavatola na kuvasambisa kunyumba yangu." Akakangamala kutijovela tihamba. mavamba gavi, kangi mwene na vandu va munyumba 16 Ligono limonga patakavi mukuhamba pandu yaki vabatiziwi bahapo. 34 Kangi akavagongolela pa kumuyupa Chapanga, takonganiki na msikana Pauli na Sila kunyumba yaki, kuvala chakulya. mmonga mvanda mweavi na mzuka wa kulondola. Mwene pamonga na vandu va munyumba yaki Mdala mwenuyo avapela mashonga gamahela vandu vakavya na luheku neju ndava hinu vakumsadika vana vindu vyamahele ndava ulondola waki. 17 Chapanga. 35 Chilau yaki lukela, vahamula mihalu va Msikana yula akatilandia Pauli na tete, ijova kwa Chiloma vavatumili vakulu va manjolinjoli na malagizu Iwami luvala, "Vandu ava ndi vatumisi va Chapanga aga, "Muvadindulila vandu vala." 36 Linjolinjoli Mkulu! Vakuvadandaaulila njila ya kusanguka!" 18 wa jela akamjovela Pauli, "Vahamula mihalu va

Loma vatumili na ujumbi uwu kwa veve na Sila 12 Vandu vamahele pagati yavi vasadiki, vavi na mudinduliyi. Hinu mwihotola kuhuma na muhamba vadala va Chigiliki vevitopeswa mewa na vagosi. na uteke." 37 Nambu Pauli akamyangula, "Gavi 13 Nambu Vayawudi wa ku Tesalonike pevamanyili wuli? Tahokili lepi vatitovili ndonga pavandu kuni kuyva Pauli akokosayi Lilovi la Chapanga Belea, tavete tavakolonjinji wa ku Loma. Kangi vatisopili vakahamba kwenuko na kutumbula chitututu na muchifungu na hinu vigana kutidindulila cha mfiyu! kuvakokeha vandu vamahele. 14 Vamsadika vala Hati padebe! Yikuvagana vene vahamula mihalu vakamhindikila kanyata Pauli ahamba kumbwani, ndi vabwela kutidindulila." 38 Vakulu va manjolinjoli nambu Sila na Timoti vasigalili balapala. 15 Vandu vala vakavadandaullila lijambu lila vahamula mihalu, hinu vakamhindikila Pauli mbaka Atene. Kangi vakawuya vene pevayuwini kuyva Pauli na Sila vavi vakolonjinji na kuni valagaziwi na Pauli kuyva, Sila na Timoti va mulima wa ku Loma vayogwipi. 39 Ndi vakahamba na kujova, "Chondi mpepayi," Na pavavahumisi mugati, vakavayupa vawuka pamuji wula. 40 Pauli na Sila pavahumili muchifungu vakahamba kunyumba ya Lidia, kwenuko vakakonganeka na vamsadika. Pevamali kuvakangamalisa mitima vakawuka.

17 Mulugendu Iwavi vakapitila Amfipoli na Apolonia, vakahika ku Tesalonike kwavili na nyumba ya kukonganekela Vayawudi. 2 Na ngati chayavili mvelu wa Pauli, akayingila mugati mula na kukotana nawu kugavala mu Mayandiku Gamsopi Magono gadatu ga Kupumulila gegagekilini. 3 Avadandaullili na kuvalangisa kuyva yikumgana Kilisitu kung'aiswa na kuyuka. Akavajovela, "Yesu mwениkuvakokosela nyenye ndi Kilisitu." 4 Vangi pagati yavi vakasadika na kuyva pamonga na Pauli na Sila. Mewawa Vagilikii vamahele vevakumsadika Chapanga pamonga na vadala vevitopeswa vakavya pamonga. 5 Nambu Vayawudi vakavya na wihi, hati vakavakoka valauni va pabomani na kukita msambi na kuhenga chitututu muj woha. Vakaizangila nyumba ya Yasoni vahuvalilayi vihotola kuvapata Pauli na Sila muni vavaleta pavandu. 6 Ndava vavapatili lepi, ndi vakamukwega Yasoni na vamsadika vangi mbaka pavakulu va muji, vakajova kwa Iwami luvala, "Vandu ava ndi vevikita chitututu pamulima woha na hinu vahikili kwitu. 7 Yasoni avagongolili kunyumba yaki. Voha vihenga chimumbele na malagizu ga nkosi wa ku Loma, vijova kuyva avi nkosi yungi liina laki Yesu." 8 Ndava ya malovi ago vakavamesa ligoga vandu vamahele na vachilongosi va muji. 9 Hinu pevamali kumlipisa mashonga Yasoni na vayaki kangi vakavaleka vahamba. 10 Kanyata kilu yila, vamsadika vala vakavatuma Pauli na Sila vahamba ku Belea. Navene pavahikili kwenuko vakayingila munyumba ya kukonganekela Vayawudi. 11 Vayawudi va ku Belea vavi vayuwanaji neju kuliku Vayawudi va ku Tesalonike, valipokili Lilovi la Chapanga na kugalingulila bwina Mayandiku Gamsopi muni vamanya ngati Pauli na Sila ijoba malovi ga chakaka.

12 Vandu vamahele pagati yavi vasadiki, vavi na mudinduliyi. Hinu mwihotola kuhuma na muhamba vadala va Chigiliki vevitopeswa mewa na vagosi. na uteke." 37 Nambu Vayawudi wa ku Tesalonike pevamanyili wuli? Tahokili lepi vatitovili ndonga pavandu kuni kuyva Pauli akokosayi Lilovi la Chapanga Belea, tavete tavakolonjinji wa ku Loma. Kangi vatisopili vakahamba kwenuko na kutumbula chitututu na muchifungu na hinu vigana kutidindulila cha mfiyu! kuvakokeha vandu vamahele. 14 Vamsadika vala Hati padebe! Yikuvagana vene vahamula mihalu vakamhindikila kanyata Pauli ahamba kumbwani, ndi vabwela kutidindulila." 38 Vakulu va manjolinjoli nambu Sila na Timoti vasigalili balapala. 15 Vandu vala vakavadandaullila lijambu lila vahamula mihalu, hinu vakamhindikila Pauli mbaka Atene. Kangi vakawuya vene pevayuwini kuyva Pauli na Sila vavi vakolonjinji na kuni valagaziwi na Pauli kuyva, Sila na Timoti va mulima wa ku Loma vayogwipi. 39 Ndi vakahamba na kujova, "Chondi mpepayi," Na pavavahumisi mugati, vakavayupa vawuka pamuji wula. 40 Pauli na Sila pavahumili muchifungu vakahamba kunyumba ya Lidia, kwenuko vakakonganeka na vamsadika. Pevamali kuvakangamalisa mitima vakawuka.

16 Pauli peavalindilayi Sila na Timoti ku Atene kula, akaviniswa neju mumtima waki ndava auwene muji wula umemili vimong'omong'o vya uchapanga. 17 Ajovisini na Vayawudi na vandu vangi vevakumsadika Chapanga, munyumba ya kukonganekela Vayawudi, ndi kila ligono ajovesana na vandu vevahumila pandu pakugulisila vindu. 18 Vandu vevalanda mawuliwu ga Epikulo na Stoiki vakotini nayu. Ndi vangi vakajova, "Igana kujova kyani muyimu uyu?" Hinu vangi vakajova, "Ikokosela vachapanga vachiyeho." Ndava Pauli avakokosela malovi ga kumvala Yesu na kuyuka, 19 Kangi vakamgongolela Pauli na ahamba palongolo ya libanji lelikemelewa Aleopago, vakajova, "Tigana utimanyisa mawuliwu aga gamupya geukugajova. 20 Ndava muni ukutijovela mambu ga chiyehe mumakutu gitu. Tigana kumanya maana ya mambu ago." 21 Vandu va ku Atene pamonga na vayehe va kwenuko lukumbi Iwavi Iwoha vadandaulliana na kuyuwanila mambu gamupya. 22 Pauli akayima pa libanji la Aleopago, akajova, "Vandu va ku Atene! Nikuvalola nyenye kuyva vandu mwemukumuyupa Chapanga. 23 Ndava panapitayi kuni na kula na kulola mambu ga kuyupa kwinu, nayiwene lusanja Iwa luteta Iweluyandikwi, 'Kwa Chapanga Angamanyikana.' Hinu nene nikuvakokosela malovi gaki mwenuyo mwemukumuyupa changali kumanya. 24 Chapanga mweawumbili mulima pamonga vindu vyoha yevivi mugati yaki, ndi Bambu wa kunari na pamulima, mwene nakutama Nyumba za Chapanga zezijengiwi na mawoko ga vandu. 25 Mwene igana lepi kuhengewa na vandu, ngati kuyva igana utangatila wowoha wula, ndava muni mwene ndi mweakuvapela vandu wumi, mweakuvahotosa kukeka na kuvapela kila chindu. 26 Kuhuma kwa mundu mmonga, mwene awumbili vandu va milima yoha muni vatama pamulima woha, avapangili lusenje na mibaka ya pandu pakutama. 27 Chapanga aganili vandu vamulanda na hati cha kupapasa, vahotola kumhikila. Nambu mwene avi lepi patali na kila mmonga witu. 28 Ngati cheajovili mundu mmonga kuyva, 'mugati mwaki tete titama na kugenda

na tivili!" Ngati vayimbaji vangi chavijova, 'Tete ndi vandu vamahele vavi upandi wangu.' **11** Hinu Pauli vana vaki.' **29** Muni tete tavana vaki Chapanga, atamili kwenuko mulukumbi lwa mwaka umonga na nakuganikiwa kumhololela mwene kuvya avi ngati upinga kuni iwula vandu Lilovi la Chapanga. **12** zahabu amala mashonga amala liganga lelihongoli Nambu lukumbi Galio peavi chilongosi wa Akaya, kwa luhala na vandu. **30** Chapanga akitili ngati ilola lepi ndi Vayawudi vakamzungila Pauli kwa pamonga na lusenje lula vandu pavahimwili. Nambu hinu, ihamula kumpelika kulibani la mihalu. **13** Vakajova "Timtakila vandu voha kila pandu vamuwyila mwene. **31** Ndava mundu uyu ndava akuvakulukisa vandu vamuyupa amali kuhagula ligono leihamula mulima pangali Chapanga munjila yeyiyidakilana lepi na malagizu." **14** kumganisila yoyoha munjila ya mundu mmonga Pauli akona kuyangula, Galio akavajovela Vayawudi, mweamhagwili. Chapanga avalangisi voha lijambu "Myuwanila Vayawudi nyenye! Ngati kuvya chakaka lenilo kwa kumyukisa mundu mwenuyo kwevafwili." **32** lijambu lenili ngalavi la unyagaji amala uhakau nga Pavamuyuwini Pauli ijova lijambu la kuyuka kuhuma nivayuwanili. **15** Nambu ngati ndava ya muhutuanu wa kwa vafwili, vangi vakamuheka nambu vangi vakajova, malovi na mahina na mhilu winu, muhamula nyenye "Tigana kuyuwana kavili lijambu lenili." **33** Na Pauli mwavene. Nene niganili lepi kuvya mhamula wa akavaleka akahuma mu libanji. **34** Nambu vandu lijambu ili!" **16** Ndi akavavinga kuhuma mu libanji nunuyu vakawungana nayu, vakavya vamsadika. Ia mihalu. **17** Hinu vene vakamkamula Sostene Pagati yavi avi Dionisi wa ku Aleopago na mdala chilongosi wa nyumba ya kukonganekela Vayawudi, mmonga liina laki Damali, pamonga na vandu vangi.

18 Pagamaliki ago, Pauli akawuka ku Atene na kuhamba Kolinto. **2** Kolinto kula amkolili Myawudi mmonga liina laki Akula, mkolonjinji wa Ponto. Akula pamonga na mdala waki Plisika, vawuyili magono gagago kuhuma ku Italia ndava chilongosi Kaisali Kilaudio ahamwili Vayawudi voha vawuka ku Loma. Ndi Pauli akahamba kuvalola, **3** na ndava vene vavi vevitengeneza mandanda lihengu ngati laki, ndi Pauli akatama nawu kuhenga. **4** Kila Ligono la Kupumulila akotanayi nawu munyumba ya kukonganekela Vayawudi alingayi kuvakulukisa Vayawudi na Vagiliki. **5** Sila na Timoti pavahikili kuhuma Makedonia, hinu lukumbi lwaki lwoha Pauli atumili ndava ya kuvakokosela Vayawudi, kuvya chakaka Yesu ndi Kilisitu Msangula. **6** Nambu Vayawudi pavampingayi na kutumbula kumliga, mwene akakung'unda lububu lwa munyula zaki akavajovela, "Mwakayaga kwalli mwavene, nene nihokili lepi. Na kutumbula hinu nikuvahambalila vandu vangali Vayawudi." **7** Kangi Pauli akawuka penapo na kuhamba kutama kunyumba ya mundu mmonga Mgiliki mweakumsadika Chapanga liina laki Tito Yusto nyumba yaki yavili papipi na nyumba ya kukonganekela Vayawudi. **8** Kilisipo chilongosi wa nyumba ya kukonganekela Vayawudi yula, mwene pamonga vandu na nyumba yaki vamsadika Bambu, Vakolinto vamahele pevayuwini ujumbi wula vakasadika na kubatiziwa. **9** Ligono limonga kilu, Bambu akamjovela Pauli mumaomo, "Ukoto kuyogopa, yendelela kukokosa changali kudenye ka mtima, **10** Muni nene nivii pamonga na veve na kawaka mundu wa kulinga kukulemasa muni pamuji wenuwo

vandu vamahele vavi upandi wangu." **11** Hinu Pauli upinga kuni iwula vandu Lilovi la Chapanga. **12** Nambu lukumbi Galio peavi chilongosi wa Akaya, kwa uchakaka neju. **13** Vakajova "Timtakila vandu vamahele vavi upandi wangu." **14** Chapanga munjila yeyiyidakilana lepi na malagizu." **15** Nambu ngati ndava ya muhutuanu wa kwa vafwili, vangi vakamuheka nambu vangi vakajova, malovi na mahina na mhilu winu, muhamula nyenye "Tigana kuyuwana kavili lijambu lenili." **16** Ndi akavavinga kuhuma mu libanji nunuyu vakawungana nayu, vakavya vamsadika. Ia mihalu. **17** Hinu vene vakamkamula Sostene chilongosi wa nyumba ya kukonganekela Vayawudi, vakamtova balapala palongolo ya libanji la mihalu. Nambu Galio nakutangatila nawu hati padabe. **18** Pauli akayendelela kutama na valongo va ku Kolinto kwa magono gamahela. Kangi akavalaga akayingila muwatu kuhamba ku Silia pamonga na Plisika na Akula. Kenkelea kwenuko aketili mayunju gaki ndava amali kutimilisa chilapu chaki kwa Chapanga. **19** Pavahikili ku Efeso ndi Pauli akavaleka Plisika na Akula, akahamba munyumba ya kukonganekela Vayawudi, akakotana na Vayawudi. **20** Vamuyipili atama nawu palukumbi lutali, nambu nakuvayidakila. **21** Nambu akalagana nawu peawukayi, akavajovela, "Ngati Chapanga aganili yati nibwela kavili." Akawuka ku Efeso muwatu. **22** Peahulwiki Kaisalia, Pauli akahamba pa Yelusalemu na kuvajambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Kangi akahamba ku Antiokia. **23** Ndi akatama kwenuko mu magono gadebe akayendelela na lugendu kuitila miji ya Galatia na Flugia avakangamalisa vamsadika voha. **24** Magono gagago Myawudi mmonga liina laki Apolo mkolonjinji wa Alekisanda, ndi abwelili ku Efeso. Avi na luhala lwa kulongela na mweimanya bwina Mayandiku Gamsopi. **25** Mundu mwenuyo awuliwi njila ya Bambu, kuni mtima waki uvi heyuheyu akatumbula kudandaula na kuwula uchakaka malovi ga Yesu, nambu mwene amanyili nga ubatizu wa Yohani. **26** Mwene akatumbula kulongela kwa ukekesi munyumba ya kukonganekela Vayawudi, hinu Plisika na Akula pavamuyuwini vakamtola kuhamba nayu kunyumba yavi na kumuwula Njila ya Chapanga kwa uchakaka neju. **27** Apolo peaganili kuhamba ku Akaya, vamsadika va ku Efeso vakamkangamalisa mtima na kuvayandikila vamsadika vala vampokelayi. Peahikili kwenuko avatangatili neju vandu vevasadika

vala kwa makakala ga ubwina wa Bambu. **28** Ndi angali kuvya Myawudi, ayuwini lijambu lenilo. Voha ayendalili kwa ukekesi kujovesana na kuvashinda vakavya na wogohi, vakalilumba liina la Bambu Vayawudi pavandu ijova hotohoto mu Mayandiku Gamsopi kuvya Yesu ndi Kilisitu Msangula.

19 Lukumbi Apolo avi Kolinto, Pauli akagenda mu vidunda na kuhika ku Efeso kwenuko avakolili vawuliwa nunuyu, **2** akavakota, "Wu, mwampokili Mpungu Msopi lukumbi pamwasadiki?" Vene vakamyangula, "Lepi! Hati kuyuwana kuvya Mpungu Msopi." **3** Pauli akavakota, "Ubatizu woki wemwapatili?" Vene vakamyangula, "Ubatizu wa Yohani." **4** Namwene Pauli akajova, "Ubatizu wa Yohani wavi ndava ya kulangisa kuvya vandu vamali kumuuyila Chapanga. Yohani avajovili vandu kuvya vamsadikayi yula mweibwela palongolo yaki ndi Yesu." **5** Hinu pevamali kugayuwaniла genago, ndi vakabatiziwa muliina la Bambu Yesu. **6** Pauli avapamisi mawoko panani yavi na Mpungu Msopi akavahellela, vakatumbula kulongela luga ya chiyehe na kukokosa ujumbi wa Chapanga. **7** Jumula vavi vagosi kumi na vavili. **8** Mulukumbi lwa miheyi yidatu Pauli ayendalili kuyingila munyumba ya kukonganekela Vayawudi, na kukokosa cha ukekesi na kukotana nawu ndava kuvakofwa kuvala Unkosi wa Chapanga. **9** Nambu vangi vavi na mitima yeitopha hati vakabela kusadika, vakajova gahakau ndava ya Njila ya Bambu palongo ya msambi wa vandu. Ndi Pauli akajibagula mwene pamonga na vamsadikayi vala, na kila ligono akakotana nawu mu libanji la mawuliwu la mundu mmonga liina laki Tilano. **10** Mambu ago gehengiki mulukumbi lwa miyaka yivili hati vakolonjinji voha ya Asia, Vayawudi na vandu vangali Vayawudi vakayuwana Lilovi la Bambu. **11** Chapanga akitili gachinamititi ga kukangasa gamahelle mu mawoko ya Pauli. **12** Hati vandu vavi mukutola hitambala ya kuhungulila na nyula zeazipamisi Pauli. Vavapelekili vatamu wavi ndi vakalama na vana mizuka mewawa, mizuka yikavahuma. **13** Mewawa kwavili na Vayawudi vevatyalyatyla kuni na kula, kuvingga mizuka navene valinga mewa kuluwula liina la Bambu Yesu. Mewa vijova, "Nikulagiza umuhuma paliina la Yesu yula mweakumkokosa Pauli." **14** Vevakita genago pagati yavi vavi vasongolo saba va Sikewa, mmonga wa Vateta Vakulu wa Vayawudi. **15** Nambu mzuka mhakau wula ukavayangula, "Nikummanyia Yesu, na kavili nikummanyia Pauli, nambu mwawayani nyenye?" **16** Na mundu mweatalili na mzuka yula akavahumbila kwa chigigi voha vavili avashindili makakala. Navene vakajumba changali nyula kuni vana mavamba. **17** Mundu yeypohwa mweitama ku Efeso, Myawudi na angali kuvya Myawudi, ayuwini lijambu lenilo. Voha ayendalili kwa ukekesi kujovesana na kuvashinda vakavya na wogohi, vakalilumba liina la Bambu Vayawudi pavandu ijova hotohoto mu Mayandiku Gamsopi kuvya Yesu. **18** Vamsadika vamahele vakabwela na kujova hotohoto pavandu mambu gahakau gevahengili. **19** Vandu vamahele pagati ya vala vevikita mambu ga uhavi vaktola hitabu yavi na kuyocha motu palongo ya voha. Vakavalanga bei ya hitabu yahikili mashonga elufu hamsini. **20** Munjila yenyo ndi Lilovi la Bambu chalayonjokisiki kudandasika na kuvya na makakala neju. **21** Chechagelekili mu mambu ago, Pauli akahamwili kuhamba ku Yelusalemu kwa kupitila Makedonia na Akaya. Akajova, "Nakahika kwenuko, mewawa yikunigana nigendeleta ku Loma." **22** Kangi avatumili vamtangatila vaki, Timoti na Elasito, vamlongolela kuhamba ku Makedonia, kuni mwene asigalili ku Asia magono gadebe. **23** Lukumbi lwenulo kweahumili chitututu neju ku Efeso ndava ya Njila yenyo ya Bambu. **24** Mfukuta vindu vya madini ga mashonga mmonga liina laki Demetilio, mweavi na lihengu la kutengeneza majengu gadebe gadebe gegiwanangana na nyumba ya chapanga mdala Atemi. Lihengu lila lavapelili chiyonjokesu chivaha vahengati vaki. **25** Demetilio avakemili pamonga na vanalihengu vangi ngati laki akavajovela, "Vagos, mmanyili kuvya mashonga gemwipata gihumila mulihengu lenili." **26** Hinu mwihotola kuyuwana na kujilolela mwavene mambu geihenga Pauli, lepi Pa Efeso pene, nambu mewa ku Asia yoha. Mwene akuvakulukisa na kuvang'anamusa vandu vasadikayi kuvya vachapanga vala vevitengeneza na vandu, hati padabe lepi vachapanga. **27** Nga lepi lihengu litu livii muhatali ya kuveveswa, nambu mewawa na nyumba ya chapanga mdala mweavimkulu, Atemi, kuvalangwa chindu lepi. Na kuwusiwa ukulu waki, mwene mweigundamiliwa Asia na mulima woha." **28** Pevayuwini genago, vakamema ligoga na kutumbula kuywanga, "Mkulu ndi Atemi wa ku Efeso!" **29** Muji woha ukamema chitututu, vakavakamula Gayo na Alistako vakolonjinji ya Makedonia, vevavi mulugendu pamonga na Pauli, vakavajumbisa mbaka mu libanji la mikinu. **30** Pauli aganili kujilangisa mu msambi wa vandu, nambu vawuliwa vakambesa. **31** Hati vakulu nunuyu ya muji wa Asia vevavi vankozi vaki, vampelekili ujumbi Pauli, vakamjovela akotoka kujiyagisa mukuhamba kulibANJI la mikinu. **32** Lukumbi lwenulo kila mundu aywangayi, vangi vijova aga na vangi vijova gala, hati mnonganu wula ukapechengana. Vangi nakumanya hati ndava ya kukonganeka kwavi. **33** Vayawudi vakamkang'a palongolo ya vandu mundu mmonga mweikemiwa Alekisanda, ndi vakamuwusa mwene palongolo ya vandu, Alekizanda akavapungila vandu

chiwoko kuvagunisa. Muni aganayi kujikengelela na kumkumbatila, akajova, "Mkoto kuvemba ndava palongolo yavi. **34** Nambu pevamanyili kuvya mwene avi mumi." **11** Akakwela kavili kuchumba cha kunani ndi Myawudi, voha kwa pamonga vakaywanga, "Mkulu kula, akanukula libumunda na kulya. Akayendelela ndi Atemi wa ku Efeso!" Mewawa vakayendelela kukokosa kwa lukumbi latali mbaka hambakucha, kuywanga mulukumbi lwa masaa gavili. **35** Pamwishi kangi akawuka. **12** Vandu vala vakawuya nayu myimili lihengu wa muji akahotola kuvagunisa msongolo yula kunyumba alamilii hotohoto, ndi vandu, akavajovela, "Vakolonjinji va ku Efeso, kila vakapoleswa neju. **13** Nambu tete tayingili muwatu mundu imanya kuvya muji witu ndi mlonda wa kulongolela ku Aso kwetikumtola Pauli. Ndi cheapangili nyumba ya chapanga Atemi na liganga lamsopi mwene muni aganili kuhika kwenuko munjila ya leligwili kuhuma kunani kwa Chapanga. **36** Avi lepi kundumba. **14** Hinu atikolili ku Aso tikamatola muwatu, mweihotola kubela mambu aga. Ndi, yikuvgana na kuhamba nayu Mitulene. **15** Tavi mulugendu lwa kuguna, mkotoka kuhenga chindu changa hololela. kuhuma kwenuko na chilau yaki tahikili Kio. Pamalau **37** Ndava muni muvaletili vandu apa, pamonga vayivi yaki tahikili ku Samo na Pamtondogolo yaki tikahika lepi vindu nya nyumba ya chapanga amala kumliga ku Mileto. **16** Ndava Pauli aganili lepi kuvedukila chapanga witu wa chidala. **38** Ngati, Demetilio na ku Efeso muni akotoka kutamakisa neju mulima wa vana lihengu vaki vavi na mhalu wavi ndava ya vandu ava, gavi kulibanjii la mihalu na kwa na vakulu va miji, vihatota kutakila kwenuko. **39** Ngati muvi na mambu gangi, mugapeleka mumngonganu wewuyidakiliwa. wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Efeso **40** Muni tivii muhatali ya kutakiliwa ndava ya chitututu cha lelu, muni kawaka chanzu cha chitututu chenichi." **41** Peamali kujova genago, akamala mnonganu.

20 Chitututu chila pechamaliki Pauli avakemili vamsadika vala akavakangamalisa mtima. Kangi akalagana nawu na kuhamba Makedonia. **2** Apitayi pandi za muji wula kuvakangamalisa vandu mitima mu malovi gaki gamachele, na kuhika ku Ugiliki. **3** Kwenuko atamili miyehi yidatu. Hinu peajitendeleka kuhamba ku Silia, akamanya kuvya Vayawudi vavi mukumkitila mpangu uhakau, ndi akahamula kuwuya munjila ya ku Makedonia. **4** Vandu ava ndi vealongsini nawu, Sapato mwana wa Paho mundu wa ku Belea, Alistako na Sekundo vandu va ku Tesalonike, vangi vavi Gayo mkolonjinji ku Delibe, Timoti pamonga na Tukiko na Tofimo vandu va kuhuma muji wa Asia. **5** Vandu ava vatilongolili na kuhamba kutilindila ku Tloa kula. **6** Nambu tete, pawamaliki Mselebuko wa Mabumunda gangali ngemeku, tayingili muwatu kuhuma ku Filipi, mulugendu lwa magono mhanu ndi tikahika ku Tloa. Tatamili kwenuko lijuma limonga. **7** Ndi Jumamosi kimihu takonganiki ndava ya kulya pamonga. Muni Pauli aganayi kuwuka chilau yaki, ndi avakokosili vandu mbaka pagati ya kilu. **8** Kugolofa kwetakonganiki kwavili na hahi zamahelle ziyaka. **9** Msongolo mmonga liina laki Eutuko atamili palidilisha lukumbi Pauli ikokosa palukumbi latali. Eutiko atumbwili kutitila lugono hati pamwishi lugono Iwamgalisi akagwa kuhuma ku golofa ya datu mbaka pahi. Pevahambilii kumyinula vamkoli amali kufwa. **10** Pauli akahuluka pahi, akajigonesa panani yaki

na kumkumbatila, akajova, "Mkoto kuvemba ndava palongolo yavi. **34** Nambu pevamanyili kuvya mwene avi mumi." **11** Akakwela kavili kuchumba cha kunani ndi Myawudi, voha kwa pamonga vakaywanga, "Mkulu kula, akanukula libumunda na kulya. Akayendelela ndi Atemi wa ku Efeso!" Mewawa vakayendelela kukokosa kwa lukumbi latali mbaka hambakucha, kuywanga mulukumbi lwa masaa gavili. **35** Pamwishi kangi akawuka. **12** Vandu vala vakawuya nayu myimili lihengu wa muji akahotola kuvagunisa msongolo yula kunyumba alamilii hotohoto, ndi vandu, akavajovela, "Vakolonjinji va ku Efeso, kila vakapoleswa neju. **13** Nambu tete tayingili muwatu mundu imanya kuvya muji witu ndi mlonda wa kulongolela ku Aso kwetikumtola Pauli. Ndi cheapangili nyumba ya chapanga Atemi na liganga lamsopi mwene muni aganili kuhika kwenuko munjila ya leligwili kuhuma kunani kwa Chapanga. **36** Avi lepi kundumba. **14** Hinu atikolili ku Aso tikamatola muwatu, mweihotola kubela mambu aga. Ndi, yikuvgana na kuhamba nayu Mitulene. **15** Tavi mulugendu lwa kuguna, mkotoka kuhenga chindu changa hololela. kuhuma kwenuko na chilau yaki tahikili Kio. Pamalau **37** Ndava muni muvaletili vandu apa, pamonga vayivi yaki tahikili ku Samo na Pamtondogolo yaki tikahika lepi vindu nya nyumba ya chapanga amala kumliga ku Mileto. **16** Ndava Pauli aganili lepi kuvedukila chapanga witu wa chidala. **38** Ngati, Demetilio na ku Efeso muni akotoka kutamakisa neju mulima wa vana lihengu vaki vavi na mhalu wavi ndava ya vandu ava, gavi kulibanjii la mihalu na kwa na vakulu va miji, vihatota kutakila kwenuko. **39** Ngati muvi na mambu gangi, mugapeleka mumngonganu wewuyidakiliwa. wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Efeso **40** Muni tivii muhatali ya kutakiliwa ndava ya chitututu cha lelu, muni kawaka chanzu cha chitututu chenichi." **41** Peamali kujova genago, akamala mnonganu. **17** Kuhuma Mileto wa Pentekoste ngati yihotoleka. **18** Hinu pavamhikallii akavajovela, mwavene mmanyili chenitamili na nyenye magono goha kutumbula ligono la kutumbula panahikili mulima uwu wa Asia. **19** Mmanyili chemimuhengili Bambu cha ungolongondi woha, na maholi, mu mang'ahiso goha gegankolili ndava mipangu mihakau ya Vayawudi. **20** Mmanyili kuvya hati padabe nayogwipi lepi kuvakokosela pavandu na munyumba zinu, kuvawula chochoha chechikuvatangatila. **21** Navabesili vandu voha, Vayawudi na vangali Vayawudi, vamuwyila Chapanga na kumsadika Bambu witu Yesu. **22** Hinu, myuwanila! Nikumyidakila Mpungu Msopi, nihamba ku Yelusalemu changali kumanya gegakunikolela. **23** Nga chindu chimonga chenikuchimanya, Mpungu Msopi akunilangisa kuvya mukila muji chifungu na mang'ahiso ndi vyevyi kulinilinda. **24** Nambu nivalanga lepi wumi wangu kuvya chindu, kwa nene ndi kumalakisa utumi wa lihengu lila leanipelili Bambu Yesu, kujova ndava ya Lilovi la Bwina la ubwina wa Chapanga. **25** "Nigendili pagati yinu mwavoha kukokosa Unkosila wa Chapanga. Nambu hinu, nimanyili avi lepi mundu hati mmonga winu mweakuniwona kavili. **26** Hinu lelu nijova chakaka, kuvya mmonga winu akayaga, mhalu wa nene lepi. **27** Ndava muni hata padabe naleki lepi kuvakokosela mwapangu woha wa Chapanga. **28** Mujiyangalila mwavene, myungayi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu uwu, Mpungu Msopi avaviki nyenye mvya valonda vaki. Leajipatili kwa ngasi ya Mwana waki. **29** Nimanyili kuvya peniwukayi, mabwa gakali ga kudahi yati gavazangila changali lipyana msambi wenuwo. **30** Hati pagati yinu yati vihumila vandu veviwula

mawuliwu ga udese muni vavayaganisa vamsadika, Agabo ahikili kuhuma ku Yudea. 11 Ndi atibwelili, vavalanda vene. 31 Ndava ya yenyiyo, mvya miyu akatola mkungi wa Pauli akajikunga mawoko na kuni mukumbukayi kuyya mulukumbi lwa miyaka magendelu, akajova, "Mpungu Msopi ajovili aga, yidatu muhi na kilu katu nalekili lepi kumbesa kila 'Vayawudi va ku Yelusalemu kula yati vakumkunga mmonga winu kwa maholi." 32 "Hinu ndi, nikuvavika mewa mundu mweavi na mkungi uwu na kumgotola nyenye pahi muulonda waki Chapanga na ujumbi wa kwa vandu vangali Vayawudi." 12 Patayuwini genago, mota yaki. Mwene anauhotola wa kuvasindimalisa na tete pamonga na vandu vangi vevavi penapo, kuvapela uhali pamonga nawu vandu vaki vamsopi. tamuyupili Pauli akotoka kuhamba ku Yelusalemu. 13 33 Nene nanogili lepi mashonga amala zahabu amala Nambu Pauli avayangwili, "Ndava kyani mwivembala? nyula za mundu yeypa. 34 Mwavene mmanyili Na kunidenya mtima? Nijitendelekili, lepi ndava ya kuyya namwene nihegili lihengu mu mawoko gangu, kukungiwa ndu ku Yelusalemu, nambu hati mewawa ndava ya kupata gegiganikiwa kwa nene na vayangu. kufwa ndava ya liina la Bambu Yesu." 14 Peabeli 35 Pamahele nivalangisi luhumu kuyya kuhenga getamjovili tagunii tikajova, "Maganu ga Bambu mahengu neju, yikutigana kuvatangatila vangali gahengekayi!" 15 Patamali kutama mulukumbi, ndi makakala, na tikumbuka mu malovi ga Bambu Yesu takungili ndwika yitu, tayendallili na lugendo kuhamba mwene, 'Mbanga neju kuwusa kuliku kupokela.'" 36 ku Yelusalemu. 16 Vamsadika nunuyu va ku Kaisalia Peamali kujova genago, Pauli akafugama pamonga valongosini na tete, vatipeliki kunyumba ya mundu nawu voha akayupa kwa Chapanga. 37 Voha vakavya mmonga liina laki Mnasoni, ndi mwetahambayi mukuvemba neju, pevalaga Pauli kuni vamkumbatili kutama kwa lukumbi. Mwenyuo avi mkolonjinji wa cha uganu. 38 Lijambu lelavavinisi neju ndi lila leajovili muji wa Kuplo, msadika wa kadeni. 17 Hinu patahikili yati vakumlola lepi kavili. Hinu ndi vamhindikili mbaka muwatu.

21 Patamali kulagana nawu, tayingili muwatu na kuhamba lumonga mbaka Kosi. Chilau yaki tahiikili kumuji wa Lode, na patahumili kwenuko tikahamba kumuji wa Patala. 2 Kula taukolili watu wewihamba mbaka ku Foinike, ndi tikayingila na kuyendelela lugendo. 3 Ndi patahikili pandu patahotwili kulola Kuplo, tikahamba upandi wa kusini mbaka Silia. Tikahamba kuyima ku Tilo ndi pandu pa watu wula payahulusayi ndwika. 4 Kwenuko tavakoli vamsadika, tatamili nawu mulukumbi lwa lijuma limonga. Vamsadika venavo vakavya vilongela mukulongsowa na Mpungu Msopi, vakamjovela Pauli akotoka kuhamba ku Yelusalemu. 5 Nambu lukumbi lwitu palwamaliki tavoha tawukili. Vawuliwa pamonga na vadala na vana vavi vatihindikili mbaka kuvala ya muji. Patahikili kumbwani tavoha tikafugama na kumuyupa Chapanga. 6 Kangi patamali kulagana nawu, tayingili muwatu na vene vakawuya kunyumba zavi. 7 Tete tayendalili na lugendo lwitu tahumili ku Tilo na kuhamba Tolemai kwetavajambwisi valongo vitu, tatamili nawu ligono limonga. 8 Chilau yaki tahumili penapo na kuhamba Kaisalia. Kwenuko tikatama kunyumba ya Filipi mkokosa wa Lilovi la Bwina. Mwene ndi avi mmonga wa vamtangatila saba vevahaguliwi ku Yelusalemu kula. 9 Mwenyuo avi na vakamwali mcheche vevavi na chipanji cha kulota malovi ga Chapanga. 10 Patatamili kwenuko magono gamahelle, mlota mmonga wa Chapanga liina laki

magendelu, akajova, "Mpungu Msopi ajovili aga, 'Vayawudi va ku Yelusalemu kula yati vakumkunga mmonga winu kwa maholi.' 11 Ndi atibwelili, kwa vandu vangali Vayawudi." 12 Patayuwini genago, mota yaki. Mwene anauhotola wa kuvasindimalisa na tete pamonga na vandu vangi vevavi penapo, kuvapela uhali pamonga nawu vandu vaki vamsopi. tamuyupili Pauli akotoka kuhamba ku Yelusalemu. 13 33 Nene nanogili lepi mashonga amala zahabu amala Nambu Pauli avayangwili, "Ndava kyani mwivembala? nyula za mundu yeypa. 34 Mwavene mmanyili Na kunidenya mtima? Nijitendelekili, lepi ndava ya kuyya namwene nihegili lihengu mu mawoko gangu, kukungiwa ndu ku Yelusalemu, nambu hati mewawa ndava ya kupata gegiganikiwa kwa nene na vayangu. kufwa ndava ya liina la Bambu Yesu." 14 Peabeli 35 Pamahele nivalangisi luhumu kuyya kuhenga getamjovili tagunii tikajova, "Maganu ga Bambu mahengu neju, yikutigana kuvatangatila vangali gahengekayi!" 15 Patamali kutama mulukumbi, ndi makakala, na tikumbuka mu malovi ga Bambu Yesu takungili ndwika yitu, tayendallili na lugendo kuhamba mwene, 'Mbanga neju kuwusa kuliku kupokela.'" 36 ku Yelusalemu. 16 Vamsadika nunuyu va ku Kaisalia Peamali kujova genago, Pauli akafugama pamonga valongosini na tete, vatipeliki kunyumba ya mundu nawu voha akayupa kwa Chapanga. 37 Voha vakavya mmonga liina laki Mnasoni, ndi mwetahambayi mukuvemba neju, pevalaga Pauli kuni vamkumbatili kutama kwa lukumbi. Mwenyuo avi mkolonjinji wa cha uganu. 38 Lijambu lelavavinisi neju ndi lila leajovili muji wa Kuplo, msadika wa kadeni. 17 Hinu patahikili ku Yelusalemu, vamsadika vayitu vatipokili kwa luheku. 18 Chilau yaki Pauli pamonga na tete tahambil kumjambusa Yakobo na vagogo voha ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 19 Patamali kuvajambusa, Pauli avajovili mambu goha Chapanga geagahengili kwa vandu vangalikuyva Vayawudi munjila ya lihengu laki. 20 Ndi pavagayuwini ago, vakamulumba Chapanga. Kangi vakamjovela Pauli, "Mlongo, uhotola kulola kuyya vavi maelufu ga Vayawudi vevavi vamsadika hinu na voha vilanda cha kukangamala malagizu ga Bambu geampeli Musa. 21 Vayuwini mambu gaku gewiwula Vayawudi vevitama pagati ya vandu vangalikuyva Vayawudi, kuyva vakotoka kulanda malagizu ga Bambu geampeli Musa, vakotoka kuvadumula jandu vana vavi kavili vakotoka kulanda mivelu ya Vayawudi. 22 Hinu titika wuli? Chakaka yati viywana kuyva ubwelili. 23 Hinu kitayi ngati chetikujovela, penapa tivii na vagosi mcheche vevaviki chilapu kwa Chapanga. 24 Uwungana nawu mukuyupa kunyambiswa, ulipa mashonga gegiganikiwa, kangi vaketewayi mayunju gavi. Ndi vandu voha yati vimanya kuyva mambu gala gevayuwini kukuvala veve gangali mana, ndi wamwene wakona witama na kulanda malagizu ga Malagizu ga Musa. 25 Nambu kuvavala vandu vangalikuyva Vayawudi vevasadiki, tivapelekili balua yetiyandiki mambu getihamwili, vakotoka kulya chindu chochoha chechiwusiwi luteta vachapanga va udese, vakotoka kunywa ngasi, na vakotoka kulya nyama ya hinyama yiodanu, vayepa ukemi." 26 Hinu chilau yaki Pauli akavatola vandu vala muni ajinyambisa nawu

pamonga, kangi akayingila Munyumba ya Chapanga, na kujova ligono la mwishu la kunyambiswa na luteta 22 "Valongo vangu na vadadi vangu, muyuwanila hinu chenikujikengelela palongolo yinu!" 2 Iweluwuswi ndava ya kila mmonga. 27 Hinu magono Pevamuyuwini ilongela nauw kwa luga ya Chiebulania gala saba pagihegelela kumalika, Vayawudi vevahumili vakatama nuu neju. Kangi Pauli akayendelela wa Asia vanuwene Pauli Munyumba ya Chapanga. kujova, 3 "Nene na Myawudi mkolonjinji wa ku Ndi vakavakohokea ligoga msambi woha wa vandu, Taso muji wa Kilikia. Nambu naleliwi bahapa pa ndi vakamkamula. 28 Vakaywanga, "Vagosia va Isilaeli, Yelusalemu. Muwula wangu Gamalieli. Nawuliwi mutitangatila! Mundu mwenuyu ndi mweakuvawula kulanda malagizu ga vagogo vitu, najiwusili mtima vandu kila pandu mambu gegibelana na vandu va woha kwa Chapanga ngati chemuvi nyenye lelu. 4 Isilaeli, gegibesa malagizu ga Chapanga geampeli Navang'ahisi hati kuvakoma vandu vala vevalanda Musa na pandu apa Pamsopi. Hati hinu avayingisi Njila ya Bambu. Navakamwili vagosi na vadala vandu vangali Vayawudi Munyumba ya Chapanga na kuvakunga muchifungu. 5 Mteta mkulu wa na kupahakasa pandu pamsopi." 29 Vajovili genago Chapanga, vagogo voha va libanji vihotola kujova ndava vanuwene Tofimo mkolonjinji wa ku Efeso, ndava ya lijambu lenili. Kuhumila kwavi napokili balua alongosini na Pauli kumujini, vakaholalela manya Pauli yevayandikiwi valongo Vayawudi vala, vevavi ku amuyingisi Munyumba ya Chapanga. 30 Chitututu Damasko. Nahambilu ku Damasko muni nivakamulayi chadandasiki muji woha, vandu vakonganiki kuhuma vandu avo na kuvaleta kuni ku Yelusalemu, muni pandi zoha, vakamukamula Pauli, vakamuhuta na vabuniwayi." 6 "Hinu, panavili munjila papipi kuhika kumuhumisa kuvala ya Nyumba ya Chapanga, na Damasko, lukumbi lwa saa sita ya muhi, lumuli bahapo milyangu hikadindwa. 31 Pavalingili kumkoma luvalha kuhuma kunani kwa Chapanga chigafula Pauli, malovi gala gakamhikila mkulu wa msambi wa ukahumila na kulinlangasa pandi zoha. 7 Penapo ku Loma kuvya Yelusalemu yoha yimemili chitututu. ndi nagwili pahi, nakuyuwana Iwami lukunijovel, 32 Bahapo mkulu wa msambi akavatola manjolinjoli 'Sauli, Sauli! Ndava kyani, ukuning'aha?' 8 Hinu na vachilongosi wavi, vakavajumbila kuhamba. nakotili, yani Bambu? Aniyangwili, 'Nene ndi Yesu Vayawudi pavamuwene mkulu wa msambi pamonga wa ku Nazaleti mweukumung'aha.' 9 Vayangu na manjolinjoli vakaleka kumtova Pauli. 33 Mkulu wa vala valuwene lumuli lula, nambu nakummany msambi yula akamhegelela Pauli, akamkamula na Iwami lwa mwenilongela nayu. 10 Ndi nikakota, kulagiza akungiwayi minyololo yivili. Kangi akakota, 'Nikita kyani, Bambu?' Bambu akaniyangula, 'Yima, "Mwenuyu ndi yani? Abudili kyani?" 34 Vangi mu uhamba ku Damasko na kwenuko yati ujoviwa goha msambi wula vakavya mukuywanga vangi aga na geupangwi kugahenga.' 11 Mihu nakuhotola kulola vangi gala. Ndava ya chitututu, mkulu wa msambi wa ndava ya lumuli lula, hinu yavaganili vayangu vala manjolinjoli amanyili lepi uchakaka wa mhalu waki. Ndi kulinlongosa mbaka kuhika ku Damasko." 12 "Kwenuko akahamula vandu vaki vampeleka mugati ya ngomi kwavili na mundu mmonga liina laki Anania, mundu ya manjolinjoli. 35 Pauli pahaikili pangazi, yavaganili mweakumtopesa Chapanga, mweilandu Mhilu wa manjolinjoli kumgega ndava ya chitututu cha vandu. 36 Chapanga weampeli Musa na mweitopeswa neju na Ndava muni msambi wa vandu uvaha vamlindili kuni Vayawudi voha vevitama ku Damasko. 13 Mwene viywanga, "Mkomayi!" 37 Pavamuyingisa mungomi, abwelli kulinola, akanihgegelela na kunijovel, 'Mlongo Pauli akamuyupa mkulu wa msambi wa manjolinjoli wangu Sauli! Lola kavili.' Bahapo nikahotola kumlola. yula, "Nihotola kukujovel chindu?" Mkulu wa msambi 14 Kangi Anania akajova, 'Chapanga wa vagogo wa manjolinjoli akamkota, "Wu, umanya kujova vitu akuhagwili veve uhotola kumanya maganu gaki, Chigilikil?" 38 Wu, veve ndi Mmisili yula magono kumlola Mweikita geigana Chapanga, na kumuyuwana gegapitili atumbwili chitututu na kuvalongosa vakomaji malovi gaki. 15 Ndava muni yati wijova ndava yaki elufu mcheche kuhamba kulugangatu?" 39 Pauli kwa vandu voha gala geugawene na kuyuwana. akayangula, "Nene na Myawudi, mkolonjinji wa ku 16 Hinu ndi, ndava kyani kutamakisa? Yima, Taso muji wa Kilikia, muji weutopeswa. Chondi ubatiziwayi na kulekekeswa geumbudili Chapanga niyidakila nilongela na vandu." 40 Mkulu wa msambi kwa njila yenyi ukulikemela liina la Yesu." 17 wa manjolinjoli yula akamyidakila. Ndi Pauli akayima "Hinu nawuyili ku Yelusalemu, na panavili mukuyupa panani ya ngazi akavapungila vandu chiwoko, muni Munyumba ya Chapanga, nagawene maono. 18 vaguna, akatumbula kulongela nauw muluga ya Namuwene Bambu akunijovel, 'Yumbatika! Wuka Yelusalemu kanyata, ndava muni vandu va penapa yati vakukuyidakila lepi mukujova kwaku ndava yangu.' 19 Chiebulania.

Nikamyangula, Bambu, vandu ava vimanya hotohoto kuvya nene ndi yula mwenahambayi munyumba za kukonganekela Vayawudi na kuvakamula na vangu, namanyili lepi ngati mwene ndi Mteta Mkulu kuvatova vala vevakusadikayi. 20 Na lukumbi Stefani wa Chapanga. Ndava muni Mayandiku Gamsopi mweijova ndava yaku peakomiwi, namwene navili gijova, ‘Ukotoka kujova gahakau kumvala chilongosi nayidakili lepi chitendu chenicho hati navi mlonda wa vandu vaku.’” 6 Lukumbi Iwenulo ndi Pauli wa nyula za vakomaji vala. 21 Kangi Bambu amali kumanya vandu vangi mu libanji lila vavi akanijovela, ‘Hamba, Yati nikutuma kutali kwa vangali Vafalisayu na vangi Vasadukayu. Akajova kwa Iwami Vayawudi.’” 22 Msambi wa vandu wamuyuanili luvala, “Valongo vangu, nene namfalisayu mwana Pauli mbaka peajovili malovi ago. Kangi vakajova wa mfalisayu. Vanitakili mu libanji kuvya nisadika kwa Iwami luvala, “Mkoma mundu uyu! Mundu vandu vevafwili yati viyuka.” 7 Peamali kujova ngati uyu iganikiwa lepi kutama pamulima.” 23 malovi ago kanyata ukahumila muhutanu pagati ya Ndi vayendalili kuywanga kuni vitaga nyula zavi Vafalisayu na Vasadukayu mngonganu wapecchengini. na kutikula lububu kunani. 24 Mkulu wa msambi 8 Muhutanu wene wavi, Vasadukayu vijova kuvya wa manjolinjoli avalagizi vandu vaki vampeleka vandu vevafwili viyuka lepi, vavi lepi vamitumu va Pauli mungomi, akavajovela vamtova michapilu muni kunani kwa Chapanga. Mpungu nawene uvi lepi. amanya ndava kyani Vayawudi vakumywangila. 25 Nambu Vafalisayu visadika goha ago gadatu. 9 Nambu pevamalili kumkunga Pauli muni vamtovayi, Pakavya na njowo zamahele neju ndi vawula vangi mwene akamkota chilongosi mmonga wa manjolinjoli va chikundi cha Vafalisayu vakayima na kujovesana mweayimi penapo, “Malagizu ginu yikuvayidakila kwa makakala, “Tichiweni lepi chihakau chochoha kumtova mkolonjinji wa ku Loma angahamuliwa?” 26 kwa mundu uyu, pangil kuvya mpungu amala mtumu Hinu chilongosi yula peayuwini genago, akamjovela wa kunani kwa Chapanga valongili nayu.” 10 mkulu wa msambi wa manjolinjoli akajova, “Wigana Muhutanu wavi uvaha neju hati mkulu wa msambi kukita kyani? Mundu uyu ndi mkolonjinji wa ku Loma!” ayogwipi kuvya Pauli yati vakumpapulana hipandi 27 Hinu mkulu yula amhambalili Pauli, akamkota, hipandi. Ndi avalagizi manjolinjoli waki kuyingila “Nijovela, veve ndi mkolonjinji wa ku Loma?” Pauli pagati yaki, vamuwasiyi Pauli na kumuwyisa akayangula, “Ena.” 28 Kangi mkulu yula akayendelela muchifungu. 11 Kilu yiyo Bambu akamuhumila kujova, “Nene namkolonjinji wa Loma wa kugula Pauli na kumjovela “Jipolesa mtima! Cheujova ndava kwa mashonga gamahele.” Pauli akajova, “Nambu yangu ku Yelusalemu apa yati wikita mewa Kumuji nene namkolonjinji wa Loma mukuvelekewa.” 29 wa Loma.” 12 Kwapachili Vayawudi vakakonganeka Vandu vala vevamkotekesayi na kumtova michapilu na kukita mpangu, vakalapa yati vinywa lepi amala Pauli bahapo vakawuka. Hati mkulu yula akayogopa peamanyili kuvya Pauli mkolonjinji wa ku Loma na kuni amkungili minyololo. 30 Chilau yaki mkulu wa msambi wa manjolinjoli aganili kumanya matakili ga Vayawudi gevamtakili Pauli. Ndi amuwopwili minyololo na akalagiza vamtetva vakulu va Chapanga na vagogo va libanji loha vakonganeka. Kangi amletili Pauli na kumiyimika palongolo yavi.

23 Pauli avalokosi takataka vandu vevakonganiki palibanj vala na kujova, “Valongo vangu, mbaka lelu iyi nihotwili kutama kwa kuhenga gakumganisa Chapanga.” 2 Mkulu wa kuteta wa Chapanga, mweikemiwa Anania akalagazila vevayimili papipi na Pauli vampamanda likofi mumlomo. 3 Hinu Pauli akamjovela, “Chapanga mwene yati akutova likofi wamwene mweukujikita mbwina, mweuvi ngati luwumba lwebabakili chokaa! Wihotola wuli kutama na kuhukumwa malagizu kuni wamwene ukugadenya malagizu genago kwa kulagiza nene nitoviwayi?” 4

Vandu vevayimili penapo vakamjovela Pauli “Ukumliga Mteta Mkulu wa Chapanga!” 5 Pauli akajova, “Valongo za kujonganekela Vayawudi na kuvakamula na vangu, namanyili lepi ngati mwene ndi Mteta Mkulu kuvatova vala vevakusadikayi. 20 Na lukumbi Stefani wa Chapanga. Ndava muni Mayandiku Gamsopi mweijova ndava yaku peakomiwi, namwene navili gijova, ‘Ukotoka kujova gahakau kumvala chilongosi nayidakili lepi chitendu chenicho hati navi mlonda wa vandu vaku.’” 6 Lukumbi Iwenulo ndi Pauli wa nyula za vakomaji vala. 21 Kangi Bambu amali kumanya vandu vangi mu libanji lila vavi akanijovela, ‘Hamba, Yati nikutuma kutali kwa vangali Vafalisayu na vangi Vasadukayu. Akajova kwa Iwami Vayawudi.’” 22 Msambi wa vandu wamuyuanili luvala, “Valongo vangu, nene namfalisayu mwana Pauli mbaka peajovili malovi ago. Kangi vakajova wa mfalisayu. Vanitakili mu libanji kuvya nisadika kwa Iwami luvala, “Mkoma mundu uyu! Mundu vandu vevafwili yati viyuka.” 7 Peamali kujova ngati uyu iganikiwa lepi kutama pamulima.” 23 malovi ago kanyata ukahumila muhutanu pagati ya Ndi vayendalili kuywanga kuni vitaga nyula zavi Vafalisayu na Vasadukayu mngonganu wapecchengini. na kutikula lububu kunani. 24 Mkulu wa msambi 8 Muhutanu wene wavi, Vasadukayu vijova kuvya wa manjolinjoli avalagizi vandu vaki vampeleka vandu vevafwili viyuka lepi, vavi lepi vamitumu va Pauli mungomi, akavajovela vamtova michapilu muni kunani kwa Chapanga. Mpungu nawene uvi lepi. amanya ndava kyani Vayawudi vakumywangila. 25 Nambu Vafalisayu visadika goha ago gadatu. 9 Nambu pevamalili kumkunga Pauli muni vamtovayi, Pakavya na njowo zamahele neju ndi vawula vangi mwene akamkota chilongosi mmonga wa manjolinjoli va chikundi cha Vafalisayu vakayima na kujovesana mweayimi penapo, “Malagizu ginu yikuvayidakila kwa makakala, “Tete tiviki chilapu yati nakulya chindu chochoha mbaka timkomayi Pauli. 15 Hinu, nyenye pamonga na libanji mutuma ujumbi kwa mkulu wa msambi muni amletayi Pauli kwini kudetekesa kuvya mwigana kuyuwana malovi goha ga kumvala mwene. Tijitendelekili kumkoma kwakona hati kuhika kwa nyenye.” 16 Nambu mwana wa mlumbu waki Pauli ayuwini mpangu wula, ndi akahamba muchifungu kumjovela Pauli malovi genago. 17 Kangi Pauli akamkemala mmonga wa valonda, akamjovela “Mtola msongolo mwenuyu, mpeleka kwa chilongosi wa msambi muni avi na lijambu la kumjovela.” 18 Ndi akamtola na kuhamba nayu mbaka kwa mkulu wa msambi akamjovela, “Pauli mweavimuchifungu yula anikemili na kuniyupa nimletayi msongolo uyu kwa veve muni avi na ilovi leigana kukujovela.” 19 Mkulu wa msambi akamkamula chiwoko msongolo yula

na kuhamba nayu pandu pachiepela, akamkota, uteke uvaha na kavili utiletili mang'amusi gamahela "Ugana kunijovela kyani?" 20 Na akajova, "Vayawudi gabwina ndava ya vandu vitu. 3 Lijambu lenili vayidakilini kukuyupa umpeleka Pauli chilau pa tikulipokela cha luheku magono goha na tikusengusa libanji chakudetekesela vandu va libanji vigana neju. 4 Nambu changali kuyagisa lukumbi latali, kuyuwana hotohoto malovi gaki. 21 Nambu veve chondi kwa lipyana laku utiyuwanila padebe malovi belayi luyupu lwavi ndava vavi vandu neju ya alobabini gitu. 5 Tihumbwili kuvya mundu uyu avi na luhonda, vakumbajamilia, vaviki chilapu vinywa lepi amala kulya mtumbulanu wa chitututu pagati ya Vayawudi kila chindu mbaka vamkomayi, hinu vilindila uhamula pandu pamulima. Mewawa ndi chilongosi wa chikundi waku." 22 Mkulu wa msambi akamleka awuka, cha njila ya kumuyupa Chapanga chechikemelewa akambesa akotoka kumjovela mundu yoyoha kuvya va Nazaleti. 6 Na hati alingili kuhakasa Nyumba ya anidandaulili. 23 Kangi Mkulu wa msambi akavakemela Chapanga, tete tamkamwili. Taganili kumuhukumwa vakulu vaki vavili va vachilongosi akavalagiza, kwa mhilu witu. 7 Nambu Lusia mkulu wa msambi "Mutendelekela manjolinjoli miya zivili, vakwela falasi abwelili na kumuwsa pagati yitu kwa makakala, 8 sabini, na manjolinjoli miya zivili wa migoha, vhahama Wammene ngati ukumkota mundu uyu yati wimanyalila ku Kaisalia, muwuka kwakona kuhika saa yidatu mambu gala getamtakili tete." 9 Vayawudi kwa ya kili lelu. 24 Mutendelekela falasi yungi ndava pamonga vakayidakila na kujova goha ago ndi kumgega Pauli, mumhikisa changalemaswa kwa gachakaka. 10 Kangi mkulu Felikisi akamlangisa Pauli Felikisi Mkulu wa ku Yudea." 25 Mkulu wa msambi kujova, mwene akajova, "Nimanyili kuvya veve ndi yula ndi akayandika balua iyi, 26 "Nene Kilaudio Lusia mhamula mihalu wa magono gamahela wa vandu nikuyandikila mtopeswa mkulu Felikisi. Tikuwon! 27 vitu, nihekelela kujikengelela namwene. 11 Wihotola Mundu uyu akamuliwi na Vayawudi na vavi papipi kumanya kuvya gapiti lepi magono kumi na gavili kumkoma, penayuwini kuvya mwene mkolonjinji kuhumila penahambilu ku Yelusalemu kumuyupa wa ku Loma, nikahamba pamonga na chikundi Chapanga. 12 Vandu ava vanikoli lepi nikotana na cha manjolinjoli, nikamkengelela. 28 Nampeliki mundu yoyoha amala vanikoli lepi nikuvakoakeha palongolo ya libanji lavi likulu nihotola kumanya vandu mu Nyumba ya Chapanga amala munyumba muhalu wewamtakili. 29 Ndi namanyili kuvya vamtkakili za kukonganekela Vayawudi, amala pandu popoha ndava ya muhutanu wa malagizu gavi, nambu akitili pamuji wenuwo. 13 Vihotola lepi kujova uchakaka lepi uhakau wowoha wewukumgana akomiwa amala wa mambu aga gevakunitakila. 14 Nambu chindu akungiwa muchifungu. 30 Panayuwini kuvya Vayawudi cheniyidakila ndi kuvya nikumuhengela Chapanga vaviki mpangu wa kumkoma, nahamwili vamletayi wa vagogo vitu, nitama mukulanda Njila yevikemela kwaku, mewawa nivajovili vevamtakili valeta matakila chikundi cha njila ya kumuyupa Chapanga. Nene gavi kwaku." 31 Hinu, manjolinjoli vala vamtolili nisadika goha gegayandikiwi muhitabu ya malagizu Pauli ngati chavalagaziwi. Kilu yilayila vakamupeleka na muhitabu ya vamlota va Chapanga. 15 Nene mbaka Antipatili. 32 Chilau yaki manjolinjoli va nikumsadika Chapanga ngati chavisadika vandu magendelu vala vawuyili kujela, vavalekili vayavi ava, kuvya vandu vevamganisa na vevakum'budila vevikwela falasi vayendelela na lugendu pamonga na Chapanga voha ya viyuka kwevafwili. 16 Ndava Pauli. 33 Pavahikili ku Kaisalia, vakampela Felikisi yenyo nikujikangamalisa magono goha kutama mkulu wa mkowa balua yila na kumgotola Pauli. 34 wumi wa bwina changali kumbudila Chapanga na Felikisi peamali kuyisoma balua yila akamkota Pauli vandu." 17 "Panakatamili kutali mumiyaka yamahele, ahumili mulima woki. Peamanywisi kuvya ahumili nawuyili ku Yelusalemu muni nivaletela vakolonjinji Kukilikia, 35 akajova, "Yati nikuuuyuanila muhalu vayangu mtangatilu na kuwusa luteta. 18 Lukumbi lwe waku vala vevakutakili vakamala kuhika." Kangi nahengayi mambu ago ndi pavankolilli Munyumba ya akalagiza Pauli avikiwayi munyumba ya unkosi wa Chapanga, namali kuwusa luteta lwa kunyambiswa. Helodi na kumlindalila.

24 Peyahikili ligono la mhanu, Mteta mkulu Anania ahikili Kukaisalia pamonga na vagogo vangi na mmanya malagizu mmonga wa Loma, liina laki Tetulo, ndi vamhambalili mkulu wa mkowa na kumtakila Pauli. 2 Pauli akakemelewa, na Tetulo akatumbula kumtakila, "Mtipeswa Felikisi, ulongosi waku utiletili

kusadika kuvya vevafwili yati viyuka.” 22 Hinu chindu chechikunigana kukomiwa, nibela lepi kufwa. Felikisi, mweamanyili bwina njila yeniyo, akahegelesa Nambu ngati kawaka uchakaka wa malovi gevanitakili muhalu wula mu ligono lingi. Akavajovela, “Yati ago, avi lepi mundu wa kunigotola kwa vene. Niyupa nihamula muhalu uwu lukumbi Lusia Mkulu wa muhalu wangu ukahamuliwa kwa nkosi wa ku Loma.” msambi, peibwela.” 23 Kangi akamlagiza chilongosi 12 Hinu Festo peamali kulongela na vamtagatila vaki wa manjolinjoli yula vamlindalila Pauli, nambu avyai mu libanji, ndi akamjovela Pauli, “Uyupili lufani kwa mukulekekeswa padebe, vankozi vaki vayidakiliwa nkosi wa ku Loma, yati wipeleka kwa mwene.” 13 kumtagatila. 24 Mu magono gegagelekili Felikisi Magono gadebe gegagelekili, nkosi wa pandu pangii abwellili pamonga na mdala waki Dilusila mweave liina laki Agilipa na Beliniike mweave mlumbu waki, Myawudi. Akalagiza Pauli aletewayi, akamyuanila vahikili ku Kaisalia kumjambusa cha kumtopesa Festo. ilongela ndava ya kumsadika Yesu Kilisitu. 25 Nambu 14 Ndi vatamili kwenuko mu magono gamahele, Festo lukumbi Pauli peatumbwili kudandaula gakumganisa akamdandaulila nkosi mhalu wa Pauli, “Penapa avi Chapanga, na kuijepesa na uhamula wa Chapanga mundu mmonga Felikisi amlekekesi Pauli kuhuma wewibwela, Felikisi ayogwipi, akajova, “Ndava hinu muchifungu. 15 Penakahambili ku Yelusalemu vakulu wihotola kuhamba, yati nikukukemela kavili panipata va kuteta va Chapanga na vachilongosi va Vayawudi nafwasi.” 26 Lukumbi Iwenulo alindila manya Pauli vamtakili na kuniyupa nimuhamula akomiwa. 16 ngaampeli mashonga. Ndava ya yeniyo amkemela Nambu nene navayangwili kuvya mvelu lepi wa vandu pamahele kulongela nayu. 27 Payamaliki miyaka yivili, va ku Loma kumgotola mundu alipiswai kwakona Polikio Festo akavya Mkulu wa ku Yudea. Nambu angakonganeka na vevamtakili mihu kwa mihu na Felikisi ndava ya kujiganisa kwa Vayawudi, mwene kupata fwasi ya kujikengelela ndava ya mambu akamlekekesa Pauli kuhuma muchifungu.

25 Magono gadatu, Festo patumbwili lihengu akawuka ku Kaisalia na kuhamba ku Yelusalemu. 2 Vakulu va kuteta pamonga na vachilongosi va Vayawudi vakamjovela matakilu gegakumvala Pauli. Vakamuyupa neju Festo, 3 vakamuyupa neju Festo, alagazila Pauli vamletayi ku Yelusalemu, muni vavikili mpangu wa kumkoma akona munjila. 4 Nambu Festo avayangwili, “Pauli yati isigalila kuko muchifungu Kaisalia namwene yati nihamba kanyata kwenuko. 5 Mvajovela vachilongosi vinu valongosana na nene kuhamba kwenuko, vakamtakila palongolo yangu, ngati abudili chindu.” 6 Festo akatama nawu mulukumbi lwa magono nane amala kumi, kangi akawuya ku Kaisalia. Chilau yaki akahamba pa libanji, akalagizila Pauli vamletayi mugati. 7 Lukumbi Pauli ahikili, Vayawudi vevahumili ku Yelusalemu vamtindili vakatumbula kumtakila gamahele gegigonopa nambu nakuhotola kujova uchakaka. 8 Kangi Pauli ajikengelili mukujova, “Nene nibudili lepi chindu chochoha pa malagizu ga Vayawudi amala ndava Nyumba ya Chapanga amala kumvala Nkosi wa ku Loma.” 9 Nambu Festo ndava aganili kujiganisa kwa Vayawudi akamkota Pauli, “Wu wigana kuhamba ku Yelusalemu uhamuliwa palongolo yangu ndava ya matakilu genaga?” 10 Pauli akayangula, “Niyima pa libanji la mihalu la nkosi wa ku Loma, bahapa ndi peniganikiwa kuhamuliwa. Wamwene umanyili bwina nivabudili lepi chindu chochoha Vayawudi. 11 Ngati nene nambudaji amala nikitili

12 Hinu Festo peamali kulongela na vamtagatila vaki wa manjolinjoli yula vamlindalila Pauli, nambu avyai mu libanji, ndi akamjovela Pauli, “Uyupili lufani kwa mukulekekeswa padebe, vankozi vaki vayidakiliwa nkosi wa ku Loma, yati wipeleka kwa mwene.” 13 kumtagatila. 14 Ndi vatamili kwenuko mu magono gamahele, Festo lukumbi Pauli peatumbwili kudandaulila nkosi mhalu wa Pauli, “Penapa avi Chapanga, na kuijepesa na uhamula wa Chapanga mundu mmonga Felikisi amlekekesi Pauli kuhuma wewibwela, Felikisi ayogwipi, akajova, “Ndava hinu muchifungu. 15 Penakahambili ku Yelusalemu vakulu wihotola kuhamba, yati nikukukemela kavili panipata va kuteta va Chapanga na vachilongosi va Vayawudi nafwasi.” 16 Lukumbi Iwenulo alindila manya Pauli vamtakili na kuniyupa nimuhamula akomiwa. 17 Nambu nene navayangwili kuvya mvelu lepi wa vandu pamahele kulongela nayu. 18 Payamaliki miyaka yivili, va ku Loma kumgotola mundu alipiswai kwakona Polikio Festo akavya Mkulu wa ku Yudea. Nambu angakonganeka na vevamtakili mihu kwa mihu na Felikisi ndava ya kujiganisa kwa Vayawudi, mwene kupata fwasi ya kujikengelela ndava ya mambu gevamtakili. 19 Pahali paki ndi vavi na muhutatu pamonga nayu ndava ya njila ya kumuyupa Chapanga wavi na mundu mmonga liina laki Yesu mweamali kufwa, nambu Pauli ikangamala kujova akona muni. 20 Namanyili lepi nikita kyani ndava ya muhalu wenuwo. Hinu, namkotili Pauli ngati igana kuhamba kilibanji la mihalu Yelusalemu kula, ndava ya matakilu ago. 21 Nambu Pauli akangamili kuyupa kusigalila muchifungu mbaka uhamula wa muhalu waki uhamuliwa na nkosi wa ku Loma. Ndava yeniyo nalagizi atama muchifungu mbaka penihotola kumpeleka kwa Kaisali.” 22 Kangi Agilipa akamjovela Festo, “Namwene nigana kumuyuanila mundu mwenuyo.” Festo akamyangula, “Yati ukumuyuanila chilau.” 23 Hinu, chilau yaki Agilipa na Beliniike vahikili kwa chilulu mu libanji la mihalu kuni valongosini na vakulu va msambi na vachilongosi va muji. Festo akalagiza Pauli vampeleka mugati. 24 Festo akajova, “Nkosi Agilipa pamonga na vandu voha mwemuvi apa na tete! Palongolo yinu avi mundu, vandu voha va mulima wa Vayawudi va bahapa na ku Yelusalemu, yakumng’ung’utila kuvya iganikiwa lepi kulama wumi waki kavili. 25 Nambu namwene nichiwene lepi chindu chochoha cheabudili hati kuganikiwa akomiwa. Hinu ndava mwene ayupili muhalu waki uhamuliwayi na Nkosi wa Loma, nahamwili kumpeleka. 26 Mewa namwene nivii lepi na malovi gakumyandikila Nkosi

wa ku Loma ndava ya muhalu uwu. Ndi mana Nambu hinu yimuka, uyimayi. Nikuhumalili muni nimletili palongolo yinu, ndi neju veve Nkosi Agilipa, nikuvika kuvya mtangatila wangu. Ukavajovela vandu vangi mambu geugaweni lelu na gala genivii nakona kukulangisa. 27 Yati nikusangula kuhuma kwa vandu va Isilaeli na vandu vangali Vayawudi, ndi nene kwenikutuma kwavi. 28 Yati ukugagubukula mihu gavi muni uvang'anamusa vahuma muchitita na kuyingila mu lumuli, vahuma muulongosi wa Setani, vamuwyila Chapanga, muni kunisadika nene valekekeswa gevamubudili Chapanga muni vatola uhali pamonga na vandu vevahaguliwi na Chapanga." 29 "Ndi, Nkosi Agilipa, nabelili lepi maono ago ga kunani kwa Chapanga. 30 Hinu natumbwili hoti kuvakokosela vandu va ku Damasko, kangi kwa vandu va ku Yelusalemu na mulima woha wa ku Yudea mewawa kwa vandu vangali Vayawudi. Navakokosili vamuwyila Chapanga kwa kulangisa mumatendu kuvya vang'anamwki. 31 Ndava ya genago Vayawudi vanikamwili Munyumba ya Chapanga, vakalinga kunikoma. 32 Nambu kwa ulonda wa Chapanga nakona muni hati lelu, nikuvajovela vadebe na vavaha. Nidandaula galagalva vamlota va Chapanga na Musa vajovili yati gihumila, 33 kuvya yamganili Kilisitu kung'aiswa na mutumbula kuyuka, muni akokosayi kuvya lumuli lwa usangula lukuvalangasa vandu voha, Vayawudi na vandu vangali Vayawudi." 34 Pauli peajikengeleyi mu malovi ago, Festo akajova kwa Iwami luvhaha, "Pauli! Wipenga! Usomili neju ndi wipenga luhalu." 35 Nambu Pauli akajova, "Mtopeswa Festo, nipenga lepi mu malovi genijova ndi gachakaka na gana luhalu. 36 Wamwene Nkosi, ukugamanya mambu aga, hinu nihotola kulongela kwa ukekesi palongolo yaku. Mambu genago gamanyikini kwaku muni lijambu ilo lahengiki lepi mumfiyu. 37 Nkosi Agilipa, wu, ukugasadika gegajoviwi na vamlota vakadeni va Chapanga? Nimanyili kuvya ukugasadika." 38 Agilipa akamyangula Pauli, "Wihololela kuvya mu malovi gadebe wihotola kunkulukisa kuvya Mkilisitu?" 39 Pauli akayangula, "Nikumuyupa Chapanga kuvya mulukumbi luhupi amala latali lepi wamwene ndu, nambu voha vevakuniyuwani lelu vahotola kuvya ngati chenivii nene, changali kukungwa minyololo." 40 Kangi Nkosi Agilipa, mkulu Festo na Belini ke na vandu voha vevatamii pamonga nawu, vakayima. 41 Pevamali kuwuka ndi vajovisini, "Mundu mwenuyu ahengili lepi chindu chihakau hati kuganikiwa kukomiwa amala chifungu." 42 Agilipa akamjovela Festo "Mundu uyu ngaihotoliki kulekekeswa kuyyaa ayupili lepi uhamula kwa Nkosi wa ku Loma."

26 Hinu Agilipa akamjovela Pauli, "Wihotola kujova malovi ga kujikengelela." Ndi Pauli akakwesa chiwoko na kutumbula kujova. 2 "Nkosi Agilipa, lelu niheka neju, kujikengelela palongolo yaku ndava ya mambu goha gevanitakili Vayawudi. 3 Neju ndava wamwene wimanya bwina mivelu ya Vayawudi na muhutatu wavi, nikuyupa uniyuanila bwina." 4 "Vayawudi voha vamanyili wumi wangu kutumbula uwana wangu, chenitamili kutumbula kadeni pamulima wangu ndi mewa ku Yelusalemu. 5 Vanimanyili mu magono gamahele na vihotola kujova ndava yangi ngati vigana, kuvya kutumbula kadeni navili mmonga pagati ya chikundi cha Vafalisayu chechikangamalisa neju kulanda mvelu wa njila ya kumuyupa Chapanga yitu. 6 Na hinu nivii palongolo yaku nihamuliwa ndava nisadika lilaganu lila Chapanga avalagazili vagogo vitu. 7 Malaganu gene ndi galagala gegihuvalila na makabila kumi na gavili ga vandu vitu, vakumhengela Chapanga muhi na kilu. Mtopeswa nkosi, Vayawudi vakunitakila ndava ya sadika yenyo! 8 Ndava kyani nyenye mwivya na mtahu kusadika kuvya Chapanga akuvayukisa vevafwili? 9 Chakaka namwene naholalili kuvya yikunigana kuhenga mambu kubela uhotola wa Yesu wa ku Nazaleti. 10 Mambu genakiti ku Yelusalemu, napatiili uhotola kuhuma kwa vakulu va kuteta va Chapanga, navasopili muchifungu vandu vamahele vevakumganisa Chapanga, ndi pavahukumiwi kukomiwa, nayidakili kuvya vakomiwa. 11 Pamahele navalipisi munyumba za kukonganekela Vayawudi zoha, navajovili kwa makakala vayibela sadika yavi. Namemili ligoga ndava yavi hati navahakili mbaka mumji ya kutali." 12 "Kwa lihengu lenilo, nahambilii kumuji wa Damasko kwa uhotola na malagizu ga vamleta va vakulu va Chapanga. 13 Mtopeswa Nkosi, lukumbi nivii munjila, muhi wa saa sita nauwene lumuli luvhaha kuliwa wa lilanga utilangasa kuhuma kunani kwa Chapanga, wanitidili nene pamonga na vamulugendu vayangu. 14 Tavoha tete tagwili pahi, ndi nayuwini Iwami lukunjovela kwa luga ya Chiebulania, 'Sauli, Sauli! Ndava kyani ukuning'aha? Ukujilemasa waka ngati ng'ombi yejitakula ndonga ya bambu waki.' 15 Ndi nene namkotili, 'Veve wayani Bambu?' Bambu akayangula, 'Nene ndi Yesu mweukuning'aha. 16

27 Pevamali kuvika mpangu wa lugendu lwa tete vakuakunga nyosi kwa makakala. Vayogwipi kukwama kuhamba Italia, Pauli pamonga na vafungwa pa lilundu la masavati ga papipi na mbwani ya ku vangi vagotoliwi pahi pa ulonda wa Juliasi mweavi Libya, vakahelesa nyosi na kuleka watu wikang'iswa Mkulu wa msambi wa manjolinjoli pagati ya chikundi na mpungu. **18** Mpungu na manji gatimbungini na chechikemelewa "Chikundi cha Augusti." **2** Tayingili pachilau yaki, vakanatumbula kutaga ndwika munyanja. muwatu wewahuma ku Adilamito wewavedukila **19** Na ligono la datu vakanatumbula kutaga vindu mumbwani ya miji ya Asia. Kangi tawukili pamonga nya watu kwa mawoko gavi vene. **20** Mu magono na mkolonjinji wa Makedonia kuhuma. Tesalonike gamahele valiwene lepi lilanga amala ndondo, mpungu liina laki Alistako. **3** Chilau yaki tahikili kumbwani ya na manji vyayendalili kutimbugana neju, kuhuvalila Sidoni. Juliasi amhengili lipanya Pauli kwa kumyidakila kwa kusanguka gavamaliki. **21** Pavatamili magono avalola vankozi vaki na kupata vindu vyaganili. **4** gamahele changalya, Pauli akayima pagati yavi Kuhuma kwenuko, tagendili mumhana mwa chisiwa akajova, "Vamtipeswa, mbanga kuvya muniyuwanili cha Kuplo ndava ya kuyepa mpungu wewabuma malovi gangu ga kuleka kuwuka Kilete, ngatiyepili kuhuma kulongolo yitu. **5** Kangi takupwiki nyanja mang'ahiso ago pamonga na kuyagisa vindu ivi. **22** ya upandi wa Kilikia na Pamfulia, tahikili Mula muji Nambu hinu nivayupa mjikangamalisa mtima, muni wa Lukia. **6** Penapo Mkulu wa msambi yula, aukolili kawaka hati mundu mmonga mweiyagisa wumi waki, watu wewihuma ku Alekisandalia na kuhamba ku nambu watu wene ndi wewiyaga. **23** Ndava muni Italia, ndi akatiyingisa mugati. **7** Tagendili mbolimboli golo kilu Mtumu wa kunani kwa Chapanga, kuhuma mulukumbi lwa magono gamahele cha kutyatalyala kwa Chapanga mwenikumuhengela, anihumalili, **24** neju tahikili papipi na muji wa Nido. Ndava ya mpungu akanijovela, 'Pauli, kotoka kuyogopa! Yikukugana wewatikang'ayi kuhuma kulongolo ndi tikahamba kuyima palongolo ya Nkosi wa ku Loma, Chapanga lumonga upandi wa Kilete kuhamba pandu pa mwene yimganisi, ndi kwa ubwina waki akuvasangula yezikemiwa Salimone. **8** Tapitili mumhana ya mbwani wumi wa voha mulugendu lwinu.' **25** Hinu vantipeswa, kwa kutyatalyala na kuhika pandu pepikemelewa mjikamngamalisa mtima ndava muni nikumsadika "Bandali ya Bwina," Papipi na muji wa Lasea. **9** Chapanga kuvya givya mewawa ngati chenijoviwi. Lukumbi Iwamahele Iwamali kupita, hati magono ga **26** Nambu yikutigana kutagwa kundumba ya chisiwa kujihinisa chakulya gamaliki. Hinu vayogwipi neju chimonga." **27** Ligono la kumi na mcheche kilu lugendu lwa muwatu. Pauli akavajovela malovi aga. **10** manji pagatumbwili kutimbugana tikanga'iswa kuni na "Mwavagosi, nihololela kuvya lugendu lwitu yati wivya kula munyanja ya Adilia. Pagati ya kilu vanalihengu na mang'ahiso na kuyagisa lepi ndava ya ndwika na muwatu vaholallili kuvya papipi na pandumba. **28** watu ndu, nambu mewa na wumi witu." **11** Nambu Vakalonda utali wa pahi wa nyanja kwa kuhelesa Mkulu wa manjolinjoli yula akasadika neju malovi ga nyosi yejakungiwi chindu chechitopa, vapatili utali mgendesa watu na ga mcolo watu, kuliku malovi ga wa mita alobaini. Na pavapimili kavili mwanakandahi Pauli. **12** Hinu ndava bandali yenyo yavi lepi naifwasi vapatili utali wa mita selasini. **29** Ndava ya ya bwina kutama lukumbi lwa mbepu. Ndi vamahele kuyogopa kukwama mumatalau ndi vakahelesa nanga pagati yavi vayidakilini kuwuka penapo na kuhamba mcheche za upandi mumbele mwa watu, vakamuyupa mbaka Foinike ngati yihotoleka na kutama kwenuko Chapanga kwiccha kanyata. **30** Vanalihengu va mkulukumbi lwa mbepu. Bandali ya Kilete yeiyihamba muwatu, vaganili kutila ndi vamali kuhelesa mtumbwi kweilihumiila lilanga na kusini kwelitipama lilanga. wavi mumanji, vakongayi kuvya vihamba kulongolo **13** Hinu, mpungu wa bwina pawatumbwili kubuma, kuhelesa nanga za muwatu. **31** Nambu Pauli amjovili vene vakahololela kuvya mpangu wavi wihotoleka, Mkulu wa msambi yula pamonga na manjolinjoli vangi, hinu vakahuta nanga vakanatumbula lugendu kuni "Vanalihengu ava ngati vitama lepi mugati ya watu, vigendesa watu papipi na mbwani ya Kilete. **14** yati mwisanguli lepi." **32** Penapo ndi manjolinjoli Kwakona vangahika patali, mpungu ukali weukemiwa vala vakadumula nyosi zezakamwili mtumbwi wula, "Mpungu Eulokilo." Watumbwili kubuma kuhuma vakauleka uhamba na manji. **33** Papipi na hamba muchisiwa. **15** Mpungu waukang'ili watu, wene kucha, Pauli akavayupa voha valyayi chakulya, "Lelu wahotwili lepi kukangamala nawu, ndi taulekili mpungu ndi ligono la kumi na mcheche vavili na wogoyi uyikang'ayi. **16** Na petapitayi pachisiwa chidebe lukumbi lwoha ulo mwangalya chindu. **34** Hinu, chechikemiwa Kauda, tattyalityi nambu tahotwili nikuvayupa mlyayi chakulya muni mukuchigana kuukunga mtumbwi wa watu. **17** Vanalihengu va muhotola kulama, Muni kawaka hati luyunju lumonga muwatu pevamali kuyigisa mtumbwi wula mugati, ndi wa mitu yinu lweluyaga." **35** Peamali kujova malovi ago,

Pauli akatola libumunda, akamsengusa Chapanga mu magono gadatu. 8 Hinu, dadi waki Publio agonili palongolo yavi voha akametula akatumtula kulya. palusongwani, ndava ya utamu na kuseka ngasi. 36 Kangi voha vakasindimala mtima, navene mewa Ndi Pauli ahambili kumlola na peamali kumuyupa vakalya chakulya. 37 Mugati ya watu wula tavi Chapanga, akavika mawoko gaki panani ya mtamu vandu miya zivili na sabini na sita. 38 Pevamali ndi akamlamisa. 9 Palahumalili lijambu lenilo, vatamu kulya na kuyukuta kila mundu, ndi vapungwizi voha muchisiwa chenicho vabwelili na kulamiswa utopa kwa watu, kwa kutaga nganu munyanja. mewa. 10 Vandu vatipelili njombi ndalindali lukumbi 39 Kwapachili, vanalihengu vala vaumanyili lepi patatumbwili kavili lugendu vayingisi vindu vyoha mulima wula, ndi vayiwene ndumba yeiyivi papipi na vyetaganilli muwatu. 11 Payamatiki miyehi yidatu manji, vakajovesana vayegeka watu kwenuko ngati tatumbwili kavili lugendu muwatu wewihuma ku yihtoleka. 40 Ndi, vakadumula nanga na kuzileka Alekisandalia yeyihongoliwi chimong'omong'o ya munyanja, mewa vakahuta nyosi za kugendesela "Vachapanga Mapaha." Watu wenuwo wayimili watu, kangi vakanola chitambala chimonga kulongolo muchisiwa icho mulukumbi lwoha lwa mbepu. 12 kukinga mpungu, vakahamba kundumba. 41 Nambu Patahikili pamuji wa Silakusa, tatamili penapo mu vahikili pamngonganu wa manji, na watu wakwamili, magono gadatu. 13 Kuhuma kwenuko tagendili upandi wa kulongolo wajwigwimi mumasavati changali na kuhika kumuji wa Legio. Chilau yaki, mpungu kunyugusika. Upandi wa mumbele wa watu watumbwili wa kusini watumbwili kubuma, ndi mulugendu lwa kudenrekana hipandi hipandi ndava kukang'wa na magono gavili tahikili pamuji wa Putioli. 14 Kwenuko mpungu ga manji ga kutimbugana. 42 Manjolinjoli tavakoli valongo vamsadika, ndi vatigongolili titama vavi na mpangu wa kuvakoma vafungwa voha ndava nauw mulijuma limonga. Kangi tayendalili na lugendu ya kuyogopa kuvya vihotola kusambalila mbaka kuhika ku Loma. 15 Vamsadika va ku Loma vala kundumba na kutila. 43 Nambu Mkulu wa msambi yula pevayuwini malovi ga kutivala tete, vakabwela kutali aganili kumsangula Pauli, avabesili valeka mpangu pанду pakugulisila vindu la Apio na Munyumba Zidatu wavi. Akalagiza vevimanya kusambalila vahumba za Vayehе kukonganeka na tete. Pauli peawene kuhuma muwatu na kusambalila mbaka kundumba, akamsengusa Chapanga na kusindimaliswa mtima. 44 na vevasigalili vajisangula kwa kukamulila mbaу amala chipandi cha watu weudenyiki, ndi tavoha tahikili tavamumi kundumba.

28 Patamali kuhika bwina kundumba ndi tamanyili kuvya chisiwa chila chikemelewa Malita. 2 Takangisi ndava vakolonjinji vatihengili gabwina neju tete. Fula ndi yatumbula kutonya na kwavili na mbepu, hinu vakoyili motu na kutigongolela. 3 Pauli anongili ndwika udebe wa sagala akazikohokea pamotu, penapo ndava ya lyoto la motu, limoma lahumallu musagala na lamulumili Pauli muchiwoko na kujikamulisa. 4 Vala vakolonjinji pavawene limoma lijikamulisi dombeka muchiwoko cha Pauli, vakajovesana, "Chakaka mundu uyu mkomaji, pamonga na kusanguka kufwa munyanja, nambu lihoka litu lelikemiwa ganisa Chapanga likumleka lepi alama." 5 Nambu mwene akakung'undila limoma pamotu na alemili lepi hati padabe. 6 Vandu vala vevalolokesa kuvya yati ihmiba amala kugwa pahi na kufwa. Pavalindili mulukumbi lutali changalola kuvya Pauli apatili lepi lijambu loloha lihakau, ndi vakang'anamusa maholo gavi vakujova mwene ndi lihoka. 7 Papipi na pandu apo pavili na migunda ya Publio, chilongosi wa chisiwa chila. Ndi mwene atigongolili cha uganu na tatamili munyumba yaki

8 Hinu, dadi waki Publio agonili palongolo yavi voha akametula akatumtula kulya. palusongwani, ndava ya utamu na kuseka ngasi. 36 Kangi voha vakasindimala mtima, navene mewa Ndi Pauli ahambili kumlola na peamali kumuyupa vakalya chakulya. 37 Mugati ya watu wula tavi Chapanga, akavika mawoko gaki panani ya mtamu vandu miya zivili na sabini na sita. 38 Pevamali ndi akamlamisa. 9 Palahumalili lijambu lenilo, vatamu kulya na kuyukuta kila mundu, ndi vapungwizi voha muchisiwa chenicho vabwelili na kulamiswa utopa kwa watu, kwa kutaga nganu munyanja. mewa. 10 Vandu vatipelili njombi ndalindali lukumbi 39 Kwapachili, vanalihengu vala vaumanyili lepi patatumbwili kavili lugendu vayingisi vindu vyoha mulima wula, ndi vayiwene ndumba yeiyivi papipi na vyetaganilli muwatu. 11 Payamatiki miyehi yidatu manji, vakajovesana vayegeka watu kwenuko ngati tatumbwili kavili lugendu muwatu wewihuma ku yihtoleka. 40 Ndi, vakadumula nanga na kuzileka Alekisandalia yeyihongoliwi chimong'omong'o ya munyanja, mewa vakahuta nyosi za kugendesela "Vachapanga Mapaha." Watu wenuwo wayimili watu, kangi vakanola chitambala chimonga kulongolo muchisiwa icho mulukumbi lwoha lwa mbepu. 12 kukinga mpungu, vakahamba kundumba. 41 Nambu Patahikili pamuji wa Silakusa, tatamili penapo mu vahikili pamngonganu wa manji, na watu wakwamili, magono gadatu. 13 Kuhuma kwenuko tagendili upandi wa kulongolo wajwigwimi mumasavati changali na kuhika kumuji wa Legio. Chilau yaki, mpungu kunyugusika. Upandi wa mumbele wa watu watumbwili wa kusini watumbwili kubuma, ndi mulugendu lwa kudenrekana hipandi hipandi ndava kukang'wa na magono gavili tahikili pamuji wa Putioli. 14 Kwenuko mpungu ga manji ga kutimbugana. 42 Manjolinjoli tavakoli valongo vamsadika, ndi vatigongolili titama vavi na mpangu wa kuvakoma vafungwa voha ndava nauw mulijuma limonga. Kangi tayendalili na lugendu ya kuyogopa kuvya vihotola kusambalila mbaka kuhika ku Loma. 15 Vamsadika va ku Loma vala kundumba na kutila. 43 Nambu Mkulu wa msambi yula pevayuwini malovi ga kutivala tete, vakabwela kutali aganili kumsangula Pauli, avabesili valeka mpangu pанду pakugulisila vindu la Apio na Munyumba Zidatu wavi. Akalagiza vevimanya kusambalila vahumba za Vayehе kukonganeka na tete. Pauli peawene kuhuma muwatu na kusambalila mbaka kundumba, akamsengusa Chapanga na kusindimaliswa mtima. 44 na vevasigalili vajisangula kwa kukamulila mbaу amala chipandi cha watu weudenyiki, ndi tavoha tahikili tavamumi kundumba.

16 Petahikili ku Loma Pauli ayidakiliwi kutama mwene pamonga na linjolinjoli mmonga wa kumlindalila. 17 Pagamatiki magono gadatu, Pauli avakemili pamonga vachilongosi va Vayawudi va pandu apo. Pavakonganiki mwene akavajovela, "Valongo vangu, nene nakungiwi muchifungu ku Yelusalemu kula na kugotolewa kwa vandu va ku Loma, nambu nene nahengili lepi chindu chihakau amala kubela mivelu ya vagogo vitu. 18 Valumi pevamali kunkotakesa vaganili kunilekekesa muni nahengili lepi chindu chihakau chechikunigana kukomiwa. 19 Nambu Vayawudi vala vakabela lijambu ilo, ndi nene nikayupa kuhamuliwa na Nkosi wa ku Loma, nambu navi lepi na chochoha cha kuvatakila vandu va mulima wangu. 20 Ndava ya genago ndi nivakemelili tiwonanganayi na kulongela na nyenye, muni nikungiwi minyololo iyи ndava ya lilagizu la Chapanga kwa Islaeli." 21 Vene vakamjovela, "Tete tipokili lepi balua ya kuhuma ku Yudea, mewa kawaka mlongo yoyoha mweahikili kutijovela lasimi amala kulongela chindu chochoha chihakau ndava yaku. 22 Nambu tigana kuyuwana maholo gaku wammwene, muni timanya kuvya chikundi chenicho chibelelewa kila pandu." 23 Hinu vakayidakilana ligono la kukonganeka nayu, vandu vamahele vamhikili peatamili. Kutumbula lukela mbaka kimhi Pauli avadandaulili na kuvajovela

ujumbi wa kuuvala Unkosi wa Chapanga, alingili avakulukisi vayidakila mambu ga Yesu kwa kuhengela malagizu ga Bambu geampelili Musa na mayandiku ga vamlota va Chapanga. **24** Vangi pagati yavi vakofyiliwi malovi gaki, nambu vangi vasadiki lepi. **25** Hinu, vakapechengana mumaholo gavi vene kwa vene. Hinu wavukili ndava Pauli, ajovili lijambu limonga, “Mpungu Msopi avajovili chakaka vagogo vinu mu njila ya mlota wa Chapanga Isaya, **26** akajova, ‘Uvahambila vandu ava uvajovela, kuyuwana yati mwiyuwana, nambu nakumanya, kulola yati mwiola, nambu yati mwimanya lepi. **27** Ndava mitima ya vandu ava yitopa, vadindili makutu gavi, na vakupiki mihi gavi. Ngati lepi kulola kwa mihi gavi ngavayuwini kwa makutu gavi, ngavamanyili kwa luhala lwavi na valeka njila zavi zihakau, kangi nivalamisi.” **28** Kangi Pauli akajova, “Mmanyanya kuvya ujumbi wa Chapanga ndava ya kusanguliwa upelikwi kwa vandu vangali Vayawudi. Na vene yati vauyuwanila.” **29** Pauli peamali kujova genago, Vayawudi vakawuka, vakakotana gamahele vene kwa vene. **30** Palukumbi lwa miyaka yivili, Pauli atamili munyumba yeapangili mwene, avagongolili munyumba vandu voha vevabwelili kumjambusa. **31** Avakokosili malovi ga Unkosi wa Chapanga na kuwula vandu ndava ya Bambu Yesu Kilisitu kwa ukekesi na changabesiwa na mundu.

Valumi

1 Nene Pauli niyandika balua iyi, mtumisi wa Kilisitu Yesu, mwenikemeliwi kuvya mtumi na kuhaliguli na Chapanga, kwa lihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. **2** Penapo kadeni, Chapanga avahaidili vandu Lilovi la Bwina lenili, mu njila ya vamlota vaki ngati cheiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi. **3** Lilovi la Bwina lenili likumvala Mwana wa Chapanga, BAMBU witu Yesu Kilisitu, muhiga avelekiwi mu lukolo lwa nkosi Daudi. **4** Nambu kuvala wumi waki chimpungu wa Mpungu Msopi ajilangisi kwa makakala gaki kuvya Mwana wa Chapanga kwa kuyuka kwaki. **5** Mu njila yaki, nene nipewili ubwina wa Chapanga kuvya mtumi, muni ndava ya Kilisitu nivalongosayi vandu va milima yoha vasadikayi na kuyidakila. **6** Nyenye ndi pagati ya vandu venavo vevitama ku Loma, muhaguliwi muvyai vandu vaki Yesu Kilisitu. **7** Hinu nikuvayandikila mwavoha nyenye mwemwitama ku Loma ndi Chapanga akuvagana, akavahagula muvyai vandu vaki. Nikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **8** Nitumbula kumsengusa Chapanga wangu mu njila ya Yesu Kilisitu ndava yinu mwavoha, ndava sadika yinu iyiyuaniki na vandu voha va pamulima. **9** Nikumhengela Chapanga, kwa mtima wangu woha kwa kukokosa Lilovi la Bwina la Mwana waki, mwene amanyili kuvya njova chakaka kuvya nikuvakumbuka **10** lukumbi lwoha nikumuyupa mwene. Nikumuyupa Chapanga akaganayi, anihotosa nihotola kuvagendelela. **11** Muni ninogela neju kuvalola na kuhanganila pamonga njombi yeakuvapela Mpungu Msopi muni avakangamalisa. **12** Chenijova apa tavoha tikangamalisanayi, sadika yangu yivakangamalisa nyenye, na sadika yinu yinikangamalisa nene. **13** Valongo vangu, nigana mumayai kuvya naganili pamahele kuvagendelela, nambu mbaka hinu nibesiwi. Nigana kupata gabwina pagati yinu nyenye vandu mwemukumsadika Kilisitu ngati chenapatili pagati ya vandu vangali Vayawudi. **14** Nivii na lihengu la kuvakokosela vandu voha vevavili na uyovelu yabwina na vana matendu yihakau, vevachenjili na vayimu. **15** Hinu nene ninogela neju kulikokosa Lilovi la Bwina mewawa nyenye mwemwitama ku Loma. **16** Nikuliwonela lepi soni Lilovi la Bwina, ndava lina makakala ga Chapanga ga kumsangula kila mundu mweisdika, kutumbula kwa Vayawudi kangi kwa vangali Vayawudi mewawa. **17** Muni Lilovi la Bwina lilangisa hotohoto Chapanga cheakovayidakila vandu vavyai vabwina kwaki. Kwa njila ya kusadika

kutumbula utumbukanu mbaka mwishu. Ngati cheiyandikwi mu Mayandiku Gamsopi, "Mundu mweakitiwi kuvya mbwina palongolo ya Chapanga yati itama kwa sadika." **18** Chapanga amanyisi ligoga laki kuhuma kunani kwa Chapanga kwa kumbudila na uhakau woha wa vandu, vene kwa uhakau wavi vakuudiva uchakaka ukoto kumanyikana. **19** Ndava muni, gala gegikita Chapanga amanyikana kwavi gavi hotohoto, muni Chapanga mwene agalangisi kwavi. **20** Kutumbula Chapanga peawumbili mulima, makakala gaki ga magono goha gangali mwishu na uchapanga waki, chewimanyikana hotohoto hati ngati uloleka lepi kwa mihi. Nambu vandu vihotola kuulola kwa vindu yeawumbili Chapanga. Hinu vandu vavi lepi na chindu chakujikengelela! (aīdios g126) **21** Pamonga vammanyili Chapanga, nambu vakumlumba lepi na kumsengusa, pahali paki, maholo gavi gauyimu na mitima yavi yisopipi chitita. **22** Vimeka kuvya vachenjili nambu vayimu. **23** Vileka kumulumba Chapanga mweifwa lepi, na pahali paki vakuhilumba himong'omong'o yeyiwanangana na mundu mweifwa, ngati videge amala hinyama amala vingokoko yeyikwava. **24** Ndava yenyo, Chapanga avalekili valandayi mnogo uhakau wa mitima yavi na kukitilana mambu ga soni muhiga zavi. **25** Vakuung'anamusa uchakaka wa Chapanga kuvya udese, vakuvigundamila na kuvihengela vindu vyeviwumbiwi pahala pa Chapanga, vakumlumba lepi muwumba mwene mweiganikiwa kulumbiwa magono goha gangali mwishu! Ena. (aīōn g165) **26** Ndava vikita genago, Chapanga avalekili valandayi mnogo wavi uhakau wa soni. Hati vadala valekili kugona na vagosi ngati cheyiganikiwa pahala paki vinogelana vene kwa vene. **27** Na vagosi mewawa, valekili kugona na vadala ngati cheyiganikiwa, badala yaki vinogelana vene kwa vene. Vagosi kwa vagosi vikitilana mambu ga soni, ndava yenyo vakujiletela vene kuhamuliwa kwa uhakau wavi wevahengili. **28** Ndava muni vandu avo vabelili kuvika muluhala lwavi uchakaka wa kummanyia Chapanga, namwene avalekili valanda luhalu lwavi luhalau, vikitili gala gegabesiwi kukiwa. **29** Vandu venavo vamemili uhakau woha, uhakau na uhutulu mnogo kuyola vindu wihi na ukomaji na luhonda na udese na kuhenga matendu gahakau na kuheha, **30** na kuvakupakisa vayavi na vevakumuyomela Chapanga na veviliga na vevakujilumba na vevimeka na viyidakilana kukita gahakau na vala vevibela kuvayidakila vala vevavaveliki, **31** vayimu na vilanda lepi lilaganu lavi na vakuvagana lepi vandu na vakuvahengela lepi lipyana vandu vangi. **32** Vamanyili ngati malagizu ga Chapanga gjiova vandu vevikita vindu ngati ivi

viganikiwa kufwa, nambu vikita vindu vyenivyo ndi lepi vindu ivyo ndu, ndi mewawa vakuvayidakila vevikita vindu vyenivyo.

2 Hinu nkozi wangi, ngati ukuvahamula vandu vangi, katu uhotola lepi kujikengelela, hati ngati veve wayani. Ndava muni, peuvahamula vangi, kuni wamwene ukita galagala gevikitina vene ukujihamula wamwene. **3** Timanyili ngati kuhamuliwa na Chapanga kwa vala vevikita mambu ngati ago ndi uhamula wa chakaka. **4** Nambu veve nkozi mweakuvahamula vala vevikita mambu ngati ago kuni warmwene ukita ago. Wu, uhololela uhotola kuyepa kuhamuliwa na Chapanga? **5** Amala ukuuvevesa ubwina waki ukulu na kukangamala kwaki na kusindimala kwaki, wu umanyili lepi ngati ubwina wa Chapanga ukutilongosa tileka uhakau timuwuyila mwene? **6** Nambu ndava ya ndindani yinu na unionopa wa mitima yinu yangagana kumuwyila Chapanga, ndi ukujivikila uhamula uvaha mu ligono lila la ligoga la Chapanga, na uhamula waki wewukumganisa peyigubukuliva. **7** Chapanga yati akuvapela kila mundu kuwanangana na matendu gaki. **8** Vandu vala veviyendeleta kukita gabwina, kuni vigana utopesa ukulu na wumi wangahalabika, vandu ava Chapanga yati akuvapela wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) **9** Nambu vala vevilanda mambu gavi vene na vala vevibela uchakaka muni valanda uhakau, vandu avo Chapanga yati akuvahamula chakaka kwa ligoga laki likulu. **10** Mang'ahiso na lipyanda gakumkolela kila mundu mweikita uhakau, gakuvakolela Vayawudi hoti, kangi kwa vandu vangali Vayawudi. **11** Nambu Chapanga akuvalumba, akuvatopesa na akuvapela uteke vala vevikita gabwina, Vayawudi hoti, na vandu vangali Vayawudi. **12** Muni Chapanga akumbagula lepi mundu yoyoha. **13** Vandu vangali Vayawudi vangaimanya malagizu ga Musa kuni vikita uhakau yati viyaga changamanya malagizu. Na Vayawudi vevimanyili malagizu kuni vikita uhakau yati vihamuliwa kwa Malagizu genago. **14** Muni lepi veviyuwana malagizu ndi vikita gabwina palongolo ya Chapanga, nambu vala vevikamula malagizu ndi veviyidakiliwa kuvya vabwina palongolo ya Chapanga. **15** Vandu vangali Vayawudi vangamanya Malagizu ga Musa, pala pevikita mambu mu uyovelu yevavelikiwi nazu kwa kuwanangana na malagizu vene vilangisa kuvya vamanyili gegiganikiwa kuhenga hati ngati vangamanya malagizu. **16** Ndava muni mwenendu wavi wilangisa malagizu yiyanidki mu mitima yavi. Mitima yavi yilangisa kuvya lijambu lenili ndi chakaka, muni maholo gavi gilangisa kuvya lukumbi lungi

gakuvatakila, na lukumbi lungi gakuvakegelela. **17** Aga yati gihumalila ligono Chapanga peihamula mambu ga mfiyu ga vandu mu njila ya Yesu Kilisitu ngati chelijova Lilovi la Bwina lenivakokosili. **18** Hinu veve mweukujikemela Myawudi, ukuyihuvalila malagizu ga Musa na kumekela kuvya wa mundu wa Chapanga. **19** Ukgamanya gala geigana Chapanga ugakitay na uhotola kuhagula gabwina muni malagizu gakuwulili, **20** veve ujilola kuvya chilongosi wa vandu ngalola na lumuli kwa vala vevavi kuchitita, **21** veve ndi muwula wa vayimu na muwula wa vandu vangakangala. Ndava muni uholalela mu malagizu weuvinayu luhalo lwoha na chakaka. **22** Ndi veve ukuvwula vangi, ndava kyani ukujiwula lepi warmwene? Ukuvakokosela vangi vakotoka kuyiva ndava kyani warmwene uyiva? **23** Ujova, "Mkoto kukita ugoni," Ndava kyani warmwene ugonekana? Ukuvivenga michapanga ya vimong'omong'o nambu warmwene uyingila na kuyiva vindu munyumba za michapanga? **24** Umeka ngati uvi na malagizu ga Chapanga, ndava kyani warmwene ukumvevesa Chapanga na kudenya Malagizu gaki? **25** Vandu vangali Vayawudi vakuliliga liina la Chapanga "Ndava ya matendu ginu nyenye Vayawudi." **26** Kudumula jandu ngalivii lijambu labwina ngati wikamula Malagizu ga Chapanga, nambu ngati widenya Malagizu ndi ngausigalili changali kudumula jandu. **27** Mundu angali myawudi mweangadumula jandu akakitay ngati Malagizu gigana wuli, yati ivalangiwa lepi ngati mundu mweadumwili jandu? **28** Vandu vangali Vayawudi vala vangadumuliwa jandu, vikamula Malagizu yati vakuvahamula nyenye Vayawudi muni mukamula lepi Malagizu, hati ngati muvi nagu malagizu gegayandikwi na mudumuliwi jandu. **29** Ndi kujova, mundu ivya lepi Myawudi wa chakaka kwa kulolekana chakuvala amala mundu ivya lepi Myawudi wa chakaka, kwa kudumuliwa jandu. **30** Myawudi wa chakaka ndi yula mweavili myawudi cha mugati, ndi mweadumwili jandu mu mitima. Lihengu lenili ndi la Mpungu wa Chapanga, lepi lijambu la malagizu gayandikwi. Mundu wa naha yati ilumbiwa na Chapanga ndi lepi na vandu.

3 Wu, Myawudi ana chindu choki chingi chechiyonjokisi kuliku vandu vangi? Amala kudumula jandu kuna chiyonjokesu? **2** Ena, chivili chiyonjokesu. Kutumbula, Chapanga avagotolili Vayawudi ujumbi waki. **3** Nambu yivva wuli ngati vangi vavi vangasadika? Wu, lijambu lenili yati liwusa usadikika wa Chapanga? **4** Hati padabe! Leka Chapanga alolekana mchakaka magono goha, hati ngati kila mundu mdese. Ngati Mayandiku Gamsopi

chegijova, "Kila pewijova, ulangisa uchakaka, ahotola avalekekesa vandu kumbudila Chapanga pevakuhamula, yati wihotola pevakutakili." 5 Nambu, kwa sadika yavi kwa Yesu Kilisitu. Akitili chenicho ngati uhakau witu ulangisa Chapanga ikita gabwina, muni alangisa ubwina waki palongolo ya vandu. hinu tijova wuli? Wu, tijova Chapanga ibuda Kwakona Kilisitu kufwa Chapanga alolili ndu changali peakutihamula? Penapa nilongela chiumundu. 6 Hati kuvabuna ndava ya mabudilu gavi. 26 Nambu kwa padebe! Ngayivai naha, Chapanga ngaihotola wuli lukumbi ulu amuwusili Yesu muni kulangisa mwene kuvahamula vandu voha va pamulima? 7 Mundu ndi mbwina, na kwa kukita chenicho Chapanga ihotola kukota, "Ngati udese wangu yati utangatila ilangisa kuyya mwene ndi mbwina na ihotola kuvakata kulangisa neju uchakaka wa Chapanga na kulangisa vandu kuyya vabwina palongolo yaki kwa kumsadika ukulu waki, hinu ndava kyani nihamuliwa kuyya Yesu. 27 Hinu tihotola kumekela kyani? Kawaka! niimbudili Chapanga!" 8 Hinu ndava kyani tijova Ndava kyani! Wu, mundu ihotola kumeka ndava lepi, tikitayi gahakau ndi tipatayi gabwina! Vandu kuyidakila Malagizu ga Chapanga? Lepi! Nambu muni vatiligli, vakajova kuyya nene niwula chenicho. Yati tikumsadika Yesu Kilisitu. 28 Ndava muni tilola kuyya vihamuliwa ngati cheyiganikiwa. 9 Hinu tijova kyani? Chapanga akumkita mundu kuyya mbwina palongolo Wu, Tavayawudi tavabwina kuliku vandu vangi? yaki kwa njila ya sadika, lepi kwa kuyidakila Malagizu. Hati padebe! Ngati chenivajovili pakutumbula kuyya 29 Wu, Chapanga ndi Chapanga wa Vayawudi vene Vayawudi na vandu vangali Vayawudi voha vetalaliwa ndu? Wu mwene lepi Chapanga wa vandu vangali na kubuda. 10 Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, Vayawudi mewawa? Ena, mwene ndi Chapanga wa "Kawaka hati mmonga mweavili mbwina palongolo vandu vangali Vayawudi mewawa. 30 Chapanga ya Chapanga! 11 Kawaka mundu mweamanyili, ndi mmonga, na akuvakita Vayawudi vavya vabwina mewa kawaka hati mmonga mweinogela kumlonda palongolo yaki kwa sadika yavi, mewawa akuvakita Chapanga. 12 Voha vamlekili Chapanga, voha vabudili, vandu vangali Vayawudi vavyayi vabwina palongolo kawaka mweikita gabwina, kawaka hati mmonga. yaki kwa njila ya sadika yiyo. 31 Wu, hinu tukuyivika 13 Malovi gavi ginunga ngati litinda leligubukuliwi, kutali Malagizu kwa sadika iy? Hati padebe, nambu lulimi lwavi lumemili udese, Mu milomo yavi gihuma malovi gana chimatila ngati cha liyoka. 14 Milomo yavi yimemili likoto na lipyanda. 15 Vandu avo vihamba kanyata kukoma vandu, 16 Poha pevhamba vihalabisa na kuleka mang'ahiso. 17 Vamanyili lepi kutama cha uteke. 18 Vakumyogopa lepi Chapanga hati padebe." 19 Hinu timanyili kuyya malagizu ga Musa peyijova na vandu vala veviganikiwa kulongoswa na malagizu, muni kila mundu akotoka kuhotola kujikengelela, na vandu voha vahamuliwa na Chapanga. 20 Muni kawaka mundu yoyoha mweiyidikiwa kuyya mbwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakila Malagizu. Nambu malagizu gakutikita timanya kubuda. 21 Nambu hinu, njila ya Chapanga ya kuvayidikila vandu kuyya vabwina palongolo yaki yimali kumanyikana. Njila yeniyi yihuvalila lepi Malagizu ga Musa. Hati hitabu ya Malagizu vyeviyandikwi na Musa na vamlota Chapanga vijova lijambu lenili. 22 Chapanga akuvakita vandu kuyya vabwina palongolo yaki kwa kumsadika Yesu Kilisitu. Chapanga ikita chenichi kwa voha vevakumsadika Kilisitu, kawaka mlekengano kwa Vayawudi na vandu vangali Vayawudi. 23 Vandu voha vambudili Chapanga na vavi kutali na ukulu wa Chapanga. 24 Nambu kwa njombi waka ya ubwina wa Chapanga, vandu voha viyidikiwa kuyya vabwina kwa njila ya Yesu Kilisitu mweakuvagombola. 25 Chapanga amuwusili Yesu avya luteta, muni kwa ngasi yaki

4 Hinu tijova wuli, ndava ya Ibulahimu gogo witu? Ajiwulili kyani? 2 Muni ngati Ibulahimu avalangiwi ubwina palongolo ya Chapanga kwa gala geekitili, ngaavili na chindu cha kumekela, nambu lepi palongolo ya Chapanga. 3 Ndava muni Mayandiku Gamsopi gjijova, "Ibulahimu amusadiki Chapanga, ndi mwene Chapanga amuyidikili kuyya mbwina palongolo yaki." 4 Muhenga lihengu ilipwa luhuna, luhuna lwaki lepi njombi nambu ndi chindu cheiganikiwa kupewa. 5 Nambu mundu mwangahuvalila matendu gaki mwene, nambu akumsadika Chapanga mweakuvakita vabudanu kuyya vangabuda, hinu Chapanga akuyidakila sadika ya mundu mwenuyo, akumyidakila kuyya mbwina palongolo yaki. 6 Na mwene Daudi ajovili chindu chichichi, luheku lwa mundu yula Chapanga mweakuyidakila kuyya mbwina palongolo yaki changalola matendu gaki. 7 "Vamotisiwi vala vevalekekisiwi uhakau wavi, kumbudila kwavi Chapanga kuwusiwi. 8 Amotisiwi mundu yula, ndi BAMBU ivalanga lepi kubuda kwaki." 9 Wu, kumotisiwa kwenuko yeajovili Daudi ndi vandu vevadumwili jandu vene? Lepi mewawa vandu vangadumula jandu. Ngati chenalongolili kujova, "Ibulahimu amsadiki Chapanga na kwa sadika yaki

Chapanga amvalangili kuvya mbwina palongolo ubwina palongolo ya Chapanga," Gayandikwi lepi yaki." 10 Wu, Ibulahimu ayidaki kuvya mbwina ndava ya Ibulahimu mwene, 24 genaga tayandikiwi palongolo ya Chapanga peavi akona kudumula jandu amala peamali kudumula jandu? Kwakona tete vetivalangiwi vabwina palongolo ya Chapanga, kudumuliwa jandu, na lepi peamalili kudumuliwa jandu. 11 Ibulahimu adumwili jandu mwanakandahi, na kudumula jandu kwaki kwavili ulangisu kuvya Chapanga amyidikili kuvya mbwina ndava ya kusadika kwaki kwakona kudumula jandu. Hinu, Ibulahimu avi Dadi wa vandu voha vevakumsadika Chapanga, hati ngati vangadumula jandu, muni Chapanga avavalangila ubwina palongolo yaki. 12 Mewawa Ibulahimu ndi Dadi wa vala vevadumwili jandu, nambu lepi ndava ya kudumula jandu ndu, ndi ndava vilanda njila yilayila ya sadika yeavi nayu Dadi witu Ibulahimu kwakona angadumula jandu. 13 Ndava muni chealagini Chapanga kuvya yati ukuuhala mulima yabwel lepi kwa Ibulahimu amala mu chiveleku chaki kwa kuyidakila Malagizu nambu mu njila ya kuvya mbwina palongolo ya Chapanga yeyibwela kwa sadika. 14 Ngati chealagazili Chapanga chipokelewa na vandu veviyidakila Malagizu ndu, hinu sadika chindu lepi. 15 Malagizu gileta ligoga la Chapanga, malagizu ngati kawaka, ngakuvi lepi kudenya Malagizu. 16 Ndava yenyo, chila chealagini Chapanga chibwela kwa sadika, genago geajovili gihuma mu ubwina waki, na ndi ulangisu wa kulangisa kuvya ndi chakaka kulagana kwenuko ndava ya viveleku vyaki, lepi ndava ya vala vevikamula Malagizu ndu, ndi mewawa kwa vevisadika ngati cheakitili Ibulahimu, mweavili Dadi witu tavoha. 17 Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Nikuhagwili uvayai Dadi wa makabila gamahele." Mwene ndi Dadi witu palongolo ya Chapanga mweamsadiki. Chapanga mweakuvapela vevafwili wumi, na kwa amuli yaki, vindu vyangavya vivya. 18 Hati payavili kawaka chindu chechamkitili Ibulahimu ahuvalila chila chealagini Chapanga, Ibulahimu amusadiki Chapanga na kuhluvalila lilaganu, ndi akavya dadi wa makabila goha. Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Chiveleku chaku yati chivya chamahele ngati ndondo." 19 Ibulahimu avili mgogolo neju, miyaka yahegalilii miya yimonga nambu mwene asadiki neju, hati ngati amanyili ihotola lepi kupata mwana ndava higa yaki yavili ngati yifwili, na mdala waki Sala avili ngaveleka, 20 Ibulahimu alekili lepi kulisadika lilaganu la Chapanga na alyungi lyungili lepi apatili makakala ndava ya sadika yaki, akamulumba Chapanga. 21 Chakaka amanyili ngati Chapanga ihotola kugakita gala gealagini nayu. 22 Ndava ya sadika yaki, "Chapanga amvalangili Ibulahimu kuvya mundu mbwina palongolo yaki." 23 Malovi aga, "Avalangiwi

5 Hinu, ndava muni tikitiwi kuvya vabwina plongolo ya Chapanga kwa sadika, hinu tivii na uteke na Chapanga kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu. 2 Kwa njila ya sadika Yesu atikitili tiumannai ubwina wa Chapanga, ndi hinu titama mwenumo. Na tete tihekelela mu huvalila yitu kuhanganila ukulu wa Chapanga. 3 Lepi genago ndu, nambu mewawa tihekelela mang'ahiso gitu ndava timanyili mang'ahiso gileta usidindimala, 4 na usindimala wileta ukangamala na ukangamala wileta huvalila. 5 Huvalila yenyo yikutivinisa lepi mtima ndava Chapanga amali kuyisopa mu mitima yitu uganu waki kwa njila ya Mpungu Msopi mweatipelili tete. 6 Lukumbi lwealuhagwili Chapanga pelwahikili petavili takona vangolongondi, Kilisitu afwili ndava ya tete tavahakau. 7 Ndava muni yinonopa mundu kufwa ndava ya mundu mbwina palongolo ya Chapanga, manya mundu ihotola kufwa ndava ya mundu mbwina. 8 Nambu Chapanga atimanyisi cheakutigana, muni lukumbi patavili takona mukumbudila Chapanga, Kilisitu afwili ndava yitu. 9 Ndava muni hinu tikitiwi kuvya vabwina palongolo ya Chapanga kwa ngasi ya Kilisitu, chakaka akutisangula kuhuma mu ligoga la Chapanga. 10 Muni petavili tavamakoko, Chapanga atitepulanisi nayu kwa lifwa la Mwana waki. Ndava hinu titepulanisi nayu chakaka yati tisanguliwa kwa wumi wa Kilisitu. 11 Lepi genago ndu, mewawa tihekelela pa gala geagahengili Chapanga mu njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu ndi mweatipulanisi na Chapanga. 12 Kumbudila Chapanga kwayingili pamulima kwa njila ya mundu mmonga, na lifwa layingila ndava ya kubuda. Ndi lifwa lavabwelili vandu voha, ndava voha vaktili gahakau. 13 Kwakona Malagizu ga Musa kuvya, kubuda kwavili pamulima. Nambu kubuda kwavalangiwi lepi lukumbi Malagizu payavili lepi. 14 Nambu kuhuma lukumbi lwa Adamu mbaka lukumbi lwa Musa, lifwa lavatalalili vandu voha hati vala vevabudili lepi ngati cheabudili Adamu, kuleka kuyidakila gealagini na Chapanga. Adamu avili ngati ulangisu wa Kilisitu mweabwelili mwanakandahi. 15 Nambu kubuda kwa Adamu kuhotola lepi kuwanangiswa na ubwina wa Chapanga. Muni hati ngati vandu vamahele vafwili kwa kubuda kwa mundu mmonga, Chapanga avayonjokisi ubwina

waki na njombi zaki zezadandasiki kwa vandu ngati tikafwai pamonga na Kilisitu, tisadika kuvya vamahele mu njila ya ubwina wa mundu mmonga ndi titama mewa pamonga na mwene. 9 Muni, timanyili Yesu Kilisitu. 10 Njombi ya Chapanga yiwanangana ngati Kilisitu amalili kuyuka kuhuma kufwa namwene lepi na kubuda kwa mundu mmonga. Muni mundu ifwa lepi kangi, mewa lifwa nakumtalalila kavili. mmonga peabudili, Chapanga amhamwili, nambu 11 Ndava afwili mala yimonga ndu, kubuda kuvu pala pavabudili vandu vamahele Chapanga aletili lepi na makakala kavili kwaki, na hinu mumi na njombi ya kuvakita vandy vayvai vabwina palongolo itama pamonga Chapanga. 12 Mewawa na nyenye yaki. 13 Kwa kubuda kwa mundu mmonga, lifwa mijivalangayi mwili kwa malovi ga makakala ga latalalili mu njila ya mundu mwenuyo mmonga. kumbudila Chapanga na mlóngoswa lepi kangi Nambu chila cheakitili mundu mmonga yula, ndi na kubuda, nambu chemwitama mu kuwungana Yesu Kilisitu, chivaha neju. Vandu vohah vevipokela na Chapanga kwa njila ya Kilisitu Yesu. 14 Hinu, ubwina wa Chapanga na njombi ya kukitiwa vabwina kumbudila Chapanga kukoto kutalalila higa yinu palongolo ya Chapanga yati vitalalili wumi mu njila yeyifwa, muni mkoto kuyidakila mnogo wa higa. Yesu Kilisitu. 15 Hinu ngati kubuda kwa mundu 16 Mewawa mkoto kuwusa hati chiwungu chinu mmonga kikitili vandu vohah kuhamuliwa mbunu, chimonga cha higa ndava ya kumbudila Chapanga. mewawa chindu chimonga chabwina kwa Chapanga Pahala paki, mujiwusai mwavene kwa Chapanga chikuvakita vandu vohah vakumganisa na kuvapela ngati vandu vevayukisi kuhuma lifwa, mujiwusa wumi. 17 Ndava muni kubela kuyidikila kwa mundu mwavene kwa Chapanga ndava ya lihengu la mmonga vandu vamahele vayingili mukubuda, nambu kumganisa mwene. 18 Muni, kumbudila Chapanga kuyidikila kwa mundu mmonga vandu vamahele kukoto kuvya na makakala panani yinu, muni nyenye vikitwi vabwina palongolo ya Chapanga. 19 Malagizu mwilóngoswa lepi na malagizu, nambu mwilóngoswa ga Musa yabwelili muni vandu vajimanyayi kuvya na ubwina wa Chapanga. 20 Hinu, tijova wuli? chavambudili Chapanga, nambu pala kumbudila Wu, tiyendelela kukita uhakau ndava tilóngoswa Chapanga pepayonjokisi ndi, ubwina wa Chapanga lepi na malagizu nambu tilóngoswa na ubwina wayonjokiski neju. 21 Hinu, ngati kubuda chekwatalalili na kuleta lifwa, mewawa ubwina wa Chapanga yati ulongosi munjila ya kuvakita vandu vayvai vabwina palongolo yaki na kuvalongosa vapatayi wumi wa magono goha gangali mwishu mu njila ya Yesu Kilisitu BAMBU witu. (aiōnios g166)

6 Tijova kyani hinu? Ndi tiyendelela kutama mukubuda muni ubwina wa Chapanga uyongokeseka? 2 Hati padebe! Petijova ndava ya makakala ga kumbudila Chapanga gegavi mugati yitu tete ngati tifwili, Wu, tiyendelela wuli kutama mukubuda? 3 Wu, mmanyi lepi ngati petabatiziwi tawungini na Kilisitu Yesu? Tabatiziwi na kuwungana nayu mu lifwa laki. 4 Patabatiziwi tazikiwi pamonga nayu na kuwungana nayu mu lifwa laki, muni ngati Kilisitu cheayukili kuhuma lifwa kwa ukulu wa Dadi, mewawa na tete tihotola kutama muwumi wa mupya. 5 Muni, ngati tete tiwungini nimwene mulifwa ngati cheafwili mwene, mewawa tiwungana nayu mkuyukiswa ngati cheayukili mwene. 6 Timmanyili ngati matendu gitu ga kadeni gavambi pamsalaba pamonga na Kilisitu, muni makakala ga kubuda gegavi mu higa yitu yihalabiswai, na tikotoka kuvya kangi vavanda va kubuda. 7 Ndava muni, mundu akafwayi ivya lepi pahi ya makakala ga kumkubudila Chapanga gegihenga lihengu mugati yitu. 8 Hinu,

va Chapanga. Chiyonjokesu chemuvi nachu hinu Umsopi ndi wewileta wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōnios g166) 23 Ndava muni luhuna lwa kumbudila Chapanga ndi lifwa, nambu njombi ya Chapanga ndi wumi wa magono goha gangali mwishu mukuwungana na Kilisitu Yesu, BAMBU witu. (aiōnios g166)

7 Valongo vangu, mmanyili chakaka genijova, muni njova na vandu vevamanyili Malagizu. Malagizu yikumtalalila mundu peivyia mumi. 2 Luhumu, mdala peigegewa ikungwa, ikungiwa na mhilu lukumbi Iwoha mgosi waki peivyia mumi, nambu mgosi waki peifwa, ndi mdala mwenuyo ikungiwa lepi na Malagizu ga kugegana. 3 Ndi mdala mwenuyo akatama na mgosi yungi lukumbi mgosi waki akona mumi, mdala mweneuyo yati ikemelewa mkemi. Nambu ngati mgosi waki awfili, mdala mwenuyo ikungiwa lepi na Malagizu, hati akagegegewayi na mgosi yungi, mdala mwenuyo ivya lepi mkemi. 4 Mewawa valongo vangu, muvi lepi pahi ya Malagizu muni muwungini na higa yeniyi mana yaki ya Kilisitu peafwili na nyenye mwafwili pamonga nayu, hinu muvi vandu vaki mwenuyo mweayukisi kuhuma lifwa, ndi timuhengela gabwina Chapanga. 5 Muni, patatamili mukulongoswa na mnogo uhakau wemwavelekiwi nawu, mnogo wenuwo wakohakiwi na malagizu, zaktibili lihengu muhiga yitu, na goha getahengili gamalakili mu lifwa. 6 Nambu hinu tilekekisi kuhuma mu Malagizu gegatikungili ngati vavanda ndava tafwili pamonga na Kilisitu. Ndi timuhengela lihengu Chapanga mu njila ya mupya ya Mpungu Msopi lepi mu njila ya kadeni ya Malagizu gegayandikwi. 7 Hinu tijova wuli? Wu, Malagizu ndi kumbudila Chapanga? Hati padebe! Nambu changali Malagizu, nene nganimanyi lepi kumbudila chapanga ndi chindu kiki. Muni Malagizu pegajovili "Ukoto kunogela, chindu cha tuyaku," Nganimanyi lepi kunogela ndi uhakau. 8 Mu kuhengela Mihilu yenijo, kumbudila Chapanga kupata fwasi ya kuyimusa mnogelu uhakau wowoha mugati yangu. Muni, changali Malagizu kubuda kufwili. 9 Kadeni navili mumi changa mihilu nambu malagizu pagabwelili, kumbudila Chapanga kwatumbwili kuhenga lihengu muwumi wangu na nene navi ngati nifwili, 10 Mihilu yenijo yaganikiwi kuleta wumi, nambu kwa nene galetili lifwa. 11 Muni kubuda kwapatili fwasi kwa mbesu wenuwo yanikongili na kunikoma. 12 Hinu, Malagizu ga Musa ndi gamsopi, na mihilu ya msopi, gakumganisa Chapanga na yabwina. 13 Wu, chindu chabwina chiniletili lifwa langu? Hati padebe! Yahengiki chenicho, muni

kumbudila chapanga, yimanyikana ngati kumbudila Chapanga, mu njila ya ubwina yeiyuniletela lifwa langu. Hinu kumbudila Chapanga mu njila ya Malagizu galangisi kuvya chindu chihakau neju. 14 Timanyili kuvya Malagizu ndi ga Chimpungu, nambu nene namundu wa chimpungu lepi, nene nigulisi ngati mvanda mu kumbudila Chapanga. 15 Nimanyili lepi chenikita, muni gala genigana kukita, nikita lepi, nambu gala genikugahakali ndi genikugakita. 16 Nikahengayi gala genikugagana lepi kuhenga, yeniyi yilangisa kuvya niyidaki Malagizu gabwina. 17 Hinu, lepi namwene mwenikita chindu chenichi, nambu kumbudila Chapanga kwekutama mugati yangu. 18 Nimanyili kuvya kawaka chabwina chochoha mugati yangu, mu mnogo wangu uhakau wenivelekiwi nawu. Ndava muni, nigana kukita gabwina nambu nihotola lepi. 19 Ndava muni, nikita lepi labwina lila lenigana, nambu nikita gala gahakau nangagana. 20 Ngati nikita gala genigana lepi kukita, yeniyi yilangisa kuvya nene lepi mwenikita ago ndi kubuda kwekuvili mugati yangu ndi kukita genago. 21 Hinu, niliwene lijambu lenili lihenga lihengu mugati yangu, penigana kukita gabwina, nambu nikujikolela lihakau ndi lenihagula kukita. 22 Mugati mwa mtima wangu nihekelela Malagizu ga Chapanga. 23 Nambu nilola kuvya Malagizu wungi ukita lihengu muhiga yangu, mhilu weulekengana na wula weuyidikiwa na luhalo lwangu. Muhilu weunikita nivyayi mkungwi wa malagizu ga kubuda kwekuwita lihengu muhiga yangu. 24 Namuyinu nene! Yani mweakunisangula kuhuma mulifwa lwenipelekwa na higa yeniyi? 25 Sengusa kwa Chapanga mweakunigombola munjila ya Yesu Kilisitu BAMBU witu! Chenichi ndi chenivili, namwene, kwa luhalo lwangu namvanda wa Malagizu ga Chapanga, nambu kwa mnogo uhakau wenivelekiwi nawu ya kumbudila Chapanga.

8 Ndi hinu, kawaka kuhamuliwa mbunu kwa vala vevawungini na Kilisitu Yesu. 2 Muni, mukuwungana na Yesu Kilisitu, Malagizu ga Mpungu Msopi mweileta wumi kwa yinigombwili kuhuma mu malagizu ga kumbudila Chapanga na lifwa. 3 Chapanga akitili lijambu lila langahotoleka kuhengeka na Muhilu ndava ya mnogo uhakau wetavelekiwi nawu, wewayikitali Malagizu genago kuvya ganyong'onyo. Chapanga amtumili Mwana waki ngamwene mweavi na higa ngati tete vetibuda, muni ahukumwayi kubuda, na kwa higa yaki yenijo akakomekesa kubuda. 4 Chapanga akitili chenichi muni gala gegiganikiwa na Malagizu ga Musa gahengekayi mugati yitu neju, tete vetitama kwa makakala ga Mpungu Msopi ndi lepi

kwa makakala ga mnogo uhakau wetivelekiwi nawu. 5 wa Chapanga, Hati nahe livii huvalila, 21 muni viumbi Muni, vala vevitama kulandana na mnogo uhakau wa na vyene yati vilekekeswa kuhuma mu uvanda wa wakuvelekekwa nawu maholo gavi gitalaliwa na mnogo kuhalibika, na viyingila muukulu wa kulekewa kwa uhakau wenuwo. Nambu vala vevitama kulandana vana va Chapanga. 22 Muni timanyili mbaka hinu, na uganu wa Mpungu Msopi, vitalaliwa na gala viumbi vyoha ving'ita kwa mvinisu ngati lipyanda la geigana Mpungu Msopi, 6 maholo gegilongoswa kuveleka mwana. 23 Nambu lepi viumbi vyenivyo na mnogo uhakau wakuvelekekwa nawu weyileta ndu, hati tete vetivili na Mpungu mwenuyo, mweavili lifwa, nambu uholalelu wewilongoswa na Mpungu njombi ya kutumbula ya Chapanga, mewawa cha Msopi uleta wumi na uteke. 7 Mundu, mweitalaliwa mugati ting'ita kwa lipyanda, tilindila kwa mnogo na maholo ga mnogo uhakau weavelikwi nawu ligono lila Chapanga leakutigubukula tete kuvya vana ivya likoko wa Chapanga. Ndava muni ilanda lepi vaki chakaka na kuying'anamusa higa zitu kuvya Malagizu ga Chapanga mewa akuyiyidakila lepi. 8 zamupya. 24 Muni tisangulivi nambu takona tivii Vandu vevilongoswa na mnogo uhakau wa higa na huvalila yeniyi. Nambu chindu chechihuvaliwi yeavelekiwi nayu nakuhotola kumganisa Chapanga. chakalolekana, lepi huvalila kavili. Ndi mundu yoki 9 Nambu nyenye Mpungu wa Chapanga akatama ihuvalila chindu chila cheavili nachu? 25 Ngati mugati yinu yati mwilongoswa lepi na mnogo uhakau tikuchihuvalila chila tangachiwona, ndi tikuchilindila wa higa weavelekiwi nawu nambu mwilongoswa na kwa kusindimala. 26 Mewawa, na mwene Mpungu mpungu. Ngati mundu yoyoha avi lepi na mpungu Msopi akutitangatila mu kulenda kwitu. Muni timanyi wa Kilisitu, mwenuyo lepi wa Kilisitu, 10 Nambu lepi cheyiganikiwa tiyupayi, na Mpungu mwene ngati Kilisitu avili mugati yinu, mpungu akuvapela akutiyupila tete kwa Chapanga kwa kung'ita kwa wumi muni nyenye muvalangiwi ubwina palongolo ya malovi gangajoveka. 27 Ni mwene Chapanga mweilola Chapanga. Hati ngati higa yinu yati yifwa ndava ya mbaka mumitima ya vandu, amanyili uholalelu kubuda nyenye mwakona mumi. 11 Ngati Mpungu Iwa Mpungu, muni Mpungu akuvayupila vandu va wa Chapanga mweamuyukisi Yesu kuhuma mulifwa Chapanga, kulandana na uganisu wa Chapanga. 28 itama mugati yinu, ndi mwenuyo mwamuyukisi Kilisitu Chakaka timanyili mu mambu goha Chapanga ihenga mewawa yati akuiyukisa higa yinu yeyifwa. Yati ikita lihengu kwa chiyonokesu cha vala vevakumgana, chenicho mu njila ya Mpungu waki wewitama mugati vala vevakemeliwi kuhenga gala geigana mwene yinu. 12 Hinu ndi, valongo vangu, tivii na lihengu, gahengekayi. 29 Muni avo Chapanga avamanyili tiganikiwa lepi kutama ngati mnogo witu uhakau kutumbula kadeni, ndi avahagwili wawananganayi wetivelekiwi nawu chewigana titama. 13 Ndava muni, na Mwana waki, muni mwana avyayi wa kutumbula mukatama ngati higa cheyigana chakaka yati mwifwa. pagati ya valongo vamahele. 30 Ndi, vala Chapanga Nambu ngati mkagakoma matendu ginu gahakau avahagwili, mewawa avakemili, na venavo vevakemili mu njila ya Mpungu Msopi, yati mwivya muwumi. vabwina palongolo yaki na venavo vevakitili vabwina 14 Ndava muni voha vevilongoswa na Mpungu wa ndi akahanganila nawu muukulu waki. 31 Pa Chapanga ndi vana va Chapanga. 15 Ndava muni, genago goha, tijovayi kyani kangi? Ngati Chapanga mwampokili lepi Mpungu mweakuvakita vavanda avili upandi witu, yani mweihotola kutidivalila? 32 kangi mweakuvayogofya, nambu mwampokili Mpungu Chapanga amuhengili lepi lipyana hati mwana waki, mweakuvakita vana va Chapanga. Ndi tikumkemela ndi amuwusili ndava ya tavoha tete. Wu, ngati Chapanga "Aba," Ndi mana yaki "Dadi!" 16 Mpungu atipelili mwana waki wu, akutipela lepi waka mambu wa Chapanga mwene iwungana na mpungu witu na goha pamonga nayu? 33 Yani mweakuvatakila ijova kuvya chakaka tete ndi tavana va Chapanga. vandu vahaguliwa va Chapanga? Chapanga mwene 17 Hinu, yikavya tete tavana vaki, ndi vahali va akuvawusila kuhoka! 34 Yani mwakuvahukumwa? Chapanga yati tipokela vindu yyeativikili Chapanga Lepi Kilisitu Yesu! Muni Kilisitu Yesu ndi mweafwili, pamonga na Kilisitu, muni tikang'aikayi pamonga neju pa genago ayukili kuhuma lifwa na itama upandi nayu mewawa yati tihanganila nayu muukulu waki. 18 wa kulyela wa Chapanga. Mwene yati akutiyupila Nilola kuvya mang'ahiso ga lukumbi ulu Iwa hinu katu kwa Chapanga! 35 Yani mweihotola kutilekenganisa chindu lepi ngati tiwanangisa na ukulu weugubukuliwa na uganu wa Kilisitu? Wu, mang'ahiso, amala mtaha kwitu. 19 Viumbi vyoha vilindila kwa mnogo uvaha amala mvinisu amala njala amala changali nyula Chapanga avamanyisa vana vaki. 20 Ndava muni, amala kuyokiwa amala lifwa? 36 Ngati Mayandiku viumbi vyoha vyabadiliswi na kuvya vyangali mana, Gamsopi chegijova, "Ndava yaku, titama mumtaha lepi kwa kugana vyene nambu vyakitiwi kwa uganu wa lifwa muhi mbaka kilu, tiwanangana ngati limbelele

lelihamba kuhinjwa." 37 Nambu mu mambu goha lipyana, yati nivya mbwina kwa mundu mwениgana tete tihotola, kangi neju ya kuhotola kwa mwene kumkitila ubwina." 16 Hinu, goha genago gihuvalila mweatiganili. 38 Muni nene nimanyili chakaka kawaka chindu chechihotola kutilekanganisa na uganu wa Chapanga, lepi lifwa, amala wumi, lepi vamitumu va kunani kwa Chapanga, amala makakala, lepi vindu nya hinu amala vyevibwela, 39 lepi gegavi kunani, amala gegavi pahi amala chochoha chechiwumbi chechihotola kutilekanganisa na uganu wa Chapanga weuvili witu mugati ya Kilisitu Yesu BAMBU witu.

9 Nijova chakaka, nene ndi mundu wa Kilisitu, nijova lepi udese. Mutima wangu wilongoswa na Mpungu Msopi ulangisa chakaka njwe nene nijova lepi udese. 2 Nigana kujova naha, nivii ngolongondi na mviniyu wangamarika mumtima wangu 3 ndava ya valongo vangu vaisilaeli vandu va likabila langu. Ngati kuvya kwa njombi yavi, nganiyidakili likoto na kulekanganiswa na Kilisitu. 4 Vena ndi vandu va ku Isilaeli ndi vevahaguwilu na Chapanga vavyai vana vaki, avalangisi ukulu waki. Akalagana nawu, akavapela Malagizu gaki, namuna ya kumuyupa mwene na malaganu gaki. 5 Vene ndi vajukulu va vagogo va Vaebulania, namwene Kilisitu, mu umundu waki, ahumili mu lukolo Iwavi. Chapanga mweitalalila goha alumbaliwayi magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 6 Nijova lepi lilaganu la Chapanga ling'anamwiki, muni lepi vandu vohua va Isilaeli ndi vandu va Chapanga. 7 Ndi lepi vajukulu vohua va Ibulahimu ndi vana va Chapanga. Nambu Chapanga mjoyili Ibulahimu, "Chiveleku chaku yati vihumailia kwa Izaki." 8 Ndava muni vala vevavelekiwi chihiga, vene lepi vana va Chapanga, nambu vala vevavelekiwi kwa lealagini nawu Chapanga ndi yati vikemelewa vana va Ibulahimu. 9 Muni Chapanga avikili lilaganu ili, "Lukumbi lweluganikiwa yati niwuya, na mwene Sala yati iyeleka mwana mgosi." 10 Lepi ago ndu, mewa nambu Lebeka ababili vana mapaha kwa dadi mmonga, mwenuyo ndi gogo witu Izaki. 11 Nambu, hati kwakona mapaha vangavelekewa amala vangahotola kumanya lijambo loloha labwina amala lihakau, muni mpangu wa Chapanga wa kuhagula liolekanayi, 12 Chapanga amjovili Lebeka, "Mwana mvaha yati akumuhengela mbena waki." Ndi uhagula wa Chapanga wihiyalila namuna cheikemela mwene, lepi uhagula wa mundu. 13 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Namganili Yakobo, nambu namhakalili Esau." 14 Hinu, tijova wuli? Wu, Chapanga ihamula lepi cheyiganikiwa? Hati padabe! 15 Muni amujovili Musa, "Yati nikumuhengela lipyana mundu yoyoha mwenigana kumuhengela

lepi. **32** Ndava kyani? Ndava vahuvalili matendu kawaka mundu wa kuvakokosela? **15** Vandu vikokosa gavi pahala pa kuhuvalila sadika. Ndi vakajikuvala wuli ngati nakutumwa? Ngati chegijova Mayandiku "paliganga la kukuvala." **33** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Lola, nivika liganga ku Siyon, lenilo kwa vala vevikokosa Lilovi La Bwina!" **16** Nambu yati likuvakita vandu vajikuvala, yati nivika litalau lepi voha vayiyidakili Lilovi La Bwina la Chapanga. Ielikuvakita vandu vagwayi, nambu mundu yoyoha mweakumsadika ikola lepi soni."

10 Valongo vangu, mtima wangu winogela neju na kumuyupa kwangu Chapanga, ndi ndava ya vandu va Isilaeli kuvya vasanguliwayi. **2** Ndava muni nijova vene vakangamili neju kumganisa Chapanga, nambu kangamala yenyo yijengwi lepi panani ya umaya wa chakaka. **3** Muni vamanyi lepi ndi Chapanga cheakovakita vandu vavyayi vabwina palongolo yaki, nambu vene vatumbwili chevaholali, na vakuyilanda lepi njila ya Chapanga ya kuhengewa kuvya vabwina palongolo yaki. **4** Muni kwa kubwela kwaki Kilisitu, Malagizu gahikili pamwishu waki, muni kila mundu mweakumsadiki Kilisitu akitiwayi kuvya mbwina palongolo ya Chapanga. **5** Kuuvala kuvya mbwina palongolo ya Chapanga mu njila ya kuyidakila Malagizu, Musa ayandiki naha, "Mundu yoyoha mweiyidakila Malagizu yati ivya mumi munjila ya Malagizu genago." **6** Nambu chenichi ndi cheyijovekana kuvalangiwa ubwina palongolo ya Chapanga kwa njila ya sadika ndi iyi. "Ukoto kujikota mumtima waku, yani mweikwela mbaka kunani kwa Chapanga? Muni kumleta Kilisitu pahi pitu." **7** Amala ukoto kujikota, "Yani mwaihelela mbaka kuligodi langali mwishu? Muni amuyukisa Kilisitu kuhuma kwe vafwili." (*Abyssos* g12) **8** Nambu Mayandiku Gamsopi gijova naha. "Lilovi la Chapanga livili papipi na veve, livili mumlomo na mumtima waku." Wenuwo ndi ujumbi wa sadika yetikuyikokosa kwa vandu. **9** Ngati ukayidakilayi kwa mlomo waku, kuvya Yesu ndi BAMBU, na kusadika kwa mumtima waku kuvya Chapanga amuyukisi Yesu kuhuma mu lifwa, yati usanguliwa. **10** Muni mundu isadika kwa mtima ikitiwa mbwina palongolo ya Chapanga, na kuyidakila kwa mlomo waki ndi isanguliwa. **11** Mayandiku Gamsopi gijova, "Mundu yoyoha mweakumsadika ikola lepi soni." **12** Lijambu lenili ndi kwa voha, kawaka ulekengani pagati ya Vayawudi na vangali Vayawudi, muni Chapanga ndi BAMBU wa vandu na mwene ndi mbwina neju kwa vandu voha vevakumuyupa. **13** Muni Mayandiku Gamsopi gijova, yeyihonopa, "Mundu yoyoha mweakulikemelela liina la BAMBU, iyi yati isanguliwa." **14** Hinu, yati vakumuyupa wuli vihotola lepi kulola kwa mihi gavi amala kuyuwana mwevangamsadika? Kangi varmusadika wuli yula kwa makutu gavi." **9** Na Daudi ijova, "Mselebuko wavi vanga myuwana ujumbi waki? Na viywana wuli ngati

kawaka mundu wa kuvakokosela? **15** Vandu vikokosa gavi pahala pa kuhuvalila sadika. Ndi vakajikuvala wuli ngati nakutumwa? Ngati chegijova Mayandiku "paliganga la kukuvala." **33** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Lola, nivika liganga ku Siyon, lenilo kwa vala vevikokosa Lilovi La Bwina!" **16** Nambu yati likuvakita vandu vajikuvala, yati nivika litalau lepi voha vayiyidakili Lilovi La Bwina la Chapanga. Ielikuvakita vandu vagwayi, nambu mundu yoyoha mweakumsadika ikola lepi soni." **17** Ndi, sadika yibwela kwa kuyuwana ujumbi, na ujumbi wenuwo ubwela mu kukokosa Lilovi la Kilisitu. **18** Nambu nikota, wu vauyuwini lepi ujumbi wenuwo? Ena, kuyuwana vayuwini, ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Lwami lwavi lwayuaniki pamulima woha, malovi gavi gahikili mbaka pamwishu wa mulima." **19** Nikota kangi, wu yihtoleka kuvya vandu va Isilaeli vamanyili lepi? Chapanga alongolili kujova mu njila ya Musa, "Yati nikuvakita muya na wihi kwa vandu lepi va mulima. Yati nikuvakita likabila la vandu vayimu, vavamemesa ligoga." **20** Na Isaya ajovili cha ukekesi malovi aga, "Chapanga ajovili, Vandu vala vanganilonda vaniwene, najilangisi kwa vandu vangakota malovi gangu." **21** Nambu kuvala vandu va Isilaeli Isaya atijovili tete kuvya, Chapanga ijova, "Muhi woha nivatalambulili chiwoko changu kuvakemela vandu vevibela na vanganiyidakila."

11 Hinu, nikota, wu Chapanga avabelili vandu vaki, hati padebe avabelili lepi! Nene mundu wa ku Isilaeli, mijukulu wa Ibulahimu, nihuma mu likabila la Benjamin. **2** Chapanga avabelili lepi vandu vaki veavahagwili kutumbula kadeni. Wu msomili lepi Mayandiku Gamsopi chegijova kumvala Eliya mweatakili vandu va Isilaeli kwa Chapanga? **3** Akajova, "BAMBU, vavakomili vamlota va Chapanga vohi na kudenya pa lusanja lwa luteta. Nisigalili namwene ndu, navene vigana kunikoma!" **4** Wu Chapanga amuyangwili kyani? Amjovili, "Nijivikili vandu elufu saba vangamfugamila Baali, chapanga wa udese." **5** Ndi cheyivili hinu vavi vandu vadebe vevasigalili vevahaguli na Chapanga kwa ubwina waki. **6** Ngati vahaguli na Chapanga, uhagula kuvya Chapanga amuyangwili kyani? Amjovili, "Nijivikili vandu elufu saba vangamfugamila Baali, chapanga wa udese." **5** Ndi cheyivili hinu vavi vandu vadebe vevasigalili vevahaguli na Chapanga kwa ubwina waki. **7** Wu hinu? Vandu va Isilaeli vachipatili lepi chindu chevachilondayi, nambu voha vevahaguli lepi vevasigalili vevahaguli na Chapanga kwa ubwina waki. **8** Ngati Chapanga akuvahagula vandu ndava ya Chapanga wiwyi lepi wa Chapanga, wili vevahaguli lepi vevasigalili vevahaguli na Chapanga kwa ubwina waki. **9** Na Daudi ijova, "Mselebuko wavi vanganiyidakila, vagwayi na kubuniwa!

10 Mihu gavi gasopewayi chitita vakotoka kulola, kwa Chapanga kugapanda matutu gegadumuliwi migongo yavi yigundamayi kwa kung'ahika magono mu mkongo waki wene. 25 Valongo vangu, nigana goha." 11 Hinu nikota kavili, wu Vayawudi vajikuvili hati mmanyayi uchakaka uwu weufiyiki, mkotoka kulola kufwa? Hati padobe! Ndava ya kubuda kwavi usangula kuyva mna luhala neju. Ndindani ya vandu va Isilaeli uvabwelili vandu vangali Vayawudi, muni Vayawudi yavili kwa lukumbi ndu, mbaka vandu voha vangali vavawonela wihu. 12 Kubuda kwa Vayawudi kuletili Vayawudi veviganikiwa vambwelelayi Chapanga. 26 mota yamahele pamulima, na kupungukiwa kwa Penapo ndi vandu va Isilaeli pevisanguliwa, ngati sadika yavi, kuletili mota yamahele kwa vandu vangali chegijova Mayandiku Gamsopi, "Msangula yati ibwela Vayawudi. Ndi ngati Vayawudi vihenga gala geigana kuhuma Siyoni, yati akuuwusa uhakau wa chiveleku Chapanga hinu yati vileta mota yamahele neju. 13 cha Yakobo. 27 Lenili ndi lilaganu lenikita nawu, Hinu nijova na nyenye vandu vangali Vayawudi. Muni lukumbi penikuvalakekesa mabudilu gavi." 28 Ndava nene namtumi kwa vandu vangali Vayawudi, nimekela Vayawudi vabelili Lilovi la Bwina, ndava vene vavi lihengu langu. 14 Kwa huvalila nihotola kuvakita makoko va Chapanga nambu ndava ya chiyonjokesu Vayawudi vayangu vavawonelai wihu nyenye, muni chinu nyenye vandu vangali Vayawudi. Nambu ndava nipatayi kuvasangula Vayawudi pagati yavi. 15 Ndava muhaguliwi, Chapanga akona akuvagana ndava ya muni ngati Vayawudi chevabeleliwi ndi vandu voha vagogo vavi. 29 Muni Chapanga ibadili lepi maholo va pamulima vitezulariswa na Chapanga. Hinu ndi gaki kwa vala veavahagwili na kuvamotisa. 30 chakaka kuvya kuyidakiliwa kwavi na Chapanga yati Kadeni nyenye vandu vangali Vayawudi mwabeli kwivya ngati kwileta wumi kwa vala vevaafwili! 16 kumuyidakila Chapanga, nambu hinu avahengili Ngati chipandi cha kutumbula cha libumunda livikiwi lipyana ndava ya kumuyidakila kwa Vayawudi. 31 kwa Chapanga, mewawa libumunda loha livikiwi Mewawa, ndava ya kuvahengela lipyana nyenye, na kwa Chapanga, mikiga ya mikongo yikavikiwayi vene Vayawudi vakumyidakila lepi Chapanga, muni kwa Chapanga mewawa matutu gaki givikiwa kwa Chapanga. 32 na vene mewa vhengewai lipyana na Chapanga. 32 Muni Chapanga avakitili vandu voha kuvya vakungiwa vangamyidakila muni avahengela lipyana vandu voha. (eleēsē g165) 33 Umahele wa Chapanga ndi maha neju na luhala Iwaki Iuvaha neju, kumanya kwaki kuvaha. Yani mweimanya cheihamula? Yani mweimanya njila zaki. 34 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, yani mwamanyili maholo ga BAMBU? 35 Yani mweilongolela kumpela Chapanga chindu kangi Chapanga amuwuyasilay?" 36 Ndava muni vindu vyoha vihuma kwaki, vyoha vivii kwa makakala gaki, na vivii ndava yaki. Chapanga alumbiwayi magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

12 Hinu, valongo vangu, ndava Chapanga ana lipyana neju kwitu, nikuvayupa neju mujiwusayi mwavene luteta lweluvili mumi, muvya mwavamsopi na kukita geigana Chapanga. Yeniyi ndi njila ya chakaka ya kumgundamila Chapanga. 2 Mkoto Kulanda mambu ga mulima uwu, nambu Chapanga ang'anamusayi mitima yinu kwa kung'anamusa maholo ginu. Penapo ndi yati mwimanya maganu ga Chapanga gala gabwina gegamganisa mwene na cheigana nyenye muvya. (aiōn g165) 3 Ndava ya ubwina wa Chapanga weanipeli, nikuvajovela mwavoha, mkoto kujilola kuvya vavaha kuliku chemwiganikiwa kuvya. Palaha paki muvya na luhala mukuholalela kwinu na mjipimayi mwavene kulandana na sadika

yemupewili na Chapanga. 4 Muhiga yimonga lepi alongosayi. 2 Mundu yula mweibela ulongosi, muvi vivungu vyamahele, nambu kila chimonga na mwenuyo ibela malagizu ga Chapanga, na mweikita lihengu laki. 5 Mewawa pamonga tete tavamahele, chenicho akujiletela uhamula mwene. 3 Muni, tivii higa yimonga mukuwunga na Kilisitu, na kila vevitalilila viyogopwa lepi na vandu vevikita gabwina, mmonga ndi chiwungu cha higa ya tuyaki. 6 Hinu, nambu viyogopwa na vandu vala vevikita gahakau. Na kila mundu avi na njombi yaki ngati chatipewili veve wiganikiwa lepi kumuyogopa mweakulongosa. ubwina wa Chapanga. Mweavi na njombi ya kujova Kita gabwina na mwene yati akulumbalila, 4 ujumbi kuhuma kwa Chapanga ndi iganikiwa ajova muni mwene akumuuhengela Chapanga ndava yinu ngati cheyivili sadika yaki. 7 Mundu mweapewili muni mpata gabwina. Nambu ngati ukita gahakau, njombi ya kuvahengela vangi ndi avahengelayi. ndi penapo umuyogopa, muni ana uhotola wa Mundu mweavi na njombi ya kuwula ndi awulayi. kuhamuliwa. Mwene ilangisa ligoga la Chapanga kwa 8 Mweapewili njombi ya kuvakangamalisa mtima vala vevikita uhakau. 5 Ndi wiganikiwa kuvatopesa vangi ndi akitayi chenicho. Mweapewili njombi ya vanauhotola, lepi ndava ya kuyogopa kuhamuliwa na kuvapela vangi cheavili nachu na avapelayi kwa mtima Chapanga nambu ndava ya mtima waku wimanya msopi. Mweakulalongosa vangi na avalongosayi chewigana kuhenga. 6 Ndava yenyenye bwina, mweakuvahengela lipyana vangi ndi akitayi mwilipa kodi, muni vevitalilila avo vakumuuhengela chenicho kwa luheku. 9 Uganu winu uyyayi changali Chapanga ndava ya mahengu gavi. 7 Mumpela uhomela. Mugayomela gahakau, mugakamulayi kila mundu cheiganikiwa kupewa, ngati udaiyiwa gabwina. 10 Mgananayi ngati valongo, kila mmonga kodi, mumpela kodi, ngati udaiyiwa ushulu, mumpela amutopesa hoti tuyaki kuliku cheakujitopesa mwene. ushulu, mweiganikiwa kuyogopwa ndi ayogopewayi 11 Muhenga lihengu kwa kukangamala amala mweiganikiwa kutopeswa mumtopesa. 8 Mkoto kuvya mkoto kuvya vakata na mukumuuhengela BAMBU na lideni kwa mundu yoyoha, nambu lideni kuganana kwa mtima winu woha. 12 Huvalila yinu yivakita ndu. Muni mundu mweakumgana tuyaki akugalanda kuvya na sangaluka magono goha. Pamwig'aiswa malagizu ga Musa. 9 Muni mihilu yene ndi yenyenye, musindimala, mumyupayi Chapanga lukumbi lwoha. "Kotoka kukita ugoni, koto kukoma, koto kuyiva koto 13 Muvatangatila vandu va Chapanga maganu kunogela vindu vya vandu," Na zingi zoha zivii mu gavi, muvapokela vayehe kwa mtima wa bwina. malagizu lenili limonga, "Umganayi tuyaku ngati 14 Mumuyupa Chapanga avamotisa vandu voha cheukujigana warnwene." 10 Ukamanayi tuyaki vevakuvang'aisa, muvamotisa mkoto kuvapela likoto. uhotola lepi kumkitila uhakau. Hinu uganu ndi kwenuko 15 Muheka pamonga na vohahaveviheka, muvemba ndi kutimila kwa Malagizu goha. 11 Mkita naaha, pamonga na vohahaveviheka, muvemba. 16 Mtama bwina ndava muni lukumbi lwinu lwa kuyumuka mu lugono nyenye kwa nyenye. Mkoto kumeka, nambu mtama luhikili, usangula witu luhegelili papipi neju kuliku na mu unglongondi. Mkoto kujiholalela kuvya muvi patatumbwili kusadika. 12 Hinu kilu yipitili na muhi na luhalo neju. 17 Mundu akakukitila uhakau veve luhegelela. Ndi tileka kukita mahakau ga chitita na ukoto kumuuyisila uhakau. Uvyai na mtima wa kukita titola vindu vya kukomanila ngondo vya lumuli. 13 gabwina palongolo ya kila mundu. 18 Mukangamala Titama bwina ngati vandu vevitama lukumbi lwa muhi. kwa upandi winu kutama kwa uteke na vandu voha. Tileka mselebuko weuvi na matendu gahakau, na 19 Vakozi vangu, mkoto kulpisa uhakau, nambu kugala na ukemi na uhakau na ngondo na wihi. 14 mumlekela Chapanga akita lijambu lenilo mu ligoga Mkitayi vandu vamlolayi BAMBU witu Yesu Kilisitu avi laki, muni Mayandiku Gamsopi gjovia, Ijova BAMBU, muwumi winu, na mleka kuzihololela mnogo uhaku na "Kuvabuna uhakau ndi lihengu langu." 20 Nambu wemvelikiwi nawu na kuzilandia.

ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Likoko waku ngati ana njala yikumvina, mpela chakulya, na ngati avi na njota, mpela manji aywayi. Muni mukukita chenicho ukumkita akola soni." 21 Kotoka kuyidakila kuhotolewa na uhakau, nambu uhotola uhakau kwa ubwina.

13 Kila mundu iganikiwa kuvayidikila vachilongosi va mulima vevana uhotola muni kawaka mundu mweihotola kulongosa ngati Chapanga amvikili ga mahamba ndu akotoka kumuhamula mweilya

14 Mumpokelai mundu mweavi na sadika yinyong'onyo, mkoto kuhutana nayu ndava ya maholo gaki mwene. 2 Mundu mmonga sadika yaki yikumyidakila kulya kila chindu, nambu mundu yungi ndava ya sadika yaki yinyong'onyo, ilya makolo ga mahamba ndu. 3 Mundu mweilya kila chakulya akotoka kumvevesa yula mweilya lepi kila chakulya. Mewawa na mweilya makolo

kila chakulya, muni Chapanga amyidakili. 4 Veve uteke, na gegakutitangatila kukangamalisana mitima. wayani mweukumuhamula mvanda wa mundu yungi? 20 Hinu, kotoka kuhalibisa lihengu la Chapanga ndava Akayima amala akagwai ndi ndava ya BAMBU waki, ya kulya chakulya. Vyakulya vyoha vabwina kulya, mwene yati ikangamala kuyima ndava BAMBU ihotola nambu chabwina lepi kulya chakulya chechihotola kumyimisa. 5 Vandu vangi viholalela kuyya ligono kumgwisa mundu mu kumbudila Chapanga. 21 lingi la bwina kuliku lingi, nambu vangi viholalela Chabwina kuleka hotohoto kulya nyama na kunywa kuvya magono goha giwanangana. Kila mmonga divayi, amala chindu chechihotola kumgwisa mlongo witu alanda cheiholalela muluhala lwaki. 6 Mundu waku. 22 Kamulila chila chewisadika pagati yaku na mweihololela ligono lingi kuvya la bwina, mwenuyo Chapanga. Amotisiwi mundu yula mwanga jihamula ihenga na ha kwa kumlumbalila BAMBU. Mweilya mwene ndava isadika gala geikita gakumganisa kila chakulya, namwene ihenga na ha kumlumbalila Chapanga. 23 Nambu mundu mweivagaya ndava BAMBU, muni akumsengusa Chapanga kwa chakulya ya chakulya chailya, Chapanga akumuhamula ngati cheampelili. Mewawa mweileka kulya vyakulya vingi, akalyayi, muni ikita lepi kulandana na sadika. Na namwene ihenga na ha kwa kumlumbalila BAMBU, mwenuyo akumsengusa Chapanga. 7 Muni kawaka Chapanga.

mundu yoyoha pagati yitu mweavili mumi ndava yaki mwene ndu, mewa kawaka mwefifa ndava ya mwene ndu. 8 Muni ngati titama, titama ndava ya BAMBU, takafwayi tifwa ndava ya BAMBU. Hinu ngati titama amala tifwa, tete ndi vandu va BAMBU. 9 Ndava yeniyi Kilisitu awfili na kuyuka muni kavili avyai BAMBU wa vevavi mumi na vafwili. 10 Ndava kyani veve, ukumuhamula mlongo waku? Ndava kyani veve ukumvevesa mlongo waku? Tavoha tete yati tiyima palongolo ya Chapanga tihamuliwa. 11 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "BAMBU ijova, Ndi chakaka ngati chenivili Chapanga mwenivi mumi kila mundu yati ifugama palongolo yangu, na kila mundu yati ijova kwa mlomo waki mwene kuvya nene ndi Chapanga." 12 Hinu, kila mmonga witu yati ijova mambu gaki mwene kwa gala geagahengili palongolo ya Chapanga. 13 Hinu, tileka kuhukumilana tete tavate ndi mujiyangalila, nambu katu mundu akotoka kukita chindu kwa mlongo cha kumuyokesa amala kumgwisa mukubuda. 14 Nene mweniwungini na BAMBU Yesu, nimanyili kuvya kawaka chakulya chochoha chechihakasa palongolo ya Chapanga. Nambu mundu yungi akaholalela kuvya chakulya chingi chihakasa palongolo ya Chapanga, cherichio ndi chihakasa kwa mwene. 15 Ngati ukumvinisa mtima mlongo waku ndava ya chakulya cheilya, ndi veve ukita lepi muuganu. Chakulya chewilya chikoto kumuyagisa mundu mwenuyo ndava Kilisitu awfili ndava yaki. 16 Hinu, mkoto kuyidakila chindu chila chechilolekana kuvya chabwina kwiru chiveveswa. 17 Muni Unkosi wa Chapanga lepi Ijambu la kulya na kunywelela, nambu kukita mambu gegiyidakiliwa na Chapanga na uteke na luheku kwekuletwa na Mpungu Msopi. 18 Mweakumuhengela Kilisitu kwa njila yenijo akumganisa Chapanga, na kuyidikiwa na vandu. 19 Hinu ndi, magono goha tigalandayi mambu gegileta

15 Tete vetivii na makakala mu sadika, tiganikiwa kuvatangatila vakulenda. Tikotoka kukita mambu gegatiganisa tavete ndu. 2 Kila mmonga witu iganikiwa kumganisa mundu yungi kwa kumkitila gabwina na muni amkangamalisa mu sadika. 3 Muni Kilisitu ajiganisi lepi mwene. Pahali paki Mayandiku chegijova, "Maligu goha gevakuligili, ganikolili nene." 4 Muni, goha gegayandikiwi kadeni gayandikwi kutiwula tete, muni kwa kusindimala na kupoleswa mtima, yetipata mu Mayandiku ago, tivya na huvalila. 5 Chapanga mwakuvapela usindimala na kupoleswa mtima avapela nyenye mpungu wa umonga pagati yinu, pemukumlanda Yesu Kilisitu, 6 mwavoha nyenye, kwa mtima umonga na Iwami lumonga, mumlumbalila Chapanga mweavili Dadi wa BAMBU witu Yesu Kilisitu. 7 Hinu, mumpokelana nyenye kwa nyenye ngati Kilisitu cheavapokili ndava ya Ukulu wa Chapanga. 8 Muni, chakaka nikuvajovela kuvya, Kilisitu akitili uhengaji ndava ya Vayawudi kulangisa usadika wa Chapanga na lilaganu lila levapewili vagogo vitu litimilikayi, 9 Mewawa vandu vangali Vayawudi vamulumbalila Chapanga ndava ya lipyana laki. Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Hinu yati tikumlumbalila pagati ya vandu vangali Vayawudi. Yati niyimba lunyimbu lwa kulisumbalila liina laku." 10 Kangi Mayandiku chegijova, "Muhekelela, nyenye vandu vangali Vayawudi, muhekelela pamonga na vandu va Chapanga." 11 Na kavili, "Nyenye vandu voha vangali Vayawudi, mumlumbalila BAMBU, vandu voha mumlumbayi." 12 Isaya ijova, "Yati ihumalila nkosi mu lukolo lwa Yeso, na kuvatalalila vandu vangali Vayawudi, na vene yati vakumuhuvalila." 13 Hinu, Chapanga mweileta huvalila, avamemesa luheku lwoha lwa uteke mu sadika yinu. Na huvalila yinu yiyonjokesa kwa makakala ga Mpungu Msopi.

14 Valongo vangu, nene nivii na uchakaka kuvya na Mpungu Msopi, munitangatila kwa kuniyupila neju nyenye mmemili ubwina, muna mawuliwu goha kwa Chapanga. 15 Muyupa muni nihotola kuhuma hati muhotola kuwulana nyenye kwa nyenye. 16 changalemaswa pagati ya vala vangamsadika Kilisitu Nambu mubalua iyi nivayandikili changali wogohi, mu vevavi Yudea, ndi muni lihengu langu liyidakiwayi mambu ndalindali muni ivakumbusayi kavili. Nivili na na vandu va ku Yelusalemu. 17 Hinu, Chapanga ukekesi ndava ya ubwina wa Chapanga wenipewili akaganayi, yati nihotola kubwela kwinu na mtima nayu, 18 kuvya mtumisi wa Yesu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi. Nikita lihengu langu kwa ukekesi Chapanga mweileta uteke ndi avyayi na mwavoha kukokosa Lilovi La Bwina la Chapanga muni vandu nyenye! Ena!

19 Valongo vangu, nene nivii na uchakaka kuvya na Mpungu Msopi. 20 Ndi cheniwungini na Yesu Kilisitu, nihotola kumekela lihengu langu lenili kwa kumhengela Chapanga. 21 Nangahotola kuyonjokesa chhindu chingi, ndi chila Yesu Kilisitu achihengili kwa kunitumila nene muni vandu va milima vahotola kuyidakila. Akitili chenicho kwa malovi na matendu, 22 kwa makakala ga chinamitti na kukangasa, na kwa makakala ga Mpungu wa Chapanga. Hinu kwa kuvya mulugendu kila pahala, kuhumila Yelusalemu mbaka mulima Luliko, na kila pandu nikokwisi cha kukamilika vandu Lilovi la Bwina la Kilisitu. 23 Chenigana magono goha ndi chhindu chimonga, kukokosa Lilovi la Bwina popoha pala liina la Kilisitu lakona kuyuwani, nikotoka kujenga mkingisa weujengiwi na mundu yungi. 24 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Vandu voha vangajovewa makokoselu gaki yati vilola, na vala vangayuwana makokoselu gaki, yati vimanya." 25 Hinu yenijo ndi yeyanidivalili nene pamahele kubwela kwinu. 26 Nambu hinu nimali lihengu langu kwa upandi uwu wa mulima, ndava muni ninogili pamahele kubwela kwinu, 27 nihuvalila kukita chenicho hinu. Nigana kuvalola penivyai mulugendu kuhamba Isipania na kupata utangatilu winu kwa lugendu, panivyai pamonga na nyenye kwa magono. 28 Nambu hinu, nihamba hoti kuvhengela vandu va Chapanga ku Yelusalemu. 29 Muni misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu va Makedonia na Akaya, vahekallili kutipela michangu yavi kuvatangatila vandu va Chapanga vevavili vangangu ku Yelusalemu. 30 Vene vahekalili kuvatangatila, muni chakaka lihengu la kuvatangatila mu lenili, vandu vanga Vayawudi, vahanganili mota za chimpungu za Vayawudi, na vene viganikiwa kuvatangatila Vayawudi muvindu vyevigana muwumi wavi. 31 Hinu penimali lihengu la kuvalikisila mchangu wenipewili ndava yavi, yati nikuvagendelela nyenye penivya mulugendu lwa kuhamba ku Isipania. 32 Nimanyili penibwela kwinu, yati nibwela na mota ng'onyo kuhuma kwa Kilisitu. 33 Hinu, Valongo vangu, nivayupa neju kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu na kwa uganu weubwela

16 Nigana kummanyisa kwinu mlumbu witu Foibe ndi muhengaji wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu ku Kenkelea. 1 Mumpokelayi ndava ya BAMBU ngati chayikuvagana vandu va Chapanga. Mumpela utangatilu wowoha weigana kuhuma kwinu, muni mwene avatangatili vandu vamahele na nene mewawa. 2 Mumjambusai Plisika na Akula, vahenga lihengu vayangu mukumhengela Kilisitu Yesu, 3 Vene vauyokili wumi wavi ndava ya kusangula wumi wangu. Nikuvasengula, lepi namwene ndu, nambu mewa misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu vangali Vayawudi. 4 Muvajambusa mewa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevikonganeka munyumba yavi. Mumjambusa mewa mukozi wangu mwenikumgana Epaineto, mundu mweatumbwili kumsadika Kilisitu pa mkoaa woha wa ku Asia. 5 Mumjambusa Maliya mweakangamili kuhenga lihengu ndava ya nyenye. 6 Mumjambusa vayawudi vayangu vakina Andiloniki na Yunia, vevakungiwi mchifungu pamonga na nene, vene vimanyikana neju pagati ya vamitumi, kangi vavalongolil kuvya Vakilisitu kwakona nene. 7 Mumjambusa Ampiliato, mukozi wangu mganu mukuwungana na BAMBU. 8 Mumjambusa Ulubano, muhenga lihengu tuyitu mukumhengela Kilisitu, mumjambusa mewa nkozi wangu Sitaku. 9 Mumjambusa Apele mwealangisi kusadika kwaki kwa Kilisitu. Muvajambusa voha vevavili kunyumba ya Alistobulo. 10 Mumjambusa Helodiana, mkolonjinji tuyangu, muvajambusa vandu vevitama munyumba ya Nalikisi vevakumsadika BAMBU. 11 Mumjambusa Tilufena na Tilufosa vevikita lihengu la utumisi wa BAMBU, na nkozi wangu mganu Pelisi mweakitili gamahele ndava ya lihengu la BAMBU. 12 Mumjambusa Lufo, mundu mweahaguliwi amuhengela BAMBU, na nyina waki mweavili ngati nyina wangu mewawa. 13 Mumjambusa Filologo na Yulia na Nelea na mlumbu waki na Olimpa pamonga na vandu

voha va Chapanga vevavili pamonga nawu. 16 Mujambusanayi mwavene kwa uganu wa chikilisitu. Mewawa mwijambusiwa na misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu. 17 Valongo vangu, nivayupa neju muvafiyula voha vevileta ulekenganu na kuvakita vandu vangi vagwai, kwa kuleka kulanda mawuliwu gemuwuliwi. Mujivika patali na vandu venavo, 18 muni vandu ngati avo vanga muhengela Kilisitu BAMBU witu, nambu vakugahengele matumbu gavi, mu malovi ginu gegina na makokoselu gegikulukisa kukonga mitima ya vandu vabwina. 19 Kila mundu ayuwini chemumuyidikili BAMBU na ndava ya yenijo niheka ndava yinu. Nambu nigana muvyaai na luhala mukukita gabwina, na mujibagula na mambu gahakau. 20 Chapanga mweileta uteke, yati akutitisula kanyata Setani pahi ya magendelu ginu. Ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu yivyaai na nyenye. 21 Timoti, mhenga lihengu muyangu, akuvajambusa. Mewawa Lukio na Yasoni na Sosipita na vevavi vakolonjinji vayangu, vakuvajambusa. 22 Na nene Telitio, muyandika wa balua iyi ya Pauli, nikuvajambusa kwa liina la BAMBU. 23 Mkolonjinji wangu Gayo, pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu voha vevikonganika kwaki, akuvajambusa. Elasito, mvika mashonga wa muji uwu, pamonga na Kwalito vakuva jambusa. 24 Ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu yivya na nyenye mwavohoa. Ena. 25 Hinu timulumba Chapanga! Mwene ihotola kuvakangamalisa na kulantana na Lilovi la Bwina yenikokwisi ya Yesu Kilisitu na ugubukulo wa uchakaka wewafiyiki miyaka yamahele yeypitili. (aiōnios g166) 26 Nambu hinu, uchakaka wenuwo ugubukuliwi kwa njila ya mayandiku ga Vamlota va Chapanga, na kwa malagizu ga Chapanga wa magono goha geakitili gamanyikana kwa vandu va makabila goha, muni vasadikayi na kuyidakila. (aiōnios g166) 27 Hinu kwa Chapanga ndu, ngamwene mweavi na luhala loha, uvya ukulu munjila ya Yesu Kilisitu magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

1 Vakolinto

1 Nene Pauli nikemeliwi kuvya mtumi wa Kilisitu Yesu, kwa maganu ga Chapanga, na mlongo Sostene. **2** Tikuvayandikila nyenye msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mwemuvi Kolinto. Nyenye mukemeliwi kuvya vandu va Chapanga kwa kuwungana na Yesu Kilisitu, pamonga na vandu voha popoha pevakumuyupa BAMBU witu Yesu Kilisitu mweavi BAMBU witu na wavi mewawa. **3** Nikuvaganila uteke na ubwina wa Chapanga kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **4** Nikumsengusa Chapanga wangu magono goha ndava yinu, ndava ya mota ya Chapanga yaavapelili kwa njila ya Yesu Kilisitu. **5** Muni kwa kuwungana na Kilisitu mmemiswi muvindu vyoha. Mpewi luhala lwa kukokosa na kumanya. **6** Ujumbi wa Kilisitu uyimi chakukangamala mugati yinu, **7** hati nakupungukiwa na chipanji chochoa kuhuma kwa Mpungu Msopi pemwilindila kugubukuliwa kwa BAMBU witu Yesu Kilisitu. **8** Mwene yati akuvakangamalisa mbaka pamwishi mulolekanayi mwangali kuhoka ligono leiwuya BAMBU witu Yesu Kilisitu. **9** Chapanga ndi msadilika, avakemili mvyai pamonga na mwana waki Yesu Kilisitu BAMBU witu. **10** Valongo vangu, nikuvayupa neju kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu, mvyia pamonga mukila lijambu lemwijova, mkoto kukomana pagati yinu myia liholo limonga na lijambu limonga. **11** Valongo vangu, mambu genigayuwini kuhuma kwa vandu va Kuloe, kuvya mwihiutana pagati yinu. **12** Nigana kujova cheniyiwini kuhuma kwinu, mmonga ijova, "Nene nikumlanda Pauli," Yungi, "Nene nikumlanda Apolo," Yungi, "Nene nikumlanda Kefa," Na yungi ijova, "Nene nikumlanda Kilisitu." **13** Wu, Kilisitu agavanyiki? Wu, Pauli ndi mweavambiwi pamsalaba ndava yinu? Amala mwabatiziwi kwa liina la Pauli? **14** Nikumsengusa Chapanga nabatizi lepi mundu hati mmonga winu ndi nga Kilisipo na Gayo. **15** Hinu kawaka mweihotola kujova abatiziwi kwa liina langu. **16** Chakaka nabatizi kavili vandu pa lukolo lwa Stefani, nambu kawaka nimanyili lepi ngati nabatizi mundu yungi. **17** Kilisitu anitumi lepi kubatiza vandu, nambu anitumili kukokosa Lilovi la Bwina. Anitumili kukokosa changali kuhuvalila maholo ga vandu vangi, muni makakala ga lifwa cha Kilisitu pamsalaba chikoto kubadishwa. **18** Kwa vala vevayagili ujumbi wa chifwa cha Kilisitu pamsalaba uyimu, nambu tete mwetivii munjila ya usangula, ujumbi wenuwo ndi makakala ga Chapanga. **19** Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Yati nihalibisa luhala lwa vevavi na luhala na yati niyagisa

umanya wa vevavi na luhala." **20** Avi koki mweavi na luhala? Avi koki mweasomili? Avi koki mweamanyili kudandaula mambu ga mulima? Wu, Chapanga ahengili lepi luhala lwa mulima uwu kuvya ndi uyimu? (aiōn g165) **21** Chapanga igana kuvasangula vala vevakumsadika kwa njila ya makokoselu gegilolekana kuvya mambu ga uyimu. Akitili chenichi ndava muni vandu vihotola lepi kummanya Chapanga kwa luhala lwavi vene. **22** Vayawudi vigana chinamtiti na Vagiliki vilonda luhala. **23** Nambu tete tikumkokosa Kilisitu mweavambiwi pamsalaba. Kwa Vayawudi lijambu lenili ndi unonopa, na kwa vandu vangali kuvya Vayawudi ndi uyimu, **24** nambu kwa vala na Chapanga, Vayawudi na vandu vanga Vayawudi, Kilisitu ndi Makakala ga Chapanga na luhala lwa Chapanga. **25** Muni chechilolekana kuvya uyimu wa Chapanga ndi luhala kuliku luhala lwa vandu, na chechilolekana kuvya unglongondi wa Chapanga, ndi chivii na makakala kuliku makakala ga vandu. **26** Hinu valongo vangu muholalela chamwakemiliwi na Chapanga, lepi voha pagati yinu vevana luhala kulandana na maholo ga vandu, vamahele lepi pagati yinu veviyva na makakala, amala ukulu. **27** Chapanga ahagwili gala mulima ukugawona ga uyimu, muni avapela soni vana luhala, na ahagwili gala mulima ukugawona kuvya ndi unglongondi muni avapelayi soni vana makakala. **28** Chapanga ahagwili vindu pahi viviveswa na mulima uwu, na vindu vingali kuvya muni agahalabisa mambu gevikedela kuvya ga chakaka. **29** Chapanga akitili chenichi kawaka mundu wa kumeka palongolo yaki. **30** Chapanga ndi mweavawunganisi na Kilisitu Yesu. Chapanga amkitili Kilisitu kuvya luhala witu, kwa njila yaki itepulanisi na Chapanga, tivya tavandu vetibaguliwi ndava ya Chapanga na kugombolewa. **31** Hinu ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Mweigana kumeka, ndi, amekelaiy ndava ya lihengu la BAMBU."

2 Valongo vangu, panabwelili kwinu kuvakokosela mfiyu wa ujumbi wa Chapanga nahengilili lepi malovi geginonopa amala umanya uvaha. **2** Muni penavi kwinu naamwili nikotoka kumanya chindu chochoba chila nambu kummanya Yesu Kilisitu ndu, yula mweavambiwi pamsalaba. **3** Penavi kwinu navili ngolongondi, na kuvagaya kwa kuyogopa. **4** Mawuliwu gangu na makokoselu gangu gawusawi lepi kwa luhala lwa vandu, nambu kwa ulangisu wa makakala ga Mpungu wa Chapanga. **5** Nakitili chenicho muni sadika yinu yimuhuvalila makakala ga Chapanga, nambu yihuvalila lepi luhala lwa vandu. **6** Pamonga nene nikuvakokosela mambu ga luhala kwa

vala vevakangili mtima, nambu mambu genago lepi vachilongosi va mulima uwu, veviyagisa makakala gavi. (aiōn g165) 7 Tikokosa mfiyu wa luhala lwa chapanga, ndi weufiyiki kwa vandu, ndi Chapanga amali kupanga kwakona kuwumbwa mulima ndava ya ukulu witu. (aiōn g165) 8 Kawaka hati chilongosi mmonga wa luserje Iwitu mweamanyili ljambu ili. Ndava muni ngati kuvya vamanyili, ngavamvambii lepi pamsalaba BAMBU mkulu. (aiōn g165) 9 Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mambu gangalolekana, amala kuyuanika, mambu gangaholaleka na mundu yoyoha neju ga Chapanga." 10 Genago ndi mambu Chapanga gatigubukulili kwa njila ya Mpungu waki. Muni Mpungu Msopi ulola mambu goha, hati mambu ga mugati neju ga Chapanga. 11 Kawaka mundu mweihotola kumanya maholo ga mundu yungi nambu nga mwene. Mewa kawaka mundu mwhihotola kumanya maholo ga Chapanga nambu nga Mpungu wa Chapanga. 12 Nambu tete tapoki lepi mpungu wa mulima uwu, nambu tapokili mpungu weuhuma kwa Chapanga, ndi muni tihotola kumanya gala Chapanga getipelili waka. 13 Na tete tijova lepi malovi getiwuliwi kwa Mpungu Msopi, tidandaula mambu ga Mpungu kwa vandu vala vevavi Mpungu Msopi. 14 Mundu angali Mpungu wa Chapanga ipokela lepi mambu gegihuma kwa Mpungu wa Chapanga. Ndava muni ndi uyimu kwaki, mwene ihotola lepi kumanya ndava genago gimanyikana ndu kwa uhrotola wa Mpungu. 15 Mundu mweavi na Mpungu wa Chapanga akugamanya mambu goha, nambu kawaka mundu mweihotola kuhamula mambu goha. 16 Mayandiku Gamsopi, "Yani mweihotola kumanya luhala lwa BAMBU? Yani mweihotola kumuwula?" Nambu tete tivii na luhala lwa Kilisitu.

3 Valongo vangu, nanga hotola kulongela na nyenye ngati vandu mwememuvi na Mpungu wa Chapanga. Naganikiwayi kulongela na nyenye ngati vandu va pamulima, ngati vana vadebe muwumi wa Chikilisitu. 2 Yaganikiwayi kuvaliha kwa mavele, lepi kwa chakulya chiyumu, muni mwajitendelekili lepi kupokela. Ndi mbaka hinu mwakona kujitendelekela. 3 Muni nyenye mwakona vandu va pamulima. Wu, lepi chakaka kwakona kuvya na wihi na ngondo pagati yinu? Mambu ago gilangisa njwe kuvya nyenye mwakona vandu va pamulima, mwitama wumi wa chimundu. 4 Mmonga winu peijova, "nene ndi mlanda wa Pauli," Na yungi ijova, "nene ndi mlanda wa Apolo," Wu, yenyiyo yilangisa lepi kuvya mwakona mwitama ngati

vandu va mulima uwu? 5 Hinu, Apolo ndi yani? Na Pauli ndi yani? Tete ndi vatumisi va Chapanga, mwativaletili nyenye sadika. Kila mmonga winu ihenga lihengu leapewili na BAMBU. 6 Nene namjili mbeyu na Apolo ayitilili manji, nambu Chapanga ndi mweaimelisi. 7 Mweamijili na mweayitalili manji chindu lepi, Chapanga ndi mwamelisi mbeyu. 8 Yula mwamijili na mweiyitalili manji voha vamonga, Chapanga yati akumpela njombi kila mundu ndava ya vala vevaganili." 9 Muni tete ndi vahenga lihengu kuvika mkingisa panani ya mkingisa wungi, neju ya na luhala mweijenga, navikili mkingisa mundu yungi ijenga panani yaki. Ndi chabwina kila mundu alola bwina cheijenga. 11 Kawaka mundu mweihotola kumanya maholo amala manyahi. 13 Nambu lihengu la kila mundu yati lilolekana ligono Kilisitu peakuyifiyula. 14 Yikavya cheajengili mundu panani ya mkingisa wenuo chitinyika lepi na motu wenuo, yati ipewa njombi, 15 Ngati chajengili yati chitinyika, yati ikosa njombi yaki, nambu mwene yati isangulawa ngati mundu mwealemili mumotu. 16 Wu, mumanyi lepi kuvya nyenye ndi Nyumba ya Chapanga, na Mpungu wa Chapanga witama mugati yinu? 17 Hinu, mundu mwaihalabisa Nyumba ya Chapanga ya msopi, Chapanga yati akumuhalabisa mewa, muni Nyumba ya Chapanga, yene ndi nyenye. 18 Mundu yoyoha akotoka kujikonga, pagati yinu kujilola kuvya avi na luhala wa pamulima, mbanga avyai myimu muni apatayi luhala lwa chakaka. (aiōn g165) 19 Muni luhala lwa pamulima ndi uyimu palongolo ya Chapanga. Mayandiku Gamsopi gjova, "Chapanga akuvadapa vevavi na luhala mukuchejela kwavi." 20 Na Mayandiku gangi gjova, "BAMBU amanyili kuvya maholo ga vevavi na luhala kuvya gangali lihengu." 21 Hinu, mundu akotoka kuvamekela vandu. Muni kila chindu ndi chinu. 22 Yikavya Pauli amala Apolo amala Kefa, mulima amala wumi amala lifwa, mambu ga hinu amala gegibwela goha ginu nyenye. 23 Nambu nyenye ndi vandu va Kilisitu, na Kilisitu ndi wa Chapanga.

4 Mundu atilolayi tete kuvya ngati vatumisi va Kilisitu, vevihengela ujumbi wa mfiyu wa Chapanga. 2

Chechiganikiwa kwa mundu yoyoha mweapewili kuholalela ngati nibwela lepi kangi kwinu. **19** Nambu, lihengu lenili ndi kuvya msadikika. **3** Kwa nene yati nibwela kanyata BAMBU akaganayi, penapo chindu lepi nikahamuliwa na nyenye, amala na pandu pa kuhamuliwa vandu, nakujhamula namwene. **4** Mumtima wangu nihamuliwa lepi kwa lijambu loloha, Muni Unkosi wa Chapanga lepi kujova ndu, nambu nambu yilangisa lepi kuvya kawaka lawama. BAMBU mumakakala. **21** Hinu, mwigana kyani? Nibwela kwinu ndi mweihamula. **5** Hinu, mkoto kuhamula kwakona na ndonga, amala nibwela na mtima wa uganu na lukumbi lwaki, mulekayi mbaka peibwela BAMBU. unkози?

Mwene yati akugafiyula goha gachitita gegafiyiki, na kuvika pawaka maholo ga mitima ya vandu. Kila mundu yati ipata ulumba kuhuma kwa Chapanga. **6** Valongo vangu, nimutumalili Apolo na nene namwene muni kupitila tete mujiwulayi kuhuma kwitu mana ya luhumu ulu. "Mugakamulayi gegayandikwi." Akotoka kuvya mundu pagati yinu mweimeka na kumvevesa mundu yungi. **7** Yani mwakuvikili veve kuvya mvaha kuliku vangi? Chapanga lepi ndi mwakupelili vindu vyoha yvevi navyu? Ngati, ndava kyani wimeka ngati upewi lepi ngati njombi? **8** Hinu! Mumali kupewa goha gamwaganayi! Muvi na vindu vyamahele! Muvi vankosi changali tete. Mbanga ngamuvi vachilongosi muni na tete mewa tilongosa pamonga na nyenye. **9** Niholalela Chapanga atikitili tete vamitumu tiyvai vandu va mwishu neju, vetivalangiwi kukomewa palongolo ya vandu, tivikiwi ngati chindu cha kuhekesa, chechilolekana na mulima woha na vamitumi va kunani kwa Chapanga, mewawa na vandu voha. **10** Tete vayimu ndava ya Kilisitu, nambu nyenye muvi na luhala kwa kuwungana na Kilisitu! Tete tavakata nambu nyenye muvi na makakala. Nyenye vakuvatopesa, nambu tete vakutivevesa. **11** Mbaka hinu, tete tivii na njala na njota, nyula yilalile, titoviwi mavamba, kawaka pandu pakugona. **12** Kangi ting'ahika na kuhenga lihengu kwa mawoko gitu tavete. Vakatipela likoto tete tikuvarotisa, tikuvarupila kwa Chapanga, vakatinyagayi tikangamala, **13** pevakutiliga, tiyangula kwa upoli. Mbaka hinu vatikitili ngati gahakau wa mulima, kwa kila mundu tete uhakala! **14** Niyandika lepi mambu aga ndava ya kuvapela soni, nambu nikuvawula ngati vana vangu vaganu. **15** Pamonga muvi na valelaji vamahele muwumi winu wa Chikilisitu, nambu muvi lepi dadi vamahele, kwa kuwungana na Kilisitu Yesu nene ndi mwenvivo dadi winu mukuvakokosela Lilovi la Bwina nyenye. **16** Hinu, nikuvayupa neju mulandai luhumu wangu. **17** Ndi mana nimtumili Timoti kwinu, mwene ndi mwana vangu mganu na msadikika mukuwungana na BAMBU. Yati akuvakumbusa njila yenilanda muwungana na Kilisitu Yesu. Njila yeniwula pandu pamahele pa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. **18** Vandu vangi vatumbwili kumeka na

5 Kuvi malovi ga chakaka kuvya pagati yinu kuvu ukemi uhakau, wangahumila hati pagati ya vandu vangammanya Chapanga. Nijoviwi kuvya mmonga winu itama na mdala wa dadi waki! **2** Muhotola wuli kumeka? Ngayivayi mbanga kuyupilisa, na mwenuyo mweikita chindu icho awusiwai pagati msambi winu. **3** Na nene kwa upandi wangu, kwa higa nivii patali na nyenye, nambu kwa mpungu nivii pamonga na nyenye. Ndi nivii bahapo, nimali kumuhamula mundu yula mweakitili lijambu lenilo la soni. **4** Pamkonganeka pamonga kwa liina la BAMBU Yesu, nene nivii na nyenye kwa mpungu, hinu kwa makakala ga BAMBU witu Yesu uvi apo, **5** mumgotola mundu uyo kwa Setani muni higa yaki yihalabiswai na mpungu waki usanguliwayi ligono lila la BAMBU. **6** Kawaka chindu cha kumekela, wu, mmanyi lepi ngemeku lidebe livavisa libulungutu loha la uhembe? **7** Mujinyambisayi, muni muwusi ngemeku ya kadeni la kumbudila Chapanga, ndi muvayai na libulungutu la mupya langasopewa ngemeku ngati chamwiganikiwa kuvya. Muni Kilisitu awusiwai luteta ndava yitu ngati mwanalimbelele wa Pasaka. **8** Ndava yeniyo, tiiselebukila mselebuko wa Pasaka changali kutumila mabumunda gegasopiwi ngemeku, ndi kujova changali kumbudila Chapanga na uhakau, nambu titumila libumunda langali ngemeku ndi kujova ubwina na chakaka. **9** Navayandikili mubalua yangu mkoto kuhanganilana na vakemi. **10** Uchakaka ndi kuvya najovili lepi mkoto kuhanganilana na vandu voha pamulima nambu vandu vevavi vakemi vanotanu na vadese na vevakumuyupa chimong'omong'o. Muni muvayepa voha venavo yavaganili nyenye kuwuka pamulima uwu nganila! **11** Nambu hinu nikuvayandikila kuvya mkoto kuhanganilana na mlongo mklilisitu mweavimkemi na mweavi na mnogu uhakau na mnotani na mweiyupa chimong'omong'o na mweiliga na mweigala na mdese na mnyagaji. Mundu ngati mwenuyo hati kulya mkoto kulya nayu. **12** Hinu, lepi lihengu langu kuvala kuvahukukumu vala vevavi kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Nambu Chapanga ndi mweakuvahamula. Nyenye muganikiwa kuvala kuvahamula vandu vevavi msambi winu?

13 Mayandiki Gamsopi gijova, mumvingayi kutali Gamsopi, "Na vavili yati vivya higa yimonga." 17 mundu muhakau uyo!

6 Ngati mundu yeyoha pagati yinu avi na luhonda na tuyaki msadika, ihotola wuli kumtakila mlongo waki palongola ya vandu vangammany Chapanga, pahala pa kumtakila palongola ya vandu va Chapanga? 2 Wu, mmanyi lepi kuvya vandu va Chapanga yati vakuvhahamula vandu va mulima? Ngati mulima yati uhamuliwa na nyenye, ndava kyani muganikiwa lepi kuhamula hati mambu gadabe? 3 Mmanyi lepi ngati yati mkuvhahamula vamitumi va kunani kwa Chapanga? Wu, lepi neju ya mambu ga pamulima! 4 Pemwiva na ngondo ngati iy, ndava kyani muhamba kwa vandu vangali vachilongosi va Nyumba ya Chapanga? 5 Soni kwinu! Ndi kujova kawaka hati mmonga pagati yinu mweavi na luhala wa kuhotola kuhamula mihalu pagati ya vasadika? 6 Nambu hinu valongo vasadika vakumtakila myavi palongolo ya libanji la mihalu ya vandu vangasadika vahamula. 7 Chakaka kutakilani kwenuku nyenye mwavene kulangisa hotohoto kuvya mwangahotola! Wu, ngayivii chabwina lepi kukongewa! Wu, chabwina lepi kukongewa? Chabwina lepi kwinu kunyagiwa vindu vinu? 8 Nambu, pahala pak, nyenye ndi myiva na kunyaga, kangi ago mukuvakitala valongo vinu! 9 Kuvalinga ndava muhotola lepi kudivalila mitima hinu. Wu, mmanyi lepi kuvya vandu vahakau vipewa lepi 10 vahiji, apewili njombi yaki mwene na Chapanga, yungi njombi vevinota, vevigala, veviheha, vevinyaga, veviliga vandu voha vavyai ngati nene, nambu kila mundu na vagosi vayavi, na vadala kwa vadala, 11 Vangi vinu mwavi chenicho, nambu hinu mubaguliwi na vagosi yavayi, na lileme na lileme luvi ndava ya Chapanga na kulolekana vabwina palongolo kutama vene ngati nene. 9 Nambu ngati mundu ndava ya Chapanga na kujidivila. Chabwina mundu uyo agega yaki kujitila BAMBU witu Yesu Kilisitu na kujitila 12 Mundu ihotola kujova, "Kwa hene vindu vyoha viganikiwa." Nambu lepi vindu vyooha vyeviganikiwa. Niyidikila kuvya kila chindu chiganikiwa kwa nene nambu mbwitu kutamiwa na chindu chochoba. 13 Mwihotola kujova, "Chakulya 14 Chapanga amyukisi BAMBU kuhuma mulifwa na tete mewa yati akutiyukisa kwa makakala gaki. 15 Wu, mmanyi lepi kuvya higa yinu ndi viwungo vya higa ya Kilisitu? Wu, nitola viungu vya Kilisitu 16 Muni mgosi mwenuyo mwangasadika vya higa ya Kilisitu? Wu, nitola viungu vya Kilisitu 17 Nambu mwajiwungi na BAMBU vivya Mpungu umonga na mwene.

18 Muleka kukita ugoni. Kumbudila Chapanga kungi kwoha kukitiwa kuvala ya higa nambu mkemi akumbudila chapanga ayikitila higa yaki mwene. 19 Wu, mmanyi lepi kuvya higa yinu ndi Nyumba ya Mpungu Msopi mweavimugati yinu, ndi mwemwampokili kuhuma kwa Chapanga? Nyenye, vindu vinu lepi mwavene nambu vindu nya Chapanga. 20 Mwaguliwi kwa mashonga gamahele. Ndi tuyihengelai higa yinu kwa kumlumba Chapanga.

7 Hinu tilola mambu gala gamwaniyandili, chabwina mgosi akotoka kugega. 2 Nambu ndava ya kuyepa ukemi, ndi kila mgosi avyai na mdala waki mwene, na kila mdala avyai na mgosi waki mwene. 3 Mgosi amuhengelayi mdala waki chayiganikiwa, na mdala amuhengelayi mgosi waki chayiganikiwa. 4 Mdala kawaka uhotola ndava ya higa yaki mwene, nambu avili nawu mgosi waki, mewawa mgosi kawaka uhotola ndava ya higa yaki mwene, nambu mdala waki avili nawu. 5 Mkoto kunyimana, nambu ngati tuyelewini kukita chenicho kwa lukumbi luhupi ndu, ndi mupatayi nafwasi yabwina ya kumuyupa Chapanga. Ndi muwyulilanayi kavili, Setani akotoka Chapanga. 6 Malovi aga genikuvajovela malagizu lepi, nambu ndi nivalekekisi muhotola kuhagula. 7 Chakaka, niganili vandu voha vavyai ngati nene, nambu kila mundu na vagosi yavayi, na lileme na lileme luvi 12 Kwa vala vangagega na vala valipwela, nikuvajovela kuvya chabwina kuyendelela 13 Na ngati mdala mweisadika waki. 12 Kwa chivii ndava ya lileme, na lileme luvi ndava ya vangi, Nijova nene lepi BAMBU Ngati mgosi msadika chakulya." Nambu Chapanga yati akuvihalabisana mdala mwangasadika, na mdala mwenuyo akoto kumhengela BAMBU, na BAMBU ndi ndava ya higa. 14 Muni mgosi mwenuyo mwangasadika kumleka mdala waki. 13 Na ngati mdala mweisadika ana mgosi mwanga sadika, na mgosi mwenuyo akayidakila kutama nayu, ndi akotoka kumleka mgosi Chapanga kwa kuwungana na mdala iyidikiliwa na Chapanga kwa kuwungana na mgosi waki. Ngati vivya higa yimonga, ngati chagijova Mayandiku ngayikotoka kuvya naha vana vavi ngavavi ngati

vana va vandu vangammaya Chapanga, nambu 33 Nambu mgosi mweagegili ilola neju mambu ga hinu ndi vana va Chapanga. 15 Nambu ngati mulima, kulonda kumganisa mdala waki, 34 ndi mwangasadika igana kumuleka tuyaki mwaisadika, akujibagula mwene chihiga na chimpungu. Mdala ndi amuleka ndu. Penapo mgosi amala mdala mwangagegewa ing'ahika na mambu ga BAMBU ndi mwaisadika yati ivya hulu. Muni Chapanga avakemili awusayi higa na mpungu waki kwa BAMBU. Nambu mutama kwa uteke. 16 Veve mdala mwausadika, mdala mwagegivi ing'ahika na mambu ga mulima umanya wuli ngati kuvya ukumsangula mgosi waku? ndava ya kumganisa mgosi waki. 35 Nikuvajovela Amala veve mgosi mwausadika umanya wuli ngati genaga kwa chiyonjokesu chinu, lepi kuvadivalila kuvya ukumsangula mdala waku? 17 Kila mundu kwa gala gemugana kuhenga. Nigana muhenga ayendelela kutama muwumi weapewili na BAMBU gegiganikiwa, mpata kumuhengela BAMBU kwa ngati cheatamayi pala peakemeliwi na Chapanga, mtima woha changali kuhutwa na mambu gangi. 36 chenichi ndi chanikuvajovela vandu voha kwa Ngati mundu ilola kuvya akumuhengela lepi chabwina msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu woha. 18 mchumba waki kwa kuhamula kuleka kumugega na Ngati mundu akemeliwi kuni adumwili jandu, ndi lukumbi lupita, kangi mnogu waki nakuuhotola ndi akotoka kukupakisa kuvya adumwili lepi jandu, na akitayi chaihotola, amugegayi ndu, ivya nakumbudila ngati pakemeliwi avili akona kudumula jandu, ndi Chapanga. 37 Nambu ngati mgosi uyo ahamwili akotoka kudumula. 19 Muni, kudumula jandu amala kuhuma mumtima waki changali kung'ang'aniswa changasindimala jandu chindu lepi, chechiganikiwa kuleka kugega, na ihotola lepi kuyileka minogu yaki, kuyidakila mihilu ya Chapanga. 20 Hinu, kila mundu ikita chabwina, kuleka kumgega mdala uyo. 38 avyai ngati cheavili peakemeliwi Chapanga. 21 Wu, Mundu mweamwili kugega mdala ikita chabwina, veve wavili wamvanda pewakemeliwi na Chapanga? mewa mweangagega mdala ikita chabwina neju. 39 Koto kuyoma, nambu ngati ukapatayi fwasi ya kuvya Mdala mweagegiwi ivya akungiwi na mgosi waki kwa waka kita chenicho. 22 Muni mwene mwakemeliwi na lukumbi lwoha mgosi uyo lwaivya mumi. Nambu ngati BAMBU kuni avili mvanda, mwenuyo ndi ilekeswa mgosi waki afwili, mdala uyo ihotola kugegewa na kwa BAMBU. Mewawa mwakemeliwi kuni alekisiwi, ndi ivya mvanda wa Kilisitu. 23 Voha muguliwi kwa mundu yoyoha, nambu kwa mgosi mweammanyili mashonga gamahele, ndi mkoto kuvya vavanda va BAMBU Yesu Kilisitu. 40 Nambu chenihololela nene, vandu. 24 Valongo vangu, kila mmonga winu atamayi mdala yati ivya na luheku neju ngati isigalila changali avi pamonga na nyenye. 25 Hinu, kugavalala gala kugegewa, niholalela nene mewa nina Mpungu wa Chapanga.

8 Hinu tilolayi vyakulya vyeviwsawi ndava ya kutetela chimong'omong'o. Timanyili kuvya, tete tavoha tivii na luhalala, nambu luhalala ulo gakuvakita vandu vamekayi, nambu uganu ukumjenga. 2 Ngati mundu iholalela kuvya amanyili chindu, chakaka angamanya chindu chochoha chechikumgana kumanya. 3 Nambu mwammanyili Chapanga mwenuyo amanyikini na Chapanga. 4 Ndi, kuvala vyakulya vyevihuwsawi kwa vimong'omong'o, timanyili kuvya chindu lepi pamulima, timanyili kuvya Chapanga ndi mmonga. 5 Hati ngati kuna vindu vyamahele vandu vakuvikemela vichapanga pamulima amala kunani kwa Chapanga, na hati ngati kuna vichapanga na vabambu vamahele, 6 Kwitu tete avi Chapanga mmonga, Dadi, Muwumba wa vindu vyoha, ndava ya mwene tete tivili. Kangi avili BAMBU mmonga ndu, Yesu Kilisitu, ndi kwa njila yaki vindu vyoha vyawumbiwi, na tete titama ndava ya mwene. 7 Nambu lepi vandu voha vevamanyili mambu ago. Muni vandu vangi vayovalili kutetela vimong'omong'o, vandu venavo pevilya vyakulya viwona ngati viwusiwi kwa vimong'omong'o. Na lihengu la BAMBU muni ilinga kumganisa BAMBU.

muni mitima yavi yilendili vikemewa vahakili. 8 na kuvakokosela vandu. 13 Wu, mmanyi lepi kuvya Nambu chakulya nakutipeleka papipi na Chapanga. vevihenga Munyumba ya Chapanga vipewa chakulya Tikalekayi kulya tipungukiwa lepi chindu, tikalyayi chavi Munyumba ya Chapanga, na vevivika pa lusanja nakuyonjokeswa chindu. 9 Nambu, mujiyangalila Iwa luteta vipewa pahala pavi pa lusanja Iwa luteta uwaka winu ukoto kuvayoka vana sadika yidebe Iwenulo. 14 Mewawa BAMBU alagizi, vevikokosa vayingila mukubuda. 10 Muni mwangakangamala Lilovi la Bwina vapewa chakulya chavi mulihengu mtima, akakulola veve mweuvi na umanya wilya lenilo. 15 Nambu, nahengili lepi hati chindu chimonga vyakulya munyumba ya kuyupila vimong'omong'o, chechiganikiwa. Na niyandika lepi aga kwa huvalila ya wu, na mwene nakulya vyakulya vyeviwiwi kwa mukunihengela mambu ago, kwa nene mbanga kufwa vimong'omong'o? 11 Hinu, mlongo waku mwenuy kuliku mundu yoyoha awonayi kuvya nikujilumbalila mweavi na sadika yangali makakala, yati iyagila kwa waka. 16 Nene nimeka lepi ndava ya kukokosa Lilovi ndava ya veve, ndi Kilisitu afwili kwa ndava yaki 12 la Bwina, lenili ndi lihengu lenilagizwi kulihenga. Hinu Ngati mvabudisi valongo vinu, na kuvinisa mitima yavi nijiyangalila ngati nikokokosa lepi Lilovi la Bwina! muvya mumbudili Kilisitu. 13 Hinu, ngati chakulya 17 Nganihagwili lihengu lenili kwa kugana kwangu, chikumgwisa mlongo vangu, katu nilya lepi nyama, nganiholalili kupewa luhuna, nambu muni nikita ndava nikotoka kumgwisa mlongo vangu mukumbudila ya lihengu lanipewili. 18 Luhuna lwangu ndi chindu Chapanga. (aiōn g165) choiki? Hinu luhuna lwangu ndi kukokosa Lilovi la Bwina waka. Changali kudai vindu yveniganikiwa kwa kukokosa Lilovi la Bwina. 19 Nene mvanda lepi wa mundu yoyoha, nijikitili mvanda wa vandu voha muni nimpelai Kilisitu vandu vamahele. 20 Kwa Vayawudi natamili ngati Myawudi muni nivapatayi Vayawudi vamsadika Yesu, pamonga nene nivii pahi ya malagizu ga Musa, ndi nivapatayi vevavili pahi ya malagizu. 21 Na kwa vala vevavi kutali na malagizu ga Musa, nitama ngati vene, muni niyva ngati vene vevavi kuvala ya malagizu. Lepi kujova nivili kuvala na malagizu ga Chapanga, muni nihinyawi na malagizu ga Kilisitu. 22 Penavi vangolongondi navili ngati vene muni nivapatayi vangolongondi. Nakitili kila chindu kwa vandu voha muni nivasangulayi pagati yavi mukila njila. 23 Nikita aga goha kwa ndava ya Lilovi la Bwina, nipatayi mota zaki. 24 Wu, mmanyili lepi paluvanja Iwa mikinu, pamonga na vevijumba voha vijumba, ndi mmonga ndu mwaitola njombi, hinu na nyenye mjumbayi namuna yiyyo. 25 Vevijumba vikita mazowezi na adabu, vikita chenicho muni vapewa njingwa yangahalabika! Nambu tete titika naha tipatayi njingwa yangahalabika. 26 Ndi, chanijumba ndi nigana kuhotola, ndi chanikomana, lepi mtovanaji ngati mundu mweitovala pawaka. 27 Nambu nikuying'aha higa yangu muni nihotola kutalalila muni penimali kuvakokosela vangi, nene mwene nikotoka kubelelewa.

9 Wu, nene lepi na mundu mwanilekekekisi? Wu, nene namtumi lepi? Wu, nene namuweni lepi Yesu BAMBU witu? Wu, nyenye lepi mwenivapatili ndava ya lihengu langu kwa BAMBU? 2 Hati ngati vandu vangi vibela kuvya nene mtumi lepi, nambu nyenye muyidikila kuvya nene mtumi, nyenye ndi ulangisu wa nene kuvya mtumu, ndava ya kuwungana kwinu na BAMBU. 3 Vandu pavakunitakila nikujikengelela naha, 4 ndi, tiganikiwa lepi kupokela chakulya na mnyweso ndava ya lihengu langu? 5 Wu, tete nakuganikiwa kuvya mulugendu na vadala vitu vasadika, ngati chevikita vamitumi vangi, valongo va BAMBU, na mewa Kefa? 6 Amala nene ndu na Banaba ndi mwatiganiikiwa kupewa njombi yitu kwa kukita lihengu? 7 Wu, manjolinjoli yoki mwailipila lihengu laki kwa ihenga? Wu, mlimaji yoki mwangalya matunda ga mgunda waki wa mzabibu? Wu, mdimaj yoki mwanganywa mavele ga mifuya yaki? 8 Wu, nijova mambu aga chimundu? Wu, malagizu nakujova mewawa naha? 9 Yiyandikwi Mumalagizu ga Musa, "Koto kuyikunga ng'ombi mlomo payibena nganu." Wu, ndi tiovayi Chapanga ihengela ng'ombi? 10 Wu, Chapanga ijova lepi genaga neju ndava yitu? Genaga gayandikiwi ndava yitu, mundu peilima na yula mwaibena, voha vavili viganikiwa kuhenga lihengu lenilo kwa kuhuvalila kupata pahala pa mabenu. 11 Yikavya tete tapandili mbeyu ya chimpungu pagati yinu, wu, yati livya lijambu livaha tikapatayi chiyonjokesu kuhuma kwinu? 12 Yikavya vandu vangi viganikiwa kupata vindu kuhuma kwinu, wu, tete tiganikiwa lepi kuliku venavo? Nambu tete tahuvalili lepi haki yenijo. Pahala paki, tisindamili kila chindu muni tikotoka kulibelelela Lilovi la Bwina la Kilisitu

10 Valongo vangu, nigana mmanyai kuvya vagogo vitu vavili mulugendu kuni vilongoswa na lhundi, na voha vakupwika bwina munyanja yidung'u. 2 Voha vabatiziwi mulihundi lila na munyanja yila muni wavungayi na Musa. 3 Voha valili chakulya chilachila cha mpungu. 4 Voha vanywili unywelelu wulawula wa

chimpungu, muni vanywili manji kuhuma muliganga gabwina na gahakau. **26** Muni Mayandiku Gamsopi la Chimpungu lelavi mulugendu pamonga nawu, gjiova, "Mulima na vyoha vyevivii mugati yaki ndi litalau lelilo lavi Kilisitu mwene. **5** Nambu vamahele nya BAMBU." **27** Ngati mundu nakuvya msadika neju vamganisi lepi Chapanga ndi vafwili na higa akavagongolela kulya chakulya myidikilayi kuhamba, zavi zadandasiki kulugangatu. **6** Mambu genago mlyayi vyoha yyeakuvatekela changali kukota ndava ndi luhumu kwitu, lvelukutolangisa tikotoka kunogela ya mtima waeukualangisa gabwina na gahakau. mambu gahakau ngati chevanogili vene. **7** Mukoto **28** Nambu mundu akavajovelai, "Chakulya chenichi kuyupa chimong'omong'o ngati chevakitili yavi, ngati chiwusawi kwa chimong'omong'o," Ndi mkoto kulya Mayandiku Gamsopi chegijova, "Vandu vatamili kulya ndava ya mwenuyo mwavajovili. **29** Nijova, "Ndava na kunywa, vakayima na kukita mambu ga ukemi." **8** ya mtima weukuvalangisa gabwina na gahakau." Mewa tikotoka kukita ugoni ngati vangi vavi, vakafwa Lepi Ndava ya mtima weukuvalangisa gabwina na ligono limonga vandu elufu ishilini na zidatu. **9** gahakau, ndava ya mtima weukuvalangisa gabwina Tikotoka kumlinga Kilisitu ngati vene chevakitili vangi na gahakau ga mwenuyo mwavajovili. "Yati mnikota ndava kyani uwaka wangu uhamuliwayi mtima weulangisa gabwina na gahakau? **30** Yikavya nene nilya chakulya na kumsengusa Chapanga, ndava ya kyani nilaumiwayi kwa chakulya chenicho, kwa ndava nilya kwa kumsengusa Chapanga?" **31** Hinu, chochoha chemwikita kulya amala kunywa, mkoto goha kwa Ukulu wa Chapanga. **32** Hinu mlolayi, mkoto Kulingiwa kwekuvalilili ndi kudebe kwa vandu. Kuvayomesa Vayawudi amala vandu vangali Vayawudi Chapanga msadikika, nakutilinga kupita makakala ginu, pamonga na kulingiwa, mwene yati akuvapela makakala ga kukangamala na njila ya kuhuma mwenumo. **14** Hinu, vankozi vangu, muyepayi kuyupa chimong'omong'o. **15** Nilongela na nyenye, vandu mwemovi na luhala, muamula mwavene genijova aga. **16** Chikombi chetihengela pachakulya cha BAMBU. Ndi chetimsengusa Chapanga, petihenga kunywelela tiwunganana na ngasi ya Kilisitu? Mewa petimetula libumunda tiwunganana na higa ya Kilisitu? **17** Ndava kuvi na libumunda limonga, pamonga tete tivii tavamahele, ndi higa yimonga, muni tavoha tilya libumunda lenilo. **18** Mlolayi luhumu lwa vandu va Islaeli, vevilya luteta viwunganana pamonga na lusanja lwa luteta lwenulo. **19** Hinu njova kyani? Chakulya amala chimong'omong'o chechiwusawi luteta kwa chivii na mana yoyoha? **20** Lepi! Luteta lwa lweluwusiwa na vandu vangammanyaa Chapanga vakumuwusila mzuka, lepi Chapanga. Katu mbwitu nyenye muwunganayi na mzuka. **21** Mwihotola lepi kunywa chikombi cha BAMBU mewa chikombi cha mizuka, mwihotola lepi kulya pameza ya BAMBU mewa pameza ya mizuka. **22** Wu, tigana kumkitaa BAMBU avyai na wihu? Tiholalela kuvya tivii na makakala kuliku mwene? **23** Vindu vyoha viyidikiliwa, nambu lepi vyoha vyabwina. Vindu vyoha viyidikiliwa nambu lepi vyoha vijenga sadika. **24** Mundu akotoka kulonda chiyonokesu yaki mwene, nambu chiyonokesu cha muyaki. **25** Mlyai chindu chochoha chila chechiguliswa pandu paki changali kukota kota ndava ya mtima winu weukuvalangisa

11 Muniyiga nene ngati chemukumuyiga Kilisitu. **2** Nikuvalumba nyenye kwa kunikumbuka na ndava ya kugakamula malagizu ganavapelili. **3** Nambu nigana mmanyayi kuvya Kilisitu ndi mutu wa kila mgosi, na mgosi ndi mutu wa mdala waki, na Chapanga ndi mutu wa Kilisitu. **4** Hinu ndi mgosi yoyoha mweakumuyupa Chapanga amala kukokosa ujumbi wa Chapanga kuni agubiki mutu waki, mwenuyo akuhuvevesa mutu waki ndi Kilisitu. **5** Na mdala ngati akumuyupa Chapanga amala kukokosa ujumbi wa Chapanga changagubika mutu waki, mdala mwenuyo ndi akumvevesa mgosi waki ndi mutu waki, mdala mweikita chenicho ndi iwananganga ngati mdala mwaketili mayunju pamutu waki. **6** Mdala mwangagubika mutu waki, ndi mbanga aketayi mayunju gaki. Nambu ngati soni kwa mdala kuketa zoha amala nganila mayunju gaki, ndi mbanga agubika mutu waki. **7** Mgosi iganikiwa lepi kugubika mutu waki, ndava mwene ndi luhumu na ukulu wa Chapanga, nambu mdala ndi chilolilo cha ukulu wa mgosi. **8** Mgosi awumbi lepi kuhuma kwa mdala, nambu mdala awumbiwi kuhuma kwa mgosi. **9** Mgosi awumbiwi lepi ndava ya mdala, nambu mdala awumbiwi ndava ya mgosi. **10** Ndava yeniyo na

ndava ya vamitumu va kunani kwa Chapanga. Mdala anywela chikombi chenicho. 29 Muni mundu yeoha agubika mutu waki, uvya ulangisu kulangisa uhotola mweilya na kunywa changali kumanya mana ya weuvi panani yaki. 11 Hati ago, palongolo ya BAMBU higa ya BAMBU, akujiletela uhamula waki mwene. mdala chindu lepi changali mgosi, na mgosi chindu 30 Ndi mana vamahele pagati yinu vatamu, na lepi changali mdala voha vihuvalilana. 12 Ngati mdala vangi vafwili. 31 Ngati tijilolili tavete bwina ngati cheawumbi kuhuma kwa mgosi, mewawa mgosi tibuniwi lepi na Chapanga. 32 Nambu patihamuliwa iveaukewa na mdala. Nambu vindu vyoha vihuma kwa na BAMBU, tiwuliwa, tikotoka kuhengewa uhamula Chapanga. 13 Mwavene muhukumwa, wu, chabwina pamonga na vandu va mulima. 33 Hinu, valongo mdala kumuyupa Chapanga changagubika chindu vangu, pamkonganeka pamonga kulya libumunda la kumutu? 14 Hati vandu chevawumbi yilangisa kumkumbuka BAMBU, kila mundu amlindilayi muyaki. kuvya mgosi kuvya na mayunju gatali ndi soni kwaki mwene, 15 nambu kwa mdala kuvya na mayunju gatali ndi utopesa kwaki, apewi mayunju gatali muni 34 Na ngati kuvi na mundu mweavi na njala, alyayi gamgubikayi. 16 Nambu mundu igana undindani hoti kunyumba yaki. Muni kukonganeka kwini kukoto ndava ya lijambu ili, amanyayi kuvya tete tivii lepi na kuleta uhamula. Nambu, kuvala mambu gangi, yati mvelu wungi wa undindani, mewawa mumsambi wa nikuvajovela penibwela.

vandu vevakumsadika Kilisitu kawaka mivelu yingi. 17 Peniyendelela kuvapela malagizu aga, nihotola lepi kuvalumba hati padabe, mikonganeku yinu nyenye mwihenga mambu gamahele gahakau kuliku gabwina. 18 Pakutumbula, niyuwini ngati pemwikonganeka pamonga ngati msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mwipecchengana. Nene nisadika padabe, 19 changali mtahu yiganikiwa pavya ulekengani pagati yinu, muni kulangisa vala veviyidakiliwa na Chapanga vamanyikai hotohoto. 20 Chakaka mwikonganeka, mwihololela mwilya chakulya cha kumkumbuka lifwa la BAMBU, nambu lepi! 21 Muni pamwilya kila mmonga winu ilya chakulya, hati yihumila vangi vilya Changali kuvalindila vayavi ndi yihumila vangi vavi na njala, na vangi vagalili! 22 Wu, mwihotola lepi kulya na kunywa kunyumba yinu? Amala mukuyiveesa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Chapanga na kuvavevesa vandu avo vangali chindu? Nivakokosela kyan? Nivalumba? Lepi! Lepi kuvala lijambu ili. 23 Muni nene napokili mawululu kuhuma kwa BAMBU genavalekili, kuvya kilu yila BAMBU Yesu peagotoliwi kwa makoko vaki, atolili libumunda, 24 akamsengusa Chapanga, akalimetula, akajova. "Yeniyi ndi higa yangu yeyiwusiwa ndava yinu, mkita aga kwa kunikumbuka nene." 25 Mewawa, pamali kulya, akatola chikombi, akajova. "Chenichi ndi chikombi cha lilaganu lamupya lelikitwa livya na makakala kwa ngasi yangu. Mkita naha kila pemwinywa, kwa kunikumbuka nene." 26 Kila lukumbi pemwilya libumunda lenili na kunywa chikombi ichi, mukokosa lifwa la BAMBU, mbaka peibwela. 27 Ndava yeniyo, mundu yeoha mweilya libumunda na kunywa chikombi cha BAMBU changali kuganikiwa, yati ivya na lijambu ndava ya ngasi ya BAMBU 28 Yikumgana mundu yoyoha ajilolayi mwene hoti, kangi alyayi libumunda lenilo na

12 Valongo, nigana mmanyia kuvala njombi ya Mpungu Msopi, nigana nyenye mmanyia bwina mambu aga. 2 Mmanyili kuvya kwakona mungasanguka, mwatalaliwi na kuyagiswa kwa kuyupa vimong'omong'o ndu. 3 Hinu, mmanyia kuvya kawaka mundu mweihotola kujova, "Yesu apewi likoto!" Kuni ilongoswa na Mpungu wa Chapanga. Mewawa kawaka mundu mweihotola kujova, "Yesu ndi BAMBU," Changalongoswa na Mpungu Msopi. 4 Njombi za mpungu zivii zamahela, nambu Mpungu mweiwusa njombi yeniyo ndi mmonga. 5 Zivii njila zamahela za kumhengela, nambu BAMBU mweihengewa ndi mmonga. 6 Gavi mahengu ndalindali ga kukita, nambu Chapanga mmonga ndi mweihotolesa mahengu goha kwa vandu voha. 7 Kila mundu ipewa ugubukulo na Mpungu kwa chiyonokesu chavoha. 8 Hinu, mundu mmonga ipewa na Mpungu Msopi uhotola wa kujova ujumbi wa umanyi, na yungi ipewa ujumbi wa luhala cheigana Mpungu Msopi yuyo. 9 Mpungu yuyoyo akumpela yungi sadika, na yungi akumpela njombi ya kulumisa vandu. 10 Mpungu Msopi akumpela yungi uhotola wa kukita chinamtiti, na yungi uhotola wa kukokosa ujumbi kuhuma kwa Chapanga, yungi uhotola wa kumanya mpungu uhakau na mpungu wabwina, yungi ipewa uhotola wa kujova luga ya chiyeha na yungi uhotola wa kudandaula luga yeniyo. 11 Genago goha ndi mahengu ga Mpungu Msopi yuyo mmonga, ndi mwakumpela uhotola kila mmonga, ngati cheigana mwene. 12 Ngati chayivii higa yimonga yeyivii viwungu vyamahele, na viwungu vyenivyo vyoha vikita higa yimonga, ndi chayivii mewawa kwa Kilisitu. 13 Muni, tete, tikavyai Vayawudi amala Vandu vangali Vayawudi, vavanda amala vangavya vavanda, tavoha titbatiziwi kwa Mpungu mmonga muhiqa yiyoyo yimonga, na tavoha vatinywili Mpungu yuyo mmonga. 14 Higa lepi chiwungu chimonga ndu,

nambu viwungu vyamahele. 15 Ngati chigendelu mfiyu woha wa umanya wa vindu vyoha, hati ngati ngachijjovili, "Ndava muni nene nachiwoko lepi, nivii na sadika hati kuhotola kuwusa hitumbi, nambu hinu nene lepi pandu pahiga," Ndi ngaulekili kuvya ngati nivii lepi na uganu chindu lepi. 3 Nikawusayi pandu pa higa. 16 Ngati likutu ngalijjovel, "Ndava vindu vyangu vyoha na kuvapela vangangu, na nene lepi lihu, hinu nene lepi pandu pa higa," Ndi kangi nikauwusa higa yangu iyochwayi, ngati kawaka ngaulekili lepi likutu ilo kuvya pandu pa higa. 17 uganu yikunitangatila lepi chindu. 4 Mweavi na uganu Ngati higa yoha ngayivya lihu, likutu ngalivii koki? Na isindimala na ivya mbwina, ivya na uganu ivya lepi na ngati higa yoha ngayivya likutu, mundu ngaihotola wihi, imeka lepi. 5 Mundu mweavi na uganu ivya wuli kunuha? 18 Nambu hinu Chapanga avipangili na utopesa, ilonda lepi chiyonjokesu chaki mwene, viwungu vyenivyo kila chimonga pandu paki ngati ivya lepi na ligoga, ikumbuka lepi gahakau. 6 Mundu cheaganili. 19 Ngati vyoha gavivii chiwungu chimonga, mweavi na uganu ihekelela lepi uhakau, nambu higa ngayivii lepi! 20 Uchakaka ndi uwu, pandu pa ihekelela uchakaka. 7 Mundu mweavi na uganu higa ndi pamahele, nambu higa ndi yimonga. 21 itotokela lepi magono goha isindimala na isadika Hinu, lihu lihotola lepi kuchijovela chiwoko, "Nikuganili na ihuvalila. 8 Ugana wangali mwishu. Ngati kuvu lepi veve," Mewawa mutu nakuhotola kugajovela na hipanji vya kukokosa Ujumbi wa Chapanga, ndi magendelu, "Nivaganili lepi nyenye." 22 Nambu neju yati viyaga ligono limonga, ngati chipanji cha kujova ya ago, yilolekana kuvya pandu pa higa pepilolekana luga ya chiyeha yati yiyyaga, ngati kuvu umanya yene kuvya ngolongondi, ndi vyeviganikiwa neju. 23 Kangi, yati yipita. 9 Kujiwula kwitu na kumanya vindu lepi viwungu vyetiholalela kuvya vyangatopeswa neju, kutimili mewawa kujova kwitu ujumbi kuhuma kwa ndi vyatikuvivika bwina. Na viwungu vyevileta soni Chapanga kutimili lepi. 10 Nambu chila chechikamiliki palongolo ya vandu, ndi vivikiwa bwina neju. 24 pechbwela, vyoha vyangakamilika yati viwuka. 11 Nambu viwungu vyeviyidakiliwa kulolekana kwa Panavili namwana kang'enza najovayi chimwana, vandu chigana lepi kugubikwa. Chapanga mwene namanyili chimwana, naholalili chimwana. Nambu ayivikili higa mumpangu na kuchipela utopesa hinu, muni namvaha, mambu gachiwana nigalekili. chiwungu chila chechipungukiwi utopesa, 25 muni 12 Chetilola hinu ngati pamihu pepatitili muchilolilo, vyoha vikoto kulekengana muhiga, nambu viwungu nambyili mwanakandahi yati tilolana mihu kwa mihu. vyoha vitangatilana. 26 Ngati chiwungu chimonga Hinu nimanyili padebe ndu, nambu mwanakandahi chikalemala ndi viwungu vyoha vilemala pamonga yati nimanya chitimilifi, ngati Chapanga cheanimanyili nachu. Chiwungu chimonga chikalumbiwayi ndi nene nganila. 13 Hinu gasindimali mambu aga gadatu, viwungu vingi vyoha viheka pamonga nachu. 27 Hinu, sadika, huvalila na uganu neju ya goha ndi uganu. mwavoha nyenye ndi higa ya Kilisitu, kila mmonga winu ndi chiwungu cha higa yenyo. 28 Chapanga avikili mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, avikili hoti mitumi kangi valota va Chapanga na vawula, kangi avikili vala vanauhotola wa kukita chinamtti, vanauhotola wa kulamisa na kutangatila, vevihotola kuyimalila mahengu na vevihotola kujova luga za chiyeha. 29 Voha lepi vamitumi, valota va Chapanga amala vawula. Lepi voha vavi lepi na uhotola wa kukita chinamtti. 30 Lepi voha vevihotola kulamisa vatamu amala kujova luga ya mupya amala kudandaula luga ya chiyeha. 31 Hinu ndi, mukangamala neju kunogela njombi yivaha yamahele. Na nene yati nikualangisa njila yabwina neju kuliku zoha.

13 Hati ngati nikalongelayi kwa chiluga za vandu na hati ya vamitumu va kunani kwa Chapanga, nambu ngati nivii lepi na uganu nene nivii ndu ngati lwami lwa lidebe amala njeketu. 2 Hati ngati, nihotola kukokosa ujumbi wa Chapanga, hati ngati nimanya

5 Hinu nigana mwavoha nyenye mujovai kwa luga ya chiyeha nambu niganili neju muvyai na uhotola wa kujova Ujumbi kuhuma kwa Chapanga, ikita chabwina neju kuliku yula mundu yula mweijova luga ya chiyeha, mbaka avyaa mundu mweihotola kudandaula mambu ago gegijoviwa, ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu yijengewa. 6 Hinu valongo vangu, ngati nibwela kwinu na kulongela na nyenye kwa luga ya chiyeha

yikuvgaganisa kyan? Nakuvaganisa chindu chochoha, ndava ya vangasadika. 23 Hinu, ngati msambi wa nambu ngati nikavadandaaulila ujumbi kuhuma kwa vandu vevakumsadika Kilisitu voha vakakonganeka Chapanga amala mawuliwununuyu. 7 Ndi chayivii pamonga, na voha vakatumbula kujova kwa luga za kwa vindu vyangali kuyya na wumi nambu vyaviwusa chiyehe, ngati vabwelili vangamanya na vandu vangali Iwami ngati chitolilo amala kanjeke, wu, mundu sadika, wu, yati vijova lepi kuyya nyenye mwipenga? ihotola wuli kumanya lunyimbu Iwelukinwa ngati 24 Nambu, voha ngati mwijova ujumbi kuhuma vindu vyenivyo viwusa Iwami hotohoto pevitoviwa. kwa Chapanga, akabwela mundu mwangasadika, 8 Kangi lipenenga likavembayi changali kulanda goha geiyuwana yati gakumlangisa uhakau waki uyovalelu yaki, ndi linjolinjoli yoki mweakujitendekeha mwene, na goha geiyuwana yati gemuhamula. 25 kwa ngondo? 9 Mewawa na nyenye, ngati lulimi Gegafiyiki mumtimi waki yati gihumbuliwa, mwene Iwinu Iujova lepi chindu changamanyikana yani yati akumfugamilna kumuyupa Chapanga ijoba, mweihotola kumanya gemwijova? Malovi ginu yati "Chakaka Chapanga avi pamonga na nyenye apa!" 26 giyaga pawaka. 10 Zivii luga zamahele pamulima Valongo vangu hinu nijova kyan? Pemwikonganeka na kawaka hati yimonga yangali mana. 11 Nambu pamonga kumuyupa Chapanga, mmonga ayimba yikavya nene nakumanya chailongela mundu yungi, lunyimbu na yungi awulayi na yungi avyai na nene myehe kwaki mewa mundu mwenuyo mewa ugubukulilu kuhuma kwa Chapanga na yungi avyai na ndi myehe kwangu. 12 Mewawa vandu nyenye, luga ya chiyehe na yungi adandawulayi gegijovewa. mwinogela kupewa njombi ya Mpungu, mkangamalayi Goha gavyai ndava ya kujenga msambi wa vandu kupata njombi za Mpungu Msopi muni kutangatila vevakumsadika Kilisitu. 27 Ngati mundu yoyo ijoba kujenga msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. kwa luga ya chiyehe, hinu vajovayi vandu vavili 13 Hinu, mweilongela luga ya chiyehe ayupayi apatayi amala vadatu, ndi vajova mmonga mmonga, na uhotola wa kuvadandaaulila vandu gala geajovili. 14 avyayi mundu wa kudandaaula geijova. 28 Nambu Penilongela kwa luga ya chiyehe mpungu wangu ngati kawaka mundu mwihotola kudandaaula chila ndi weukumuyupa Chapanga, nambu luhalalwangu chechijoviwi mu msambi wa vandu vevakumsadika nakuhengeka. 15 Hinu nikita kyan? Yati nikumuyupa Kilisitu, nambu mwajova luga ya chiyehe aguna Chapanga kwa mpungu wangu, yati nimuyupa pamngonganu, ndi ajovai na mtima waki mwene na chapanga kangi kwa luhalal, yati niyimba kwa mpungu Chapanga. 29 Kuvala vala vevavi na chipanji kujova wangu, mewa yati niyimba kangi kwa luhalalwangu. 16 ujumbi kuhuma kwa Chapanga, vajova vavili amala Ukamsengusa Chapanga kwa mpungu waku, ihotola vadatu, na vangi vagalinga malovi ago. 30 Yikavya wuli mundu mwangali sadika mweavimngonganu mundu mmonga peijova na yungi mweiyuanila kuyidikila luyupu lwaku lwa kusengusa kwa kujova akapewayi ugubukulilu kuhuma kwa Chapanga, ndi "Ena," Ngati nakumanya chewijova? 17 Hati ngati yula mweatumbwili kujova aguna. 31 Muni mwavoha wihotola kumuyupa Chapanga chakaka kuyya kwa mwihotola kukokosa ujumbi kuhuma kwa Chapanga, bwina, nambu kwa yungi kawaka chiyonokesu. 18 mmonga mmonga, muni mwavoha mujiwula na Nikumsengusa Chapanga kuyya nene nilongela kwa kukungamaliswa mtima. 32 Njombi ya kukokosa luga ya chiyehe kuliku mwavoha nyenye. 19 Nambu ujumbi wa Chapanga ndi yiganikiwa utalaliwayi mungonganu wa msambi wa vandu vevakumsadika na yula mweavi na chipanji chenicho. 33 Muni Kilisitu nigana kujova malovi mhanu gegimanyikana Chapanga lepi wa ngondo nambu ndi wa uteke. Ngati ndi niwawulayi vangi, kuliku kujova malovi gamahele chevivili mvelu parngonganu wa vandu va Chapanga. neju ga luga ya chiyehe. 20 Valongo vangu, mkoto 34 Vadala viganikiwa kutama nuu mumsambi wa kuholeleala ngati vana vadebe. Kuuvala uhakau, vandu vevakumsadika Kilisitu, pevikonganeka vene muvyai ngati vana vadebe, nambu pemwiholalela viyidakiliwa lepi kujova. Nambu viganikiwa kuyidikila muvyai ngati vandu vavaha. 21 Mayandiku Gamsopi ngati chegijova malagizu ga Vayawudi. 35 Ngati gjijova. "BAMBU ijoba, 'Yati nilongela na vandu vavi na makotesi ga kukota vavakotayi vagosi vavi kwa luga ya chiyehe, yati nijova kwa milomo ya kunyumba, muni soni kwa mdala kujova mungonganu vayehe, yati nijova kwa vandu ava, pamonga na wa msambi vandu vevakumsadika Kilisitu. 36 Wu, ago vandu avo, vakuniyuanila lepi." 22 Hinu ndi, muholalela Lilovi la Chapanga lihumili kwini nyenye njombi ya kujova luga ya chiyehe ndi ulangisu, amala livabwelili nyenye ndu? 37 Ngati mundu yoyoha lepi ndava ya vandu vevisadika. Nambu kwa vala iholalela kuyya mwene ndi mjumbi wa Chapanga vangasadika, nambu njombi ya kujova ujumbi kuhuma amala avi na chipanji cha Mpungu Msopi, amanya aga kwa Chapanga ndi ndava ya vala vevisadiki ndi lepi genikuvayandikila nyenye ndi malagizu ga BAMBU.

38 Nambu ngati mundu nakumanya genago, ndi, wa hinu, hinu tete vandu kuhengewa lipyana kuliku mundu akotoka kumtangatila mundu mwenuyo. 39 vandu voha pamulima. 20 Nambu uchakaka ndi uwu, Hinu ndi, valongo vangu mganikiwa kuvya na mnogo neju wa kujova ujumbi wa Chapanga, nambu mkoto kumbesa mundu kujova kwa luga ya chiyehe. 40 labwelili na mundu mmonga, na mewa na uyukiswa Nambu mwavoha mkitayi kwa utopesa na kwa kulanda uyovelu.

15 Hinu, valongo, nigana kuvakumbusa lila Livilo la

Bwina lenivakokosili, na nyenye mukayipokili na kuyima cha kukangamala mugati yaki. 2 Kwa njila yaki msanguliwi, ngati mukamula malovi genivakokosili. Manya ngati mwasadiki waka. 3 Nene navapelili mambu ga mana neju genapokili namwene: Kuvya Kilisitu awfili ndava ya kubuda kwitu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, 4 avikiwi mulitinda, akayuka ligono la datu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, 5 amuhumalili Petili, na kangi avahumalili vamitumi kumi na vavili vala. 6 Kangi avahumalili valongo neju ya miya mhanu kwa pamonga wa valanda, vamahele vakona wumi, nambu vangi vafwili. 7 Lukumbi lungi amuhumalili Yakobo na mewa avahumalili vamitumi voha. 8 Pamwishi anihumalili nene, nene mwenavi ngati mundu mwavelekiwi lepi kwa lukumbi Iwaki. 9 Muni nene mdebe neju pagati ya mitumi, na niganikiwa lepi kukemelewa mtumi, muni naying'aisi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vavi vandu va Chapanga. 10 Nambu kwa ubwina wa Chapanga, nivii ngati chanivii, kwa ubwina wa Chapanga kwangu wavi lepi waka. Lepi kuvya nihengili lihengu kwa kukangamala kuliku voha, lepi nene nambu ubwina wa Chapanga weuhenga lihengu na nene. 11 Nambu hati naha, yiyvai vene ndi vevikokosa amala nene ndi mwenikokosa na chenichi ndi chetikokosa na nyenye ndi chemwisadika. 12 Yikavya tikokosa kuvya Kilisitu ayukisiwi kuhuma mulifwa, ndava kyani pagati yinu mwijova kuvya Kawaka uyukiswa wa vevafwili? 13 Ngati Kawaka uyukiswa wa vevafwili, hinu na mwene Kilisitu ayukili lepi, 14 na ngati Kilisitu ayukili lepi, makokoselu gitu gangamanyikana na sadika yinu yangali chindu. 15 Neju pa genago tete negativii tijova udese palongolo ya Chapanga, muni tajovili kuvya Chapanga amuyukisi Kilisitu kuhuma mulifwa, nambu amuyukisi lepi, ngati ndi chakaka vevafwili viyukiswa lepi, ndi Kilisitu yukiswa. 16 Muni ngati chakaka vevafwili nakuyukiswa, ndi na Kilisitu ayukili lepi. 17 Ngati Kilisitu ayukili lepi, ndi sadika yinu ya waka, mwakona muyendelela kumbudila Chapanga. 18 Neju ya genago, vala voha vevafwili kuni vakumsadika Kilisitu vayagili. 19 Ngati huvalila yitu mu Kilisitu na yivala wumi uwu

wa hinu, hinu tete vandu kuhengewa lipyana kuliku kuhuma vafwili ubwelili na mundu mmonga. 22 Ngati vandu kuwungana na Adamu vandu voha vifwa, mewawa voha yati viyukiswa kwa kuwungana na Kilisitu. 23 Nambu kila mundu na Lukumbi Iwaki, Kilisitu mtumbula wa uyukiso, kangi vevavi vaki ndi pala peibwela. 24 Pa genago, mwishu yati uhika Lukumbi Kilisitu yati akumgotolela Dadi Chapanga Unkosi, peiwusa kutali kila mpungu wa ulongosi na mpungu wa uhotola na makakala. 25 Muni Kilisitu iganikiwa alongosayi mbaka Chapanga pakuvagwisa makoko vaki na kuvavika pahi ya magendelu gaku. 26 Likoko la mwishu kuyongomeswa ndi lifwa. 27 Muni, Mayandiku gjiova, "Chapanga avikili vindu vyoha pahi ya magendelu gaku." Nambu Mayandiku Gamsopi pegijova, "Vindu vyoha vivikiwi pahi ya magendelu gaki avitalalilayi." Ndi Chakaka Chapanga nakuyingila mulilundu lenilo la vindu, muni mwene ndi akuvivika pahi ya Kilisitu. 28 Nambu vindu vyoha pevivikwa pahi ya ulongosi wa Kilisitu, na Mwana mwene yati akujivika pahi ya Chapanga, mwavikili goha pahi ya ulongosi waki, ndi Chapanga alongosa panani ya goha. 29 Ngati kawaka kuyukiswa, wu, vandu vala vevibatiziwa ndava ya vevafwili vahuvalila kupewa kyani? Ngati vevafwili viyukiswa lepi, ndava kyani kubatiziwa ndava ya vene? 30 Na kwa upandi ndava kyani tikujiyoka kila lukumbi? 31 Valongo, nene nikulilola lifwa lukumbi Iwoha! Ulumba wenivii nawu ndi kuwungana Kilisitu Yesu BAMBU witu mwakunkikita nikokosa lijambu ili. 32 Ngati lilengu langu ngaliviyai la chimundu, kula kukomana kwangu na vandu vevavili ngati hinyama hikali apa pa Efeso ngakuvi chindu choki? Ngati vevafwili nakuyuka ndi, "Tilya na kunywa, muni chilau yati tifwa." 33 Mkoto ukongeka, "Vankozi vahakau vihalabisa uyovelu wa mundu." 34 Muyimuka! Mutumbula kutama bwina, na muleka kumbudila Chapanga. Vangi pagati yinu vammayili lepi Chapanga. Nikuvajovela soni yivaha kwini! 35 Pangi mundu yati ikota, "Vevafwili yati viyukiswa wuli? Yati vivya na higa yoki?" 36 Genago ndi makotelu ga uhomela! Ukamija mbeyu, changali kufwa hoti vivya nakumela. 37 Chaumija ndi mbeyu yene, pangii nganu amala mabenu gangi, nambu lepi lumeleli Iwoha ubwela kumela mwanakandahi. 38 Chapanga akuyipela higa yeayiganili mwene mbeyu yenyo, kila mbeyu yipewa higa yaki ya mwene. 39 Higa ya viwumbi vyoha ziwanangana lepi. Vandu

vana higa yavi na hinyama hina higa yavi na videge vina higa yavi na somba zina higa zavi. 40 Yivili higa ya kunani kwa Chapanga na ya pamulima, ubwina wa higa ya kunani kwa Chapanga ndi wungi, na ubwina wa higa ya pamulima ndi wungi. 41 Lilanga lina ubwina waki, na mweli na ndondo, hati ndondo yina ubwina waki hilekengana kwa ubwina. 42 Ndi chayivili kuvalala kuyukiswa kwa vevafwili. Ndi ngati mbeyu, higa yizikwa pahi uyya chakuwola, nambu uyukiswa changali kuwola. 43 Higa yizikwa cha soni, uyukiswa cha ukulu, kuzikwa namuna ya kulenda, uyukiswa uyya kwa makakala. 44 Tizikwa kwa muhiga yativelekewa nayu, pauyukiswa ndi higa yachimpungu. Yivili higa ya magono goha na higachimpungu. 45 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Mundu wa kutumbula, Adamu avili mundu mwana wumi," Nambu Adamu wa mwishu ndi Mpungu mwakuvapela vandu wumi. 46 Nambu nakulongolela higa yachimpungu, nambu ndi wula wa wetivelekiwia nawu, ndi kangi wula wachimpungu. 47 Adamu wa kutumbula kuwumbwa kuhuma muludaka lwa pamulima, ahumili pahi paludaka, Adamu pili ahumili kunani kwa Chapanga. 48 Vandu voha vevavili va pamulima vavili ngati mundu mwawumbiwi kuhuma muludaka, nambu vandu vala vevavili va kunani kwa Chapanga vavili ngati yula mwahumili kwa Chapanga. 49 Ngati chetiwanangini na yula mwawumbiwi kwa ludaka, mewawa yati tiwanangana na mwenuyo mwahumili kunani kwa Chapanga. 50 Hinu, valongo, nijova na, chila chechakitiwi kwa higa na ngasi nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa Chapanga, na higa yeyiwola nakuhotola kuyingila pandu pa higa yangawola. 51 Muyuwanila, nikuvajovela gamfiyu aga, tete yati tifwa lepi, nambu tete tavoha yati ting'anambuswa, 52 Mambu aga yati gihumila lukumbi lwa lipenenga la mwishu pelipyuliwa. Chigafula kukupila na kulola. Muni lipenenga peyipiyula, vevafwili yati viyukiswa vakotoka kufwa kavilu na tete yati ting'anamuswa. 53 Muni higa iyi yakahalibika ndi yiganikiwa ying'anamuka changahalibika, higa yayihotola kufwa yikoto kufwa. 54 Hinu, higa iyi yeyifwa ying'anamuka nakuvya payivya nakuwola, na chechifwa pachivya nakufwa, penapo ndi palitimilika ilivoi lelayandikwi, "Lifwa likomiwi, uhotoleka ukatimiliki!" 55 "Lifwa, kuhotola kwaku kuvili koki? Lifwa makakala gaku ga kuleta mvinisu uvi koki?" (Hadés g86) 56 Lifwa lipewa makakala ga kuvinisa kuhuma mukumbudila chapanga, mewawa kubuda kupata makakala mu malagizu. 57 Nambu timsgusa Chapanga mwakutipela uhotola kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu. 58 Hinu, valongo vangu vaganu, tuyima chakukangamala na changanyugusika.

Magono goha muyendelela kujiwusa mulihengu la BAMBU, ndava mmanya kuvya lihengu lemwhihenga kwa BAMBU liyaga lepi waka.

16 Hinu nijova kuvala mashonga ga kuvatangatila vandu va Chapanga: Ndi misambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Galatia. 2 Kila dominika, kila mmonga winu avikayi mashonga kuwanangana na mabenu gaki, ndi kukoto kuvya liholo na kuyupa utangatila wa mashonga lukumbi lwa nibwela. 3 Penibwela kwinu, yati nikuvatuma vala venikuvalahagula pagati yinu nivapela balua ya umanyiso muni vaseleka njombi zinu ku Yelusalemu. 4 Ngati yikaganikiwayi kuhamba na nene, ndi, yati vihamba pamonga na nene. 5 Penihamba Makedoni yati nibwela hoti kwinu muni nigana kuhamba Makedonia. 6 Pangi yati nitama kwinu kwa lukumbi nunuyu, amala yati nitama pamonga na nyenye lukumbi lwoha lwa mbepu, muni munitangatila kuhamba mulugendu lwangu kokoha kwenihamba. 7 Nigana lepi kupita kwinu kanyata na kuyendelela na lugendu lwangu. Nihuvalia kutama kwinu kwa lukumbi nunuyu BAMBU akaganayi. 8 Yati nitama pa Efeso mbaka ligono la Pentekoste, 9 mlyangu uvaha uvi waka kwa ndava ya lihengu langu la uchakaka apa, pamonga vevakunibela navene vamahele. 10 Timoti akabwela, mlolayi akotoka kuvya na wogoyi peivya pamonga pagati yinu, muni ihenga lihengu la BAMBU ngati nene. 11 Hinu mundu yoyoha akotoka kumvevesa, nambu amtangatila ayendelela na lugendu lwaki kwa uteke ndi ahotola kuwuya kwa nene, muni nene pamonga na valongo vitu tikumlindila. 12 Nilongela kumvala mlongo witu Apolo: Nimuyupa neju abwela kwinu pamonga na valongo vangi, nambu aganili lepi kubwela hinu nambu yati ibwela peipata fwasi. 13 Mvya mihi, mukangamala musadika yinu kuyima, muvya vakekesi na vemuvu na makakala. 14 Kila chamwhihenga muhenga kwa uganu. 15 Valongo, muvamanyili valongo va Stefani, vene ndi vandu va kutumbula kupokela sadika ya Chiklisitu ku Akaya, na vajihumisi kuvatendekela vandu va Chapanga. Nikuvayupa neju Valongo vangu, 16 mlanda uchilongosi wa vandu ngati avo, na uchilongosi wa kila mundu akita lihengu na kuhengeka pamonga nawu. 17 Niheka neju kuvya Stefani na Fotunatusi, na Akaiko vahikili, vanitangatili kuhenga lihengu lukumbi nyenye muvi lepi. 18 Vausangalwisi mpungu wangu mewa ngati chevavasangalwisi nyenye. Hinu yiganikiwa kuvakumbuka vandu ngati avo. 19 Misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Asia zikuvajambusa. Akula na Plisika pamonga na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu

vevikonganeke munyumba yavi vakuvajambusa neju mukuwungana na BAMBU. **20** Valongo voha vevavi apa vakuvajambusa. Mewawa na nyenye mjambusanayi kulangisa uganu wa Chikilisitu. **21** Nene Pauli, niyandika jambusa zenizi kwa chiwoko changu namwene. **22** Mundu yoyoha mwangamgana BAMBU avi na likoto. Ee BAMBU, Bwela! **23** Ubwina wa BAMBU Yesu uvya na nyenye. **24** Nikuvagana nyenye voha mukuwungana na Kilisitu Yesu Ena.

2 Vakolinto

1 Nene Pauli, mtumi wa Kilisitu Yesu kwa kugana kwa Chapanga, pamonga na mlongo witu Timoti. Nikuvayandikila nyenye vandu mwemkumsadika Kilisitu kwenuko ku Kolinto, na vandu vohoa vma Chapanga vevavi kila pandu pamulima wa Akaya. **2** Tikuvganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **3** Chapanga alumbiwa wa BAMBU witu Yesu Kilisitu, Dadi mweavi na lipyana na Chapanga mweipolesa mitima. **4** Chapanga akutipolesa mitima mang'ahiso gitu goha muni na tete tivapolesa mitima vangi vevana mu mang'ahiso ndalindali, kwa kupoleswa mitima wula wetiupokili kuhuma kwa mwene. **5** Na chating'aika kupata mang'ahiso ndava ya kumhengela Kilisitu mewawa ndi chetipoleswa neju mitima na Kilisitu. **6** Ngati ting'aika, ndi ndava kupoleswa mitima kwinu na kusanguliwa kwinu. Tikapoleswa mitima ndi mewa na nyenye pamupoleswa mitima na kupewa makakala ga kukangamala mang'ahiso galagala. **7** Kangi, huvalila yitu ndava yinu gasindimili, timanyili kuvya mwakahanganilayi mumanga'iso gitu, mewawa na nyenye yati mwihanganila kupoleswa mitima kwitu. **8** Valongo, tigana lepi nyenye mkoto kumanya mang'ahiso gegatikolili ku Asia, mang'ahiso genago gatopili neju, kupita uhotola witu wa kukangamala hati huvalila yoha ya kutama yatimaliki. **9** Chakaka tete mumitima yitu taijwene ngati vandu vevahukumiwi kukomewa, muni tiwiliwayi kumhuvalila Chapanga mweakuvayukisa vevafwili, pahala pa kuhuvalila makakala gitu tavete. **10** Mwene atisangwili mung'aiso gavaha gala gegaganili kutikoma, na iyendelela kutisangula, tete timvikili huvalila yitu kuvya yati akutisangula kavili. **11** Na mwavene mukutitangatila kwa kutiyupila kwa Chapanga. Kutiyupila kwinu yati tuyanguliwa, na Chapanga yati akutimotisa ndi vandu vamahele yati vakumsengusa Chapanga ndava yitu. **12** Tete timekela chindhu chimonga, mtima witu ukutijovela muchakaka kuvya titamili pamulima apa na neju pagati yinu, mumtima wa usopi na mukusadikika kwekwihuma kwa Chapanga. Tihengili genago lepi kwa luhala lwa chimundu, nambu kuhuma kuubwina wa Chapanga. **13** Tikuvganila nyenye mambu gamwihotola kugasoma na kugamanya. Mtima wangu wisadika kuvya yati mwimanya hotohoto, **14** muni mbaka hinu mwimanya padabe. Kangi timanya kuvya mwimanya hotohoto kuvya mu ligono la kuwuya BAMBU witu Yesu yati mwimeka ndava yitu ngati tete yati chetmekela ndava yinu. **15** Navi na uchakaka

mulijambu lenilo, ndi napangili kuvagendelela nyenye kumbele, muni mpata mota mala zivilii kwa kuni'lola nene mala zivilii. **16** Navi na mpangu kuvedukila kwinu mulugendu lwa kuhamba mulima wa Makedonia na mewa palukumbi lwa kuwuya, muni nipatayi utangatila winu mulugendu lwangu lwa kuhamba ku Yudea. **17** Muhololela wuli? Panapangili genago nivii ngati namundu nangali luhalala. Wu, muholalela kuvya penipanga mambu gangu nikita ngati vandu va mulima uwu "Veviyidakila goha na kubela goha palukumbi lumonga?" **18** Nambu Chapanga ndi mchakaka hotohoto, ujumbi witu kwinu lepi lijambu la kujova "Ena" Na bahapo "Lepi." **19** Muni Yesu Kilisitu, Mwana wa Chapanga, mweakokosili kwinu nyenye na Sila na Timoti, na nene Siliwano, avili lepi mundu wa "Ena" Na kubela "Lepi" Mulukumbi lumonga nambu magono goha ndi Ena ya Chapanga. **20** Muni mwene ndi mweitimilisa malaganu goha ga Chapanga. Mewawa mu njila ya Yesu Kilisitu tijova "Ena" Ndava ya kumulumba Chapanga. **21** Chapanga ndi mweatiaghwili na mweatikangamalisa tete pamonga na nyenye mukuwungana na Kilisitu, **22** Atipeli Mpungu Msopi mumitima yitu muni alangisa tete ndi tavandu va Chapanga na avyai ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka. **23** Chapanga ndi mshuudila wangu, mwene aumanyili mtima wangu! Nawuyili lepi kavili Kolinto, ndava nikotoka kuvavinisa mitima mukuvajovela malovi gakali. **24** Tihenela lepi makakala ndava ya sadika yinu, nyenye msindimili mukusadika kwinu. Getiganikiwa kuhenga lihengu pamonga ndava ya sangaluka yinu.

2 Hinu, niamwili nikuvagendelela lepi kavili nikotoka kuvavinisa mtima. **2** Muni nikavavinisa mtima nyenye, hinu yani mweakunipolesa mtima nene? Ndi valavalala venivavinisi mtima! **3** Ndava yenyo ndi navayandikili kuvya nibwela lepi kavili kwinu nikotoka kuvininisa mtima na vandu veviganikiwa kunihekesa. Nimanyili uchakaka kuvya nene, nakaheka mwavoha nyenye mewa mwiheka. **4** Panavayandikili apo kadeni navi ngolongondi mumtima na maholi gamahele, yavi lepi ndava ya kuvavinisa mitima nyenye muni kulangisa kuvya nikuvagana neju. **5** Hinu avi mundu mweamvinisi mtima tuyaki anivinisi lepi mtima nene, nambu avavinisi mitima mwavoha nyenye, ndi mbwitu kuvya namkali neju. **6** Kwa mundu mwenuyo uhamula weapewili na vandu vamahele yikumkola. **7** Yeyisigalili ndi mbanga kumlekekesa mundu mwenuyo na kumkangamalisa mtima ndi akotoka kuvininisa neju mtima na kuleka kusadika. **8** Ndi nikuvayupa mumlangisa kuvya mumganili neju.

9 Naganili kuvayandikila balua yila muni naganili Kavili kung'asima kula kwavili mulukumbi ndu. Hinu kumanya ngati mwihotola kuyidakila kila lijambu. malagizu gegaletili lifwa yavi na ukulu neju, 8 wu 10 Mwakamlekekesa mundu, mewa na nene yati uhengaji wa Mpungu Msopi yati uvya na ukulu nikumlekekesa mundu mwenuyo. Muni panilekekesa, neju? 9 Yikavya mahengu gegileta uhamula gana muchakaka ngati nivii na lilovi la kulekekesa, ukulu ngati wenuwo, ndi hotohoto lihengu lefileta nilekekesa palongolo ya Kilisitu ndava yinu. 11 Muni mambu gakumgarisa Chapanga, yati giyva na ukulu tikotoka kumpela Setani njila muni atikongayi, muni uvaha neju. 10 Chakaka chila chechavili na ukulu tiyimanyili uchenjela waki. 12 Panahikili kumuji wa Tloa kadeni pala chiyagisi ukulu waki ndava ya ukulu kukokosa Lilovi la Bwina la Kilisitu, nakolili BAMBU uvaha neju wewabwelli hinu. 11 Muni chila chechavili anidindulili mlyangu muni nihenga lihengu laki. 13 palukumbi luhipi chavi na ukulu waki, chakaka chila Nambu nakamuliwi wogohi neju namkolili lepi mlongo chechisigalila magono goha yati chivya na ukulu witu Tito. Hinu ndi navalagili vandu pala nikahamba uvaha neju. 12 Ndava muni tivii na huvalila yitu Makedonia. 14 Nambu, tikumsengusa Chapanga tete tijova kwa uekesi uvaha. 13 Tete tiktita lepi ndava kila ligono akutilongosa tivii mu msambi wa ngati Musa ndi agubiki pamihu paki na chitambala kulangisa uhotola witu mukuwungana na Kilisitu. muni vandu va ku Isilaeli vakotoka kulola mwishu Mwene akutikita tidandaswa uchakaka wa Kilisitu ngati wa kung'asima kula kwekwajimika. 14 Nambu luhalu unungallila bwina, kila pandu. 15 Muni tete unungallila Iwavi Iwagubikwi. Mbaka lelu pamwisoma Lilaganu bwina ngati ubani weuwusisa na Kilisitu palongolo ya la kadeni, chigubiku chila chivili balapala. Chigubiku Chapanga, wehukuvahikila voha, vevisanguliwa na chemicho yati chiwusiwa ndu mundu mukuwungana veviyaga. 16 Kwa vala veviyaga, unungallila wenuwo na Kilisitu. 15 Nambu, hati lelu iyi peysisomewa ndi lifwa, nambu kwa vala vevisanguliwa unungallila malagizu ga BAMBU geampeli Musa luhalu Iwavi wenuwo ndi wumi. Hinu yani mweihotola kukita lugubikwi na chitambala. 16 Nambu, lukumbi mundu lihengu ngati lenilo? 17 Tete lepi ngati vangi vevigana peakumuwuyila BAMBU Yesu, chigubiku chenicho kupata mashonga mu njila yenyi, pahali paki tikokosa chiwusiwa. 17 Hinu "BAMBU" Ndi Mpungu Msopi, muuchakaka palongolo ya Chapanga, ngati vandu vevatumwili na Chapanga mukuwungana na Kilisitu.

3 Wu, titumbula kavili kujilumbalila tavete? Wu,

tigana balua ya kutimanyisa, kuhuma kwinu amala kwitu ngati cheavili vandu vangi? 2 Mwavene

nyenze ndi balua yitu yeyiyandikiwi mumitima yitu, kila mundu yimanyikana na yisomwa na vandu voha. 3 Chakaka kuvya nyenze ndi balua ya Kilisitu yeyihuma mulihengu litu pagati yinu. Balua yene yiyandikiwi lepi, nambu kwa Mpungu Msopi wa Chapanga mweavi mumi, iyandikiwi lepi panani ya chipandi cha liganga chechihongoliwi nambu ayandiki mumitima ya vandu.

4 Tihotola kujova kwa uekesi chenicho ndava ya huvalila kwa Chapanga ndava ya gala geagahengili Kilisitu. 5 Lepi kuvya tavete tihotola kukita chochoha kwa makakala gitu vene, nambu uhotola witu woha wihuma kwa Chapanga, 6 Ndava muni Chapanga

ndi mwatihotwisi kuvya vanalihengu va lilaganu la mupya, lelivii lepi la Lilaganu lefileti na malagizu

gegayandikiwi, nambu lilaganu la Mpungu Msopi. Muni malagizu gegayandikiwi gileta lifwa, nambu Mpungu

ya hipandi ya maganga vyevihongoliwi. Pamonga na kujova mwishu waki ulongosa mulifwa, ukulu waki

wavili ukulu neju hati vandu va Isilaeli nakuhotola

kuulola pamihu pa Musa ndava ya kung'asima kwaki.

Iwaki muukulu wamahele neju. Lenilo ndi lihengu la Mpungu wa BAMBU.

4 Hinu, Chapanga, kwa lipyana laki atigotolili lihengu

lenili ndava iyo nakuvya mumbele. 2 Tigabelili

mambu goha ga soni na gamfiyu. Titama lepi kavili kwa kukonga amala kwa kulyagisa lilovi la Chapanga,

pahali paki ndi tijova uchakaka muni vandu vamanya mumitima yavi tete chetivili palongolo ya Chapanga.

3 Muni, ngati Lilovi la Bwina gatikokosa gafiyiki, gafiyiki ndu kwa vala vevayagili. 4 Venavo vasadiki

lepi muni yula Setani mweavi chapanga wa mulima uwu asopili chitita muluhala Iwavi vakotoka kulola

hotohoto lumuli Iwa Lilovi la Bwina ga ukulu wa Kilisitu, mweavi ngati Chapanga cheavili. (aiōn 165) 5

Nakujikokosela tavete, ndi tikumkokosa Yesu Kilisitu mwavili BAMBU, tete tavete vanalihengu vinu ndava

ya Yesu. 6 Chapanga mwajovili kuvya "Lumuli wa Chapanga wumi. 7 Malagizu gayandikiwi panani ndi lulangasayi kuhuma kuchitita," Chapanga ndi

mwakuyilangasa mitima yitu, na kutihotosa kumanya ukulu wa Chapanga weulangasa pamihu pa Kilisitu

Yesu. 7 Hinu, kwa tete tivii ngati vindu vya ludaka mugati yaki vivikiwi vindu vya chimpungu vandu valola

hotohoto kuvya makakala genago gakulu gihuma kwa wumi uwu wa higa na kuhamalila kwa BAMBU. 9 Chapanga nambu lepi kuhuma kwa tete tavete. 8 Nambu lijambu livaha neju ndi kumganisa BAMBU, Magono goha ting'ahiswa, nambu nakusanguliwa, tikavya na higa ya pamulima amala higa ya kunani tivya mukuyogopa, nambu nakuvya mumbele, 9 kwa Chapanga. 10 Muni tavoha yati tiyima palongolo Ting'ahiswa nambu nakutileka changali kutangatilwa. ya chigoda cha uhamula cha Kilisitu, muni kila Pamonga na kugwiswa pahi nakukomewa. 10 Lukumbi mundu apewayi chechiganikiwa kwa matendu gaktiili iwoha tigenda na lifwa la Kilisitu muhiga yitu, muni lukumbi peavi pamulima, gabwina amala gahakau. wumi waki Yesu ndi ulolekana muhiga yitu. 11 Ena, 11 Hinu, tete timanyili kumlumbalila BAMBU chindu lukumbi lwaititama titindilwa na lifwa magono goha, kiki, ndi tisindimala kuvahuta vandu vangi. Chapanga ndava ya Yesu, muni wumi waki Yesu ulolekana atimanyili hotohoto, na nene nisadika kuvya mewa muhiga yitu yeyifwa. 12 Ndava yeniyo tete tivii nyenye mtimanyili bwina neju. 12 Tete tikujilumbalila tayali hata kufwa muni nyenye mpata wumi. 13 lepi tavete palongolo yinu, nambu tikuvapela fwasi Mayandiku Gamsopi gjiova, "Nasadiki, ndi mana ya kumekela tete muni muhotola kuvayangula vala najovili." Na tete mewa petivya na mtima wuwowo vevimeka ndava ya kuloleka cha kuvala kuliku wa sadika, tisadiki ndava yeniyo tijova. 14 Timanyili chevavili mugati ya mitima yavi. 13 Yikavya tiwonikini kuvya Chapanga mweam Yukisi BAMBU Yesu yati kuvya tipenga, ndi ndava ya kumganisa Chapanga, na akutiyukisa tete mewa pamonga na Yesu kutivika yikavya tivili na luhala, ndava ya kuvatangatila nyenye. palongolo yaki pamonga na nyenye. 15 Goha genago 14 Ndava tete tilongoswa na uganu wa Kilisitu ndi hinu ndava yinu, hati ubwina wa Chapanga pauvahikila timanyili kuvya mundu mmonga afwili ndava ya vandu vanda vamahele neju, usengusa wene wayonjokisiki voha, ndi kujova kuvya na tete tiwungini mulifwa laki. neju, na kumpela Chapanga ukulu. 16 Ndava yeniyo 15 Afwili ndava ya vandu voha, muni voha vevitama nakuvya mumbele, hati ngati higa yitu yilalile, nambu mugati mwitu mipungu yitu tikitiba vamupya ligono muwumi, vakotoka kutama ndava ya kujiganisa vene, kavili galukumbi ndu, nambu yati gakutipela ukulu nambu kumganisa Chapanga mweafwili na kuyuka mvaha neju wa magono goha kuliku mang'ahiso aga. 16 Hinu, kuhumila hinu, nakumpima mundu (aiōnios g166) 18 Hinu tilola lepi vindu vyevilolekana, nambu tilola vindu vyangalolekana vya lukumbi ndu, nambu vila vyangalolekana ndi vya magono goha. 17 Mang'ahiso gegakutikolela ndi gadebe, lumonga tampimili Kilisitu muluhala lwa chimundu, (aiōnios g166) 2 Na hinu, tityalatyalu, mukulindila kwa mnogo uvaha kupewa higa ya mupya hinu ndi lepi kutama na mwene iova na tete kuvayupa neju nyenye. Tikuvayupa neju kunani kwa Chapanga. 3 Ena, ndava ya kupewa higa zenizo muni tilolekana lepi kuvya tivii na higa palongolo ya Chapanga. 4 Takavya takona muhiga yenyi ya chimundu tivemba kwa kukeka. Lepi tigana higa iyi ya lifwa, nambu tinogela kupewa higa yila ya kunani kwa Chapanga yangafwa, muni kila chechifwa tibadilishwa na wumi wa magono goha. 5 Ndi Chapanga mwene ndi mweathengili aga goha kavili atipelili Mpungu Msopi, avya ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka vindu vyoha Chapanga vyeativikili tete. 6 Tisindamili magono goha. Timanyili kuvya kutama muhiga iyi lukumbi iwoha ndi kutama patali na BAMBU. 7 Muni titama kwa sadika, lepi 2 Chapanga iova mu Mayandiku Gamsopi, "Lukumbi Iwelwaganikiwi nakuyuanili, ligono la mukulola. 8 Nambu tisindamili na tiganili kuuleka Iweluyadakiliwi, hinu ndi ligono la usangula! 3 Tikotoka

5 Muni timanyili kuvya lindanda lenili letitama hinu pamulima apa ndi higa yitu palitupuliwa, Chapanga yati akutipela pandu pang'i kunani kwa Chapanga, nyumba ya magono goha yangajengwa kwa mawoko ga vandu. (aiōnios g166) 2 Na hinu, tityalatyalu, mukulindila kwa mnogo uvaha kupewa higa ya mupya kunani kwa Chapanga. 3 Ena, ndava ya kupewa higa zenizo muni tilolekana lepi kuvya tivii na higa palongolo ya Chapanga. 4 Takavya takona muhiga yenyi ya chimundu tivemba kwa kukeka. Lepi tigana kuileka higa iyi ya lifwa, nambu tinogela kupewa higa yila ya kunani kwa Chapanga yangafwa, muni kila chechifwa tibadilishwa na wumi wa magono goha. 5 Ndi Chapanga mwene ndi mweathengili aga goha kavili atipelili Mpungu Msopi, avya ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka vindu vyoha Chapanga vyeativikili tete. 6 Tisindamili magono goha. Timanyili kuvya kutama muhiga iyi lukumbi iwoha ndi kutama patali na BAMBU. 7 Muni titama kwa sadika, lepi 2 Chapanga iova mu Mayandiku Gamsopi, "Lukumbi Iwelwaganikiwi nakuyuanili, ligono la mukulola. 8 Nambu tisindamili na tiganili kuuleka Iweluyadakiliwi, hinu ndi ligono la usangula! 3 Tikotoka

6 Hinu, tikavyai vana lihengu pamonga na Chapanga, tikuvayupa ubwina wa Chapanga wemupokili kuhuma kwaki wangali lihengu kwinu. 2 Chapanga iova mu Mayandiku Gamsopi, "Lukumbi Iwelwaganikiwi nakuyuanili, ligono la usangula nakutangatili." Yuwanila hinu ndi lukumbi

kuvya chipingilu kwa vandu vakoto kumsadika Kilisitu, ya kumuhamla mundu. Muni ngati cha nakalongolili muni lihengu litu likoto kuvya chindu lepi. 4 Pahala kujova, nyenye muvi mumitima yitu, tifwai pamonga paki, tikujilangisa kuvya tete vanalihengu chakaka na kutama pamonga. 4 Nene nikuvasadika neju va Chapanga kwa kila chindu chetihenga, kwa na kumeka panani yinu! Mumang'ahiso gitu goha, kukangamala neju lukumbi lwa mang'ahiso na lukumbi nopolisi mtima na luheku neju. 5 Hati patahikili lwelutopa na lipumba. 5 Titoviwi, tivikiwi muchifungu, mulima wa Makedonia nakuhotola kupumulila. Tapatili vatikiti chitututu pavandu, tihengili lihengu lelitopa mang'ahiso, kuhuma kila upandi, patavi na mhatunu neju, vatibesili kugona na pamahele titami changalya. na vandu vangi mewawa tavi na wogohi mumitima 6 Tikujilangisa kuvya vanalihengu va Chapanga kwa yitu. 6 Nambu Chapanga, mwakuvapolesa mtima kuvya na mtima wa msopi na umanyi na kukangamala vangolongondi, avapolisi mtima mukubwela kwa Tito. na ubwina witu. Tikumhuvalila Mpungu Msopi na 7 Lepi ndu mukubwela kwaki Tito, nambu ndava ya kuvagana vandu Changali uhomela, 7 tiukokwisi kujova pemwamkangamalisi mtima. Mwene atijovili ujumbi wa chakaka kwa makakala ga Chapanga. chamwinogela kuniolila na chamvii ngolongondi na Chitovanilu chitu ndi kujiyunga na kuhanganila ndi chamwigana kunikelela. Lijambu lenili litihekesa Kuhenga gegakumganisa Chapanga. 8 Tijiwusili na neju. 8 Hati ngati kwa balua yangu yila yavaletili kuveveswa, kulaumiwa na kulumbiwa. Tivalangiwi un golongondi, nambu hinu niviniswa lepi mtima. ngati tikonga, kumbi tijova uchakaka. 9 Tilolekana Ena navinisiwi mtima panamanyili balua yila yivapeli ngati vangamanyikana kumbi timanyikana kwa voha, un golongondi pamonga yavi mulukumbi ndu. 9 ngati vevafwili, nambu vawumi, titoviwi nambu tikomiwi Hinu nivii na luheku, lepi ndava mn golonganisiwi, lepi. 10 Tivii ngolongondi. Nambu magono goha tivii na nambu ndava ngolongondi yinu yivakiti muleka luheku. Tilolekana vangangu nambu tikuvakita vandu matendu gahakau na kumuuyila Chapanga. vangi vavyai na vindu vyamahele, tilolekana tangali Mgolonganisa ngati cheaganili Chapanga, ndava chindu nambu tivii na kila chindu. 11 Valongo Vakolinto, yenyiyo tete tavavinisi lepi nyenye kwa loloha. tilongili na nyenye muchakaka, na tikuvgana 10 Kuvya na un golongondi cheigana Chapanga mumitima yitu yoha. 12 Tete nakupunguza kuvagana kukuvhenga vandu vang'anamuka mumitima yavi na nyenye, nambu nyenye mupungwizi kutigana tete. Kunang'amuka kwenuko ndi kuleta usangula. Ndava 13 Hinu nijova na nyenye ngati vana vangu, ndi yenyiyo kawaka lijambu la kuvinisa mtima penapo, mtigana ngati chetivagana. 14 Mukoto kuwungana nambu un golongondi wa vandu va pamulima we wileta na vandu vangasadika. Wu, mambu gegakumganisa lifwa. 11 Hinu mlola chechihengiwi muungolonganidi Chapanga na uhakau viyidakilana? Amala lumuli na winu ngati Chapanga cheaganili, hinu nyenye yevakiti chitita vihotola kutama pamonga? 15 Kilisitu ihotola mkangamalayi neju, kulangisa kuvya mubudili lepi. wuli kuyidakilana na Setani? Musadika ihotola wuli Mwavinisiwi mtima na kukenyemuka, chemvii na kuhanganilana na mundu angasadika? 16 Nyumba mnogo uvaha wa kuniolila, na mukumlekela Chapanga ya Chapanga na chimong'omong'o viyidakilana wuli? ahukumwayi. Nyenye mulangisi mukila njila kuvya Muni tavete ndi Nyumba ya Chapanga yeiyili wumi. mubudili lepi mulijambu lenili. 12 Hinu, pamonga Ngati Chapanga mwene ajobili, "Kwavi yati nivika nayandiki balua yila yavili lepi ndava ya mundu pandu pangu pakutama, na kutama pagati yavi, Yati mweabudili, amala ndava ya mundu mweabudi. nivya na Chapanga wavi, na vene yati vivya vandu Nayandiki muni yilolekana hotohoto palongolo ya vangu." 17 Hinu BAMBU ijoba mewa, "Muwuka pagati Chapanga, nyenye chemuijwusili ndava yitu. 13 Ndava yavi, mukajibagula nawu, mkoto kukamula chindu yenyiyo tete tapoliswi mtima neju. Lepi tapoliswi mtima chechihakasa, na nene yati nikuvapokela." 18 Nene ndu, ndi mewa Tito atisangalvisu kwa kusangalusa yati nivya na Dadi winu, na nyenye yati mwivya vana wa avili nawu muni nyenye chemwamsangalwisi vangu, ijoba BAMBU mweavi na makakala.

7 Hinu, valongo vangu, tikavya tipewili gala goha getalaganili, ndi tijinyambisa na chindu chochoha chechihotola kutihakasa higa na mipungu yitu, tivya vamsopi neju na kutama kumtopesa neju Chapanga. 2 Tiyupa mtipela fwasi mumitima yinu! Timuhokili lepi mundu yoyoha kumyoka amala kumkonga mundu yoyoha. 3 Nijova lepi lijambu lenili ndava

mtima. 14 Nene nivalumbalili neju palongolo yaki, na mu lijambu lenilo nakunikola soni. Tivajovili uchakaka magono goha, na kula kuvalumbalila nyenye palongolo ya Tito kubi lijambu la chakaka. 15 Hinu uganu waki wa mtima kwinu nyenye uyunjokesa neju akakumbukayi, ndi mwavoha nyenye chagayidakila malagizu gaki, na chamwampokili mumtima na utopesa neju. 16 Nina luheku neju kuvya nihotola kuvaluhvalila nyenye mukila lijambu loloha.

8 Valongo, tigana kuvapela malovi kuvala ubwina wa misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu muni wa Chapanga, weavapelili misambi wa vandu avyai muyitu mulugendu lwa kupeleka njombi zitu za vevamsadika Kilisitu kumulima wa Makedonia. **2** uganu, lihengu letihenga ndava ya ukulu wa BAMBU Vamsadika va kwenuko valingwi neju kwa mang'ahiso, kulangisa kuvya tigana kuvatangatila vandu. **20** Tigana nambu sangalusa yavi yavaha neju hati vawusili kuyepa lawama zezihotola kuhumalila ndava ya neju mumtima wa bwina kuwusa neju pamonga vavi chetyimallia njombi zenizi zamahela zeziwusiwa. **21** vangangu neju. **3** Nihotola kujova uchakaka kuvya Malolelu gitu ndi kukita bwina, lepi palongolo ya mihu vawusili neju chahahotwili na hati kuliku chahahotwili, ga BAMBU ndu, nambu mewawa palongolo ya vandu. kavili ndi kwa ugana wavi vene. **4** Vatiyupili neju muni **22** Hinu pamonga na valongo venavo, timtumili mlongo navene vavyai mulihengu la kuvatangatila vandu yungi, ndi pamahela timlingili timulolili ana mnogo va Chapanga kumulima wa Yudea. **5** Lenilo lavili uvaha wa kutangatila, hati hinu ana mtima neju muni lijambu langahololewa! Kutumbula vajiwusili vene kwa akuvasadika na nyenye. **23** Tito ndi myangu, tikita BAMBU, kangi vajivusili vene kwitu mewa, kulantana lihengu pamonga ndava yinu, nambu kuvala valongo na ugana wa Chapanga. **6** Ndava yenyo tamypili vitu vangi vevibwela pamonga navo, venavo ndi neju Tito mweatumbwili lihengu lenilo avatangatila vajumbi kuhuma misambi ya vandu vevakumsadika mewa kutimalisa lihengu lenilo la kuwusa kwa mtima ndi vihenga lihengu ndava ya kuleta utopesa kwa wa bwina. **7** Nyenye muvi na kila chindu, sadika na Kilisitu. **24** Hinu, muvalangisa usindimala wa ugana muhotola kujova na umanya na ukangamala wa kukita winu, misambi yoha ya vandu vevakumsadika Kilisitu gabwina na ugana winu kwitu. Hinu tilolela muvya na yeayatumili vahotola kulola kuvya kumeka kwangu mtima wa bwina mukuwusa kwinu. **8** Nikuvapela lepi ndava yinu kwangabuda.

9 Niganikiwa lepi kuvayandikila nyenye ndava ya kuvapelekela mtangatila vandu va Chapanga va ku Yudea. **2** Nimanyili chamvii na mtima wa kutangatila, na namekili ndava yinu kulivala lijambu lila palongolo ya vandu va Makedonia. Navajovili, "Valongo vitu va ku Akaya vajitendekili kuhumila mwaka weupitili" Hinu mnogo winu umali kuvakita na vandu vangi vawusa. **3** Hinu, nivatumili valongo vitu avo, muni kujilumba kwitu kukoto kulolekana kuvya malovi gawaka, na ngati chanajovili nyenye mijitendekili neju kuwusa utangatila winu. **4** Yikoto kuvya vandu va makedonia pevibwela pamonga na nene, tivakolela mwakona kujitendekela, penapo tete yati tikola soni ndava tivasadiki neju ndava yinu na nyenye mewa yati mwikola soni. **5** Hinu, yaniganili kuvayupa valongo ava vatilongolela kubwela kwinu vapata kuvika bwina njombi yinu yivaha yetalagini. Yeniyi yati yilangisa njombi iyi muwusili mukugana kwinu lepi kwa kulasimisa. **6** Mukumbuka, mwaimija padebe ibena padebe, mwaimija pavaha ibena pavaha. **7** Hinu, kila mmonga, awusa cheamwili, kwa mtima woha kwa ungodlongondi amala kulasimishwa, muni Chapanga amganili yula mwaiwusa kwa sangalusa. **8** Chapanga ihotola kuvapela nyenye pamahela ya gala gemwigana mu mambu goha lukumbi lwoha myva na kila chindu chemwigana ndi muhotola kutangatila mukila lihengu la bwina. **9** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mwene iwusa kwa ubwina, akuvapela vangangu. Ubwina waki uvya magono goha." (aiōn g165) **10** Na Chapanga mwakumpela mlimaji na

mbeyu na chakulya, yati akuvapela mewa mbeyu na gala getikita lukumbi pativyva na nyenye. 12 zamwigana, na kuzikita zimela, zikula na kuvala mabenu gamahela ndava ya kuwusa kwa mtima wa bwina. 11 Mwene yati akuvapela vindu vyamahela magano goha, muni vandu vamsengusa Chapanga ndava ya njombi zinu zevipokela kuhuma kwitu. 12 Ndava lihengu lenili la uwusaji lemwhihenga lepi yati kwivya kwa chipimu chila cha lihengu leatigotolili ndu, yikuvatangatila kuvapela vandu va Chapanga Chapanga, lihengu letiyendelela kuhenga mewa maganu gavi nambu yati yikuvakita vandu va mahele kwinu. 13 Kumeeka kwitu tahumbili lepi mibaka vamsengusa Chapanga. 13 Ndava ya lihengu ilo la kuwusa kwinu vandu yati vakumulumba Chapanga mukulola uydakila winu kwa Kilisitu mukujova, mewa ndava ya mtima winu wa bwina wa kuvapela vene kuyva sadika yinu iyonokeseka kukula pagati yinu mtangatila pamonga na vandu vangi. 14 Hinu yati vakuvawombela nyenye mumtima wa uganu ndava ya mambu gavaha gemhengwi na Chapanga. 15 Timsengusa Chapanga ndava ya njombi yaki tete nakuhotola hati kujova!

10 Nene Pauli namwene mwanirolekana kuyva mpoli penivya pamonga na nyenye, nambu nilolekana na mkali paniuya patali na nyenye, nikuvayupa neju kwa lipyana na ubwina waki Kilisitu. 2 Nikuvayupa mkoto kunikita nivya na mkali lukumbi lwe nibwela, muni nina uchakaka nihotola kuyva na mkali kwa voha vala veviholalela kuyva titama chimundu. 3 Chakaka titama pamulima, nambu nakukomana ngondo ngati vandu va pamulima chevitovana. 4 Muni, vindu yatihengela kukomanela ngondo yitu lepi vya chimulima nambu makakala ga Chapanga gegigwisa ngomi za makoko zoha. Tihalabisu mambu goha ga udese, 5 na kubomola chindu chechimeka chechivikiwi ndava ya kubela umanya Chapanga, tikugakamula maholo goha na kugakita gamuyidikila Kilisitu. 6 Mukasindamala mukuyidakila, tete tijitendelekili kuhukumwa kila mundu yoyoha angayidakila. 7 Nyenye mlola mambu cha kuvala ndu. Wu, avi mundu yoyoha mwaiholalela kuyva mwene ndi mundu wa Kilisitu? Ena! Hinu mewawa atihololela tete kuyva vandu va Kilisitu ngati cheavili mwene. 8 Hati ngati nimeka neju ndava ya uhotala wetipewili na BAMBU ndava ya kuvasindamalisa nyenye muusadika lepi kubomola, ndava ya lenilo nikola lepi soni. 9 Mbwitu muholalela kuyva nigana kuvayogopesa nyenye ndava ya mayandiku gangu. 10 Mundu ihotola kujova, "Balua za Pauli zikali na zigegii malovi gegitopa, nambu Pauli mwene peivya pamonga na tete ndi mundu mpoli na hati peilongela malovi gaki ndi ngati lepi chindu." 11 Mundu mwaijova chenicho mbanga akumbukayi hoti kuyva mambu goha giwanangana gala gatiyandika mubalua lukumbi pativyva kutali,

Hinu ngatihotwi lepi kujivika amala kujwanangisa vandu vala vevakujilumba vene. Vandu vevakujikita kuyva vene ndi chipimu cha kupimila vangi, vandu vevakujwanangisa vene kwa vene, ndi vayimu. 13 14 Kumeeka kwitu tahumbili lepi mibaka vamsengusa Chapanga. 14 Kumeeka kwitu tahumbili lepi mibaka vamsengusa Chapanga. 15 Hinu, timekela Lilovi la Bwina kumvala Kilisitu. 15 Hinu, timekela mukulola uydakila winu kwa Kilisitu mukujova, mewa lepi lihengu levakitili vandu vangi, nambu tisadika kuyva sadika yinu iyonokeseka kukula pagati yinu muchipimu creativikili Chapanga. 16 Penapo yati tihotola kukokosa Lilovi la Bwina pamulima wungi, 17 Nambu ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mweimeka amekela gala geahengili BAMBU." 18 Mundu mweiyidakiliwa lepi yula mweakujilumbalila mwene, nambu mundu yula mwailumbiwa na BAMBU.

11 Mbanga ngamkangamili padebe, hati ngati nene namuyimu! Ena mkangamala padebe. 2 Nene nikuvawonela wiwu nambu wiwu wa Chapanga, muni nyenye ndi ngati msikana kamwali mwetilagini kumgega ndava ya mgosi mmonga ndu Kilisitu. 3 Nambu niyogopa kuyva ngati liyoka lila mukuchenjela kwaki lamkongili Eva, akotoka kuvayoka maholo ginu, na kuleka kujiwusa kwinu muchakaka kwa Kilisitu. 4 Muni mundu yoyoha mweibwela na kumkokosa Yesu mweavi chingi na yula mwetimkokosa, nikuvangasa ndava nyenye mukumpokela kwa mawoko gavili, amala muidikila mpungu amala lilovi la bwina lingi neju na lila lemwapokili kuhuma kwitu! 5 Kwali ngati nene namdebe kuliku venavo vevakujikemela vene "Vamitumi vakulu" 6 Pangi nene nimanyili lepi kujova bwina. Nambu umanya nivii nawu, lijambu lenili tililangisi hotohoto kwinu, kila pandu na kila lukumbi. 7 Nene nakokwisi kwinu Lilovi la Bwina ga Chapanga changali kugana luhuna, najihelisi ndava ya kuvakwiha nyenye. Wu, nakitili uhakau? 8 Panahengili lihengu pagati yinu maganu gangu napewili utangatila kuhuma mumisambi yingi ya vandu vevakumsadika Kilisitu. Nihotola kujova kuyva navanyagili vindu vyavi muni nihotola kuvahengele lihengu nyenye. 9 Panakavili na nyenye namng'aili lepi mundu yeyoha panaganili maganu, valongo vevahumili Makedonia vaniletili kila chindu chenaganili. Natumili luhalu neju nikotoka kumng'aha mundu yeyoha yula muni nipata vindu venigana mu njila yeyoha yila, ndi yati niyendelela

kukita mewa. 10 Ngati chakaka yila ya Kilisitu cheyivili nigonili lepi pamahele ndava ya lihengu, kuni nivii na mugati yangu, kawaka mundu yoyoha mweihotola njala na njota. Pamahele nitamii na njala na kutama kunibesa kumekela lijambu lenilo popoha pamulima changali nyula za kunigubika pambepu. 28 Pamonga wa Akaya. 11 Ndava kyani nijova chenicho? Ndava na gangi gamahele, mewa kila ligono niholela misambi muni nivaganili lepi nyenye? Chapanga amanyili ya vandu vevakumsadika Kilisitu voha. 29 Ngati kuvya nivaganili! 12 Yati niyendelela kukita ngati mundu yoyoha atotokili mewawa na nene nitotokili chanikita hinu, muni nikotoka kuvapela fwasi vala na mundu yoyoha akalongoswa mukubuda, mewa vevakujikemela vamitumi vakulu, vevilonda fwasi ya nene nivinisa mtima. 30 Yikaniganayi kumeka, ndi kumekela kuvya vikita lihengu ngati tete. 13 Muni, yati nimekela kutotokela kwangu. 31 Chapanga Dadi venavo ndi vamitumi vaudese, vikita lihengu la udese na BAMBU Yesu, liina laki lilumbiwa magono goha. Mwene amanyili kuvya nijova lepi udese. (aiōn g165) 14 Lijambu la kukangasa lepi, muni hati Setani mwene 32 Panakavi ku Damasko, mkulu wa muji, mwavili akujikita kuvya mtumu wa kunani wa lumuli! 15 Hinu pahi ya nkosi Aleta, avikii ulonda pamuji wa Damasko ndi lijambu lepi la kukangasa kuvya na vanalihengu muni anikamula. 33 Nambu vakanivika mulidengu va Setani navene vakujikita kuvya vanalihengu va livaha, na kunihelesa kuvala kuitila fwasi yeayvi mambu gabwina palongolo ya Chapanga. Mwishu muluwumba lwa muji, naholwiti mumawoko gaki. wavi yati vipata uhamula kulandana na matendu gavi.

16 Nijova kavili. Mundu akotoka kuniholalela kuvya namiyimu, nambu ngati muhomela chenicho, hinu muniyidakila ngati namiyimu, muni na nene nyiva chindu chakujimkela padebe. 17 Chanijova hinu lepi chila chalagizi BAMBU, kuvala lijambu lenili la kumekela, nijova ndu kujova mundu tuyim. 18 Ndava muni vamahele vimeka ngati vandu va pamulima chevimeka, na nene mewa yati nimeka. 19 Nyenye ndi muhololela muvi na luhalu, ndi mana mukuvasindimalila hati vayimu! 20 Mukumsindimalisa hati mundu mweakuvakita nyenye vavanda, mundu mweakuvanyaga vindu vinu, mweakuvahindalila, mweakuvavevesa na kuvatova kumihu! 21 Nikola soni kujova, tavi lepi na makakala ga kuhenga aga. Nambu ngati avi mundu yoyoha mweihotola kumeka, nijova ngati mundu namiyimu, mewawa nene nijova chakaka yati nimeka. 22 Vandu vala va ku Ebulania? Na nene mewa. Wu, vene ndi Vaisilaeli? Na nene mewa. Wu, vene ndi vachiveleku va Ibulahimu? Na nene mewa. 23 Vene ndi vanalihengu va Kilisitu? Na nene mewa, nijova ago chilupengu. Nene ndi muhengaji neju wa Kilisitu kuliku vene. Nene nihengi lihengu lelinonopa neju, nitamili muchifungu pamahele, nitoviwi pamahele neju na navili papipi kufwa pamahele. 24 Mala mhanu natoviwi na ndomondo alobabini yipungula yimonga na Vayawudi. 25 Natoviwi na mchapilu mala zidatu, natoviwi maganga mala yimonga. Mala yidatu nadenyikiwi na watu munyanja, na mwenumo nagonili lepi mbaka lukela na kuwela muhi woha. 26 Pamahele mulugendu lwangu, nisumwiki mumifulenii kumema manji, kuhuma muvanyagaji vakolonjinji vayangu, kuhuma kwa vandu vangali Vayawudi. Na kuhuma kumujini, kulugangatu na munyanja na kuhuma kwa valongo vaudese. 27 Nikitili lihengu na kung'ahika,

niganihili lepi namuyimu hati padebe, muni nganijova uchakaka ndu. Nambu nimeka lepi, mbwitu mundu aniholalela neju ya chila cheakuchiwona nihenga neju wumi wangu. 7 Nambu, ndava ya mambu aga gakulu genigubukuliwi gakotoka kunigalisa umeka, nasopiwi mvinisu muhiga ngati kuhomwa na minga, mweavi ngati mjumbi wa Setani mweakunking'aha, muni nikotoka kumeka neju. 8 Namuyupili neju BAMBU mala datu muni chindu chenicho cheniwiwa. 9 Nambu anijovili, "Ubwina wangu wikukola, muni uhottola wangu witimaliswa neju mukutotokela kwangu ndava yeniyi yati nimeka neju kwa luhek." Muni nimemeswa na uhottola wa Kilisitu. 10 Hinu niyidikila kuvya nitotokili, kuuveveswa na maligu na kutyatalaya na mang'ahiso ndava ya kuhengela Kilisitu, muni penitotokela ndi penivyia na makakala. 11 Nivii ngati namiyimu, nambu nyenye munilasimisha kuvya chenicho. Nyenye ndi mwaganikiwi kulinumba. Muni, hati ngati nene chindu lepi, nambu nene mdebe lepi kuliku avo vevakujikemela vene "Vamitumi vakulu" 12

12 Yati nijilumba hati ngati chabwina lepi! Nambu

hinu yati nijova ndava ya njozi na ugubukulo weanipelili BAMBU. 2 Nimmanyili mundu mmonga mweamsadiki Kilisitu, ndi miyaka kumi na mcheche yeypitili atoliwi mbaka kunani neju kwa Chapanga. Kwali ngati avi kwenuko muhiga amala mumpungu, Chapanga ndi amanyili. 3 Niwuyila kujova, nimanyili kuvya mundu mwenuyo atoliwi mbaka kunani. Nambu kwali ngati avili kwenuko kwa higa amala kwa mpungu, Chapanga ndi amanyili. 4 Kwenuko ayuwini mambu gamfiyu ndi hati mundu nakuganikiwa kugajova. 5 Hinu, yati nimekela ndava ya mundu wa namuna yenyo, lepi ndava ya nene namwene, ndi ndava ya kutotokela kwangu. 6 Kuvya nigana kumeka nganivili lepi namuyimu hati padebe, muni nganijova uchakaka ndu. Nambu nimeka lepi, mbwitu mundu aniholalela neju ya chila cheakuchiwona nihenga neju wumi wangu. 7 Nambu, ndava ya mambu aga gakulu genigubukuliwi gakotoka kunigalisa umeka, nasopiwi mvinisu muhiga ngati kuhomwa na minga, mweavi ngati mjumbi wa Setani mweakunking'aha, muni nikotoka kumeka neju. 8 Namuyupili neju BAMBU mala datu muni chindu chenicho cheniwiwa. 9 Nambu anijovili, "Ubwina wangu wikukola, muni uhottola wangu witimaliswa neju mukutotokela kwangu ndava yeniyi yati nimeka neju kwa luhek." Muni nimemeswa na uhottola wa Kilisitu. 10 Hinu niyidikila kuvya nitotokili, kuuveveswa na maligu na kutyatalaya na mang'ahiso ndava ya kuhengela Kilisitu, muni penitotokela ndi penivyia na makakala. 11 Nivii ngati namiyimu, nambu nyenye munilasimisha kuvya chenicho. Nyenye ndi mwaganikiwi kulinumba. Muni, hati ngati nene chindu lepi, nambu nene mdebe lepi kuliku avo vevakujikemela vene "Vamitumi vakulu" 12

Chinamitti na makangaso gakunilangisa nene kuvya wa Chapanga. Tete mewa titotokili mukuwungana ndi mtumi, gahengiki pagati yinu kwa kukangamala nayu nambu yati tivya na wumi pamonga nayu woha. 13 Wu, chindu kiki navahengili lepi nyenye muni tihotola kuhenga lihengu pagati yinu. 5 chenivahengili misambi yingi ya vandu vevakumsadika Mujilingulila bwina mwavene muni mumanya ngati Kilisitu vangi, pangì ndava muni nene nivang'ahili chakaka musindamili musadika, mjilola mwavene. lepi kupata utangatila winu? Chondi munilekekesa Wu nakujimanya ngati Yesu Kilisitu avili mugati yinu? mukuvabudila kwenuko. 14 Hinu nijitendekili kubwela Ngati lepi ndi nyenye mshindwili. 6 Nambu nisadika mala ya datu kwinu, na yati nikuvang'aha lepi. Muni kuvya nyenye mwimanya kuvya tete tashindwili chanilonda lepi vindu vinu nambu mwavene nyenye. lepi. 7 Tikumuyupa Chapanga mkoto kukita uhakau Hinu tiyovalili kulola dadi na nyina vakuvavikila wowoha, nambu lepi ndava muni tilolekanayi na vindu vana vavi, nambu tiyovalili lepi kulola vana vandu kuvya ngati tavandu vethotwili, ndi muni mkita vakuvavikila vindu dadi na nyina wavi. 15 Nene gabwina, hati ngati tete tiwonikini kuvya tishindwili. 8 nijitendekili kutumila kila chindu chenivili nachu, hati Muni nakuhotola kuubela uchakaka, uhotola wetivili kuijwusa namwene, kwa kuvatangatila nyenye. Wu, nawu ndi wa kuyendeleza uchakaka. 9 Tiheka muni yati mukunigana padabe ndava muni nene nivaganili tete lukumbi petatotokili, nambu nyenye muvi na nyenye neju? 16 Hinu yati mwiyidikila kuvya navi makakala, ndava yenyo tikuwayupa mkoto kupungula lepi ndwika kwinu. Nambu pangì mundu yungi yati chochoha. 10 Hinu, niyandika balua iyi kuni nivii ijova, "Ndava muni Pauli achenjili avakongili." 17 kutali, muni nikahika kwinu nikotoka kuganikiwa Wu, nene navatolili vindu vinu mu njila ya mjumbi kuvya mkali kwinu, mu kuhengela uhotola wenipelili yoyoha mwena mtumili kwinu? 18 Nene namyupili BAMBU, ndi uhotola wa kuvasindimalisa sadika yinu neju Tito, namtumili kwinu na mlongo witu yungi. nambu lepi uhotola wa kuvagwisa. 11 Hinu, valongo Wu, Tito atolili vindu vinu? Wu, mmayili lepi kuvya hinu nikuvalaga! Mkoto kupungukiwa na chindu na tete maholo gitu na lugendu Iwitu ndi lumonga? 19 mukamula malagizu gangu, muvya na liholo limonga, Pangì muholalela kuvya mbaka hinu tukujikengela mtama kwa uteke. Nikumuyupa Chapanga mweileta tavete palongolo yinu! Nambu, tijova mambu aga uganu na uteke avyai pamonga na nyenye. 12 palongolo ya Chapanga kuni tiwungini na Kilisitu. Mjambusana mukulangisa uganu. 13 Vandu voha Mambu aga goha, vaganu vangu ndi ndava ya va Chapanga kwitu vakuvajambusa. 14 Ubwina kuvatangatila nyenye. 20 Niyogopa, pangì panibwela wa BAMBU Yesu Kilisitu na uganu wa Chapanga kwinu yati nikuvakolela ngati chenigana nene, na na umonga wa Mpungu Msopi, uvayai pamonga na nyenye munilola ngati chemwigana nyenye nivyai, mwavoha nyenye.

Niyogopa pangì kwivya na ngondo, wihi, kujovana, mhutatu kumeka, kuheha na chitututu. 21 Niyogopa pangì lugendu Iwenibwela kavili. Chapanga wangu yati akunikita nikola soni palongolo yinu, na nene yati nivavembela ndava ya vamahele va vala vevambudili Chapanga, nambu vanuwuyili lepi Chapanga ndava ya uhakau wavi, ugona na mnogo uhakau wevakitili.

13 Hinu ndi mala yangu ya datu yenikuvagendeleta kwinu. Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi "Kila lijambu yati lihamuliwa muvandu vevagawene vavili amala vamahele." 2 Namali kuvajovela, ngati chayavili lugendu Iwangu Iwa pili, hinu nijova kavili kuni nivii kutali, vala voha vevakitili uhakau veviyendelela kuhenga uhakau pamonga vangi vala, penibwela nikuvahengela lepi lipyana. 3 Mukujilolela mwavene uchakaka wemwigana kuvya Kilisitu ijova na nyenye mu njila yangu. Kwinu Kilisitu atotokili lepi, nambu yati ilangisa makakala gaki pagati yinu. 4 Hati ngati akomwi na kuvambiwa pamsalaba ndava ya kutotokela, nambu hinu itama muuhotola

Vagalatia

1 Nene namtumi Pauli mwenikemiwi kuvya mtumi lepi kwa kuhaguliwa na vandu mewa lepi kwa makakala ga mundu, nambu kwa uhotola wa Yesu Kilisitu na Chapanga mweamyukisi Yesu, 2 na valongo voha mwememu pamonga na nene, tikuva jambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Galatia. 3 Tikuva ganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. 4 Kilisitu ajiwusili mwene avya luteta ndava ya kumbudila kwitu Chapanga ndava ya maganu ga Chapanga Dadi witu muni atisangulayi kuhuma pamulima uwu uhakau wa hinu. (aiōn g165) 5 Chapanga alumbiwa magono na magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 6

Nikangasa neju kulola kuvya kanyata mukumleka wuli Chapanga, mweavakemili nyenye kwa ubwina wa Yesu Kilisitu, na mukulilandia lilozi la Bwina ya namuna yingi. 7 Chakaka kawaka Lilozi la Bwina la Chapanga lingi, nambu vavi vandu vevakuvayagisa, vevigana kung'anamusa Lilozi la Bwina la Kilisitu. 8 Nambu hati ngati mmonga winu amala mtumu kuhuma kunani kwa Chapanga, akavakokosela Lilozi la Bwina chingi na lila letivakokosili tete, hinu mwenuyo apewayo likoto na Chapanga. 9 Tamali kuvajovela mambu aga kadeni, na nene nikuguwuyila kavili, mundu akavakokosela Lilozi la Bwina lelivii chingi na lila lemwapokili, ndi apewa likoto na Chapanga! 10 Hinu kujova ago kulangisa kuvya nilonda vandu vaniyidakila? Lepi! Nigana kuyidakiliwa na Chapanga. Amala nilonda vandu, nganivii lepi muhengaji wa Kilisitu. 11 Valongo magono goha. 6 Vandu venavo vevijovekana kuvya vangu, nikuvagana mumanya kuvya Lilozi la Bwina vachilongosi, ngati chakaka vachilongosi amala lepi, lenivakokosili lepi ujumbi kuhuma kwa mundu. 12 chindu lepi kwa nene muni Chapanga ihamula lepi Ndava muni nene nakuyipokela kuhuma kwa mundu ndava ya kulola mambu ga kuvala, vandu avo amala kuwuliwa na mundu, nambu kwa kugubukuliwa vana maholo lepi gakunyionjokisa. 7 Pahali paki na Yesu Kilisitu mwene. 13 Muni tuyuwini malovi ga mambu gangu chanatamili kadeni, mu njila ya kukokosa Lilozi la Bwina kwa vandu vangali Vayawudi Vayawudi ya kumuyupa Chapanga, kuvya nawung'aisi ngati Petili cheatumwili kukokosa kwa Vayawudi. 8 neju msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu na Chapanga najikangamilisi neju kukamula mivelu ya Hinu, Yakobo Kefa na Yohani vevawonikini kuvya vagogo vangu. 15 Nambu Chapanga, kwa ubwina vachilongosi vakulu, vamanyili kuvya Chapanga waki ndi amali kunithagula kwakona nangavelekewa, anipeli lihengu lenili la bwina, ndi vatikamwili mawoko anikemili nimhengelayi, 16 Peanigubukulili Mwana waki muni nikokosa Lilozi la Bwina ndava ya Yesu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi, changali kuyupa amala changahamba hoti ku Yelusalemu kwa vala vevalongolili kuvya vamitumi,

ndi nahambili hoti ku Alabia, kangi nikawuya ku Damasko. 18 Hinu, payamaliki miyaka yidatu, ndi penakahambili ku Yelusalemu kukonganeka na Kefa mweikemiwa mewa Petili, natamili kwaki mu magono kumi na mhanu. 19 Nambu namuwensi lepi mtumi yungi nga Yakobo mwene, mlongo waki BAMBU. 20 Genikuvayandikila ndi ga chakaka, Chapanga agamanyili, nikuvajovela lepi ga udese. 21 Mwanakandahi nihambili ku mulima wa Silia na Klikia. 22 Lukumbi Iwenulo, namwene navi nangawonekana na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea. 23 Chevachimanyili ndi chila ndu chevayuwini, "Mundu yula mweating'aili hoti, hinu akuyikokosa sadika yilayila yeagana kuyiyongomesa!" 24 Hinu, vakamulumba Chapanga ndava ya nene.

2 Payamaliki miyaka kumi na mcheche, nikahamba kavili ku Yelusalemu, pamonga na Banaba na Tito. 2 Nahambili ndava ya ugubukulo weanipeli Chapanga. Hinu panakonganiki nauvane vachilongosi ndu pachiepele ndi navadandaulli ujumbi wa Lilozi la Bwina lenakokosai kwa vandu vangali Vayawudii. Nahengili genago muni lihengu lenimali kuhenga, na lenihenga hinu likoto kuvya waka. 3 Hati tuyangulo Tito lila letivakokosili tete, hinu mwenalongsini nayu, pamonga ndi Mgiliiki, nambu Chapanga. 9 Tamali kuvajovela mambu aga kadeni, na nene nikuguwuyila kavili, mundu akavakokosela Lilozi la Bwina usigalila na nyenye nakuganikiwa kudumula jandu. 4 Pamonga kwavili na vavajikitili vamsadika vayitu vevaganili adumuliwa na umang'omesi kulekesewa kwitu kwetivi naku mukujiwunga na Kilisitu Yesu, muni vatikita vavanda. 5 Nambu nakuyidakilana nauvane hati padebe, muni uchakaka wa Lilozi la Bwina vavajikitili vamsadika vayitu vevaganili adumuliwa na umang'omesi kulekesewa kwitu kwetivi naku mukujiwunga na Kilisitu Yesu, muni vatikita vavanda. 7 Pahali paki na Yesu Kilisitu mwene. 13 Muni tuyuwini malovi ga mambu gangu chanatamili kadeni, mu njila ya kukokosa Lilozi la Bwina kwa vandu vangali Vayawudi. 8 neju msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu na Chapanga najikangamilisi neju kukamula mivelu ya Hinu, Yakobo Kefa na Yohani vevawonikini kuvya vagogo vangu. 15 Nambu Chapanga, kwa ubwina vachilongosi vakulu, vamanyili kuvya Chapanga waki ndi amali kunithagula kwakona nangavelekewa, anipeli lihengu lenili la bwina, ndi vatikamwili mawoko anikemili nimhengelayi, 16 Peanigubukulili Mwana waki muni nikokosa Lilozi la Bwina ndava ya Yesu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi, changali kuyupa amala changahamba hoti ku Yelusalemu kwa vala vevalongolili kuvya vamitumi, pagati ya vandu vangali Vayawudi navene pagati ya Vayawudi. 10 Nambu vatiyupili chindu chimonga tivakumbuka vangangu vevavi mu msambi wa vandu tavamonga. Nambu tete yatiganili tikahenga lihengu Kilisitu kwa vandu vangali Vayawudi, changali kuyupa pagati ya vandu vangali Vayawudi navene pagati ya Vayawudi.

vamsadika, ndi lijambu lenikangamala kulienga. Mpungu wa Chapanga ndava ya kuyidakila malagizu 11 Nambu Petili peabwelili ku Antioquia nambelalili amala ndava ya kuyuwana kusadika Lilovi la hotohoto palongo ya vandu muni abudili neju. 12 Bwina? 3 Uyimu winu uvi wuli? Nyenye mwatumbwili Kwakona kubwela pagati ya vandu vangi vevatumwili goha kwa utangatila wa Mpungu wa Chapanga, na Yakobo, Petili avi mukulya pamonga na vandu wuli hinu mwigana kumalakisa kwa makakala vangali Vayawudi. Nambu pevamali kuhika vandu ginu mwavene? 4 Wu, mambu goha gegavakolili vala, ndi ajibagwili na alekili kulya pamonga na nyenye gawaka? Nakuhotoleka! 5 Wu, Chapanga vandu vangali Vayawudi, ndava ya kuyogopa chikundi avapelili Mpungu waki na kukita chinamtiti pagati cha vandu vevilasimisha vandu vangali Vayawudi yinu ndava mwilanda malagizu, amala ndava kudumuliwa jandu. 13 Hati valongo vangi Vayawudi mwiyuwana Lilovi la Bwina na kusadika? 6 Mlola vamyidakili Petili muchitendu chila cha uhomela, luhumu lwa Ibulahimu ngati Mayandiku Gamsopi ndi Banaba namwene akahutwa na uhomela wavi. chegijova, mwene amsadiki Chapanga, ndi mwene 14 Hinu panawene mambu gevihenga gilandana awonikini mbwina palongolo ya Chapanga. 7 Hinu lepi na uchakaka wa Lilovi la Bwina, nikamjovela mumanya kuvya vala vevakumsadika Chapanga Kefa palongolo ya vandu voha, "Pamonga veve ndi chakaka vana va Ibulahimu. 8 Mayandiku wamuyawudi, utama ngati vandu vangali Vayawudi Gamsopi gijova kuhuma kadeni kuvya Chapanga ndi lepi ngati Myawudi! Hinu uhotola wuli kulinga yati akuvavalangila vandu vangali Vayawudi kuvya kuvajovela kwa makakala vandu vangali Vayawudi vabwina palongolo yaki mu njila ya sadika. Ndava kutama kuvya ngati Vayawudi?" 15 Chakaka, Chapanga amkokosili hoti Lilovi la Bwina Ibulahimu, tete Tavayawudi cha kuvelekewa, lepi tavandu "Vandu va milima yoha yati vimotisiwa ndava ya veve." vangali Vayawudi "Vevikemelewa vevakumbudila 9 Hinu, vala vevisadika yati vimotisiwa pamonga na Chapanga!" 16 Nambu timanyili kwa chakaka Ibulahimu mweisadika. 10 Ndava muni vandu voha mundu nakuvalangiwa mweakumganisa Chapanga vevihuvalila kuyidakila gegiganikiwa na malagizu, vavi mukuyidakila malagizu, nambu ndu kwa kumsadika mulikoto muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Yoyoha Yesu Kilisitu. Na tete mewa timsadika Yesu Kilisitu mwangakamula goha gegayandikwi muchitabu cha muni tivalangiwa vetimganisa Chapanga kwa mu njila malagizu ndi avili mulikoto." 11 Ndi hotohoto kuvya ya kumsadika Yesu Kilisitu, lepi ndava ya kuyidakila kawaka mundu mweivalangiwa kulolekana mbwina malagizu. 17 Nambu, kuvya tavete, mukulonda palongolo kwa malagizu, ndava muni mweilolekana kuvalangiwa kumganisa Chapanga kwa kuwungana mbwina palongolo ya Chapanga yati itama kwa na Kilisitu, tawonekini kuvya vetikumbudila Chapanga, sadika. 12 Nambu malagizu yihumila lepi kusadika, wu, Kilisitu ndi mweakuvakita vandu vambudila nambu Mayandiku Gamsopi gijova, "Mweiyidakila Chapanga? Lepi! 18 Nambu yikavya nijenga kavili gegiganikiwa mu Malagizu yati itama." 13 Kilisitu malagizu genabomwili, hinu nene nilangisa kuvya atigombwili tete kuhuma mulikoto la malagizu, nambudaji. 19 Malagizu gahengili ni manyayi kuvya mukujitolela likoto ndava yitu, muni Mayandiku niganikiwi kufwa ndi na fwili muni nihuma muuhotola Gamsopi gijova, "Mundu yeyoha mweavambiwi wa malagizu, muni nitama ndava ya Chapanga pamkongo ana likoto." 14 Lijambu lenili lahengiki na nene nikomiwi pamonga na Kilisitu pamsalaba. muni mota yeapewili Ibulahimu yivahikila vandu 20 Nambu lepi nene mwenitama nambu Kilisitu, vangali Vayawudi mu njila ya Kilisitu Yesu, muni itama mugati yangu, lepi namwene kavili, nambu mussadika timpokela Mpungu Msopi mweatilagazili Kilisitu ndi avi muhiga yangu, na wumi wenivii nawu Chapanga. 21 Nakugana kubela ubwina wa Chapanga. Ngati Mundu iyidakiliwa mbwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakiliwa na malagizu, hinu Kilisitu afwili waka.

3 Nyenye Vagalatia vayimu! Ndi yani mweavahavili?

Malovi ga kuvambiwa Yesu Kilisitu gajoviwi hotohoto palongolo yinu. 2 Nigana kumanya chindu chimonga kuhuma kwa nyenye, wu, mwapokili

kudenza amala kuyonjokesa chindu mu lilaganu Chapanga. 15 Valongo vangu, yati nikuvapela nitama kwa sadika, sadika mu Mwana wa Chapanga, luhumu lwa wumi witu wa magono goha, vandu mwearaniganili hati kuwusa wumi waki ndava yangu. vavili vakakita lilaganu kwa kulapa, kawaka mundu mwene pamonga na "Vachiveleku vaki mayandiku gijova lepi, na chiveleku chaki." Yani ndi mmonga ndi Kilisitu. 17 Chenichi ndi chenijova, Chapanga avikili lilaganu laki na Ibulahimu. Payapitili malagizu miyaka miya mcheche na selasini ndi malagizu peyaletiwi. Malagizu genago nakuhotola kulidenya amala kuhungula lilagizu la Chapanga. 18 Ngati

njombi yeniyi ya Chapanga ngayihuvalili uydakila wa waki mumitima yinu, Mpungu wewivemba "Aba" Ndi Malagizu, hinu njombi yenijo ngayihuvalili lepi lilaganu "Dadi." 7 Hinu veve wamvanda lepi kavili, nambu la Chapanga. Nambu Chapanga kwa ubwina waki wamwana, Chapanga alavapela nyenye gala goha ampelili Ibulahimu njombi yeniyi ndava ya lilaganu geavalagazili kuvapela. 8 Kadeni pemwammanyili leampeli Ibulahimu. 9 Hinu malagizu gana lihengu lepi Chapanga, ndi mwaihengili michapanga ya waka, loki? Yayonjokiswi muni kulangisa kubuda, mbaka lepi Chapanga wa chakaka. 9 Nambu hinu, ndava peibwela chiveleku cha Ibulahimu yula mweapewili mumanya Chapanga, amala tijova mwimanyikana na lilaganu lila. Malagizu gegeletiwi na mtumu wa kunani Chapanga, mwihotola wuli kuwuya kavili kwa vala kwa Chapanga muchiwoko cha mtepulanisi Musa. mizuka yingangu na yangali makakala? Hati kugana 20 Nambu mtepulanisi iganikiwa lepi ngati lijambu kuhahengela kavili? 10 Mwakona mwilanda magono lene likumvala mundu mmonga, na Chapanga ndi gakulu, ga miyehi na lusenje na miyaka. 11 Niyogopa mmonga. 21 Wu, malagizu gibelana na lilaganu la pangilihengu lanahengili ndava yinu liyagili waka! 12 Chapanga? Lepi hati padebe! Muni kuvya uhumi mu Valongo vangu, nikuvayupa neju myva ngati nene, malagizu gegakuvalapela vandu wumi, ndi ngatiwonikini muni hati nene nivii ngati nyenye. Nakunihengela vabwina palongolo ya Chapanga kwa kuyidakila uhakau wowoha. 13 Nambu mwimanya kuvya utamu malagizu. 22 Nambu lepi, Mayandiku Gamsopi wangu ndi wanipeli fwasu ya kukokosa Lilovi la gamali kujova kuvya mulima woha uvi uvanda wa Bwina mala ya kutumbula lukumbi. 14 Pamonga kumbudila Chapanga. Muni veviadika vapewayi utamu wangu wavili mang'ahiso kwinu, nambu likumbi njombi yila yeavalagazili Chapanga, mukumsadika lula mwenevisi lepi amala kunibela ndava ya Yesu Kilisitu. 23 Nambu kwakona kubwela sadika utamu wangu pamonga vavakofii kukita ago. Nambu yila, nambu takungiwi na mhilu ngati vafungwa mwanipokili ngati mtumu wa kunani wa Chapanga, mbaka payabweli sadika yigubukuliwayi. 24 Hinu ngati kuvya Kilisitu Yesu mwene. 15 Mwavi na luheku, malagizu gavi na makakala panani yitu mbaka hinu chihumili kyani? Chakaka nikuvajovela kuvya pahaikili Kilisitu, muni tilolekana vabwina palongolo ya lukumbi lula ngamuhotwili hati kutupula mihi ginu Chapanga. 25 Nambu ndava sadika yimali kubwela, na kuniipela nene. 16 Hinu wu, ndi na likoko winu tete nakuvya kavili pahi ya uhotola panani yitu. 26 ndava ya kuvajovela uchakaka? 17 Vandu vangi Mu njila ya sadika nyenye mwavohoa ndi vana va avo vevakuvang'aikila nyenye, maholo gavi, lepi Chapanga mukuwungana na Kilisitu Yesu. 27 Muni gabwina. Vigana kuvabagulana na nene muni nyenye mwavohoa nyenye mwemubatiziwi na kuijwunga na muvang'aikila vene. 18 Chakaka ndi lijambu la bwina Kilisitu, mutama ngati Kilisitu cheigana mutama. 28 kuvang'aikila vangi mu mambu gabwina, lepi ndu Kawaka kavili mbagulanu pagati ya Vayawudi amala lukumbi penivy na nyenye. 19 Vana vangu, mewawa Vandu vangali Vayawudi, vavanda amala vandu ngati mau mweavi na ndumbu cheivya na lipyanda la mwemlekekiwi, kawaka mgosi amala mdala, muni kuveleka, ndi nene mewawa chening'aika mewa ndava mwavohoa ndi mwavamonga mukuwungana na Kilisitu yinu mbaka pemwitumbula kutama ngati chatamili Yesu. 29 Ngati nyenye ndi vandu va Kilisitu ndi chiveleku cha Ibulahimu ndi yati mwipewa lilaganu Kilisitu. 20 Ngati kuvya nivya pamonga na nyenye lila leajovili Chapanga.

4 Hinu, nijova kuvya, mhali, akavya akona mwana, iwanangana na mvanda pamonga ndi mhali wa vindu vyoha. 2 Lukumbi Iwenulo Iwoha, ivya mu mawoko ga vevakumulela na vandu vevakumuyunga, mbaka lukumbi Iweluvikiwi na dadi waki lutimila. 3 Mewawa tete patavili takona kukangala musadika, tavi vavanda va mzuka vachilongosi va mulima. 4 Nambu lukumbi Iwabwina palwatimili, Chapanga amtumili mwana waki mweavelekiwi na mdala, akatama muulongosi wa malagizu ga Vayawudi, 5 ndava avagombola vala vevavi pahi ya malagizu muni tete titikiwa vana va Chapanga. 6 Ndava muni nyenye hinu ndi vana vaki, Chapanga amtumili Mpungu wa Mwana

waki mumitima yinu, Mpungu wewivemba "Aba" Ndi Malagizu, wu, mwiyuwana malagizu chegijova? 22 Yiyandikiwi mu Mayandiku Gamsopi kuvya Ibulahimu avili na vana vavili, mmonga kwa mdala mvanda na yungi mumdala mwealekekswi. 23 Mwana wa mdala mvanda yula avelikwi ndu, nambu yula wa mdala mwealekekswi avelikwi ngati chevivelekewa vandu vangi. 24 Mambu genaga ndi luhamu, vamau venavo vavili ndi luhamu lwa malaganu gavili, la kutumbula lila la kuchitumbi cha Sinai, likumvala Hagali, na vana vaki vevivelekewa muuvanda. 25 Hagali iyima pahali pachitumbi cha Sinai weuvi Alabia, ndi luhamu lwa Yelusalemu ya hinu, yeiyii muuvanda na vana vaki. 26 Nambu Yelusalemu ya kunani kwa

Chapanga ndi muji weulekekisiwi, wene ndi nyina witu. "Mgana tuyaku ngati cheukujigana wamwene." 15 27 Muni iyandikwi mu Mayandiku Gamsopi, "Uheka, Nambu ngati mdakulana na kulumana ngati hinyama vangaveleka, luluta kwa Iwami luheku, vangaveleka ya kudahi mjiyangalila mkoto kuyongomesana vene mwana, muni vana va yula mwealekiwi ndi vamahele kwa vene! 16 Hinu nijova na ha: Mpungu Msopi kuliku va yula mweagegiwi." 28 Hinu, valongo vangu, alongosa wumi winu, ndi mwavene nakulonda kavili nyenye ndi vana va Chapanga ndava lilaganu laki mnogo wa pamulima. 17 Muni mnogo uhakau ngati cheavili Izaki. 29 Nambu ngati magono gala wipingana na maganu ga Mpungu Msopi, na maganu mwana mweavelekiwi ngati chevivelekewa vandu ga Mpungu Msopi wa Chapanga. Mambu gavili vangi amung'aili yula mweavelekiwi kwa makakala ga genago giwanangana lepi, ndava ya yenyio nakuhotola Mpungu wa Chapanga, mewawa na magono aga. 30 Nambu Mayandiku Gamsopi gijova wuli? Gijova "Mvinga mau mvanda pamonga na mwana waki, muni mwana wa mvanda ihala lepi pamonga na mwana wa mau mwealekekisiwi." 31 Hinu valongo, tete lepi vana va mvanda nambu va mau mwealekekisiwi.

5 Kilisitu atilekekisi muuvanda, aganili tisigalila valekekeswa. Hinu ndi mkangamala kuyima ndi mkoto kuyidakila kavili kuvya pahi ya lingolingoli la uvanda. 2 Myuwanila! Ndi nene Pauli mwenijova na nyenye! Ngati tuyidakili kudumuliwa jandu, Kilisitu yati iwonekana chindu lepi kwinu. 3 Nijova kavili hotohoto, mundu yoyoha mweiyidakila kudumula jandu yikumgana kuyidakila Malagizu goha ga Musa. 4 Ngati mwillinga kuhengewa gabwina mu njila ya malagizu, ndi mujibagwili kutali na Kilisitu, muvi kutali na ubwina wa Chapanga. 5 Nambu tete kwa upandi witu, tilindila kwa huvalila ya makakala ga Mpungu Msopi tukitiwa vabwina palongolo ya Chapanga mu njila ya sadika. 6 Ndava muni tiwungini na Kilisitu Yesu, kudumuliwa jandu amala changadumuliwa chindu lepi, chechiganikiwa sadika yeiyilangiswa kwa kuganana. 7 Lugendo lwinu lwa bwina! Yani, hinu mweavabesili kuuyidakila uchakaka? 8 Mweahengili chindu chenicho lepi Chapanga mweavakemili. 9 "Mawuliwu aga ga udese ngati ngemeku yidebe lelitutumusa lilundu loha la uhembé," 10 Ndava ya kuwungana kwitu nihuvalila pavaha kuvya nyenye nakuvya na usindimala wa namuna yingi. Ndi mundu yeyoha mweakuvang'aha yati iamuliwa na Chapanga. 11 Nambu muupandi wangu, valongo vangu, ngati kwakona nikokosa kuwuya yikuvagana kudumuliwa jandu, ndava kyani hinu nakona niyagiwi? Kuvya ago, makokosa gangu ndava ya misalaba wa Kilisitu yagileta mtahu. 12 Nilola chabwina vala vevakuvang'aha kudumuliwa jandu kwa makakala mbanga ngavajitenili vene! 13 Valongo vangu nyenye, mwakemeliwi mlekekeswa. Nambu kulekekeswa kwenuko kukoto kuvya chidetelu cha kulanda mnogo uhakau wemuvelikwi nawu, nambu yikuvagana kutumikila kwa uganu. 14 Muni malagizu goha gitimiliswa mukuyidakila amuli yenyi yimonga,

wipingana na maganu ga Mpungu Msopi, na maganu mwakalongoswa na Mpungu nakuvya kavili pahi ya ulongosi wa malagizu. 19 Hinu, matendu gegihuma na mnogo uhakau wa higa, ndi kukita ugoni na mambu gahakau kugana vindu vyamahela, 20 kugundamila chimong'omong'o na uhavi na umakoko na luhonda na wihu ligoga na unotani, mhutanu na mpechenganu, 21 lingele na kugala uhutulu na mambu gangi gegiwanangana na ago. Nikuvajovela kavili genamali kujova, vandu vevihenga mambu ago vihala lepi Unkosi wa Chapanga. 22 Nambu mundu mweilongoswa na Mpungu wa Chapanga ivya na uganu na luheku na uteke na usindimala na uwina na mtima wabwina na usadikika, 23 unglongondi na kujilongosa vene. Kawaka malagizu gegihotola kubesa mambu ago. 24 Ndi vala vevavi na Kilisitu Yesu vavambiwi pamonga na Kilisitu na kuleka mambu gahakau gavahengayi. 25 Mukutama kwa kulongoswa na Mpungu Msopi, ndi thiengayi gala geigana. 26 Hinu timekela na luhonda amala kulolelana wihu.

6 Valongo vangu, ngati mkumlola mundu nunuyu abudili, hinu nyenye mwemulongsowa na Mpungu mumwuyisa kavili mundu mwenuyo, nambu muhenga kwa unglongondi, mujiyangalila mwavene mkoto kuyingila mukulingiwa. 2 Mtangatilana kugegesana ndwika zinu na mukukita genago yati mwitimirisa malagizu ga Kilisitu. 3 Mundu akajiwona kuvya chindu kumbi chindu lepi, mwenuyo akujikonga mwene. 4 Nambu kila mundu alola bwina matendu gaki. Yikavya gabwina hinu ihotola kugahekela gala geahengili changawanangisa na mundu yungi. 5 Muni kila mundu iganikiwa kugega ndwika yaki mwene. 6 Mweiwuliwa Chapanga na ampela muwula waki muvindu vyabwina vyeavili navyu. 7 Mkoto kukongewa, Chapanga ivesewa lepi. Cheamijili mundu ndi cheibena. 8 Ndava muni mundu yeyoha mweimija mu mnogo uhakau weavelikwi nawu yati ibena mwenumo uhakau, nambu akamija kwa kulongoswa na Mpungu yati ibena wumi wa magono goha wangali mwishu kuhuma kwa Mpungu Msopi. (aiōnios g166) 9 Hinu

tikotoka kutotokela kuhenga gabwina, muni yetibena mulukumbi lwaki, ngati tideniki lepi mtima. **10** Ndi muni, takayvayi takona na lukumbi, tivahengela vandu voха gabwina na neju kwa vala vevakumsadika Yesu. **11** Mwavene mlola chenikuvayandikila mayandiku gavaha na chiwoko changu namwene. **12** Vala vevigana kuloleka bwina kwa mambu ga higa ndi vevigana kuvajovela kwa makakala mdumula jandu. Vikita chenicho ndava yimonga, muni vigana lepi kung'ahika ndava ya kuwula ndava ya msalaba wa Kilisitu. **13** Muni vevadumwili jandu vene vilanda lepi malagizu, ndi vakuvagana nyenye mudumuliwa jandu muni vapata kumeka ndava ya kudumuliwa jandu kwinu. **14** Nambu nene katu yati nimeka lepi chochoha nambu ndi msalaba wa BAMBU witu Yesu Kilisitu, muni ndava ya msalaba wenuwo mulima woha uvambiwi kwa nene, ndava mambu ga pamulima gakuniganisa lepi nivii ngati mwenifwili kwa mambu ago. **15** Kudumuliwa amala kubela kudumuliwa jandu chindu lepi, jambu livaha ndi mundu kuvya wamupya. **16** Vevilanda ulongosi uwu nikuvayupila uteke na lipyana, uteke na lipyana uvya kwa vandu va Isilaeli na vandu voха va Chapanga. **17** Kutumbula hinu, mundu yoyoha akotoka kuning'aha kavili, muni ulangisu wenivi nawu muhiga yangu yilangisa kuvya nene ndi wa Yesu. **18** Valongo vangu ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu uvya na pamonga nyenye. Ena.

Vaefeso

1 Nene Pauli, mtumi wa Kilisitu Yesu kwa maganu ga Chapanga. Nikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga va ku Efeso, mwemwisadika kuwungana na Kilisitu. **2** Tikuvganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na Bambu witu Yesu Kilisitu. **3** Chapanga alumbiwa na Dadi wa Bambu witu Yesu Kilisitu! Muni, mweatipelili mota ndalindali za chimpungu kuhuma kunani kwa Chapanga mu njila ya Mpungu Msopi. **4** Hati kwakona kuwumbwa mulima, Chapanga atihagwili tete tivya vandu vaki mukuvungana na Kilisitu muni tivya vamsopi na changali kubuda. Ndava ya uganu waki. **5** Chapanga amali kutihagula muni tivya tavana vaki mu njila ya Yesu Kilisitu, ndi cheganili na kugana kwaki mwene. **6** Hinu, timulumba Chapanga ndava ya ubwina waki ukulu, ndava atipeli Mwana waki mweamuganili! **7** Mukuvungana na Kilisitu ndi tigombolewi kwa ngasi yaki na tilekekisi kumbudila Chapanga. Ndi chauvi ukulu wa ubwina wa Chapanga, **8** weatipeli tete kwa chipimu chivaha neju muluhala Iwaki Iwoha na umanya. **9** Chapanga ahengili chila cheaganili kukita. Na atigubukulili mpangu waki wa mfiyu, weamwili kuutimilisa mu njila ya Mwana waki Yesu Kilisitu. **10** Mpangu wenuwo ndi ngaatimalisi mulukumbi chakaka ndi viumbi vyoha kuvileta pamonga, kila chindu chechivii kunani kwa Chapanga na pamulima, muulongosi wa Kilisitu. **11** Chapanga ahengili kila chindu kulandana na maganu gaki. Mwene atihagwili mu njila ya kuwungana na Kilisitu. Muni tivya vandu vaki, lijambu leahamwili kutumbula kulikita. **12** Hinu, ndi tete vetilongolili kumsadika Kilisitu yikutigana kuulumba ukulu wa Chapanga! **13** Mewa na nyenye mwemuyuwini ujumbi wa chakaka ndi Lilozi la Bwina lelileta usangula winu. Mwamsadiki Kilisitu, na Chapanga avikili, ulangisu weulangisa kuvya nyenye ndi vaki, kwa kuvapela Mpungu Msopi mweavalagazili. **14** Mpungu msopi mwenuyo ndi ulangisu wa kulangisa kuvya chakaka yati tipokela. Lijambu lenilo likutilangisa kuvya yati akutigombola tavoha vetivii vaki. Tiulumba ukulu waki. **15** Ndava yenyio, kutumbula panakayuwini ndava ya sadika yinu kwa Bambu Yesu, na uganu winu kwa vandu va Chapanga, **16** katu nilekili lepi kumsengusa Chapanga ndava yinu. Nikuvaluwula penikumuyupa Chapanga. **17** Niyendelela kumuyupa Chapanga muni Chapanga wa Bambu witu Yesu Kilisitu, Dadi wa ukulu, avapela Mpungu waki wa luhalo na kuvagubukulila muuhotola kuumanya. **18** Nikumuyupa Chapanga

ayigubukula mitima yinu yihotola kulola lumuli Iwaki, muni muhotola kumanya huvalila yila yeavakemelili na ukulu uvaha na njombi zeavavikili vandu vaki. **19** Na kumanya namuna makakala cheghihenga lihengu mugati yitu tete vetisadiki chegavili gavaha. Uhotola wenuo uhenga lihengu mugati yitu, ndi makakala gavaha neju, **20** geamyukisi nagu Kilisitu kuhuma kwavevafwili, akamtamika muchiwoko chaki cha kulyelela kunani kwa Chapanga. **21** Hinu, kwenuko, Kilisitu ndi chilongosi mkulu wa vachilongosi voha va kunani kwa Chapanga, na uhotola woha na makakala na vankosi voha na vachilongosi. Kila liina leliuluwuliwa pamulima uwu, nambu mewa pamulima weubwela. **(aiōn g165)** **22** Chapanga amupeli Kilisitu kulongosa vindu vyoha na akamvika kuvya mutu wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu muni avya mkulu wa vindu vyoha. **23** Vandu vevakumsadika Kilisitu ndi higa ya Kilisitu, na utimilifu waki ndi mwene mweitimilisa vindu vyoha kila pandu.

2 Kadeni mwavene mwafwili muwumi winu wa chimpungu ndava ya kubela kuyidakila Chapanga kumbudila kwinu Chapanga. **2** Lukumbi lula mweatamili kulandana na mtindi uhakau wa mulima wenuwo. Mwavi mwiyidakila chilongosi wa mizuka wevu na makakala ga kunani, mzuka wekuvalongosa hinu vandu vangamyidakila Chapanga. **(aiōn g165)** **3** Na hati, tete tavoha tavili ngati vene kwa kulandana na mnogo uhakau wetivelikwi nawu tatamili mukuhenga kila chechiganisa higa na luhalo Iwitu. Muhalu yenyio ngati vangi voha taganikiwi ligoga la Chapanga. **4** Nambu kwa lipyana lamahele la Chapanga na uganu waki uvaha kwitu, **5** Hati lukumbi lula patakavili tifwili muwumi witu chimpungu ndava ya kumbudila Chapanga atikitili vawumi pamonga na Kilisitu. Kwa ubwina wa Chapanga nyenye musanguliwi. **6** Mukuvungana na Yesu Kilisitu Chapanga atiyukisi pamonga nayu kutitamika tilongosa pamonga nayu kwenuko kunani kwa Chapanga. **7** Akitili chenichi muni alangisa kwa lusenje Iwoha ubwina wa Chapanga uvaha na wakukangasa mu njila ya lipyana laki mukuvungana kwitu na Kilisitu Yesu. **(aiōn g165)** **8** Ndava muni, muubwina wa Chapanga musanguliwi mu njila ya sadika. Yenyio yihumila lepi na nyenye nambu njombi kuhuma kwa Chapanga. **9** Yihumila lepi na lihengu la mundu ndi mundu yeypohi akotoka kujikwiha. **10** Chapanga atiwumbili tivya vamupywa mukuvungana na Kilisitu Yesu, muni titama wumi wa kuhenga gabwina ngati cheatitendelekili kuhuma kadeni tihamba mu njila yenyio. **11** Hinu mukumbuka nyenye kwa kuvelekewa vandu mwanga Vayawudi,

mwemkemelewa mwangadumula jandu. Mujandu ndi mfiyu wene, mu njila ya Lilovi la Bwina vandu ya higa yeikitwa na mawoko. **12** Lukumbi lula vagali Vayawudi vipata pandu pavi pamonga na nyenye mwavi changali Kilisitu, mwavi lepi vandu va Vayawudi mumota za Chapanga. Vene higa yilayila Isilaeli, mwavi yayehe na mwavi lepi Vayawudi vandu na vihanganila pamonga lilagizu lilalila leahengili vevahaguliwi na Chapanga mwavi lepi pandu popoha Chapanga kwa njila ya Kilisitu Yesu. **7** Nene nihengiwi mu liaganu leavalagazili Chapanga kwa vandu kuvya muhengaji wa Lilovi la Bwina kwa njombi vaki. Mweatamili pamulima vangammanyia Chapanga ya ubwina wa Chapanga yeanipelii kwa ndava ya amala huvalila. **13** Nambu hinu, mukuwungana na uhengaji wa uhotola waki. **8** Pamonga nene mwenivii Kilisitu Yesu, nyenye penapo kadeni mwavili kutali, mdebe kuliku vandu vohoa va Chapanga, nambu muhegelili papipi mu njila ya ngasi yaki Kilisitu. **14** Ndava muni Kilisitu mwene atiletili uteke kwa kuvakita Vayawudi na vangali Vayawudi kuvya vamonga. Kuwusa higa yaki ngati luteta mwene agewisili luhumba lwelukuvalekanganisi na kuvakita makoko. **15** Awusili malagizu gala pamonga na malagizu gaki, muni misambi yivili ya vandu ava vavyai chindu chimonga mukuwungana nayu, atileti uteke kwa njila yenyo. **16** Mu njila ya lifwa laki, Kilisitu pamsalaba ahalabisi umakoko wavi na awawunganansi vandu va makabila ndalindali kuvya vamonga akavaleta kwa Chapanga. **17** Hinu Kilisitu abwelili akakokosa Lilovi la Bwina la uteke kwinu mwemwavili kutali na uteke kwavi vevavi papipi na Chapanga. **18** Ndava ya gala gehagahengili Kilisitu, tete tavoha Vayawudi na vandu vangali Vayawudi, tihotola kumhambila Dadi mu Mpungu Msopi mmonga. **19** Ndi nyenye vandu vangali Vayawudi yayehe lepi kavili, vakolonjinji pamonga na vandu va Chapanga muvi na lukolo lwa vana na Chapanga. **20** Mujengiwi mu mkingisa weuvikiwi na vamitumi na Vamlota va Chapanga, na Yesu Kilisitu mwene ndi liganga likulu la pamhana la mkingisa. **21** Mwene ndi mweijenga na kuwunganisa loha yiyonjokeseka kuvya Nyumba ya Chapanga ya msopi yeyivikiwa kwa Bambu. **22** Mukuwungana nayu, mewa nyenye mujengiwi pamonga na vandu vohoa kuvya matamilu ga Chapanga mu njila ya Mpungu Msopi.

3 Ndava ya genago, nene Pauli mundu mwenikungawi ndava ya kumhengela Yesu Kilisitu na kuvakokosela Lilovi la Bwina nyenye vandu vangali Vayawudi. **2** Chakaka muyuwini kuvya Chapanga, muubwina waki, anigotolili lihengu lenili nihengayi ndava yinu. **3** Nene namanywisi mu njila ya kugubukuliwa mpangu waki wewafiyiki, niyandiki chihupi lijambu lenili, **4** mwavene pemwisoma malovi gangu muhotola kumanya chemimanya mfiyu wenuwo wa Kilisitu. **5** Mfiyu wenuwo wamanywisi lepi kwa vandu muviveleku vingi ngati hinu naha cheyimanywisi na Mpungu Msopi kwa vamitumi na vamlota vaki vamsopi va Chapanga. **6** Uwu

muni anitangatili ubwina waki, muni nivakokosela vandu va milima umahele wa Kilisitu wangapimika. **9** Nahaguliwi muni nivajovela vandu vohoa valola mpangu wa mfiyu wa Chapanga chewihenga lihengu. Chapanga mweawumbili vindu vyoha afiyili mfiyu waki kutumbula kadeni. (aiōn g165) **10** Muni hinu, mu njila ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, na vachilongosi na vana uhotola pamulima wa chimpungu, vahotola kumanya luhalo lwa Chapanga munjila ndalindali. **11** Chapanga ahengili lijambu lenili kulandana na mpangu waki wa magono goha gangali mwishu leahegili, mu njila ya Kilisitu Yesu Bambu witu. (aiōn g165) **12** Mukuwungana na Yesu Kilisitu na kwa sadika yitu, tete tihotola kumhambila Chapanga kwa uekesi changali wogohi. **13** Ndava yenyo nikuvayupa neju mkoto kudenye ka mtima ndava ya mang'ahiso gegakunikolela ndava yinu, muni genago ndava ya ukulu winu. **14** Ndava ya yenyo ndi nikumfugamila Dadi, **15** ndi kuhuma kwaki lukolo lwoha pamulima na kunani kwa Chapanga lupokela mahina ga chakaka. **16** Nikumuyupa Chapanga, kwa umahele wa ukulu waki, avasindimalisa mitima yinu kwa makakala ga Mpungu Msopi. **17** Namwene Kilisitu atama mumitima yinu musadika. Nikumuyupa mpata kuvya na mikiga na mkingisa muuganu wa Chapanga, **18** muni muhotola kumanya pamonga na vandu vohoa na Chapanga uganu wa Kilisitu cheuvili muuvaha na utali na mukukula. **19** Ena, muhotola kumanya uganu wa Kilisitu umanya woha, ndi mmemeswa neju utimilifi woha wa Chapanga. **20** Chapanga kwa makakala gaki gihenga lihengu mugati yitu ihotola kuhenga mambu gakulu neju hati getiyupa amala kuhololela. **21** Kwaki Chapanga kuvya ukulu kwa njila ya msambi wa vandu vevakumsadika na mu njila ya Kilisitu Yesu mwene, lusenje lwoha magono na magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

4 Hinu ndava nene mwenivi mkungiwi ndava nikumhengela Bambu, nikuvayupa neju mutama matamilu ndi Chapanga geavajovili mtama, mtama pala pevakemili. **2** Magono goha myva ngolongondi na vapolii, myva ulindilu na mwemsindimilana nyenye

kwa nyenye kwa uganu. 3 Mkita chemwihoto kuvika Muwusa matamilu ginu ga kadeni gegiyongomesa umonga weuletiwi na Mpungu kwa njila ya uteke wumi winu. 23 Mukitiwa vamupya mumitima yinu na yeyikuavavika pamonga. 4 Kuvi na higa yimonga ya maholo ginu. 24 Muwala wumi wa mupya weuwumbiki Kilisitu na Mpungu umonga wa Chapanga, ngati kwa luhumu lwa Chapanga na weulangisa muwumi chemukemeliwi muhuvalila yimonga. 5 Kuvi na Bambu wa uchakaka na kumganisa Chapanga na Usopi. 25 mmonga na sadika yimonga na ubatizu umonga, Ndava yenyo, mleka udese. Kila mmonga yikumgana 6 kuvi na Chapanga mmonga ndi Dadi wa voha, kumjovela tuyaki uchakaka, ndava tete tavoha ndi mweavi kunani ya voha, ihenga lihengu muvoha pandu pa higa ya Kilisitu. 26 Myomayi nambu mkoto na avi mugati ya mitima ya vandu voha. 7 Kila kumbudila Chapanga, lilanga likoto kutipama kuni mmonga witu apewili ubwina wa Chapanga muchipimu mwakona muna ligoga linu. 27 Wala mkotoka kumpela cheapewili na Kilisitu. 8 Ngati chegijova Mayandiku Setani fwasi. 28 Mhiji akotoka kuyiva kavili, nambu Gamsopi, "Peakweli kuhamba kunani kwa Chapanga, akangamala kuhenga lelivii labwina mu mawoko gaki avalongwisi vandu vamahele vevakungikiwi, avapellili mwene, muni apata kuvya na chindu cha kuvagavila vandu njombi." 9 Hinu payijoveka, "Akwelili kuhamba vevigana. 29 Mkoto kujova malovi gahakau mu kunani kwa Chapanga" Mana yaki kyani? Mana yaki milomo yinu, nambu malovi gabwina ganautangatila ndi atumbwili hoti kuhelela mbaka pahi neju pamulima. gegijenga muni gemwijova gavavatangatila kuvajenga 10 Hinu, ndi yula mwaeahlili pamulima kuni ndi yuyoyo vevakuvayuwana. 30 Na mkoto kumvirisa mtima mweakwelili kuhamba kunani kwoha kwa Chapanga Mpungu Msopi wa Chapanga, ndi kwa mwene muni avihengayi vindu vyoha vyeawumbili vikotoka mwayandikwi ulangisu nyenye ndi vaki hati ligono kupungula chindu. 11 Mwene avahagwili vandu vangi la ugombola. 31 Mvinisu woha wa kutovana na vavyai vamitumi na vangi vamlota va Chapanga ligoga na maligu gakoto kuvya kwinu pamonga na na vangi vakokosaji va Lilovi la Bwina na vangi kuyoma kwa namuna yoyoha. 32 Pahali paki mvya kuvya vadimaji na vawula. 12 Akitili chenicho muni na mtima wabwina muhengelana lipyana mwavene avatendelekela vandu va Chapanga mulihengu la na mlekekesanayi, ngati Chapanga cheavalekekisi Kilisitu yipata kujengwa, 13 mbaka ndi tiuhikila umonga nyenye mu njila ya Kilisitu.

5 wa sadika na kummanya Mwana wa Chapanga muni tivya vandu vevakangili changali kupungula chindu chochoha ngati Kilisitu mwene cheavili. 14 Hinu tivya lepi vana kavili ngati vandu vangali kumanya, vetimbululuswa na mawuliwu ga vawula va kila namuna kukongiwa na kuchenjela kwa vandu muni kuvayagisa. 15 Pahali paki tijovelana uchakaka muuganu tikangala mu mambu goha na kumhambila mweavi mutu wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 16 Kwa mwene, vindu vyoha vya higa hikamulana pamonga, na higa yoha yitangatilana kukamulana kwa kila chiungu cheyivili nachu. Ndi kila msekete chihenga lihengu ngati chechiganikiwa higa, higa yoha yikula na kujengeka muuganu. 17 Hinu muliina la Bambu, nikuvajovela kavili mkoto kutama ngati vandu vangamanya Chapanga, vene vevilanda maholo gavi ga uyimu, 18 na luhala lwavi luvi muchitita. Vavi kutali na wumi Chapanga weauhumisi ndava vayimu weuvili mugati yavi na ng'omo. 19 Vikola lepi soni hati padebe na vajiwusili mu mambu gahakau na kuhenga mambu goha gahakau kwa uhutulu. 20 Nambu nyenye mujiwuli lepi genago ndava ya Kilisitu. 21 Ndi chakaka mwayuwini bwina ndava ya Kilisitu na muwuliwi uchakaka mawuliwu gaki Yesu. 22 Hinu muileka mwenendu winu wa kadeni, wemwayovalili kutama.

ndi soni hati kugaluwula. 13 Nambu mambu goha 6 Vana nyenye muvayidakila dadi na nyina winu gakaletewayi mu lumuli, ndi giloleka hotohoto. 14 Ndava nyenye mukumsadika Bambu. 2 Ngati Ndava lumuli ndi weulangisa vindu vyoha hotohoto, chegijova Mayandiku Gamsopi, "Vatopesa Dadi na yumuka veve mweugonili, uyukayi kwevafwili, na nyina waku," Genaga ndi malagizu ga kutumbula Kilisitu yati akupela umanya. 15 Hinu mlola bwina gegalongwiswi. 3 "Muni upata mota na kutama chemwitama. Nambu mkokotoka kutama ngati vayimu, miyaka yamahalele pamulima." 4 Vadadi nyenye, nambu ngati munalahala. 16 Muhengela bwina lukumbi mkkoto kuvayomesa vana vinu, nambu muvalela ulu, muni magono aga gahakau. 17 Ndava yeniyo mukuyidakila mawaliwu ga Bambu. 5 Vavanda mkkotoka kuvya vayimu, nambu mlonda kumanya nyenye, muvayidakila vakulu vinu kwa utopesa na gala geigana Bambu. 18 Mleka kugala divayi ndava kundendemeka na kwa wa mtima wa bwina ngati yikuvakita mambu gahakau changaholalela givya wuli, kuvya mukumuhengela Kilisitu. 6 Mkita chenicho lepi nambu mmemeswa Mpungu Msopi. 19 Mjovesana lukumbi pevakavalola muni mijiganisa kwavi, nambu nyenye mwavene nyimbu za kumlumba na nyimbu za muhengayi kwa mtima chila Chapanga cheigana kumuyupa Chapanga, mumyimbila na kumlumba mkitayi ngati vavanda va Kilisitu. 7 Muhengayi kwa Bambu mumitimina yinu. 20 Muliina la Bambu witu Yesu mtima woha, ngati mukumuhengela Bambu ndi lepi Kilisitu, mumsengusa Chapanga Dadi, mukila lijambu. vandu. 8 Mkumbukayi mundu yeyoha mweihenga 21 Kila mmonga ajielesayi kwa tuyaki ndava ya gabwina, ayai mvanda amala mwealekekisi, yati utopesa winu kwa Kilisitu. 22 Vadala vavatopesa ipokela njombi yaki kuhuma kwa Bambu kwa lihengu vagosi vavi ngati mkkumtopesa Bambu. 23 Ndava muni leakitili. 9 Nyenye mwemwihengewa, muvahengela mgosi ndi mutu wa mdala waki. Ngati Kilisitu cheavili mewawa vavanda vinu na mleka kuvayogofya. Kuni mutu wa msambi wa vandu vevakumsadika mwene, mwimanya kuvya nyenye na vene muvi na Bambu namwene Kilisitu akuusangula msambi wa vandu mmonga ndu kunani kwa Chapanga, ibagula lepi. 10 vevakumsadika, ndi higa yaki. 24 Ngati msambi vandu Pamwishi, neju ya ago mkangamala mukuwungana vevakumsadika Kilisitu chevakumyidakila mwene, na Bambu kwa utangatila wa makakala gaki gakulu. 11 mewawa vadala vavayidakila vagosi vavi mukila lijambu. 25 Vagosy nyenye, muvaganayi vadala Muwala vindu vyoha vya ngondo zeavapeli Chapanga vinu ngati Kilisitu cheavaganili msambi wa vandu muni muhotola kuzihotola mumpangu wa Setani vevakumsadika Kilisitu ndava ya Chapanga, ndava yinu. 12 Muni ngondo yitu lepi pagati ya muni akulinyambisa kwa manji na kwa lilozi ngati vandu, nambu ngondo ndava msambi wa manjolinjoli kulinyambisa mumanji. 27 Ndava ajiletela msambi uhakau wa mulima wa chimpungu, titovana na wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevavi vamsopi lenilo palibwela muhotola kuyima chakukangamala neju, vangali libala, amala lihakau amala chochoha ndava mhakau nakuhotola kuyima chakukangamala cha namuna yeniyo. 28 Hinu, vagosi yikuvagana kumpinga mhakau na peyimalika ngondo musigalila kuvagana vadala vavi ngati higa yavi vene. Yula kuyima chakukangamala. 14 Hinu mujitendelekela. mweakumgana mdala waki akujigana mwene. 29 Mjikunga uchakaka ngati mkungi muchiwunu mwinu, Kawaka mundu mweakuyihakalila higa yaki, nambu na kumganisa Chapanga ngati nyula wa lyuma pahali paki akuulisa na kuuyunga ngati Kilisitu kujilindalila nganga, 15 na mumagendelu ginu cheakuuyunga msambi wa vandu vevakumsadika, mujitendelekela ngati kuwala vilatu kuhamba kukokosa 30 ndava tapandu pahiga yaki. 31 Ngati Mayandiku Lilovi la Bwina la uteke. 16 Chiyonjokesu ya Gamsopi chegijova, "Mgosi yati akuvaleka dadi na ago, mutola chingwamba cha sadika, yeniyo ndi nyina waki, ndi iwungana na mdala waki, vene yeiyikuvahotosa muni Muhotola kujimisa chingwamba vavili yati vivya higa yimonga." 32 Mfiyu wenuwu yikalikagakita yula mhakau. 17 Kangi mpokela ndi uvaha weugubukuli mu Mayandiku Gamsopi usangula ngati kofia ya lyuma ya kujilindinalila mutu kuvya gakumvala Kilisitu na msambi wa vandu na upanga wa Mpungu ndi lilozi la Chapanga. 18 vevakumsadika. 33 Nambu gakuvavala nyenye mewa, Mukumuyupa Chapanga lukumbi lwoha, mumuyupa kila mgosi yikumgana amgana mdala ngati mwene, utangatila wa Chapanga. Muyupayi lukumbi changali mdala namwene yikumgana amtipesa mngwana kutotokela kwa makakala ga Mpungu Msopi. Ndava waki.

malovi ga kujova. Muni nihotola kuvamanyisa vandu hotohoto mfiyu wa Lilovi la Bwina. **20** Nene ndi mjumbi wa Kilisitu ndava Lilovi la Bwina pamonga hinu nivii muchifungu. Muyupayi hinu muni nihotola kuvya mkekesi kukokosa Lilovi la Bwina ngati cheyiganikiwa. **21** Hinu na nyenye muhotola kumanya chenivili, na Tukiko mlongo witu mganu muhengaji na msadikika mukuwungana na Bambu, yati akuvamanyisa mambu goha, **22** mwenikumtuma kwinu avajovela malovi gitu muni mukangamaliswa mtima. **23** Nikuvayupila nyenye valongo uteke na uganu na sadika kuhuma kwa Chapanga Dadi na kuhuma kwa Bambu Yesu Kilisitu. **24** Ubwina wa Chapanga uvya na voha vevakumgana Bambu Yesu Kilisitu muhali yangahalabika kwa uganu wangali mwishu.

Vafilipi

1 Nene Pauli na Timoti vatumisi va Yesu Kilisitu. Tikuwayandikila nyenye vandu va Chapanga mwememu ku Filipi mwemuwungini na Kilisitu Yesu, pamonga na vachilongosi na vatangatila va msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu Yesu. **2** Tikuwayanila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga kwa Chapanga Dadi witu na Bambu witu Yesu Kilisitu. **3** Lukumbi Iwoha nikumsengusa Chapanga penikuvakumbuka. **4** Lukumbi Iwoha penikuvayupila mwavoha kwa Chapanga ndi nikuvayupila kwa luheku, **5** ndava ya kuwungana na nene mulihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina kuhumila kutumbula hati lelu. **6** Hinu nimanya chakaka kuvya Chapanga mweatumbwili lihengu lenili labwina mumitima yinu, yati ayiyendeleza mbaka mu ligono lila la kubwela kavili Yesu Kilisitu. **7** Ndi chabwina nene kuvahalela nyenye ndava nyenye muvi mugati ya mutima wangu. Ndava muni mwavoha nyenye muhanganila na nene muubwina weatipeli Chapanga mukukokosa na kuli kengelela Lilovi la Bwina, hinu penivili mchifungu na kutumbula penalekekisiwi. **8** Chapanga amanyili kuvya nijova chakaka pala penijova muuganu kwa mtima wangu woha, kwa uganu wewihuma kwa Kilisitu Yesu. **9** Nikumuyupa Chapanga uganu winu uyonjokesa neju na neju pamonga na kuumanya uchakaka na luhalu Iwoha, **10** muhotola kuhagula lijambu lelivi labwina neju. Penapo ndi yati mwivya vabwina changali uhakau wowoha pa ligono la kuwuya Kilisitu. **11** Wumi winu yati wimemeswa mambu gala geakugagana Chapanga mujila ya Kilisitu Yesu ndu ndava ya ukulu wa Chapanga na muni vandu vamtopesa na kumulumba Chapanga. **12** Valongo vangu, nigana mmanyia kuvya mambu goha geganikolili gatangatili neju kudandasila Lilovi la Bwina. **13** Ndava ya genago valonda voha va nyumba ya nkosi pamonga na vangi voha penapa vimanya kuvya nivii muchifungu ndava nene nikumhengela Kilisitu. **14** Ndava ya kukungiwa muchifungu ndi kuvakitili valongo vamahele vahotola kuyima cha kusindimala kwa sadika kwa Bambu, hati vahotola kukokosa ujumbi wa Chapanga changali wogohi. **15** Chakaka vandu vangi vakumkokosa Kilisitu ndava vana wihi na luhonda, nambu vangi vakokosa Lilovi la Bwina la Yesu Kilisitu kwa mtima wabwina na kugana kuvatangatila vandu. **16** Vandu ava vihenga na ha kwa mtima wa uganu muni vamanyili kuvya Chapanga anipeli lihengu lenili la kuyikengelela Lilovi la Bwina. **17** Nambu vangi vala vakulikokosa Lilovi

la Kilisitu kwa mhutanu nambu lepi kwa mtima wa bwina. Viholalela mukukita genago vakunyionjokesela mang'ahiso gangu muchifungu. **18** Hinu chindu lepi! Nene niheka ngati vandu vakumkokosa Kilisitu kwa kila njila, yivya kwa mtima wabwina amala kwa mtima uhakau, kavili yati niyendelela kuheka. **19** Ndi nimanyili kuvya chamukuniyupila na mu njila ya utangatila wa Mpungu wa Yesu Kilisitu, goha geganikolili nene yati nihuma muchifungu. **20** Nihuvalila kwa mnogo uvaha na kuhuvalila ndi kuvya katu yati nikola lepi soni kwa kuleka kuhenga gegiganikiwa ndava ya Yesu Kilisitu. Ngati chanahengili kadeni. Na hinu nisadika wumi wangu yati ukumpela utopesa Kilisitu nivya mumi amala nifwili. **21** Kwa nene kuvya mumi ndi kumuhengela Kilisitu hati kufwa ndi chindu chabwina neju kwangu. **22** Nambu ngati mukutama yati nihotola kuhenga lihengu la kuvatangatila vandu vangi. Hinu nimanyili lepi? Nihagula loki! **23** Nihutwa kuni na kuni mambu aga gavili. Ninogela kuleka mulima uwu muni nihambayi kutama pamonga na Kilisitu, lijambu lelivii labwina neju, **24** nambu chabwina neju kwinu nyenye ngati niyendalili kutama. **25** Namwene nimanyili chakaka kuvya yati niyendelela kutama na nyenye voha muni muvatangatila muusadika na muvya na luheku musadika yenyiyo, **26** Hinu penivya na nyenye kavili, yati mwivya na chindu cha kumekela neju ndava yangu muwumi wa kuwungana na Kilisitu Yesu. **27** Hinu, lijambu leligani kiwa ndi kuvya matendu ginu gavyai ngati chelegana Lilovi la Bwina la Kilisitu muni ngati nihotwili kuwuya kwinu amala nakuhotola, muni nipata kuyuwana kuvya musindimili kuyima muvi mtima umonga na mtovana ngondo kwa mtima umonga. Ndava ya kuyikengelela sadika yeyletwa na Lilovi la Bwina. **28** Mkotoka kuvayogopa vamakoko vinu, nambu myva vakekesi magono goha, na yenyiyo yikuvalangisa kuvya vene yati vihoto lepi, nambu nyenye mukuvahotola muni Chapanga mwene ndi mweakuvapela uhotola. **29** Muni nyenye mudindulili mlyangu wa kumhengela Kilisitu lepi kumsadika ndu, nambu mewa mukung'aiswa ndava ya mwene. **30** Hinu mwhotola kuvya pamonga na nene mukutovana ngondo. Ngondo yenyi ndi yila yemwalolili yanatovana kadeni pala nakona nitovana hinu ngati chemwiyuwana.

2 Wu, wumi winu mu Kilisitu gakuvaapela makakala? Wu, uganu waki ukuvapolesa mitima? Wu, muvi na umonga na Mpungu Msopi na kuhengelana lipyana na kutangatilana mwavene? **2** Kangi mumemesa luheku lwangu ndava nivii na liholo limonga na uganu umonga na mtima umonga na chila chenikuchilonda

chimonga. 3 Mkoto kuhenga lijambu loloha kwa nihuvalila kumtuma kwinu bahapo penimanya gala mhatanu amala kumeka, nambu kwa unglongondi gegakunikolela kuni kuchifungu. 24 Nene namwene mwavene kila mundu amlola tuyaki kuvya wabwina nimhuvalila Bambu kubwela kwinu magono gagaga. kuliku mwene. 4 Kila mmonga akotoka kulonda 25 Niwene chabwina kumtuma kwinu mlongo wangu mambu gegakumhekesa mwene ndu nambu alonda Epafloditi, muhenga lihengu tuyangnu na linjolinjoli mambu gakuvaganisa vandu vangi. 5 Ndi mumitima tuyangnu. Mwenyuo ndi mjumbi winu mwemwamtamili yinu myvai na mtima wuwowo yilayila yeavili nayu anitangatila gala genigana. 26 Ana mnogo uvaha Kilisitu Yesu. 6 Pamonga mwene avili cheavili wa kuvalola mwavoha nyenye, na aviniswi mtima Chapanga nambu aloli lepi kuvya cheavili Chapanga neju ndava nyenye tuyuwini kuvya avi mtamu. 27 ndi lijambu la kukamulilana. 7 Nambu mukugana Ena, alwalili hati papipi na kufwa. Nambu Chapanga kwaki mwene agalekili goha genago, akajikita ngati amhengili lipyana, lepi mwene, nambu mewa na nene mtumisi na avelekiwi na kuvya mundu ngati vandu muni nikotoka kuvya na mvinius. 28 Hinu nigana voha, 8 Ajingologwisi na kuyidakila mbaka kufwa neju kumtuma kwinu, muni pamukumlolaa mpata hata kufwa pamsalaba. 9 Ndava yeniyo Chapanga kuheka kavili, na unglongondi wangu uniwuka. 29 amkwihili neju mbaka kunani neju, ampeli liina likulu Ndi mumpokela kwa luheku ndava mwenuyo ndi kuliku mahina goha, 10 muni muutopesa wa liina mlongo muliina la Bambu. Yikuvagana kuvatopesa la Yesu, viumbi vyoha kunani na pamulima na vandu vevavi ngati mwene, 30 ndava mwene avi pahi ya mulima, vifugama palongolo yaki, 11 na hati papipi na kufwa ndava ya lihengu la Kilisitu, na kila mundu ajova hotohoto kuvya Yesu Kilisitu ndi kuyoka wumi waki muni ahotola kunitangatila nene ukulu, kwa ukulu wa Chapanga Dadi. 12 Vankozi mtangatilu wula mwangahotola kuniabela nyenye. vangu, panakavili na nyenye mwaniyidakili magono goha, na hinu penivii kutali na nyenye tuyendelela kuhenga matendu ago. Gegilandana na usangula winu kwa kuvagaya na kuyogopa mbaka usangula winu pewikamilika. 13 Muni Chapanga ndi mweihenga lihengu mugati yinu, na kuvapela mnogo wa kugana kugakita mambu geakugagana mwene. 14 Muhenga kila chindu changali kung'ung'uta amala mhatanu, 15 muni tuyva vana va chakaka va Chapanga changabuda, mwemtama pamulima uwu uhakau na vandu vevakumbudila Chapanga. Mwiganikiwa kung'asima pagati yavi ngati cheying'asima ndondo kunani kulihundi, 16 kuni mukamulila malovi gegileta wumi. Muni niyva na chindu cha kumekela mu ligono lila la kuwuya Kilisitu ndava yati yilolekana hotohoto kuvya makakala gangu na lihengu langu vyayagili lepi waka. 17 Sadika yinu kwa Bambu na lihengu linu ndi ngati luteta Iweluwusiwa kwa Bambu. Na ngasi yangu yiityiwai na luteta Iwenulo, genago gakahumila yati niheka pamonga na mwavoha nyenye. 18 Mewawa nyenye myva na luheku, yikuvagana kuheka pamonga na nene muluheku Iwinu. 19 Hinu Bambu Yesu nihuvalila kumtuma Timoti kwinu, muni anikangamalisa mtima peniyuwana malovi gavi chemwiyendelela 20 Nivii lepi na mundu yungi ngati Timoti mweakuvahololela kwa mtima woha ngati mwene. 21 Vangi vilola mambu gavi vene kuliku kulola mambu ga Yesu Kilisitu. 22 Mwavene mumanyili kuvya Timoti cheajilangisi kuvya ihotola, mwene na nene, ndi ngati mwana na dadi tihengili lihengu pamonga nayu kukokosa Lilovi la Bwina. 23 Hinu

3 Pamonga na ago valongo vangu muhekelela mu kuwungana na Bambu. Nilonda lepi kuvayandikila gala genivayandikili. Ndava gakuvakitila ulonda musadika yinu. 2 Mujiyangalila na avo vevikita gahakau, genago mabwa, vandu vevijova kwa makala yiganikiwa kujidumula jandu, vevijova kusanguliwa yiganikiwa kudumula jandu. 3 Vandu vevadumwili jandu muuchakaka ndi tete, lepi vene, muni tete tikungundamila Chapanga mukulongsowa na Mpungu Msopi, na kujimekela mukuwungana na Kilisitu Yesu. Tigahuvalila lepi mambu gegihengeka muhiga. 4 Nene namwene nganihatwili kugahuvalila mambu gegihengeka muhiga. Ngati avi mundu mweihololela ihotola kugahuvalila mambu gegihengeka muhiga, ihotola lepi kunihotola nene, 5 Nadumwili jandu ligono la nane kuhuma kuvelekewa kwangu, nene namkolonjinji wa mulima wa Isilaeli likabila la Benjamini, kangi na mundu wa ku Ebulania wa chakaka. Ndava ya kulanda malagizu nene navi Mfalisayu, 6 nakangamili neju kuvang'ahisa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Kangi mukuhenga gegaganikiwa na Chapanga gegiletwa kwa kuyidakila malagizu nene navili lepi na mwana. 7 Nambu ndava ya Kilisitu gala goha genagawene kadeni gabwina, hinu nikugawona gangali njombi. 8 Nambu, lepi genago gene, nambu niwona kila chindu chabwina lepi ndava ya lijambu labwina neju, la kummanyia Kilisitu Yesu ndi Bambu wangu. Ndava yaki niyidakili kutagila kutali kila chindu, genago goha nigawene kuvya mahi muni nimpatai Kilisitu, 9 na kuwungana

nayu hotohoto. Nene mbwitu kavili uganu kuhenga kujova muheka! 5 Ungolongondi winu umanyikanayi gegiganikiwa na Chapanga kwa kuyidakila malagizu. pavandu voha. Bambu avi papipi kubwela. 6 Mkotoka Hinu nihenga gala gegiyidakiliwa na Chapanga kwa kung'ahika ndava ya lijambu loloha, nambu mukila kumsadika Kilisitu, kulolekana mbwina palongolo ya chindu muyupa kwa Chapanga kwa gala gemwigana Chapanga mu njila ya sadika. 10 Chenigana ndi na kumsengusa magono goha. 7 Ndi uteke wewihuma kummanya Kilisitu na kugawona makakala ga uyukisa kwa Chapanga, weupita luhalo lwoha lwa vandu yati waki, kuvya pamonga nayu mu mang'ahiso gaki na uyunga bwina mitima na luhalo lwinu mukuwunga kufwa ndava yaki ngati cheafwili ndava yangu, 11 na Kilisitu Yesu. 8 Pamonga na ago, valongo mukuhuvalila kuvya na nene mewa Chapanga yati vangu mukamula mambu gabwina na gegiganikiwa akuniyukisa na kuvya muni. 12 Nijova lepi nihikili amala kulumbiwa, mambu ga chakaka mambu gabwina, nipungukiwi lepi chindu niyendelela kukangamala mambu gegakumganisa Chapanga, mambu gabwina muni nihotola kupata njombi. Ndava yeniyi Kilisitu na gegitopesa. 9 Muhenga mambu gemuwuliwi Yesu anipatili nivya waki. 13 Chakaka, valongo vangu, kuhuma kwangu, mambu gemuyuwini nikugajova na nikangamala kuvya nipewili njombi, nambu lijambu kulola nikugahenga. Na Chapanga mweakuvapela limonga lenihenga, nikugakosiwa gala gegapitili na vandu uteke yati ivya pamonga na nyenye. 10 Nihekili kukangamala kugakamula ga palongolo gala. 14 Hinu neju mukuwungana na Bambu ndava munikumbwiki nikangamala kuhamba kula kweniganikiwa kuhamba, kavili kujova chakaka mukunikumbuka magono goha muni nipewa njombi. Ndi magono goha gangali nambu mwadindiwi lepi mlyangu wa kulangisa lijambu mwishu mkemelu mu njila ya Kilisitu Yesu. 15 Tavoha lenilo. 11 Nijova lepi hinu ndava nigana chindu, muni tete vetikangili mukumsadika Yesu Kilisitu yikutigana nijiwulili kukola vindu vyenivili navyu. 12 Nimanyi kuvya tivya na maholo genago. Nambu ngati vangi viholalela vindu vyamahele na nimanyili kuvya na vindu videbe. chingi, hinu Chapanga yati akuvagubukulila lijambu Nijiwuli mambu goha kuyukuta amala kuvya na njala lenilo. 16 Nambu, tiyendelela kulongolo mu njila kuvya na vindu vyamahele amala kubela kuvya navyo. yiyyo yetiyilandili mbaka hinu. 17 Valongo vangu, 13 Nihotola kuhenga mambu goha mu njila ya Kilisitu muhenga ngati chenihenga nene. Tivalangisi kukita mweakunipela makakala. 14 Nambu, mukitili chabwina gegiganikiwa, na ndi muvayuwanila vala vevakutiyiga kuvya pamonga na nene mu mang'ahiso gangu. tete. 18 Nimali kuvajovela lijambu lenili pamahele, 15 Nyenye Vafilipi mwavene mmanyili kutumbula na hinu niwuyila kavili kwa maholi, vandu vamahele kukokosa Lilovi la Bwina, penawuka Makedonia, nga vitama ngati vamakoko va msalaba wa Kilisitu. 19 Ndi vene nyenye ndi msambi wa vandu vevakumsadika mwishu wavi kuyongomela, muni vigana kuyiheseka Kilisitu mwemwanitangatili, mewawa nga mwavene higa yavi vene ndi chimlungu wavi. Kavili vimekela ndi mwemwavili pamonga na nene mukupokela vindu ndava ya mambu gavi ga soni. Viholalela nga mambu na kuvatangatila vandu vangi. 16 Hati panatamayi ga pamulima. 20 Nambu tete tavakolonjinji va kunani ku Tesalonike mwaniletili vindu nya kunitangatila kwa Chapanga, na kuhuma kwenuko tilindila kwa pamahele. 17 Mbwitu kujova kuvya nilonda kupokela mnogo Msangula witu abwela kuhuma kunani kwa njombi, nambu nigana mota iyonokeseka mumitima Chapanga, ndi Bambu Yesu Kilisitu. 21 Mwene yati yinu ya bwina. 18 Hinu, nimali kupokela vindu akuying'anamusa higa zitu zeziwola ziwanangana vyoha vyemnipeli, kavili ndi neju kuliku chenaganili. na higa yaki yevii yikulu neju, kwa makakala gala Ndi nivii na kila chindu muni hinu Epafloediti amali geihotola kuviika kila chindu mulongosi waki. 19 Hinu Chapanga wangu, kuhuma kunitangatila lwelunganilila bwina yeiyidakiwi na kumganisa Chapanga. 20 Ukulu uvya kwa Chapanga mweavi Dadi witu magono goha vohanda vevavi pamonga na nene bapha vakuvalola. Nyenye ndi luheku lwango na vakuvalisa. 21 Nikuvajambusa vohanda vevavi pamonga na nene bapha vakuvalisa. 22 Vandu voha va Chapanga apa, neju vala vevitama munyumba ya Nkosi wa ku Loma, mewa vakuvalisa. 23 Nikuvayupila ubwina wa Bambu witu Yesu Kilisitu uvya na mwavoha Ena.

4 Ndava yenijo valongo vangu vaganwa, minogela neju kuvalola. Nyenye ndi luheku lwango na njingwa ndi mkangamala kuyima mukuwungana na Bambu nyenye vaganwa vangu. 2 Nikuvayupa neju veve Eodio na veve Suntike, mutama mukuyelewana ngati valongo mu Bambu. 3 Mlongo wangu msadikika, nikuyupa uvatangatila vadala ava, ndava vahengili lihengu la kukokosa Lilovi la Bwina pamonga nene na Kilementi vahenga lihengu vayangu mahina gavi gayandikwi muchitabu cha kulama. 4 Hinu muheka magono goha, mukuwungana na Bambu! Niwuyila

Vakolosai

1 Nene Pauli mtumi wa Kilisitu Yesu kwa uganu wa Chapanga pamonga na Timoti, 2 Tikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga mwemwitama pamuji wa Kolosai, valongo vitu vasadikika mukuwungana na Kilisitu. Tikuvaganila ubwina na uteke kuhuma kwa Chapanga Dadi witu. 3 Magono goha lukumbi lwa tukuvayupila, tikumsengusa Chapanga, Dadi wa Bambu witu Yesu Kilisitu. 4 Muni tiyuwini sadika yinu kwa Kilisitu Yesu na uganu winu kwa vandu voha va Chapanga. 5 Sadika na uganu vihuma muhuvalila lemuviiki kunani kwa Chapanga. Mwayuwini hoti ndava ya sadika yenyo pemwakokosivi Lilovi la Bwina mala ya kutumbula. 6 Lilovi la Bwina liyonjokesa yikuvakita vandu vahenga mambu gabwina na kudandasika pamulima woha ngati chayakitili kwinu nyenye kuhumila ligono lila pamwayuwini kuvala ubwina wa Chapanga na kuyimanya chayivili chakaka. 7 Mwajiwulili ubwina wa Chapanga kuhuma kwa Epafla, muhenga lihengu muyitu mganu msadikiwa kwa Kilisitu pahali pitu. 8 Mwene akutijovela malovi ga uganu wempewili na Mpungu wa Chapanga. 9 Ndava yenyo tavili tikuvayupila magono goha kwa kuhumila lukumbi lwatapatili malovi ginu. Tikumuyupa Chapanga avatangatila kumanya cheigana nyenye mukihengayi pamonga na uhotola wa luhala Iwoha lwa kumanya mambu gegihuma kwa Mpungu Msopi. 10 Penapo yati mwitama ngati cheigana Bambu na kuyendelela kukita gegakumganisa mwene magono goha. Wumi winu yati wileta mahengu gabwina ndalindali nyenye yati mwiyedelela kukula mukumanya Chapanga. 11 Chapanga avapela makakala kwa uhotola waki woha na ukulu waki muni muhotola kukangamala kila chindu kwa usindimala. 12 Na kwa luheku msengusa Dadi, mwavahotwi nyenye kupata lilundu linu mu mambu gala geavavikili vandu vaki vevitama mulumuli lwa unkosi. 13 Mwene Chapanga atisangwili mumakakala ga chitita, akatileta muunkosi, mwene ndi Mwana mganu wa Chapanga avili kwakona vindu vyoha kuwumbwa. 14 Kwaki mwene tigombolewa, mana yaki ndi kumbudila kwitu Chapanga kulekesesewa. 15 Kilisitu ndi luhumu lwa Chapanga mweangalolekana, ndi Mwana wa Chapanga na avili kwakona vindu vyoha kuwumbika. 16 Muni kupitila mwene Chapanga awumbili vindu vyoha kila chindu pamulima na kunani kwa Chapanga, vindu vyeviloleka na vyangaloleka, vana makakala gakulu, vachilongosi vakulu na vana vigoda vya magono goha. Chapanga awumbili vindu vyoha na ndava yaki. 17 Mwene avili kwakona

vindu vyoha, Vindu vyoha viyendelela kuvya na mukuwungana nayu vindu vyoha viyendelela pandu paki. 18 Mwene ndi mutu wa higa yaki, ndi vandu vevakumsadika Kilisitu, mwene ndi Chinyepa cha wumi. Mwene ndi wa mtumbula, kutumbula kuyukiswa mulifwa, muni avya na fwasi ya kutumbula wa muvindu vyoha. 19 Muni Chapanga aganili uchapanga waki woha uvya mukuwungana na Kilisitu. 20 Kupitila mwene Chapanga ahamwili vindu vyoha vyeviwbumbi vijuwiyila mwene, na kwa ngasi yaki yeayitiki pamsalaba akitili uteke na vindu vyoha pamulima na kunani kwa Chapanga. 21 Penapo nyenye mwavili kutali na Chapanga na mwavili makoko vaki ndava ya maholo ginu na matendu ginu gahakau. 22 Nambu hinu Chapanga avakitili nyenye myva vankozi vaki kupitila higa ya Mwana waki mweabweli kwitu akavya mundu na kangi afwili, muni avapeleka nyenye palongolo yaki mkavya vandu vaki vabwina changali kuhoka kokoha. 23 Muyendelela kusadika uchakaka wenuwo na kuyima chakusindimala, mkoto kuyidakila kunyuguswa huvalila musadika yemwapatili lukumbi pemwayuwini Lilovi la Bwina. Nene Pauli mwenvilii namtumisi wa Lilovi la Bwina lenilo lelikokosivi kwa vandu voha pamulima. 24 Na hinu niheka kung'ahika ndava ya nyenye, muni kwa mang'ahiso gangu pamulima apa, nitangatila kumalakisila gala gegakona kuhengeka mu mang'ahiso ga Kilisitu ndava ya higa yaki, ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. 25 Na nene nikitiwi kuvya namtumisi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu Chapanga anipeli lihengu lenilo ndava yinu. Mpangu wene ndi kukokosa kwa ubwina ujumbi waki, 26 malovi ago gafiyiki kwa vandu voha kutumbula kadeni, chiveleku hati chiveleku nambu hinu gagubukuliwi kwa vandu vaki. (aiōn g165) 27 Chapanga mwene aganili kuvamanyisa vandu vaki mfiyu wenuwo wewuvili ukulu na ubwina wewayenili kwa vandu voha vevangava Vayawudi na yene ndi iyi, kuvya Kilisitu avi mugati yinu, na nyenye mewa yati mwipata lilundu linu muukulu wa Chapanga. 28 Ndava yenyo tikumkokosa Kilisitu kwa vandu voha, tikuvabesa na kuvawula vandu voha kwa luhala Iwoha, muni tihotola kumleta kila mmonga witu palongolo ya Chapanga kuni akangili mukuwungana na Kilisitu. 29 Muni nihenga genago na nikangamala na kutumila likakala likulu la Kilisitu mweikita lihengu mugati yangu.

2 Nigana mmayai chanihenga lihengu chakukangamala ndava yinu, ndava ya vandu va Laodikea na ndava ya vandu voha vevangakonganeka na nene. 2 Nikita chenichi muni kwa kuvakangamalisa

mitima kangi kuletwa pamonga muuganu muni la Kupumulila. 17 Mambu ngati ago ndi chimuwili mumemeswa mota za kumanya uchakaka. Muni cha gala gegibwela, uchakaka wene wa mambu muhotola kumanya mambu gegafiyiki na Chapanga, goha ndi Kilisitu. 18 Mkoto kuyidakila kuhamuliwa mambu ago ndi Kilisitu mwene. 3 Mugati yaki mwene na mundu yoyoha mwakujikita kuvya wabwina kwa vififiyiki vindu vyamahele na luhalala na umanya wa gala geakugawona na kugahololela ngamwene na Chapanga. 4 Hinu, nikuvajovela, mkoto kuyidakila kukangamala ungodlongondi wa udese na kumuyupa kukongwa na mundu yoyoha kwa malovi ga udese hati mtumu wa kunani kwa Chapanga. Mundu mwenuyo ngati ga kuchenjela. 5 Muni, pamonga na nene kuvya muyimu ndava ya mahalo gaki gegakumkonga patali na nyenye kwa higa, nambu nivili pamonga gegihuma kwa vandu, 19 na alekili kuijwunga na na nyenye mumtimi, ukuvaholalela neju, na niheka Kulisitu mweavili mutu wa higa yenijo. Kupitila Kulisitu na kugombolewa mumakakala ga musadika yinu kwa Kilisitu. 6 Muni nyenye mumyidikili kwa viiwungu vyaki na misekete yaki, na vyene Yesu Kilisitu mweavili Bambu, tuyendelela kutama vikula ngati cheigana Chapanga. 20 Nyenye mfwiili mukuwungana nayu. 7 Muyendelela kumsadika ngati pamonga na Kilisitu na kugombolewa mumakakala ga kusopa mikiga mugati yaki na kuujenga wumi waki mizuka yeyilongosa mulima. Ndava kyani mwakona na kuvya kuyima mukukangamala musadika ngati mwitama ngati vandu va mulima uwu? Ndava kyani chamwawuliwi. Myya vandu vakusengusa. 8 Mlola, myidakila malagizu ngati aga? 21 "Mkoto kukamula hinu, mundu akotoka kuvayagisa kwa kuvakonga ichi," "Mkoto kumihanga chila," "Mkoto kupamisa muluhala lwa chimundu wewihuma mumawuliwi chila!" 22 Mambu genago goha ndi ndava ya vindu ga vandu vevapewili na vagogo vavi na mizuka vyavihalabika pevitumika ndu, genago ndi malagizu yeyilongosa pamulima, na lepi Kilisitu mwene! 9 Muni, na mawuliwu ga vandu ndu. 23 Chakaka, malagizu mugati ya Kilisitu umundu waki, uvi utimilifu woha wa Chapanga, 10 na nyenye mpewili wumi weudandasiki genago gilolekana kuvya ngati yina luhalala munjila mukuwungana Kilisitu. Mwene avi na uhrotola panani ya mizuka yoha na vakulu voha. 11 Mukuwungana na kumuyupa Chapanga yemukujikitila mwavene. Kukangamalisa ungodlongondi na kuyilongosa higa na Kilisitu nyenye mwadumwili jandu, nambu lepi higa.

yejikitwa na vandu, ndi yejikitwa na Kilisitu mwene. Na yeniyo ndi lhengu la kuvagombola vandu kuhumu mnogo wavi uhakau wewavelikwi nawu mukumbudila Chapanga. 12 Muni pemwabatizwi mwazikiwi pamonga na Kilisitu na mukubatiziwa kwenuko mweayukisi kwa kusadika makakala ga Chapanga gegamuyukisi Kilisitu. 13 Lukumbi lumonga mwavili ngati vandu mwemwafwili ndava ya kumbudila Chapanga, na kubela kudumuliwa jandu muhiga zinu, ndava ya mnogo winu uhakau wemwavelekiwi nawu wavili wakona kuwusiwa. Nambu hinu Chapanga avapelili nyenye wumi pamonga na Kilisitu. Chapanga atilekekisi kumbudila chapanga kwoha. 14 Awusili kutali balua yeayandiki uhakau witu. Hati yeniyo ya malagizu gaki ndi Chapanga ngalihengili mukutihamula ndi ayiwusili chakaka kwa kuyigongomela pamsalaba. 15 Penapo pamsalaba Kilisitu avanyagili makakala gavi mizuka yeyitalilala na vakulu, avakiti kuvya chindu cha kuvapela soni palongolo ya vandu kuvalundusa ngati vandu vevakamuliwi kungondo kulangisa avahotwili. 16 Hinu ndi, mkoto kuyidakila kupewa malagizu na mundu yoyoha kuvala vyakulya na mnyweso, ligono la mselebuko, amala kukamulia mvelu wa ligono la mselebuko, amala kukamulia mvelu wa ligono la

Chenichi ndi, kawaka kangi kulekengana Myawudi na anga 3 Hinu, yikavyai tuyukisi pamonga na Kilisitu, mlondai gegavi kunani kweavili Kilisitu, atamili upandi wa kulyelela wa Chapanga. 2 Mholalela mambu ga kunani, na lepi mambu ga pamulima apa. 3 Muni nyenye mfwiili na wumi winu ufifyiki pamonga na Kilisitu mugati ya Chapanga. 4 Wumi winu wa chakaka ndi Kilisitu, na lukumbi lwaki peihumila na nyenye mewa yati mwivya pamonga nayu muukulu. 5 Hinu, mkoma mnogo uhakau wa pamulima zemuvelekiwi nazu ngati, ukemi, uhakau, mnogo uhakau uhutulu ngati kufragamila vimong'omong'o. 6 Ndava ya mambu genago ligoga laki Chapanga likuvabwelela voha vangamyidakila mwene. 7 Lukumbi lumonga nyenye mweatamili kulandana na mnogo wa mambu ago gahakau gemvelikwi nagu. 8 Nambu hinu yikuvagana kuleka mambu ago goha, ligoga na mnogo na uhakau, kuvesesa amala maligu gakotoka kuhamu mu milomo yinu. 9 Mkoto kujovelana udese, muni nyenye mmali kuwula mnogo uhakau wemuelikwi nawu pamonga na matendu gaki goha, 10 muwala wumi wa mupya, wiwyendelela wihengewa upya na Chapanga muwumba. Muni avakitayi kummanyia bwina na kuvya ngati mwene. 11 Chenichi ndi, kawaka kangi kulekengana Myawudi na anga

Myawudi, mweadumwili jandu na mwangadumula cheyiganikiwa. 5 Muvya na luhala chemwitama na jandu, mweasomili na mweangasoma mvanda na vandu vangamsadika Kilisitu muhengela lihengu mwealekekisiwi. Nambu Kilisitu ndi vyoha, avi bwina lukumbi ulo lwemumivili nau. 6 Malongesi muvyoha. 12 Nyenye ndi vandu vaki Chapanga, ginu giganikiwa kuvya gabwina na gakutangatila mwene avaganili na kuvhagula. Hinu ndi, muvya vandu, na mganikiwa kumanya kumyangula kila na mtima wa lipyana, ubwina na unngolongondi, mundu. 7 Nikumtuma mlongo witu Tukiko mganu uhiluka na ukangamala. 13 Msindimalinanayi na kwinu, muhenga lihengu mchakaka na mtumisi kulekekesana mmonga winu peiyva na lijambu muyitu mulihengu la Bambu, yati akuvapela malovi loloha kwa tuyaki. Mganikiwa kulekekesana ngati gangu goha. 8 Ndi ndava ya kumutuma kwinu muni Bambu winu cheavalekisi nyenye. 14 Mukuyonjokesa avakangamalisa mitima yinu kwa kuvajovel malovi genago, muyendelela kukamulila uganu, muni uganu gitu. 9 Ibwela pamonga na Onesimo, mlongo witu wikunga kila chindh muumonga wa uchakaka. 15 mganu na mchakaka, ndi mkolonjinji tuyinu. Yati Na uteke wa Kilisitu ulongosa mumitima yinu, muni vakuvapela malovi ga mambu goha gegihengeka ndava Chapanga avakemili nyenye myva na uteke apa. 10 Alistako, mweavi muchifungu, pamonga na mwakemeliwi kuvya higa yimonga. Kavili kusengusa! nene, akuvajambusa, mewawa Maluko mlamu waki 16 Ujumbi wa Kilisitu utama kwa umahela mugati Banaba, mmali kulagaziwa ndava yaki akabwela yinu. Muwulanayi na kuhakalilana kwa luhala lwoha. kwinu mumkalibisa. 11 Na Yoshua mweikemiwa Muyimba nyimbu za zabuli na nyimbu za kumsengusa Yusto, akuvajambusa. Pagati ya Vayawudi mwapokili Chapanga na nyimbu za kumuyupa Chapanga, sadika, venava ndu, ndi vevihenga lihengu pamonga mumyimbila Chapanga nyimbu za kusengusa. 17 na nene ndava ya unkosi wa Chapanga, venavo Na kila chindh chemwikita kwa malovi amala ndi vevakunitangatila neju. 12 Epafla, mkolonjinji litendu, mkita goha kwa kumtopesa Bambu Yesu tuyinu mtumisi wa Kilisitu Yesu, akuvajambusa. na kumsengusa Chapanga Dadi mu njila yaki. 18 Magono goha akuvayupila nyenye kwa makakala Nyenye vadala, muvayuwanila vagosi vinu, muni muni muhotola kuyima chakukangamala, mkangala ndi cheigana Chapanga. 19 Na vagosi nyenye, msadika hotohoto na mu mambu goha geigana muvagana vadala vinu, na mkoto kuvaywangila. 20 Chapanga. 13 Nihotola kujova malovi ndava yaki Vana nyenye, mvakitila gabwina vadadi na vanyina kuvya ihenga lihengu kwa kukangamala ndava yinu vinu magono goha ndi yikumganisa Bambu. 21 na ndava ya vandu va Laodikea na Hilapoli. 14 Nkozi Vadadi na vanyina nyenye, mkoto kuvakitila luhonda witu mganu Luka yula mlamisa pamonga na Dema, vana vinu, nambu yati videnyeka mtima. 22 Vavanda vakuajambusa. 15 Jambusa yitu kwa valongo va nyenye muvayuwanila vakulu vinu mugoha, lepi Laodikea. Mumjambusa mlumbu Nimfa pamonga na pevakualola ndu mwigana mulolekanayi vabwina vandu vohaha vevikonganeka kunyumba yaki, msambi nambu mkita genago kwa mtima woha ndava ya wa vandu vevakumsadika Kilisitu vakumjambusa. kumlumba Bambu. 23 Kila chemwhihenga muhenga 16 Mkamala kusoma balua yenijo tuyapela na kwa mtima winu woha, ndava ya kumuhengela Bambu vayinu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va lepi ndava ya kumuhengela mundu. 24 Mukumbuka Laodikea, na balua yenivayandikili vene vavapela kuvya Bambu yati akuvapela njombi yila yeavavikili nyenye tuyisoma. 17 Mumjovela Alikipo lihengu vandu vaki. Ndava munu mwemukuhegela ndi Kilisitu leapewili na Bambu kuyihenga ayikamalisa. 18 Bambu. 25 Mweikita gahakau yati ipokela kulandana Niyandika aga kwa chiwoko changu namwene, na uhakau waki, Chapanga ibagula lepi. jambusa kuhuma kwangu nene Pauli. Mkumbuka kuvya nivili muchifungu! Nikuvaganila ubwina wa Chapanga uvya na nyenye Ena.

4 Vakulu nyenye, mvakitila vavanda vinu kwa ubwina na gala geigana Chapanga, kuni mkumbuka kuvya na nyenye muvi wa Bambu kunani kwa Chapanga. 2 Msindimala mkotoka kuleka kumuyupa Chapanga, na pemwyupa mujiyangalila, na kumsengusa Chapanga. 3 Mewawa, mutiyupila tete mewa muni Chapanga atidindulila mlyangu kukokosa ujumbi waki kuvala mfiyu wa Kilisitu. Ndava yenijo nene nivili hinu muchifungu. 4 Hinu, ndi muniyupila muni nihotola kukokosa ujumbi wenuwo uvya hotohoto na ngati

1 Vatesolonike

1 Nene Pauli na Siliwano na Timoti, tikuwayandikila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Tesalonike. Ndi vandu voha vevakumuyupa Chapanga Dadi, na va BAMBU Yesu Kilisitu. Tikuvganila ubwina wa Chapanga na uteke. 2 Tikumsengusa Chapanga magono goha ndava yinu mwavoha na kuvakumbuka magono goha mukuyupa kwitu Chapanga. 3 Muni, palongolo ya Chapanga Dadi witu, tikumbuka ndi chemwilasa sadika yinu kwa matendu, na uganu winu cheukuvakita muhenga lihengu neju, na chila sadika yitu kwa BAMBU Yesu Kilisitu yanganyugusika. 4 Valongo timanyili kuvya Chapanga avaganili na avahgwili muvya vandu vaki, 5 muni lukumbi lwetavakokosili Lilovi la Bwina gavili lepi malovi gene, ndi kwa makakala na kwa Mpungu Msopi, na chakaka kuvya ujumbi wenuwo wavili wachakaka. Mmanyili chatatamili pamonga na nyenye, tatamili kwa kuvatangatila nyenye. 6 Nyenye mwalandili luhumu lwtitu, mwamyigili BAMBU. Pamonga na mwavinisiw neju, mwapokili ujumbi wenuwo kwa luheku wewhuma kwa Mpungu Msopi. 7 Hinu nyenye ndi luhumu lwabwina neju kwa vandu voha vevakumsadika va Makedonia na Akaya. 8 Muni, ndava ya ukangamala winu ujumbi wa BAMBU uyuwaniki lepi ku Makedonia na ku Akaya kwene, ndi sadika ya Chapanga yidandasiki kwoha. Kangi niganili lepi kujova neju, 9 Vandu venavo vevitama patali na nyenye vilongela kuvala lugendu lwtitu kwinu na chemwatipokili, ndi chemwalekili chimong'omong'o, na kumhengela Chapanga mweavimumi na wa chakaka, 10 Hinu mkumlindila Mwana waki ahelela kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Yesu, na mwene ndi Chapanga amyukisi kuhuma mu lifwa na mweakutisangula kuhuma muligoga la Chapanga lelibwela.

2 Valongo vitu mwavene mmanyili kuvya lugendu lwtitu kwinu lwavili lepi lwa waka. 2 Mmanyili chatakitiwi mambu gahakau na kuligiwa ku Filipi kwakona hati kuhika kwinu Tesalonike. Pamonga na kuvya na unonopo wamahele, Chapanga witu atipelili ukekesi wa kukokosa Lilovi la Bwina. 3 Lukumbi petavakohakisi muusadika ujumbi woha wa Chapanga, wetavakokosili huvalili lepi lijambu la udese ndi amala uhakau, mewa nakugana kumkonga mundu yoyoha. 4 Nambu magono goha tete tilongela ngati cheigana Chapanga muni mwene patiweni tihotola, atigotolili lihengu la kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina. Tete tigana lepi kuvaganisa vandu hati padebe, nambu tigana kumganisa Chapanga ndi

mwamanyili mitima yitu mbaka mugati. 5 Chapanga ndi mweilola na mweamanyili getijova, na nyenye mmanyili katu tete talingili lepi kuvakulukisa mewa tatumili lepi malovi ga kufiya muni tipewa vindu kuhuma kwinu. 6 Tangalonda kulumbiwa na vandu, amala kuhuma kwinu, amala kuhuma kwa mundu yoyoha, 7 pamonga na tete kuvya tavamitumi va Kilisitu, ngatihotwili kujova kwa makakala tipewa chindu chochoha kuhuma kwinu. Nambu tete tavapoli pagati yinu ngati mau mpoli kwa vana vaki. 8 Tavaganili neju nyenye ndi hati tavaletili Lilovi la Bwina la Chapanga. Na lepi Lilovi la Bwina nambu mewawa hati kuwusa wumi witu muni kuvatangatila, ndava nyenye vandu mwetivaganili neju! 9 Valongo mkumbuka chetahengili lihengu kwa kung'ahika. Patavaletili Lilovi la Bwina la Chapanga tahengili lihengu kilu na muhi muni tikotoka kumpela mundu lihengu la kutipela mambu gegiganikiwa kwitu. 10 Nyenye mugawene na Chapanga agawene kuvya ndi kuvya, chetatamili pagati yinu nyenye mwemsadika wavi wabwina, na wakumtopesa Chapanga changabuda. 11 Mmanyili kuvya tete tamhengili kila mmonga winu ngati dadi chakuvahengela vana vaki mwene. 12 Tavakangamalisi mtima, tavasangalwisi na kuvakulukisa wumi weukumganisa Chapanga. Mwakuvakemela muyingila munkosi waki na ukulu waki. 13 Kangi tivii na lijambu lingi la kumsengusa Chapanga, patavaletili ujumbi wa Chapanga, nyenye mwauyuwini, mukaupokela, lepi kujova ujumbi wa vandu, ndi ujumbi wa Chapanga, na chakaka ndi chauvi, ndava Chapanga ihenga lihengu mugati yinu nyenye mwamsadiki. 14 Valongo vangu, nyenye gavakolili mambu galagala gegavakolili msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Yudea kula vevavi vandu va Chapanga, mambu gegavakolili vandu vavili vaki Kilisitu Yesu. Nyenye mung'aiswi na vakolonjinji vayinu ngati vene chevang'aiswi na Vayawudi Vayavi. 15 Vala Vayawudi vangasadika ndi vevamkomili BAMBU Yesu na vamlota va Chapanga, vakating'aha na tete mewa. Vandu venavo nakumganisa Chapanga, kangi ndi makoko va kila mundu! 16 Hati valingili kubesa kuvakokosela vandu vangali Vayawudi ujumbi wa kuvaletela usangula. Kwa kukita genago vayonjokisi kumbudila Chapanga na kumemesa njwe ndava ya kubuda kwevakiliti magono goha. Nambu hinu ligoga la Chapanga livagwillili. 17 Valongo, kulekana kwitu na nyenye kwavi kwa lukumbi ndu, kavili kwavili kwangawonana, nambu lepi mumaholo gitu. Lukumbi luhipu kandahi tanogili kuvatolola kang! 18 Ndi taganili kuvagendelela kavili. Na nene Pauli naganili kubwela kwinu pamahele,

nambu Setani atibesili. 19 Wu, patiyima palongolo malagizu gala gatavapelili kwa uhotola wa BAMBU ya BAMBU Yesu lukumbi lweibwela, yati tikujilumba Yesu. 3 Chapanga igana nyenye muvya vamsopi na kyani kuuvala uhotola witu? Kujilumba kwitu yati kwivya nyenye ndi huvalila yitu na luheku lwitu. 20 Ena, nyenye ndi mwemkita tete timekayi na kuheka!

3 Ndava ya genago tangahotola kusindimala neju.

Ndi taamwili kusigalila ku Atene tavete, 2 na kumtuma kwinu mlongo witu Timoti, ndi muhenga lihengu muyitu ndava ya Chapanga mukukokosa Lilovi la Bwina la Kilisitu. Tamtumili ndava ya kuvakangamala na kuvasangalusa, 3 muni taganili mundu yoyoha akotoka kuwuya mumbele ndava ya sadika pagati yinu yikoto kuyaga ndava ya mang'ahiso ago. Nyenye mmayili maganu ga Chapanga ting'ahiswai. 4 Muni patavili pamonga na nyenye tavajovili yati ting'ahiswa, ndi ngati chammayili, ndi chagahumalili. 5 Ndava yenijo namtumili Timoti kwinu. Nasindilimalili lepi neju, ndi namtumili muni nimanyai mambu ga sadika yinu. Yikoto kuyya pang'i Setani avalingili na lihengu loha leatakitali pagati yitu liyagili waka! 6 Hinu Timoti amali kuwuya, na atipelili malovi ga kusangalusa kuvala sadika na uganu winu. Atijovili kuyva mukutiholela neju, na kuyva mna mnogo wa kutilola tete ngati na tete chatinogela kuvalola nyenye. 7 Hinu, valongo vitu mambu getiyuwini kuvala sadika yinu, yikangamala mitima mukung'ahika na mang'ahiso gitu goha, 8 Ndava muni hinu titama kwa uchakaka yikavya nyenye muyima chakukangamala mukuwungana na BAMBU. 9 Hinu tihotola kumsengusa Chapanga witu ndava yinu. Tikumsengusa kwa luheku lwetuvili nawu palongolo yaki ndava yinu. 10 Tiyendelela kumuyupa Chapanga kilu na muhi kwa mtima witu woha muni atipela fwasi ya kuvalola mihu kwa mihu muni tihotola kuvatangatila mumsadika Chapanga kwa makakala neju. 11 Tikumuyupa Chapanga, Dadi witu mwene, na BAMBU witu Yesu, atidindulila njila ya kubwela kwinu. 12 BAMBU avahotosa kuganana na mmemeswa uganu wa kuvagana vandu vangi voha, ngati tete chatikuvagana nyenye. 13 Ndi yati yikangamala mitima yinu, na nyenye yati mwivya mwangabuda kang'i mwivya vamsopi vandu va Chapanga, pemwiyyima palongolo ya Chapanga mweavili Dadi witu lukumbi BAMBU witu Yesu peibwela na voha vevavili vaki.

4 Hinu, valongo vitu, mjiwlilili kuhuma kwitu ndi chamwiganikiwa kutama cha kumganisa Chapanga. Ndi chakaka mtama chenicho. Hinu tivayupa neju kwa liina la BAMBU Yesu tuyendelela kukita chenicho kwa uwina neju. 2 Muni mugamayili

malagizu gala gatavapelili kwa uhotola wa BAMBU ya BAMBU Yesu lukumbi lweibwela, yati tikujilumba Yesu. 3 Chapanga igana nyenye muvya vamsopi na mkoto kukita ugoni. 4 Kila mgosi iganikiwa amanya kutama bwina na mdala waki kwa usopi na utopesa, 5 na lepi kwa mnogo uhakau ngati vandu vangi vangamnya Chapanga. 6 Hinu, mundu yoyoha akotoka kumkitila muyaki mweakumsadika Kilisitu uhakau ngati wenuwo. Tamali kuvajovelia lijambu lenili na kuvalapiswa kuyya BAMBU yati akuvatova vevikita mambu ago. 7 Chapanga nakutikemela kutama cha kukita ugoni, nambu kutama muwumi usopi. 8 Hinu ndi mwaivevesa mawuliu ago nakumvevesa mundu, ndi akumvevesa Chapanga mwene mwakuvapela Mpungu waki Msopi. 9 Kawaka kuvayandikila ndava ya kugana valongo vinu vevakumsadika Kilisitu. Mwavene muwuliu na Chapanga ndi chamganikiwa kutama chakuganana. 10 Na chakaka mwavi mkuvakitila valongo vinu voha pahala poha Makedonia. Hinu, valongo, tiyupa tuyendelela kukita chenicho hati neju. 11 Magono goha mnogela kutama changali chitututu, kila mundu akita mambu gaki mwene na ahenga lihengu laki mwene na myva vandu va kuhenga ngati cheatumbwili kuvavalagizila. 12 Ndava yenijo yati mwipata utopesa kwa vandu vangaumsadika Kilisitu, na yati mwigina lepi kuvahuvalila vandu muvindu vyemwigana magono goha. 13 Valongo, tigana mmanyana uchakaka kuvala vala vevamali kufwa, muni mukoto kuyva na mvinius neju ngati vandu vangi vangali huvalila. 14 Tete tisadiki kuyva Yesu awili na kuyuka, ndi tisadika kuyva Chapanga yati akuvaleta pamonga na Yesu vala voha vevafwili kuni vakumsadika. 15 Lenili latikuvajovelia ndi liwuliu la BAMBU, tete tetivili wumi, ndi mwatisigalila mu ligono leibwela BAMBU, chakaka tikuvalongolela lepi vala vevafwili. 16 Muni yati yiwsuwa lilagizu, Iwami lwa mtumu mkulu wa Chapanga, Iwami lwa lipenenga la Chapanga, na BAMBU mwene yati ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga. Ndi penapo vala vevafwili kuni vakumsadika Kilisitu viyukiswa hoti. 17 Kangi tete wetivili wumi lukumbi Iwenulo yati titolewa kuhamba kunani kwa Chapanga pamonga navo kukonganeka na BAMBU kunani kulihundi. Ndi magono goha yati tivya na BAMBU. 18 Hinu, mpolesanayi mitima kwa malovi aga.

5 Valongo vitu, nakuganikiwa kuvayandikila kuvala lusenje na lukumbi lwa mambu aga pegihumila. 2 Muni mwavene mmanyili kuyva BAMBU yati ibwela chigafula ngati muhiji cheibwela kilu. 3 Vandu pevijova, "Kila chindu chitamili changali chitututu na uteke" Ndi uhakau paukuvagwilila chigafula! Mambu

genago yati gihumila chigafula ngati lipyanda la mau mweigana kuveleka, kawaka mundu mweihotola kuyepa. 4 Nambu nyenye, valongo, muvi lepi pachitita, na ligono lenilo nakuganikiwa kuvabwelela chigafula ngati mundu mwaiyiva. 5 Mwavoha nyenye vandu mwemwitama palumuli, vandu vamuhi. Tete lepi tavandu va milima yingi vandu vangammany Chapanga. 6 Hinu, valongo tikotoka kugona lugono ngati vandu vangi, nambu tiganikiwa kuvya kujilola na kujitalalila tavete. 7 Ndava muni vevigona vigona kilu, na vevigala vigala kilu 8 Nambu tete tavandu vamuhi na tiganikiwa kuvya na kujitalalila tavete. Tiganikiwa kuwala sadika na uganu kujova nyula ya kujikinga panganga, na huvalila yitu ya usangula ngati kofia ya lyuma ya kudivalila mitu yitu. 9 Muni Chapanga atihagwili lepi tikomiwa na ligoga laki, ndi tipata usangula kwa njila ya BAMBU witu Yesu Kilisitu 10 ndi afwili ndava yitu, muni titama pamonga na mwene, yivya wumi amala tifwili lukumbi peibwela. 11 Hinu mpolesanayi mitima na kutangatilana nyenye kwa nyenye, ngati chamwikita hinu. 12 Valongo, tikuwayupa muvatopesa vala vevhenga lihengu pagati yinu, vala vevakuvalongosa na kuvalwula kuvala kutama mukumsadika Kilisitu. 13 Muvatopesa neju na kuvalgana ndava ya lihengu lavikita. Muvya na uteke pagati yinu. 14 Valongo, tikuvakofwa muvalapisa vandu vakata, muvakangamalisa mtima vandu vangolongondi, muvatangatila vandu vangali makakala, msindimala kwa vandu voha. 15 Mlola mundu yoyoha mlekekesanayi nyenye mwavene, muni mgana kuhengelana gabwina nyenye mwavene na kwa vandu voha. 16 Mheka magono goha, 17 tuyupa Chapanga magono goha, 18 na kuvya na usengula kwa kila chindu chechihumila. Genago ndi geigana Chapanga kuhuma kwinu mukuwungana kwinu na Kilisitu Yesu. 19 Mkoto kujimisa motu wa Mpungu Msopi, 20 mkoto kuvevesa ujumbi kuhuma kwa Chapanga. 21 Mlinga kila chindu. Mkamula chechivii chabwina, 22 tuyepa uhakau wowoha. 23 Chapanga mwene mweakutipela uteke avanyambisa nyenye hoti kwa njila yoyoha. Na kuvatangatila mukuholalela kwinu na gemwinogela na muvindu vyoha vyemwihenga mkita genago goha changabuda mbaka peibwela BAMBU witu Yesu Kilisitu. 24 Chapanga mweakuvakemela nyenye yati itimilisa mambu ago muni mwene msadikika. 25 Valongo vitu, mtiyupila na tete mewa. 26 Muvajambusa valongo voha kwa kulangisa mukuvagana. 27 Nikuvayupa neju kwa liina la BAMBU muvasomela vamsadika mu Kilisitu vitu voha balua iyi. 28 Tikuvaganila ubwina wa Chapanga wa BAMBU witu Yesu Kilisitu.

2 Vatesolonike

1 Nene Pauli, pamonga na Siliwano na Timoti, tikuwayandikila nyenye msambi wa vevakumsadika Kilisitu va ku Tesalonike, mwemvili vandu vaki Chapanga Dadi witu na BAMBU Yesu Kilisitu. **2** Tikuvganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga kwa Chapanga Dadi witu na BAMBU witu Yesu Kilisitu. **3** Valongo vitu, tiganikiwa kumsengusa Chapanga magono goha ndava yinu. Chabwina kwitu kukita naha ndava muni sadika yinu yikula neju na kuganana kwinu kuyonjokesa neju. **4** Ndi muni tete timekela nyenye misambi ya vandu vevamkumsadika Kilisitu. Timeka muni tuyendelela kusadika na kukangamala mu mang'ahiso na mtahu wemwipata. **5** Genago goha gilangisa kuvya Chapanga ndi mchakaka, muni nyenye myidakiwa kuyingila munkosi wa Chapanga ndi ndava yaki mwing'ahika. **6** Chapanga yati ikita lijambu leliganikiwa, yati akuvawuyisila mang'ahiso vala vevakuvang'aha nyenye, **7** na kuvapela kupumulila nyenye mwemng'ahika, na tete mewa yati akutipela kupumulila. Yati ikita lijambu lenilo lukumbi BAMBU Yesu peihumila kuhuma kunani pamonga na vamitumi vaki vana makakala, **8** Chapanga yati akuvatova vandu vala kwa miali ya motu. Vevakumbela Chapanga na vala vangayidakila Lilovi la Bwina panani ya BAMBU witu Yesu. **9** Mtovilu yati uvya kung'aiswa magono goha gangali mwishu na kuvikwa kutali na BAMBU na ukulu waki uvaha, (aiōnios g166) **10** lukumbi peibwela ligono lenilo kupokela ukulu kuhuma kwa vandu vaki na utopesa kuhuma kwa voha vevisadika. Nyenye mewa yati mwivya pagati yavi muni msadiki ujumbi waki watavaletili. **11** Ndi muni tikuvayupa magono goha. Tikumuyupa Chapanga witu avahotosa kutama cheavakemili kutama. Tikumuyupa kwa makakala gaki, tikumuyupa kwa uhotola waki kugana kwinu na mambu goha gabwina gemwigana kukita musadika yinu. **12** Mukukita chenicho liina la BAMBU witu Yesu lipewa ukulu na nyenye yati mwipata utopesa kuhuma kwaki mu njila ya ubwina wa Chapanga na BAMBU witu Yesu Kilisitu.

2 Hinu nigana kuvayandikila malovi ga kubwela kwaki BAMBU witu Yesu Kilisitu lukumbi Chapanga peakutileta pamonga pahala peavili. Valongo, tikuvayupa neju, **2** mkoto kuvya ngolongondi mumtima yinu, na mkoto kuvya na wogohi ndava ya malovi ga vandu vevijova kuvya ligono la BAMBU limali kuhika. Koto kuvasadika vandu avo hati ngati vakajovayi vapatili mambu ago kwa njila ya ulota na ugubukulo amala balua yeijovekana yihumili kwitu. **3** Mkoto

kuyidakila kukongewa na mundu yoyoha yula. Muni ligono lenilo nakuhumila mbaka ligono ilo vandu vamahеле pevakumbela Chapanga. Na yula mundu mhakau peihumila. Ndi mweavikiwi motu wa magono goha wangali mwishu. **4** Mwene akukibela panani ya kila chindu chevakuchilola vandu kuvya ndi Chapanga, amala chevakuchigundamila. Hati yati iyingila na kutama mugati ya Nyumba ya Chapanga na kujova ndi Chapanga. **5** Wu, mukumbuka lepi kuvya navajovili genago goha lukumbi panavili pamonga na nyenye? **6** Nambu kuna chindu chechi kumdivalila hinu, na nyenye mchimanyili chindu chenicho. Hinu, Mhakau uyo yati ilolekana lukumbi lwaki lwaluganikiwa. **7** Hati ago makakala ga Mhakau uyo gikita lihengu cha mfiyu, nambu yula mhakau yati ilolekana lepi mbaka yula mweakumdivalila peiwsuwa. **8** Penapo ndi Mundu Mhakau peigubukuliwa, nambu BAMBU Yesu peibwela yati akumkoma kwa mpungu waki na kumhalabisa mukung'asima kwa ukulu waki ibwela naku. **9** Mundu mhakau mwenuyo yati wibwela kwa makakala ga Setani na kukita chinamtiti na makangaso ndalindali ga udese, **10** na kutumila uhakau woha wa kuvakonga vala veviyaga. Venavo yati viyaga ndava muni vapoki lepi na kuugana uchakaka wula muni vasanguliwa. **11** Ndava yeniyi Chapanga avavikili vatalaliwa na makakala ga kukongewa, muni vasadika udese. **12** Hinu ndi vandu voha vevabelili kusadika muchakaka nambu kuhekelela uhakau kumbudila Chapanga, yati vihamuliwa. **13** Tiganikiwa kumsengusa Chapanga magono goha ndava yinu nyenye valongo, nyenye mganiwi na BAMBU, muni Chapanga avahgwili kuhumila kadeni muni msanguliwa kwa makakala ga Mpungu Msopi, mkitiwa vandu vaki vamsopi kusadika uchakaka. **14** Chapanga avakemili lijambu lenili kwa njila ya Lilovi la Bwina letavakokosili. Avakemili muni muvayi na pandu pa muunkosi wa BAMBU witu Yesu Kilisitu. **15** Hinu, valongo vitu, mkangamala kuyima na kulanda mawuliwu gatavawuli kwa makokoselu gitu na balua yitu. **16** Tikumuyupa BAMBU witu Yesu Kilisitu mwene na Chapanga Dadi witu ndi mweatigani kwa ubwina waki na kutikangamalisa mitima kwa kutipela uteke wa magono goha na huvalila ya bwina, (aiōnios g166) **17** avasangalusa na kuvakangamalisa mitima na kuvapela uhotola kukita na kujova gabwina magono goha gangali mwishu.

3 Pamwishu wa ago, valongo vitu, mutiyupila muni ujumbi wa BAMBU udandasika kanyata na vandu vaupokela kwa utopesa ngati cheuvili pagati yinu. **2** Muyupa mewa muni Chapanga atisangula na vandu vevakumbudila Chapanga na vandu vahakau, muni

lepi voha vevisadika ujumbi uwu. 3 Nambu BAMBU ndi mchakaka. Mwene yati akuvakangamalisa na kuvadivalila na kuhuma kwa Mundu Mhakau yula ndi Setani. 4 Na mwene timanyili chakaka mu BAMBU yati mwikita na yati mwiyendelela kukita gala getavajovili. 5 BAMBU alongosa mitima yinu muuganu wa Chapanga na mukusindimala kwetipewili na Kilisitu. 6 Valongo vitu tikuvalagiza kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu, mijivika patali na valongo voha vakata na vala vangalandala gala malagizu getavapelili. 7 Nyenye mwavene mganikiwa kukita ngati chetakitayi luhumu witu. Tete patavili na nyenye tavili lepi tavakata, 8 talili lepi chakulya kwa mundu yoyoha changa mlipa. Tahengili lihengu kwa makakala na mang'ahiso muhi na kilu muni tikotoka kumpela mundu lihengu la kutiyangalila mundu yoyoha yula pagati yinu. 9 Tete ngatihotwili kuhengela uhotola witu muni kugana mutitangatila takitili lepi chenicho nambu ndava taganili kuvapela luhumu lwa kuyiga. 10 Patavili pamonga na nyenye tavajovili, "Mundu yoyoha mweibela kuhenga lihengu, akotoka kulya chakulya." 11 Tijovili mambu ago ndava muni, tiyuwini pagati yinu vavi vakata na nakukita chochoha, na kujivika mu mambu ga vandu vangi. 12 Kwa liina la BAMBU witu Yesu Kilisitu tikuvalagiza na kuvahakalila vandu avo vatama na kuhenga lihengu changali kulyunga muni vapata chakulya chavi vene. 13 Nambu nyenye valongo mkoto kutokela, kukita gabwina. 14 Ngati kuvi na mundu mweangauyidakila ujumbi wetikuvapelekela mubalua iyi, yikavya naaha, hinu, mumfiyula mundu mwenuyo na mkoto kutangatilana nayu chochoha, muni akola soni. 15 Mkoto kumkita mundu mwenuyo ngati likoko, nambu mumhakalila ngati mlongo. 16 BAMBU mwene ndi utumbula wa uteke, avapela uteke magono goha mu njila zoha. BAMBU avya na mwavoha nyenye. 17 Kwa mawoko gangu namwene niyandika naaha, jambusa kuhuma kwa nene Pauli! Wenuwu ndi ulangisu wangu kila peniyadika balua, ndi cheniyandika. 18 Nikuvaganila mwavoha ubwina wa BAMBU witu Yesu Kilisitu.

1 Timoti

1 Nene Pauli, mtumi wa Yesu Kilisitu kwa malagizu ga Chapanga msangula witu na Yesu Kilisitu huvalila yitu. **2** Nikuyandikila Timoti mwana vangu wa chakaka musadika. Nikuganila ubwina wa Chapanga na lipyana na uteke kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na Kilisitu Yesu Bambu witu. **3** Niyupa utama ku Efeso ngati chana kuyupili panahambayi Makedonia. Vavili vandu kwenuko veviwula mawuliwu gaudese. Vabesayi vandu avo. **4** Vajovela veleka luhumu zangali chindu na magono goha kuluwula mahina ga vagogo changali mwishu, ndi vevileta ndindani. Vikumtangatila lepi mundu yeypa kuhenga lihengu la Chapanga lelihengeka musadika. **5** Chindu chivaha cha mhilu uwu ndi kukangamalisa uganu weuhumila mumtimia wa msopi, mtima wa kugana kuhenga gabwina, na sadika ya chakaka. **6** Vandu vangi vakongwi na kung'anamukila malongesi gangali utangatila. **7** Vigana kuvya vawuliwa va malagizu, nambu nakuchimanya chevakujijova vene amala mambu gevikangamalisa. **8** Timanyili kuvya malagizu gabwina, ngati mundu ilola cheyiganikiwa kulola. **9** kulyunga na uteke pamonga na luhala Iwa Chapanga Timanyili kuvya malagizu nakuvikiwa ndava ya vandu vabwina, ndi vandu vahakau, vangayidakila malagizu, vevakumbela Chapanga na vandu vangamuyogopa Chapanga, amala kungundamila Chapanga, vandu vevakuakoma vadadi na vanyina vavi, amala mweakuvatepulanisa vandu na Chapanga, mundu vakomaji vovoha vala. **10** Muhilu uvikiwi ndava ya vevikita ukemi na vagosi vevikita ukemi vene kwa kuvasangula vandu vohua. Wenuwu wavi ulangisu, vene, vevigulisa vandu, vaudese na vevilapa udese amala vovohe vangalanda mawuliwu gachakaka. **11** igana kuvasangula vandu vohua. **7** Ndava yenijo Mawuliwu aga gihuma mu Lilovi la Bwina genipewili nene natumwili kuvya namtumu na muwula wa na Chapanga muni niyikokosayi. Lilovi la Bwina vandu vangali Vayawudi, niukokosa ujumbi wa lenili lhuma kwa Chapanga mweavi na ukulu na sadika na uchakaka. Nijova chakaka, lepi udese! mweilumbiwa magono goha. **12** Nikumsengusa Bambu witu Yesu Kilisitu mwenipelili makakala ndava nambu Chapanga anihengili lipyana, kuwala nyula za utopesa lepi ndava ya kujinyambisa ndava muni navili lepi na sadika kwakona, ndi lepi kwa mitindu ya kukangasa kutiva mayunju, amala namanyili lepi chenikita. **14** Nambu Bambu witu kujinyambisa kwa vindu vyabwina, lulu amala nyula anipelili ubwina waki kwa umahale, anipelili sadika za mashonga gamahele, **10** nambu kujinyambisa na uganu wetivili nawu mukuwungana na Kilisitu kwavi kuganikiwa kuvya mumatendu gabwina ngati Yesu. **15** Majovo aga ndi gachakaka, na kangi uganikiwa kuyidakiwa, Kilisitu Yesu abwelili pamulima kuvasangula vevakumbudila Chapanga. Na nene ndi mbudanu kuliku venavo vohua, **16** nambu Chapanga anihengili lipyana. Muni nene mwenavili nikumbudila

Chapanga kuliku vohua, Kilisitu Yesu alangisa ukangamala waki wangali mwishu muni kandahi nivya luhumu kwa vala vevakumsadika na kupokela wumi wa magono goha wangali mwishu. (aiōnios g166) **17** Kwaki mwene mweavi Nkosi wa magono goha, mwangafwa, mwangaloleka na mweavili Chapanga mwene, kwaki kuvya kutopeswa na ukulu magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) **18** Mwana vangu Timoti, nikugotolela lilagizu lenili kulantana na malovi ga ulota gegajoviki kadeni ndava yaku. Gatumila malovi ago gavyai vindu nya kukomenela ngondo bwina, **19** na uvayai na mtima wa kukumbuka kukita gabwina. Vandu vangi nakuyuwaniya maholo gavi ndi vakahalibisa sadika yavi. **20** Pagati yavi vavili Humenayo na Alekizanda, ndi nivatovili kwa kuvagotola mu mawoko ga Setani, muni vawuliwayi vakotoka kumliga Chapanga.

2 Kutumbula hoti mumjovela Chapanga chemwigana, mumyupa Chapanga, muvayupila vandu vangi na mumsengusa Chapanga ndava ya vandu vohua. **2** Muyupa ndava ya vankosi na vandu vohua vevana uhotola, muni mtama matamili changali gabwina. **3** Lijambu lenili labwina na matendu gabwina. **3** Lijambu lenili labwina na lakumganisa Chapanga msangula witu, **4** mweigana vandu vohua vasanguliwayi na vaumanya uchakaka. **5** Muni avili Chapanga mmonga, na mewa avili mmonga vevakumbela Chapanga na vandu vangamuyogopa Chapanga, amala kungundamila Chapanga, vandu vevakuakoma vadadi na vanyina vavi, amala mweakuvatepulanisa vandu na Chapanga, mundu vakomaji vovoha vala. **6** Mwenuyo ndi Kilisitu Yesu, **6** mweajiwusili mwene vevikita ukemi na vagosi vevikita ukemi vene kwa kuvasangula vandu vohua. Wenuwu wavi ulangisu, vene, vevigulisa vandu, vaudese na vevilapa udese amala vovohe vangalanda mawuliwu gachakaka. **7** Ndava yenijo Mawuliwu aga gihuma mu Lilovi la Bwina genipewili nene natumwili kuvya namtumu na muwula wa na Chapanga muni niyikokosayi. Lilovi la Bwina vandu vangali Vayawudi, niukokosa ujumbi wa lenili lhuma kwa Chapanga mweavi na ukulu na sadika na uchakaka. Nijova chakaka, lepi udese! mweilumbiwa magono goha. **8** Ndi popoha pemwikonganeka kuyupa Chapanga Bambu witu Yesu Kilisitu mwenipelili makakala ndava nambu Chapanga anihengili lipyana, kuwala nyula za utopesa lepi ndava ya kujinyambisa ndava muni navili lepi na sadika kwakona, ndi lepi kwa mitindu ya kukangasa kutiva mayunju, amala namanyili lepi chenikita. **10** Nambu Bambu witu kujinyambisa kwa vindu vyabwina, lulu amala nyula anipelili ubwina waki kwa umahale, anipelili sadika za mashonga gamahele, **11** nambu kujinyambisa na uganu wetivili nawu mukuwungana na Kilisitu kwavi kuganikiwa kuvya mumatendu gabwina ngati Yesu. **12** Nambu Chapanga anihengili lipyana, mawoko gavi changali ligoga amala ndindani. **9** Hati peatumbwili pala namng'ahili na kumliga na Mewawa, nikuvagana vadala vangolongondi na kumvevesa, nambu Chapanga anihengili lipyana, kuwala nyula za utopesa lepi ndava ya kujinyambisa ndava muni navili lepi na sadika kwakona, ndi lepi kwa mitindu ya kukangasa kutiva mayunju, amala namanyili lepi chenikita. **14** Nambu Bambu witu kujinyambisa kwa vindu vyabwina, lulu amala nyula anipelili ubwina waki kwa umahale, anipelili sadika za mashonga gamahele, **10** nambu kujinyambisa na uganu wetivili nawu mukuwungana na Kilisitu kwavi kuganikiwa kuvya mumatendu gabwina ngati Yesu. **15** Majovo aga ndi gachakaka, na kangi uganikiwa kuyidakiwa, Kilisitu Yesu abwelili pamulima kuvasangula vevakumbudila Chapanga. Na nene ndi mbudanu kuliku venavo vohua, **16** nambu Chapanga anihengili lipyana. Muni nene mwenavili nikumbudila chayikuvagana vadala vevakumyidakila Chapanga. **11** Vadala viganikiwa kutama nuu na utopesa lukumbi pevakujiwila lilovi la Chapanga. **12** Nene nigana lepi mdala amuwula amala amlongosa mgosi, iganikiwa kutama nuu. **13** Muni Adamu awumbiwi hoti, kangi ndi

Eva. 14 Ndi lepi Adamu mweakongiwi, nambu mdala na Mpungu kuvya mbwina, awonikini na mtumu wa mweakongiwi na kudenza mhilu wa Chapanga. 15 kunani kwa Chapanga, akokwisi pagati ya vandu Nambu vadala yati viveleka bwina ngati vasindimili va pamulima, asadikiwi pamulima akatoliwa kunani musadika na uganu na ungelongondi. muukulu.

3 Lilovi lenili ndi chakaka, mundu mweigana kuvya **4** Mpungu msopi ijoba hotohoto kuvya magono chilongosi mumsambi wa vandu vevakumsadika gamwishi vandu vangi yati vakuyileka kutali Kilisitu, mwenuyo inogela lihengu labwina. 2 Hinu sadika, yati vakuuyidakila mpungu ukonganu na ndi, chilongosi wa msambi wa vandu vevakumsadika kulanda mawuliwu ga mizuka. 2 Mawuliwu ngati Kilisitu iganikiwa kuvya mundu angalaumiwa, ago gidandaswa na vandu vaudese vahomela, iganikiwa avyai na mdala mmonga ndu, avyai na ndi mtima wavi wa kukumbuka kuhenga gabwina luhalalwabwina, mweakujilongosa na mweitopeswa ufwili uvili ngati utinyisi na lyuma la motu. 3 avyai mweigana vayehe na mweamanyili kuwula. Vandu venavo ndi viwula kuvya ndi kubuda kugega 3 Akotoka kugala kangi akotoka kuvya na ngondo, na kulya vyakulya nunuyu. Nambu Chapanga avya mngolongondi mweigana uteke, akotoka kuvya awumbili vyakulya vyenivyo, muni vala vevavili mweigana mashonga. 4 Iganikiwa kuvya mundu vasadika na vevibwela kumanya uchakaka, vakotoka mweilongosa nyumba yaki bwina, na kuwawula vana kutumila kwa kusengusa Chapanga. 4 Chindu vaki vavyai na utopesa woha. 5 Muni ngati mundu chochoha cheawumbili Chapanga ndi chabwina, nakuhotola kulongosa nyumba yaki bwina, ihotola wuli kawaka chechiganikiwa kubelelewa, ndi vyoha kulyiyangalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vipokelewa kwa kumsengusa Chapanga, 5 Ndava ndi vandu va Chapanga? 6 Yiganikiwa angakangala muni lilovi la Chapanga na kumuyupa Chapanga musadika muni akotoka kumeka na kuhamuliwa ngati chikita chindu chenicho chiyidikiwa kwa Chapanga. chehamuliwi Setani. 7 Mewa iganikiwa kuvya mundu 6 Ngati ukavadandaulila vandu vohoa malagizu ago, mwakitali gabwina pagati ya vandu vevavili kuvala wivya wamuhengaji wabwina wa Kilisitu Yesu, na ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, muni yati mwyendelela kukula musadika kwa malovi akotoka kulungamiwa na kugwa mulikoka la Setani. 8 ga sadika na mawuliwu gachakaka geugalandili. Vatangatila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu 7 Nambu bela luhumu za kadeni zezivi lepi viganikiwa mewa kuvya vandu vevikita gabwina, za Chapanga zangalimana, jiyovalesa wumi wa vavyai vandu luovo lumonga, vakotoka kunywa divayi kumuyupa Chapanga. 8 Kujigolosa kwa higa gana neju amala revigana mashonga neju. 9 Niganikiwa utangatila waki, nambu gachintima gana utangatila kukamulana neju na uchakaka weufiyiki wa sadika kwa uvaha, muni gakutipela huvalila la wumi muwumi wa mtima wewikumba kuhenga mambu gabwina. 10 hinu na wewibwela. 9 Lilovi lenili ndi la chakaka na Yiganikiwa valingiwa hoti, na ngati viloleka vihotola, ndi liganihiwa kuyidakilwa na kusadikika neju. 10 Tete vakita lihengu lenilo. 11 Vadala vavi mewa viganikiwa tikangamala na kukita lihengu kwa makakala muni, kuvya vandu vana mwenendo wabwina, vakotoka timvikili huvalila yitu Chapanga mweavili wumi wa kuvya vevijova vangi, vavyai vabwina na vevisadika msangula wa vandu vohoa, neju vala vevakumsadika. mu mambu goha. 12 Mtangatila wa msambi wa 11 Vapela malagizu ago na mawuliwu ago. 12 Kotoka vandu vevakumsadika Kilisitu iganikiwa kuvya na kuyidakila kuveveswa na mundu yoyoha ndava muni mdala mmonga ndu, na mweihotola kulongosa bwina veve wamsongolo, nambu kangamala uvya luhumu vana vaki na nyumba yaki. 13 Muni vatangatila wa vevisadika, mukujova kwaku, mwenendo waku, vevihenga lihengu lavi bwina, yati vakuvajova bwina, uganu sadika na wumi wabwina. 13 Hengela lukumbi na vihotola kujova bwina changali kuyogopa ndava Iwaku na kukangamala kwaku kuijwula Mayandiku ya sadika yavi mukuwungana na Kilisitu Yesu. 14 Gamsopi, kukokosa na kuwula, mbaka penibwela. Nikuyandikila balua iyi ndava nivii pipipi kubwela 14 Kotoka kuleka kutumila njombi ya Mpungu Msopi kwako. 15 Nambu nikakavila, ndi balua iy iyi yati wa Kilisitu mugati yaku cheupewili kwa malovi ga yikuvamanyisa chatiganikiwa kuvya munyumba ya vamlota va Chapanga na kwa kuvikiwa mawoko na Chapanga, ndi msambi wa vandu vevakumsadika vagogo. 15 Holalela neju ndava ya ago na ujiwusa Kilisitu. Vandu avo ndi lipanda na mkingisa wa wamwene mulihengu lenilo, muni kuyendelela kwaku chakaka na ndi vandu va Chapanga mweavimumi. 16 kulolekana na vandu vohoa. 16 Jiyangalila wamwene Kawaka wogoyi wowoha ndava ya ukulu wa mfiyu wa cheutama na ndava ya gala geukugawula. Yendelela sadika. Awonikini muliumbu la umundu, amanyiswi

kukita ago, muni ukakita chenicho, yati ukujisangula wamwene na vala vevakuyuwanila.

5 Koto kumuhakalila gogo, ndi mlapisa ngati cheyivya kwa dadi vaku. Vahengela vasongolo ngati valongo vaku, 2 Muvahengela vadala vagogo ngati nyina vaku, na vasikana ngati valumbu vaku, kwa uganu woha. 3 Vatangatila valipwela vangali mundu wa kuvangatila vevavili valipwela chakaka. 4 Nambu ngati lipwela ana vana amala vajukulu, venavo viganikiwa kuijwula gakukita gala gegiganikiwa kuhengewa na vandu vevakumyumpa Chapanga viganikiwa kukita kwa valongo vavi vene na ndi kuvalipa vadadi na vanyina vavi na vagogo vavi, muni ndi lijambu la kuganisa palongolo ya Chapanga. 5 Mdala lipwela chakaka, angali mundu wa kumtangatila, mweavikili huvalila kwa Chapanga na kuyendelela kumuyupa utangatila muhi na kilu. 6 Nambu lipwela mwaitama wumi wa manogelu, mwenuyo amali kufwa pamonga akona wumi. 7 Vapela vandu malagizu aga, muni mundu yoyoha akotoka kuwawona vanamabudilu. 8 Nambu ngati mundu akuvatunza lepi valongo vaki, neju vala va kunyumba yaki, ndi mundu mwenuyo ayibelili sadika yaki, na ndi muhakau neju kuliku mundu mwangasadika. 9 Kotoka kumyandika muchitabu cha mahina ga valipwela, lipwela yoyoha mwangahikisa miyaka sitini. Kangi avya agegiwi mala yimonga ndu, 10 na avya na matendu gabwina, mwavalelili vana vaki bwina, mweakuvakalibisa vayehe munyumba yaki, mwavasambisi magendelu vandu va Chapanga, mwavatangatili vandu vanamang'ahiso, na mwajiwusili kukita mambu ga kila namuna. 11 Muchitabu chenicho koto kuvayandikisa mahina ga valipwela vasikana, muni mnogo wavi wa higa ukavya na makakala neju yati vigana kugegewa kuliku kuijwusa kwa Kilisitu, 12 na kulolekana kukosa usadikika ndava ya lilagizu la kumuhengela Chapanga levavikili pakumbula. 13 Valipwela ngati venavo viyagisa lukumbi na kugendagenda nyumba yimonga na yingi na vivya vandu veviheha na kuijyingisa mu mambu ga vandu vangi, na kujova mambu gangavya gavi. 14 Hinu ndi nigana valipwela vasikana vasegewa, na kuveleka vana na kuyangalila nyumba zavi muni likoko likoto kupata fwasi ya kujova mambu gahakau ndava yitu. 15 Muni valipwela vangi vamali kuyagila na kumlanda Setani. 16 Nambu ngati mau mkilisitu avi na valipwela mu lukolo Iwaki, mwene iganikiwa kuvayangalila ndi lepi kuvalekela lihengu lenilo msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, muni msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vakuvatuza vangi vevasigalili. 17 Vagogo

vavilongosa bwina msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu viganikiwa kutopeswa na kupewa bwina luhuna, neju vala vevihenga lihengu cha kukangamala kukokosa na kuwula. 18 Muni Mayandiku Gamsopi gjova, "Kotoka kukunga ng'ombi mlomo peyienga lihengu la kuwulula mabenu," Ndi kangi "Muhera lihengu iganikiwa kupewa luhuna Iwaki." 19 Kotoka kuyidakila matakili gegakuvalava gogo mweavili chilongosi mu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mbaka kuyva na vandu gevajovili vavili amala vadatu. 20 Vala vevakumbudila Chapanga vavahakalila pavandu, muni vangi vayogopa mewa. 21 Nikulagiza palongolo ya Chapanga, na palongolo ya Kilisitu Yesu na palongolo ya vamtumu va Chapanga, kugalanda malagizu ago changaleka hati limonga na ukita cheyiganikiwa changamlola mundu kumihu. 22 Kotoka kuyumbatika kumvikila mundu yoyoha mawoko ndava ya kumhengela Bambu. Kotoka kuijyingisa mukumbudila Chapanga na vandu vangi, jivika mukunyamba. 23 Kotoka kunywa manji ndu, ndi unywa divayi padebe ndava ya lilemi laku, muni ulwala pamahele. 24 Kumbudila Chapanga kwa vangi kwiloleka hotohoto hati kwakona lukumbi Iwa kuhamuliwa, nambu kumbudila Chapanga kwa vangi kwilolekana kandahi pevhiamuliwa. 25 Mewawa matendu gabwina gilolekana njwe, na hati gala gangalolekana waka nakuhotoleka kufiyika.

6 Vavanda voha viganikiwa kuvatopesa neju vakulu vavi muni kukoto kuyva na vandu vevakuliliga liina la Chapanga na mawuliwu gitu. 2 Vavanda ndi vakulu vavi ndi vakilisitu vakoto kuvavevesa muni ndi valongo vavi mu Kilisitu. Pahala paki, viganikiwa hati kuvalengela bwina neju, muni venavo vipata chiyonjokesu chivaha kuhuma mulihengu levikita vavanda avo, ndava muni vasadika vevakuvaganana. Uganikiwa kuwula na kukokosa mambu aga. 3 Mundu yoyoha mweiwula chimumbele na mambu aga, na mwangayidakila malovi ga chakaka ga Bambu witu Yesu Kilisitu na mawuliwu ga kutama mukumganisa Chapanga, 4 mwenuyo amemili kumeka na ndi amanyi lepi chindu chochoha. Ndi mundu mweigana ndindani na kutovana kwa malovi gawaka, na chenicho chileta wihi na ngondo na maligu na mnogo uhakau, 5 na ndindani zangali mwishu kuhuma kwa vandu vangali luhalo, na vangali uchakaka kangi. Viholalela kumhengela Chapanga ndi njila ya kupata vindu vyamahеле. 6 Chakaka kumhengela Chapanga yikumkita mundu avya na vindu vyamahеле neju, ngati ikola na vindu yyeavili nayyu. 7 Muni taletili lepi chindu chochoha pamulima apa, mewa tivya nakutola

chindu chochoha. 8 Hunu ndi, ngati tivii na chakulya na nyula, genago gakutikola. 9 Nambu vala vevigana kuvya na vindu vyamahele vigwa mukulingiwa, na kuyonjwa mulikoka la mnogo wamahele wa chiyimu, weukuvahuta mbaka mukuhakala na kuhalabika. 10 Muni kugana neju mashonga ndi kutumbula uhakau woha. Vandu vamahele vinogela neju kupata mashonga hati kung'ahika kutali na sadika, na kujihoma mumitima wavi kwa ungodlongondi uvaha. 11 Nambu veve wamundu wa Chapanga, jivika kutali na mambu ago. Londa kuvya mbwina palongolo ya Chapanga na kutama wumi wa kumuhengela mwene mewawa uvya na sadika na uganu na ulindila na ungodlongondi. 12 Tova ngondo yila yabwina ya sadika, muni upata njombi ya wumi wa magono goha, muni genago ndi gawakemeliwi na Chapanga, pewajovili warmwene ukumyidikila Kilisitu palongolo ya vandu vamahele. (aiōnios g166) 13 Palongolo ya Chapanga mweakuvipela vindu vyoha wumi, na palongolo ya Kilisitu Yesu mweavajovili vandu vangi mambu ga chakaka palongolo ya Ponsio Pilatu, 14 nikulagiza ukamula mihilu yaku na kuyilanda kwa uchakaka mbaka ligono lila la leiwuya Bambu witu Yesu Kilisitu. 15 Kuwuya kwaki kukitika lukumbi Iwaluganikiwa waupangiwi na Chapanga mwene mweilumbiwa na mweilongosa, Nkosi wa vankosi, na Bambu wa mabambu. 16 Mwene ndu ihotola kutama magono goha gangali mwishu na ihotola kutama mu lumuli lwangahegelewa na mundu. Kawaka mundu mweamuwene amala mweihotola kumlola. Kwaki kuvya kutopeswa na uhotola wa magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōnios g166) 17 Valagiza vandu vevavili na vindu vyamahele magono aga, vakotoka kumeeka, vakotoka kuhuvalila vindu vyangahuvalila, ndi vamuhuvalila Chapanga, mweakutipela vindu vyoha tivisangalukila ngati mashonga. (aiōn g165) 18 Valagiza vakita gabwina, vavyai na vindu vyamahele mukukita gabwina, vavya na mtima wabwina muni vajitendekili kuvapela vangi vindu vyavi. 19 Mukukita chenicho yati vakujivikila mkingisa kwa kugotola vindu vyamahele muwumi weubwela ndi wumi wa chakaka ndi ngati mundu mweakujilundikila vindu vyamahele kwa wumi wa palongolo. 20 Timoti, vika bwina gala goha gewagotoliwi. Jivika kutali na majovesano ga pamulima na ng'omo ya chihomela ndava ya chila vandu vangi vakuchikemela "Umanya." 21 Muni vandu vangi vimeka ndava ya kuvya na umanya wenuwo, na kuyagisa sadika. Nikuvaganila voha ubwina wa Chapanga!

2 Timoti

1 Nene Pauli, ndi Chapanga aganili nivya na mtumi wa Kilisitu Yesu anitumili muni ndi niukokosa wumi wula weatilagazili mukuwungana na Kilisitu Yesu, **2** nikuyandikila veve Timoti mwana vangu mwenikuganili. Nikuvaganila ubwina wa Chapanga na lipyana na sadika kuhuma kwa Chapanga Dadi na Kilisitu Yesu Bambu witu. **3** Nikumsengusa Chapanga mwanikumhengela kwa mtima weukulangisa kuvya uvi lepi na kubuda ngati chevakitili vagogo vangu, Nisengusa kila penikumbuka mukuyupa kwangu Chapanga kilu na muhi. **4** Nikumbuka maholi gaku na ninogela neju kukulola, muni nimemeswa luheku. **5** Niyimanyili sadika yako ya chakaka, sadika yaavili nayu chitengula chaku Loisi, na nyina waku Eunike. Nivi na uchakaka kuna na veve uvili nayu. **6** Ndi mana nikukumbusa uikohakesa njombi ya Chapanga yewapewili panakuvikili mawoko gangu. **7** Muni mpungu wetipewili na Chapanga lepi ndava ya kutikita tivya na wogoyi, lepi, ndi Mpungu waki weukutipela makakala na uganu na kujilongosa mwene. **8** Hinu, kotoka kuvya na soni kujova ndava ya Bambu witu, amala kotoka kuniwonela soni nene namfungwa ndava yaki. Nambu uvayai mu mang'ahiso ndava ya Lilovi la Bwina, na ndava ya makakala gewipewa na Chapanga. **9** Mwene atisangwili na kutikemela tivya tavandu vaki mwene, lepi ndava ya matendu gitu, ndi muni ndava ya mota yaki. Tapewili ngati cheigana mwene na kwa ubwina waki wa Yesu Kilisitu kwakona lukumbi, (aiōnios g166) **10** nambu hinu ubwina wa Chapanga ugubukuliwi kubwela kwaki msangula witu Kilisitu Yesu. Adivalili makakala ga lifwa, na kwa njila ya Lilovi la Bwina na akamanyisa wumi wangali lifwa. **11** Chapanga anihagwili nivyi namtumi na muwula wa kuvakokosela vandu Lilovi la Bwina, **12** na ndava ya mambu genago navinisi neju. Nambu nakona nikangamala ndava muni nimmanyili yula mwanimsadika, nivi na uchakaka yati akuchiyangalila mbaka ligono lila leiwuya Kilisitu. **13** Kamula kwa uchakaka mawuliwu gala genakuwulili na kusindimala musadika na uganu witu uwo muwungana na Kilisitu Yesu. **14** Kwa makakala ga Mpungu Msopi mweitama mumitima yitu, kamula mambu goha gabwina ganakugotolili. **15** Umanyili kuvya vandu voha va ku Asia vanilekili, pagati yavi ndi Fugelo na Helimogene. **16** Bambu uvahengela lipyana vandu va kaya ya Onesifolo, muni anikangamalisi mtima vamahele panavili mchifungu ndi akolili lepi soni, **17** nambu pahikili ndu ku Loma atumbwili kunilonda

mbaka peaniweni. **18** Bambu amuhengela lipyana la Chapanga ligono ilo la kuhamuliwa! Na veve umanyili bwina gamahela geakitili ku Efeso.

2 Hinu veve wamwana vangu, uvya na makakala muubwina wa Chapanga yetipata mukuwungana na Kilisitu Yesu. **2** Tola mawuliwu gala gewayuwini nikokosa palongolo ya vandu vamahele vevagawene, ugagotola kwa vandu revisadikika, vevihotola kuvawula vangi mewa. **3** Kangamala mukuviniwa pamonga na tete ngati manjolinjoli mchakaka wa Kilisitu Yesu. **4** Manjolinjoli peivyia mungondo iyepa kukita lihengu lelivala wumi wa kila ligono muni kumganisa mkulu wa manjolinjoli. **5** Mjumbaji yoyoha nakuhotola kupewa njombi changali kujumba kulanda malagizu ga mikinu. **6** Mlimaji mwaihenga lihengu lelinonopa iganikiwa kupewa pahala pa kutumbula pa mabenu. **7** Holalela genago genijova, muni Bambu yati akuhotolesa umanya kila chindu. **8** Mkumbuka Yesu Kilisitu mwayukiswi kuhuma mulifwa, mwavili mu lukolo Iwa Daudi, ngati chegijova Mayandiku ga Bwina genakokwisi, **9** ndi ndava ya kukokosa Lilovi la Bwina nene nikungiwa minyololo ngati mundu muhakau. Nambu lilovi la Chapanga likungiwa lepi minyololo. **10** Hinu ndi nisindimala mukila chindu ndava ya vandu vevahaguliwi na Chapanga, muni na vene vapata ugombozi kwa njila ya Yesu Kilisitu, na vevileta ukulu wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) **11** Ujovo uwu ndi wachakaka, "Yikavyai tafwili pamonga na mwene, ndi yati tivya mumi na mwene **12** Tisindimala, Yati kulongosa na mwene, Tikambela, na mwene yati akutibela. **13** Ngati nakuvya vasadikika, mwene isigalila kuvya msadikika, muni nakuhotola kung'anamuka kwa gala geajovili." **14** Ndi, vakumbusa vandu vako mambu aga na kuvalahakila palongolo ya Chapanga valeka ndindani ndava ya malovi. Ndindani yenyo nakuganikiwa ndi uvahalabisa veviyuwanu. **15** Kangamala kujilangisa kuvya uydikiliwi na Chapanga ngati muhenga lihengu mwangali soni mulihengu laki na mweiwula chakaka ujumbi wa chakaka wa Chapanga. **16** Jivika patali na malovi gangaganikiwa gachihomela, muni genago gakuvavika vandu vavyai patali na Chapanga. **17** Mawuliwu ngati ago ndi ngati lilonda lelikula na lelilya higa. Pagati ya vandu veviwula genago ndi Humenayo na Fileto. **18** Venava vayagili kutali na uchakaka, na kuyisopa sadika ya vandu vangi muwogoyi kwa vijova vandu vevafwili vamali kuyuka. **19** Nambu mkingisa weutimiliki wewavikiwi na Chapanga usindimala, na panani yaki payandikwi malovi "Bambu avamanyili vandu vevavili vaki" Na "Kila mwajiova mwene ndi wa Bambu ndi aleka

uhakau." 20 Munyumba yivaha gavili mankeve ga geganikolili Antioquia na Ikonio na Lusitila. Nakangamili kila namuna gangi ga zahabu na mashonga, gangi mang'ahiso gavaha, nambu Bambu anisangwili mu ga ludaka vingi nya mikongo, na vingi nya lihengu la mambu goha ago. 12 Kila mundu mweigana kutama utopesa na hingi ndava ya lihengu la kila ligono. 21 cha kumuyupa Chapanga mukuwungana na Kilisitu Hinu ngati mundu akujinyambisa kwa kujivika patali Yesu ndi yiganikiwa ang'aiswa. 13 Vandu vahakau na mambu gahakau, yati ivya chindu cha lihengu lene, na vevijova udese ndava yaki viyendelela kuvya muni ahaguliwi ndava ya kumhengela Bambu waki vahakau, vakakonga vandu vangi na vene vikongewa. na ajitendekili kwa lihengu loloha la bwina. 22 Jivika 14 Nambu veve sindimala muuchakaka weuwlifi pamonga na vandu voha vevakumuyupa Bambu Mayandiku Gamsopi ndi gegihotola kukupela luhalala kwa mtima wabwina. 23 Yepa ndindani ya uhomela Iweluleta usangula mu njila ya kumsadika Kilisitu Yesu. na chiyimu, umanyili kuvya ago gileta ngondo. 24 16 Mayandiku Gamsopi goha gayandikwi kwa ulongosi Mtumisi wa Bambu akotoka kutovana. Iganikiwa kuvya wa Chapanga ndi gabwina kwa kuwula uchakaka, mnogolongondi kwa vandu voha, muwula wabwina kuhakalila, kuvika bwina gegabudiwi, na kualongosa na mweisindimala, 25 ndi mpoli peakuvahakalila vandu vatama kwa kumganisa Chapanga, 17 vevakumbela, pangji Chapanga akuvapela fwasi ya muni mundu mwakumhengela Chapanga avya kuleka kwavi kumbudila Chapanga, na kuumanja mweahotwiswi mukila lijambu na ajitendekela neju uchakaka. 26 Penapo luhalala Iwavi yati lukuvawuyila kukita kila lihengu la bwina.

kavili, vakalema mulikoka la Setani mwavayonjwili na kuvakita vayidakila gala geigana mwene.

4 Nikulagiza palongolo ya Chapanga na Kilisitu Yesu mwakuvhahamula vandu vevavili mumi na

3 Mmanya kuvya magono ga mwishu yati kwivya na vevafwili, na ndava ibwela kulongosa ngati Nkosi, 2 mang'ahiso. 2 Muni vandu yati vakujiganisa vene, kokosa Lilovi la Bwina lukumbi vandu vigana amala vevana mnogo wa mashonga, vevimeka, vevakujilola, vigana lepi, lukumbi Iweluganikiwa na Iwangananikiwa, vevakumliga Chapanga, vangavayuwanila vanyina ywanga, hakalila, na kangamalisa vandu kwa kuwula na vadadi vavi, vangasengusa na vahakau. 3 Yati kwa usindimala woha. 3 Yati lubwela lukumbi vihumila vandu vanga uganu mumtima na vanga vandu nakuyuwanila mawuliu ga chakaka, ndi yati lipyana na vakulukisaji, vahutulu na vanaligoga, vilanda mnogo wavi vene kujilondela vawula ago yati vibela chochoha chabwina, 4 yati vivya vevakuvajovel a mambu gevigana kuyuwana kwa vevakuvang'anamukila vayavi na vana ndindani na mumakutu gavi gegituguta. 4 Yati vibela kuyuwana vevamemili umeka na vevigana mnogo wa vindu uchakaka, yati ving'anamukila majovo ga udese. kuliku kumgana Chapanga. 5 Cha kuvala yati 5 Nambu veve, uvya mihi mukila hali, sindimala viloleka ngati vakumlumba Chapanga, nambu yati mang'ahiso henga lihengu la ukokosa wa Lilovi vagabela makakala gaki. Jivika patali na vandu ngati la Bwina, henga cheuganikiwa mulihengu laku la venavo. 6 Vangi vihamba munyumba za vandu kumhengela Chapanga. 6 Kwa upandi wangu nene, na kuvakonga vadala vangolongondi vevibudingana nivili papipi kuwusiwa luteta na lukumbi lwa kufwa neju muni vavayuwanila vene. Vadala venavo kwangu kuhikili. 7 Nitovini ngondo bwina, njumbili vakumbudila neju Chapanga na vamemili minogu mbaka mwishu wa kujumba kwangu, niyilindi sadika yihaku ya kila namuna, 7 vadala vevilinga kuijwila yangu. 8 Ndi hinu yisigalili ndu kupewa njombi ya magono goha nambu nakuhotola kuhikila umanya uhotola ndi Chapanga vavikili vala vandu vaki, ndi wenuo wa uchakaka. 8 Vandu venavo vakuubela njombi Bambu, mwehamula ngati cheyiganikiwa, yati uchakaka ngati Yane na Yamble chevambelii Musa. akunipela ligono lila, nambu lepi nene ndu, ndi na Maholo ga vandu gayagili, na sadika ya udese. 9 vala voha vevilolela kwa uganu kuhamila kwaki. 9 Nambu nakuhotola kuyendelela neju ndava muni Ukangamala kanyata kubwela kwa nene. 10 Dema uyimu wavi yati ulolekana kwa vandu voha. Ndi aganili mambu ga pamulima apa anilekili na kuhamba chayavili kwa Yane na Yamble. 10 Nambu veve, Tesalonike. Kilesike ahambili Galatia na Tito ahambili ugalandili mawuliu gangu, kutama kwangu, mambu Dalimatia. (aiōn g165) 11 Ndi Luka mwene mweavili genaganikiwi kuhenga mukutama, sadika yangu, apa pamonga na nene. Mtola Maluko umbwela kukangamala kwangu, uganu wangu, ulindila wangu, nayu, muni yati ihotola kunitangatila lihengu langu. 11 mang'ahiso gangu na kuviniswa. Ugamanyili mambu 12 Namatumili Tukiko ku Efeso kula. 13 Peubwela

niletela likoti langu lenalekili kwa Kalipo ku Tloa, niletela na hitabu na neju hila ya chikumba. 14 Yula mweitengeneza vindu nya mashonga gamahele liina laki Alekizanda anikitili uhakau wamahele, Bambu Chapanga yati akumlipisa kulandana na matendu gaki. 15 Jiyangalila nayu muni aubelili ujumbi witu kwa ligoga neju. 16 Lukumbi penajikengelela mu libanji kawaka mundu mwayimili upandi wangu, voha vanilekili. Chapanga akotoka kuvalangila kubuda uko! 17 Nambu Bambu atamili pamonga na nene, anipellili makakala, na kuhotola kukokosa ujumbi woha, vandu vangalikuvya Vayawudi vauyuwana, kavili na sanguliwi kuhumua mulifwa ngati mumlomo wa lihimba. 18 Bambu yati akunisangula mu mambu goha gahakau, na kunitola mbaka muunkosi waki wa kunani. Kwaki uvya ukulu magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 19 Vajambusa Plisika na Akula, pamonga na vandu va nyumba ya Onesifolo. 20 Elasito asigalili Kolinto na Tofimo namlekili Mileto ndava muni avili na utamu. 21 Kita kanyata kubwela kwakona lukumbi lwa mbepu. Ebulo, Pude, Lino na Klaudia vakuvajambusa, mewawa valongo vangi voha. 22 Bambu avya na veve mumpungu waku. Nikuvaganila ubwina wa Chapanga mwavoha.

Tito

1 Nene Pauli, mtangatila wa Chapanga na mtumi wa Yesu Kilisitu, nene nihaguliwi kutumwa kuyijenga sadika ya vandu vevahaguliwi na Chapanga yeniyi na kuvalongosa vaumanya na kutama wumi wa kumganisa Chapanga. **2** Sadika yeniyi na umanya uwu vikutipela huvalila ya wumi wa magono goha gangali mwishu. Chapanga alagazili kutipela wumi hati kwakona mulima kuwumbwa. (aiōnios g166) **3** Lukumbi Iweluganikiwa pelwahikili. Akaligubukula muujumbi waki. Nene nagotoliwi ujumbi wenuwo niukokosa kulandana na malagizu ga Chapanga, Msangula witu.

4 Nikuyandikila veve Tito, mwana vangu wa chakaka musadika yitu. Nikuganila ubwina na sadika kuhuma kwa Dadi Chapanga, na kwa Yesu Kilisitu, musangula witu. **5** Nakulekili ku Kilete muni uvika bwina mambu gala gegavi gakona kuvya bwina, na kuvhagula ya chakaka, uganu na kusindimala. **3** Mewawa vagogo vilongosi va msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mukila muji, ngati chenakulagazili, **6** gogo chilongosi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu iganikiwa ayva mundu mwangali kuhoka, mweana mdala mmonga ndu, na vana vaki viganikiwa kuvya. vevakumsadika Kilisitu, vangali kuvya na matendu gahakau na vangayidakila. **7** Ndava muni gogo chilongosi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu ndi myimila wa lihengu la Chapanga. Iganikiwa kuvya mundu angahoka na angameka angali ligoga amala chigaligali, angali luhonda angagana kupata mashonga. **8** Avya mundu mweikalibisa vayehe na mweigana mambu gabwina na avya mngolongondi na mweikita geigana Chapanga na avya mweajiwusili neju kwa Chapanga na mweihotola kujilongosa mwene. **9** Iganikiwa kukamula ujumbi wula weusadikiwa ngati chauwuliwa. Ndi cheihotola kuvapela vangi mtima kwa mawuliwu gegavi gachakaka na kuvahotola kugafiyula mabudilu ga vala vevakugabela mawuliwu ago. **10** Muni vavi vandu vamahele, neju vala vevihuma muchikundi cha Vayawudi ndi vevabweliwi vevamsadika Kilisitu, ndi vanang'omo, na vakuvabudisa vangi kwa uyimu wavi. **11** Ndi yiganikiwa kugagunisa malovi gavi, muni vakuvakita vandu vakotoka kuyuwangana mutamilu yamahele na kuvawula mambu gangaganikiwa kuwuliwa, vikita chenicho ndava ya mnogo uhakau wa kupata chiyonjokesu cha mashonga. **12** Hati mmonga wavi wa vamlota vave ndi mewa Mkilete, ajovili, "Vakilete vijova udese magono goha, ngati hinyama hihakau, vahutulu na vakata!" **13** Mambu ago geajovili ndi gachakaka, ndi uganikiwa uvaywangila neju, muni vahotola kuyima

chakukangamala musadika ya chakaka. **14** Vavawula kuleka kuyuwanila miluhumu ya Vayawudi yangali chindu amala mihilu yeyihuma kwa vandu vevabeli uchakaka. **15** Chindu chochoha chanyambisi kwa vandu vevanyambisi palongolo ya Chapanga, nambu kawaka chochoha chechiriyambisi kwa vandu vahakau na vangamsadika Chapanga, muni maholo na mtima wavi wa kukumbuka kukita gabwina amala uhakau uhalibiki. **16** Vandu ngati avo vijova kuvya vammanyili Chapanga, nambu kwa matendu gavi vakumbela. Vandu veviyomesa neju na viyuwana lepi la mundu, vihotola lepi kuhenga lihengu loloha la bwina.

2 Nambu veve uganikiwa kukokosa mawuliwu gachakaka. **2** Vajovela vagogo kuvya viganikiwa vayihotola mitima yavi, vavya veviyuanilwa na vandu na vangolongondi, viganikiwa vavyai na sadika vajovela vadala vagogo vatama wumi wa kumganisa Chapanga, vakotoka kuvya vevikomanesa vandu amala vavanda va divayi. Viganikiwa kuwula mambu gabwina, **4** muni vavawula vanyina vasikana kuvagana vangwana vavi na vana vavi, **5** vavya vevakuhotola mitima yavi na vanyambi, valola bwina mambu ga panyumba, na vavayidakila vangwana vavi, muni ujumbi wa Chapanga ukoto kuveveswa. **6** Mewawa, mvajovela vasongolo vayihotola mitima yavi. **7** Mu mambu goha wamwene uganikiwa kuvya luhumu lwa kukita matendu gabwina. Mumawuliwu gaku ulangisa wamwene ukugasadika na kugalanda. **8** Malovi gaku gakotoka kuvya na mabudilu gogoha muni makoko gaku gakola soni na vakotoka kuvya na chindu chochoha chihakau chakujova kutivala tete. **9** Vavanda viganikiwa kuvayidakila vakulu vavi na kuvaganisa kwa mambu goha. Vakotoka kujovesana nawu, **10** amala kuyiva vindu vyavi. Pahala paki viganikiwa kulangisa kuvya vabwina na vakusadikiwa magono goha, muni vakita mawuliwu ga Chapanga gabwina, msangula witu mukila njila. **11** Muni ubwina wa Chapanga wa kuvasangula vandu woha ugubukuliwi.

12 Ubwina wenuwo wa Chapanga ukutiwila kuleka mambu gangamanisa Chapanga na mnogo woha uhakau wa pamulima, tivya na uhotola wa kuyitohola mitima, na kutama bwina palongolo ya Chapanga pamulima uwu weukumbudila Chapanga, (aiōn g165)

13 petilindila ligono lila la luheku lukulu yati thiuhvalila yetilindila, penapo peuhumila. Ukuwa Chapanga Mkulu na Msangula witu Yesu Kilisitu. **14** Mwene Kilisitu ajiwusili mwene ndava yitu muni atigombola kuhuma mu uhakau woha na kutikita tivya tavandu

vaki mwene vamsopi, vandu vevigana kukita gabwina.
15 Hinu, wula mambu genago na kutumila uhotola
waku woha kuvakangamalisa mitima na kuvalakalila.
Na mundu yoyoha na akotoka kukuvevesa.

3 Vakumbusa vandu kuvya ngolongondi palongolo
ya vankosi na vanauhotola, kuvayidakila na
kujitendekela mukukita mambu goha gabwina. 2
Vajovela vakotoka kumliga mundu yoyoha, ndi vatama
kwa uteke na kuyuwanihana, vavya ngolongondi kwa
kila mundu. 3 Muni, lukumbi lumonga tete tavili
vayimu, na tangayidakila na vabudaji. Tavili vavanda
va mnogo na kugana kujisangalusa neju tavete.
Tatamili chauhakau na wihi, vandu vatiganili lepi na
tete tavaganili lepi. 4 Nambu pewagubukuliwi ubwina
na uganu wa Chapanga msangula witu, 5 atisangwili
lepi ndava ya lijambu loloha labwina letakitili, muni
ndava ya lipyana laki. Atisanjili kumbudila kwitu
Chapanga, akutikita tivelekewa mupya na kutipela
wumi wamupya kwa njila ya Mpungu Msopi. 6
Chapanga atiyitili tete kwa ubwina waki Mpungu
Msopi kwa njila ya Yesu Kilisitu, Msangula witu,
7 muni kwa ubwina waki utiyidakiwa palongolo ya
Chapanga kuvya tavabwina na kuupokela wumi wa
magono goha gangali mwishu wehuvalila. (aiōnios g166)
8 Lijambu lenili ndi la chakaka. Nikugana ulijova kwa
makakala, muni vala voha vevakumsadika Chapanga
vakasindimala kukita gabwina. Mambu aga gana
yati gakuvatangatila vandu voha. 9 Nambu jivika
kutali na ndindani ya chihimu na kugamanya mahina
gamahele kuvala viveleku, na ngondo na kujovesana
ndava ya mhiilu. Mambu genago kawaka chiyonjokesu
chochoha kwa Chapanga na gangali mana. 10
Mundu mweikulukisa mpechenganu, mhakalila mala
ya yimonga na yavili, akayendelela kukita chenicho
lekanay nayu. 11 Umanyili kuvya mundu ngati mwenuyo
avili kutali na Chapanga, kangi ndi muhakau na uhakau
waki wenuo ulangisa kuvya akumbudila Chapanga.
12 Penapo penikumtuma Alitema amala Tukiko kwaku,
kita kanyata kubwela Nikopoli unilola, muni niamwili
kutama kwenuko lukumbi lwa mbepu. 13 Kangamala
kumtangatila Zena, mundu mweamanyili malagizu na
Apolo, vakotoka kukosa chindu chochoha chevigana
pevivya mulugendu Iwavi. 14 Na vandu vitu viganikiwa
kuhenga lihengu labwina muni vahotola kuvatangatila
vandu vanamaganu gegiganikiwa magono goha,
valeka kutama wumi wangali kutangatila vangi.
15 Vandu voha vevavili na nene vakukujambusa.
Tijambusila vankozi vitu musadika vevakumsadika
Kilisitu. Nikuvaganila ubwina wa Chapanga.

Filimoni

1 Nene Pauli, mkungiwa ndava ya kumuhengela Yesu Kilisitu, pamonga na Timoti mlongo witu, tukuyandikila veve Filimoni, muhenga lihengu muyitu na nkozi muyitu mwatikuganili, **2** na msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevikonganeka munyumba yaku, pamonga na mlumbu witu Afia, na manjolinjoli muyitu Alikipo. **3** Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga Dadi witu na Bambu witu Yesu Kilisitu. **4** Lukumbi Iwoha penimyupa Chapanga, nikukumbuka veve Filimoni na kumsengusa Chapanga, **5** muni niyuwana chauyimili musadika kwa Bambu witu Yesu na uganu kwa vandu voha va Chapanga. **6** Niyupa, kuvya kwinu musadika pamonga na veve, ukukita umanya kila chindu chabwina chetivili nachu mukuwungana na Bambu witu Kilisitu. **7** Mlongo, uganu waku uletili luheku luvaha na kukangamalisa mtima neju! Na veve usangalwi mitima ya vandu va Chapanga. **8** Nene namlongo waku mukuwunga na Kilisitu nganihotwili kukulagiza changali wogohi ukita chauganikiwa kukita. **9** Nambu ndava ya uganu, mbanga nikuyupe. Nikita chenichi pamonga nene Pauli mwaniwii nagogo, na hinu mkungiwa ndava ya kumhengela Kilisitu Yesu. **10** Hinu, nina luyupu kwaku kumvala Onesimo mweavili mwana vangu kwa kuwungana na Kilisitu. Muni navili dadi waki wachimpungu petavili mchifungu. **11** Pakutumbula apo avili lepi na lihengu kwaku nambu hinu ana lihengu kwa veve na nene mewa. **12** Hinu nikumuwyisa kwaku, pamonga nene nikumgana neju. **13** Nigana atama na nene apa anitangatila pahala paku veve, lukumbi penivili mchifungu ndava ya kukokosa Lilovi la Bwina. **14** Nikita lepi chindu chochoha changali kuyidakila veve. Naganili veve ubwela kwa kugana kwaku na lepi kwa kung'ang'aniswa. **15** Pangi Onesimo awukili kwaku lukumbi lutali, muni uhotorla kavili kuvya na veve magono goha. (*aiōnios g166*) **16** Hinu mwene mvanda lepi kavili nambu mbwina kuliku mvanda. Mwene hinu ndi mlongo witu mganu. Ndi mbwina kwa nene na kwaku yati ivya mbwina neju, muni mwene ndi mundu ngati tete na mlongo witu mukuwungana na Bambu. **17** Nambu, ukunivona nene namuhenga lihengu muyaku hinu ndi mpokela Onesimo ngati ukunipokela nene. **18** Ngati akubudili chindu, amala atolili chindu chaku, nene yati nikuyuisila. **19** Nene Pauli nikuyandikila kwa chiwoko changu namwene yati nikulipa. Kangi nigana lepi nikukumbusa kuvya veve una chindu cheuganikiwa kuniwuyisila ndi wumi waku. **20** Hinu mlongo wangu,

nikitala lijambu lenilo ndava ya Bambu, lisangalusa mtima wangu, ngati mlongo mukuwungana na Kilisitu.

21 Niyandika kuni nihuvalila kuvya yati wiyidakila luyupu lwangu, kavili nimanyili kuvya yati ukita hati neju ya ago genikuyupa. **22** Pamonga na aga, nitendelekela chumba cha kugona, muni mukuyupa kwinu Chapanga, yati akuniwuyisa kavili kwinu. **23** Epafla, mweakungiwi pamonga na nene ndava ya kumhengela Kilisitu Yesu, akukujambusa. **24** Mewawa Maluko na Alistako na Dema na Luka, vahenga lihengu vayangu, vakuvajambusa. **25** Nikuvaganila mwavoha nyenye ubwina wa Bambu witu Yesu Kilisitu.

Vaebulania

weukumuuhengela Chapanga na vevitumwa nayu ndava ya kuvatangatila vandu vevipokela usangula.

- 1** Penapo kadeni Chapanga ajobili na vagogo vitu pamahele munjila ya vamlota va Chapanga na kwa namuna ndalindali. **2** Nambu magono aga ga mwishu, ajobili na tete munjila ya Mwana waki. Chapanga ndi mweapelili vindu vyoha kuvya vyaki, mewa ndi yuyoyo mweawumbili mulima woha. (aiōn g165) **3** Mwene ndi atilangasili ukulu wa Chapanga, na luhumu chakaka lwa Chapanga. Mwene ikamulila mulima kwa lilovi laki lelivi na makakala. Peamali lihengu la kuvakita vandu vahuma mukubundila Chapanga kwavi, atamili kunani kwa Chapanga na gachinamiti mu njila ya Mpungu Msopi kwa muchiwoko cha kulyelela wa Chapanga Mkulu. **4** Kuvapela vandu hipanji ngati cheaganili mwene. **5** Mwana ndi mkulu neju kuliku vamitumu va kunani Chapanga amjovili lepi katu hati mmonga wa vamitumu kwa Chapanga, ndava muni apewili liina likulu weubwela, ndi mulima wula wetikuu longeleta malovi na Chapanga kuliku mahina gavi. **5** Ndava muni Chapanga amjovili lepi katu hati mmonga wa vamitumu vaki va kunani, "Veve ndi Mwana vangu, nene lelu nivii Dadi waku." Mewa ajobili lepi mtumu yeyoha, "Nene yati nyiva Dadi waki, namwene yati ivya Mwana vangu." **6** Nambu Chapanga peamtumili Mwana na utopesa. **7** Na veve uvikili vindu vyoha pahi waki, mvelekewa wa kutumbula pamulima ajobili, "Vamitumu voha va Chapanga na vamgundamila." amukitili kuvya chilongosi panani ya vindu vyoha **7** Nambu Mayandiku Gamsopi yiyanidiki kuvya mundu ijoba malovi kuvalava vamitumu va kunani kwa Chapanga, "Chapanga avahengili vamitumu vaki kuvya mpungu, na vanalihengu vaki ndimi za motu." **8** Nambu kumvala Mwana, Chapanga ajobili, "Unkosi waku veve mewawa ndi mweuvili Chapanga yati wilongosa magono na magono goha gangali kumganisa Chapanga. (aiōn g165) **9** Veve wigana mambu gegavi gabwina palongolo ya Chapanga na kugayomela gahakau. Ndi muni Chapanga, Chapanga waku akuhagwili na kukusopa mahuta ga luheku, na kukupela utopesa uvaha kuliku vayaku vohoa." **10** Mewawa Chapanga ajobili, "Veve Bambu penapo gaku wawumbili mulima woha, kwa mawoko gaku wawumbili kunani kwa Chapanga. **11** Zenizo valongo vaki. **12** Cheijova kwa Chapanga, "Veve yati zimalika, nambu veve yati usigalila magono goha, Chapanga yati nikulikokosa liina laku kwa valongo zoha yati zilala ngati nyula. **12** Yati ukuzihinyana ngati likoti, na zene yati zing'anamuswa ngati nyula. Nambu veve ndi yulayula magono goha, na wumi waku vivya lepi na mwishu." **13** Chapanga katu, amjovili lepi mtumu wa kunani yeyoha, "Tamaa ulongosa na nene, vavyai vana vangu." **14** Hinu, ndava muni vana avo ndi mbaka nivavika makoko vaku pahi ngati chigoda cha kuvikila magendelu?" **14** Wu, vamitumu va kunani kwa Chapanga ndi vayani? Hinu vene ndi mpungu weukumuuhengela Chapanga na vevitumwa nayu ndava ya kuvatangatila vandu vevipokela usangula.
- 2** Ndava yeniyo yikutigana neju kugakamula neju uchakaka wetiuyuwini, muni tikotoka kuyaga. **2** Ujumbi wula wewajoviwi na vamitumu va kunani kwa Chapanga walolikini kuvya chakaka, hati mundu yeoha mweaulandili lepi amala kuyidakila abuniwi ngati cheyaganikiwi. **3** Tete tihotola wuli kulama ngati tikuusadika lepi usangula mkulu ngati uwu? Hoti Bambu ajobili usangula uwu, kangi vala vevauyuwini chakaka. **4** Mewawa Chapanga alangisi kuvya Chapanga avavikili lepi vamitumu kulongosa mulima gaki. **6** Nambu mu Mayandiku Gamsopi pandu pangijova kuvya, "Wu, mundu ndi yani hati umuholelaiy? Wu, Mwana wa mundu ndi yani hati umyangalila?" **7** Umhengili kuvya mdebe pahi ya vamitumu va ndi changali kuleka hati chindu chimonga. Pamonga **7** Nambu Mayandiku Gamsopi yiyanidiki kuvya mundu ijoba malovi kuvalava vamitumu va kunani kwa Chapanga, "Chapanga afwayi ndava ya vandu vohoa. Na hinu naha tilola lepi kuvya apewili uhrotola panani ya vohoa." **9** Nambu tikumlola Yesu mweavikivi palukumbi kuvya pandu padabe kuliku vamitumu wa kunani kwa Chapanga, muni kwa ubwina wa Chapanga afwayi ndava ya vandu vohoa. Na hinu tikumlola awalikwi njwinga ya ukulu na utopesa kwa lifwa leang'aikili. **10** Ndava ya kuvaleta vana vamahele Chapanga ajobili, "Unkosi waku veve mewawa ndi mweuvili Chapanga yati wilongosa magono na magono goha gangali kumganisa Chapanga. (aiōn g165) **9** Veve wigana mambu gegavi gabwina palongolo ya Chapanga na kugayomela gahakau. Ndi muni Chapanga, Chapanga waku akuhagwili na kukusopa mahuta ga luheku, na kukupela utopesa uvaha kuliku vayaku vohoa." **10** Mewawa Chapanga ajobili, "Veve Bambu penapo gaku wawumbili mulima woha, kwa mawoko gaku wawumbili kunani kwa Chapanga. **11** Zenizo valongo vaki. **12** Cheijova kwa Chapanga, "Veve yati zimalika, nambu veve yati usigalila magono goha, Chapanga yati nikulikokosa liina laku kwa valongo zoha yati zilala ngati nyula. **12** Yati ukuzihinyana ngati likoti, na zene yati zing'anamuswa ngati nyula. Nambu veve ndi yulayula magono goha, na wumi waku vivya lepi na mwishu." **13** Chapanga katu, amjovili lepi mtumu wa kunani yeyoha, "Tamaa ulongosa na nene, vavyai vana vangu." **14** Hinu, ndava muni vana avo ndi mbaka nivavika makoko vaku pahi ngati chigoda cha kuvikila magendelu?" **14** Wu, vamitumu va kunani kwa Chapanga ndi vayani? Hinu vene ndi mpungu weukumuuhengela Chapanga na vevitumwa nayu ndava ya kuvatangatila vandu vevipokela usangula.

na mewa muni avalekekesa vala vevavi vavanda 15 Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Ngati muwumi wavi woha, ndava ya kuyogopa lifwa. 16 mwiyuwana Iwami lwa Chapanga lelu, Mitima yinu Muni chakaka kuvya mwene abwelili lepi ndava ya yikoto kunonopa, ngati chevakitili vagogo vinu kuvatangatila vamitumu va kunani kwa Chapanga, pavabelili kumyidakila Chapanga." 16 Hinu, vandu nambu kuvatangatila chiveleku cha Ibulahimu. 17 voki vevayuwini Iwami lwa Chapanga na kubela Ndi muni yamganili abwela ayai ngati vandu vangi kumyidakila? Wu, lepi vala voha vevalongwi na Musa chevavili mukila chindu, muni avyai Mteta Mkulu kuhuma mulima wa ku Misili? 17 Chapanga avayomili wavi mweavi msadikika na lipyana mukumhengela vayani mumiyaka alobaini? Avayomili vandu vala Chapanga, muni kumbudila Chapanga kwa vandu vevambudili Chapanga? Na mituhi yavi yadandasiki kulekekeswai. 18 Ndava mwene anga'aiswi pala pealingwi, ahotola kuvatangatila vala vevilingwi.

3 Ndava yeniyo, valongo vangu, vandu vemkemiwi na Chapanga, mhololela Yesu mweatumwili na Chapanga avyayi Mteta Mkulu wa sadika yetijova tukuyisadika kwa milomo yitu. 2 Mwene avili msadikika

kwa Chapanga mweamhagwili kuhenga lihengu laki ngati Musa cheavili msadikika mu kuvahengela

vandu voха Chapanga, vevakemiwi nyumba ya Chapanga. 3 Nambu Yesu iganikiwa utopesa neju kuliku Musa ngati mjengaji wa nyumba cheipata utopesa neju kuliku nyumba yene. 4 Nyumba yeypa yijengwa na mundu nunuyu, nambu Chapanga ndi

mjengaji wa vindu vyoha. 5 Musa avili muhengaji tipata pumulilo lenilo lealagizi Chapanga. Ngati

msadikika kwa vandu voha va Chapanga, vevakemiwi nyumba ya Chapanga. Ajovili kugavala mambu,

Chapanga geakugajova kulongolo. 6 Nambu Kilisitu avili msadikika ngati Mwana munyumba ya Chapanga.

7 Ndava muni, ngati cheijova Mpungu Msopi mu Mayandiku Gamsopi, "Lelu mukayuwana Iwami lwa

Chapanga, 8 mkoto kukita mitima yinu yinonopa, vapumulila." 6 Vandu vala vevayuwini hoti

ngati vagogo vinu pevanibelili kuniyidakila, lukumbi la Bwina vapokili lepi pumulilo lenilo, ndava vabeli

lula pevanilingili kulugangatu. 9 Kwenuko vagogo kuyidakila, nambu leajovili Chapanga lakona livili kwa

vinu vanilingili na kunningulila, pamonga valolili vangi kupumulila. 7 Nambu Chapanga avikili ligono

matendu gangu pa miyaka alobaini! 10 Ndava lingi lelikemelewa "Lelu," Akajova miyaka yamahele

yenyo nachiyomili chiveleku chenicho najovili, 'Vandu mwanakandahi mu njila ya Daudi malovi gegamali

ava vibuda mumitima yavi magono goha, vilanda kuluwuliwa, "Ngati myuwana Iwami lwa Chapanga

lepi njila zangu.' 11 Hinu, nilapa kwa ligoga langu lelu, mkoto kukita mitima yinu yinonopa." 8 Ngati

kuvya, 'Viyingila lepi katu pandu pa kupumulila.'" Joshua avapelili vandu avo pumulilo lenilo, Chapanga

4 Hinu, ndava Chapanga atipeli lilagizi ya kupokela pumulilo na tijiyangalila muni hati mmonga vinyu, angahotola kupata pumulilo lenilo. 2 Ndava Chapanga. 3 Nambu tete mewawa tikokosiwi Lilovi la Bwina ngati

kulikupumulilo vandu va kadeni, vayuwini lilovi chevakokosiliwi vandu va kadeni, vayuwini lilovi

utopesa neju kuliku nyumba yene. 4 Nyumba yeypa nambu yavatangatili lepi chindu, muni vala vevayuwini

vaupokili lepi kwa sadika. 3 Nambu, tete vetisadika

cheajovili, "Penalapili mu ligoga langu, 'Kuvya katu yati

nyumba ya Chapanga. Ajovili kugavala mambu, viyingila lepi pandu pangu pa pumulilo.'" Chapanga

Chapanga geakugajova kulongolo. 6 Nambu Kilisitu ajovili ago pamonga lihengu yaki amali kuyimala

kutumbula peawumbili mulima. 4 Muni Mayandiku Tete ndi nyumba ya Chapanga ngati tiyendelelela

Gamsopi gjova pandu nunuyu ndava ya ligono la kuvya vakekesi na kumekela chila chetihuvalila. saba, "Chapanga apumulili ligono la saba, alekili

7 Ndava muni, ngati cheijova Mpungu Msopi mu mahengu gaki goha." 5 Kangi lijambu lenili lijowi

Mayandiku Gamsopi, "Lelu mukayuwana Iwami lwa mewa, "Viyingila lepi katu pamulima wenikuvapela

Chapanga, 8 mkoto kukita mitima yinu yinonopa, vapumulila." 6 Vandu vala vevayuwini hoti Lilovi

ngati vagogo vinu pevanibelili kuniyidakila, lukumbi la Bwina vapokili lepi pumulilo lenilo, ndava vabeli

lula pevanilingili kulugangatu. 9 Kwenuko vagogo kuyidakila, nambu leajovili Chapanga lakona livili kwa

vinu vanilingili na kunningulila, pamonga valolili vangi kupumulila. 7 Nambu Chapanga avikili ligono

matendu gangu pa miyaka alobaini! 10 Ndava lingi lelikemelewa "Lelu," Akajova miyaka yamahele

yenyo nachiyomili chiveleku chenicho najovili, 'Vandu mwanakandahi mu njila ya Daudi malovi gegamali

ava vibuda mumitima yavi magono goha, vilanda kuluwuliwa, "Ngati myuwana Iwami lwa Chapanga

lepi njila zangu.' 11 Hinu, tikangamalai kupokela pumulila lenilo, Chapanga yati ipumulila kuhuma mulihengu laki ngati

ligono, muni akotoka kuvya hati mmonga pagati mewa Chapanga cheapumulili kuhuma mulihengu

vinu mweavi na mtima unonopo kwa kukongiwa na laki. 11 Hinu, tikangamalai kupokela pumulila lenilo,

kuvya mndindani. 14 Ndava muni tete tiwunganana na muni akotoka kuvya mundu pagati yitu mweibela

Kilisitu, yikavya tikamulana na huvalila ya chakaka kuyidakila ngati chavahengili vene. 12 Lilovi la

yetavili nayu kuhumila kutumbula mbaka mwishu. Chapanga ndi mumi na lina makakala. Na litema kuliku

upanga wowoha wewitema pandi zoha. Kangi liholota lupitili, nambu mwakona mwigana mundu yungi mbaka pevikonganika mtima na mpungu, na mewawa avawula mawuliwu ga kutumbula ga ujumbi wa litema mbaka muvinjukulundu na mahuta ga majege Chapanga. Pahali pa kulya chakulya chiyumu, nyenye pevikonganika, kangi liyuyuka kuhamula mnogo na mwinyong'a mavele ngati vana vang'enya! 13 Ndava maholo ga mitima ya vandu. 13 Kawaka chiwumbi mundu yeypa mweigana kunyong'a mavele akona chochoha chechifiyiki palongolo ya Chapanga, kila mwana mng'enya, ihotola lepi kumanya mawuliwu ga chindu chigubukuliwi njwe palongolo ya mihi gaki, kumganisa Chapanga. 14 Nambu chakulya chiyumu mwene ndi mweihamula kila chindu chetihenga. 14 ndi ndava ya vandu vevakangili, ndava vajiwulili vene Hinu, tiyikamula bwina sadika yetiwungama. Muni kuyendelela kuhenga ago, vahotola kulola ulekenganu tivii na Mteta Mkulu mweiyigili mbaka kunani kwa pagati ya gabwina na gahakau.

Chapanga, Yesu Mwana wa Chapanga. 15 Ndava muni tivii na Mteta Mkulu wa Chapanga mweakutihengela lipyana, ndava unglongondi witu, mwene alingwi ngati tete mukila namuna nambu ambudili lepi Chapanga. 16 Hinu, na tichihegelela chigoda cha ulongosi cha Chapanga pepavi na ubwina, changali wogohi mweavi na ubwina, tipokela lipyana na mota wa kututangatila lukumbi lwa mang'ahiso.

5 Kila Mteta Mkulu wa Chapanga ihaguliwa pagati ya vandu ipewa lhengu la kukita mambu ga Chapanga pahali pa vandu, kuwusa luteta lwa kuhinjwa hinyama na luteta lungi. 2 Muni mwene ndi mgolongondi namuna ndalindali, ihotola kuvahengela lipyana vala vangamanya na vevihotola na kukongiwa. 3 Ndava yenyo iganikiwa kuwusa luteta lwa kuhinjwa hinyama, lepi ndava ya vandu ndu, nambu mewa ndava ya mwene kumbudila Chapanga. 4 Kawaka mundu mweakujipela mwene utopesa wa kuvya Mteta Mkulu. Nambu Chapanga akumhagula kuvya Mteta Mkulu ngati Aloni cheahagliwi. 5 Mewawa Kilisitu, nakujipela mwene utopesa wa kuvya Mteta Mkulu, pahali pakil Chapanga amhagwili na kujova, "Veve ndi Mwana vangu, nene lelu nivii Dadi waku." 6 Mewawa ajovili, pandu pangil mu Mayandiku Gamsopi, "Veve ndi Mteta wa magono goha gangali mwishu, ngati cheuvili uteta wa Melikisedeki." (aiōn g165) 7 Yesu petamili pamulima, amyupili Chapanga kwa luyupu na maganu na kuvermba kwa maholi, mweihotola kumsangula kuhuma mu lifwa. Chapanga amuyuanili, ndava avi kuyidakila kwaki na unglongondi. 8 Nambu, pamonga avi Mwana wa Chapanga, amanyili kumyidakila Chapanga kwa mang'ahiso gegamkolili. 9 Peamali kuvya mkamilifu mukila njila, avi utumbula wa usangula wa magono goha gangali mwishu kwa vandu vohavevakumyidakila, (aiōnios g166) 10 kangi Chapanga amuhagwili kuvya Mteta Mkulu kwa luhumu lwa Melikisedeki. 11 Tivii na gamahela ga kujova ndava ya lijambu ili, nambu yinonopa kuvadandaulila, ndava nyenye mwiyuyuka lepi kumanya. 12 Chakaka lukumbi ulu, mwiganikiwa kuvya vawula, muni lukumbi lutali

6 Hinu, tigaleka pamuhana mawuliwu ga kutumbula kumvala Kilisitu, tihegelela kulongolo mu mawuliwu gegakangili, na lepi kuyendelela kuvika mkingisa ndava kulekana na matendu gangali mana, na kuvala kumsadika Chapanga, 2 mawuliwu kuuvala ubatizu na mawuliwu ga kuvikiwa mawoko na mawuliwu ga kuyuka na kuhamuliwa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 3 Na ago yati tihenga Chapanga akaganayi. 4 Ndava muni yinonopa kuvakita vandu vamuwyilia Chapanga kavili, vandu vala vevavi mu lumuli vamali kupokela chipanj cha kunani kwa Chapanga, vamali kumpokela Mpungu Msopi ngati vandu vangi, 5 na kumyanga ubwina wa ilovi la Chapanga, na makakala ga mulima weubwela, (aiōn g165) 6 kangi vakuyileka sadika yavi, nakuhotoleka kuvakita venavo vamuwyilia Chapanga kangi. Venavo vakumvamba pamsalaba kavili Mwana wa Chapanga na kumpela soni pavandu. 7 Ndima yipokela fula yeitonya pamahele, na yiwsa mabenu, gegakumpela chiyonjokesu mlimaji, mgunda wenuwo umotisiwa na Chapanga. 8 Nambu mgunda weumelesa minga na matutu, wangali lhengu, papipi Chapanga kupewa likoto na Chapanga kangi kutinyiswa pa motu. 9 Vankozi vitu, pamonga tijova chenichi, timanyi chakaka kuvya muvi na mambu gabwina neju, gegihuma mu usangula winu. 10 Ndava muni Chapanga ibuda lepi kuhamula lhengu linu na uganu wemlangisi ndava yaki namuna chamuvatangatili na chemwyendelela kuvatangatila vandu vaki. 11 Mnogo witu ndi kuvya kila mmonga winu alangisa ukangamala wulawula mbaka pa mwishu, muni mambu gala gemuhuvalila gahotola kutimila. 12 Tiganili lepi mvya vakata, nambu muvayigila vala vevi sadika na kusindimala muni mpokela gala geajovili Chapanga. 13 Chapanga pealagini na Ibulahimu, muni kwavi lepi mkulu kuliku Chapanga alapili kwa kuhengela liina laki mwene, 14 Chapanga amlagili Ibulahimu, "Chakaka yati nikukumotisa na kukupela vana ngoo." 15 Ibulahimu alindili kwa usindimala kangi apokili chila chealagini Chapanga. 16 Vandu

pevilapa, vilapa kwa liina la mweavi mkulu kuliku awusili lilundu la kumi ndava muni avi chiveleku cha vene na chilapu chilangisa kuvya chechijoviwi ndi Ibulahimu. 10 Ndava Melikisedeki peakonganiki na chakaka, chilapu chitepulanisa ndindani yoha. 11 Ibulahimu, Lawi avi akona kuvelekewa, avi akona Ndava Chapanga aganili kuvalangisa hotohoto vala muhiga ya dadi waki. 12 Vandu va Isilaeli vapewili vevipokela lilagizu laki kwa kulapa, mu kukita chenicho malagizu mumkingisa wa uteta wa Valawi. Ngati alangisi vala veavikini nauwu lilagizu kuvya katu lihengu la uteta lavi kamilifu, ngayiganikiwi lepi ing'anamusa lepi cheigana. 13 Hinu, kuvi na vindu kuhumila mteta yungi wa Chapanga mweianwanangana vivili, lilagizu na chilapu, vihotola lepi kung'anamuka na Melikisedeki, na lepi Aloni. 14 Ndava muni uteta mu vindu vyenivyo vivili Chapanga ihotola lepi kujova wa Chapanga wakang'anamuka, malagizu na gene udese. Hinu tete vetijumbalili kwaki, tikangamalisa mtima kukamulila neju huvalila lelivikiwi palongolo yitu. 15 Huvalila yeniyi ngati nanga muwumi witu. Huvalila yeniyi yiymili na yivi makakala, liholota pagati ya lipazia, mbaka pandu Pamsopi neju, Munyumba ya Chapanga yeiyili kunani kwa Chapanga, 16 Yesu mwene alongolili kuyingila mwenumo ndava yitu, na avi Mteta Mkulu magono goha gangali mwishu, kwa Kulandana uteta wa Melikisedeki. (aiōn g165)

7 Melikisedeki mwenuyu avi nkosi wa Salemu, na Mteta mkulu wa Chapanga mweavi kunani neju. Ibulahimu peawuyayi kuhuma ku ngondo kweavakomili vankosi, Melikisedeki akonganiki nayu, namwene Melikisedeki ammoniti, 2 na Ibulahimu ampelili lilundu la kumi pa vindu vyoha yyeanyagili kungondo. Mana ya liina Meilikisedeki, "Nkosi mbwina palongolo Chapanga," Muni avi Nkosi wa Salemu liina laki mewa mana yaki "Nkosi wa uteke." 3 Avi lepi na dadi amala mau mewa avi lepi na lukolo, kawaka mundu mweimanya avelekiwi ndali amala afwili ndali. Iwanangana na Mwana wa Chapanga, na iyendelela kuvya Mteta Mkulu magono goha gangali mwishu. 4 Hinu, mhololela mundu uyu cheavili mkulu. Hati Gogo witu Ibulahimu ampelili lilundu la kumi pa vindu vyoha yyeanyagili ku ngondo. 5 Kulandana na Mihilu ya Chapanga, yikuhamula vachiveleku va Lawi ndi vamteta vakulu va Chapanga, viganikiwa kupokela lilundu limonga pagati ya kumi kuhuma kwa valongo vavi vandu va Isilaeli, pamonga vene valongo vavi ndi vachiveleku va Ibulahimu. 6 Nambu Melikisedeki mwenuyu avi lepi wa Chiveleku cha Lawi, nambu apokili lilundu la kumi kuhuma kwa Ibulahimu, kavili ammoniti mwene mweapewili lilagizu na Chapanga. 7 Na timanyili bwina kuvya mkulu ndi mweakummotisa mdebe. 8 Kangi mu lijambu lenili vakulu va kuteta va Chapanga vevipokela lilundu la kumi, ndi vandu vevifwa, nambu Melikisedeki mweapekili lilundu la kumi yijoveka kuvya ifwa lepi. 9 Kangi, tihotola kujova kuvya, Ibulahimu peawusili lilundu la kumi, mewawa Lawi pamonga vachiveleku vaki ndi vevipokela lilundu la kumi mewa Lawi awusili lilundu la kumi ndava muni avi chiveleku cha Ibulahimu, Lawi avi akona kuvelekewa, avi akona muhiga ya dadi waki. 10 Vandu va Isilaeli vapewili malagizu mumkingisa wa uteta wa Valawi. Ngati alangisi vala veavikini nauwu lilagizu kuvya katu lihengu la uteta lavi kamilifu, ngayiganikiwi lepi ing'anamusa lepi cheigana. 11 Ibulahimu, Lawi avi akona kuvelekewa, avi akona muhiga ya dadi waki. 12 Vandu va Isilaeli vapewili malagizu mumkingisa wa uteta wa Valawi. Ngati alangisi vala veavikini nauwu lilagizu kuvya katu lihengu la uteta lavi kamilifu, ngayiganikiwi lepi ing'anamusa lepi cheigana. 13 Na Bambu witu ndi mambu goha getijova ndava yaki, avi wa likabila lingi na kawaka hati mmonga wa likabila laki mweahengili pa lusanja lwa luteta ngati mteta Chapanga. 14 Timanyili hotohoto kuvya Bambu witu ihuma mu likabila la Yuda, Musa aliluwili lepi peajovili kuuvala lukolo lwenulo mu mambu ga vamteta va Chapanga. 15 Kangi lijambu lenili lilangisa hotohoto neju, malovi aga, ahumalili mteta yungi mweavi ngati Melikisedeki. 16 Mwene akitiwi lepi mteta wa Chapanga kwa malagizu na malagizu ga chimundu, nambu kwa makakala ga wumi wangali mwishu. 17 Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Veve ndi Mteta wa Chapanga wa magono goha gangali mwishu ngati cheuvili uteta wa Melikisedeki." (aiōn g165) 18 Hinu, mhilu wula wa kadeni yavikiwi pamuhana ndava yangali makakala na yangafaya chindu. 19 Muni Malagizu ga Bambu geampeli Musa gangahotola kukamilisa lijambu loloha. Nambu hinu, pandu paki pavikiwi huvalila yabwina neju yeyihotosa kumhegelela Chapanga papipi. 20 Neju ya genago, apa pavi na chilapu cha Chapanga. Lukumbi vala vangi pavakitiwi vamteta va Chapanga pangali chilapu chochoha. 21 Nambu Yesu ahengwi kuvya Mteta kwa chilapu lukumbi Chapanga peamjovili, "Bambu alapili, kangi ing'anamuka lepi maholo gaki, 'Veve ndi mteta wa Chapanga magono goha gangali mwishu.'" (aiōn g165) 22 Hinu, ndava ya kulapa kwenuko, Yesu ndi ulangisu wa chakaka wa kutilangisa tivii na huvalila ya lilaganu labwina neju. 23 Kangi kwavi na vamteta vangi vamahele va lilaganu la kadeni, vangahotola kuyendelela na lihengu lavi ndava vafwili. 24 Nambu Yesu itama magono goha gangali mwishu, na uteta waki wihotoleka lepi kupewa mundu yungi. (aiōn g165) 25 Ndava yenijo, mwene ihotola kuvasangula voha vevakumhambilisa Chapanga kwa njila yaki, ndava itama magono goha gangali mwishu, muni avayupila kwa Chapanga. 26 Muni taganikiwi kuvya na Mteta Mkulu ngati mwenuyu mweavi Msopi na angabuda na mwangambudila Chapanga. Mweabaguliwi kutali na vevakumbudila Chapanga, na mweatoliwi kunani neju kwa Chapanga. 27 Mwene avi lepi ngati vamteta vakulu vangi, iganikiwi lepi kuwusa luteta lwa kuhinjwa

hinyama kila ligono, ndava ya kubuda kwaki mwene lamupya, lila la kadeni lilalili, na chindu chochoha kavili ndava ya kubuda kwa vandu vangi. Mwene chechivya chigogolo na chechilalili chivii papipi na ajiwusili kuvya luteta mala yimonga ndu mu lukumbi kuyaga.

Iwoha. 28 Malagizu ga Musa gakuvahagula vandu vangolongondi kuvya vamtetva vakulu va Chapanga, nambu malagizu ga Chapanga gahengili kwa chilapu chechibwela palongolo ya malagizu, gamhaghwili Mwana mweakitiwi mkamilifu magono goha gangali mwishu. (aiōn g165)

8 Hinu, lijambu likulu pa genaga leajovili ndi lenili, tete tivii na Mteta Mkulu wa Chapanga ngati uyu, mweitama na pandu pa utopesa pa chiwoko cha kulyelela wa chigoda ya cha Chapanga cha kulongosa ukulu kunani kwa Chapanga. 2 Mwene ihenga lihengu ngati Mteta Mkulu pandu Pamsopi neju, palindanda la chakaka la Chapanga, lelijengiwi na Bambu lepi na mundu. 3 Kila Mteta Mkulu ahaguliwi kumuusila Chapanga luteta lwa hinyama ya kuhinjwa na luteta lungi, ndi mewa Mteta mkulu witu yiganikiwa avyai na chindu cha kumuusila Chapanga. 4 Ngati kuvya avi apa pamulima, ngaavili lepi Mteta, muni vamali kuvya vamtetva veviwsa luteta ngati cheavalagazili mu Malagizu ga Musa. 5 Lihengu lavi la uteta ndi luhumu ndu na chiwili cha gala gegavi kunani kwa Chapanga. Muni Musa peavi papipi kujenga lindanda lila, Chapanga amjovili, "Lola ujengayi ngati luhumu lula Iwenakulangisi kuchitumbi cha Sinai." 6 Nambu hinu Yesu apewili lihengu la uteta lelivili likulu kuliku lavi, ndava muni lilaganu leavikili pagati ya Chapanga na vandu lavili labwina neju, ndava muni liyima panani ya lilagizu la mambu gegavi gabwina neju. 7 Muni ngati lilaganu lila la kutumbula langabuda, langaganikiwi lilaganu la pili. 8 Nambu Chapanga alolili kubuda kwa vandu ndi akajova, "Magono gibwela, Bambu ijoba, yati nikita lilaganu la mupya, na vandu va Isilaeli na vandu va Yuda. 9 Lilaganu lenili yati liwanangana lepi ngati lila lenakitili na vagogo vavi, mu ligono panavatolili kwa chiwoko changu kuhuma pamulima wa Misili. Muni vayidakili lepi lilaganu langu lenakiti nawu, ndava yenyo nene navabelili, Bambu ijoba. 10 Hinu lenili ndi lilaganu yati lenikita na vandu va Isilaeli, magono gegibwela, Yati nivika Malagizu gangu muluhala Iwavi, na kuzivika mu mitima yavi. Nene yati niyva Chapanga wavi, na navene yati vivya vandu vangu. 11 Kawaka mundu mweakumuwula muyaki, amala kumjovelwa mlongo waki, 'Mmanya Bambu.' Muni voha vadebe na vavaha, yati vakunimanya. 12 Yati nikuvalikekesa kumbudila Chapanga wavi, yati nizihololela lepi kavili mabudili gavi." 13 Chapanga peakulikemela lilaganu lenili

lamupya, lila la kadeni lilalili, na chindu chochoha chechivya chigogolo na chechilalili chivii papipi na kuyaga.

9 Lilaganu la kutumbula lavi na mhilu waki wa kuyupila na mewa pandu Pamsopi pa kuyupila pepajengiwi na vandu pamulima apa. 2 Pajengiwi lindanda la Chapanga. Chumba chaki cha kutumbula chakemeliwi Pandu Pamsopi. Mwenumo mwavili chibokoselu cha hahi, meza na mabumunda gegavikiwi palongolo ya Chapanga. 3 Mumbele ya lipazia la pili, pavili na panzia leligavanisi vyumba vivili na chumba lelakemeliwi Pandu Pamsopi Neju. 4 Mwenumo mwavili na lusanja lwa kumuusila luteta lwa kuhukisa ubani pandu pa zahabu, na lisanduku la lilaganu lelitindisiwi zahabu kwoha, na mugati yaki mwavi na chiviga cha zahabu chechavili na chakulya chechikemiwa mana, na ndonga ya Aloni yeiyhomwili mahamba, na vila vibawu vya maganga vyeviyandikwi malagizu. 5 Panani ya lisanduku lenilo kwavili na vimong'omong'o vivili vyevii na magwaba ngati ulangisu wa ukulu wa Chapanga, ndi magwaba gavi gagubiki chigubiki cha lisanduku la lilaganu pepilekekeswa kumbudila Chapanga. Nambu hinu lukumbi lwa kudandaula kila chindu hotohoto ndava ya mambu genago. 6 Hinu kila chindu pechatendelekiwi pandu pak, vamtetva vayingila pamahele mu chumba cha kutumbula na kuwsa luteta kila ligono. 7 Nambu Mteta Mkulu mwene ndu ndi mweiyingila Pandu pa Msopi neju ngasi yeawusili luteta ndava ya kubuda kwaki na ndava ya mabudilu ga vandu gevahengili changamanya. 8 Mpungu Msopi ndi mweilangisa kuvya njila ya kuyingila pa Msopi neju yavili yakona kudinduliwa, lukumbi Iwoha lindanda la kutumbula pelavi lakona liyimili. 9 Wenuwu ndi ulangisu kwa lukumbi lwa hinu, kuvya luteta lwa kuhinjwa hinyama na luteta lungi zeziwusiwa kwa Chapanga zihotola lepi kuukita mtima wa mundu mweiyupa Chapanga kuvya angabuda. 10 Mambu ago goha ga kadeni gakuvala vyakulya na vinywelelu mvelu wa kusamba na kunyambisa higa, na makakala gaki gimalika Chapanga peikita aga goha gavyai gamupya. 11 Nambu Kilisitu amali kuhika, ndi Mteta Mkulu wa mambu gabwina, gegabwelili hinu. Mwene ayingili mu lindanda labwina neju na likamilifu, langajengewa na mawoko ga vandu, ndi lepi pandu pamulima weuwumbiki. 12 Mwene ayingili pandu Pamsopi Neju mala yimonga ndu, mwene aegegili, lepi ngasi ya mene amala ya ng'ombi ndava ya kuwsa luteta, nambu kwa ngasi yaki mwene, akatipela usangula wa magono goha gangali mwishu.

(aiōnios g166) 13 Vandu vevavi vahakau palongolo ya Chapanga, kulandana na mvelu wa kumuyupa Chapanga, vanyambasiki uhakau wavi wa higa munjila ya kunyunyuwi ngasi ya lipongo na ng'ombi pamonga na malyenge ga mpapakasi. 14 Yikavya na, wu, ngasi ya Kilisitu iyiva lepi na uhotola neju wa kutinyambisa? Kwa makakala ga Mpungu wa magono goha gangali mwishu. Kilisitu ajiwusili mwene kuvya luteta lwanga libala lwlunyambisa mitima yitu, ndava ya matendu gangafwayi, muni tihotola kumhengela Chapanga mweavi mumi. (aiōnios g166) 15 Ndava yenyo Kilisitu ndi mtepulanisi mwealetili lilaganu la mupya muni vala vevakemeliwi na Chapanga vihotola kupokela lilaganu la magono goha gangali mwishu levahaidiwi. Lenili lihotoleka ndava mu njila ya kufwa kwaki avagombwili vandu kuhuma muuhakau wavi wevahengili mu lukumbi lwa lilaganu la kadeni. (aiōnios g166) 16 Kwa mambu ga balua yeiyandikwi ndava kuhala vindu yiganikiwa yiwonekanayi kuvya chakaka mweayandiki balua ya wosia wenuwo awfwi, 17 Muni balua yeiyandikwi ndava ya kuhala vindu yihotola lepi kuhumila mbaka lifwa lihumila. 18 Ndava yenyo hati lilaganu lila la kutumbula lavikiwi lepi changali ngasi kuyitika. 19 Musa atumbwili hoti kuvakokosela vandu voha mihilu yoha ngati chegavili mu malagizu ga Musa, kangi akatola ngasi za mpapakasi na mapongo akahangisana pamonga na manji, na kwa manyayi ga mkongo wewikemelewa isopo na litonji lidung'u akakinunyusila chila chitabu cha malagizu na vandu. 20 Musa ajovili, "Ngasi yenyo ndi yikangamalisa lilaganu leajovili Chapanga muliyidakila." 21 Mewawa Musa anyunyusili ngasi panani ya lindanda la Chapanga na vindu vyoha vya kutambikila. 22 Chakaka, kulandana na Malagizu ga Musa papipi kila chindu chihotola kunyambiswa kwa ngasi, na mabudilu gene giwusiwa pala ndu ngasi yakayitika. 23 Vindu vyenivi ndi luhamu ndu lwa mambu chakaka ga kunani kwa Chapanga, viganikiwa kunyambiswa kwa njila yenyo. Nambu vindu vya kunani kwa Chapanga vigana luteta lwa labwina neju. 24 Ndava Kilisitu ayingili lepi Pandu Pamsopi pepajengiwi kwa mawoko ga vandu, mwene ayingili kunani kwa Chapanga kwene, hinu iyima palongolo ya Chapanga ndava yitu. 25 Mteta Mkulu cheiyingila Pandu Pamsopi Neju, mala yimonga kila mwaka kwa ngasi yangavya yaki mwene. Nambu Kilisitu nakuyingila kunani kwa Chapanga muni ahotola kuijwusa mwene kila mwaka. 26 Muni kuvya gavyai genago, Kilisitu ngaang'aissi pamahele kutumbula kuwumbwa kwa mulima. Nambu hinu, lusenje peluhegelela mwishu waki, mwene ahumalili

mala yimonga ndu, alekekesa kumbudila Chapanga kwa luteta lwaki mwene. (aiōn g165) 27 Kila mundu ifwa mala yimonga ndu, kangi ihamuliwa na Chapanga, 28 mewawa Kilisitu namwene ajiwusili tambiko mala yimonga ndu, muni avalekekesa mabudili ga vandu vamahele. Peihumila mala ya pili ibwela lepi ndava ya kuwusa kumbudila Chapanga, nambu ndava ya kuvasangula vandu vala vevakumlindila.

10 Ndava Malagizu ga Musa ndi chimuwili ndu cha mambu gabwina gegibwela, na lepi mambu gene chakaka, yilangisa padabe ndu mambu gala chakaka chegavili, luteta lulalula lwa Malagizu ga Musa zeziwusiwa mwaka hati mwaka. Yihotoleka lepi kutu kuvakita vala vevakumuyupa Chapanga vavyai vakamilifu. 2 Ngati vandu vala vevakumuyupa Chapanga ngavanyambisi njwe kuhuma mukumbudila Chapanga, ngavalekili kujilola kavili ngati vabudili, na luteta lula lweviwsa ngalumaliki. 3 Nambu luteta lwenulo luhengeka kila mwaka, ndava ya kuvakumbusa vandu kumbudila Chapanga kwavi. 4 Muni ngasi ya ng'ombi yigosi na mene vihotola lepi kuwusa kumbudila Chapanga. 5 Ndava yenyo Kilisitu peavili mukubwela pamulima, amjovili Chapanga, "Veve waganili lepi luteta amala luteta lwa kuhinjwa hinyama, nambu wanitendelekili higa. 6 Luteta lwa kutinyiswa hinyama palusanja lwa luteta, amala za kulekekesa kubuda zakuganisi lepi. 7 Kangi najovili, 'Nivii apa ee Chapanga, kukita gewigana ngati cheiyandikwi muchitabu cha Malagizu ga Musa kunivala nene.'" 8 Kilisitu ajovili hoti, "Waganili lepi amala waganisiwi lepi na luteta lwa kuhinjwa hinyama, luteta lwa kutinyiswa na luteta la kulekekesa mabudilu." Ajovili genago hati ngati luteta lungi lwawusiwi kulandana na malagizu ga Musa. 9 Kangi akajova, "Nene nivii apa veve Chapanga, kukita gala gewigana." Ndi Chapanga avikili pamuhana luteta lwa kadeni, pandu paki akamvika Kilisitu avya luteta. 10 Ndava Yesu Kilisitu ahengili geigana Chapanga, tete tinyambisi mabudilu gitu kwa tambiko la higa yaki mwene yeiyusiwi luteta mala yimonga ndu kwa vandu voha. 11 Kila Mteta ihenga lihengu kila ligono na kuwusa tetazilazila pamahele, tambiko zenizo zihotola lepi katu kuwusa kubuda. 12 Nambu Kilisitu mwene awusili luteta lumonga ndava ya kuwusa mabudilu, luteta lwa makakala la magono goha gangali mwishu, kangi itama pahala pa utopesa chiwoko cha kulyelela kunani. 13 Tangia lukumbi lwenulo akumlindila Chapanga avavika vamakoko vaki pahi ngati chigoda cha kuvikila magendelu gaki. 14 Ndava yenyo kwa luteta

Iwa kutinyisa yimonga, avakitili vala vevanyambiswi kuvya pamonga na vala vevang'aiswi namuna yiyo. kuvya vakamilifu vala voha vevanyambiswi. 15 34 Mwahengili lipyana vala vevavi muchifungu, Na Mpungu Msopi mweakuvajovela vandu lijambu pemywagiwa vindu vinu mwayidakili kwa luheku lenili, hoti ijova 16 "Lenili ndi lilaganu lenihenga ndava muni mwamanyili muvi na vindu vyabwina nawu, magono gegibwela, ijova Bambu: Yati nivika neju vyeviwindima magono goha gangali mwishu. Malagizu gangu mumitima yavi, na kuziyandika 35 Hinu, muvyu na ukekesi yati yikuvapela njombi mumitima yavi." 17 Kangi akayonjokesa kujova, yivaha. 36 Mganikiwa kusindimala muni muhengayi "Yati nikumbuka lepi kangi mabudilu gavi na uhakau geigana Chapanga na pahala pa apo mupokela chila wevauhengili." 18 Hinu, gevambudili Chapanga cheavalagazili. 37 Muni ngati chegijova Mayandiku gakamala kulekekeswa, kawaka kuwusa luteta ndava ya kulekekesa kumabudila Chapanga. 19 Hinu, yati ibwela, na ikavila lepi. 38 Nambu mundu mbwina valongo, tivii na ukekesi wa kuyingila Pandu Pamsopi palongolo yangu yati isadika na kutama, nambu Neju kwa njila ya ngasi ya Yesu. 20 Mwene atidindilili njila ya mupya, njila yeyikutilongosa muwumi, kuitila lipazia lila ndi higa yaki mwene. 21 Hinu, tivii na Mteta Mkulu mweavi na uhotola mu Nyumba ya Chapanga. 22 Hinu, timuhegelela Chapanga kwa mitima ya uchakaka na sadika yeyitimili, kwa mitima yeyinyambiswi, ndi mitima yangavahamula kavili kuvya mumbudili Chapanga na higa yeyinyambiswi na manji gabwina. 23 Tikamila njwe huvalila yitu yetikuyisadika na yetijova, muni Chapanga mweavikili lilaganu laki ndi msadikika. 24 Titangatilana tavete, tikangamalisanamitima, kuvya na uganu na kuhenga gabwina. 25 Kangi tikotoka kuleka kukonganeka pamonga na kumuyupa Bambu, ngati chevikita vandu vangi. Nambu tiganikiwa kukangamalisanamitima, ngati neju chemwilola, ligono la Bambu kubwela lihegelela. 26 Muni, takayendelela kuhenga mabudilu kwa kugana kuni timanya uchakaka, kawaka luteta lweluhotola kuwusiwa kavili ndava ya kuwusa getimbudili Chapanga. 27 Nambu lelisigalila ndi kulindila kwa wogohi, uhamula wa Chapanga kwa motu ukali weukuvatinyisa voha vevakumbela Chapanga. 28 Mundu yeypa mweangayidakila Malagizu ga Musa, akomiwi changali lipyana hati ngati kuvu na vandu vavili amala vadatu vevaliweni na kujova akitili lijambu lenilo. 29 Wu, mundu yula mweakumvevesa Mwana wa Chapanga na kuyiyivevesa ngasi ya lilaganu la Chapanga yeyivanyambisi? Wu, Mundu mweakumliga Mpungu wa ubwina wa Chapanga, holalela iganikiwa lepi kupewa mbunu ukali neju? 30 Muni tikuchimanya chila cheajovili Chapanga, "Nene yati nikuvabuna, nikumkiliwusila cheatininhengili," Kangi ajovili, "Bambu yati akuvahamula vandu vaki." 31 Ndi lijambu la kuyogofya neju kugwilila mu mawoko ga Chapanga mweavi mumi! 32 Mkumbuka pemwagubukuliwi uchakaka wa Chapanga magono gala ga utumbula. Pamonga mwapatili mang'ahiso gamahelle, nyenye mwakangamili kuyima. 33 Lukumbi lungi mwaliwigwi na kukola soni pavandu, magono gangi mwayidakili

35 Hinu, muvyu na ukekesi yati yikuvapela njombi
36 Mganikiwa kusindimala muni muhengayi
37 Muni ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Pakona padebe ndu, na yula mwebwila
38 Nambu mundu mbwina palongolo yangu yati isadika na kutama, nambu akalekayi kunisadika, nene nakuganikiwa nayu." 39 Hinu, tete lepi vandu vetikuyileka sadika na kuyaga, nambu tete ndi vandu vetisadika na kusanguliwa.

11 Sadika ndi kuvya na uchakaka wa mambu getihuvalila na kumanya njwe chakaka vindu vyangawonekana vivili. 2 Kwa kumsadika Chapanga vagogo vitu kadeni, vayidakili na Chapanga. 3 Kwa sadika tete timanya kuvya mulima wawumbiwi kwa lilovi la Chapanga, hati vindu vyeviowane kawawumbiwi kuhuma vindu vyangalolekana. (aiōn g165) 4 Kwa kumsadika Chapanga Abeli amuwusili Chapanga luteta Iwa kuhinjwa yeyivili yabwina neju kuliku yila ya Kaini. Ndava ya sadika ayidakili na Chapanga kuvya mbwina palongolo yaki, Chapanga mwene aziyidakili luteta zaki. Kwa sadika yaki pamonga afwili, akona akutiwula timuhevalila Chapanga. 5 Kwa kumsadika Chapanga, Henoki atoliwi kuhamba kunani kwa Chapanga, ndi afwili lepi. Awonikini lepi kavili muni Chapanga amtolili. Mayandiku Gamsopi gjiova kuvya, kwakona kutoliwa kuhamba kunani kwa Chapanga ayidakili kuvya mundu mweamganisi Chapanga. 6 Kawaka mundu mweihotola kumganisa Chapanga changali kumsadika, ndava muni kila mundu mweakumhambila Chapanga ndi yikumgana asadika kuvya Chapanga avili, namwene akuvayunga vevakumgana kwa kukangamala. 7 Kwa kumsadika Chapanga Nuhu, ajovivi na Chapanga mambu gala gegibwela kulongolo, gala gegawonekini lepi. Ndava ya kumyidakili Chapanga, ajengili Safina, mwenumo mwene pamonga na vandu va mu lukolo lwaki vasanguliwi. Kwa kusadika kwaki alangisi vandu vohanda vandu vohanda va pamulima vahukumiwi ndava ya uhakau, na Chapanga amkitili kuvya mbwina palongolo yaki ndava ya kumsadika. 8 Kwa kumsadika Chapanga Ibulahimu akemeliwi ahambayi pamulima weajovili Chapanga yati akumpela. Aulekili mulima waki Changali kumanya ihamba koki. 9

Kwa kumsadika Chapanga, Ibulahimu avili myehe lijambu labwina kuliku umahele wa vindu vyoha nya pamulima wealagaziwi na Chapanga. Atamili kwenuko mulima wa Misili, muni alolelaiy kupokela luhuna lwaki mulindanda ngati cheatafili Izaki na Yakobo, lwa wumi wa magono goha gangali mwishu. 27 Kwa vevapokili lilagizu lilalila kuhuma Kwa Chapanga. kumsadika Chapanga Musa ahumili ku Misili changali 10 Muni Ibulahimu avi mukulindila muji weujengiwi kuyogopa ligoga la nkosi. Na asindimili ndava avi kwa mkingisa wa kusindimala, muji wewaholali na ngati mundu mweamuwene Chapanga angalolekana kujengwa na Chapanga mwene. 11 Kwa kumsadika kwa mihu. 28 Kwa kumsadika Chapanga, Musa Chapanga, Ibulahimu avi Dadi hati ngati avi mgogolo akitili mselebuko wa Pasaka na kulagiza ngasi neju na Sala avi ngaveleka. Ibulahimu amsadiki yinyunyuza panani ya milyangu, muni mtumu wa Chapanga yati itimilisa malagizu gaki. 12 Kuhumila kwa kunani kwa Chapanga wa mweatumwili kuleta lifwa mundu mwenuyo mmonga, Ibulahimu, mweavi ngati akotoka kuvakoma vana vagosi vatumbulanu va afwili, vavelakiwi vandu vamahele vangavalangika Isilaeli. 29 Kwa kumsadika Chapanga vandu va Isilaeli ngati ndondo za kunani kwa Chapanga na msavati vakupwika nyanja ya Shamu ngati pa ndumba, nambu wa kumbwani. 13 Vandu ava vohla vafwili kuni vakona Vamisili pavaganili kukupuka vafwili mumanji. 30 vakumsadika Chapanga. Vapokili lepi gala gealagazili Kwa kumsadika Chapanga luwumba lwa muji wa Chapanga, nambu vagawene cha kutali na kuhekelela, Yeliko lwagwili, vandu va Isilaeli pevamali kuzitindila vasadiki kuvya vene ndi vayeho vavili lepi na pakutama luwumba zenizo mu magono saba. 31 Kwa kumsadika ngati pavi apa pamulima. 14 Vandu vevijova mambu Chapanga Lahabu mweavi yula mdala mkemi akomiwi ngati ago vilangisa kuvya vaulonda mulima uvya lepi na vala vangasadika, ndava avapokili chabwina wavi vene. 15 Ngaviholalela mulima wevaumili kadeni vamang'omesi va Isilaeli. 32 Hinu, njovva kyani neju? ngavahotwili kuwuya kwenuko. 16 Nambu pahala paki Nivii lepi na fwasi ya kujova mambu ga Gidioni na vinogela mulima wabwina neju, ndi mulima wa kunani Balaki na Samsoni na Yefuta na Daudi na Samueli na kwa Chapanga. Ndava yenijo Chapanga ikola lepi vamlota va Chapanga. 33 Kwa kumsadika Chapanga soni kukelewa Chapanga wavi, muni avatendelekili vandu venavo vavahotwili vankosi. Vavahamwili muji. 17 Kwa kumsadika Chapanga, Ibulahimu ayidakili ngati cheyikumganisa Chapanga, na vapokili gala kumuwsa Izaki mweavi mwana waki ngati luteta pala gevalagaziwi na Chapanga. Vakungili milomo ya pealingiwi na Chapanga. Ibulahimu mweapokili lilagizu mahimba, 34 vajimisi miali ya motu, vatisili kukomiwa la Chapanga, nambu hati ago, ayidakili kumuwsa kwa vipula, pevavi vangolongondi, vasopivi makakala, luteta mwana waki ngayuyo. 18 Pamonga Chapanga vavi vakekesi ku ngondo, vavavingili manjolinjoli amjovili Ibulahimu, "Vachiveleku vaku yati vihumila vayehe. 35 Kwa kumsadika Chapanga vadala vangi kwa Izaki." 19 Ibulahimu asadiki Chapanga ihotola vakiliwusiwi valongo vevafwili kwa kuyukiswa. Vangi kuyukisa vandu vevafwili, na tihotola kujova chakaka vavi vang'aiki mpaka kufwa vabeli kudinduliwa muni Ibulahimu ampokili kavili Izaki kuhuma vandu vevafwili. vayukiswayi na kuyingila muwumi weuvi wabwina 20 Kwa kumsadika Chapanga Izaki avamotisi Yakobo neju. 36 Vangi vaveviswi na kutoviwa michapilu, vangi na Esau, kwa gala gegibwela mwanakandahi. 21 Kwa vakungivi minyololo na kutagilwa muchifungu. 37 kumsadika Chapanga Yakobo peavi papipi kufwa, Vafwili kwa kutoviwa na maganga, vangi vadumuliwi avamotisi vana vohla va Yosefu, akamgundamila kwa msunemo hipandi hivili, vangi vakomiwi kwa Chapanga kuni ayegemili ndonga yaki. 22 Kwa vipula. Valyungilyungi kuni vawalili vikumba nya kumsadika Chapanga Yosefu peavi papipi kufwa, mambelele na mene. Vavi vandu vangangu, vang'aishi ajovili ndava ya kuhuma kwa vandu va Isilaeli mulima na kukiwa uhakau. 38 Mulima waganikiwa lepi kuvya wa ku Misili, na mewa avalagazili vatola mageje gaki na vandu ngati avo. Valyungilyungili kulugangatu peviwuka. 23 Kwa kumsadika Chapanga dadi na na kuchitumbi, vatama mu mbugu na mumagodi nyina wa Musa vamhiyili Musa mulukumbi lwa miheyi ga pandima. 39 Vandu ava vohla vawonikini kuvya yidatu peamali kuvelekewa. Vamuwene kuvya mwana vakekesi ndava ya kusadika kwavi. Pamonga na mbwina, wala vayogwipi lepi malagizu ga nkosi. 24 ago, vapokili lepi gala geajovili Chapanga, 40 ndava Kwa kumsadika Chapanga Musa peavi mundu mvaha, Chapanga aganili kutihengela lijambu labwina neju abelili kukelewa mwana wa msikana wa Falao ndava yitu, muni aganili kuvya vene pamonga na tete ndi nkosi wa Misili. 25 Awene mbanga kung'ahika ndu kuvya vakamilifu.

pamonga na vandu va Chapanga kuliku kuhekelela
luheku lwa kumbudila Chapanga, mulukumbi luhipi.
26 Amanyili kuvya kung'ahika ndava ya Kilisitu ndi

12 Ndava tivii na msambi uwu uvaha wa vandu vevakumsadika Chapanga lelikutilola, hinu

tiwusa chidivililu chechikutidivalila na kubuda kula 17 Ndava mwimanya kuvya hati mwanakandahi kwekutikamula kanyata. Tijumba changali kufwa peaganili kupata kangi mota kuhuma kwa dadi waki mtima mumkinu wa kujumba weuvi palongolo yitu. abeletiwi, muni avi lepi na fwasi ya kung'anamus 2 Timuhutusila mihi Yesu mweayitumbwili sadika geagakiti, pamonga alondili kwa maholi. 18 Nyenye na yati akuyitimilisa. Ndava ya luheku lweluvikiwi mwahikili lepi kuchitumbi cha Sinai, ngati vandu va palongolo yaki, akangamili lifwa pamsalaba hati Isilaeli chevahikili. Chitumbi chechihotola kupamiswa ngati lavili lijambu lelileta soni, hinu mwene atamili kuni uyaka motu mulihundi lyohi litopa amala pandu pa utopesa neju mchiwoko cha kulyelela chimbungululu, 19 na Iwami lwa lipenenga na wa chigoda cha Unkosi wa Chapanga. 3 Ndava vayuwini Chapanga ijoba. Vala vevayuwini Iwami yenyo mumholalela Yesu, cheahengiwi ngati likoko Iwenulo vayupili neju Chapanga akotoka kuyendela na vandu vevakumbudila Chapanga wa kuhakaliwa kulongela nawu lilovi lingi neju, 20 ndava vahotwili lepi neju. Hinu, mkoto kutotokela na kudenye ka mtima. kukangamala lilagizu lelawusiwi, "Hati chinyama ngati 4 Muni mukutovana ngondo yemwikita kuyihotola chikapamisa chitumbi chenichi chitovewa maganga mukumbudila Chapanga, mwakona mtovini lepi mbaka mbaka kufwa." 21 Na vindu vila vyawonikini ga kufwa. 5 Wu, mkoswi gala malovi ga kukangamalisa kuyogofya neju, hati Musa ajovili, "Niyogopa na mtima geiluwula Chapanga kuvya nyenye ndi vana kuvagaya." 22 Nambu nyenye mhikili kuchitumbi cha vaki? "Mwana vangu, koto kuvevesa mbunu wa Siyon, pa muji wa Chapanga mweavi mumi. Mhikili Bambu, kavili peakuhakalila kotoka kudenye ka Yelusalemu muji wa kunani kwa Chapanga pamonga mtima. 6 Muni Bambu akumkita kila mweakumgana na vamitumu vamahele vangavalangika va kunani atama cheyiganikiwa, na akumbuna kila mundu kwa Chapanga veviselebuka. 23 Mhikili kumkonganu mweakumyidakila kuvya mwana waki." 7 Msindimalayi wa msambi uvaha wa vandu vevakumsadika Kilisit mbunu muni ndi muwuliwa, Chapanga akuvahengela ndi vachiveleku vatumbulanu va Chapanga na ngati vana vaki. Wu, ndi mwana yoki mwangabuniwa mahina gavi gayandikwi kunani. Mbwelili kwa na dadi waki? 8 Ngati mbuniwi lepi ngati vana Chapanga mweavi muhamula wa voha, na palongolo vangi voha, hinu, nyenye lepi vana vaki, nambu ya mipungu ya vandu vevamanisa Chapanga, vana va makunja. 9 Neju pa ago, tete tikuvatopesa vevakitiwi kuvya vakamilifu. 24 Nyenye mbwelili vadadi na vanyina vitu vevativeliki hati pevakutibuna. kwa Yesu mweavi mtepulanisi mu lilaganu la Wu, chabwina lepi tikamyidakila njwe Dadi witu wa mupya, na ngasi yaki yeiyinyunyusawi yijova mambu kunani muni tipewa wumi? 10 Vadadi vitu vevativeliki gabwina kuliku yila ya Abeli. 25 Hinu, mujiyangalila vatibunili magona gadebe, ngati chavawene vene mkoto kubela kumuyuanila mwenuyo mweijova na yifwaya, nambu Chapanga akutibuna kwa kutitangatila nyenye. Ngati Vaisilaeli vevabelili kumuyuanila Musa tete muni tihotola kuvya vamsopi ngati mwene pamulima mweavajovili ujumbi kuhuma kwa Chapanga cheavili msopi. 11 Nambu hinu kubuniwa lepi chindu vasanguliwi lepi, wu tete tihola wuli kusanguliwa chakuhekesa nambu chindu cha kuvinisa mtima. ngati tikabeli kumuyuanila? 26 Lukumbi Chapanga Nambu mwanakandayi kubuniwa kwileta mabenu ga pealongili kuchitumbi cha Sinai andendemisi mulima, uteke na kutama kwa kumganisa Chapanga kwa vala nambu hinu alagini, ajovili, "Yati nindendemesa lepi vevawuliwi nayu. 12 Hinu, msopa makakala mawoko mulima ndu, nambu mewawa kunani kwa Chapanga." ginu gegaledili kangi mgolosa mafugamilu ginu 27 Lilovi lenili, "Mala yimonga kangi" likutilangisa kuvya gegaledili. 13 Muyendelela kugenda mu njila yeiyivi vindundemesa na selede, muni chila chechigogodili chikoto kulemaswa, kuwusiwa muni visigalila vila vyangandendemesa. 28 nambu chilamayi. 14 Mkangamalai kutama kwa uteke Hinu muni tipokili unkosi wanganyugusika timsengusa na kawaka mundu mweakumlolwa Bambu, ngati mundu Chapanga, timfugamila kwa njila yeiyikumganisa na mwenuyo lepi wa msopi. 15 Mjiyangalila neju mundu kwa kuyogopa na kwa utopesa uvaha, 29 muni yeypa akotoka kuyagisa ubwina wa Chapanga, Chapanga witu ndi ngati motu weutinyisa njwe.

13 Muyendelela kuganana chiulongo. 2 Mkoto kukosiwa kuvapokela vayehe munyumba zinu, muni kwa kukita genago vandu vangi vavapokili vamitumu va kunani kwa Chapanga changamanya. 3 Myakumbukayi vandu vevavi muchifungu ngati mukukungiwi nawu. Mewawa muvakumbukayi

veving'aiswa ngati mung'aiswa pamonga nawu. 4 muhotola kukita maganu gaki munjila ya Kilisitu Mambu ga kugega mdala giganikiwa kutopeswa ahenga gala gegakumganisa mwene mugati yinu. na vandu voha, mgosi na mdala vayepa uhakasa, 5 Mkoto kuvya vandu va kugana mashonga, ndava muni Chapanga yati akuvahamula vagoni na goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 22 Hinu vakemi. 6 yihupi. 23 Nigana kuvamanyisa kuvya mlongo witu Ndava yeniyo tihotola kujova kwa ukekesi, "Bambu Timoti amali kulekekeswa kuhuma muchifungu. Ngati ndi mtangatila wangu, yati niyogopa lepi. Wu, mundu akabwelayi hinu, yati nibwela nayu penibwela kwinu. yati akunikita kyani?" 7 Mvakumbuka vachilongosi vinu vevavakokosili lilovi la Chapanga. Mhololela ndava mwenendu wa kutama kwavi myiga sadika yavi. 8 Yesu Kilisitu ndi yulayula golo, lelu na magono goha gangali mwishu. (aiōn g165) 9 Mkoto kukongiwa na mawuliwu gayehe gegakuvayagisa, mitima yinu yisopewayi makakala kwa ubwina wa Chapanga, lepi kwa mawuliwu ga vyakulya, ndava mawuliwu genago gavatangatili lepi vala vevagalndili. 10 Tete tivii na lusanza lwa luteta lwa kuhinja hinyama na vala vevavili vakona vihengela mu lindanda la Vayawudi vabesiwi kulya vindu vyevivikiwi panani yaki. 11 Mteta Mkulu wa Vayawudi ipeleka ngasi ya hinyama Pandu Pamsopi Neju, ivika luteta ndava ya kumbudila Chapanga, nambu nyama za hinyama yeniyo yitinyiswa kuvala ya bwalu. 12 Ndava yeniyo mewawa Yesu mwene, muni ahotola kuvanyambisa vandu kwa ngasi yaki mwene, ang'aishi na kufwa kuvala ya muji. 13 Hinu leka timuhambilia kwenuko kuvala ya kambi, tigasindimala maligu ngati mwene cheasindimili maligu. 14 Muni pamulima apa tivii lepi na muji wa kusindimala, hinu tikuulindila muji wula weubwela. 15 Hinu kwa utangatila wa Yesu, tiyonjokesa kumpela Chapanga luteta lwa kumulumba, ndi ulumba weuwusiwa kwa milomo yeysadika liina laki. 16 Mkoto kukosiwa kuhengelana gabwina na kutangatilana, muni luteta zenizi ndi zezimganisa Chapanga. 17 Muvayidakila vachilongosi vinu na kukamula Malagizu gavi. Vene vakuvayunga wumi winu kilu na muhi, ndava yati vakumjovela Chapanga chevavahengili. Ngati mvayidakili yati vihenga lihengu lavi mu luheku, ngati mvayidakili lepi yati vihenga lihengu kwa unglongondi, ndava chindu chenicho chikuvatangatila lepi. 18 Mutiyupila. Tete tisadika njwe ngati mitima yitu yikutijovela lepi ngati tibudili, muni tigana kuhenga gabwina mu mambu magono goha. 19 Nikuvayupa neju mkangamala kuniyupila kwa Chapanga, muni aniwuyisa kanyata kwinu. 20 Chapanga wa uteke mweamyukisi Bambu witu Yesu, Mdimaji Mkulu wa mambelele kwa ngasi yeiyilangisa lilaganu la chakaka magono goha gangali mwishu, (aiōnios g166) 21 avakita nyenye kuvya mukangala mukila chindu chabwina chemwikita,

muhotola kukita maganu gaki munjila ya Kilisitu Ahenga gala gegakumganisa mwene mugati yinu. Ukulu uvya kwa Yesu Kilisitu magono na magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 22 Hinu valongo, nikuvayupa neju mpokela ujumbi wenuwu 24 Muvajambusa vachilongosi vinu voha pamonga na vandu voha va Chapanga! Vamsadika va Italia vakuvajambusa. 25 Tikuvaganila mwavoha nyeye ubwina wa Chapanga.

Yakobo

1 Nene Yakobo, mtumisi wa Chapanga na wa BAMBU Yesu Kilisitu, vikivayandikila nyenye vandu voha va Chapanga, mwemudandasiki pamulima! Nikuvajambusa! **2** Valongo vangu, muvya na luheku pemwing'aiswa kwa kila njila, **3** muni mmangili kuyva kulingiwa kwa sadika yinu yati kuwapela usindimala. **4** Mvyia na uchakaka kuyva usindimala winu wihenga lihengu mugati yinu pamwishi, muni mkangala na kuyva ngati Chapanga cheigana muvyaai, changali kupungukiwa chindu chochoha. **5** Nambu ngati mmonga winu apungukiwi luhalo, hinu iganikiwa amuyupa Chapanga, muni Chapanga akuvapela voha kwa umahele na kwa mtima wabwina. **6** Nambu iganikiwa kuyupa kwa sadika changali mtahu. Mundu mweavi na mtahu ndi ngati luyuga lwa nyanja gegikang'wa na kutagwa na chimbungululu. **7** Muni mundu ngati mwenuyo akotoka kuhuvallia kuyva yati ipokela chochoa kuhuma kwa BAMBU. **8** Mundu mweavi na mtahu na mweavi na maholo gavili kwa lukumbi lumonga mwangahotola kuhamula cha kuhenga pa goha geihenga. **9** Vandu vevakumsadika Kilisitu vevavi vangangu viganikiwa kuheka pala Chapanga peakumkwema, **10** vandu vana vindu vyamahele vevakumsadika yikumgana kuheka peihuluswa na Chapanga. Muni mundu mweavi na vindu vyamahele yati iwuka na kuyaga ngati manyahi ga mdahi. **11** Lilanga lihumila na kuganyala mahamba, na manyahi gaki gigwa na ubwina waki woha uyaga. Mewawa yati yivya kwa mundu mweavi na vindu vyamahele yati ifwa mumahengu gaki. **12** Amotisiwa mundu yula mweisindimala mukulingiwa, muni akamala kusindimala mukulingiwa, yati ipewa njombi ya wumi ndi Chapanga alagini kuwapela vala veavaganili. **13** Ngati mundu ilingiwa akotoka kujova, "Nilingiwa na Chapanga." Muni mwene Chapanga nakumlinga mundu yoyoha kwa uhakau. **14** Nambu mundu ilingiwa peihutika na kuyonjwa na mnogo waki uhakau. **15** Peukiyilekela mnogu uhakau ukatalalila yiveleka kumbudila Chapanga, na kumbudila Chapanga yikakangalayi yileta lifwa. **16** Valongo vangu mkoto kukongeka! **17** Kila chipanji ndi vevakuhindalila na kuvatakila mu libanji la chabwina na kila njombi yangapungula yihuma kunani mihalu? **18** Wu, lepi avo vevakulliliga liina lila labwina la kwa Dadi, Muwumba wa lumuli, ndi angang'anamuka Yesu Kilisitu, ndi nyenye vandu vaki? **19** Valongo vangu kawaka ulangisa wowoha wa kung'anamuka. **20** Kwa kugana kwaki mwene ating'anamwisi kuitila lilozi la uchakaka, muni tivyia ngati mabenu ga kutumbula pagati ya viumbi vyaki. **21** Valongo vangu vaganu mkumbuka lijambu lenili! Kila mundu ndi kuyuwanila kanyata na akotoka kuyva myeywa wa kuyangula mewa akotoka kuyoma kanyata. **22** Muni vandu vevana ligoga nakuhotola kuhenga gabwina palongolo ya Chapanga. **23** Hinu ndi mtaga kutali kuyovalela kwinu na matendu goha gahakau, mjivika pahi ya Chapanga na kupokela kwa ungodongondi lilozi lila lelipandiwi mumitima yinu, ndi lelihotola kuvasangula mwavene. **24** Mkoto kujikonga mwavene kwa kuyuwanila ndu lilozi laki, nambu mulihenga chelijova. **25** Ndava muni mundu yoyoha mweiyuwanila lilozi nambu nakulihengela lihengu mwenuyo ndi ngati mundu mweakujilola pamihu paki muchilolilo. **26** Akujilola mwene, kangi ihamba na kukosiwa cheavi. **27** Nambu mundu mweilola bwina malagizu yeyivi yabwina neju yeiyikuvalikekesa vandu, na mundu mwenuyo akayendelela kukamula malagizu ago, ndi lepi kuyuwanila ndu nambu kandahi kukosiwa, nambu akuihengela, mundu mwenuyo yati imotisiwa mukila chindu cheikita. **28** Ngati mundu akajiholalela kuyva akumuyogopa na kumfugamila Chapanga, na kuni akuudilalila lulimi Iwaki, hinu kumuyupa kwa Chapanga kwangali mana na akujikonga wamwene. **29** Njila yabwina na chakaka ya kumuyupa Chapanga ndi yeniyi: Kuvatangatila vakiva na valipwela mu ng'ani kwavi, na kujiyangalila wamwene ukoto kuhakaswa na mulima uwu.

2 Valongo vangu, chemukumsadika BAMBU Yesu Kilisitu, BAMBU wa ukulu, mkoto kuvalola vandu kwa kuvalola pamihu. **3** Tijova mundu mmonga mweawalili pete ya mashonga gamahela na nyula yabwina iyingila mngonganu winu, na bahapo iyingila mundu mngangu mwawalili nyula yeyihakil. **4** Ngati mkumtopesa mundu yula mwawallili nyula zabwina na kumjovela "Tama penapa pabwina," Na kumjovela mngangu yula, "Veve, yima ukwo," Amala "Tama pahi apa," **5** Myuwanila! Valongo vangu vaganu, Chapanga avahagwili vandu vangangu pamulima apa muni ahotola kuvamotisa neju musadika na kupokela unkosi wevitalalila vala vevamanili. **6** Nambu nyenye mkuvavevesa vangangu! Wu, vana vindu vyamahele mihalu? **7** Wu, lepi avo vevakulliliga liina lila labwina la kwa Dadi, Muwumba wa lumuli, ndi angang'anamuka Yesu Kilisitu, ndi nyenye vandu vaki? **8** Ngati chakaka na kawaka ulangisa wowoha wa kung'anamuka. **9** Nambu mkavabagula vandu kwa kuvalola pamihu ndi mukumbudila Chapanga

na yati mwihamuliwa na malagizu kuvya mbudili. 10 uhamula uvaha kuliku vangi 2 Tete tavoha tibuda Mundu mweangayidakila mhilu umonga pagati ya munjila ndalindali. Nambu ngati mundu ibuda lepi malagizu goha ya Chapanga, mundu uyo yati ibuda mukujova, mwenuyo ndi akangili ihotola kujilongasa kudanya lilagizu loha. 11 Muni yulayula mweijova, mwene mumatendu gaki goha. 3 Tete tivika chipandi "Ukoto kukita ugoni," Ajovili mewa "Koto kukoma." cha lyuma chidebe chechikungwi nyosi mumlomo Ndava yeniyo hati ngati wangakita ugoni nambu wa falasi, muni vatyidikila, na kwa kuhuta tihotola ukomili veve wangakamula malagizu. 12 Hinu, mjova kumlongosa kwokoha kwetigana. 4 Mewawa na watu, na kuhenga ngati vandu vevihamuliwa kwa malagizu hati ngati uvaha neju, na ukang'wa na chimbungululu gegilekesesa vandu. 13 Muni Chapanga ilangisa chikali nambu yihotoleka kung'anambuswa na chipandi lepi lipyana peakumuhamula mundu angali lipyana. chidebe cha ubau, na kuhamba kwokoha mgendesa Nambu vandu vevavi na lipyana yati viyogopa lepi watu kweigana 5 Mewawa, lulimi pamonga ndi kuhamuliwa na Chapanga. 14 Valongo vangu, kuvu chiungu chidebe cha higa, nambu chihotola kumekela chiyonjokesu choki mundu kujova avi na sadika, mambu gakulu neju. Holalela motu udebe chauhotola nambu nakulangisa kwa kuhenga? Wu sadika yeniyo yihotola kumsangula? 15 Ukmamlola mlongo waku mweisadika mhaja amala mlumbu avi lepi na nyula amala chakulya. 16 Ngati veve ukamjovela, "Uhamba bwina ukayota motu na kuyukuta." Changali kuvapela chindu chochoha. Wu, chikuntangatila kyani? 17 Mewawa sadika yene changali matendu yifwili. 18 Nambu mundu ihotola kujova, "Veve uvi na sadika, nene nivi na matendu!" Hinu nilasa mundu chaihotola kuvya na sadika changali matendu, na "Nene yati kuvya na sadika yangu kwa matendu gangu." 19 Kwa lulimi tete tikumsengusa BAMBU Wu, veve usadika kuvya avi Chapanga mmonga? na Dadi witu. Kwa lulimi lulolo tikuvapela likoto Chabwina! Nambu hati mzuka gisadika chenicho na vandu, vevawumbi kwa luhumu wa Chapanga. 20 kuvagaya kwa wogohi. 21 Myimu veve! Wu, wigana Malovi ga kumotisa na ga likoto gihuma mumlomo kulangiswa kuvya mundu mweijova nikumsadika umonga. Valongo vangu mambu ago giganikiwa lepi Chapanga kuni ilangisa lepi matendu, sadika ya kuvya chenicho. 22 Wu, chinyepa chimonga chihotola mundu mwenuyo yifwili? 23 Wu, Ibulahimu gogo kuhumisa manji geginyong'onya na gegivava? 24 Witu ayidakili wuli kuvya mbwina palongolo ya Valongo, wu, mkongo wa mtini uhrotola kupambika Chapanga? Ndi kwa matendu gaki, peamuwsili zeituni? Amala mkongo wa zeituni uhrotola kupambika mwana waki Izaki avya luteta pa lusanja lwa luteta. 25 Ndi gatimili Mayandiku alangisa kwa kukita matendu gabwina muwumi waki Gamsopi chegijova, "Ibulahimu amsadiki Chapanga, gegikitika kwa unglongondi na luhala. 26 Nambu na kwa sadika yaki ayidakili kuvya mundu mbwina." ngati mitima yinu yimemili wihi, kuvahakalila vangi Palongolo yaki ndi Ibulahimu akemiwi nkози wa na kujigana warmwene, hinu mkoto kufiya uchakaka Chapanga. 27 Mlola hinu, kuvya mundu iyidakili kwa kujilumba na kujova udese. 28 Luhala ngati kuvya mbwina palongolo ya Chapanga kwa matendu lwenulo nakuhuma kunani kwa Chapanga, nambu gaki, na lepi kwa sadika yene ndu. 29 Mewawa pamulima na lwa chimundu na lwa Setani. 30 Muni yavi kwa yula mkemi mweikemiwa Lahabu, mwene popoha pepavi na wihi na kujigana mwavene, pavi ayidakili kuvya mbwina palongolo ya Chapanga na chitututu na uhakau woha. 31 Nambu luhala ndava ya kuvapokela vamang'omesi na kuvatangatila lweluhuma kunani kwa Chapanga hoti yinyambili, vatila kwa kuitilita njila yingi. 32 Hinu ndi kujova, higa yigana uteke, na kuvagana vandu, yimemili lipyana na changali mpungu yifwili, mewawa sadika changali matendu gabwina, kawaka kubagula amala uhomela. matendu yifwili.

18 Vandu vevigana uteke vikita mambu ga kuleta uteke kwa vandu vangi, chechihumila ndi kuvya vabwina palongolo ya Chapanga.

3 Valongo vangu, vamahele vinu vakotoka kuvya vawula. Ngati chammanyili, tete vawula yati tipata

4 Ngondo na kukomana kwinu kuhuma koki? zinu zimeminwi na makele. **3** Zahabu na feza Kwiuhuma muminogo yinu yihakau ndi zezikomana yinu na zimeli chilali. Na chilali chenicho yati yivya mugati ya higa zinu. **2** Mnogela neju vindu na ulangisu winu, Yene yati yilya higa yinu ngati motu. ndava muni mwipata lepi nambu mujitendekili hati Nyenye muvili vindu mumagono ago ga mwishu. **4** kukoma. Mwilogola wihi kupata vindu vyevavi navyu Mlola! Mwangavalipa luhuna vanalihengu vevahengili vangi nambu mukuvipata lepi ndi muvi na luhonda na lihengu murnigunda yinu. Myuwaniila kulungamika komana. Mpata lepi chemwigana muni mukumuyupa kwavi. BAMBU Chapanga mweavi na makakala lepi Chapanga. **3** Kavili, pemwiypa mupata lepi ayuwini kuvemba kwavi. **5** Mtamii pamulima kwa ndava muni mwiyupa kwa maholo gahakau, mwiyupa kugana kujisangalusa neju. Mjikulupalisi mwavene ndava ya kuyukutisa mnogo winu. **4** Nyenye ndi ngati ng'ombi cheyikulupili changali kumania ligono vandu mwangasadikika ngati vakemi. Mwimanya la kuhinjwa. **6** Muvhahamili na kuvakoma vandu lepi kuvya nkozi wa mulima uvu ndi kuvya likoko vangavabela! **7** Hinu, valongo vangu, mlindila mbaka wa Chapanga? Mundu yoyoha mweigana kuvya BAMBU peibwela. Mlola mlimaji cheilindila mbeyu nkozi wa mulima ivya likoko wa Chapanga. **5** Mkoto yeamiji pandima muni abena mabenu gabwina. kuholalela kuvya Mayandiku Gamsopi gjova malovi Mwene ilindila kwa kukangamala fula za kutumbula gawaka, pegijova, "Mpungu mweavikiwi na Chapanga mbaka za mwishu. **8** Na nyenye mewa mganikiwa avi na wihi uvaha ndava yitu ya Mpungu Msopi kuvya na usindimala, mkangamalisa mitima yinu, mweamvikii mugati yitu." **6** Nambu, ubwina wetipewa ndava ligono la kubwela kwaki BAMBU luvi papipi. **9** na Chapanga una makakala neju, ngati chegijova Valongo vangu, mkoto kung'ung'utilana mwavene. Mayandiku, "Chapanga akuvatova vevimeka nambu Mkoto kuhamuliwa na Chapanga, yula Mweihamula akuvapela vangolongondi ubwina waki." **7** Hinu, avi papipi kuyingila pa mlyangu. **10** Valongo vangu, mujivika pahi ya Chapanga, mumbela Setani ndi yati muvakumbuka vamlota va Chapanga vevajobvili kwa akuvatila. **8** Mya papipi na Chapanga, ni mwene yati liina la BAMBU, muni kuvya luhumu lwa kukangamala ibwela papipi na nyenye. Msanja mawoko ginu nyenye mukung'ahika. **11** Tikuvakemela avo vana vamotisiwi mwemkumbudila Chapanga! Mjinyambisa mitima yinu muni vasindimili. Myuwini Ayubu cheasindimili, na vahomela nyenye! **9** Mya ngolongondi, mvemba na mmanyili ndi BAMBU chamhengili mbaka pamwishi. kuwombeleza, luheku lwinu luvya kuvemba, kuheka Muni BAMBU amemili lipyana na ubwina. **12** Neju kwinu kuvya ungelongondi. **10** Mya ngolongondi pa genago goha, valongo vangu, mkoto kulapa palongolo ya BAMBU, na mwene yati akuvakwiha. **11** kwa kunani kwa Chapanga, amala kwa mulima, Valongo, mkoto kulungamilana nyenye kwa nyenye. amala kwa chindu chingi chochoha. Mjova "Ena" Mwakumjova mlongo waki na kumhamula, akujova ngati mana yinu ena, na "Lepi" ngati mana yinu na kuihamula malagizu. Ngati ukuyihamula malagizu ndi lepi, na penapo yati mwihamuliwa lepi na hinu veve ukuyidakila lepi nambu ukuyihamula. **12** Chapanga. **13** Wu, kuna mundu yoyoha pagati yinu Chapanga mwene ndi mwavikili malagizu na kuhamula ana mang'ahiso? Iganikiwa kumuyupa Chapanga. vandu. Ndi mwene ndu mweihotola kusangula vandu Wu, avili mwana luheku? Iganikiwa kuyimba nyimbu na kukoma. Hinu, veve ndi yani hati uvahamula za kulumba. **14** Wu avi mweavi na utamu pagati yinu? vayaku? **13** Hinu, myuwaniila mwemjova, "Lelu amala Iganikiwa kuvakemela vagogo va msambi wa vandu chilau yati tihamba kumuji nunuyu na kutama kwenuko vevakumsadika Chapanga, ndi yati vakumyupila mwaka woha kugulisa vindu na kupata mashonga." na kumnyala mahuta kwa liina la BAMBU. **15** **14** Nyenye mmanyili lepi gegihumila chilau muwumi Vakayupa kwa sadika mtamu yati ilamiswa, BAMBU winu! Nyenye ngati lyohi lelihumalila lukumbi ndu na yati akumlamisa na kumbudila kwaki Chapanga kuyaga. **15** Mganikiwa kujova naaha. "BAMBU akagana yati kulekekeswa. **16** Hinu, mjovelana nyenye kwa yati titama na kukita chenichi amala chila." **16** Nambu nyenye kubuda kwinu na myupilana muni mlamiswayi. hinu mwimeka na kujilumba. Kumeka kwenuko ndi Luyupu lwa mundu mbwina luna makakala ga kukita uhakau. **17** Nambu, mundu yoyoha mweamanyili gamahelle. **17** Eliya avi mundu ngati tete. Ayupili kwa lijambu labwina leiganikiwa kukitwa, nambu ikita lepi kukangamala fula yikoto kutonya ndi yatonyili lepi ndi akumbudila Chapanga.

5 Hinu myuwaniila nyenye muvi na vindu vyamahele!

Mvemba na kuwombeleza ndava ya mang'ahiso gegakuvabwelela. **2** Vindu vinu viwolili, na nyula

pamulima miyaka yidatu na miehi sita. **18** Ayupili kavili, fula yatonyili na mulima wapambiki mabenu gaki. **19** Valongo vangu mmonga akayaga ndava ya uchakaka, na mundu yungi akamuwyisa, **20** manya kuvya mundu mwenuyo mwakumuwyisa

kumbudila Chapanga kuhuma munjila zaki zihakau,
yati akumsangula mundu mwenuyo kuhuma mulifwa,
na yati akumkita Chapanga amuwusila kubuda kwaki
kwamahele.

1 Petili

1 Nene Petili mtumi wa Yesu Kilisitu, nikuvayandikila nyenye vandu mwemuhaguli na Chapanga, ndi mwampechangini na mwitama ngati vajumbiswa kwenuko Ponto na Galatia na Kapodokia na Asia na Bisunia. **2** Dadi Chapanga avamanyili na avahagwili nyenye kuhumila kadeni kulandana na uganu waki, na mkiti mwavamsopi kwa mpungu, muni mumyidikila Yesu Kilisitu na kunyambiswa kwa ngasi yaki. Nikuvaganila ubwina na uteke wamahele. **3** Chapanga alumbiwa na Dadi wa BAMBU witu Yesu Kilisitu! Kwa lipana laki likulu atikilili tivelekewa upya kwa kumukisa Yesu. Lilovi lenili litipelili huvalila ya magono goha gangali mwishu, **4** na hinu tilindila kupata vindu vyabwina vyangahotoleka kuwola amala kuhalabika amala kujimika, ndi Chapanga avavikili vandu vaki kunani. **5** Na nyenye mvikiwa ulonda kwa makakala ga Chapanga kwa njila ya sadika mupatayi usangula. Usangula wenuwo Weutendelekiwi kugubukuliwa mumagano ga mwishu. **6** Mhekelela ndava ya lijambu lenilo, pamonga hinu, kwa lukumbi luhupi, yati mganikiwa kung'ahika ndava ya kulingiwa mu njila ndalindali. **7** Kulungiwa kwenuko ndi kugana kulola sadika yinu ndi ya chakaka. Hati zahabu yene yeyihalabika yilingiwa kwa motu, mewawa na sadika yinu, ndi chindu chivaha kuliku zahabu, ndi yiganikiwa yilingiwa muni yisindimala. Penapo yati mwipokela ulumbiwa na ukulu na kutopeswa ligono lila Yesu Kilisitu peibwela. **8** Hati ngati mwangamuwona, mumganili, ngati hati hinu mukumuwona lepi, nyenye mukumusadika. Mwiheka kwa luheku lukulu lwangajoveka, **9** ndava mwipokela chila chemwichilonda, ndava ya kusadika kwinu, ndi kusanguliwa kwinu. **10** Vamlota va Chapanga vaktitili umang'omesi na kukotakesa neju ndava ya usangula wula, vakalota ndava ya njombi ndi nyenye ngamupewili. **11** Vaganayi kumanya lukumbi lwoki na yivya wuli. Kwa chindu chenicho cha ajovili Mpungu wa Kilisitu mweavi mugati yavi, mwealongolili kujova kuvya Kilisitu yati gakumkolela mang'ahiso na ukulu weubwela. **12** Chapanga avagubukulili vamlota avo ngati vangajihengala vene nambu ndi vevahengili nyenye mwemwamali kuyuwana, pevajovili mambu gala ndi gemyuwini kuhuma kwa vandu vevikokosa Lilovi la Bwina kwa njila ya Mpungu wa Chapanga mweatumwili kuhuma kunani. Hati vamitumi va kunani kwa Chapanga vinogela kumanya. **13** Hinu, mijitendelekela neju, na myva mihi na mijilongosa mwavene. Mvika huvalila yinu yoha kwa mumota yila

yemwipewa lukumbi Yesu Kilisitu peigubukuliwayi! **14** Myva ngati vana va Chapanga veviyidakila, mkoto kutama kwa kulanda kangi mnogo wa uhakau ngati wemwavili nawu lukumbi pemwangamanya Chapanga. **15** Nambu mganikiwa muvyu vandu vamsopi mumatendu gini goha gemwikita, ngati Chapanga mweavakemili cheavili msopi. **16** Muni Mayandiku Gamsopi gjiova "Myva va Msopi, muni Nene ndi Msopi." **17** Pemukumuyupa Chapanga, nyenye mkumkemela Dadi. Hinu, mmanya kuvya mwene akumhamula kila mundu ngati cheakitili, Chapanga angahagula. Hinu mtama bwina pamulima apa ngati vayehi kwa kumtopesa neju Chapanga. **18** Muni mmanyili kuvya nyenye mwasanguliwi kuhuma mulugendu lwa chiyimu, gemwapokili kuhuma kwa vagogo vinu. Nambu mwasanguliwi lepi kwa vindu vyevihalabika, ngati maganga ga feza na zahabu, **19** nambu yavili kwa ngasi ya Kilisitu yeyivii chindu chivaha neju. Mweavi ngati mwana limbelele mwanga chilema amala libala. **20** Ahaguli na Chapanga kwakona kuwumbiwa mulima uwu, nambu agubukuliwi magono aga ga mwishu ndava yinu. **21** Kwa kuptitali Kilisitu, mkumsadika Chapanga, mweamyukisi na mweamlumbili, hinu sadika yinu na huvalila yinu yivya kwa Chapanga. **22** Hinu ndava munyambisiwii mtima kwa kuyidakili uchakaka, muni muvagana vayinu changali uhomela. Mganaganu nyenye kwa nyenye kwa mtima woha. **23** Ndava muni nyenye mpewili wumi wa mupya, lepi ngati vana vevahumili kwa mundu mweifwa nambu Dadi mweitama magono goha gangali mwishu, kwa njila ya ujumbi wa Chapanga weuvi mumi na weusindimala. (aiōn 9165) **24** Ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Kila mundu ndi ngati mahamba, na ukulu waki woha ndi ngati maluva ga mudahi. Ginyala na maluva gigwa. **25** Nambu lilovi la BAMBU lisigallila magono goha gangali mwishu." Lilovi lenilo ndi Lilovi la Bwina lemwakokosiwi. (aiōn 9165)

2 Hinu, mleka uhakau woha, udese na uhomela na wihi na luga ya maligu vikoto kuvya kangi. **2** Muwananganayi na vana vang'enya vevavelekiwi hinu chevinogela mavele, magono goha munogela lilovi la Chapanga, ngati mwana cheinogela mavele muni ndava ya lenilo mupatayi kukula na kusanguliwa. **3** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mmanyili nyenye mwavene kuvya BAMBU ndi mbwina." **4** Hinu, mumhambila BAMBU! Mwene ndi ngati liganga lelivi mumi lelabelaliwi na vandu, nambu lihaguliwi na Chapanga ngati liganga la mashonga gamahale. **5** Nyenye mewa ngati maganga mumi mkajengeka na

kuyva nyumba ya chimpungu ndi yati mhengela ngati ya kutoviwa ndava ya kubuda kwemhengili? Nambu vateta vamsopi, kuwusila luteta lwa chimpungu lwa hati ngati msindimala mang'ahiso pamonga mkitili kumganisa Chapanga kwa njila ya Yesu Kilisitu **6** gabwina, Chapanga yati akuvamotisa. **21** Genago Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Nihagwili liganga goha ndi gemwakemeliwi, muni Kilisitu mwene la mashonga gamahale lenkulivika pakona ku Siyoni, ang'ahiki ndava yinu, na akulangisi cheuganikiwa liganga likulu la mkingisa, lelihaguliwi na la mashonga kuhenga, muni mkiti ngati mwene cheakitili. **22** Mwene gamahale. Mundu mwakumsadika mwenuyo yati ikola ambudili lepi Chapanga, mewa ahotwili lepi kujova lepi soni." **7** Kwa nyenye mwamwisadika liganga lenilo udesi. **23** Vandu pevamligili mwene ayangwili lepi lina utopesa uvaha nambu kwa vala vangasadika, liligu. Peang'aiswi mwene avakitili lepi vamyogopa, ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Liganga levabelili vajengaji, hinu ndi livili liganga leliganiwiwa neju kuliku gangi." **8** Mewawa Mayandiku Gamsopi gijova, "Liganga lenilo ndi liganga la kujikuvala vandu, na litalau la kuvagwisa vandu." Vandu vikuvala kumganisa Chapanga. Kwa kutoviwa kwaki. Nyenye ndava muni vangasadika ujumbi wa Chapanga. Na mlamiswi. **25** Ndava nyenye mwavili ngati limbelele chenichi ndi chevapangiwi. **9** Nambu nyenye ndi leliyagili, nambu hinu mumuwuyili Mdimaji na Mlonda vandu mwemuhamguliwi na Chapanga, muvi vamtetwa miipungu yinu.

va Unkosi, vandu va likabila la Msopi, vandu va Chapanga mwene, mwemuhamguliwi kulikokosa lihengu livaha la Chapanga mweavakemili kuhuma muchitita, muyingila mulumuli lwaki lwa kulangasa. **10** Kadeni apo nyenye mwavili lepi vandu va Chapanga, nambu hinu ndi vandu vaki, magono ago mwangahengelwa lipyana la Chapanga, nambu hinu muhengawi lipyana laki. **11** Valongo vangu, nikuvayupa nyenye ngati vayehi na vajumbaji pamulima apa! Mleka mnogo winu uhakau wemuvelekiwi nawu weubelana na mpungu winu. **12** Mutama bwina pagati ya vandu vangamanya Chapanga, hati ngati vakuvakupakisa mukiti uhakau, pevakugawona matendu ginu, na Chapanga peibwelayi yati vakumulumba ligono peibwela kuvalumula vandu. **13** Hinu, muvayidakila vandu vana uhotosa ndava ya BAMBU. Mumyidakila nkosi mweavichlongosi mkulu neju, **14** kuvayidakila vakulu vevahaguliwi nayu, kuvalumula vandu vala vevikita uhakau na kuvalumba vandu vala vevikita gabwina. **15** Ndava muni Chapanga igana mukita gabwina, kupitila nyenye muvakita vandu vayimu vakotoka kujova mambu vangagamanya. **16** Mtama ngati vandu vevalekekisi, nambu mkoto kuhengela ulekekeswa winu ngati ukupakiswa wa kukitila uhakau, nambu mtama ngati vatumisi va Chapanga. **17** Muvatopesa vandu voha, muvagana valongo vinu vevakumsadika Kilisitu, mumtopesa neju Chapanga na mumtopesa nkosi. **18** Nyenye vavanda, muvatopesa vakulu vinu kwa utopesa woha. Lepi vala vabwina ndu na vapolu, ndi mewa vevavili na ligoga. **19** Muni ngati mkangamala mvinisu wa mang'ahiso gangaganikiwa ndava muni mmanyili kuyva Chapanga igana chenicho, ndi Chapanga yati akuvamotisa. **20** Wu, yati mwipata njombi yoki mkakangamala ndava

ya kutoviwa ndava ya kubuda kwemhengili? Nambu vateta vamsopi, kuwusila luteta lwa chimpungu lwa hati ngati msindimala mang'ahiso pamonga mkitili kumganisa Chapanga kwa njila ya Yesu Kilisitu **6** gabwina, Chapanga yati akuvamotisa. **21** Genago Muni Mayandiku Gamsopi gijova, "Nihagwili liganga goha ndi gemwakemeliwi, muni Kilisitu mwene la mashonga gamahale lenkulivika pakona ku Siyoni, ang'ahiki ndava yinu, na akulangisi cheuganikiwa liganga likulu la mkingisa, lelihaguliwi na la mashonga kuhenga, muni mkiti ngati mwene cheakitili. **22** Mwene gamahale. Mundu mwakumsadika mwenuyo yati ikola ambudili lepi Chapanga, mewa ahotwili lepi kujova lepi soni." **7** Kwa nyenye mwamwisadika liganga lenilo udesi. **23** Vandu pevamligili mwene ayangwili lepi lina utopesa uvaha nambu kwa vala vangasadika, liligu. Peang'aiswi mwene avakitili lepi vamyogopa, ngati Mayandiku Gamsopi chegijova, "Liganga levabelili vajengaji, hinu ndi livili liganga leliganiwiwa neju kuliku gangi." **8** Mewawa Mayandiku Gamsopi gijova, "Liganga lenilo ndi liganga la kujikuvala vandu, na litalau la kuvagwisa vandu." Vandu vikuvala kumganisa Chapanga. Kwa kutoviwa kwaki. Nyenye ndava muni vangasadika ujumbi wa Chapanga. Na mlamiswi. **25** Ndava nyenye mwavili ngati limbelele chenichi ndi chevapangiwi. **9** Nambu hinu mumuwuyili Mdimaji na Mlonda vandu mwemuhamguliwi na Chapanga, muvi vamtetwa miipungu yinu.

3 Mewawa, na nyenye vadala muvatopesa vagosi vinu, ngati vavi vangi vangasadika lilovi la Chapanga, vasadika kwa kulola matendu ginu. Yati vihutika changali kujovewa lilovi, **2** muni yati vilola matendu ginu chemwitama bwina na wa utopesa. **3** Kujinyambisa kwini kukoto kuyva cha kuvala ndu, ngati kutiva mayunju mitindu ya kukangasa, kuvala vindu vyevitengenizwi kwa zahabu, na nyula za mashonga gamahale. **4** Nambu, kujinyambisa kuyva kwekuhuma mugati ya mitima yinu, kujinyambisa kwangahalibika, na mtima wabwina upoli, chenicho ndi chindu chabwina neju kwa Chapanga. **5** Ndava chenichi ndi chavajinyambisi vadala va msopi va kadeni, vala vevamhuvali Chapanga. Vajinyambisi kwa kuvayidakila vagosi vavi. **6** Ngati Sala cheamyidakili mngwana waki Ibulahimu, akamkemela bambu. Nyenye hinu muvi vana va Sala ngati mwikita gabwina changali kuyogopa. **7** Mewawa na vagosi nyenye, mutama na vadala vinu kwa luhalu, kuni munanya kuyva vene valendili kuliku nyenye. Hinu mganikiwa kuvatopesa, ndava yati mwipokela nawu njombi ya wumi wa Chapanga ndi wumi wa magono goha gangali mwishu. Ngati mwikita chenicho kawaka chindu chechidivalila gala gemukumuyupa Chapanga. **8** Kwa kumalikisa njova naha, muvya na mtima umonga na kuhengelana lipyana, na kuganana ngati valongo, muvya vapolu na vangolongondi. **9** Mkoto kuvawuyisila vandu uhakau kwa uhakau, amala liligu kwa liligu, nambu muvamotisa, ndava ago ndi gemukemeliwi na Chapanga kuhenga, namwene yati akuvamotisa. **10** Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, "Mundu yoyoha mweigana kuhekelela kutama, na kulola magona gabwina, mlomo waki

akotoka kujova udese na lulimi lwaki lukoto kujova higa wemuvelikwi nawu, nambu mutama ngati gahakau. 11 Mundu mwenuyo ndi aleka uhakau, cheigana Chapanga. 3 Ndava kadeni mwavi na akita gabwina. Kangi alonda uteke kwa mtima waki magono gamahele ga kukita gala gevhenga vandu woha. 12 BAMBU akuvayangalila bwina vandu vangammanya Chapanga. Mweatamili wumi wa vevakumganisa na makutu gaki giywana bwina ukemi na mnogo uhakau na kugala na luhonda pevakumuyupa. Nambu BAMBU akuvayidakila lepi na mselebuko kwekuhengeka mambu ga soni vevikita uhakau." 13 Wu, yani mweihotola kuvalemasu na kugala neju na kugundamila vimong'omong'o, nyenye ngati mwikangamala kukita gabwina? 14 ndi vindu nya kumyomesa Chapanga. 4 Hinu Nambu, hati ngati yati mwing'ahika ndava ya kukita vandu avo vangammanya Chapanga vikangasa ga kumganisa Chapanga, ndi mmotisiwi. Mkoto ndava nyenye mwangawungana nawu kangi, mu kumyogopa mundu yoyoha, mkoto kuvya mtahu. matendu gavi ga soni njwe vene vakuvaliga. 5 15 Nambu mumgundamila Kilisitu mugati ya mitima Nambu vandu avo yati viyangula vene palongolo yinu na mumtopesa mwene ndi BAMBU. Magono ya Chapanga peakuvahamula vandu vevavi vakona goha jitendelekela kuvayangula vevakuvakota mambu mumi na vevafwili. 6 Yeniyi ndava Lilovi la Bwina ga huvalila yeiyivi mumitima yinu, 16 nambu mkita lelakokosiwi mewawa kwa vandu vevafwili, hati chenicho kwa upoli na kwa utopesa. Muvya na mtima ngati vahamuliwi kufwa muwumi wa chihiga, ngati weulangisa mwangabuda, muni permwiligiwa, vala vandu vangi chevihamuliwa. Yakokokwisi kwavi muni vevijova uhakau ndava ya matendu ginu gabwina muwumi wavi wa chimpungu ngati Chapanga cheavili mukuwungana na Kilisitu, yati vikola soni. 17 Chabwina mumi. 7 Mwishi wa mambu goha uvi papipi. Hinu kung'ahika ndava ya kukita gabwina, ngati chenicho mwiganikiwa kuvya na mpangu mumitima yinu, ndi cheigana Chapanga, kuliku kung'ahika ndava mvyu mihi muni muhotola kumuyupa Chapanga. ya kukita gahakau. 18 Muni Kilisitu mwene afwili 8 Neju pa genago goha mgananayi neju nyenye mala yimonga ndu, ndava ya kubuda kwa vandu kwa nyenye, ndava uganu ugubika kumbudila voha, mwene mweakumganisa Chapanga afwili Chapanga kwamahele. 9 Mkalibisana kwa uganu ndava ya vandu vangamganisa Chapanga, muni nyenye kwa nyenye changali kuvembeneka. 10 Kila avapeleka nyenye kwa Chapanga. Akomiwi chihiga mundu atumila chipanji cheapewili na Chapanga nambu Mpungu Msopi amkitili kuvya mumi kavili. 19 kuvatangatila vandu vangi. Kila mmonga iganikiwa Mewawa kwa njila ya Mpungu Msopi mwenuyo ndi kuhengela bwina njombi zevapewili kwa ubwina akahamba kuzikokosela mipungu yeayavili muchifungu, wa Chapanga. 11 Mundu yoyoha akajova chindu, 20 zenizo ndi mipungu ya vandu vevabelili kumyidakila malovi gaki gavyai ngati malovi ga Chapanga. Chapanga penapo kadeni. Chapanga peavalindila kwa usindimala, lukumbi lula Nuhu peajengayi watu uvaha weukemiwa Safina. Na mugati Safina yeniyo mwavi na vandu vadebe ndu. Vandu nane ndu ndi vevasanguliwi manjani, 21 na manji ago ndi ulangisu ya ubatizu weukuvasangula nyenye hinu. Lepi ndava ya kunyambisa uhakau muhiga, ndi ngati lilaganu lelivikiwi kwa Chapanga kwa mtima wangajova angabuda palongolo ya Chapanga. Yikuvasangula kwa njila ya kuyuka kwa Yesu Kilisitu, 22 mwene ahambilil kunani kwa Chapanga na atamili pandu pa utopesa muchiwoko cha kulyela cha Chapanga ilongosa, vamitumi va kunani kwa Chapanga. Vakulu na vana makakala vavi pahi yaki kwenuko kunani.

4 Ndava muni Kilisitu ang'aiswi muhiga yaki, na nyenye mewa mwiganikiwa mujikamalisa mukuholalela kwinu ngati cheavili mwene, muni yula mweang'ahika higa alekini kumbudila Chapanga. 2 Kuhumila hinu, wumi winu weusigalili pamulima apa, mukoto kutama kwa mnogo uhakau wa

mang'ahiso gegivina neju gemwipata, ngati mpata chindu chiyehe chechihumila kwinu. 13 Nambu Kilisitu, muni mvyu na luheku neju lukumbi ukulu waki peugubukuliwa. 14 Mkaligiyawi ndava mukumulanda Kilisitu, muhekayi, ndava Mpungu wa ukulu ndi Mpungu wa Chapanga mweitama mugati yinu. 15 Ngati wing'aika kotoka kung'ahika ndava veve mkomaji amala muhiji amala mundu muhakau, amala mundu mweiyngilila mambu ga vandu vangi. 16 Nambu ngati ung'ahika ndava veve mu Kilisitu, ukoto kuvya na soni, ndi amlumba Chapanga, ndava veve ukumsadika Kilisitu. 17 Ndava lukumbi lwa uhamula wa Chapanga luhikili na itumbula na vandu vaki. Yikavya uhamula wenwoo utumbula kwitu tete, yiyya wuli, kwa vala vangasadika Lilovi la Bwina la Chapanga? 18 Ngati

chejijova Mayandiku Gamsopi, "Yikavya yinonopa vevahaguliwi na Chapanga pamonga na nyenye kwa vandu vevakumganisa Chapanga kusanguliwa, vakuvajambusa. Mewawa Maluko mweavi ngati yivya wuli, kwa vandu vangamyogopa Chapanga na mwana vangu akuvajambusa. 14 Mjambusanayi vevakumbudila?" 19 Ndi hinu, vandu vala veying'ahika muuganu waki Kilisitu. Mutama kwa uteke mwavohua kulandana na maganu ga Chapanga, viganikiwa nyenye mwemamu mugati ya Kilisitu.

vajivika vene mumawoko ga Chapanga mweavi Muwumba wavi msadikika na vayendelelayi kukita gabwina.

5 Nene namgogo chilongosi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, ndi mwenigawene namwene mang'ahiso ga Kilisitu na nene yati nivya muukulu waki weugubukuliwa. Nikuvayupa neju nyenye vagogo vayangu, 2 myva vadimaji wa msambi wa vandu vempewili na Chapanga, mliyangalila bwina, lepi ngati chemwigana nyenye nambu cheigana Chapanga. Muhenga lihengu lepi kwa mnogo wa kupata mashonga nambu muhenga kwa mtima winu woha. 3 Mkoto kuvalongosa kwa makakala vala vempewili kuuyangalila, nambu muvya luhumu lwa bwina kwa msambi wenuwo. 4 Na lukumbi Mdimaji Mkulu peibwela kavili, nyenye yati mpokela njingwa ya ukulu yangayagisa ubwina waki. 5 Mewawa na nyenye vasongolo muvayidakila vagogo vinu. Na mwavohua nyenye mganikiwa kuvya vangolongondi muhotola kutangatilana, muni Mayandiku Gamsopi gjiova, "Chapanga akuvabela vevimeka nambu akuvalangisa ubwina waki vangameka" 6 Hinu ndi, ngolongondi winu uvya pahi ya mumawoko ga Chapanga mweavi na uhotola, muni avayinula lukumbi Iweluganiwa. 7 Mumlekela mwene mambu geging'aha mitima yinu, muni mwene akuvayangalila. 8 Mjiyangalila, na myva mihi! Muni likoko winu Setani, itindila tindila ngati lihimba lelibuluma kumlonda mundu limmila. 9 Mumbela mwenuyo, myima cha kukangamala mu sadika, ndava mumanyili vakilisitu vayinu pamulima woha ving'aika ngati chemwing'aika nyenye. 10 Nambu mwakamala kung'ahika lukumbi luhupi, Chapanga mweavili na ubwina mugoha, mweavakemeli musingila mu ukulu waki wa magono goha gangali mwishu mukuwungana na Kilisitu. Mwene yati akuvakangamalisa, na akuvapela makakala na kuvakita mkangamala kuyima mumkingisa weusindimili. (aiōnios g166) 11 Kwaki kuvya uhotola magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) 12 Nivayandikili balua yeniyi yidebe kwa kutangatiliwa na Siliwano, mwenumuweni ngati mlongo wangu na msadikika. Nigana kuvasindimalisa mtima na kujova kuvya lijambu lenili chakaka ubwina wa Chapanga. Myima chakukangamala mu ubwina wenuwo. 13 Vamsadika vayinu vevavili ku Babeli

2 Petili

1 Nene Simoni Petili, mtumisi na mtumi wa Yesu Kilisitu. Nikuvayandikila nyenye mwempokili sadika yilayila yabwina neju yetapokili tete, kwa njila ya ubwina wa Chapanga witu na msangula Yesu Kilisitu. **2** Nikuvaganila ubwina wa Chapanga na uteke wamahele mukumanya Chapanga na Yesu BAMBU witu. **3** Kwa makakala gaki ga chi Chapanga, Chapanga atipelili mambu goha getigana muni titama cha kumuyupa na kumlumba Chapanga kwa kumanya mwene mweatikemili titama nayu mkulu na ubwina waki mwene. **4** Ndava yenyo atipelili njombi yaki yikulu na zabwina zeajovili akutipela, muni ndava ya njombi zenizo muni tuyepa mnogo uhakau weuvi pamulima, na kuyva ngati Chapanga cheigana tivyai. **5** Ndava yenyo, mkangamala myonjokesa ubwina musadika, na ubwina winu myonjokesa mumanya winu, **6** mukumanya kwinu myonjokesa kujilongosa mwavene, na mukujilongosa mwavene myonjokesa usindimala na mukusindimala myonjokesa kumyogopa Chapanga, **7** na mukuyogopa Chapanga myonjokesa unkozi wa chiulonga na pa genago yonjokesa uganu kwa vandu voha. **8** Mkavya na mambu genago kwa umahelle, yati mwivya lepi vakata nambu mwemhotola kukita gabwina na kuvatangatila vangi mukumanya BAMBU witu Yesu Kilisitu. **9** Nambu mundu mweangavya na mambu ago ivya ngalola, angahotola kulola vindu vya kutali na akoswi kuyva amali kunyambiswa kumbudila kwaki Chapanga kwa kadeni. **10** Hinu ndi, valongo vangu mkangamala neju ukemela winu na uhaguliwa wewakitwi na Chapanga uvya lijambu lelyiendeleta changali mwishu muwumi winu, ngati mkatama chenicho mgwa lepi mukumbudila Chapanga. **11** Kwa kukita genago yati myidikiliwa njwe kuyingila muunkosi wa magono goha gangali mwishu wa BAMBU na Msangula witu Yesu Kilisitu. (aiōnios g166) **12** Hinu yati niyendeleta kuvakumbusa magono goha mambu aga, pamonga mmali kugamanya na mkangamili muuchakaka wemwaupokili. **13** Niwona ndi lijambu labwina kwangu, lukumbi lwoha lwenitama mumi pamulima apa, kuvakenyemusa na kuvakumbusa kuvala mambu aga. **14** Muni nimanyili kuyva papipi yati nikuyivika patali higa iyi yeiyifwa, ngati BAMBU witu Yesu Kilisitu cheanijovili hotohoto. **15** Hinu, ndi yati nikita chochoha chenihotola, muni nikafwayi mugakumbukai mambu aga lukumbi lwoha. **16** Lukumbi petiwawulili kuvala ukulu wa kubwela kwaki BAMBU witu Yesu Kilisitu, tavajovili lepi humu

za udese kuhuma kwa vandu vevachenjili. Tete talolili ukulu waki mwene kwa mihi gitu. **17** Tete tavi lukumbi lweapepwili utopesa na ukulu kuhuma kwa Chapanga dadi, lukumbi lwami palwambwelili mwene mweavi na Ukulu Mkulu, lukajova, "Uyu ndi Mwanangu Mganu mwениganisiwi nayu." **18** Kangi, tavete tayuwini lwami ulo kuhuma kunani kwa Chapanga, lukumbi patavili pamonga nayu panani ya chitumbi chamsopi. **19** Kavili, ujumbi wewajovi vamlota va Chapanga timanyili kuvya wavili wa chakaka na nyenye yati mkita chabwina ngati mukuuyuwani ujumbi wenuo, muni ngati hahi cheyikuvalangasila muchitita mbaka ligono pekwicha na Kilisitu mweavili ndondo peilangisa mumitimba yinu. **20** Neju pa ago, mkumbuka kawaka mundu mweihotola kudandaula mwene ujumbi kuhuma kwa Chapanga weuvili mu Mayandiku Gamsopi. **21** Muni katu kawaka ujumbi Chapanga wabweli lepi ngati vandu chevigana vene, nambu vandu vajovili ujumbi kuhuma kwa Chapanga valongwiswi na Mpungu Msopi.

2 Pahumalili na vamlota vaudese pagati ya vandu, na mewawa vawula va udese yati vihumila pagati yinu. Vandu venavo yati viyingisa chamfiyu mawuliu ga udese na kumbela BAMBU mweavagombwili, ndava yenyo yati vakujiletela kuyongomela kwavi vene. **2** Kavili vandu vamahele yati vakuzilandia njila zavi zezileta soni, ndava yavi, vandu vangi yati vakuyivevesa njila ya chakaka. **3** Ndava ya mnogo wavi uhakau yati vakujipatila mashonga kuhuma kwinu kwa kuvajovelia humu za udese. Nambu Chapanga amalili kuhamula kuhumila kadeni kuyva yati akuvahamula, na avi mihi chakaka yati akuvakoma. **4** Yikavya Chapanga avahengili lepi lipyana vamitumi va kunani kwa Chapanga vevambudili, nambu avatagili pandu pepavi na mang'ahiso kuni vakungiwi minyololo kuchitita ng'ong'olo, vilindila ligono la kuhamuliwa. (Tartaroō g5020) **5** Mewawa Chapanga ahengili lepi lipyana mulima wa kadeni, penapo peatonyisi fula yeayaletili manji gamahelle gaugubika mulima wewavili na vandu vangamyogopa Chapanga. Nambu amsangwili Nuhu mweavi akuvakokosela vandu vakita gegakumganisa Chapanga, pamonga na vandu vangi saba. **6** Chapanga abunili milima ya Sodoma na Gomola, akayitinyisa kwa motu, akayikita yivya luhamu lwa mambu gegakuvapata vandu vangamyogopa Chapanga. **7** Amsangwili Lutu, mweakitayi gegakumganisa Chapanga, ndi mweaviniswi na kutama kwavi kwa uhakau kwa vandu vevabelili Malagizu. **8** Loti atamili pagati

ya vandu avo, na ang'ahiki neju mumtimu waki kila ligono pealolayi na kuyuwana matendu gavi kuyagisa malagizu gamsopi gevapokili. 22 Yivii ngati gahakau gevaktitayi. 9 Hinu ndi, BAMBU amanyili chakuvagombola mukulingiwa vandu vevakumuyupa Chapanga, nambu amanyili kuvavika vandu vahakau mumbunu mbaka ligono Chapanga peihamula vandu va mulima, 10 ndi vala vevilanda umnogo uhakau weuhakasa wa higa na kuvevesa uhotola. Vawula ava va udese ndi vinonopa mitima na vevimeka, vakuviliga na vavtopesa lepi viumbi yevina ukulu nya kunani kwa Chapanga. 11 Nambu hati vamitumu va Chapanga vana makakala neju kuliku vawula vaudese avo, nambu vakuvatakila lepi na kuvaliga viumbi avo palongolo ya BAMBU. 12 Vandu avo veviliga chochoha chila vangachimanya. Ndi ngati hinyama yangali luhalu, ndi vevilekewa na mwanakandahi vikamuliwa na kuhinjwa, kwevilanda chevawumbiwi. Yati vikomiwa ndava ya uhalabisa wavi vene. 13 Yati vilipiswa mang'ahiso ndava ya mang'ahiso gevahengili. Vene vihekelela kukita chochoha chechikuvaganisa mu mnogo wa higa zavi kangi ndi muhi njwee. Vandu venavo vana mwenendu uhakau na soni peviwungana na nyenye mukuvagongolela wa mselebuko wa muchakulya chinu, kuni vihekelela njila zavi za udese. 14 Mihu gavi gamemili ukemi na katu vileka lepi kumbudila Chapanga. Vene vakuvalongosa vandu vangayima chakukangamala mumitegu ya kumbudila Chapanga. Mitima yavi yiyovalili kuvya na mnogo wa kuvya na vindu vyamahale. Vene vapewi likoto na Chapanga! 15 Vayilekili njila yaselede, vakayaga na kuyilandu njila ya Balaamu, mwana wa Beoli ndi mwayovalili kupata mashonga kwa kukita uhakau, 16 akaywangiwa ndava ya uhakau waki. Lipunda langahotola kujova, likalongela kwa Iwami lwa mundu, adivalili lupengu lwa mlota uyo. 17 Vandu avo ndi ngati chinyepa zeziyumili ngati mahundi gegibuluswa na mpungu, Chapanga avavikili matamilu gavi pahala pa chitita chikulu. (questioned) 18 Vijova malovi gakumeka na gangavya gabwina, na kwa mnogo wavi uhakau wa higa kuvayonja vandu vala vevajbagwili magono gagaga na vandu vevitama mukumbudila Chapanga. 19 Vakuvajovela vandu yati vilekeswa kuhuma kuuvanda, pamonga vene ndi vavanda va vindu vyevihabisu wumi wavi, muni mundu ndi mvanda wa chochoha chila chechimtalalila. 20 Vandu vevamalili kulema muubuda wa mumulima kwa kugana kumanya BAMBU na Msangula witu Yesu Kilisitu, kangi vayidakili kukamuliwa na kuhotoleka lepi na uhaku, vandu venavo yati vivya vahakau neju kuliku pevatumbwili. 21 Ngayivi mbanga kwavi ngati ngavakotoka kumanya njila yeniyo ya kumganisa Chapanga kuliku kuyimanya na kangi kuyileka na humu yeyijova, "Libwa liwuyila madekelu gaki lena" Na yingi yeyijova, "Liguluvi lelisambisiwli libilinduka kangi mumadakali!" Ndi cheyivili kwavi hinu.

3 Vankozi vangu, yenyi balua ya pili yenikuvayandikila. Mubalua zivili izo nilingili kuyumusa maholo gabwina muluhala Iwinu kwa kuvakumbusa mambu aga. 2 Nigana mkumbuka malovi gegajoviwi na vamlota vamsopi, na mihilu yila ya BAMBU na Msangula gemwapewili na vamitumi vinu. 3 Kwa kutumbula nigana kuvakumbusa hoti mu magono ga mwishu yati vibwela vandu vevilanda mnogo wavi uhakau yati vakuvavevesa nyenye, 4 na kujova, "Ajobili yati ibwela! Wu, hinu avili koki? Vagogo vitu vafwili na kila chindh chisigalili ngati chechavili kuhuma kuwumbwa kwa mulima, vindu ndi vilavila ngati chayavili kuwumbwa kwa mulima!" 5 Vandu avo, kwa kugana kwavi, vikosiwa kuya kadeni Chapanga ajovili, kunani na pamulima pawumbiwi. Mulima wawumbiwi kuhuma mumanji na kwa manji, 6 na mewawa kwa manji gamahale, manji gamahale gegagubiki mulima na kuyongomesa. 7 Na kwa lilovi lilalila la Chapanga, kunani kwa Chapanga na mulima wa magono aga zivikiwi muni zitinyiswa kwa motu. Zivikiwi mbaka ligono lila la uhamula penapo vandu vangamyogopa Chapanga pevhahuliwa na kuhalibisa. 8 Nambu, vankozi vangu, mkoto kukosiwa chindh chimonga! Palongolo ya BAMBU ligono limonga ndi ngati miyaka elufu na miyaka elufu ngati ligono limonga. 9 BAMBU ikavila lepi kugakita gala geavahaidili ngati vandu chevhohalela ikavila. Mwene akuvasindimalila aganili lepi hati mundu mmonga ayaga, nambu igana kila mundu aleka kumbudila kwaki Chapanga. 10 Nambu Ligono la BAMBU yati libwela kwa kukenyemusa ngati kubwela kwa muhiji. Ligono lenilo kunani kwa Chapanga yati kuwuswa kwa chigigi chikulu, vindu vyoha vyevivili kunani yati vitiniswa na kuhalibisa. Mulima na vindu vyoha vyevivili mugati yaki yati vitiniswa. 11 Ndava muni kila chindh chihalabiswa namuna yeniyo, wu nyenye mganikiwa kuvya vandu va namuna yoki? Mganiwi kutama chamsopi na kumtopesa neju Chapanga, 12 mukulindila Ligono lila la Chapanga na kulikita libwela kanyata. Ligono lenilo kunani yati kutiniswa kwa motu na kuhalabiwa, na vindu vyaki vyevivili kunani yati viwungunyuka kwa motu. 13 Nambu tete, tilindila cheajovili Chapanga, tilindila kunani kwa mupya na mulima wa mupya ndi pandu pala kila mmonga ikita ga kumganisa

Chapanga. 14 Hinu vankozi vangu, pemwilindila Ligono lila, mkita chemwihotola kuvya vamsopi changabuda palongolo ya Chapanga na mtama nayu kwa uteke. 15 Na nyenye mkoto kukosewa usindimala wa BAMBU kuvya ndi fwasi ya kusanguliwa, ngati mlongo witu Pauli cheavayandikili kwa Iuhala Iweapewili na Chapanga. 16 Ago ndi geayandiki mubalua zaki zoha peilongalela lijambu lenilo. Mubalua zaki gavili mambu gamahelle gegigonopa kugamanya, ndi vandu vayimu na veking'anamuka, ngati cheving'anamusa pandu pang'i pa Mayandiku Gamsopi. Ndi vikulukisa kukomiwa kwavi vene. 17 Nambu nyenye vankozi vangu mmalili kumanya lijambu ili. Hinu mijiyangalila mkoto kuyagiswa na mabudilu ga vandu vangayidakila Malagizu, na kugwa kuhuma mukuyima kwinu cha kusindimala. 18 Nambu muyendelela kukula mukummany'a BAMBU witu na Msangula Yesu Kilisitu. Ukulu uvya kwaki, hinu na hati magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

1 Yohani

1 Tikuvayandikila nyenye kumvala mundu mmonga mweikemiwa Lilovi mweakuvapela vandu wumi wewavili kuhumila kadeni. Tete tamuyuwini na kumlola kwa mihi gitu tavete, tamlolili na kumukamula kwa mawoko gitu tavete. **2** Na yula mweileta wumi peabwelili, tamuwene tavete na hinu tijova malovi gaki na tikuvakokosela na kuvajovela ndava ya wumi wa magono goha gangali mwishu, mwene avili kwa Dadi na hinu atihumili tete. (aiōnios g166) **3** Chetachiweni na kuchiyuwana ndi chetikuvakokosela nyenye mewa, muni na nyenye muumonga wetivi nawu muni mukuwungana na Chapanga Dadi witu na Mwana waki Yesu Kilisitu. **4** Tikuvayandikila nyenye mambu aga muni nyenye na tete tivya na luheku lwelutimili. **5** Hinu, ujumbi wetauyuwini kwaki Yesu na wetavakosili ndi uwu: Chapanga ndi lumuli na kawaka chitita chochoha mugati yaki. **6** Tikajova kuvya mukuwungana nayu, nambu titama muchitita ndi tijova udese, na matendu gitu ga chakaka lepi. **7** Nambu ngati titama mu lumuli ngati mwene cheavili mu lumuli, tivya na umonga tete tavete pamonga na ngasi ya Yesu mweavi Mwana waki, yikutinyambisa kumbudila kwitu Chapanga kwoha. **8** Tikajova kuvya tikumbudila lepi Chapanga, tikujikonga tavete, na uchakaka uvi lepi mugati yitu. **9** Nambu tikayidakila na kujova kwa Chapanga kuvya tibudili, Chapanga ndi msadikika na yati ihenga gegiganikiwa, na mwene yati akutilekesa mabudilu gitu na kutinyambisa uhakau woha. **10** Ngati tikajova tikiti lepi uhakau, tikumukita Chapanga ndi mdese na lilovi laki livili lepi mugati mwitu.

2 Vana vangu nikuvayandikila mambu aga, muni mkoto kumbudila Chapanga. Nambu, akavya mundu ambudili Chapanga, tivii naku mmonga mweakutiyupila kwa Chapanga Dadi witu pahala pitu, mundu mwenuyo ndi Yesu Kilisitu mweavili mbwina neju. **2** Kilisitu ndi mweawusiwi luteta muni tilekekeswa kumbudila kwitu Chapanga, na lepi kubuda kwitu tete ndu, ndi kubuda kwa vandu va pamulima woha. **3** Ngati tikayidakila mihilu ya Chapanga tihotola kujova chakaka kuvya timmanyili Chapanga. **4** Mundu akajova ammanyi Chapanga, nambu nakugayidakila mihilu yaki, mundu mwenuyo ndi mdese, na uchakaka uvi lepi mugati yaki. **5** Nambu mundu yoyoha vawukili vakahamba, mwelandia lilovi la Chapanga, mwenuyo ndi ana chakaka vavi lepi vakwitu. **6** mundu yoyoha mwajiova kuvya uganu wa chakaka wa Chapanga ukamiliki mugati yaki. Naha ndi tihotola kuvya na uchakaka kuvya twungini nayu,

awungini na Chapanga, iganikiwa kutama ngati cheataamayi Yesu Kilisitu. **7** Vankozi vangu, mihilu iyi yenikuvayandikila lepi mihilu ya mupya, ndi mihilu yilayila yemwavili nayu kutumbula kadeni. Mihihi iyi ya kadeni ndi ujumbi wula wemwayuwini. **8** Hati na ha mihilu iyi yenikuvayandikila ndi mihilu ya mupya, na uchakaka waki ulolekana mugati ya Kilisitu na mugati yinu mewa. Muni chitita chiwukili, na lumuli lwa chakaka lumalili kutumbula kulangasa. **9** Mundu yoyoha mweijova kuvya avili mu lumuli, nambu akumyomela mlongo waki, mundu mwenuyo akona muchitita mbaka hinu. **10** Mundu yoyoha mweakumgana mlongo waki avi mu lumuli, na kawaka chochoha mugati yaki chechihotola lepi kumkita mundu yungi kumbudila Chapanga. **11** Nambu mundu yoyoha mweakumvenga mlongo waki avili muchitita, igenda muchitita, na amanyili lepi kweihamba, muni chitita chimkoywilu mihihi. **12** Nikuvayandikila nyenye vana muni kubuda kwinu kulekekisi kwa gala geakitili Kilisitu. **13** Nikuvayandikila nyenye mwavadadi muni mummanyili mwene mweavili kutumbula pakutumbula. Nikuvayandikila nyenye vasongolo ndava muni mumuhotwili Muhakau yula. **14** Nikuvayandila nyenye vana ndava muni mummanyili Dadi witu. Nikuvayandikila nyenye mwavadadi muni mummanyili Kilisitu mweavili kuhuma pautumbula. Nikuvayandikila nyenye vasongolo muni muna makakala, lilovi la Chapanga livili mugati yinu na mumuhotwili Muhakau yula. **15** Mkoto kuugana mulima, amala chochoha chechivili cha pamulima. Mundu mweakuugana mulima, kumgana Chapanga Dadi witu kuvi lepi mugati yaki. **16** Ndava vindu vyoha vyavi pamulima, ndi, mnogo uhakau wetivelekiwi nawu na mnogo wa kila chindu chevakuchilola na kuvigana kumeka ndava ya vindu yveuvili navyu pamonga na mambu geukita. Vyenyivo vyoha vihuma lepi kwa Chapanga Dadi witu, ndi vihuma kwa valimila. **17** Mulima pamonga na vindu vyaki vyoha vyevakuvigana vandu vihamba nambu mundu mweikita geigana Chapanga, yati itama magono goha gangali mwishu. (aiōnios g165) **18** Vana vangu, mwishu uvi papipi! Mwamali kuyuwana kuvya yula mweakumbela Kilisitu ibwela, na hinu vevakumbela Kilisitu vamahele vamali kubwela, na ndi timanyili mwishu uvili papipi. **19** Vandu avo vahumalili kwitu nambu vavi lepi vakwitu, ngavivya vakwitu ngavasigalili kwitu. Nambu mpungu Msopi kuhuma kwa Kilisitu, na ndi chakaka yaki. **20** Nambu nyenye mpokili

mewawa mmanyili kuvya udese wowoha wihuma kuhumila utumbula. Ndava yeniyo Mwana wa lepi muuchakaka. 22 Wu, mdese ndi yani? Ndi yula Chapanga abwelili pamulima muni ahalabisa lihengu mweibela kuvya Yesu Kilisitu ndi Msangula lepi. Mundu loha la Mhakau. 9 Kila mundu mweavili Mwana wa ngati mwenuyo ndi likoko wa Kilisitu, vakuvela Chapanga akumbudila lepi Chapanga ndava muni voha Dadi na Mwana. 23 Muni mundu yoyoha wumi wa Chapanga utama mugati yaki ihotola lepi mweakumubela Mwana, akumbela na Dadi mewa, na kumbudila Chapanga muni Chapanga ndi Dadi wavi. yoyoha mweakumuyidakila Mwana, akumuyidakila 10 Kwa njila yeniyo tihotola kuvamanya vevavili vana Chapanga na vevavili vana va Setani. Mundu yoyoha mwangakita gegavi gabwina palongolo yaki amala mundu mwanga mgana mlongo waki mwenuyo mwana lepi wa Chapanga. 11 Wenuwu ndi ujumbi wemwayuwini kuhumila kadeni kuvya: Tigananayi tete kwa tete. 12 Mkoto kuvya ngati Kaini mweavili mundu wa yula Muahakau akamukoma mlongo waki Abeli. Ndava ya kiki amkomili? Ndava matendu gaki gavi gahakau, na mlongo waki akitayi gabwina palongolo ya Chapanga. 13 Valongo vangu, mkoto kukangasa, ngati vandu va mulima vavavengii nyenye. 14 Tete Muni Mpungu Msopi akuvawula kila chindu, na timanyi kuvya tihumi mulifwa tiyngi mukulama, ndava mawuliwu gaki ndi gachakaka, lepi gaudeuse. Hinu, tivaganili valongo. Mwene mweangali uganu mwenuyo itama mumakakala ga lifwa. 15 Kila mweakumuvenga mlongo waki ndi mkomajji, na nyenye mumanyi kuvya mundu mkomajji avi lepi na wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 16 Ndava ya lenili tiumanyi uganu chauvi, ndi muni Kilisitu awusili wumi waki ndava ya tete, na tete mewa tiwusa wumi witu ndava ya kuvatangatila valongo vitu. 17 Nambu mundu avi na vindu nya pamulima, na akumlola mlongo waki igana, akabela kumuhengela lipyana, wu, ihotola wuli kujova akumgana Chapanga? 18 Vana vangu tileka kuvagana vandu kwa kujova ndu nambu tivaganu chakaka kwa kulangisa matendu. 19 Ndi chetihotola kuvya tavandu vetivili na uchakaka, na tivili lepi na wogoyi mumitima yitu palongolo ya Chapanga. 20 Ngati mitima yitu ikutikumbusa lepi kuvya tikumbudila Chapanga, timanyi kuvya Chapanga muvaha kuliku mitima hitu na mwene amanyili goha. 21 Vankozu vangu, mitima yitu ngati yikutikumbusa lepi kuvya tikumbudila Chapanga. 22 Na chochoha chetikumuyupa, tichipata kwaki. Tiyuwanila mihilu yaki kukita gala gegakumganisa Chapanga. 23 Mihilu yaki ndi iyi, kumsadika Yesu Kilisitu mweavili Mwana waki, na kuganana tavete ngati cheataligizili. 24 Vandu voha veviyidakila mihilu ya Chapanga vitama mukuwungana nayu. Vene vitama mugati ya Chapanga na Chapanga itama mugati yavi. Tete tigamanyili ago kwa njila ya Mpungu Msopi mweatipelili.

3 Mlola, uganu wa Dadi cheuvi ukulu weukita tikemelewa tavana va Chapanga! Na chakaka ndi chativili, ndi muni vandu va pamulima vatimanyili lepi tete ndava muni vammanyili lepi Chapanga. 2 Mwava nkozi, hinu tavana va Chapanga, nambu yakona yangamanyikana hotohoto chetivyayi. Nambu timayili kuvya penapo Kilisitu peibwela yati tiwanangana nayu ndava yati tikumlola ngati cheavili. 3 Na kila mundu mweavi na huvalila yeniyo ndi akujinyambisa, ngati Kilisitu cheanyambisi. 4 Kila mundu mweikita gahakau akugabela malagizu ga Chapanga, ndava kumbudila Chapanga ndi kuyibela malagizu ga Chapanga. 5 Kilisitu abwelili ndava ya kuwusa kumbudila kwitu Chapanga, na mwene ambudili lepi Chapanga. 6 Kila mundu mweitama mukuwungana na Kilisitu iyendelela lepi kumbudila Chapanga. Yoyoha mweiyendelela kumbudila Chapanga, amuwene lepi amala ammanyili lepi. 7 Vana vangu, mundu akotoka kuvakonga! Mweikita gabwina kwa Chapanga akumganisa Chapanga muni Kilisitu mmbwina neju palongolo ya Chapanga. 8 Mweikita gahakau ndi wa Setani, ndava Muahakau ndi ambudili Chapanga

4 Mwava nkozi vangu, mkoto kumsadika kila mundu yoyoha mweitama muuganu vitama mukuwungana mweijova ilongoswa na Mpungu wa Chapanga, na Chapanga na Chapanga itama mukuwungana ndi mumlinga hoti mmanyanya ngati chakaka Mpungu nayu. 17 Uganu udandasiki mugati yitu ndava tihotola mwenuyo ihuma kwa Chapanga amala lepi, ndava kuyva na ukekesi ligono lila la uhamula, na tivya muni kuvi na vamlota vamahele va udese pamulima. 18 Pepavili na uganu kawaka wogohi. Ena! Uganu na Mpungu wa Chapanga, kila mundu mweiyidakila waudandasiki uvinga wogohi woha, muni mundu Yesu Kilisitu abwellili na kuyva mundu, mwenuyo ndi mweavi na wogohi adandasiki lepi muuganu. Muni ilongoswa na Mpungu wa Chapanga. 3 Nambu kila mundu mweavi na wogohi iyogopa kuhamuliwa. 19 mundu mwangayidakila ago ndava ya Yesu mundu Tete tigana ndava Chapanga atumbwili kutigana mwenuyo ilongoswa lepi na mpungu wewihuma tete. 20 Mundu akajova nimganili Chapanga na kuni kwa Chapanga. Na mwenuyo ilongoswa na Mpungu amvengili mlongo waki ana udese. Ndava mundu wa yula mweakumbela Kilisitu Mpungu mwenuyo mwangamgana mlongo waki mweakumlola ihotola mwemwayuwini kuyva ibwela na hinu amali kubwela wuli kumgana Chapanga mweangamuwona? 21 Hinu, pamulima. 4 Mwavana nyenye, ndi vandu va Chapanga, na mmalili kuvahotola vamlota va udese mihilu yeniyi ndi yetipewili na Kilisitu ndi aga: Mundu ndava Mpungu wa Chapanga mweavili mugati yinu mwakumgana Chapanga iganikiwa mewa amgana mlongo waki.

5 Kila mundu mwaisadika kuyva Yesu ndi Kilisitu Msangula mundu mwenuyo ndi mwana wa Chapanga. Na kila mweakumugana dadi mewawa akumgana na mwana waki. 2 Lijambu lenili ndi likutikita timanyayi kuyva tivaganili vana va Chapanga, ndi patikumugana Chapanga na kuyidakila mihilu yaki. 3 Ndava kumugana Chapanga ndi kuyidakila mihilu yaki. Na mihilu yaki yitopa lepi, 4 ndava kila mundu mweavi mwana wa Chapanga ihotola kugahotola mambu ga mulima uwu. Na tete tikuuhotola mulima kwa sadika yitu. 5 Yani ihotola kugahotola mambu ga mulima? Ndi yula mweisadika kuyva Yesu ndi Mwana wa Chapanga. 6 Yesu Kilisitu ndi mweabwelili kwa njila ya manji lukumbi lwa ubatizu na kwa ngasi peafwili. Abwellili lepi kwa njila ya manji ndu, nambu kwa manji na ngasi. Na Mpungu Msopi ijova aga ndi chakaka ndava ya Yesu muni Mpungu Msopi ndi mchakaka. 7 Hinu vavi vadatu vevijova uchakaka. 8 Mpungu Msopi, manji na ngasi, na voha viyidakilana chindu chimonga. 9 Tete tisadika lukumbi vandu vakutijovela gavagaweni ndi gala geijova Chapanga gitopa neju na Chapanga ijova chakaka kumvala Mwana waki. 10 Ndi kila mundu mweakumusadika mwana wa Chapanga avinawu wenuwo uchakaka mumtima waki. Nambu mweangamsadika Chapanga akumukita Chapanga kuyva mdese, ndava asadiki lepi mambu geajovili Chapanga kumvala Mwana waki. 11 Na uchakaka wene ndi uwu: Chapanga atipelili wumi wa magono goha gangali mwishu, na wumi wenuwo upatikana kwa Mwana waki. (aiōnios g166) 12 Mundu yoyoha mweavili na Mwana wa Chapanga avi na wumi wenuwo, na mundu mweavi lepi na Mwana wa Chapanga avi lepi na wumi wenuwo. 13 Nivayandikili

nambu mumanyayi kuvya muvinau wumi wa magono goha gangali mwishu, nyenye mwamukumsadiki Mwana wa Chapanga. (aiōnios g166) 14 Lijambu lenili ndi likutikita timanya changali kuyogopa kuvya Chapanga akutiyuwanila, na tikamyupa chindu chochoha ngati cheigana akutiyuwana. 15 Na tete tikamanyayi kuvya kila petiyupa akutiyuwana, ndi timanyi kuvya tipokela chochoha chatiyupa kwaki. 16 Ngati mundu yati akamlola mlongo waki ikita gakumbudila Chapanga gangamlongosa mulifwa, iganikiwa amyupilayi, na Chapanga yati akumupela wumi mundu mwenuyo, nilongela aga ndava ya vala vavihenga uhakau wangavalongosa mulifwa. Nambu kuvili kumbudila Chapanga kwekumlongosa mundu mulifwa nene nijova lepi myupa ndava ya kumbudila Chapanga kwenuko. 17 Lijambu loloha langamganisa Chapanga, lenilo ndi lijambu la kumbudila Chapanga, nambu kuvili kumbudila Chapanga kwanga mlongosa mundu mulifwa. 18 Timanyili kuvya kila mundu mweavili Mwana wa Chapanga iyendelela lepi kumbudila Chapanga, ndava muni Mwana wa Chapanga akumyunga na Muhakau ihotola lepi kumkita Chindu chochoha. 19 Timanyi kuvya tete ndi tavana va Chapanga, na mulima woha ulongoswa na Muhakau. 20 Tete timanyili kuvya Mwana wa Chapanga amali kubwela, na mwene ndi atikitili timmanya Chapanga wa chakaka. Na tete titama mukuwungana na Chapanga wa chakaka kwa njila ya kuwungana na Mwana waki Yesu Kilisitu. Mwenuyu ndi Chapanga wa chakaka, na ndi wumi wa magono goha gangali mwishu. (aiōnios g166) 21 Vana vangu, mujiyangalila mkoto kugundamila chimong'omong'o.

2 Yohani

1 Nene gogo chilongosi, nikuyandikila veve Wamawu mweuhaguliwi na Chapanga pamonga na vana vaku venivaganili kwa mtima wangu woha. Namwene lepi mwenivaganili nambu na vala vevaumanyili uchakaka vavaganili nyenye, **2** tivaganili ndava muni uchakaka uwu utama mugati yitu na yati uvya na tete hati magono goha gangali mwishu. (aiōn g165) **3** Dadi Chapanga pamonga na Yesu Kilisitu, Mwana wa Dadi, vakutipela ubwina na lipyana na uteke, vindu ivyo vivyai pamonga na tete muuchakaka na uganu. **4** Nasangalwki neju panavaweni vana vaku vangi vitama muuchakaka ngati Dadi Chapanga cheatilagizi. **5** Hinu, Mau mweuhaguliwi na Chapanga nivi na luyupu lumonga kwaku, tigananayi. Muhilu uwu wamupya lepi, ndi lilalila latavili nalu kuhuma utumbukanu nikuyupa tiganana. **6** Wenuwu ndi uganu, ndi kutama kwa kuyidakila mihilu ya Chapanga. Ngati chemwatumbwili kuyuwana, muhilu uwu mganikiwa kutama kwa uganu. **7** Muni vadese vamahele vahumallili pamulima, vandu vangayidakila kuvya Yesu Kilisitu abwelili kwitu ngati mundu. Mundu mweiijova chenicho ndi mdese na akumbela Kilisitu. **8** Mujiyangaila mwavene muni mkoto kuyagisa gala gemwagahengelli lihengu, nambu mkakita chenicho mwipata lepi njombi yinu yeyitimiliki. **9** Mundu yeyoha mweangatama mu mawuliwu ga Kilisitu, nambu akugaleka mambu gangi mu mawuliwu ago mundu mwenuyo avi lepi na Chapanga ndi mweilandia mawuliwu ago avi navu voha vavili, Dadi na Mwana. **10** Ngati mundu akabwelayi kwinu changali kuvaletela mawuliwu ga Kilisitu, mkoto kumpokela kunyumba yinu amala kumjambusa. **11** Yeyoha mweakumpokela mundu mwenuyo, ndi iwungana nayu mukukita mambu gahakau. **12** Nivi nagu gamahela ga kuvajovela, nambu mbwitu kukita chenicho kwa kuvayandikila. Nambu nigana kubwela tilongela mihi kwa mihi muni luheku lwitu lukamilikayi. **13** Vana va mlumbu waku mweahaguliwi na Chapanga vakujambusa.

3 Yohani

1 Nene gogo chilongosi, nikuyandikila veve Gayo nkozi wangu, mwanikuganili chakaka. **2** Nkozi wangu, nikuyupila kwa Chapanga mambu gaku gahamba bwina, uvya na makakala muhiga yaku ngati chauvi mumtimia waku. **3** Niheka neju ndava valongo vevahumili kwenuko na kubwela apa, ndi vanijovili cheusadikika uchakaka na uyendelela kutama kwa kuulanda uchakaka magono goha. **4** Kawaka chindu chechikunisangalusa neju kuliku kuyuwana vana vangu viyendelela kutama kwa kuulanda uchakaka. **5** Nkozi wangu, veve ndi usadikiwa neju muchochoha chaukuvakila valongo vaku vevakumsadika Yesu hati ngati vayehe. **6** Valongo avo vavajovili msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu kuuvala uganu waku. Uyendelela kuvatangatila na vayendelela na lugendu Iwavi mukumganisa Chapanga. **7** Muni vitumbula lugendu Iwavi muutendekela wa Kilisitu na vaganili lepi kupokela utangatila wowoha kuhuma kwa vandu vangamsadika Kilisitu. **8** Hinu, tete tiganikiwa kuvatangatila vandu ava, muni na tete tipata kuvya pamonga nawu mulihengu lavi kukokosa uchakaka. **9** Nayandiki balua ylhupi kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu, nambu Diotilefe, mweigana neju kuvya chilongosi wavi, aganili lepi kuniyuwanila. **10** Penibwela yati nifyulya mambu goha geikita, mambu goha gahakau geikitili na malovi goha gahakau geijova ndava yitu udese waki. Mwene ibela kuvakalibisa valongo avo vevavi mulugendu, na kuvabesa vandu vangi vevigana kuvakalibisha, na kulinga kuvavinga kuvala ya msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. **11** Nkozi wangu, kotoka kulanda mambu gahakau nambu landa gegavi gabwina. Mundu yoyoha mweikita mambu gabwina mwenuyo wa Chapanga na mundu yoyoha mweikita gahakau mwenuyo wa angammanya Chapanga. **12** Kila mundu akumlumba Demetilio, na uchakaka wene wijova na. Mewawa na tete tavete tikumlongalela bwina, na veve umanyili uchaka uyidakilana. **13** Nivii nagu gamahele gakukujovela, nambu mbwitu kukuyandikila mubalua. **14** Nihuvalila kukulola papi na penapo yati tilongela mihi kwa mihi. Nikuganila uteke. Vankozi vaku vakujambusa. Vajambusai vankozi vitu voha kila mmonga mwene.

Yuda

1 Nene ndi Yuda, mtumisi wa Yesu Kilisitu na mbena waki Yakobo. Nikuvayandikila nyenye mwemkemeliwi na Chapanga Dadi mweakuvugana na Yesu Kilisitu ndi mlonda winu. **2** Nikumuyupa Chapanga avahengela lipyana, uteke na uganu vivya kwini kwa umahele wewihuma kwa Chapanga. **3** Vankozi vaganu, navili na uganu wa kuvayandikila kuvala usangula wula wetivili nawu tavoha. Nambu niwona chabwina kuvayandikila ndava kuvakangamalisa mitima tuyihengela ulonda sadika, yevapewili vandu va Chapanga mala yimonga ndu kwa lukumbi lwoha. **4** Muni vandu vangamuyogopa Chapanga vajiyingisi chinunu pagati yitu. Vandu venavo uvang'anamwisi ujumbi wabwina wa Chapanga witu muni vakita mambu ga ukemi na kumbela Yesu Kilisitu mweavili mwene, Chilongosi na Bambu witu. Nambu Mayandiku Gamsopi gamali kujova kuhumila kadeni uhamula wekuvalindila vandu avo. **5** Hinu nigana kuvakumbusa mambu, pamonga aga mwamali kumanyiswa hotohoto mala yimonga, mkumbukayi Bambu cheavasangwili vandu va Isilaeli na kuvawusa pamulima wa Misili, nambu mwanakandahi avakomili vala vavangasadika. **6** Na, vamitumu va kunani kwa Chapanga vevangakola uhotola wavi vakaleka pandu pavi pevaviki na Chapanga, Chapanga avakungili kwa minyololo magono goha gangali mwishu na pachitita ng'ong'olo vilindila ligono lila likulu la uhamula. (aiōnios g126) **7** Kangi mkumbuka Sodoma na Gomola, na millima ya papipi yaki, vakolonjinji vaki vikitili chenicho ngati chevakitili vamitumu vala, vikitili ukemi na kulanda mambu ga muhiga yavi gegibeswa ndi vapewili uhamula wa kutagwa mumotu wangajimika wa magono goha gangali mwishu, muni vivya liwuliwu kwa vandu voha. (aiōnios g166) **8** Mewawa cheyavili kwa vandu ava. Njozi zavi zikuvalongosa mukuzihakasa higa zavi vene, kuuvevesa uhottola wa Chapanga na kuliga vajumbi vevana ukulu wa kunani. **9** Hati Mikaeli, mtumu mkulu wa kunani kwa Chapanga akitili lepi chenicho. Mung'omo pagati yaki na Setani ndava ya higa ya Musa, Mikaeli alingili lepi kumuhamula Setani kwa maligu, ndi ajovili, "Bambu mwene ndi akuywangila." **10** Nambu vandu ava viliga vindu vyangavimanya. Gavili mambu gevagamanyili nambu vikita changali kuholalela ngati hinyama chehikita changali luhalo. Na mambu ago gakuvalahabisa vene. **11** Yati vakuchikole! Vandu venavo vevakuyilanda njila yila ya Kaini. Ndava ya kugana mashonga,

vakujiyngisi mukubuda kwa Balaamu. Vang'anamwiki ngati Kola cheang'anamwiki na vakomiwi ngati Kola cheakomivi. **12** Vandu venavo vibwela mu mselebuko winu wa chakulya wewulangisa uganu venavo ndi vakuyogopwa ndava kwa matendu gavi gahakau vileta soni na uhakau, vavili ngati vadimaji vevakujiyukutisa vene. Viwanangana na mahundi gegikang'wa na chimbungululu vavili ngati mikongo yangali matunda lukumbi lwa mabenu yejitupuli na kuyuma neju. **13** Vandu avo vavi ngati mtimbiganu wa nyanja na mambu gavi gahakau gilolekana ngati lilihuluhulu. Vavi ngati ndondo zeziyugayuga zezivikiwi na Chapanga pandu pa chitita ng'ong'olo cha magono goha gangali mwishu. (aiōn g165) **14** Henoki, ndi chiveleku cha saba kuhumila Adamu mbaka Enoki, awusi malovi ga ulota panani ya venavo, kujova yuwanila Bambu ibwela na vamitumu vaki va kunani vamsopi vangavalangika, **15** muni avahamula vandu voha, na kuvapela mbunu voha vevakumbudila Chapanga, ndava ya matendu gavi gahakau gevaktili na mambu gahaku gevajovili ga kumliga Chapanga. **16** Vandu ava vanamang'ung'uta na kuvajova vandu vangi, vitama kwa kulanda mnogo wavi uhakau, vimeka na kujilangisa kuvya vene ndi vandu vabwina, na kuvalumba vandu vangi, muni vapatayi vindu kuhuma kwavi. **17** Nambu nyenye, vankozi vangu, mugakumbuka malovi gagalongaliwi kutumbula na mitumu va Bambu witu Yesu Kilisitu. **18** Vavajovili, mu magono gamwishi yati vihumila vandu vangamsadika Chapanga vandu vevilongoswa na mnogo wavi uhakau vandu avo yati vakuvavevesa. **19** Vandu venavo ndi vavileta mpechenganu, vandu vevilanda mnogo uhakau wa mulima wevavelikiwi nawu, vavi lepi na Mpungu wa Chapanga. **20** Nambu nyenye, vankozi vangu, mijengia mwavene mu mkingisa wa sadika yinu. Myupa kwa Chapanga kwa makakala ga Mpungu Msopi. **21** Na kutama muuganu wa Chapanga, mumlindila Bambu witu Yesu Kilisitu avapela wumi wa magono goha gangali mwishu mulipyana laki. (aiōnios g166) **22** Muvahengela lipyana vandu vangi vevivagaya, **23** muvasangula vandu vangi mumotu wa uhamula kwa kuvanyakula, kangi muvahengela lipyana vangi kwa kujiyangalila mwavene, muzivenga hati nyula zavi zezina mabala ga mnogo uhakau. **24** Chapanga mweihotola kuvahengela ulonda mkoto kugwa changali kubuda, na kuvapeleka nyenye mbaka muukulu waki nakwa luheku luvala changali kubuda kwaki **25** mwene mweavi Chapanga, msangula witu kwa njila ya Yesu Kilisitu Bambu witu. Uvyu ukulu na unkosi makakala na uhottola kuhumila kutumbula

kwakona kuwumbwa mulima hati hinu na magono
goha gegibwela gangali mwishu! Ena. (aiōn g165)

Ugubukulo

1 Wenuwu ndi ugubukulo wa Yesu Kilisitu weapewili na Chapanga muni avalangisa vatumisi vaki, mambu gegihumila papipi. Kilisitu amtumili mtumu waki wa kunani kwa Chapanga ammanyisa muhengajji waki Yohani mambu ago. **2** Mwene Yohani alolii kuvala ujumbi wa Chapanga na ndava ya Lilovi la Chapanga, na uchakaka wewajoviwi na Yesu Kilisitu. **3** Amotisiwi yula mweisoma malovi ga ulota wa Chapanga na kuyuwana na kugalanda gala gegayandikwi muchitabu ichi, muni lukumbi lwa kuhumila mambu ago luvi papipi. **4** Nene Yohani nikuvayandikila misambi saba ya vandu vevakumsadika Kilisitu va mulima wa Asia. Nikuvaganila ubwina na uteke kuhuma kwa Chapanga mweavili na mweavi na mweibwela, na kuhuma kwa mipungu saba palongolo ya chigoda chaki cha magono goha gangali mwishu, **5** na kuhuma kwa Yesu Kilisitu. Mwene ndi mwetijova ndava yaki msadikika na ndi wa kutumbula mweayukiswi kuhuma kwa vevafwili, mewawa mwene ndi Nkosi wa vankosi va pamulima. Mwene akutigana na kwa ngasi yaki atilekekisi hulu mabudilu gitu. **6** Atihengili tete tavankosi na vamleta va Chapanga muni thengela Chapanga, muni vavalongosa vandu va milima yoha, Dadi waki. Kwaki Yesu Kilisitu uvya ukulu na makakala, magono goha gangali mwishu! Ena. (aiōn g165) **7** Lola! Mwene ibwela mumahundi! Kila mundu yati akumlola, hati vala vevambowili kwa mgoha. Na ndava yaki vandu vohamulima yati vivembene na ndava yaki! Ena. **8** Ijova Bambu Chapanga, mweavi na uhotala woha, mweavili na mweavi na mweibwela, "Nene ndi Mtumbula na wamwishi wa vindu yyoha." **9** Nene Yohani mlongo winu nihanganila na nyenye mumaing'aiso na muunkosi wa Chapanga na mukusindimala ndava ya kumsadika Yesu Kilisitu. Nene napelikwi kuchifungu pachisiwa cha Patimo ndava navakokosili vandu Lilovi la Chapanga na kudandaula mambu ga Yesu. **10** Muligono la Bambu mukulongoswa na Mpungu Msopi, nayuwini Iwami luvaha mumbele yangu, Iwami ngati lipenenga. **11** Yajovili, "Yandikayi muchitabu gala geukugalola, kangi uchipeleka kwa misambi saba ya vandu vevakumsadika Kilisitu pamiji ya ku Efeso na Simulina na Peliganoni na Tuatila na Salide na Fidalefia pamonga na Laodikea." **12** Hinu, nanga'anamwiki muni nilola mweijova na nene. Ndi penang'anamwiki, nawene vibokoselu saba vya kuvikila hahi za zahabu, **13** na pagati yaki namuwene mmonga mweavi ngati mundu, awalili ligwanda litali na mkungi wa zahabu panganga yaki. **14** Mayunju

gaki gavi gamsopi pehe, mihu gaki gang'asimi ngati motu wewiyaka, **15** magendelu gaki ngati shaba yeying'asima na yeiyinyambisi bwina mumotu, na Iwami Iwaki Iwavi ngati mbulumo lwa manji gegihelela. **16** Muchiwoko chaki cha kulyela avi na ndondo saba, na mumlomo waki mwahumili upanga weutema pandi zoha. Pamihu paki gang'asimi ngati lilanga leliyaka neju. **17** Lukumbi, panakamuwene ndu, nagwili palongolo ya magendelu gaki ngati mundu mweafwili. Nambu mwene akapamisa chiwoko chaki cha kulyela panani yangu, akajova, ukotoka kuyogopa! Nene ndi wa kutumbula na mwishu wa vindu vyoha. **18** Nene ndi mwenvivi mumi! Nafwili, nambu, lola hinu ndi namumi magono goha gangali mwishu. Nivii na uhotala wa lifwa na mulima wa vandu vevafwili. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Hinu yandika mambu aga geukugawona, mambu gegihumila hinu na gala gegihumila mwanakandahi. **20** Wenuwu ndi mfiyu wa ndondo zila saba zeuziwene muchiwoko changu cha kulyela na vila vindu saba vya zahabu: Zila ndondo saba ndi vamitumu pa misambi saba ya vandu vevakumsadika Kilisitu, na vibokoselu vila saba, ndi misambi yene saba ya vandu vevakumsadika Kilisitu.

2 "Umyandikila mtumu wa kunani kwa Chapanga mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Efeso kula." "Wenuwu ndi ujumbi wevihuma kwa yula mweikamula ndondo saba muchiwoko chaki cha kulyela na mweigenda pagati ya vibokoselu saba zezitenganzwi kwa zahabu. **2** Nigamanyili matendu gaku goha, nimanyili kukangamala kwaku na kunihengela. Nimanyili kuvya whotola lepi kuvayidakila vandu vahakau. Uvalingili vala vevakujikemela vene vamitumi na kumbi lepi vamitumi, wamwene uvamanyili kuvya venavo vades. **3** Veve ndi usindimili, ung'aiswi ndava ya liina langu, nambu utotokili lepi. **4** Nambu nivii na lijambu limonga kukuvalava veve: Veve uniganili lepi nene amala mwiganana lepi kavili hinu ngati kutumbula. **5** Hinu, uhololelayi chawavi kwakona uygili lepi, unga'namukila Chapanga na kuleka uhakau ngati chawavi kadeni. Ngati lepi yati nibwela kwaku na kuwusa chibokoselu kuhuma pandu paki. **6** Nambu nihekellela ndava ya chindu ichi chimonga: Veve ukugayomela matendu gala gevihenga Wanikolai ngati chenikugayomela nene." **7** Mweavi na makutu ga kuyuwana na ayuwanayi, hinu ndi ayuwana gala Mpungu Msopi geakuajovela misambi ya vandu vevakumsadika Kilisitu! "Mweihotola yati nikumpela kulya matunda ga mkongo wa wumi weuvi Paladiso mugati ya lidimba la Chapanga kunani."

8 "Muyandikila mtumu va kunani kwa Chapanga sadika yaku, uhengaji waku na kusindimala kwaku. mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Nimanyili veve wihenga chabwina neju kuliku kadeni Kilisitu va Simulina." "Wenuwu ndi ujumbi kuhuma pala. 20 Nambu nivii na lijambu limonga kwaku langa mweavi wa kutumbula na mwishu, mweafwili na nihekesa: Veve ukumsindimalila mdala yula Yezebeli hinu avi mumi kavili. 9 Nimanyili mang'ahiso gako mweakujikemela mlota, mweiwula la kuvayagisa mewawa nimanyili ungangu waku! Nambu kujova vatumisi vangu vakita ukemi na kulya vyakulya chakaka veve una vindu vyamahele, nimanyili vyevitetiwi kwa chimong'omong'o. 21 Nimpeli lukumbi chevakukuliga vala vevakujikemela Vayawudi nambu lwa kuleka kumbudila Chapanga, nambu ibela kuleka Vayawudi lepi vachakaka, ndi msambi weulongoswa ukemi waki. 22 Yuwanila! Hinu nikumtova kwa matamu na Setani. 10 Ukoto kuyogopa mambu gegakukolela. ndalindali mwene pamonga na vayaki vevahengili Yuwanila! Setani igana kuvalinga kwa kuvasopa ukemi nayu yati vipata mang'ahiso gakali, ngati vabeli vangi vinu muchifungu, ndi nyenye yati mung'aika kuleka kubuda mumatendu gavi gahakau gevahengili. kwa magono kumi. Nambu myva vasadikika mbaka 23 Kangi yati nikuvakoma valanda, muni misambi kufwa kwinu na nene yati nikuvapela wumi ngati ya vandu vevakumsadika Kilisitu voha vamanyalila njingwa ya kuuhotola." 11 "Mweavi na makutu ga kuya nene ndi mwenimanya neju mitima na maholo kuyuwana, ayuwana bwina gala Mpungu Msopi ga vandu yati nikumpela kila mmonga ndava ya geakuvajovela msambi wa vandu vevakumsadika matendu gaki." 24 "Nambu vangi nyenye mwemuvi Kilisitu!" "Yula mweihotola ago yati iviniswa lepi ng'o Tuatila mwangalanda mawuliwu ga Yezebeli, na na lifwa la pili." 12 "Muyandikila mtumu wa kunani mwangajiwula chila chevikemela mfiyu wa Setani. kwa Chapanga mweiyimalila msambi wa vandu Nikuvajovela kuya nikuvatwika lepi ndwika yingi vevakumsadika Kilisitu va muji wa Peliganoni, aga yoyoha ya gala gemuvi nagu. 25 Yikuvagana muyima ndi geijova." "Mwenuyo mweavi na upanga weunoliwi kuyendelela kenisadika na kuniyidakila nene mbaka pandi zoha: 13 Nipamanyili pandu pewitama, penapo penibwela." 26 Na yula mweihotola kuyendelela ndi Setani akuvalongosa vandu. Nambu veve wakona kuhenga gala genikugagana mbaka mwishu, yati uyendallili kulikamula liina langu. Wayibeli lepi sadika nikumpela uhotola kulongosa vandu va mulima woha. yangu kwaku, hati mu magono ga muhengaji wangu 27 Yati akuvalongosa kwa ndonga ya lyuma na Antipa msadikika mweijova ndava yangu, peakomiwi kuvahinyana ngati vindu nya ludaka. 28 Mewawa yati pagati ya muji wenuwo wewilongoswa na Setani. nikumpela ndondo ya lukela. Ngati chenipokili uhotola 14 Nambu nina malovi gadebe gewihenga ganga kuhuma kwa Dadi wangu. 29 "Mweavi na makutu, nihekesa ndava yaku: Vangi vinu ndi valanda va hinu ayuwana bwina gala Mpungu Msopi akuujovela Balaamu mweamuwuli Balaki kuvakulukisa vandu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu."

3 "Umuyandikila aga mtumu wa kunani kwa Chapanga mweiyimalila msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Salide." "Genaga ndi geijova yula mweavi na mipungu saba ya Chapanga na ndondo saba, nigamanyili matendu gaku. Nimanyili veve uvi na ulumba wa kuya mumi nambu chakaka uwfwi! 2 Yumuka! Ugahengayi gavyai na makakala gegasigalili gegigana kufwa, muni niwene matendu gaku gatimilifi lepi, palongolo ya Chapanga. 3 Hinu, ukumbukayi, mawuliwu geuwuliwi na gala geuyuwini, ugayidakila na kuleka kumbudila Chapanga. Nambu ngati uyumwiki lepi yati nibwela chigafula ngati mhiji, wimanya lepi lukumbi lwenibwela kwaku. 4 Nambu uvi na vandu vadebe kula ku Salide vevahakisi lepi nyula zavi. Venavo yati viyidakiliwa kugenda pamonga na nene wavalili nyula za msopi. 5 Yula mweihotola yati iwalikwa nyula ya msopi ngati vene, na nene yati nihungula lepi liina laki mumahina gegayandikwi muchitabu cha wumi. Kangi yati nijova mlomo wangu

palongolo ya Dadi wangu na palongolo ya vamitumu vindu vyamahelle. Kangi mbanga mewa ugula nyula vaki va kunani kwa Chapanga kuvya mwene ndi ya msopi, uwala na kugubika soni ya veve kuvya wangu.” 6 “Mweavi na makutu, ayuwana bwina gala waka. Mewawa ugulayi mtela unyala pamihihaku Mpungu Msopi geakuvajovela misambi wa vandu uhotola kulola. 19 Nene ndi mwenikumhakalila na vevakumsadika Kilisitu!” 7 “Mumyandikila na ha. Mtumu kumbesa yeypohi mwenikumgana. Hinu ukangamalayi wa kunani kwa Chapanga mweiyimalila msambi wa kuleka kumbudila Chapanga. 20 Yuwanila! Nene vandu vevakumsadika Kilisitu va Fidalefia.” “Wenuwu niyima pamlyangu na kuhodisa. Mundu akayuwana ndi ujumbi kuhuma yula Msopi na mchakaka, mweavi lwami lwangu na kudindula mlyangu, yati niyingila na ufungulu wa Daudi. Mweidindula mlyangu na mugati yaki na kulya chakulya pamonga nayu. 21 kawaka mweihotola kudinda mewa mweidinda kawaka Mweihotola yati nikumpela uhotola wa kutama panani mweihotola kudindula. 8 Nigamanyili mambu gaku ya chigoda changu cha unkosi cha magono goha, goha! Lola, nidindwili palongolo yaku mlyangu, avi ngati nene namwene chenihotwili kutama pamonga na lepi mundu mweihotola kudinda, nimanyili pamonga Dadi wangu panani ya chigoda chaki cha unkosi wa uvi na makakala gadebe, pamonga na ago ulikamwili magono goha.” 22 “Mweavi na makutu, ga kuyuwana lilovi langu ndi uliyidakili liina langu. 9 Yuwanila! Yati ndi ayuwana bwina gala Mpungu Msopi geakuvajovela nikuvapeleka kwaku vandu va msambi wewilongoswa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu.”

4 Penamali kugalola genago, nauwene mlyangu udindiliwi kunani kwa Chapanga. Na lwami ngati lipenenga lukajova, “Bwela panani, yati nikukulangisa mambu gegihumila mwanakandahi.” 2 Bahapo nalongwisi na Mpungu Msopi, palongolo yangu pavi chigoda cha unkosi kunani kwa Chapanga, panani yaki atamili mmonga. 3 Yula mweatamili panani ya chigoda cha unkosi ang’asimi ngati liganga la alimasi na ngati liganga lidung’u la akiki. Upinde wa fula wang’asimi ngati liganga labwina lelikemelewa zumalidi na wachitindili chigoda cha unkosi pandi zoha. 4 Mewawa pavi na mtindili wa vigoda vingi vaunkosi ishilini na mcheche kuchitindila chigoda cha unkosi, na panani ya vigoda vyenivyo vagogo ishilini na mcheche vatamili vawalili nyula za msopi na njingwa pamutu zezitenganzwi kwa Zahabu. 5 Pachigoda cha unkosi chila pahumayi lumwetu mwetu na mibulomo na mbamba. Pavi na milumuli saba, zeziyaka. Zenizo ndi mipungu saba ya Chapanga.

6 Kavi palongolo ya chigoda cha unkosi kwavi na chindu ngati nyanja ya chilolilo cheching’asima ngati liganga leling’asima neju. Chila chigoda chechavi pagati chatindili pandi zoha na viumbi mcheche, vyevimemili mihi kulongolo na mumbele. 7 Chiumbi wa kutumbula chawaningini ngati lihimba, chiumbi cha pilo chavi ngati ng’ombi, na chiumbi cha datu chawaningini ngati mundu, na chiumbi cha mcheche chavi ngati linditi mweimbululuka. 8 Chechiwumbiki vyoha mcheche vavi na magwaba sita kila mmonga na vimemili mihi, mugati na kuvala. Valekili lepi kujova kilu na muhi, “Msopi, msopi, msopi, Bambu Chapanga mweavi na makakala na mweamali kuvya, mweavi na mweibwela!” 9 Vyeviwbiki venivyo mcheche peviyimba lunyimbu lwa ulumba na ukulu

na utopesa na kumsengusa mwenuyo mweatamili panani ya chigoda cha unkosi, mweatama magono na magono goha gangali mwishu. (aiōn g165) 10 Pevihenga genago, vala vagogo ishilini na mcheche vakujigwisi palongolo ya magendelu na kwa yula mweatama panani ya chigoda cha unkosi na kugundamila yula mweatama magono na magono goha gangali mwishu. Na kuzivika njingwa zavi palongolo ya chigoda cha unkosi na kujova: (aiōn g165) 11 "Bambu witu na Chapanga witu, veve uiyidakiliwi ukulu na utopesa na makakala, ndava muni veve ndi mweuwumbili vindu vyoha, na kwa kugana kwaku vindu vyoha viwumbi na vivi."

5 Kangi nikalola chitabu muchiwoko cha kulyela cha mwenuyo mweatamili pachigoda cha unkosi, chene chayandikwi mugati na kuvala na kudindwa kwa munemu wenuwo na kudindwa kwa minemu saba? Vidindilu nya mnemu. 2 Nikalola mtumu wa kunani kwa Chapanga mweavi na makakala ikemela kwa Iwami luvaha, "Yani mweiyidakiliwa kugagandula chidindilu chitabu chenicho?" 3 Nambu avi lepi mundu yoyoha kunani kwa Chapanga amala pamulima amala pandima mweahotwili kudindula chitabu icho amala mweahotwili kuchilola mugati. 4 Hinu nene navembili neju ndava muni avi lepi mundu mweayidakiliwi kuchidindula, amala kuchilola mugati. 5 Kangi mmonga wa vagogo vala akanijovela, "Kotoka kuvemba! Lola Lihimba wa likabila la Yuda chiveleku cha Daudi, ahotwili. Mwene ihotola kugagandula vidindilu saba nya chitabu chenicho." 6 Kangi nikalola pagati nya chigoda cha Mwanalimbele ayimili, atindilwi kila pandi na vala viumbi wumi mcheche na vagogo vala. Mwanalimbele uyo awonikini ngati ahinjiwi. Avili na mang'elu saba na mihi saba, ndi mipungu saba ya Chapanga zezapelikwi kila pandu pamulima. 7 Mwanalimbele akahamba, akatola chitabu chila kuhuma muchiwoko cha kulyela cha yula mweatamili pachigoda cha unkosi. 8 Bahapo peamali kutola chitabu chenicho, vala viumbi wumi mcheche pamonga na vala vagogo ishilini na mcheche vakagwa chakukupama palongolo ya Mwanalimbele. Kila mmonga avili na kanjeke na nkeve wa zahabu wewamemili ubani na, ndi mayupu ga vandu va Chapanga. 9 Hinu, vakayimba lunyimbu ulu Iwa mupya, "Veve wiyidakiliwa kuchitola chitabu chenicho na kudindula vidindilu vyaki. Ndava muni veve uhinjiwi, na kwa ngasi yaku umsangwili Chapanga witu vandu kuhuma kila likabila, luga na lukolo vandu va kila mulima langi ya kila mundu. 10 Uvahengili unkosi wa vamteta vamhengela Chapanga witu,

vene yati vilongosa mulima." 11 Panayendalili kulola, nikayuwana Iwami lwa vamitumu va kunani kwa Chapanga vamahele neju, vangavalangika. Vayimili kutindila chigoda cha unkosi, na viumbi wumi mcheche na vala vagogo, 12 vakajova kwa Iwami luvaha: "Mwanalimbelele mweahinjiwi ayidakiliwi kupokela, uhotola vindu vyamahele na luhalala na makakala na ukulu ulumba na utopesa." 13 Nikayuwana viumbi vyoha kunani kwa Chapanga na pamulima na pahi ya mulima na nyanja, viumbi vyoha pamulima vikajova: "Kwa mwene mweatama pachigoda cha unkosi na kwa Mwanalimbelele, ivya ulumba na utopela na ukulu na unkosi na makakala magono goha gangali mwishu."

(aiōn g165) 14 Vala viumbi wumi mcheche vakajova, "Ena!" Na vala vagogo vakagwa chakukupama, vakagundama.

6 Kangi, nikamlo Mwanalimbele akuchigangandula pagati nya chimonga ya vidindilu saba. Nikayuwana mmonga wa vala viumbi wumi mcheche akajova kwa Iwami ngati mbamba, "Bwelayi!" 2 Kangi nachiwene chinyama chamsopi palongolo chechikemelewa falasi. Na yula mweatamili panani yaki akamwili upinde. Chapanga ampelili njingwa ya chinkosi, kulangisa mwene ndi nkosi, mwenuyo mweahumili kuvahotola vandu ayendalili kuvahotola. 3 Kangi, Mwanalimbelele akagagandula chidindilu cha pili cha mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi wa pili ijova, "Bwelayi!" 4 Mewawa akahumila falasi yungi, mdung'u. Mweatamili panani ya falasi akagotolewa uhotola wa kuwusa uteke pamulima, vandu vakomanayi, mwene apewili upanga uvaha. 5 Mwanalimbelele akagagandula chidindilu cha datu cha mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi wa datu ijova, "Bwelayi!" Kangi nikalola na kumbi pavili na falasi mtitu apo. Mweatamili panani ya falasi avili na vipimu vivili nya kupimila utopesi mu mawoko gaki. 6 Nayuwini ngati Iwami luhuma pagati ya vala viumbi wumi mcheche. Yene yajovili, "Chibaba chimonga cha uhembe wa nganu kwa luhuna Iwa ligono limonga, na vibaba vidatu nya shaili kwa luhuna Iwa ligono limonga. Nambu ukoto kuhalibisa mahuta ga zeituni amala divayi!" 7 Kangi, Mwanalimbelele akaubandula mdindili wa mcheche wa mnemu. Namyuwini yula chiumbi wumi wa mcheche ijova, "Bwelayi!" 8 Kangi nikalola, na kumbi avili falasi mmonga apo langi yaki ya lyenge. Na liina la mweatamili panani ya falasi avili Lifwa, na mulima wa vandu vevafwili amlandili mumbele. Avo vevapewili uhotola wa lobo yimonga ya mulima, vavakoma vandu kwa upanga, njala, tauni na kwa hinyama hikali

ya pamulima. (Hadès 986) 9 Kangi, Mwanalimbelele mnemu, likabila la Lubeni vandu elufu kumi na mbili akachigagandula chidindilu cha mhanu cha mnemu. na vandu va likabila la Gadi vavili elufu kumi na mbili Nikolola pahi ya lusanja lwa luteta lwa kunani kwa vevavikiwi ulangisu, 6 likabila la Asheli vandu elufu Chapanga lwa kuhukisa ubani mipungu ya vala kumi na zivili na kabila Nafutali vandu elufu kumi na vevakomiwi ndava ya ujumbi wa Chapanga, na zivili na kabila la Menasi vandu elufu kumi zivili, 7 ndava vevajovili ndava yaki. 10 Hinu, vakavemba likabila la Simioni vandu elufu kumi na zivili na likabila kwa Iwami luvala, "Ee Bambu, mweuvi na makakala la Lawi vandu elufu kumi na zivili na likabila la Isakali na mchakaka, yati wikavila mbaka ndali kubwela vandu elufu kumi na zivili, 8 likabila la Zebuloni vandu kuvaktitla uhamula vandu vevitama voha pamulima elufu kumi na zivili na likabila la Yosefu vandu elufu ndava ya kukomiwa kwitu?" 11 Chapanga ampelii kila kumi na zivili na likabila la Benjamini vandu elufu kumi mmonga ligwanda litali la msopi kwa lukumbi luhupi na zivili. 9 Kangi nikolola, nauwene msambi mvaha wa kulindila, mbaka pautimila mvalangu wa vatumisi vandu vangavalangika, vandu kuhuma kila langi na vayavi na valongo veviganikiwa kukomiwa ngati vandu va kila lukolo mulima vandu chevlongela. Vene vene chevakomiwi. 12 Kangi, nikolola, na lukumbi vayimili palongolo ya chigoda cha unkosi na palongolo Mwanalimbelele peagagandula chidindilu cha sita. ya Mwanalimbelele, vawalili ligwanda la msopi na Kukavya na mndendemo wa ndima, lilanga likavya kukamula matatu ga mavali mu mawoko gavi. 10 lititu tii ngati ligunila, mwehi woha ukavya udung'u Vandu vala vakakkwesa Iwami vakajova, "Usangula ngati ngasi, 13 ndondo za kunani zikagwa panani witu wihuma kwa Chapanga witu, mweitama panani ya mulima ngati matunda ga mkuyu gangakangala ya chigoda cha unkosi na kuhuma Mwanalimbelele!" chegigwa lukumbi mkongo waki pewinyuguswa 11 Vamitumu va kunani voha vakayima kuchitindila na chimbungululu chikali 14 Kunani na kwawukili chigoda cha unkosi na vagogo na vala viumbi wumi ngati mpasa cheyikunjiwi, vidunda vyoha na visiwa mcheche. Vakagwa chakukupama palongolo ya vikawusiwa pandu paki. 15 Kangi, vankosi va chigoda unkosi, vakamuyupa Chapanga, 12 vijova, pamulima, vakulu, na vachilongosi va msambi, vandu "Ena! Ulumba na ukulu na luhala na sengusa na vana vindu vyamahele vevavi na makakala na kila mvanda na kila mundu angavya mvanda vakajifiya mumbugu na mumbugu za matalau ya vidunda. 16 Vene vakavijovela, vidunda na matalahu gala "Venava vevawalili magwanda ga msopi ndi vandu "Mtigwilila na mutifya tikotoka kuolekana palongolo vayani na vahumili koki?" 14 Namyangwili, "Bambu ya mihu ga yula mwene mweatami panani ya chigoda wangu veve ndi wimanya!" Mwene akanijovela, "Ava cha unkosi, na ligoga la Mwanalimbelele! 17 Muni ndi vala vevayombwki na kulama mu mang'ahiso ligono likulu la ligoga lavi yibweli. Yani mweihotola gakulu, vevachapili magwanda gavi na kugakita ga kulama?"

7 Pagamaliki genago navawene vamitumu va kunani mcheche vayimili mupandi mcheche za mulima, vidualila vimbunga kuhuma pandi mcheche za pamulima muni chikoto kubuma hata padabe, pamulima amala munyanja amala mumikongo. 2 Kangi namuwene mtumu yungi wa kunani ikwela kunani kuhuma kwelitipama lilanga kuni akamwili ulangisu wa Chapanga mweavi mumi. Akawesa Iwami na kuvajovela vamitumu avo mcheche vevagotoliwi uhotala kuhalabisa mulima na nyanja. 3 "Mkotoka kuhalabisa mulima amala nyanja amala mikongo mbaka patimala kuvavika vidindilu muchiwungi cha vatumisi va Chapanga witu." 4 Kangi, nikayuwana mvalangu ya vala vevavikiwi vidindilu nya Chapanga, vandu laki yimonga elufu alobaini na mcheche kuhuma mumakabila goha ga vandu va Isilaeli. 5 Likabila la Yuda, vandu elufu kumi vevavikili vidindilu nya

"Ena! Ulumba na ukulu na luhala na sengusa na utopesa na uhotola na makakala vivya kwa Chapanga witu, magono na magono gangali mwishu! Ena!" (aiōn g165) 13 Kangi mmonga wa vagogo vala akanikota, "Venava vevawalili magwanda ga msopi ndi vandu vayani na vahumili koki?" 14 Namyangwili, "Bambu wangu veve ndi wimanya!" Mwene akanijovela, "Ava cha unkosi, na ligoga la Mwanalimbelele! 17 Muni ndi vala vevayombwki na kulama mu mang'ahiso ligono likulu la ligoga lavi yibweli. Yani mweihotola gakulu, vevachapili magwanda gavi na kugakita ga msopi mu ngasi ya Mwanalimbelele. 15 Ndi muni vavi palongolo ya chigoda cha unkosi wa Chapanga vakumuhengela muhi na kilu mu Nyumba yaki. Na yula mweitama panani ya chigoda yati itama navo na kuvayunga. 16 Njala yikuvavina lepi kavili, amala njota amala lilanga amala lupyupa likuvachona lepi kavili. 17 Ndava Mwanalimbelele mweavi pagati ya chigoda cha unkosi, akuvayunga na kuvalongosa kuchinyepa cha manji ga wumi. Na Chapanga mwene akuvahungula maholi gavi goha."

8 Penapo Mwanalimbelele peadindwili chidindilu cha saba, kunani kwa Chapanga kukavya nuu kwa lukumbi lwa saa yapinga. 2 Kangi, navawene vala vamitumu va kunani saba veviyima palongolo ya Chapanga vapewili mapenenga saba. 3 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi abwelili na kuyima papipi na lusanja lwa luteta. Akamwili lumbani iwa zahabu, mwene apewili ubani wamahele muni

avika luteta pamonga na mayupilu ga vandu voha va Chapanga panani ya lusanja lwa luteta lwa zahabu yeyivili palongolo ya chigoda cha unkosi. 4 Lyohi la ubani likatutuma kunani, pamonga na mayupilu ga vandu va Chapanga kuhuma mu mawoko gaki mutumu wa kunani mweavi palongolo ya Chapanga. 5 Kangi, Mtumu wa kunani kwa Chapanga akatola lumbani ulo, ukakivika makalakala ga motu lwa lusanja lwa luteta, akataga pamulima. Ndi kukavya na mbulumo na mbamba na lumwetu mwetu na mndendemo wa ndima. 6 Vala vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vevavi na mapenenga vakajitendelekela kwa kupula. 7 Mtumu wa kunani kwa Chapanga wa kutumbula akapyula lipenenga laki fula ya maganga na motu pamonga na ngasi yikatonya panani ya ndima. Lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana ga mulima gakatinyika mewawa lilundu limonga pagati ya gadatu ga mikongo yikatinyika na mahamba gavisi goha gakatinyika. 8 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa pili akapyula lipenenga laki. Na chindu ngati chitumbi chivaha chechiyaka motu chikatagua munyanja. Lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana munyanja gakavya ngasi, 9 Lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana ga viumbi nya munyanja vyafwili na lilundu limonga la watu ladenyiki. 10 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa datu akapyula lipenenga laki. Na ndondo yivaha yeyiyaka ngati lumuli uvaha yikagya kuhuma kunani na kugwilila yimonga pagati ya gadatu ya mifuleni na chinyepa cha manji. 11 Ndondo yenijo yikemelewa "Mvinisu." Hinu, lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana ga manji gakavya gavavanu, vandu vamahele vafwili ndava vanywili manji ago, ndava gavi gavavanu. 12 Mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mcheche akapyula lipenenga laki. Na lilundu limonga pagati ya malundu gadatu ga lilanga gakatoviwa, hati lilundu limonga pagati ya gadatu ga mwehi na ndondo yasopiwi chitita. Na lilundu limonga pagati ya gadatu gegiwanangana lya muhi gavi chitita, mewawa lilundu limonga pagati ya gadatu ga kilu gakosilli lumuli. 13 Penavi, niyendelela kulola nayuwini linditi limonga limbululuka kunani lijova kwa Iwami luwaha, "Mwalachikolela, mwalachikolela vandu voha mwemuvi pamulima lukumbi mtumu wa kunani kwa Chapanga vadatu vevasigalili pevipyula mapenenga gavi!"

(*Abyssos g12*) 2 Hinu, ndondo yenijo yadindwili Ligodi langali mwishu, likahuma lyohi lawonikini ngati lyohi lelihuma kulanlulu livaha. Lilanga na kunani ndi vyagubikwi na lyohi wenuwo kuhuma wa ku Ligodi litali langali mwishu. (*Abyssos g12*) 3 Mambalanguli gakahuma kuvala ya lyohi lenilo, vakabwela pamulima, vapewili makakala ga kuluma ngati makakala ga chipilili. 4 Vajovivi vakotoka kuhalabisa manyahi ga mulima amala mahamba ga mkongo wowoha wula na mimea, nambu vavavinisa vandu vangali ulangisu wa Chapanga muchiwungu cha mihi. 5 Mambalanguli genago gapewili lepi amuli ya kuvakoma vandu vala, nambu vavang'aha ndu mulukumbi lwa miyehi mhanu. Na mviniyu wenuwo uvya ngati mundu mwealumiwi na vipilili. 6 Lukumbi Iwenulo vandu yati vilonda lifwa nambu yati vifwa lepi, yati vilonda kufwa nambu lifwa likuvatila. 7 Mambalanguli genago gawonekana ngati falasi vevatendeleki kungondo. Panani ya mitu yavi kwavilli vindu vyeviwangana na njingwa za zahabu na viwungi vyavi vyawanangini na viwungi nya vandu. 8 Mayunju gavi gatali ngati mayunju ga vadala na minu gavi ngati minu ga lihimba. 9 Na nganga zavi zagubikwi na chindu ngati nyula ya lyuma kujilindalila nganga. Lwami Iweluhuma mumagwaba gavi wavi ngati mutuka zamahele zezihutwa na falasi vevijumba kungondo. 10 Vavi na mikila yeyivii na minga ngati chipilili, na kwa mumikila yenijo, yavi na makakala ga kuvalemasu vandu mulukumbi lwa miyehi mhanu. 11 Kangi vavi na nkosi mweakuvalongosa, mwene ndi mtumu wa kunani kwa Chapanga mweapepwili uhotosa wa Ligodi langali mwishu, liina laki kwa Chiebulania ndi Abadoni, na kwa Chigiliki ndi Apolioni, mana yaki ndi "Mkomaji." (*Abyssos g12*) 12 Lukumbi lwa kutumbula lwa kuchikolela lumali kupita, na kwakona gangi gavili. 13 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita akapyula lipenenga laki. Na nene nayuwini Iwami kuhuma pandi mcheche za lusanja lwa luteta lwa zahabu yeyavi palongolo ya Chapanga. 14 Lwami lula lukamjovela mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita mweavi na lipenenga, "Vadindulila vamitumu va kunani kwa Chapanga mcheche vevadindwi mumfuleni uvaha Eufulati!" 15 Vala vajumbi mcheche va Setani vadinduliwi, na vatendalakiwi ndava ya likumbi lulolo na ligono lilolo mwehi wunuwo na mwaka wuwowo, muni vavakoma lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana wa vandu. 16 Navuwini

9 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mhanu akapyula lipenenga laki. Nene nayiwene ndondo yeyigwili panani ya mulima kuhuma kunani. Yene yapewili fungulu za kudindulila Ligodi langali mwishu.

(*Abyssos g12*) 2 Hinu, ndondo yeniyo yadindwili Ligodi langali mwishu, likahuma lyohi lawonikini ngati lyohi lelihuma kultanulu livaha. Lilanga na kunani ndi vyagubikwi na lyohi wenuwo kuhuma wa ku Ligodi litali langali mwishu. (*Abyssos g12*) 3 Mambalanguli gakahuma kuvala ya lyohi lenilo, vakabwela pamulima, vapewili makakala ga kuluma ngati makakala ga chipilili. 4 Vajoviwi vakotoka kuhalabiswa manyahi ga mulima amala mahamba ga mkongo wowoha wula na mimea, nambu vavavinisa vandu vangali ulangisu wa Chapanga muchiwungi cha miyu. 5 Mambalanguli genago gapewili lepi amuli ya kuvakoma vandu vala, nambu vavang'aha ndu mulukumbi lwa miyehi mhanu. Na mvinisu wenuwo uvya ngati mundu mwealumiwi na vipilili. 6 Lukumbi lwenuulo vandu yati vilonda lifwa nambu yati viwfa lepi, yati vilonda kufwa nambu lifwa likuvatila. 7 Mambalanguli genago gawonekana ngati falasi vevatendelekiwi kungondo. Panani ya mitu yavi kwavili vindu vyeviwangana na njingwa za zahabu na viwungi vyavi vyawanangini na viwungi nya vandu. 8 Mayunju gavi gatali ngati mayunju ga vadala na minu gavi ngati minu ga lihimba. 9 Na nganga zavi zagubikwi na chindu ngati nyula ya lyuma kujiliandalila nganga. Lwami lweluhuma mumagwaba gavi wavi ngati mutuka zamahele zezihutwa na falasi vevijumba kungondo. 10 Vavi na mikila yeyivii na minga ngati chipilili, na kwa mumikila yeniyo, yavi na makakala ga kuvalemaswa vandu mulukumbi lwa miyehi mhanu. 11 Kangi vavi na nkosi mweakuvalongosa, mwene ndi mtumu wa kunani kwa Chapanga mweapewili uhotala wa Ligodi langali mwishu, liina laki kwa Chiebulania ndi Abadoni, na kwa Chigiliki ndi Apolioni, mana yaki ndi "Mkomaji." (*Abyssos g12*) 12 Lukumbi lwa kutumbula lwa kuchikolela lumali kupita, na kwakona gangi gavili. 13 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita akapyula lipenenga laki. Na nene nayuwini Iwami kuhuma pandi mcheche za lusanja lwa luteta lwa zahabu yeyavi palongolo ya Chapanga. 14 Lwami lula lukamjovela mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita mweavi na lipenenga, "Vadindulila vamitumi va kunani kwa Chapanga mcheche vevadindwi mumfuleni uvaha Eufulati!" 15 Vala vajumbi mcheche va Setani vadindulawi, na vatendalakiwi ndava ya likumbi lulolo na ligono lilolo mwehi wunuwo na mwaka wuwowo, muni vavakoma lilundu limonga pagati ya malundu gadatu gegiwanangana wa vandu. 16 Nayuwini mvalangu wa msambi wa manjolinjoli vevitama panani ya falasi, vene vavi milioni miya zivilii. 17 Mukulola kwangu kula naloli naaha: Falasi na vevitama panani ya falasi vavi na nyula za lyuma munganga zavi zezavi zidung'u ngati motu zezivii na lanqii ya buluu ngati

kunani na rjanu ngati liganga la baluti. Mitu ya falasi chila chidebe. Mwene anijovili, "Tola, ulyayi, mumlomo avo yavi ngati lihimba na mu milomo yavi mwahumayi waku yati chinoga ngati wuchi, nambu mwileme yati lyohi na motu na baluti yeyiyaka. 18 Lilundu limonga pagati ya gadatu ya vandu veviwanangana vakomiwi kwa matovilu genago gadatu, kwa motu na lyohi na baluti yeyiyaka yeyahumayi mu milomo ya falasi, 19 makakala ga falasi wenawo yavi mu milomo na kuyuwana amala kugenda. 21 Mewawa valekili lepi kumbudila Chapanga, valekili lepi kuleka kuhenga ukomaji na uhavi na ukemi na uhiji.

10 Kangi namuwene mtumu yungi wa kunani kwa Chapanga mweave na makakala ihelela kuhuma kunani. Agubikwi lihundi na upinde wa fula pamutu waki. Pamihu paki pavi ngati lilanga na magendelu gaki gavi ngati mapanda ga motu. 2 Mumawoko gaki akamwili chitabu chidebe chechigubukuliwi. Avikili chigendelu chaki cha kulyela panani ya nyanja na cha kumangeya panani ya mulima. 3 Akukemela kwa Iwami luvala ngati kubuloma kwa lihimba. Peakwesili Iwami, mibulumo saba ya mbamba yayangwili kwa chigigi. 4 Mibulumo yila saba payayuaniki, nene naganili kuyandika. Nambu nayuwini Iwami kuhuma kunani kwa Chapanga, "Malovi ga mibulumo ya mbamba saba yila ndi mfiyu ukotoka kuyandika!"

5 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga yula mwenamuwene ayimili panani ya nyanja na panani ya pandumba, ayinwili chiwoko chaki cha kulyela kuyelekela kunani kwa Chapanga, 6 akalapa kwa liina la Chapanga mweitama magono goha gangali mwishu, Chapanga mweawumbili kunani na vindu vyoha vyevivii na mweawumbili nyanja vyoha vyevivii na mweawumbili pamulima na vyoha vyevivii. Akajova, "Lukumbi lwa kulindila neju lumaliki! (aiōn g165) 7

Nambu lukumbi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa saba peipyula lipenenga laki, Chapanga yati imakilisila mpangu waki wa mfiyu ngati cheavajovili vatumisi vaki vamlota va Chapanga." 8 Kangi, Iwami lula Iwenaluyuwini kuhuma kunani kwa Chapanga kadeni, lukajova na nene kavili, "Hamba ukatola chitabu chila chechigubukuliwi, chechivii mu mawoko ga mtumu wa kunani kwa Chapanga mweayimili panani ya nyanja na pandumba." 9 Hinu, namuhambilu mtumu wa kunani kwa Chapanga, nikamjovela anipela chitabu

chila chidebe. Mwene anijovili, "Tola, ulyayi, mumlomo wangu ngati wuchi, nambu panamilili chang'anamwili kuya chivavanu!" 10 Ndi nachitolili chitabu chidebe chila kuhuma mu mawoko ga mtumu wa kunani kwa Chapanga. Nalili chene chanogayi mumlomo vangu ngati wuchi, nambu panamilili chang'anamwili kuya chivavanu mwileme. 11 Kangi akanijovela, "Yikukugana kujova kavili ujumbi wa Chapanga ndava vahengili kuvaluma vandu. 20 Nambu vandu vangi ya vandu vamahele na milima yamahele na luga vangakomiwa kwa matovilu ago gadatu, valekili

11 Kangi napewili mlayi wewavili ngati lidete la kupimila nikajovelwa, "Amba, ukapima Nyumba ya Chapanga lusanja lwa luteta lwa kuhukisa ubani na kuvavalanga vandu vevakumuyupa Chapanga mugati ya Nyumba ya Chapanga. 2 Nambu luvanja lwa kuvala lwa Nyumba ya Chapanga, ukoto kupima, muni ugotoliwi vandu vangali Vayawudi, vevaulivatila muji wa msopi mulukumbi lwa miyehi alobaini na yibili. 3 Na nene yati nikuvatuma vandu vevijova ndava yangu vavili kuni vawalili nyula za magunila, muni vajova ulota lukumbi lwa magono elufu yimonga miya zivili na sitini." 4 Venavo ndi mikongo yibili ya zeituni na vibokoselu zeziyima palongolo ya Bambu mweilongosa mulima. 5 Ngati mundu akalinga kuvalemasu, motu wihuma mumlomo wavi na kumkoma makoko wavi, na kila mundu mweilinga kuvalemasu yati ifwa namuna yiyo. 6 Venavo vavi na uhotola wa kudinda kunani, fula yikoto kutonya ligono pevikokosa ujumbi wa Chapanga. Kavili vavi na uhotola wa kugang'amusa manji gavya ngasi na kuutova mulima kila namuna cheigana. 7 Nambu pevimala kukokosa ujumbi wa Chapanga, hinyama hikali yeihuma ku Ligodi langali mwishu yati itovana nawu ngondo na kuvakoma. (Abysos g12) 8 Mituhi yavi yisigalila muji ukulu, kula Bambu wavi peavambiwi pamsalaba. Liina la muji uwo wikemelewa kwa ulota Sodoma amala Misili. 9 Vandu va kila lukolo na likabila kila luga na kila mulima na kila langi, yati vakuyilola mituhi yenoyo mulukumbi lwa magono gadatu na la pinga, viyidakila lepi yizikwayi. 10 Vandu vevitama pamulima yati vihekelela lifwa la avo vavili. Yati vikita mselebuko na kupelana njombi muni vamlota va Chapanga ava vavili vavang'aisi neju vandu va pamulima. 11 Nambu pegimalika magono gadatu na lapinga mpungu wa Chapanga wewutipela wumi yikuvayingila, kwa mituhi yila, vene vevawawene vakayingilwa na wogohi. 12 Kangi, avo vamlota vavili vayuwini Iwami luvala kuhuma kunani kwa Chapanga lukuvajovelwa, "Mbwele apa!" Vene vakakwela kunani kwa Chapanga, makoko wavi vakuvalolokesa. 13 Lukumbi lulolo,

lukahumila mndendemo mvaha wa ndima, lilundu nayu. 8 Nambu limoma langahotola, mwene pamonga limonga pagati ya malundu kumi gegiwanangana na vamitumu vaki valekekiswi lepi kutama kunani ga muji wenuwo yagwili na vandu elufu saba vafwili kwa Chapanga. 9 Hinu, limoma likatagwa kuvala, ndava ya mndendemo wenuwo. Vandu vevasigalili limoma lenilo ndi lila la kadeni lelikemelewa Mhakau vakayogopa neju vakamulumba Chapanga wa kunani. amala Setani, mweikonga vandu va pamulima woha. 14 Lukumbi lwa mwalachikolela ya pili lupitili, nambu Ndi likatagwa pamulima pamonga na mizuka yaki lol! Mwalachikolela ya datu yibwela kanyata. 15 Kangi, yoha. 10 Kangi nayuwini Iwami luwaha kuhuma kunani mtumu wa kunani kwa Chapanga wa saba akapyula kwa Chapanga yijova, "Hinu usangula wa Chapanga lipenenga laki. Na Iwami zamahela zivaha kunani uhikili na makakala na unkosi wa Chapanga witu na kwa Chapanga zayuwaniki zikajova, "Hinu unkosi wa uhotola wa Kilisitu mweahaguli kuvya Msangula! mulima ndi uhengwi kuvya wa Bambu na Chapanga Ndava muni yula mweavatakili valongo vitu palongolo na Kilisitu mweamhagwili kuvya Msangula. Mwene ya Chapanga atagivi pahi. Mwenuyo mweavatakili yati ilongosa magono goha gangali mwishu!" (aiōn g165) kilu na muhi. 11 Valongo vitu vamhotwili Setani 16 Kangi, vala vagogo ishilini na mcheche vevatamili kwa makakala ga ngasi ya mwanalimbele na kwa palongolo ya Chapanga muvigoda nya unkosi, kuvajovela vandu vangi ndava malovi ga kumsadika vakagwa chakukupama na kumgundamila Chapanga, Yesu. Muni vene vayidakili kuwusa wumi wavi hati 17 vakajova, "Tikukusengusa, wa Chapanga Mweuvi kufwa. 12 Hinu mululutayi veve kunani kwa Chapanga na makakala, mweuvi na mwewawi! Muni ulangisi na vyoha vyevivii mugati yinu. Nambu mwalachikolela Makakala gaku gakulu na kutumbula kungolosa ngati kwa mulima na nyanja, muni Setani avabwelili kuni nkosi! 18 Vandu vangali Vayawudi vayomili, nambu avi ligoga livaha ndava amanyili kuvya magono gaki ligoga laku libweli, ena lukumbi lwa kuvakitila uhamula gegasigalili gadebe." 13 Liyoka palamanyili kuvya vevafwili. Lukumbi lwa kuvapela njombi vatumisi litagiwi pamulima, likatumbula kumjumbisa mau yula vaku vamlota, na vandu vaku voha vevakulitopesa mweamveliki mwana mgosi. 14 Nambu mau yula liina laku, vadebe kwa vavaha. Ndi lukumbi lwa apewili magwaba gavili ga linditi muni ambululuka kuvakoma vevihalabisu mulima!" 19 Kangi, Nyumba ya kutali neju na liyoka, mbaka kulugangatu kwe ilelewa Chapanga yeyivii kunani yadinduliwi, na mugati yaki na kuvikiwa bwina mulukumbi lwa miyaka yidatu na mwawonikini, lisanduku la lilaganu. Hinu ukahumila yapinga. 15 Hinu, liyoka lila likadeka manji gamahale lumwetu mwetu na mbamba na mbulumo wa ndima ngati mfuleni, gakamulanda mdala yula mumbele na fula yivaha ya maganga. muni gamuyola. 16 Nambu mulima wamtangatili

12 Kangi, ulangisu uvaha walolekini kunani kwa Chapanga, mdala mweawalikwi lilanga na mwehi pahi pa magendelu na njingwa ya ndondo kumi na zivilii panani ya mutu waki. 2 Mdala yula avi na ndumbo ndi avembayi ndava ya lipyanda la kuveleka mwana. 3 Kangi, ulangisu wungi ukahumila kunani kwa Chapanga, liyoka livaha lidung'u na lelivii na mitu saba mang'elu kumi, kila mutu wavi na njingwa yaki. 4 Mkila wa Liyoka lila wautikayi lilundu limonga pagati ya gadatu gegiwanangana na kuzitaga pamulima. Lene layimili palongolo ya mdala yula mweavi papipi kuveleka mwana, lajiteendelekili kummila mwana peivelekewa. 5 Kangi, mau yula aveliki mwana mgosi, mweilongosa milima yoha kwa ndonga ya lyuma. Mwana yula anyakuliwi na kupelekwa kwa Chapanga kuchigoda chaki cha unkosi. 6 Mau yula akajumbalila kulugangatu pandu Chapanga peatendelekili muni aleliwi mu magono elufu yimonga miya zivilii na sitini. 7 Kangi kwavi na ngondo kunani kwa Chapanga. Mikaeli pamonga na vamitumu vayaki va kunani kwa Chapanga, lene pamonga na mizuka vaki vatovini

8 Nambu limoma langahotola, mwene pamonga na vamitumu vaki valekekiswi lepi kutama kunani kwa Chapanga. 9 Hinu, limoma likatagwa kuvala, amala Setani, mweikonga vandu va pamulima woha. 10 Kangi nayuwini Iwami luwaha kuhuma kunani kwa Chapanga yijova, "Hinu usangula wa Chapanga uhikili na makakala na unkosi wa Chapanga witu na uhotola wa Kilisitu mweahaguli kuvya Msangula! Ndava muni yula mweavatakili valongo vitu palongolo ya Chapanga atagivi pahi. Mwenuyo mweavatakili kilu na muhi. 11 Valongo vitu vamhotwili Setani kwa makakala ga ngasi ya mwanalimbele na kwa kuvajovela vandu vangi ndava malovi ga kumsadika kwa Chapanga yijova, "Hinu usangula wa Chapanga kwa mulima na nyanja, muni Setani avabwelili kuni kufwa. 12 Hinu mululutayi veve kunani kwa Chapanga na vyoha vyevivii mugati yinu. Nambu mwalachikolela kwa mulima na nyanja, muni Setani avabwelili kuni avi ligoga livaha ndava amanyili kuvya magono gaki gegasigalili gadebe." 13 Liyoka palamanyili kuvya kufwa. 14 Nambu mau yula apewili magwaba gavili ga linditi muni ambululuka kutali neju na liyoka, mbaka kulugangatu kwe ilelewa na kuvikiwa bwina mulukumbi lwa miyaka yidatu na na kuvikiwa bwina mulukumbi lwa miyaka yidatu na yapinga. 15 Hinu, liyoka lila likadeka manji gamahale ngati mfuleni, gakamulanda mdala yula mumbele na fula yivaha ya maganga. 16 Nambu mulima wamtangatili muni gamuyola. 17 Hinu, liyoka lila lamyomili mdala yula, likawuka, likahamba kutovana na chiveleku chingi cha mdala yula, ndi voha veviyidakila mihilu ya Chapanga na kulanda uchakaka ndava ya Yesu.

13 Hinu, liyoka likayima pamuhana ya nyanja. Kangi nikalola chinyama chikali chimonga chihuma kunyanja. Chavi na mitu saba na mang'elu kumi, na kila ling'elu lavi na njingwa. Panani ya kila mutu payandikwi liina la kumliga Chapanga. 2 Chinyama chikali chenachiwene chavi ngati chihuvi, magendelu gaki ngati hinyama yeyikemelewa lihogo na mlomo waki ngati lihimba. Liyoka lila lampeli Chinyama chila, uhotola waki pamonga na chigoda chaki cha unkosi na uhotola uvaha. 3 Mutu umonga wa chinyama chikali chila chalolikini na livamba livaha lelihumalili ndava ya kuhinjwa leliyogofya, nambu livamba lenilo lalamili. Mulima woha wakangiswi na kuchilanda chinyama chenicho. 4 Vandu voha vakaligundamila liyoka lila ndava lampeli uhotola waki chinyama chikali

chila. Mewawa vakachigundamila chinyama chenicho, luhala! Mweavi na luhala ihotola kudandaula mvalangu “Vakajova yani mweavi ngati chinyama ichi? Ndi yani weuwangangana na liina la chinyama chila, mana mweihotola kutovana nachu?” 5 Kangi chinyama yaki ndi mundu nunuyu. Mvalangu waki ndi miya sita chikali chila chapewili uhotola wa kujova malovi ga sitini na sita.

kujilumba na kumliga Chapanga. Chapewili uhotola wa kuhenga lihengu miheyi albabini na yivili. 6 Hinu, chinyama chila chikatumbula kumliga Chapanga, kuliliga liina laki, na pandu peitama Chapanga na vala vevitama kunani kwa Chapanga. 7 Kangi ayidakiliwi kutovana ngondo na vandu va Chapanga na kuvahotola. Apewili hati uhotola wa kulongosa vandu voha, va kila likabila na kila lukolo na kila luga na kila mulima kila langi. 8 Voha vevitama pamulima yati vakuchigundamila chimanya chikali chila nambu vala ndu mahina gavi gegayandikwi kutumbula kwa mulima muchitabu cha wumi cha mwanalimbelele mweahinjiwi. 9 “Yuwaniila mweavi na makutu ndi ayuwana. 10 Yikavyai mundu akamuliwa uvanda yikumgana akamuliwa kwa makakala, ngati mundu mweakomili kwa upanga yikumgana akomiwa kwa upanga. Hinu yeniyi yikuvagana vandu va Chapanga vavyayi na usindimala na sadika.” 11 Kangi, nachiwene chinyama chingi chikali chihuma pandima. Chavi na mang'elu gavili ngati limbelele, na chalongili ngati liyoka livaha lila. 12 Avi na uhotola woha kuhuma kwa chila chinyama chikali cha kutumbula, na kahengela uhotola wenuwo palongolo ya chinyama chenicho. Akahengela makakala kuvakita vandu va milima yoha vachigundamila chinyama chenicho cha kutumbula chechavi na chilonda chaki cha kuyogofya chalamili. 13 Hinu, chinyama chikali cha pili hati chikahenga milangisu yikulu ya kukangasa palongolo ya vandu akakita motu uhuma kunani kwa Chapanga uhelela pamulima. 14 Kwa uhotola weapewili wa kuhenga milangisu yivaha ya kukangasa palongolo ya chinyama cha kutumbula. Avayagisi vandu vevitama pamulima. Kwa kuvajovelva vatengenezayi chimong'omong'o kwa kuchitopesa Chinyama chechavi na chilonda chechidumuliwi kwa upanga nambu chikatama. 15 Kangi, chinyama chila cha pili chikahotola kuchipyulila mkeku muchimong'omong'o ya chinyama chila cha kutumbula, hati chikahotola kulongela na kuvakoma vandu voha vangachigundamila. 16 Mewa kwa makakala alagizi vandu voha, vadebe na vavaha, vevavi na vindu vyamahele na vangangu vandu vevalekeliwi na vavanda, vavikiwa ulangisu panani ya mawoko gavi ga kulyela amala panani ya chiwungi cha miyu gavi. 17 Akavabesa mundu yoyoha kugula amala kugulisa chindu, nambu yula ndu mundu mweavikiwi ulangisu wenuwo, ndi liina la chinyama amala mvalangu wa liina lenilo. 18 Penapa piganikiwa

14 Kangi, nikalola chitumbi Siyon. Mwanalimbelele ayimili panani yaki, pamonga nayu vavi vandu laki yimonga elufu albabini na mcheche panani ya viwungi vyavi vayandikwi liina la Mwanalimbele na liina la dadi waki. 2 Hinu, nayuwini lwami kuhuma kunani kwa Chapanga lwami lweluvu ngati manji gamahele na ngati mbulumo mvaha. Lwami lwenayuwini lwavili ngati vandu kutova kanjeke. 3 Vayimbili nyimbu ya mupya palongolo ya chigoda cha unkosi, na viumbi vala mcheche na vagogo makumi gavili vala. Avi lepi mundu mweahotwili kujiwula lunyimbu lula nambu nga vala vandu laki yimonga elufu albabini na mcheche, vevagomboliwi pamulima. 4 Vandu avo ndi vala vangajihakisi kwa kugona na vadala, vene ndi vabwina palongolo ya Chapanga yiyidakiliwi na Chapanga. Venavo vakumlanda mwanalimbelele kwokoha kweihamba, vagomboliwi vavyai ngati luteta lwa mabenu ga kutumbula yegiwusiwa kwa Chapanga na kwa Mwanalimbelele. 5 Mu milomo katu vajovili lepi udese, vavi lepi na mhalu wowoha. 6 Kangi, namuwene mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi imbululuka kunani kuni avi na Lilovi la Bwina la Chapanga la magono goha gangali mwishu, akokosa kwa vandu vevitama panani ya ndima na pamilima yoha na vandu va luga zoha na makabila goha na langi zoha. (aiōnios g166) 7 Akajova kwa lwami luvaha, “Mumuyoga Chapanga na kumlumba! Muni lukumbi luhihili lwa kuwusa uhamula waki. Mumuyupayi mwene mweawumbili kunani na mulima na nyanja na vinyepa vya manji.” 8 Mtumu wa pili kunani kwa Chapanga amlandili mwenuyo wa kutumbula akajova, “Agwil! Babuloni mkulu agwil! Babeli mweavahengili vandu voha va milima yoha vanywayi divayi yaki, divayi ya kugana neju ukemi.” 9 Mewawa na mtumu wa kunani kwa Chapanga wa datu akavalanda ava vavili, akajova kwa lwami luvaha, “Mundu yoyoha mweakuchigundamila chinyama chenicho amala kuyigundamila chimong'omong'o na kuyidakilia kuvikwa ulangisu panani ya chiwungi cha miyu gaki amala ulangisu mu mawoko gaki, 10 mwenuyo yati inywa divayi yeysipowi yangahangisana na manji munkeve wa ligoga la Chapanga. Mundu mwenuyo yati iga'hika mugati ya maganga ga baluti gegiyaka motu palongolo ya vamitumu va kunani kwa Chapanga vamsopi na palongolo ya Mwanalimbelele. 11 Lyohi lya motu weukuvang'aha hukwela kunani magono

goha gangali mwishu. Vandu avo vevakuchigundamila chinyama chikali na chimong'omong'o chaki na kusopiwa ulangisu liina laki, yati vipumulila lepi kilu na muhi." (aiōn g165) 12 Ndava yenijo vandu va Chapanga, ndi veviyidakila mihilu ya Chapanga na kumsadika Yesu, vavyai na usindimala. 13 Kangi, Bambu, ndi yani mwanga kuyogopa, yani angalilumba nayuwini Iwami kuhuma kunani kwa Chapanga lujoba, liina laku? Ngawamwene ndi wamsopi. Vandu voha "Yandika naaha: Vamotisiwa vandu kuhuma hinu yati vifwa kuni vawungini na Bambu." Mpungu mwene mahengu gaku gabwina gagubukuliwi kwa vandu ijova, "Ena! Yati vipumulila kuhuma manga'aiso gavi, voha." 5 Pagamatiki genago nayiwene Nyumba ya na vijewa njombi kwa matendu gavi gevahengili." Chapanga yidinduliwi kunani kwaki na mugati yaki 14 Kangi nikolola, na kumbi pavi na lihundi lamsopi kuvi na lindanda la msopi. 6 Vala vamitumu va penapo. Na panani ya lihundi lenilo kwavi mmonga kunani kwa Chapanga saba vevavi na matovilu saba mweavi ngati Mwana wa Mundu. Awallli rijingwa vakahuma Munyumba ya Chapanga yila, kuni vawallli ya zahabu pamutu, na kukamula chikwakwa chikali mu mawoko gaki. 15 Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga akahuma Munyumba ya Chapanga ya kunani, na kwa Iwami luvaha akamjovela yula mweatamili panani ya lihundi, "Hengela chikwakwa chaku ukabena mabenu, muni lukumbi Iwa kubena iuhikili, mabenu ga mulima gakangili." 16 Hinu, yula mweatamili panani ya lihundi akatindisa chikwakwa chaki pamulima, na mabenu ga mulima gakabenwa. 17 Mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi akahuma Munyumba ya Chapanga wa kunani, namwene mewa avi na chikwakwa chechitema. 18 Mtumu yungi wa kunani kwa Chapanga myimila wa motu, akawuka lusanja Iwa luteta, akamjovela kwa Iwami luvaha yula mtumu mweavi na chikwakwa chechitema, "Mewa na veve hengela chikwakwa chaku chechitema ukadumula matunda ga zabibu za pamulima, muni zabibu zaki zikangili!" 19 Hinu, mtumu wa kunani kwa Chapanga akatindisa chikwakwa chaki pamulima, akadumula hikonyo ya zabibu pamulima. Akazisopa mugati ya chiliva cha kuminyila divayi ya ligoga la Chapanga. 20 Zabibu zaminyivi mugati ya chiliva cha kuminyila divayi pepavi kuvala ya muji. Na ngasi yikahuma na mmemu waki wavi mita zivilu na mtililiku waki wavi kunyoleka kwa utali kilomita miya zidatu.

15 Kangi nauwene ulangisu wungi uvaha kunani kwa Chapanga, na kukangasa. Pavili na vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vevavi na matovilu saba ga mwishu. Kwa matovilu ago vayitili ngasi ya vandu va Chapanga na vamlota saba ligoga la Chapanga yitimili. 2 Kangi nachiwene va Chapanga, na veve uvapeli ngasi vanwayi. chindu ngati nyanja ya chilolilo, yihangisini na motu. Ndi chevaganikiwi kupokela!" 7 Kangi nayuwini Navawene mewa vala vandu vevachihotwili chinyama chila na chimong'omong'o na liina laki limanyikana kwa mvalangu. Vandu avo vayimili pamuhana ya nyanja ya chilolilo. Mu mawoko gavi vakamwili kanjeke yevapewili na Chapanga. 3 Vayimbai lunyimbu Iwa waki panani ya lilanga. Lilanga lavachonili vandu

Musa, muhengaji wa Chapanga na lunyimbu Iwa Mwanalimbelele vijova, "Bambu, Chapanga mweuvi na makakala goha, matendu gaku ndi gakulu na gakukangasa neju! Veve Nkosi wa vandu va milima, njila zaku zivilu ngati cheziganikiwa na chakaka. 4 Bambu, ndi yani mwanga kuyogopa, yani angalilumba nayuwini Iwami kuhuma kunani kwa Chapanga saba vijewa njombi kwa matendu gavi gevahengili." Chapanga yidinduliwi kunani kwaki na mugati yaki 14 Kangi nikolola, na kumbi pavi na lihundi lamsopi kuvi na lindanda la msopi. 6 Vala vamitumu va penapo. Na panani ya lihundi lenilo kwavi mmonga kunani kwa Chapanga saba vevavi na matovilu saba mweavi ngati Mwana wa Mundu. Awallli rijingwa vakahuma Munyumba ya Chapanga yila, kuni vawallli ya zahabu pamutu, na kukamula chikwakwa chikali mu mawoko gaki. 15 Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga akahuma Munyumba ya Chapanga ya kunani, na kwa Iwami luvaha akamjovela yula mweatamili panani ya lihundi, "Hengela chikwakwa chaku ukabena mabenu, muni lukumbi Iwa kubena iuhikili, mabenu ga mulima gakangili." 16 Hinu, yula mweatamili panani ya lihundi akatindisa chikwakwa chaki pamulima, na mabenu ga mulima gakabenwa. 17 Mtumu wa kunani kwa Chapanga yungi akahuma Munyumba ya Chapanga wa kunani, namwene mewa avi na chikwakwa chechitema. 18 Mtumu yungi wa kunani kwa Chapanga myimila wa motu, akawuka lusanja Iwa luteta, akamjovela kwa Iwami luvaha yula mtumu mweavi na chikwakwa chechitema, "Mewa na veve hengela chikwakwa chaku chechitema ukadumula matunda ga zabibu za pamulima, muni zabibu zaki zikangili!" 19 Hinu, mtumu wa kunani kwa Chapanga akatindisa chikwakwa chaki pamulima, akadumula hikonyo ya zabibu pamulima. Akazisopa mugati ya chiliva cha kuminyila divayi ya ligoga la Chapanga. 20 Zabibu zaminyivi mugati ya chiliva cha kuminyila divayi pepavi kuvala ya muji. Na ngasi yikahuma na mmemu waki wavi mita zivilu na mtililiku waki wavi kunyoleka kwa utali kilomita miya zidatu.

16 Kangi, nayuwini Iwami luvaha kuhuma Munyumba ya Chapanga yikuvajovela vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vala. "Mhamba mkayitayi nkeve saba ga ligoga la Chapanga pamulima." 2 Hinu, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa kutumbula akahamba akayita nkeve waki panani ya mulima. Bahopo maputi ga kuvina neju gakavakolela voha vevavi na ulangisu wa chinyama chila, na vala vevayupili chimong'omong'o. 3 Mewawa mtumu wa kunani kwa Chapanga wa pili akayita nkeve waki munyanja. Nyanja yene yikavya ngati ngasi ya mundu mweafwili, na vindu vyoha vevina wumi vyafwili. 4 Na mtumu wa kunani kwa Chapanga wa datu akayita nkeve waki mumifulenai vinyepa vya manji vyang'anamwili ngasi. 5 Namuwini mtumu wa kunani kwa Chapanga myimilila wa manji akajova, "Veve wa Msopi mweuvili na mwewavili! Veve kwa njila yeniyi uhukumwi cheyiganikiwa. 6 Ndava muni

Iwami pa lusanja Iwa luteta lujoba, ena, "Bambu Chapanga mweuvi na makakala! Uhamula waku ndi wa chakaka na kukuganisa!" 8 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga wa mcheche akayita nkeve yevapewili na Chapanga. 3 Vayimbai lunyimbu Iwa waki panani ya lilanga. Lilanga lavachonili vandu

kwa motu waki ukali. 9 Hinu, vandu vakatiniswa akanipeleka mbaka kulugangatu, namuwene mdala neju vakamliga Chapanga mweavi na makakala atamili panani ya chinyama chidung'u. Chinyama panani ya matovilu ago. Nambu valekili lepi kubuda chila gayandikwi mahina ga kumliga Chapanga, chavi na kumlumba Chapanga. 10 Mewawa mtumu wa na mitu saba na mang'elu kumi. 4 Mdala yula awali kunani kwa Chapanga wa mhanu akayita nkeve nyula za langi ya zambalau na yidung'u, ajinyambisi waki panani ya chigoda cha chinyama chila. Chitita vindu vyevitengenizwi kwa zahabu na maganga chikauzangila unkosi waki, vandu vajilumili milimi yavi. ga mashonga gamachele na lulu. Mu mawoko gaki 11 Vakamuliga Chapanga wa kunani ndava ya mvinius akamwili chikombi cha zahabu chechimemili mambu wavi na vilonda yavi. Nambu vangaleka kumbudila gegilangisa yomeso ya ukemi waki. 5 Ayandikwi Chapanga ndava ya matendu gavi gahakau. 12 Na panani ya chiwungi cha mihi gaki liina la mfiyu, mtumu wa kunani kwa Chapanga wa sita akayita "Babeli mkulu, nyina wa vakemi na mambu goha nkeve waki panani ya mfuleni uvaha weukemelewa ga yomeso neju lwa mulima." 6 Namuwene uyo Eufulati. Manji gaki gakayuma, ndi njila yavikiwi ndava mdala agalili ngasi ya vandu va Chapanga, na ngasi ya vankosi kuhumila upandi wa welihumila lilanga. ya vandu vevakomiwi ndava ya kuvajovela vandu 13 Kangi nayiwene mizuka mihakau yidatu vevavili vangi mambu ga Yesu. Na penamuwene nakangisi ngati manyoto, vihuma mumlomo wa liyoka livaha lila neju. 7 Nambu mtumu wa kunani kwa Chapanga na mumlomo wa chinyama chikali na mumlomo wa akanijovela, "Ndava kyani wikangasa?" Nene yati yula mlota wa udese. 14 Ava ndi mpungu wa mizuka nikukujovela mfiyu wa mdala uyu mweatamili panani yihakau yeiyikita gachinamtiti. Ndi yeiyihamba kwa ya chinyama chechivii na mitu saba na mang'elu vankosi va mulima vohoa na kuvayola pamonga ndava kumi. 8 Chinyama chikali cheuchiwene chavi wumi ya ngondo muligono lila likulu la Chapanga mweavi wa kadeni nambu hinu chifwili. Nambu gapipi yati na makakala. 15 "Yuwanila! Nene nibwela ngati mhiji! Amotisiwi mundu yula mweitama mihi kuni awalili chikwela kuhuma muligodi langali mwishu nambu yati nyula zaki muni akotoka kuhamba waka peigenda na kukola soni pavandu pavakulola avili waka." 16 Hinu chikomewa. Vevitama pamulima yati vikangasa, ena mpungu avo vakavayola vankosi pandu pepikemelewa vandu voha vangayandikwa mahina gavi kutumbula kwa Chiebulania Halimagedoni. 17 Mewawa mtumu ya chinyama chechivii na mitu saba na mang'elu wa kunani kwa Chapanga wa saba akayita nkeve chafwili na hinu chihumila kangi! (Abyssos g12) 9 vankosi va mulima vohoa na kuvayola pamonga ndava 10 kunani yikajova, "Yihengiki!" 18 Kukahumila lumwetu Penapa yiganikiwa kuhololela na luhalal! Mitu iyo saba waki kunani. Lwami luvala lukayuwani ka kuhuma ndi vidunda saba ndi mdala mwenuyo itama panani pachigoda cha unkosi, Nyumba ya Chapanga wa yaki. Mewawa mitu yenijo saba ndi vankosi saba. 10 pachigoda cha unkosi, Nyumba ya Chapanga wa yaki. Mewawa mitu yenijo saba ndi vankosi saba. 11 Na kunani yikajova, "Yihengiki!" 18 Kukahumila lumwetu Pagati ya avo vankosi saba mhanu vamali kukomewa, mwetua na mbulumo na mbamba na mndendemo mmonga yati ilongosa akona yungi kubwela, na uvaha wa ndima wangahumila kutumbula Chapanga peibwela yati ilongosa mulukumbi luhupi. 11 Na pawumbili vandu pamulima. Lavi lakuyogofya neju chinyama chikali chila chechatamili kadeni nambu 19 Muji wula ukulu wabaywika pandi zidatu, miji ya hinu chitamili lepi kavili ndi nkosi wa nane, ndi pagati milima yikagwa. Babeli, muji mkulu wangakosiwa na ya vala saba na mwene yati ikomiwa. 12 "Gala Chapanga aunywisisili chikombi cha divayi ya ligoga mang'elu kumi gevagawene ndi vankosi vevakona laki likulu. 20 Visiwa vyoha vyayongomili, na vidunda kutumbula kulongosa. Nambu yati vipewa uhrotola wa vyayagili. 21 Fula yivaha ya maganga yeiyitopa ngati chinyama chikali chila chechatamili kadeni nambu kilo hamsini kila yimonga, yavatonyili vandu. Vene chinyama chila. 13 Voha avo kumi yati viyidakilana, vankamuliga Chapanga ndava ya fula yila ya maganga na vene yati vachipela chila chinyama makakala gavi yavili yivaha neju. 14 Yati vitovana na Mwanalimbelele nambu Mwanalimbelele

17 Mmonga wa vala vamitumu saba va kunani kwa Chapanga vevavi na nkeve akabwela, akanijovela, "Bwelayi, na nene yati nikulangisa uhamula weapewili yula mkemi mkulu, mweitama pamuhana ya manji gamachele. 2 Vankosi va pamulima vikitili ukemi pamonga nayu, na vandu va pamulima vagalili divayi ya ukemi waki." 3 Kangi, Mpungu wa Chapanga anitolili na Mtumu wa kunani

mkemi, yati vitola kila chindu na kumleka waka, neju na nyula za langi ya zambalau na nyula za yati vilya nyama yaki na kutinyisa kwa motu. 17 vitambala vya halili na nyula yidung'u na vindu vya Muni Chapanga asopili mumitimia yavi chila cheigana kila aina vyevitengenizwi kwa mikongo ya mashonga mwene chikitiwayi, kuvya yayidakilana vene kwa gamahele na vindu vya mang'elu ga ndembu na vindu vene kumpela chinyama chila uhotola wa kulongosa, vyevitengenizwi kwa shaba vya lyuma na malumalu, mbaka Malovi ga Chapanga pegitimila." 18 "Na yula 13 na mdalasini, ndimbiyu na ubani wa manemane mdala mwewamuwene ndi muji mkulu wewilongosa na udi na divayi na mahuta ga zeituni na uhembe vankosi va milima."

18 Pagamaliki genago, namuwene mtumu yungi wa kunani kwa Chapanga ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga. Avi na uhotola mkulu, na mulima wang'asimi kwa kung'asima kwaki. 2 Hinu, akakwesa Iwami akajova. "Ugwili, Babeli mkulu uwgilii! Hinu uvi matamilu ga masetani na mizuka mihakau, uvi matamilu ga videge vihakau na kuyomesa neju. 3 Ndava muni vandu va milima yoha, vagalili kwa divayi yikali ya ukemi waki, vene vankosi vahengili ukemi nayu, na vevigulisa vindu va pamulima vapatili chiyonjokesu chivaha neju ndava ya mnogu wa kujisangalusa kwavi." 4 Kangi nayuwini Iwami kuhuma kunani kwa Chapanga kwijova, "Vandu vangu, muwuka kwaki, muni mkoto kuvya pamonga nawu mukumbudila kwavi Chapanga, mkoto kuhamba mumotu wa magono goha wangajimika. 5 Ndava muni mabudilu gaki gamahele neju, galundikini mbaka kunani kwa Chapanga, na Chapanga mweikumbuka uhakau waki. 6 Mumkitila mewawa ngati cheavakitili. Muwuyisila mala zivilii kwa gala geavahengili vangi. Chimemesa chikombi chaki cha divayi yaki, Muhanganisila divayi yivavanu mala zivilii kuliku cheakutendekili nyenye. 7 Mumpela mang'ahiso na mviniisu kuwanangana na kumeka na kujikwiha kwaki neju, kuwanangana na kutama kwaki kwa ukemi. Muni akujijovela mumtimia, 'Nitama penapa ngati nkosi wa chidala, nene lipwela lepi amala nipata lepi mviniisu!' 8 Ndava yenyo matovilu gaki yati gakumkolela kwa ligono limonga, utamu na unglongondi na njala. Yati iyochwa motu, muni Bambu Chapanga mweavi na uhamula ana makakala." 9 Vankosi va mulima vahengili ukemi nayu na kutama nayu muwumi wa ukemi yati vivemba lukumbi pevilola lyohi la muji wenuwo wewitinyika. 10 Viyima cha kutali ndava ya kuyogopa mang'ahiso gaki na kujova, "Lola chewing'aika muji ukulu, Babeli, muji una makakala lukumbi lwa saa yimonga ndu mbunu waku ukukolili." 11 Vandu vevigulisa na kugula va mulima yati vivemba na kuwombeleza, ndava avi lepi mundu mweigula vindu vyavi kavili, 12 avi lepi kavili wa kugula vindu vyevitengenizwi kwa zahabu yavi, feza na maganga ga mashonga gamahele na lulu na nyula zezing'asima

wa nganu na ng'ombi na limbelele, mutuka wa kuhutwa na falasi na vavanda hati wumi wa vandu. 14 Vevigulisa vindu vakumjovela, "Vindu vyoha vyabwina vyeuvili navyu viyagili, na vindu vyamahele na ulumba vikujumbili, amala ukivilola lepi kavili!" 15 Vevigulisa na kugula vapatili vindu kuhuma muji wenuwo, yati viyima kutali ndava ya wogohi wa mang'ahiso gala gakotoka kuvakolela vene yati vivemba na kujova. 16 Vakajova, "Lola chewing'ahika muji wenuwo mkulu. Weuyovalili kuwala nyula zezing'asima na nyula za langi ya zambalau na langi yidung'u, na kujinyambisa kwa vindu vyevitengenizwi kwa zahabu, na maganga ga mashonga gamahele na lusulu lwa lulu. 17 Mulukumbi lwa saa yimonga ndu vindu vyamahele vihalabikii!" Kangi vevilongosa watu voha na valumugendu wavi vandu voha vevihenga mahengu munyanja na vandu voha vevigulisa vindu munyanja vayimili cha kutali, 18 yati vakuliwona lyohi la motu wula weutinyisi, vakavemba kwa Iwami, "Kawaka muji wungi weuwanangana na muji uwu mkulu!" 19 Vajibilindwisi mulububu mitu yavi kulangisa vana mviniisu, vakavemba kwa Iwami na kujova, "Lola chewing'ahika veve muji mkulu! Ndi muji woha weuvi na watu zezigenda munyanja vapatili vindu vyamahele ndava yaki. Nambu mulukumbi lumonga ndu uyagisi kila chindu!" 20 Mhekelelayi, nyenye kunani kwa Chapanga! Mhekelelayi nyenye vandu va Chapanga na vamitumi na vamlota va Chapanga, ndava Chapanga akitili uhamula ndava yinu nyenye! 21 Kangi, mtumu wa kunani kwa Chapanga mmonga mweavi na makakala kayinula liganga livaha ngati la kuyagila, akalitaga munyanja akajova, "Chenichi ndi chewihamuliwa njwe Babeli muji mkulu yati wiwonokana lepi kavili. 22 Lwami lwa vandu veviyimba na vabeta chitolilo vinjeke na vapyula mapenenga ziyuanika lepi kavili mugati yaki ng'o. Kawaka fundi wa namuna yoyoha yila mweapatikini mugati yaku, amala Iwami lwa liganga la kuyagila yati liyuanika lepi kavili mugati yaku ng'o. 23 Lumuli lwa hahi lulangasa lepi kavili mugati mwaku ng'o, Iwami lwa mkolo ndowa na mgegewa ndowa luyuanika lepi kavili mugati mwaku ng'o. Vevigulisa na kugula vavi na makakala ga pamulima. Na kwa uhavi waku uvayagisi vandu va milima yoha!" 24 Muji wenuwo wa Babuloni

uhukumiwi ndava mugati yaki uwonikini ngasi ya vamlota va Chapanga na vandu vaki pamonga na ngasi ya vandu voha vevakomiwi pamulima.

19 Pagamaliki genago nayuwini Iwami luvala lwa msambi uvaha wa vandu kunani kwa Chapanga yijova, "Chapanga alumbiwa! Usangula, na ukulu na makakala ndi vindu vyaku! 2 Uhamula waki ndi wa chakaka na yawbina palongolo ya Chapanga. Umhamwili yula mweimanyikana neju mkemi mweawuyagisi mulima kwa ukemi waki. Chapanga avalipisi gevahengili ndava ya kuvakoma vanalihengu vaki." 3 Vakajova kavili, "Chapanga alumbiwa! Lyohi la motu weutinyisa muji wenuwo likwela mbaka kunani magono goha gangali mwishu!" (aiōn g165) 4 Vagogo vala ishilini na mcheche, na vala viumbi wumi mcheche, vakajigwisa chakukupama pahi, vakamgundamila Chapanga mweatamili panani pachigoda cha unkosi vakajova. "Ena! Chapanga alumbiwa!" 5 Kangi, lukahumila Iwami muchigoda cha unkosi, "Mumlumbayi Chapanga witu, nyenye mwavatumisi vaki voha, mwavoha mwemukumtopesa, vadebe kwa vavaha." 6 Kangi nayuwini Iwami, ngati Iwami lwa msambi uvaha wa vandu, ngati Iwami lwa manji gamahela pegihelela kwa mbulumo uvaha wa mbamba lukajova, "Chapanga alumbiwa! Muni Bambu witu mweavi na uhotola woha ndi Nkosi! 7 Tihekelerela na kululuta, timulumba Chapanga cheavi mkulu, muni lukumbi lwa ndowa ya Mwanalimbelele luhikili na mdala kamwali ajitendekili. 8 Kamwali yula ayidakili kujivalika nyula zezing'asima neju. Nyula yeniyo yeying'asima!" Ndi matendu gabwina ga vandu va Chapanga. 9 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga anijovili, "Yandika aga: Vamotisiwayi vala vevagongoliwi pamselubuko wa chakulya cha ndowa ya Mwanalimbelele!" Kangi akanijovela, "Genaga ndi malovi gachakaka ga Chapanga." 10 Hinu, nene nikagua chakukupama palongolo ya magendelelu gaki, naganili kumuyupa. Nambu mwene akanijovela, "Ukoto kukita genago! Nene namtumisi muyaku pamonga na valongo vaku vevakuukamulila uchakaka ndi Yesu mweaugubukwili umanyikanayi kwitu. Uchakaka wenuwo wi huma kwa Mpungu Msopi mweakuvatangatila vandu vaujovayi ujumbi wa Chapanga." 11 Kangi nawene kunani kwa Chapanga kudinduka na kwenuko nayiwene falasi ya msopi. Mweatamili panani ya falasi mwenuyo akemiwi msadikika na wa chakaka. Kangi ihamula vandu na munjila ya bwina na kutovana ngondo yambwina palongolo ya Bambu. 12 Mihu gaki gavi ngati mwali wa motu, na panani ya mutu awalili njingwa zamahele.

Avi na liina leliyandikwi, kawaka mundu yoyoha mwealimanyili nambu ngamwene. 13 Awalili nyula yeyijwigwi mu ngasi. Na liina laki mwenuyo ndi, "Lilovi la Chapanga." 14 Manjolinjoli ga kunani kwa Chapanga vamländili kuni gatamili panani ya falasi wamsopi na gawallili nyula zezing'asima neju. 15 Mumlomo waki upanga ukali wihuma wa kuvalotola milima. Mwene yati ilongosa vandu kwa ndonga ya lyuma. Na kuvalinya ngati mundu mweimanya divayi muchiliva cha kuminyila divayi ya ligoga likulu la Chapanga mweavi na makakala. 16 Panani ya nyula yaki, na panani ya livondo laki, ayandikwi liina, "Nkosi wa vankosi na Bambu wa vabambu." 17 Kangi, namuwene mtumu wa kunani kwa Chapanga mmonga ayimili palilanga. Akavajovela kwa Iwami luvala videge vyoha vevimbululuka kunani, "Mubwela, mukonganeku pamonga pachakulya chikulu cha Chapanga! 18 Mbwela mlyayi higa ya vankosi, na nyama ya vakulu va manjolinjoli, na nyama ya vandu vakekesi, na nyama ya falasi na vevitama panani ya falasi wavi, na nyama ya vandu voha vevalekekiswi na vavanda, vadebe na vavaha." 19 Kangi nachiwene chila chinyama pamonga na vankosi va mulima na manjolinjoli wavi vakokini pamonga muni vatovana na yula mweatamili panani ya falasi wa msopi na pamonga na msambi waki. 20 Nambu chinyama chila chakamuliwi kwa makakala pamonga na yula mlota wa Chapanga wa udese mweikita ganchinamtiti palongolo yaki. Kwa gachinamtiti yeniyo avayagisi vala vevavi na ulangisu wa chinyama chila na vevagundamili chimong'omong'o chila. Chinyama chenicho pamonga na mlota wa udese vakatagwa kuni vavili mumi munyanja ya motu weumemili maganga ga baluti gegiyaka motu. (Limē Pyr g3041 g4442) 21 Na vala vevasigalili vakomiwi kwa upanga wewahumili mumlomo wa yula mweakwelii panani ya yula falasi wamsopi. Na videge vyoha vakayukutiswa kwa kulya nyama za vala vevakomiwi.

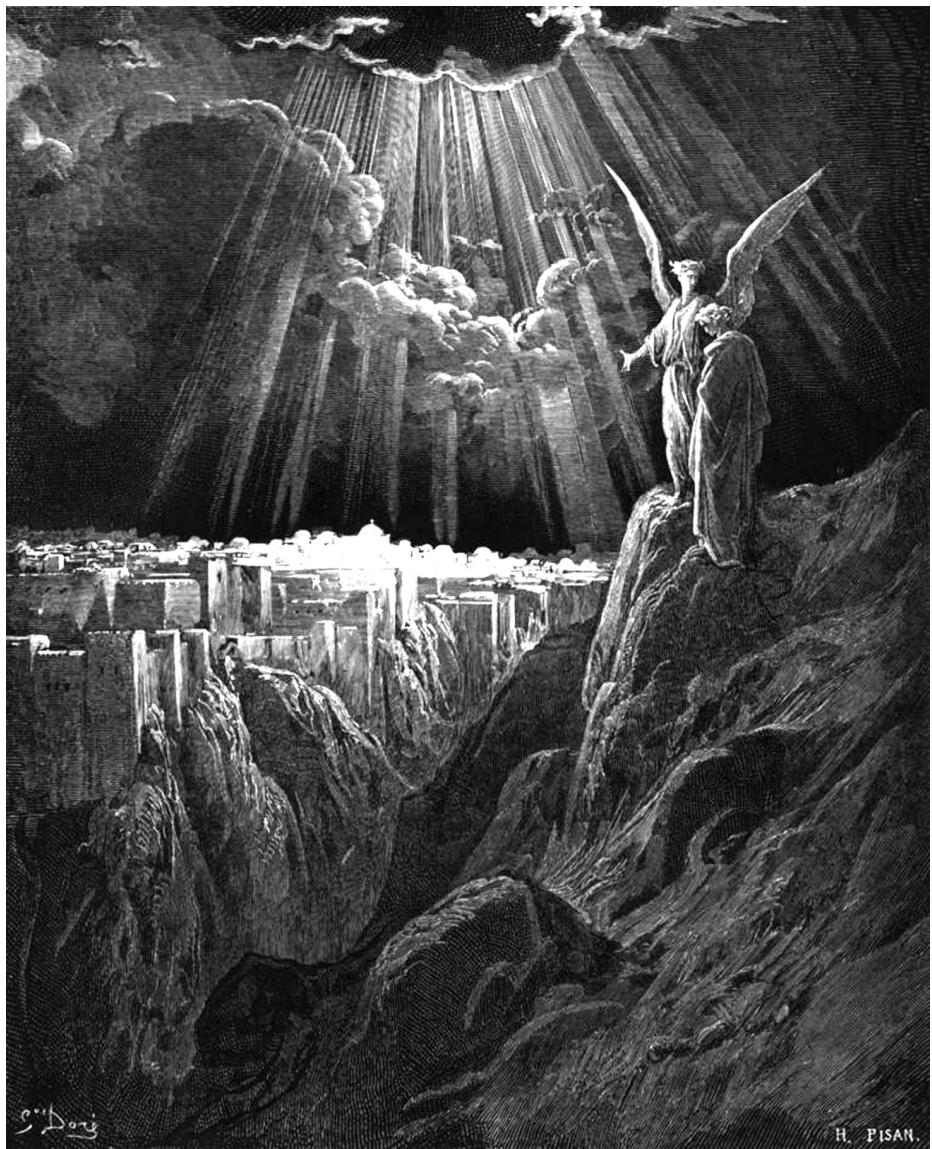
20 Kangi naweni mtumu wa kunani kwa Chapanga, ihelela kuhuma kunani kwa Chapanga kuni akamwili muchiwoko chaki fungulu za ligodi langali mwishu na mnyololo uvaha. (Abyssos g12) 2 Akalikamula liyoka lila, liyoka la kadeni lelikemiwa Mhakau amala Setani na kulikunga minyololo kwa miyaka elufu yimonga. 3 Mtumu wa kunani kwa Chapanga akalitaga liyoka lila kuligodi langali mwishu, akadinda mlyangu wa kuyingila kwenuko na kuviika chidindilu cha mnemu muni likoto kuvayagisa kavili vandu va milima yingi mbaka miyaka elufu yimonga payitimila. Nambu payimalika yiganikiwa lidinduliyayi kavili,

nambu mulukumbi luhupi ndu. (Abyssos g12) 4 Kangi nawiwene vigoda nya chinkosi na vandu vevatamili panani yaki, vandu avo vapewili uhotola Chapanga kwa kutumbula na mulima wula wamali wa uhamula. Nawene mewa mipungu ya vandu kuwuka, nyanja nayene yavi lepi kavili. 2 Nauwene vevadumuliwi mitu, ndava ya vene kuvajovela vandu muji wa msopi, Yelusalemu ya mupya wahuluka vangi mambu ga Yesu na kukokosa ilovi la Chapanga. kuhuma kunani kwa Chapanga ngati mdala wa ndowa Vandu ava vachigundamili lepi chinyama chila amala mweatendelekiwi kupambwa ndava ya kukonganeka chimong'omong'o mewawa vavikiwi lepi ulangisu na mgwana waki. 3 Kangi nayuwini Iwami luvala panani ya chiwungu chavi, amala panani ya mawoko kuhuma pachigoda cha unkosi yijova, "Lola! Nyumba gavi. Vapewili kavili wumi na kuvalongosa vandu ya Chapanga yavi pagati ya vandu, mwene yati pamonga na Kilisitu mulukumbi lwa miyaka elufu itama pagati yavi na yati Chapanga wavi. 4 Mwene yimonga. 5 Vandu vangi vevafwili, vapatili lepi wumi yati akugahungula maholi gavi goha. Muni lifwa mbaka payatimili miyaka elufu yimonga. Wenuwo ndi yati liyya lepi kavili, amala lipyanda amala luvembu uyukisu wa kutumbula. 6 Vamotisiwayi neju, na ndi amala mvini, muni vindu vyoha nya kadeni vimali vandu va Chapanga avo vevayukiswi hoti! Lifwa la kupita." 5 Kangi yula mweatamili pachigoda cha pili changali uhotola panani yaki, yati vivya vamtetamili unkosi akajova, "Lola, nikugakita goha gamupya." va Chapanga na va Kilisitu, vene yati vilongosa Kangi akanijovela, "Yandikayi mambu aga muni pamonga nayu ngati vankosi mulukumbi lwa miyaka malovi aga ndi gakusadikika na gachakaka!" 6 Ndi elufu yimonga. 7 Lukumbi lwa miyaka elufu yimonga akanijovela, "Gatimili! Nene ndi Alfa na Omega, mana payatimili, Setani yati idinduliwa kuhumu muchifungu yaki Mtumbula na Mmalikisa. Mweavi na njota yati chaki. 8 Mwene peihuma kuvala itumbula kugayagisa nikumpela manji ga kunywa waka kuhuma muchinjepa vandu vevayenili kila pandu pamilima, vandu avo ndi cha manji ga wumi changali kulipa. 7 Yula mweihotola vikemelewa Gogu na Magogu. Setani yati akuvayola pamonga na vadele voha pandu pavi ndi panyanja yila yeiyaka motu na maganga ga baluti gegiyaka pamonga na vadele voha pandu pavi ndi panyanja yila yeiyaka motu na maganga ga baluti gegiyaka motu, lenilo ndi lifwa la pili." (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Kangi mmonga wa vala vamitumu va kunani kwa Chapanga saba vevavili na nkeve saba gegamelili matovilu saba ga mwishu, akahegelela na kunijovela, "Bwela, nikulangisa kamwali wa ndowa, mdala wa Mwanalimbele." 10 Mpungu Msopi akanilongosa na mtumu wa kunani kwa Chapanga, akanitola mbaka pachitumbi chivaha na chitali. Akanilangisa muji wamsopi ndi Yelusalemu wewihelela kuhuma kunani kwa Chapanga. 11 Muji wenuwo wing'asima kwa ukulu wa Chapanga. Lulangasa Iwaki Iwavi ngati liganga leligulisa kwa mashonga gamahela lelikemelewa yasipi, leling'asima ngati chilolilo. 12 Kangi muji wenuwo wavili na luwumba litali na luvala, weuvi na milyangu kumi na yivili, kila umonga wavikiwi ulonda na mtumu wa kunani kwa Chapanga. Panani ya kila milyangu payandikwi liina limonga la makabila kumi na gavili ga vandu va Isilaeli. 13 Kila upandi kwavili na milyangu yidatu, upandi welihumila lilanga milyangu yidatu na upandi kwelitipama lilanga milyangu yidatu na kusini milyangu yidatu na kwe litipama lilanga milyangu yidatu. 14 Luwumba Iwa muji wenuwo wajengiwi mkingisa kumi na yivili ya

maganga na panani ya mikingisa yeniyo payandikwi liina limonga la mahina kumi na gavili vamitumi kumi na vavili va Mwanalimbelele. 15 Mtumu wa kunani kwa Chapanga mwealongelayi na nene avili na lidete la kupimila yeyatengenizwi kwa zahabu, ndava ya kupima muji wenuwo mlyangu waki na luwumba pavya lepi kavili chindu chochoha chechipewili likoto Iwaki. 16 Muji wene wajengiwi kwa pandi mcheche zeziwanangana upana na utali. Hinu mtumu wa kunani kwa Chapanga apimili muji wula na lidete la kupimila utali na upana na uvaha ndi vyoha vyavili ngati kilomita elufu zivili na miya mchehe. 17 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga apimili ukulupala chipimu cheahengili. 18 Luwumba ulo Iwajengiwi kwa maganga gadung'u ga mashonga gamahela gegikemelewa yasipi, na muji wene wajengiwi kwa zahabu yabwina neju, yeying'asima ngati chilolilo. 19 "Malovi aga ndi chakaka na gakusadikika. Bambu Mkingisa wa luwumba lwa muji wenuwo wanyambisi kwa maganga ndalindali gegiguliswa mashonga Mpungu waki, amtumili Mtumu waki avalangisa gamahela. Mkingisa wa kutumbula wavi wa liganga vanalihengu vaki mambu gegiganikiwa kuhumila lidung'u, na liganga la pili lavi la yakuti samawati na kanyata." 7 Yesu ijoba, yuhanila, "Nibwela, kanyata! liganga la datu lavi kalikedoni na liganga la mcheche Amotisiwi mweyidakila malovi ga chitabu ichi." 8 lavi la zumalidi, 20 mkingisa wa mhanu lavi salidoniki Nene Yohani, kuyuwana na kulola mambu aga. na sita akiki na la saba kilisolito na la nane zabalajadi Penamali kuyuwana na kugalola, najitagli pahi na la tisa topazi na la kumi kilisopaldo na la kumi na yimonga, yasinto na kumi na zivili ametisto. 21 kwa Chapanga mweanilangisi mambu ago. 9 Nambu Milyangu yivaha kumi na zivili yatengenizwi kwa lulu mweneakanijovela, "Leka! Nene ndi mtumisi ngati kumi na zivili, kila mlyangu umonga watengenizwi veve na valongo vaku vamlota va Chapanga na voha kwa lulu yimonga. Njila yikulu ya muji yatengenizwi veviyidakila malovi ga chitabu chenichi. Mgundamila kwa zahabu yabwina, yeying'asima ngati chilolilo. 22 Chapanga!" 10 Kangiakanijovela, "Ukoto kugafiyi Mumui wenuwo nayiwene lepi Nyumba ya Chapanga, ngati mfiyu malovi ga ulota gegavi muchitabu ichi, muni Bambu witu Chapanga mweavi na makakala muni lukumbi lwa kugatimilisa kwaki luvipapi. na yula Mwanalimbelele ndi Nyumba yaki. 23 11 Na hinu mwekiti gahakau na ayendelela kukita Muji wenuwo wigana lepi lumuli lwa lilanga amala gahakau, na mhakau ayendelela kuvya mhakau. mwehi, ndava muni ukulu wa Chapanga ulangasa na Mweikitakukita gakumganisa Chapanga na ayonjokesa Mwanalimbelele ndi hahi yaki. 24 Vandu va milima yohya yati vitama mu lumuli Iwaki na vankosi wa vakuuletelala muji wenuwo vindu vyavi yohya yati vakuuletelala muji wenuwo vindu vyavi ijoba, "Yuwanila." "Nibwela kanyata pamonga na vyamahela. 25 Milyangu yivaha katu yati yidiindwa luhuna Iwangu, nene yati nikumpela kila mundu lepi muhi woha, muni yati kwivya lepi kilu mwenumo. kuwanangana na matendu gaki. 13 Nene ndi Alufa na 26 Vandu va pamulima yati vakuuletelala utopesa na Omega, mweitumbulisa mambu goha na kugahikisa ukulu muji wenuwo. 27 Nambu chindu chochoha chihakau katu yati chiyingila lepi mwenumo, amala yoyoha mwekitakukita mambu ga soni amala mudi yoyoha mwekitakukita mambu ga soni amala udese. Nambu vala ndu mahina gavi gegayandikwi 26 Nambu kuvala uko vavi vandu vevikita mambu muchitabu cha wumi cha Mwanalimbelele.

22 Kangi mtumu wa kunani kwa Chapanga anilangisi mfuleni wa manji ga wumi wewing'asima ngati chilolilo, gegihuma pachigoda cha unkosi cha Chapanga na Mwanalimbelele. 2

Kilisitu. Nene ndi mveleku wa lukolo lwa Daudi. Nene ndi ndondo ya lukela.” **17** Mpungu wa Chapanga na kamwali wa ndowa vijova, “Bwela!” Kila mundu mweiyuwana malovi aga iganikiwa ajova mewawa, “Bwela!” Mundu yoyoha mweavi na njota abwela, na mundu mweigana manji ga wumi abwela kutola waka. **18** Nene Yohani nikuvahakalila voha veviyuwana malovi ga ulota gegavi muchitabu chenichi: Mundu yeypaha akayonjokesa chindu chochoha, Chapanga yati akumbuna kwa matovilu gegayandikwi muchitabu ichi. **19** Na mundu yeypaha akapunguzayi chindu chochoha mu malovi ga ulota gegavi muchitabu ichi, Chapanga yati akumnyaga lilundu laki la matunda ga mkongo wa wumi, na kuwusa pandu paki mumuji wamsopi weuyandikwi muchitabu chenichi. **20** Yesu mweijova kuvala malovi aga kuyya ndi chakaka ijova, “Yewo, nibwela kanyata!” Ena! Bwela Bambu Yesu! **21** Nikuvaganila ubwina wa Bambu witu Yesu uvya pamonga na nyenye. Ena.

Nauwene muji wa msopi, Yelusalemu ya mupya wahuluka kuhuma kunani kwa Chapanga ngati mdala wa ndowa mweatendelekiwi kupambwa ndava ya kukonganeka na mgwana waki. Kangi nayuwini lwami luvala kuhuma pachigoda cha unkosi yijova, "Lola! Nyumba ya Chapanga yavi pagati ya vandu, mwene yati itama pagati yavi na yati Chapanga wavi.

Ugubukulo 21:2-3

Reader's Guide

Chingoni at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chingoni at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Ngoni---Ngoni-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Valumi 10:7
Ugubukulo 9:1
Ugubukulo 9:2
Ugubukulo 9:11
Ugubukulo 11:7
Ugubukulo 17:8
Ugubukulo 20:1
Ugubukulo 20:3

Matendu 3:21
Matendu 15:18
Valumi 1:25
Valumi 9:5
Valumi 11:36
Valumi 12:2
Valumi 16:27
1 Vakolinto 1:20
1 Vakolinto 2:6
1 Vakolinto 2:7
1 Vakolinto 2:8

1 Petili 1:25
1 Petili 4:11
1 Petili 5:11
2 Petili 3:18
1 Yohani 2:17
2 Yohani 1:2
Yuda 1:13
Yuda 1:25
Ugubukulo 1:6
Ugubukulo 1:18
Ugubukulo 4:9
Ugubukulo 4:10
Ugubukulo 5:13
Ugubukulo 7:12
Ugubukulo 10:6
Ugubukulo 11:15
Ugubukulo 14:11
Ugubukulo 15:7
Ugubukulo 19:3
Ugubukulo 20:10
Ugubukulo 22:5

aïdios

Valumi 1:20
Yuda 1:6

1 Vakolinto 3:18
1 Vakolinto 8:13
1 Vakolinto 10:11
2 Vakolinto 4:4

Ugubukulo 11:15
Ugubukulo 14:11
Ugubukulo 15:7
Ugubukulo 19:3
Ugubukulo 20:10
Ugubukulo 22:5

aiōn

Matei 12:32

2 Vakolinto 11:31

aiōnios

Matei 18:8

Matei 13:22

Vagalatia 1:4

Matei 19:16

Matei 13:39

Vagalatia 1:5

Matei 19:29

Matei 13:40

Vaefeso 1:21

Matei 25:41

Matei 13:49

Vaefeso 2:2

Matei 25:46

Matei 21:19

Vaefeso 2:7

Maluko 3:29

Matei 24:3

Vaefeso 3:9

Maluko 10:17

Matei 28:20

Vaefeso 3:11

Maluko 10:30

Maluko 3:29

Vaefeso 3:21

Luka 10:25

Maluko 4:19

Vaefeso 6:12

Luka 16:9

Maluko 10:30

Vafilipi 4:20

Luka 18:18

Maluko 11:14

Vakolosai 1:26

Luka 18:30

Luka 1:33

1 Timoti 1:17

Yohani 3:15

Luka 1:55

1 Timoti 6:17

Yohani 3:16

Luka 1:70

2 Timoti 4:10

Yohani 3:36

Luka 16:8

2 Timoti 4:18

Yohani 4:14

Luka 18:30

Tito 2:12

Yohani 4:36

Luka 20:34

Vaebulania 1:2

Yohani 5:24

Luka 20:35

Vaebulania 1:8

Yohani 5:39

Yohani 4:14

Vaebulania 5:6

Yohani 6:27

Yohani 6:51

Vaebulania 6:5

Yohani 6:40

Yohani 6:58

Vaebulania 6:20

Yohani 6:47

Yohani 8:35

Vaebulania 7:17

Yohani 6:54

Yohani 8:51

Vaebulania 7:21

Yohani 6:68

Yohani 8:52

Vaebulania 7:24

Yohani 9:32

Vaebulania 7:28

Yohani 10:28

Vaebulania 9:26

Yohani 11:26

Vaebulania 11:3

Yohani 12:34

Vaebulania 13:8

Yohani 13:8

Vaebulania 13:21

Yohani 14:16

1 Petili 1:23

Yohani 10:28
Yohani 12:25
Yohani 12:50
Yohani 17:2
Yohani 17:3
Matendu 13:46
Matendu 13:48
Valumi 2:7
Valumi 5:21
Valumi 6:22
Valumi 6:23
Valumi 16:25
Valumi 16:26
2 Vakolinto 4:17
2 Vakolinto 4:18
2 Vakolinto 5:1
Vagalatia 6:8
2 Vatesolonike 1:9
2 Vatesolonike 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Tito 1:2
Tito 3:7
Filimoni 1:15
Vaebulania 5:9
Vaebulania 6:2
Vaebulania 9:12
Vaebulania 9:14
Vaebulania 9:15
Vaebulania 13:20
1 Petili 5:10
2 Petili 1:11
1 Yohani 1:2
1 Yohani 2:25
1 Yohani 3:15
1 Yohani 5:11
1 Yohani 5:13
1 Yohani 5:20
Yuda 1:7
Yuda 1:21
Ugubukulo 14:6

eleēsē

Valumi 11:32

Geenna

Matei 5:22
Matei 5:29
Matei 5:30
Matei 10:28
Matei 18:9
Matei 23:15
Matei 23:33
Maluko 9:43

Maluko 9:45
Maluko 9:47
Luka 12:5
Yakobo 3:6
Hadēs
Matei 11:23
Matei 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Matendu 2:27
Matendu 2:31
1 Vakolinto 15:55
Ugubukulo 1:18
Ugubukulo 6:8
Ugubukulo 20:13
Ugubukulo 20:14

Limnē Pyr

Ugubukulo 19:20
Ugubukulo 20:10
Ugubukulo 20:14
Ugubukulo 20:15
Ugubukulo 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Petili 2:4

Questioned

2 Petili 2:17

Mesopotamia

Haran

Mediterranean
Sea

Damascus

Salem

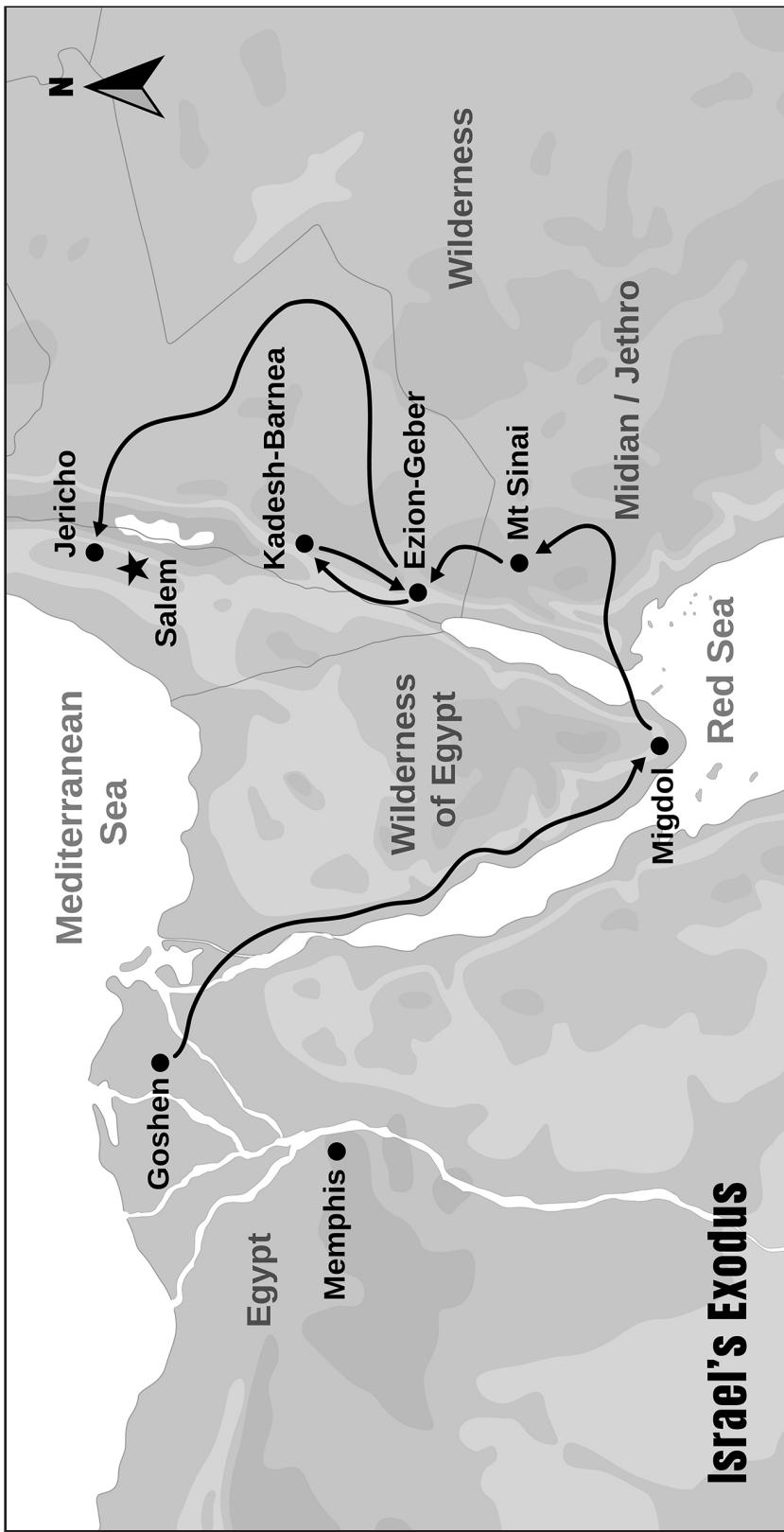
Babylon

Egypt

Persian
Gulf

Abrraham's Journey

Kwa kumsadika Chapanga Ibulahimu akemejwi ahambayi pamulima weajovii Chapanga yati akumpeta. Aulekili mulima waki Changali kumanya ihamba koki. - Vaebulania 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Israel's Exodus

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

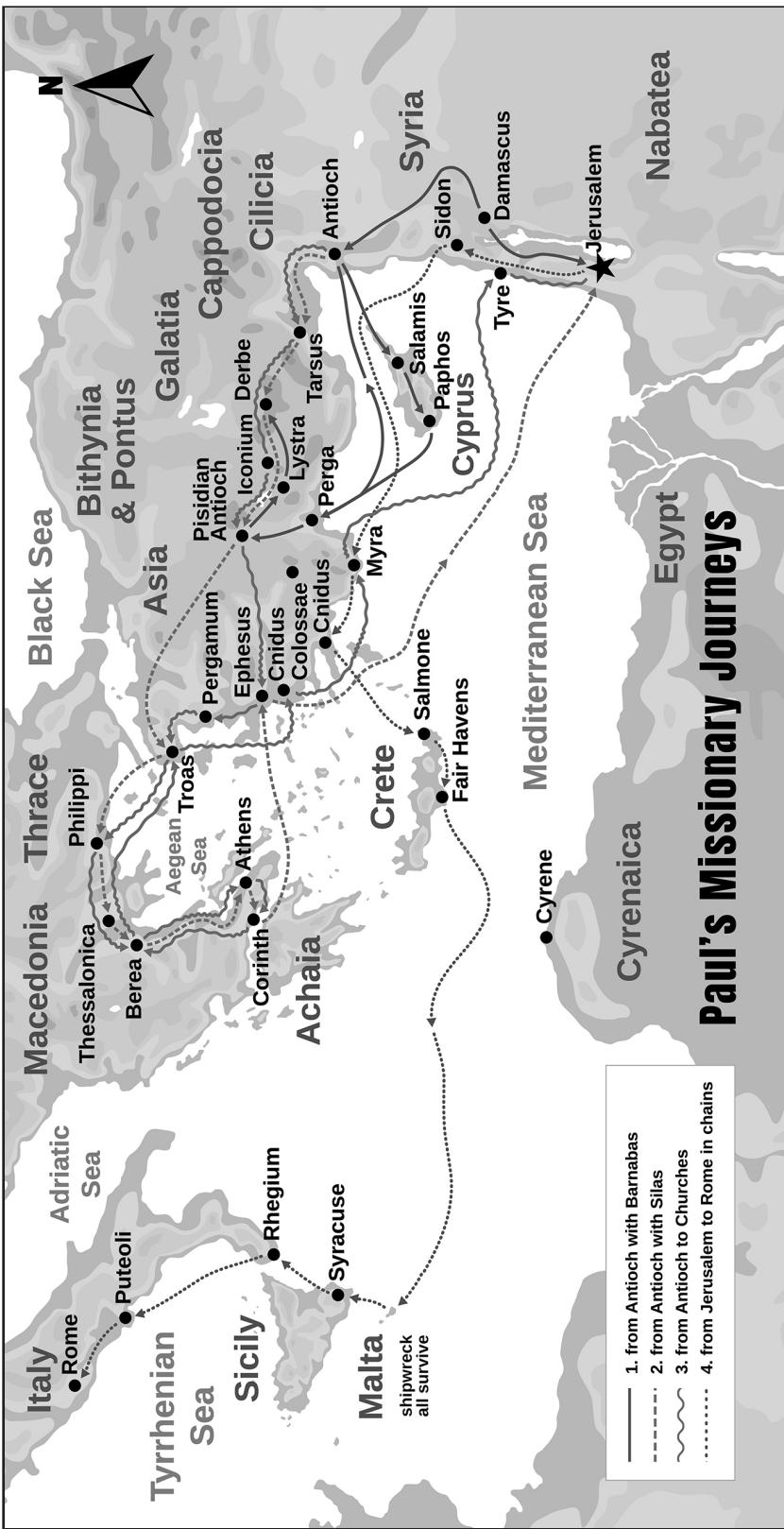
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Hati Mwana wa Mundu abwili lepi kuhengewa namku kuvahengela na kuwusa wumi waki unya luhuna ndava ya kuwagombola vandu vamahele. - Matuko 10:45

Paul's Missionary Journeys

Nene Pauli nijandika baliua iyi, mtumisi wa Killisitu Yesu, mwenikemelwi kuyaya mtumi na kuhaguliwi na Chapanga, kwa lihengu la kuvakokosela vandu Liliovi la Bwina. - Volumi 1:1

1. from Antioch with Barnabas
2. from Antioch with Silas
3. from Antioch to Churches
4. from Jerusalem to Rome in chains

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Revelation 20:13 Thalaasa						
		Revelation 19:20 Lake of Fire						
		Revelation 20:2 Abyss						

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Chingoni at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

